

The emblem of the Bulgarian Prosecution Service is centered on the page. It features a shield with a scale of justice and a sword. The shield is flanked by laurel branches. Above the shield is a banner with the word 'ПРОКУРАТУРА' (Prosecution Service). Below the shield is a scroll with the text 'РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ' (Republic of Bulgaria).

ПРОКУРАТУРА

ДОКЛАД

**ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНА
И ДЕЙНОСТТА НА ПРОКУРАТУРАТА
И РАЗСЛЕДВАЩИТЕ ОРГАНИ
ПРЕЗ 2008 г.**

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ I СТРУКТУРА И ДИНАМИКА НА ПРЕСТЪПНОСТТА.....	2
1. Регистрирани и разкрити престъпления Методика за регистрация на престъпленията в МВР – критерии за отчитане на регистрираните и разкритите престъпления, начини на документиране. Състояние, динамика, структуроопределящи престъпления. Тенденции. Предложения и проблеми	2
1.1. Методиката за регистрация на престъпленията в МВР.....	2
1.2. Регистрирани и разкрити престъпления.....	4
2. Структурно и териториално разпределение на наказаната престъпност - обобщени данни по видове престъпления по глави и текстове от НК и по апелативни райони.....	8
2.1. Образуван досъдебни производства (ДП), внесени прокурорски актове в съда.....	8
2.2. Предадени на съд, осъдени и санкционирани лица. Оправдани лица.....	11
3. Териториално разпределение на наказаната престъпност – по образуван ДП, внесени в съда прокурорски актове, предадени на съд, осъдени и санкционирани лица.....	12
РАЗДЕЛ II ДЕЙНОСТ НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ПРОКУРАТУРИ И РАЗСЛЕДВАЩИТЕ ОРГАНИ.....	17
1. Следствен надзор.....	17
1.1. Дейност по преписки - обобщени данни, нерешени преписки в края на предходната година, новообразувани, преписки образувани по сигнали на контролните органи, преписки образувани след самосезиране на прокуратурата, срочност на решаване, видове решения по преписки, останали нерешени в края на периода, относителен дял на образуваните ДП и отказите за образуване спрямо общия брой.....	17
1.2. Инстанционен контрол, осъществяван от окръжните и апелативните прокуратури - общо, съотношение спрямо общия брой преписки. Потвърдени и отменени актове.....	22
1.3. Обобщени данни и анализ на досъдебните производства.....	22
1.3.1. Наблюдавани – неприключени и нерешени ДП в края на предходната година, новообразувани, ДП образувани по сигнали на контролните органи, ДП образувани след самосезиране на прокуратурата, ДП образувани по материали на ДАНС.....	23
1.3.2. Срочност на разследване. Приключени и останали неприключени в края на отчетния период.....	25
1.4. Решени ДП. Обобщени данни и анализ. Съпоставка с предходни периоди (2007г., 2006г.). Съотношения спрямо общо наблюдавани и приключени дела. Срочност на решаване. Продължителност на досъдебната фаза, считано от образуване на ДП до решаването му от прокурор с прекратяване или внасяне в съда. Останали нерешени ДП в края на отчетния период.....	26
1.4.1 Внесени в съда ДП – общо и по видове: обвинителни актове, предложения за споразумения и по чл.78а НК (брой престъпления и лица предадени на съд по тях). Съотношения спрямо общия брой наблюдавани и решени дела. Щети по ДП с внесени прокурорски актове в съда.....	27
1.4.2. Спрени ДП – общо и по процесуални основания. Съотношения спрямо общия брой наблюдавани и решени ДП.....	29
1.4.3. Прекратени ДП - общо и по процесуални основания. Прекратени по давност ДП – анализ на причините, мерки. ДП прекратени по искане на обвиняемия (чл. 368 и 369) НПК. Съотношения спрямо общия брой наблюдавани и решени дела.....	30
1.5. Видове ДП.....	32
1.5.1. Незабавни и бързи производства – общо и по видове, съотношение спрямо общия брой ДП, преобразувани в ДПОР. Резултати и ефективност.....	32

1.5.2 Досъдебни производства (ДП), разследвани по общия ред – обобщени данни. ДП, разследвани от дознател. ДП, разследвани от следовател. ДП, разследвани от прокурор ДП.....	34
1.6. <i>Мониторинг на НПК</i> - Фигурата на наблюдаващия прокурор. Екипен принцип на работа – подробни данни и анализ на резултатите от въвеждането на екипния принцип в действията по разследването и на активната роля на прокурорите като ръководители на тези екипи. Взаимодействие с разследващите органи и другите органи, ангажирани в противодействието на престъпността. Качество на разследването. (чл. 226, ал. 3, чл. 242, ал.2; чл. 357, ал. 1, т. 5; чл. 363, ал. 1, т. 5 НПК).....	35
1.6.1. Действия на прокурора по ръководство и надзор на разследването. Отменени мерки на процесуална принуда.....	37
1.6.2. Използване на СРС. Защитени свидетели, доверителна сделка и др.....	38
1.6.3. Извършени неотложни следствени действия по ДП.....	39
1.7. Контрол на мерките за неотклонение „Задържане под стража” и „Домашен арест”.....	40
1.8. Международна правна помощ - досъдебни производства с поръчка за чужбина, екстрадиции по ЕЗА.....	40
2. Съдебен надзор.....	55
2.1. Наказателносъдебен надзор.....	55
2.1.1. Образуване, разглеждане и решени от съда дела - относителен дял спрямо внесените прокурорски актове.....	55
2.1.2. Влезли в сила осъдителни и санкционни съдебни решения, относителен дял спрямо решените дела и спрямо внесените прокурорски актове.....	57
2.1.3. Осъдени и санкционирани лица, от тях с влязъл в сила съдебен акт. Обобщени данни и анализ. Съотношение спрямо предадените на съд лица.....	57
2.1.4. Институт на съкратеното съдебно следствие.....	57
2.1.5. Върнати дела за допълнително разследване на прокуратурата от съда по внесените прокурорски актове.....	59
2.1.6. Прекратени от съда дела по чл.250 и чл.289 НПК - брой, относителен дял спрямо внесените обвинителни актове.....	62
2.1.7. Оправдателни съдебни актове и оправдани лица на първа инстанция и с влязла в сила присъда – обобщени данни и анализ.....	63
2.1.7.а. Оправдателни присъди и решения, относителен дял спрямо разглежданите и решените от съда дела и спрямо внесените прокурорски актове.....	63
2.1.7.б. Влезли в сила оправдателни присъди и решения.....	63
2.1.7.в. Оправдателни присъди, постановени в съгласие с прокурорското заявление - посочват се конкретни примери, довели до промяна на прокурорското становище.....	63
2.1.7.г. Оправдани лица и относителен дял спрямо осъдените и санкционирани лица.....	64
2.1.7.д. Оправдани лица с влязла в сила присъда и относителен дял към осъдените и санкционирани лица с влязла в сила присъда.....	64
2.1.7.е. Посочват се по-значими НОХ дела, приключили с оправдателна присъда, като се анализират конкретните причини, довели до оправдаване на подсъдимите.....	65
2.1.7.ж. Обобщават се причините, довели до оправдателни присъди.....	65
2.1.8. Протести - въззивни, касационни.....	66
2.1.8.а. Въззивни и касационни протести - процесуални основания, относителен дял на протестите спрямо решените дела.....	66
2.1.8.б. Уважени и неуважени протести - посочват се примери за неуважени протести, неотговарящи на изискванията на НПК.....	66
2.1.8.в. Протести срещу изцяло оправдателни присъди, от тях уважени неуважени и неразглеждани, относителен дял спрямо изцяло оправдателни присъди.....	66
2.1.9. Възобновяване на наказателни дела.....	68

2.1.9.а. Постъпили сигнали и молби за възобновяване на наказателни дела. Брой изготвени от Окръжните прокуратури искания на основание чл.422, ал.1, т.1÷3 НПК – уважени, неуважени, неразгледани.....	68
2.1.9.б. Подадени сигнали до отдел „Съдебен” на ВКП за възобновяване на наказателни дела по чл.422, ал.1, т.5 НПК.....	68
2.1.9.в. Молби и сигнали да възобновяване на дела по чл.380 НПК, брой внесени предложения за възобновяване на дела по чл.380 НПК – уважени, неуважени, неразгледани. Проблеми по възобновяването по Глава XXVIII НПК.....	68
2.1.10. Дейност по Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН).	69
2.2. Надзор за изпълнение на наказанията и другите принудителни мерки.....	69
2.2.1.Привеждане на присъдите в изпълнение.....	69
2.2.2.Контрол по изпълнението на присъдите.....	74
2.2.3.Дейност по надзор за законност в местата за задържане и за изтърпяване на наказанията лишаване от свобода и доживотен затвор.....	79
2.2.4.Принудителни мерки.....	80
2.3. Гражданскосъдебен надзор.....	81
2.3.1. Състояние и организация на гражданскосъдебния надзор.....	81
2.3.2. Предявени иски от прокурор.....	82
2.3.2.а. Обобщени данни и анализ. Динамика. Тенденции	82
2.3.2.б. Уважени и неуважени иски. Причини, довели до неуважаване исковете, предявени от прокурор.....	83
2.3.2.в. Анализ на случаите на необжалвани съдебни решения, с които са отхвърлени иски претенции. Причини и проблеми.....	83
2.3.3.Участие в граждански дела. Обобщени данни и анализ. Качество на участието на прокурорите по делата.....	83
2.3.3.а. Граждански дела, разгледани с участието на прокурор - по закон и по преценка.....	83
2.3.3.б. Дела по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.	84
2.3.3.в. Участие в съдебни заседания по реда на Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност.....	85
2.3.3.г. Протести (жалби) - общо, уважени, неуважени.....	85
2.3.3.д. Участие във въззивни дела.....	86
2.3.4. Дейност по ЗОПДИППД. Състояние, организация, проблеми и предложения....	86
3. Специален надзор и дейност на прокуратурите по преписки и дела образувани за някои категории тежки престъпления и такива със значим обществен интерес – Решение на ВСС по протокол № 39/2008г. и заповед на Главния прокурор № 3202/2008г.....	87
3.1. Обобщени данни и анализ по специалния надзор.....	88
3.2. Дела образувани за някои категории тежки престъпления и такива със значим обществен интерес.....	89
3.2.1. Организирана престъпност.....	89
3.2.2. Корупционни престъпления.....	91
3.2.3. Изпиране на пари.....	96
3.2.4. Престъпления, свързани със злоупотреба с фондове на Европейския съюз....	99
3.2.5. Наказателни производства срещу народни представители, магистрати, членове на МС и други лица, заемащи висши държавни и обществени длъжности.....	107
3.2.6. Данъчни престъпления.....	109
3.2.7. Престъпления, свързани с изготвяне, прокарване в обръщение и използване на неистински и преправени парични знаци и кредитни карти.....	111
3.2.8. Престъпления с предмет наркотични вещества и прекурсори.....	113

3.2.9. Престъпления, свързани с незаконен трафик на хора.....	116
3.2.10. Престъпления, свързани с културно историческото наследство.....	121
3.2.11. Дейност на прокуратурата по преписки и дела за престъпления, извършени от непълнолетни.....	124
3.2.12. Преписки и ДП, образувани за насилие в местата за лишаване от свобода и следствените арести.....	126
3.2.13. Престъпления, извършени от служители на МВР и МО.....	126
4. Административен надзор за законност.....	128
4.1. Състояние и организация на дейността по административно-съдебния надзор и по надзора за законност по прилагането на закона.....	128
4.1.1.Кадрово обезпечаване, квалификация на прокурорите, натовареност по видове надзори и средно на един прокурор.....	128
4.1.2. Проблеми при прилагането на законовата и подзаконовата нормативна уредба и предложения за законодателни промени.....	130
4.2. Дейност на административните отдели при окръжните прокуратури по административно-съдебния надзор за законност на административните актове....	131
4.2.1. Участие по закон в съдебни заседания по административни дела.....	132
4.2.2. Участие по преценка в дела, представляващи важен държавен или обществен интерес, съгласно Указание И-60/26.02.2007 г.на Главния прокурор и по лична преценка на прокурора.....	133
4.2.3. Подадени прокурорски актове до съда и резултати по тях.....	133
4.3. Дейност на апелативните, окръжните и районите прокуратури по надзора за законност в защита на обществения интерес и правата на гражданите.....	134
4.3.1. Създадена организация на работата по надзора за законност, обем и основни области, в които е осъществяван надзор за законност през 2008 г. и сравнение с предходните две години.....	134
4.3.2. Планирани и извършени проверки за законност /примери/ – ефективност на проверките, в т.ч. на различните способности за проверка, проблеми по прилагане на закона.....	136
4.3.3. Взаимодействие със специализираните контролни органи /централни и териториални/ и с други държавни и общински органи с контролни функции – форми, състояние, насоки за дейността по надзора за законност спрямо тези органи в краткосрочен и по-дългосрочен план.....	138
4.3.4. Анализ на резултатите от дейността по надзора за законност въз основа на изготвените прокурорски актове /уважени, неуважени/ – протести срещу незаконосъобразни административни актове, предложения по чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ, предложения за възобновяване на административни производства по реда на чл.102 във връзка с чл.99, т.1 от АПК. Образувани досъдебни производства в резултат на извършени проверки за законност.....	139
5. Административно-ръководна и контролна дейност.....	141
5.1. Анализ на натовареността на прокуратурите и средно на един прокурор. Натовареност с ДП образувани за някои категории тежки престъпления и такива със значим обществен интерес.....	141
5.2. Кадри и квалификация.....	146
5.2.1 Обезпеченост с разследващи органи и прокурори. Състояние, проблеми и предложения.....	146
5.2.2. Квалификация - състояние, проведени обучителни мероприятия, необходими мерки за повишаването ѝ.....	149
5.3. Извършени проверки и ревизии – констатации, мерки и предложения.....	150
5.4. Анализ на причините, довели до образуване на дисциплинарни преписки, средната продължителност за решаването им и взаимодействие в тази връзка с Инспектората на ВКП.....	158

6. Информационно осигуряване.....	163
6.1. Отчетност за дейността на прокуратурите.....	163
6.2. Внедряване на УИС.....	164
7. Материално осигуряване и финансово стопанска дейност.....	168

РАЗДЕЛ III ДЕЙНОСТ НА ВКП И РАЗСЛЕДВАЩИТЕ ОРГАНИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО.

1. Обобщени данни и анализ. Структура и организация. Средна натовареност на прокурорите.....	178
2. Дейност на отделите във ВКП.....	181
2.1 Дейност на I отдел „Противодействие на корупцията, прането на пари и други престъпления от значим обществен интерес“	180
2.2. Дейност на II отдел „Инстанционен контрол“	186
2.2.1. Инстанционен контрол върху прокурорските актове по преписки и досъдебни производства.....	186
2.2.2. Решения по спорове за компетентност по преписки и досъдебни производства.....	187
2.2.3. Оказана помощ при прилагането на закона в досъдебното производство по дела от компетентност на отдела.....	187
2.2.4. Проблеми и предложения.....	188
2.3. Дейност на III отдел „Съдебен и изпълнение на наказанията“	188
2.3.1. Участия в съдебни заседания на Върховния касационен съд по наказателни и граждански дела.....	188
2.3.2. Произнасяния по сигнали на прокуратурите и молби на осъдени или пострадали лица с искане за възобновяване на наказателни дела и решават преписки от гражданскоправен характер.....	189
2.3.3. Становища и решения по преписки, свързани с изпълнение на наказанията и другите мерки за процесуална принуда. Надзор за законност в местата за лишаване от свобода, следствените арести и пробационните служби.....	191
2.3.4. Искания и становища за тълкувателни решения на ВКС.....	193
2.3.5. Методически указания относно изпълнението на наказанията и участието на прокурорите в наказателни, граждански и търговски дела.....	193
2.3.6. Проблеми и предложения.....	194
2.4. Дейност на IV отдел „Международно правно сътрудничество“	196
2.4.1. Организация, ръководство и координация при осъществяването на международното правно сътрудничество по наказателни дела.....	196
2.4.2. Трансфер на осъдени лица.....	202
2.4.3. Дейност на Прокуратурата при изпълнение и издаване на ЕЗА.....	202
2.4.4. Екстрадиция на обвиняеми и осъдени лица.....	204
2.4.5. Дейност на националния представител на РБългария в Евроджъст.....	205
2.4.6. Ръководство на вътрешната прокурорска мрежа в областта на наказателното правно сътрудничество.....	210
2.4.7. Обучение на прокурорите по международно правно сътрудничество.....	211
2.4.8. Проблеми и предложения.....	212
2.5. Дейност на V отдел „Административен“	213
2.5.1. Кадрово обезпечаване на Прокуратурата – състояние и мерки.....	214
2.5.2. Квалификация на прокурори и служители - състояние, мерки за повишаването й.....	215
2.5.3. Дейност по сигналите, молбите и жалбите на граждани и организации.....	216
2.5.4. Контрол на административно-организационната дейност на прокуратурите.....	216
2.5.5. Изготвени проекти на заповеди на главния прокурор и неговите заместници.....	217
2.5.6. Проблеми и предложения.....	217
2.6. Дейност на VI отдел „Инспекторат“	218

2.6.1. Извършени проверки с оглед данни за нарушения на служебните задължения от прокурори и престъпления, извършени от магистрати.....	218
2.6.2. Специален надзор на образуваните досъдебни производства и преписки срещу магистрати и инстанционен контрол по тях.....	218
2.6.3. Ревизии в апелативните и други прокуратури, съобразно годишния план и поставени задачи от ръководството на Прокуратурата.....	218
2.6.4. Обобщение, анализ и дадени указания относно дисциплинарната практика на административните ръководители на прокуратури.....	219
2.6.5. Анализ на причините довели до образуване на дисциплинарни преписки и дела във ВКП, средната продължителност за решаването им и взаимодействие в тази връзка с Инспектората към ВСС.....	220
2.6.6. Изготвени проекти за налагане на дисциплинарни наказания от главния прокурор. Поддържане на предложения пред дисциплинарните състави на ВСС...	220
2.6.7. Изготвени проекти за внасяне от главния прокурор във ВСС на предложения за налагане на дисциплинарни наказания и отстраняване от длъжност на магистрати. Поддържане на предложенията пред дисциплинарните състави на ВСС.....	220
2.6.8. Проблеми и предложения.....	221
2.7. Дейност на VII отдел „Информационно осигуряване, анализ и методическо ръководство”.....	222
2.7.1. Информационно осигуряване – информационна и аналитична дейност.....	222
2.7.2. Взаимодействие и обмен на информация между Прокуратурата и други органи. Изготвени проекти за указания.....	223
2.7.3. Изготвени проекти на доклади от името на главния прокурор до Висшия съдебен съвет, Министерството на правосъдието, Инспектората към Висшия съдебен съвет и други органи.....	225
2.7.4. Унифицирана информационна система - състояние, възможност за справки от граждани, проблеми, предложения.....	226
2.7.5. Методическо ръководство. Дейност на прокуратурите при констатиране на нееднакво прилагане на законите.....	229
2.7.6. Изготвени проекти за методически указания по разпореждане на главния прокурор и заместниците на главния прокурор при ВКП.....	232
2.7.7. Дейност по конституционосъобразност на законодателството.....	233
2.7.8. Изготвени становища на Прокуратурата по искания на други ведомства, при изготвяне на нормативни актове, споразумения, конвенции и други.....	234
2.7.9. Проблеми и предложения.....	240
2.8. Дейност на VIII отдел „Противодействие на престъпленията против финансовата система на Европейския съюз”.....	242
2.9. Дейност на IX отдел „Противодействие на организираната престъпност”.....	245
РАЗДЕЛ IV ДЕЙНОСТ НА ВАП.....	253
1. Структура и организация на дейността. Обобщени данни и анализ. Средна натовареност на прокурорите.....	253
2. Дейност на отдел „Административно-съдебен надзор” при ВАП.....	256
2.1. Участие по закон в съдебни заседания по административни дела.....	256
2.2. Участие по преценка в дела, представляващи важен държавен или обществен интерес, съгласно Указание И-60/26.02.2007 г. на Главния прокурор и по лична преценка на прокурора.....	257
2.3. Подадени прокурорски актове до съда и резултати по тях.....	258
2.4. Проблеми и предложения.....	259
3. Дейност на отдел „Надзор за законност, защита на обществения интерес и правата на гражданите” при ВАП.....	260
3.1. Създадена организация на работата по надзора за законност, обем и основни области, в които е осъществяван надзор за законност през 2008 г. и сравнение с предходните две години.....	260

3.2. Планирани и извършени проверки за законност /примери/ – ефективност на проверките, в т.ч. на различните способности за проверка, проблеми по прилагане на закона.....	261
3.3. Взаимодействие със специализираните контролни органи /централни и териториални/ и с други държавни и общински органи с контролни функции – форми, състояние, насоки за дейността по надзора за законност спрямо тези органи в краткосрочен и по-дългосрочен план.....	271
3.4. Анализ на резултатите от дейността по надзора за законност въз основа на изготвените прокурорски актове /уважени, неуважени/ – протести срещу незаконосъобразни административни актове, предложения по чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ, предложения за възобновяване на административни производства по реда на чл.102 във връзка с чл.99, т.1 от АПК. Образувани досъдебни производства в резултат на извършени проверки за законност.....	272
3.5. Проблеми и предложения.....	274
4. Дейност на отдел „Информационно осигуряване, анализ и методическо ръководство“ . Проблеми и предложения.....	276
РАЗДЕЛ V ДЕЙНОСТ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР	291
1. Дейност на дирекция „Финансово-стопански дейности“. Финансово и материално осигуряване – организация на дейността и състояние. Обобщени данни и изводи за ПРБ. Проблеми и предложения.....	291
2. Дирекция „Административно обслужване“.....	295
3. Дейност на дирекция „Информационни технологии“. Проблеми и предложения.....	298
4. Дейност на отдел „Защита на класифицираната информация“.....	299
5. Дейност на отдел „Връзки с обществеността“ при администрацията на Главния прокурор.....	301
РАЗДЕЛ VI РАЗВИТИЕ И РЕФОРМА НА ПРОКУРАТУРАТА	303
1. Дейност на Прокуратурата на РБ по Плана за действие за 2007г. в изпълнение на Стратегията за развитие на Прокуратурата 2007 ÷ 2009 г.....	303
2. Дейност на Прокуратурата на РБ по Индекса за реформа на Прокуратурата.....	306
РАЗДЕЛ VII ОБОБЩЕНИ ПРОБЛЕМИ И ИЗВОДИ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ПРОКУРАТУРАТА. ПРЕДЛОЖЕНИЯ. ПРИОРИТЕТИ	315
1. Обобщени изводи, проблеми по видове надзори и основни направления в дейността на Прокуратурата и разследващите органи.....	315
2. Взети практически мерки за преодоляване на установените проблеми в работата.....	330
3. Противоречива прокурорска и съдебна практика и други проблеми по прилагането на закона. взети мерки от компетентността на съответната прокуратура. Изготвени сигнали до по-горестоящата прокуратура и/или други необходими мерки.....	332
4. Необходимост от законодателни промени.....	344
ПРИОРИТЕТИ	362

Докладът за прилагането на закона и за дейността на Прокуратурата и на разследващите органи през 2008 г. е съобразен с възложените нормативни правомощия и задължения, както и с приетия от Висшия съдебен съвет на 7 януари 2009 г. обхват и структура.

Докладът разглежда и анализира дейността по правоприлагането и постигнатите резултати в противодействието на престъпността. Изложената информация се основава на следните източници:

- Министерството на вътрешните работи и териториалните дирекции,
- Министерството на отбраната,
- Националната следствена служба и 27-те окръжни следствени служби и Столичната следствена служба,
- Върховната касационна прокуратура,
- Върховната административна прокуратура,
- 5 - те апелативни прокуратури и Военноапелативната прокуратура,
- 27 - те окръжни прокуратури, Софийската градска прокуратура и 5 - те военноокръжни прокуратури,
- 113 - те районни прокуратури.

Анализирани са тенденциите на наказаната престъпност, като са използвани данните от полицейската статистика за регистрираните и разкритите престъпления и данните на Прокуратурата за предадените на съд и осъдените лица.

Анализирана е цялостната дейност, като са разгледани резултатите по всички видове надзори, упражнявани в Прокуратурата. Акцент е поставен на резултатите от проведените разследвания от прокурорите и от разследващите органи с развитието им в съдебната фаза на наказателния процес.

Въз основа на събраните и обработени конкретни данни, са направени съответните изводи и констатации. Изведени са основните проблеми и са посочени взетите мерки за решаването им от компетентност на административните ръководители на териториалните структури и на ръководството на ПРБ. За разрешаването на проблемите в дейността извън прерогативите на Прокуратурата, са направени съответни предложения до компетентните държавни органи.

Докладът за дейността през 2007 г. е внесен във Висшия съдебен съвет на 29 април 2008 г. Приет е от 40-то Народно събрание на 5 декември 2008 г. Настоящият отчетен доклад е изготвен също в определения от Конституцията срок – 30 април 2009 г. Намираме, че извеждането му за обсъждане напред във времето, ще спомогне прокурорските и разследващите органи да съобразят дейността си за следващия отчетен период с препоръките на ВСС и законодателната власт.

РАЗДЕЛ I

СТРУКТУРА И ДИНАМИКА НА ПРЕСТЪПНОСТТА

Структурата и динамиката на престъпността се анализират по предоставени данни от МВР за регистрираните и разкритите криминални и икономически престъпления, по статистическите данни на Прокуратурата на Република България (ПРБ) за внесени прокурорски актове в съдилищата (обвинителни актове, предложения за споразумение и предложения за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание) и осъдителни/санкционни съдебни актове.

1. Регистрирани и разкрити престъпления. Методика за регистрация на престъпленията в МВР – критерии за отчитане на регистрираните и разкритите престъпления, начини на документиране. Състояние, динамика, структуроопределящи престъпления. Тенденции. Предложения и проблеми.

1.1. Методиката за регистрация на престъпленията в МВР.

Полицейската статистика включва престъпни посегателства, станали достояние на полицейските органи. Не се включват престъпленията против републиката, против нейната отбранителна способност, престъпленията против информацията, представляваща държавна тайна и против чуждестранната класифицирана информация, военните престъпления и престъпленията против мира и човечеството, както и престъпленията, извършени от български граждани извън страната.

Полицейската статистика на регистрираната престъпност се базира на приключени оперативно-издирвателни действия и действия по разследване от органите на МВР, след предаване материалите на Прокуратурата, както и на случаите, когато е образувано досъдебно производство. За нуждите на статистиката, като престъпни посегателства се отчитат и общественотоопасните деяния, извършени от малолетни.

Всички постъпили в полицията съобщения за извършени престъпления (заявителски материали) се регистрират и разследват.

Използвани основни понятия:

Заявено престъпление е всяко посочено в НК престъпно деяние, вкл. и опита към престъпление, за което в полицейските служби има регистриран заявителски материал.

Заявителски материал е всяко съобщение, което съдържа данни за престъпление от общ характер, независимо от вида, източника и начина на получаване в структурните звена на МВР.

Регистрирано престъпление е всяко заявено престъпление, по което:

- досъдебното производство е образувано с акта за първото действие по разследването, извършено от разследващия полицай (в т.ч. бързи и незабавни производства);
- е образувано досъдебно производство от прокурор по изпратени материали от органите на МВР;
- е образувано досъдебно производство от прокурор и разследването е възложено на разследващ полицай от МВР;
- досъдебното производство е образувано с акта за първото действие по разследването, извършено от следовател;
- извършената проверка е приключила и материалите са изпратени в Прокуратурата с мнение за образуване на досъдебно производство, което се разследва от следовател (срещу известен или неизвестен извършител);

- са извършени неотложни действия по разследването, извършени при условията на бързо производство /чл. 356, ал.1/ или незабавно производство /чл. 362, ал. 1 НПК/ и материалите са изпратени на съответния следовател.

В статистиката на регистрираната престъпност не се включват заявителски материали:

- изпратени в Прокуратурата след приключване на досъдебно производство, с мнение за прекратяване по чл.9, ал. 2 НК и чл. 24, ал.1, т. 1 и т. 6 и чл. 24, ал. 4 НПК;

- предадени за работа на други структурни звена на МВР;

- по които не са образувани досъдебни производства;

- проверката, на които не е приключила и материалите все още не са изпратени на прокурора.

Някои положения на съществуващата организация за отчитане на регистрираните и разкритите престъпления биха могли да бъдат прецизирани, което би позволило по-точно отчитане на наблюдаваните процеси. Липсата на предвиден срок за приключване на проверката от полицейските органи, включително предаването на заявителските материали на други структурни звена на МВР очевидно би могло да влияе на нивото на регистрираната престъпност. Добре би било да се съпоставят и анализират данните за постъпили заявителските материали през отчетния период, включително за обема на предадените на други звена на МВР, по които не е приключила проверката, с тези за регистрираните.

Необходимо е да се подобри системата за регистриране на престъпността така, че да се обхващат всички случаи на престъпни посегателства – както регистрираните от МВР и от Военна полиция, така и престъпленията против републиката, против нейната отбранителна способност, престъпленията против информацията, представляваща държавна тайна и против чуждестранната класифицирана информация.

Разкрито престъпление е регистрирано престъпление, при което:

- извършителят е заловен при или непосредствено след извършване на престъплението;

- извършителят лично се е явил с признание за извършено от него престъпление;

- извършителят е установен от органите на полицията при извършване на оперативно-издирвателна дейност;

- разследването, извършено от разследващия полицай е приключило с обвинително заключение срещу извършителя;

- досъдебното производство срещу известен извършител е образувано с акта за първото действие по разследването, извършено от следовател и са извършени процесуални действия с участие на полицейски служител;

- събраните материали от проверката са предадени на прокуратурата за образуване на досъдебно производство срещу известен извършител.

Установен извършител на престъпление - лице, за което органите на полицията са събрали достатъчно данни за неговата виновност в извършване на престъплението и:

- е привлечен като обвиняем в хода на разследването, което е приключило с обвинително заключение,

- материалите за него са изпратени на прокуратурата с мнение за образуване на досъдебно производство срещу известен извършител;

- срещу което е образувано досъдебно производство от следовател и са извършени действия по разследване с участие на полицейски служител.

Начини на документиране. Правила за отчитане на престъпленията.

Всяко регистрирано престъпление се отчита поотделно, като се спазват разпоредбите на НК за отделните видове престъпления.

Като едно престъпление се отчита:

- престъпление, извършено в съучастие;
- едно престъпно деяние, от което са пострадали няколко лица;
- когато с едно деяние са извършени няколко престъпления (съвкупност), се отчита най-тежкото от тях.

Регистрирани престъпления, извършени от едно и също лице (група лица) се отчитат отделно когато:

- са отделни престъпления по НК;
- са еднородни престъпления по един и същи текст НК, но са осъществени по различно време.

Ниво (процент) на разкриваемост – процентното отношение на разкритите към общия брой регистрирани престъпления. Разкритите случаи от минали години се отчитат отделно в абсолютни стойности.

1.2. Регистрирани и разкрити престъпления.

През 2008г. органите на МВР са регистрирали 113 340 криминални престъпления (за 2007г. - 119 967, за 2006г. – 123 264) и са установени извършителите на 9 353 (9 467) икономически престъпления.

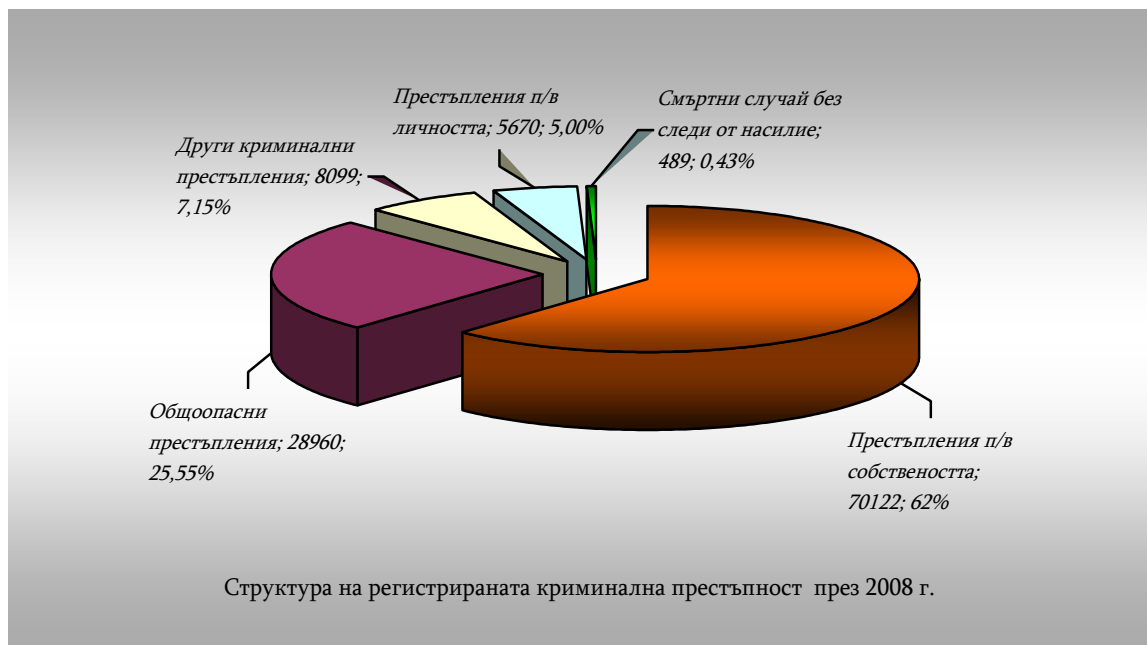
Регистрирани криминални престъпления (против личността, собствеността, общоопасни, престъпления против реда и общественото спокойствие и други престъпления).

Запазва се очерталата се през предходната година тенденция на снижаване на регистрираните криминални престъпления. През 2008г. то е 5,5 %, а през 2007г. то е от 5% спрямо 2006г., а през 2006г. – 0,6% спрямо 2005г., когато са били регистрирани 124 022 престъпления.

Коефициентът на престъпност за 2008 г. е 1 483,5 и бележи спад от 86,7 престъпления на 100 хиляди души население в сравнение с 2007г.

Структурата на регистрираната престъпност се запазва без съществени изменения. Продължават да са структуроопределящи престъпленията против собствеността (61,9%), общоопасните престъпления (25,6%), следвани от престъпленията против личността (5%).

Структура на регистрираната криминална престъпност през 2008 г.

Общото намаление на регистрираната престъпност се дължи предимно на спада при **престъпленията против собствеността** - 8,2% спрямо 2007г. Сnižаване се равнището на кражбите (с 10% спрямо 2007г.), при грабежите с 4,3%.

Регистрираните престъпления против собствеността през 2008г. са 70 122 (76 391)¹. Преобладават *кражбите* (чл.194–197 НК) – 57 858, или 82,5% (през 2007г. – 64 253, или 84,1%). От тях най-многобройни са взломните кражби – 19 980 (22 208), следват домовете – 12 678 (14 206), кражбите на части и вещи от МПС – 7 729 (8 323) и т.н.

Грабежите (чл. 198–200 НК) са 2 868, или 4% (2 996), от които регистрираните случаи на въоръжен грабеж са 140 (116), а от тях с огнестрелно оръжие са 59 (42).

Измамите (чл. 209–211, чл. 213 НК) са 1 943 (1 901).

Делът на *изнудванията* (чл. 213а–214 НК) е 0,2% – 152 (146).

Регистрираните общопасни престъпления през 2008г. са 28 960, с относителен дял от 25,6%. Наблюдава се запазване на нивото през последните три години – за 2007г. са 28 554, а през 2006г. са 29 037.

Основен дял сред тях съставляват *престъпленията по транспорта* (чл. 340–344), които са 18 436, или 63,7% (17 706).

Посегателствата спрямо МПС (чл. 346 НК) са 4 620 (4 569).

Престъпленията, свързани с *наркотици*, са 2 857 (2 844).

Палежите са 1 609 (през 2007г. – 1 807, а през 2006г. – 1 355).

Относителният дял на **престъпленията против личността** (5 670) е 5% (през 2007г. – 5 700, през 2006г. – 5 891).

Сред тях *довършените убийства* са 161, или 2,8% (през 2007г. са 161, през 2006г. са 170). *Опитите* за умишлени убийства през 2008г. са 60 (през 2007г. са 81, през 2006 г. са 74). *Телесните повреди* (чл. 128–135 НК) са 3 216 и съставляват основния дял от 56,7% от престъпленията против личността (3 173).

Престъпленията по раздел *Разврат* (чл.149–159 НК) са 749, или 13% от общия брой престъпления против личността (764). Сред тях най-разпространени са блудствата – 273 (322), следвани от изнасилванията – довършени и опити 261 (225).

Сред **останалите (8 810)** криминални престъпления най-съществен дял имат престъпленията против реда и общественото спокойствие (чл. 320–329) – 3 822 (3 906),

¹ В скоби са посочени абсолютните стойности за предходния отчетен период.

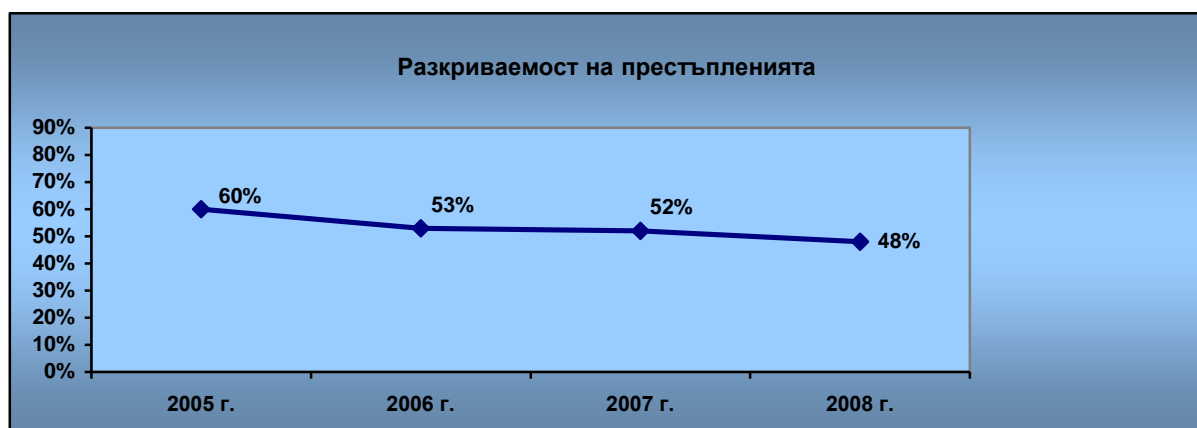
от тях хулиганствата са 2 888 (3 036). Следват ги престъпленията против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции – 2 306 (2 791), и престъпленията против брака, семейството и младежта – 1 382 (1 671).

Регистрираните престъпления, свързани с образуване и участие в организирана престъпна група (ОПГ), през 2008г. са 51 срещу 30 през 2007г.

Разкриваемост

Разкритите криминални престъпления през отчетната година са 54 692, което съставлява 48,3% от общо регистрираните през периода и са на най-ниско ниво в абсолютни стойности спрямо предходните години (през 2007г. са 57 209 или 47,7%, през 2006г. – 65 839, или 53%). Запазва се тревожната тенденция на намаление на разкриваемостта – през 2007г. с 1,4 пункта по-ниска от 2006г. и със 7,9 пункта спрямо 2005г., когато е била 60%, съответно с 9 пункта спрямо 2004г. (61%).

През 2008г. са разкрити и 8 958 криминални престъпления, които са регистрирани през минали години (през 2007г. - 8 911, 2006г. - 7 253).

Общото ниво на разкриваемостта се определя от относително ниското ниво на разкриваемост на най-големия дял от регистрираните престъпления – *престъпленията против собствеността*. От тях са разкрити 35,3 (35,9%), като най-многобройните престъпления, каквито са взломните, домовите, кражбите на части и вещи от МПС, са с най-ниски нива на разкриваемост – съответно 18,7% (21,5%), 27,1% (29%) и 15,1% (18%).

Общопасните престъпления имат 68,9% (67,1%) разкриваемост. Сред тях проблем представлява разкриваемостта на противозаконното отнемане на МПС – 11,8%, палежите – 13% и особено случаите с използване на взрив (чл. 333 НК) – 8,3%, въпреки че абсолютните стойности са ниски – 48 случая.

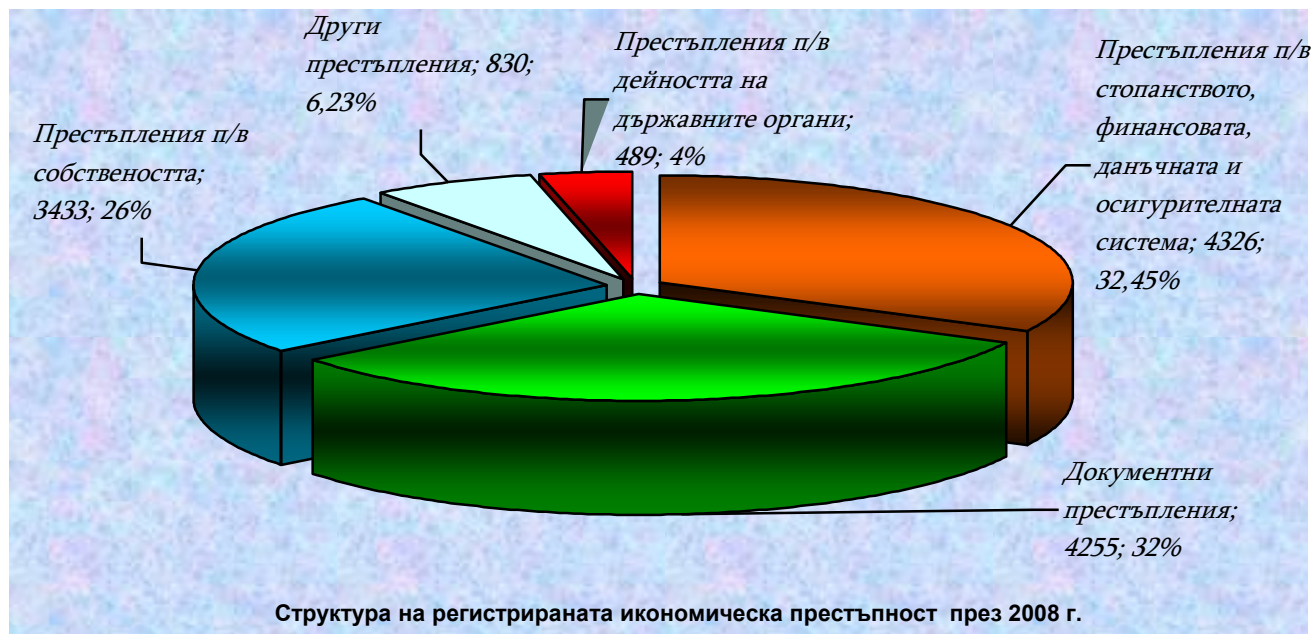
Престъпленията против личността са с относително висока разкриваемост – 66% (65,7%). Разкриваемостта специално на умишлените убийства е 72% (73,3%). Проблемите продължават да се свързват с разкриването на т.нар. поръчкови убийства.

Икономически престъпления.

Като икономически престъпления се разглеждат престъпленията против собствеността, против интелектуалната собственост, против стопанството, финансовата, данъчната и осигурителната система, против дейността на държавни органи и обществени организации, документните престъпления, компютърните престъпления.

При анализа на тези престъпления следва да се имат предвид значителните различия по установяването и разкриването им, произтичащи от техния характер. Както е известно, в типичния случай на значителна част от тях липсва заявител, респективно местопроизшествие, осъществяват се при нормалното реализиране на икономически дейности от лица, които са висококвалифицирани и запознати в съвършенство с

правната уредба, организацията и технологията на работата. Установяването им зависи в изключителна степен от ефективността на работата на контролните органи, както и от рационалното прилагане на специфичните способности и средства от МВР и Държавна агенция „Национална сигурност” (ДАНС). Това са престъпленията, които засягат много сериозно и дългосрочно важни обществени отношения – правилното (законосъобразно и целесъобразно) разходване на значителни държавни средства (вкл. от еврофондовете), стабилността на финансово-кредитната система, документооборота и пр.

През 2008г. са регистрирани 13 333 (14 718) икономически престъпления. Разкритите престъпления общо са 9 353 (9 467), съответно по регистрираните през отчетната година са 6 732 (6 982), а разкритите престъпления по регистрирани в предишни години – 2 621 (2 485).

Най-многобройни са установените престъпления против стопанството, финансовата, данъчната и осигурителната система - регистрирани са 4 326 (4 730) или 32,4%. Следват ги документните престъпления – 4 255 (4 380), или 31,9% и престъпленията против собствеността – 3 433 (4 247), или 25,7%.

В съответствие с регистрираните престъпления най-съществен дял от разкритите икономически престъпления имат престъпленията против стопанството, финансовата, данъчната и осигурителната система, които са 3 103 (3 255), или 33,2%. Основната част от тях се формира от престъпленията против горското стопанство, които са 1 130 (1 067). Престъпленията против кредиторите (чл. 227б–е НК) са 431 (619), а данъчните (чл. 255–259, 260 НК) – 232 (333).

Разкритите документни престъпления (глава IX НК) са 3019, или 33,3% (3 005).

Значителен е дялът на разкритите престъпления против собствеността – 2 200 (2 363), или 23,5%, от които най-многобройни са измамите – 1 364.

Разкритите престъпления против паричната и кредитната система (чл. 243–249 НК) през 2008г. са 128 (182).

Разкритите престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации през 2008г. са 321, което сочи намаление спрямо 2007г., когато са били 368. От тях 316 са престъпленията по служба.

Случаите на подкуп запазват приблизително близки абсолютни стойности – разкрити са 105 случая през 2008г., 90 случая през 2007г.

През годината разкритите компютърни престъпления по чл. 319а–е НК са 52.

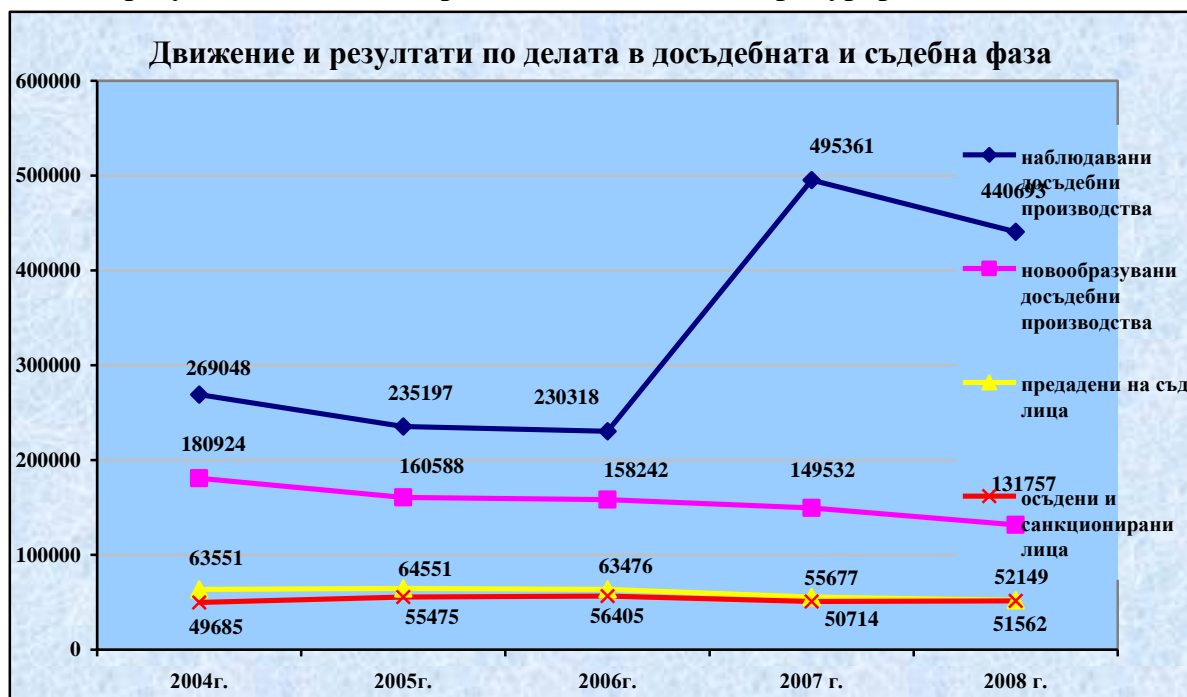
Очерталата се трайна тенденция на ниска разкриваемост през последните години намира израз в натрупването на огромен обем досъдебни производства срещу неизвестен извършител, които към 31.12.2008г. са 684 069.

Прокурорът, съгласно изискванията на закона (чл.23 НПК), е длъжен да образува наказателното производство, когато са налице законен повод и достатъчно данни за извършено престъпление, без да са нужни данни, от които могат да се направят изводи относно извършителите (чл.211 НПК). Резултатите в това отношение изцяло са в зависимост от ефективността на съответните органи на МВР, които имат съответната компетентност и разполагат със специфични методи и средства за разкриване на престъпленията и установяване на техните автори.

Наложително е да продължат усилията за повишаване на квалификацията на разследващите органи и прокурорите във връзка със специализацията за противодействие на престъпления, особено по отношение на икономическите престъпления – корупционни престъпления, престъпленията, засягащи еврофондовете, както и за усъвършенстване експерименталния принцип на работа, прилаган и към настоящия момент от областните дирекции на вътрешните работи и съответните прокуратури по дела с фактическа и правна сложност.

2. Структурно и териториално разпределение на наказаната престъпност – обобщени данни по видове престъпления по глави и текстове от НК и по апелативни райони.

2.1. Образувани досъдебни производства, внесени прокурорски актове в съда.

Структура (по глави и текстове от НК)

През 2008г. новообразуваните досъдебни производства (ДП) са **131 757**, които се разпределят по видове престъпления, както следва:

- Преобладават ДП за **престъпления против собствеността (Глава пета от НК)** - 71 792 или 54,5%;
- Следват ги ДП за **общоопасни престъпления (Глава единадесета от НК)** - 32 843 или 24,9%;
- За **престъпления против личността (Глава втора от НК)** - 10 412 или 7,9%;
- За **престъпления против стопанството (Глава шеста от НК)** - 4 173

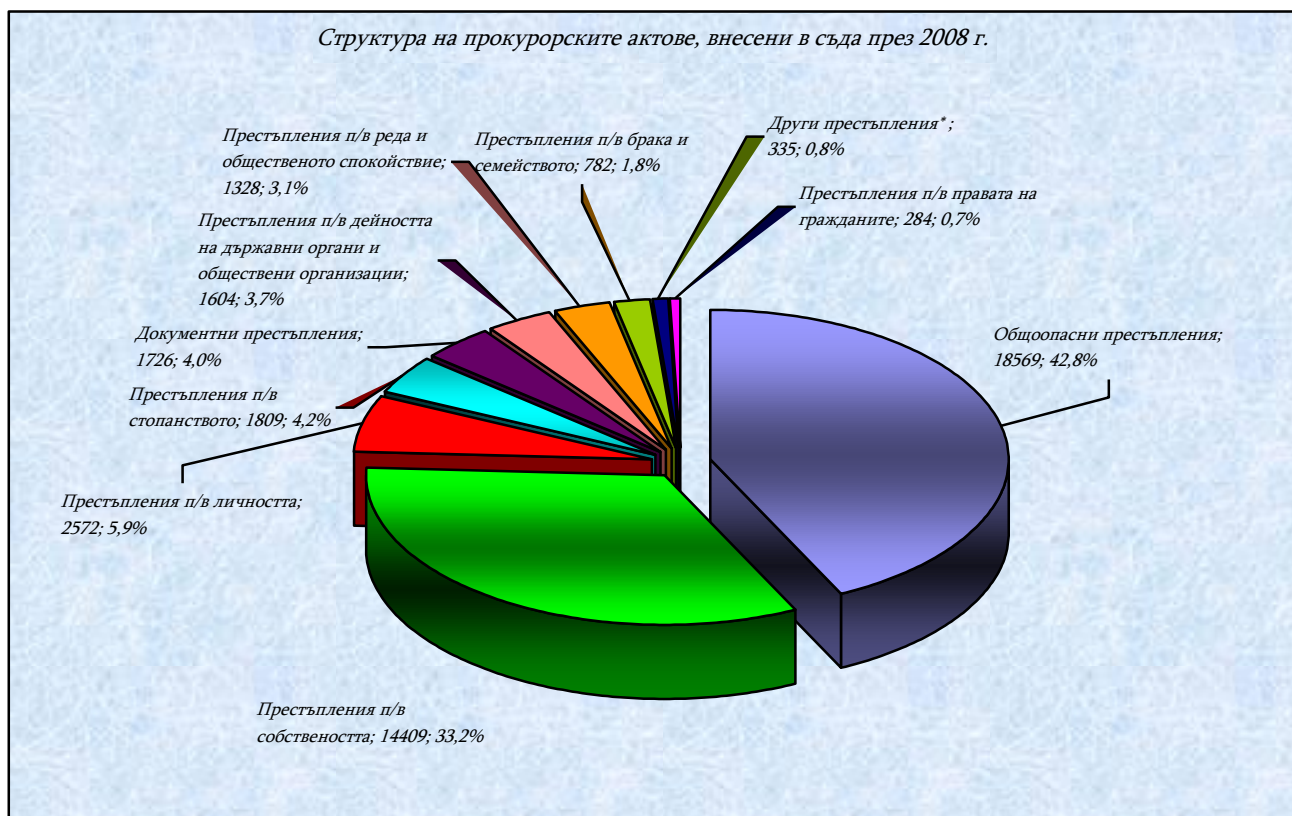
или 3,2%;

- За документни престъпления (Глава девета от НК) - 4 133 или 3,1%;
- За престъпления против реда и общественото спокойствие (Глава десета от НК) - 2 658 или 2%;
- За престъпленията против дейността на държавни органи и обществени организации и лица, изпълняващи публични функции (Глава осма от НК) - 2 321 или 1,8%;
- За престъпления против брака и семейството (Глава четвърта от НК) - 1 602 или 1,2% и т.н.

През 2008г. прокурорите в страната са внесли за разглеждане в съдилищата общо **43 418** прокурорски акта, срещу **52 149** обвиняеми лица за **49 199** престъпления по тях. За сравнение през 2007г. прокурорите в страната са внесли за разглеждане в съдилищата общо **45255** прокурорски акта, срещу **55677** лица за **51488** престъпления по тях.

Някои от факторите, довели до снижаването на цитираните стойности, бяха посочени по-горе – намаляване на регистрираните от МВР престъпления, съответно намаляване на разкритите престъпления.

При съпоставка на структурата по регистрирани и установени престъпления от МВР и по внесените прокурорски актове е наложително да се отчитат някои различия, които са естествени и обясними. Общопасните престъпления са значителен брой, при относително висока разкриваемост и по-кратко технологично време на разследване (голяма част от тези деяния са непредпазливи, респективно по-ниско наказуеми, с приложимост на правилата за споразумение и освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание, по-ниска степен на противопоставяне при провеждане на наказателното производство), което пряко се отразява на обема внесени прокурорски актове (като по-голяма величина). При престъпленията против собствеността (макар най-многобройни) разкриваемостта е значително по-ниска, както вече бе отбелязано, при по-продължително разследване.

*Други престъпления**: Глава първа Престъпления против Републиката; Глава седма Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи; Глава девета "а" Компютърни престъпления; Глава дванадесета Престъпления против отбранителната способност на Републиката, против информацията, представляваща държавна тайна и против чуждестранната класифицирана информация; Глава тринадесета Военни престъпления

Най-голям дял в структурата съставляват внесените в съда прокурорски актове **за общоопасни престъпления (Глава единадесета от НК) – 18 569**, което съставлява **42,8%** общия брой прокурорски актове. Предадените на съд лица са **19 020** (18 422). В сравнение с 2007г. (17 925 прокурорски акта) се отчита увеличение от 3,5%.

Преобладаващата част от актовете по тази глава от НК се отнасят за непредпазливи престъпления (по чл. 343, чл. 343а–в НК – причиняване на ПТП; управляване на МПС след употреба на алкохол, управляване, след като лицето е било лишено от правоуправление) – 15 659 (14616), или 84,3% (само по чл. 343б са 11 563, или 62,3% актовете за общоопасни престъпления). Следват ги актовете за престъпления с предмет наркотични вещества (чл. 354а–в) – 1 642, или 8,8%.

На второ място са **престъпления против собствеността (Глава пета от НК) – 14 409** (16 085), с относителен дял 33,2%. Броят на обвинените и уличените лица е 20 432 (23 517). Констатира се намаление от 11,6% в сравнение с 2007г.

Сред тях най-висок дял имат актовете за кражби – 9 861 (5 677), или 68,4%, следвани от актовете за грабежи – 1 352 (2 503), или 9,4%. Технологичното време и намалението на регистрираните за кражба

На трето място са внесените прокурорски актове **за престъпления против личността (Глава втора от НК) – 2 572 (2 731)**, или 5,9%, с предадени на съд 3 181 (3 904) лица. Основната част от тези актове се отнася за телесни повреди – 1 432 (1 465), или 55,7%. Внесените актове за умишлени убийства (чл.115–121 НК, вкл. опит) са 175 (228). Относително висок е и броят на внесените в съда прокурорски актове за престъпления по раздел Разврат (чл.149 – 159 НК) – 419, както и по чл. 144 НК (закана) – 268 (235).

На следващо място са актовете за **престъпления против стопанството (Глава шеста от НК) – 1 809 (2 019)**, или 4,2%. По тях лицата, предадени на съд, са 2 102 (2 404). Преобладаващата част от актовете се отнасят за престъпления в отделни стопански отрасли, по-специално по чл. 235 (сечене, събиране, добиване, вземане или извозване от горския фонд) – 548 (693) акта, и чл. 234в НК (неправомерно присъединяване към електропреносната или електроразпределителната мрежа) – 397 (296) акта. Относително висок е и броят на внесените в съдилищата актове в раздела за престъпления против кредиторите, и по специално по чл. 227б НК – 339 (359) акта. За престъпления по чл.234 НК (проджба и държане на склад на акцизни стоки без бандерол) са внесени 139 акта.

На пето място са актовете за **документни престъпления (Глава девета от НК) – 1 726 (1 614)**, което е 4%. Преобладава броят на внесените актове за престъпления по чл. 316 НК (ползване на неистински или подправен документ, или на документ с невярно съдържание) – 802 (740).

На шесто място са актовете за **престъпленията против дейността на държавни органи и обществени организации и лица, изпълняващи публични функции (Глава осма от НК) – 1 604 (1 945)**, което съставлява 3,7%. Предадените на съд лица са 2 012 (2 475). От тях като най-голям се откроява броят на внесените актове по чл. 279 НК – 777 (1 101) (влизане в границата на държавата без разрешение на надлежните органи на властта). Относително малък е броят на престъпленията по служба (чл. 282–285 НК) – общо 46 (78).

Внесените актове за подкуп (чл.301–307а НК) са 106 (106), или 5,4%, от тях 86 (59) са по чл. 304 НК.

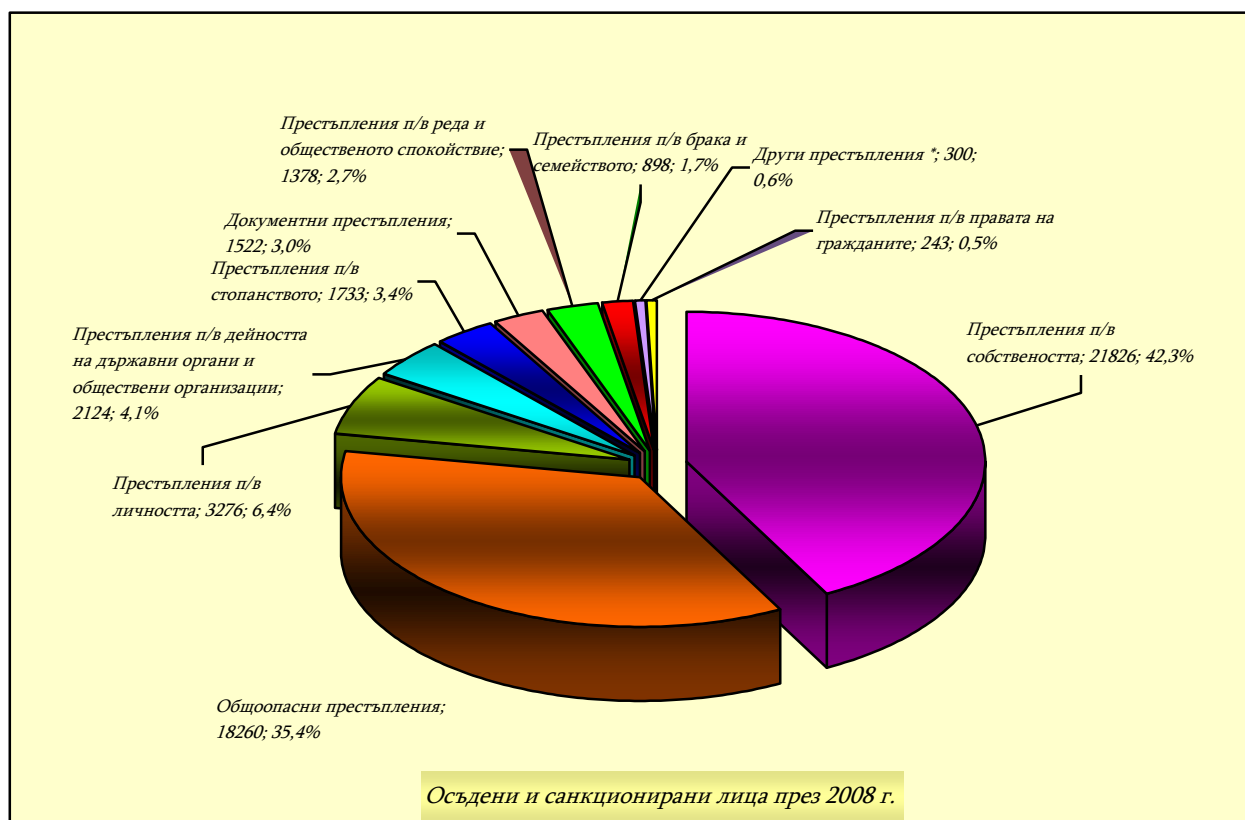
Следват актовете за престъпления против реда и общественото спокойствие (Глава десета от НК) – 1 328 (1 391), или 3%. От тях най-висок е броят на актовете по чл. 325 НК – 1 007 (1 054), което съставлява 75,8%.

На осмо място са актовете за престъпления против брака и семейството (Глава четвърта от НК) – 782 (975), от които най-многобройни са внесените актове по чл. 183 НК (неплащане на издръжка) – 594 (790), или 76%.

Общият размер на причинените щети от престъпления по внесените прокурорски актове в съда е 114 853 402 (146 552 690) лв. Възстановените щети са 9 029 376 (6 085 880) лв., което съставлява 7,8% (4%) от общия размер на нанесените.

2.2. Предадени на съд, осъдени и санкционирани лица. Оправдани лица.

През 2008г. са осъдени и санкционирани 51 562 (50 714) лица. Налице е увеличение спрямо 2007г., когато са осъдени и санкционирани общо 50 714 (през 2006г. - 56 481 лица, 55 475 през 2005 г.).

За престъпления против собствеността (Глава пета от НК) са санкционирани най-много лица – 21 826 (22 207), или 42,3% от всички осъдени и санкционирани лица (за 2006г. – 24906 лица). В съответствие с дела на регистрираните и разкрити престъпления, респективно внесените в съда прокурорски актове, преобладаващата част се пада на кражбите (чл. 194–197 НК) – 16 276 (16 626), или 75% от осъдените лица за престъпления по тази глава от НК. За грабежи (чл. 198–200 НК) са санкционирани 1 905 (2 037) лица, или 9%. За измами (чл. 209–213 НК) са санкционирани 1 408 (1 115) лица, от тях за документна измама (чл.212) – 198 лица. Осъдените за присвоявания (чл.201-208) са 1 276, сред които преобладават за обсебване (чл.206) – 659 лица. За длъжностни присвоявания (чл.201-205) са осъдени 283 лица.

За общоопасни престъпления (Глава единадесета от НК) са санкционирани 18 260 (17 337), или 35,4% от всички осъдени и санкционирани лица (за 2006г. – 18 424

лица). Преобладаващата част се отнася до престъпленията, свързани с причиняване на ПТП и управляване на МПС след употреба на алкохол и след лишаване от правоуправление (чл. 343–343г НК) – 15 491 (14 404), или 84,8%.

За престъпления против личността (Глава втора от НК) са санкционирани 3 276 (3 062) лица, или 6,4%. За умишлени убийства (чл.115–121 НК) осъдените са 230 (242).

За престъпления против дейността на държавните органи и обществените организации (Глава осма от НК) са санкционирани 2 124 (2 174) лица, или 4,1%, най-голям дял от които са за престъпления по чл.279 (незаконно влизане/излизане през държавната граница) – 1 102 лица.

За престъпления против стопанството (Глава шеста от НК) са санкционирани 1 733 (1 701) лица, или 3,4% (за 2006г. – 1 604 лица).

За документни престъпления (Глава девета от НК) са санкционирани 1 522 (1 347) лица, или 3% (за 2006г. – 1530).

За престъпления против реда и общественото спокойствие (Глава десета от НК) са санкционирани 1 378 (1 531) лица, или 2,7% (за 2006 г. – 2 169 лица), от които 1 044 (1 041) лица – за хулиганство.

С влезли в сила осъдителни и санкционни решения за 2008г. са осъдени 47 604 (45 162) лица.

През 2008г. са оправдани 2 147 лица. Оправданите с влезли в сила присъди са 1 021. Причините и предприетите мерки се обсъждат подробно в раздела относно наказателносъдебния надзор.

3. Териториално разпределение на наказаната престъпност – по образувани ДП, внесени в съда прокурорски актове, предадени на съд, осъдени и санкционирани лица.

Величината на образуваните ДП, съответно на внесените в съда прокурорски актове, предадените на съд, осъдените и санкционирани лица през годината са в пряка зависимост от регистрираните и разкритите престъпления от органите на МВР и ДАНС.

Съобразно спецификата на териториално-географското положение на районите, демографското, социалното и икономическото състояние, както и в зависимост от комплексното въздействие на вътрешни и външни криминогенни фактори, се наблюдава своеобразно териториално разпределение на престъпността, представено по-долу.

Отделно са посочени показателите за криминалните престъпления (против личността, собствеността, общоопасни престъпления, престъпления против реда и общественото спокойствие и други престъпления) и за икономическите престъпления.

В района на **Апелативната прокуратура София** са регистрирани 50 605 престъпления или 42,3% от престъпленията в страната през 2008г., което предопределя най-високите стойности на досъдебните производства, внесените актове и осъдените/санкционираните лица. Разкриваемостта е 45,5%.

На територията на апелативния район осъществяват дейността си осем окръжни прокуратури – Софийската градска, Софийската окръжна, Видин, Враца, Монтана, Перник, Кюстендил, Благоевград.

Наблюдаваните досъдебни производства в района на Апелативната прокуратура София са 181 379 (150118), или 41,2% от общо наблюдаваните ДП, които са 440 693 (495361). Новообразувани за периода са 57 666 (67 206), което е 43,8% (25%) спрямо общия брой.

Прокурорските актове, внесени в съда от прокуратурите в Апелативния район София, са 15 109 (16 272, а през 2006г. – 20 358), или 34,8% от броя на всички актове. Налице е намаление от 7%. Обвиняемите лица по внесените актове са 17 620 (19 390), което е 33,8% от общо предадените на съд лица. Данните съответстват на наблюдаваната трайна тенденция за намаляване на абсолютния брой на регистрираните престъпления, при значително понижаване на разкриваемостта.

Осъдените и санкционираните лица през 2008г. са 16 356 или 31,7% от осъдените в РБ.

Осъдените и санкционирани лица с влезли в сила осъдителни присъди са общо 13 848 (за 2007 г. - 13 191, за 2006г. – 18 099).

В района на **Апелативната прокуратура Пловдив** са регистрирани 22 805 престъпления или 19% от престъпленията в страната през 2008г. Разкриваемостта е 58,9%.

На територията на апелативния район осъществяват дейността си шест окръжни прокуратури – Пловдив, Пазарджик, Ст. Загора, Смолян, Хасково, Кърджали.

През 2008г. в района на Апелативната прокуратура Пловдив броят на наблюдаваните досъдебни производства е 101 527 (122 026), или 23% от общо наблюдаваните ДП. Новообразувани за периода са 22 905 (25 060), което е 17,2% спрямо общия брой.

Прокурорските актове, внесени в съда от прокуратурите в Апелативния район Пловдив са 9 120 (9 715), или 21% от броя на всички актове. Налице е намаление с 6%, в сравнение с 2007г., когато са 9 715 (през 2006г.-10599).

Обвиняемите лица по внесените актове са 11 328 (12 343), което е 21,8% от общо предадените на съд лица в страната.

Осъдените и санкционираните лица през 2008г. са 11 012 или 21,4% от осъдените в РБ.

Осъдените и санкционирани лица с влезли в сила осъдителни присъди са общо 10 720 при 11 91 за 2007г. (10446 за 2006г.).

В района на **Апелативната прокуратура В. Търново** са 11,8% от регистрираните престъпления в страната през 2008г. Разкриваемостта е 59,9%.

На територията на апелативния район осъществяват дейността си пет окръжни прокуратури – В. Търново, Габрово, Ловеч, Плевен, Русе.

През 2008г. в района на Апелативната прокуратура В. Търново броят на наблюдаваните досъдебни производства е 36 364 (92 551), или 8,3% от общо наблюдаваните ДП. Новообразувани за периода са 16 344 (19 028), което е 12,4% спрямо общия брой.

Прокурорските актове, внесени в съда от прокуратурите в Апелативния район В. Търново са 6 629, или 15,3% от броя на всички актове. Налице е намаление с 6%, в сравнение с 2007г., когато са 7 020 (през 2006г. – 7 486). Обвиняемите лица по внесените актове са 7 685 (8 349), което е 17,7% от общо предадените на съд лица в страната.

Осъдените и санкционирани лица през 2008г. са 9 322 или 18,1% от осъдените в РБ.

Осъдените и санкционирани лица с влезли в сила осъдителни присъди са общо 8 952 за 2008г., спрямо 7 516 за 2007г. или е налице увеличение с 6% (8 261 за 2006г.).

В района на **Апелативната прокуратура Варна** са 14,4% от регистрираните престъпления в страната през 2008г. Разкриваемостта е 61,8%.

На територията на апелативния район осъществяват дейността си шест окръжни прокуратури – Варна, Добрич, Шумен, Силистра, Разград, Търговище.

През 2008г. в района на Апелативната прокуратура Варна броят на наблюдаваните досъдебни производства е 71 224 (87 471), или 16,2% от общо наблюдаваните ДП. Новообразувани за периода са 19 306 (21 383), което е 14,7% спрямо общия брой.

Прокурорските актове, внесени в съда от прокуратурите в Апелативния район Варна са 7 185, или 16,5% от броя на всички актове. Налице е увеличение с 6,4%, в сравнение с 2007г., когато прокурорските актове са били 6 755 (за 2006г. – 6963). Обвиняемите лица по внесените актове са 8 668 (8 470), което е 16,6% от общо предадените на съд лица в страната.

Осъдените и санкционирани лица през 2008г. са 8 228 или 16% от осъдените в РБ.

Осъдените и санкционирани лица с влезли в сила осъдителни присъди са общо 7 674 (6 914) за 2008г. (8 435 за 2006г.), което сочи увеличение с 11%.

В района на **Апелативната прокуратура Бургас** са 12,4% от регистрираните престъпления в страната през 2008г. Разкриваемостта е 51,2%.

На територията на апелативния район осъществяват дейността си три окръжни прокуратури – Бургас, Сливен, Ямбол.

През 2008г. в района на Апелативната прокуратура Бургас броят на наблюдаваните досъдебни производства е 48 775 (41 243), или 11,1% от общо наблюдаваните ДП. Новообразувани за периода са 14 628 (15 960), което е 11,1% спрямо общия брой.

Прокурорските актове, внесени в съда от прокуратурите в Апелативния район Бургас са 4 829 (4 848), или 11,1% от броя на всички актове. Налице е запазване на нивото от предходната година (за 2006г. – 4 715). Обвиняемите лица по внесените актове са 6 190 (6 283), което е 11,9% от общо предадените на съд лица в страната.

Осъдените и санкционирани лица през 2008г. са 6 031 или 11,7% от осъдените в РБ.

Осъдените и санкционирани лица с влезли в сила осъдителни присъди за 2008г. са общо 5 845 (4 970), което означава увеличение с 17,6% (5 624 за 2006г.).

Районът на **Военноапелативната прокуратура** обхваща цялата територия на страната с пет военнокръжни прокуратури – София, Пловдив, Сливен, Варна и Плевен.

Престъпленията, които са подсъдни на военните съдилища и се разследват от съответните военноокръжни прокуратури, се регистрират и разкриват от служителите на дирекции „Вътрешна сигурност” и „Инспекторат” при МВР, както и от съответните областни дирекции на вътрешните работи. Регионалните служби “Военна полиция” по места регистрират и разкриват престъпления, извършени от военнослужещи, държавни служители и граждански лица в системата на Министерството на отбраната.

Поради спецификата на разследваните престъпления, извършени от военнослужещи и служители на МВР, не съществуват данни за неразкрити извършители на такива престъпления. В тази насока не може да бъде посочено колко от регистрираните в полицията и неразкрити престъпления са извършени от лица, наказателноотговорни пред военните съдилища. Тази особеност се дължи на специалната компетентност – с оглед субекта на престъплението, като регистрирането и разследването започва, едва когато се установи, че извършителят е известен и попада в кръга на лицата, определен от чл. 396 НПК.

През отчетния период на територията на Военноапелативния район са били регистрирани и разкрити 908 (895) престъпления, извършени от 1 045 (842) лица (през 2006 година са били регистрирани и разкрити 908 престъпления).

Наблюдава се увеличение на регистрираната престъпност спрямо 2007 г. - по отношение броя на извършителите с 19,4%, спрямо броя на престъпленията увеличение с 1,5%.

Разпределение на наблюдаваните досъдебни производства през 2008г. по глави и текстове от НК и според ведомствената принадлежност на участниците в престъпленията:

Глава НК	Текст НК	Общ брой на престъпленията през 2008 г.			
		МО	МВР	НПС	НСО
Глава II Престъпления против личността	115-159в	49	147	-	-
Глава V Престъпления против собствеността	194-217	266	37	-	-
Глава VI Престъпления против стопанството	219-252	30	5	-	-
Глава VII Престъпления против фин., дан. и осиг. система	253-268	1	-	-	-
Глава VIII Престъпления против дейността на държавните органи и обществени организации	269-307а	13	37	-	-
Глава IX Документни престъпления	308-319	62	47	-	-
Глава IXa Компютърни престъпления		1	-	-	-

Глава X Престъпления против реда и общественото спокойствие	320-329	18	7	-	1
Глава XI Общопасни престъпления	330-356к	278	50	1	2
Глава XII Против отбр. способност, инф., държ. тайна		2	10	-	-
Глава XIII Военни престъпления	371-405	206	138	-	-
Образувани ДП по реда на чл. 211, ал. 2 НПК		9	7	-	-
Общо	1424	935	485	1	3

През 2008г. броят на наблюдаваните досъдебни производства е 1 424 (1 952), или 0,3% от общо наблюдаваните ДП. Новообразувани за периода са 908 (895), което е 0,7% спрямо общия брой.

Прокурорските актове, внесени в съда от прокуратурите в района на Военноапелативната прокуратура са 546 (645), или 1,3% от броя на всички актове. Констатира се намаление на внесените в съда актове с 15,4 % (спрямо 2006 г. - намаление с 42 %). Обвиняемите лица по внесените актове са 658 (842), което е 1,3% от общо предадените на съд лица.

Осъдените и санкционираните лица през 2008г. са 613 или 1,2% от всички осъдени.

Осъдените и санкционирани лица с влезли в сила осъдителни присъди за 2008г. са общо 565 (653), а за 2006 г. – 782 лица, или е налице намаление с 16,5%.

Тенденцията на намаление на показателите се обуславя от настъпилите изменения с новия Наказателно-процесуален кодекс. Бяха изключени от компетентността на военните прокуратури престъпленията, извършени от служители от охранителния състав на Главната дирекция „Изпълнение на наказанията” и Главната дирекция „Охрана” при Министерството на правосъдието, като значително намаля броят и на делата, водени срещу служители на МВР, тъй като на военните съдилища останаха подсъдни само престъпленията, извършени от тях при или по повод изпълнение на службата им. Налице и снижение на производствата за военни престъпления, което се дължи на реформите в Българската армия, водещи до намаляване на числения ѝ състав като цяло, от една страна, и броя на наборните военнослужещи, от друга. Следва да се има предвид, че до края на отчетния период отпадна наборната военна служба.

РАЗДЕЛ II ДЕЙНОСТ НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ПРОКУРАТУРИ И РАЗСЛЕДВАЩИТЕ ОРГАНИ

1. СЛЕДСТВЕН НАДЗОР

1.1. Дейност по преписки - обобщени данни, нерешени преписки в края на предходната година, новообразувани, преписки образувани по сигнали на контролните органи, преписки образувани след самосезиране на прокуратурата, срочност на решаване, видове решения по преписки, останали нерешени в края на периода, относителен дял на образуваните ДП и отказите за образуване спрямо общия брой.

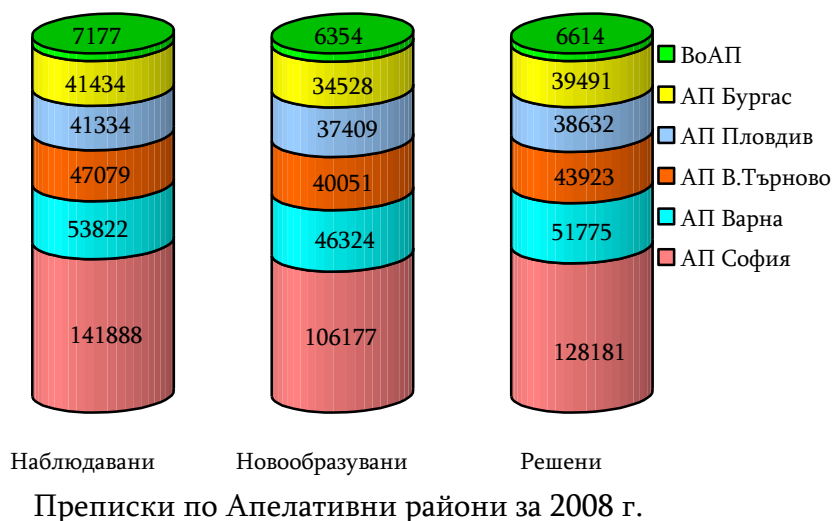
През отчетната 2008г. продължи работата по утвърждаване в практиката на въведените с НПК нови правни институти и установените единни правила на досъдебното производство. Продължи и изграждането на апарата на полицейското разследване като разследваща структура на преобладаващата част от престъпленията. Утвърди се фигурата на наблюдаващия прокурор и участието му в извършването на цялостно досъдебно разследване.

В прокуратурите от страната през 2008 г. е работено по **332 734 наблюдавани преписки**, при 343286 за 2007 г и 432667 за 2006 г.

Останали **нерешени в края на 2007г.** са били 31197 преписки. През отчетната година са **образувани нови 270843 преписки**.

Наблюдава се намаление на броя на преписките като цяло, в сравнение с предходните две години, съответно с 3% и със 23%. Следва да се има предвид, че в отчетността за 2008 г. и 2007г. са включени само преписките по следствения надзор, а в предходните отчетни периоди и всякакви други материали (вкл. административни). Целта на промяната на отчетността е обективно и реално отразяване на същинската прокурорска дейност.

По-важна в случая е положителната тенденция към увеличаване относителният дял на решените преписки, който за 2008г. е 92,8%. Видно от данните за останалите нерешени в края на годината 24 118 преписки, техният дял е минимален – 7%, спрямо всички преписки. В същото време, в сравнение с 2007г., този показател бележи значително намаление с 23%. Целта е да се сведат нерешените преписки до брой, който да съответства на останалите за решаване преписки при прокурори в разумните срокове за произнасяне.

По апелативни райони разпределението на наблюдаваните преписки, в съответния район, като относителен дял спрямо общия брой преписки в страната е, както следва:

➤ АП София – наблюдаваните преписки са 43% от преписките в страната, при 42,4% за 2007 г. и 41% за 2006 г.;

➤ АП Варна – 16,2% при 17,7% за 2007 г. и 14% за 2006 г.;

➤ АП В. Търново – 14,1 при 13, 8% за 2007 г. и 13,7% за 2006 г.;

➤ АП Пловдив – 12,4% при 12,1% за 2007 г. и 18,4% за 2006 г.;

➤ АП Бургас – 12% при 12% за 2007 г. и 10,5% за 2006 г.;

➤ ВоАП – 2,2% при 2% за 2007 г. и 2,6% за 2006 г. – по отношение

на военните прокуратури, по-ниският дял е обясним предвид специалната им компетентност (чл. 396 НПК), поради което стойностите на преписките и досъдебните производства по всички показатели в дейността на прокуратурата са несъпоставими с останалите апелативни прокуратури.

Относителният дял на преписките по апелативни райони, спрямо общия брой преписки, дава представа за обема на тази дейност, сравнена с общите данни за страната. Най-сериозен е делът на АП София, следвана от АП Варна. С близки стойности са АП Търново, Пловдив и Бургас.

Новообразувани преписки

Общият брой новообразувани преписки през 2008 г. за териториалните прокуратури е **270843**, което съставлява 81,4% от всички наблюдавани преписки. За 2007 г. това процентно съотношение е било съответно 84% и 89% за 2006 г.

В прокуратурите след **самосезиране**² са образувани 362 преписки, което е 0,11% от всички наблюдавани преписки. От тези преписки решени с образуване на досъдебно производство са 85 (23,5%).

По сигнали на контролните органи³ са образувани 2 507 преписки, които съставляват 0,75% от общо наблюдаваните преписки. По 886 преписки прокурорите са постановили образуване на ДП или по 35,3% от тези преписки.

По сигнали на някои от контролните органи преписките са както следва:

- Сметната палата - една преписка,
- Националната агенция по приходите – 561 преписки, от които по 184 е постановено образуване на ДП,
- Агенция за държавна финансова инспекция – 98 преписки, като по 12 от тях са образувани ДП,
- Дирекция за национален строителен контрол – 30 преписки и по 7 е образувано ДП,
- Агенция митници – 354 преписки, от които по 64 е постановено образуване на ДП.

По материали на ДАНС⁴ са образувани 234 преписки (0,07%), а 50 от тях са решени с образуване на ДП (21,4%).

Териториалното разпределение на новообразуваните преписки е, както следва:

➤ АП София – 106177 новообразувани преписки, които съставляват 74,8% от всички наблюдавани в региона преписки;

➤ АП Варна – 46324 (86%) ;

➤ АП В. Търново – 40051 (85%);

➤ АП Пловдив – 37409 (90,5%);

² Показателите са въведени през 2008 г., поради което не се правят съпоставки с предходни години.

³ Виж 2.

⁴ Виж 2.

- АП Бургас – 34528 (83%);
- ВоАП – 6354 (88,5%).

Решените преписки от териториалните прокуратури са общо 308616, което съставлява 92,8% от общо наблюдаваните. Относителният дял на решените преписки през 2007г. е бил 90,8%, а през 2006г. – 90,5%, което сочи подобряване в работата на прокуратурите по отношение решаването на преписките.

Териториално разпределение на решените преписки

По апелативни райони, относителният дял на решените преписки, спрямо общия брой решени преписки от всички прокуратури е, както следва:

- АП София – 41,5%;
- АП Варна – 16,8%;
- АП В. Търново – 14,2%;
- АП Бургас – 12,8%;
- АП Пловдив – 12,5%;
- ВоАП – 2%.

Срочност на решаване на преписките.

От 2007 г. в отчетността на ПРБ се въведоха детайлизирани критерии (в дни и месеци)⁵, с цел упражняване на по-ефективен надзор по срочността на произнасяне от прокурор и съобразно указанието на главния прокурор, регламентиращо реда за възлагане и извършване на проверките⁶. В срок до шест месеца и над шест месеца от образуването на преписката прокурорите се произнасят по сложни от фактическа и правна страна случаи. За останалите решаването следва да става в по-кратки срокове.

От общо 308616 решени преписки по видове срокове, прокурорите са се произнесли, както следва:

- в тридневен срок е налице произнасяне по 90479 преписки, или 29,3% спрямо общия брой решени преписки;
- до един месец са решени 173268 преписки (56%);
- до шест месеца прокурорите са се произнесли по 39176 преписки (12,7%);
- над шест месеца е налице произнасяне по 5693 преписки, което съставлява 2% относителен дял спрямо решените .

В някои прокуратури процентното съотношение на броя преписки, решени над 6 месеца, към наблюдаваните в съответната прокуратура преписки е доста голямо и едва ли се дължи на значителната сложност на тези преписки. Така например, за РП Кубрат този процент е 81,4%, РП Ловеч – 24,7%, РП Поморие – 18,6%, ОП Шумен – 12,5% и РП Гоце Делчев – 9,1%.

От изложените статистически данни е видно, че като брой и процент срочността за приключване на преписките в прокуратурите като цяло е много добра. Основният брой преписки са решени в установените срокове.

Останали нерешени преписки

В категорията нерешени преписки в отчетността на Прокуратурата се включват преписките, невърнати от органа, на който е възложена проверка, преписки, чакащи окомплектоване в съответната прокуратура, и преписки при прокурора за решаване.

В края на отчетния период са останали нерешени общо 24118 преписки (7,2% от наблюдаваните), при 31371 за 2007 г. и 40913 за 2006г. Относителният им дял спрямо предходния отчетен период е намалял с 23%.

Намалението се отнася за всички апелативни прокуратури.

⁵ За решаване на преписките срочността се следи до три дни, до един месец, до шест и над шест месеца от образуването им.

⁶ Указание №281/2006г. на главния прокурор относно реда и сроковете за възлагане и извършване на проверки на съответните органи

С най-висок дял нерешени преписки, спрямо общия брой наблюдавани в района преписки, е апелативен район София – 9,6%. За останалите апелативни райони този процент е както следва: ВоАП – 7,8%, АП В. Търново – 6,7%, АП Пловдив – 6,5%, АП Бургас – 4,7% и АП Варна – 3,8%.

Данните налагат извода за активизиране на дейността на прокуратурата по приключване на проверките и решаване на преписките, останали от предходни периоди. От друга страна, скъсяване на сроковете за произнасяне по преписките и намаляване на броя на преписките, оставащи при прокурори за произнасяне в края на отчетния период, особено при прокуратурите със създадена добра организация на работа, специализация и контрол.

Нерешените преписки, останали при прокурора в края на отчетния период, са общо 12139, или 3,6% спрямо всички наблюдавани. С най-малко преписки останали в края на периода, нерешени при прокурор, са прокуратурите от Апелативните райони Бургас и Варна

Нерешените преписки при прокурор над един месец (1694) съставляват 7% от общия брой преписки, останали нерешени в края на периода.

Положителен е фактът че в апелативните райони на Пловдив и Бургас няма такива преписки. Най-много нерешени преписки при прокурор над един месец имат прокуратурите от района на АП София (95% от всички нерешени над 1 месец преписки). Най-голям е броят им в СРП – 1015 и СГП – 439, но все пак това са и прокуратурите с най-голям брой наблюдавани преписки в страната. Проблеми явно има в РП Гоце Делчев, тъй като там тези преписки са 121 или 38,8% от нерешените преписки.

За останалите прокуратури, в резултат на създадената добра организация, делът на нерешените преписки при прокурор над един месец е незначителен, спрямо общия брой нерешени преписки.

На фона на останалите прокуратури, данните за АП София са негативни, но обективността изисква да се отчете, че и при тях е налице снижение, спрямо 2007 г., на броя преписки, нерешени над един месец в края на периода с 30%. Независимо от това, всички горепосочени данни налагат извода за необходимостта, неотклонно да продължи прилагането на строги мерки от административните ръководители на АП София за преодоляване през 2008 г. на проблема – просрочване на произнасянето от прокурорите по постъпилите в съответните прокуратури за решаване преписки.

Общият брой на **нерешените над шест месеца преписки** е 263 (1,1% спрямо всички останали нерешени в края на отчетния период). За района на АП София те са 258, но това не следва да се приема за отрицателен резултат, тъй като се отнася за прокуратурите от най-големия апелативен район в страната с концентрирана тежка престъпност и компетентност на разследване на територия, в която са седалищата на централни ведомства и организации.

В докладите на прокуратурите от страната са посочени проблеми във връзка със срочността, които са били характерни и за минали отчетни периоди – липса на инициативност от страна на органите, на които е възложена проверка, неспазване на поставените от прокурора срокове за извършването ѝ, несвоевременно изпращане на изискваните справки и материали от различни органи и институции, миграцията на населението и възможността за свободно придвижване в рамките на Европейския съюз и др.

Като положителна тенденция следва да се отбележи **намаляването на броя на преписките в края на периода, останали при съответния орган, на който прокурорът е възложил проверка** – най-често органите на МВР. Както и през предходните отчетни периоди тези данни сочат на тенденция на намаление. В края на 2008 г. преписките, невърнати специално от МВР, са 10642 и броят им е намалел с

21% спрямо предходната година (13494 за 2007 г. и 17392 за 2006 г.). Най-висок е броят на невърнатите преписки с възложени проверки на МВР в района на АП София (6993, или повече от половината от тези преписки в страната), но това също основно се дължи на спецификата на района, посочена по-горе.

Постигането на положителни резултати се дължи на създадената с Указание на Главния прокурор организация относно възлагане на проверките (И–№ 281/ХІІ.2006г.). При получаване на жалби и сигнали, прокурорите възлагат проверка на съответните специализирани контролни органи, а не във всички случаи – на МВР, каквато бе обичайната практика. По този начин се постигат няколко резултата – осигурява се нужното качество на проверката с ангажиране на специализирания орган; не се претоварва МВР с дейност, която не е в неговите законови компетенции, което не изключва съвместни действия; постига се по-добра срочност – регламентирани са срокове за извършване на проверката.

Видове решения по преписките.

С постановление за отказ да се образува досъдебно производство са решени 126094 преписки (при 125226 за 2007 г. и 109523 за 2006 г.). Като относителен дял, отказите съставляват 41% от решените преписки и 38% от общия брой наблюдавани преписки на първоинстанционните прокуратури. Налице е застои на този показател, в сравнение с предходната 2007 г., но и увеличение с 15% спрямо 2006 г.

С постановление за образуване на досъдебно производство, на основание чл. 212, ал.1 НПК, прокурорите са се произнесли в 68706 случая (75844 – 2007 г. и 77057 – 2006г.). Относителният дял, спрямо общия брой решени преписки на първоинстанционните, прокуратури е 22,3%. Налице е намаление по този показател, в сравнение с 2007г. с 9,4% и с 10,8% по-малко спрямо 2006г.

С най-голям дял както на постановените откази, така и на постановленията за образуване на ДП, логично са прокуратурите от района на АП София. При отказите следват прокуратурите от района на АП Варна, а по отношение на образуваните ДП – АП Пловдив. Най-малко откази са постановени в района на АП Пловдив и най-малко са решените преписки с образуване на ДП в апелативен район Бургас.

Причините за увеличаване на броя на постановленията за отказ и в същото време на намаляването на броя на образуваните досъдебни производства са в няколко основни направления:

➤ По-ниското ниво на регистрираните и разкритите престъпления от органите на МВР рефлектира в насока намаляване на образуваните досъдебни производства.

➤ Новата регламентация по НПК – досъдебното производство се счита за образувано при извършване на оглед на местопроизшествие и свързаните с него претърсване и изземване, като първо действие по разследването от съответните разследващи органи.

➤ Въведената организация за повишено качество на възлаганите, респ. извършваните проверки на съответните органи от прокурорите.

➤ Политиката на ръководството на ПРБ за професионална свобода на прокурорите при упражняване на техните функции и правомощия, едно от които, съгласно основния закон и НПК, е правомощието на прокурора да образува или да откаже да образува досъдебно производство срещу определено лице, респ. за определено престъпление, основавайки се на фактите, закона и вътрешното си убеждение, при спазване правата на гражданите.

1.2. Инстанционен контрол, осъществяван от окръжните и апелативните прокуратури - общо, съотношение спрямо общия брой преписки. Потвърдени и отменени актове.

Решените 13467 инстанционни преписки в окръжните и апелативните прокуратури имат относителен дял 4,4% от общия брой решени преписки. В сравнение с предходните две години, е налице намаление със 17% спрямо 2007г., а спрямо 2006 г има увеличение с 7,2%.

С най-голям брой решени инстанционни преписки са прокуратурите от района на АП София (32,2% относителен дял спрямо общия брой решени инстанционни преписки), но това е и най-големия апелативен район, в който влизат 8 окръжни прокуратури. С близък относителен дял на инстанционните преписки са прокуратурите от районите на АП Пловдив (16,8%), на АП В.Търново (16,7%) и на АП Варна (15,7%). С най-нисък е дялът на АП Бургас (11%) и ВоАП (7,5%).

Отменените актове са 3503, или 26% от решените инстанционни преписки. С най-малко отменени актове са прокурорите от районите на АП Бургас и АП В.Търново.

Типичните основания за отмяна на прокурорските актове са непълнота на проверките, произнасяне при неизяснена фактическа обстановка и необоснованост на прокурорските актове.

Разпореждане за образуване на ДП е постановено по 791 преписки. В най-малко случаи (36 и 65) такова разпореждане по-горната прокуратура е постановила спрямо прокуратурите от района на ВоАП и АП Пловдив, от което следва изводът за по-високо качество на постановените актове и съответно висок професионализъм на прокурорите. Разбираемо, с оглед най-големия брой преписки, най-много отменени актове са постановени спрямо прокуратурите от района на АП София.

Потвърдените 9818 актове от по-горната прокуратура съставляват 73% от решените инстанционни преписки. Следователно, качеството на произнасяне от прокурорите в ПРБ, наред със сročността, е на високо ниво.

Най-висок е процентът (спрямо броя решени инстанционни преписки в съответния район) на потвърдени актове в района на ВоАП – 78%, АП Бургас – 76% и АП В.Търново – 75,3%. Тези данни говорят за максимална обосновааност на прокурорските актове.

Резултатите относно качеството на прокурорските актове по инстанционните преписки, наред с качеството на изготвяните прокурорски актове, внесени в съда, и преди това обемът и качеството на упражнявания от прокурора надзор върху разследващите органи, съчетани с активната роля на прокурора при отстояване на обвинителната теза в съдебната фаза на наказателния процес, рефлектират върху общата резултатност на прокурорската дейност на отделната прокуратура и на прокуратурата като цяло.

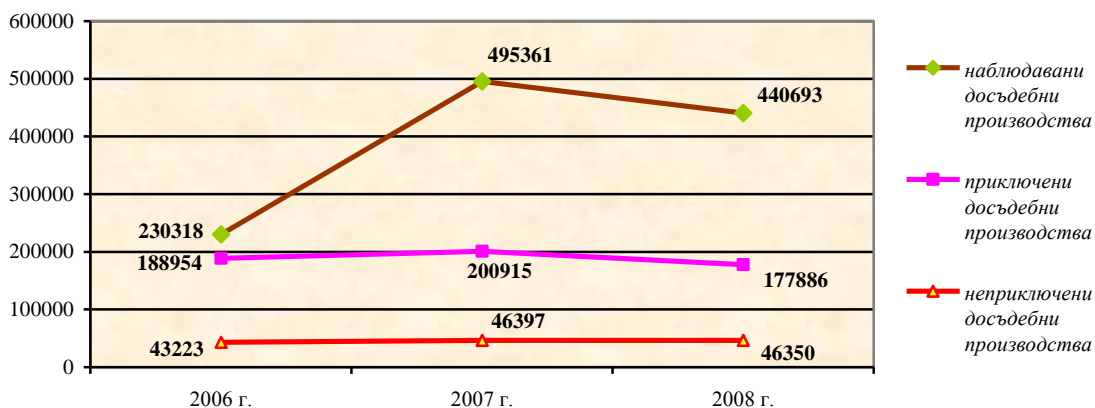
1.3. Обобщени данни и анализ на досъдебните производства.

Новият НПК (в сила от 29 април 2006г.) въведе реформа в следните основни насоки: водеща роля на наблюдаващия прокурор – господар на досъдебната фаза на процеса, разследващия полицаи – основен разследващ орган, въвеждане на диференцирани процедури с изключително кратки срокове за разследване – незабавно производство (НП) и бързо производство (БП), съкратени форми на съдебно следствие и др. Действието на новата правна регламентация в последните години дава възможност за обосновани преценки на ефективността на наказателнопроцесуалния закон и на тази база за необходимостта от законодателни промени.

1.3.1. Наблюдавани – неприключени и нерешени ДП в края на предходната година, новообразувани, ДП образувани по сигнали на контролните органи, ДП образувани след самосезиране на Прокуратурата, ДП образувани по материали на ДАНС.

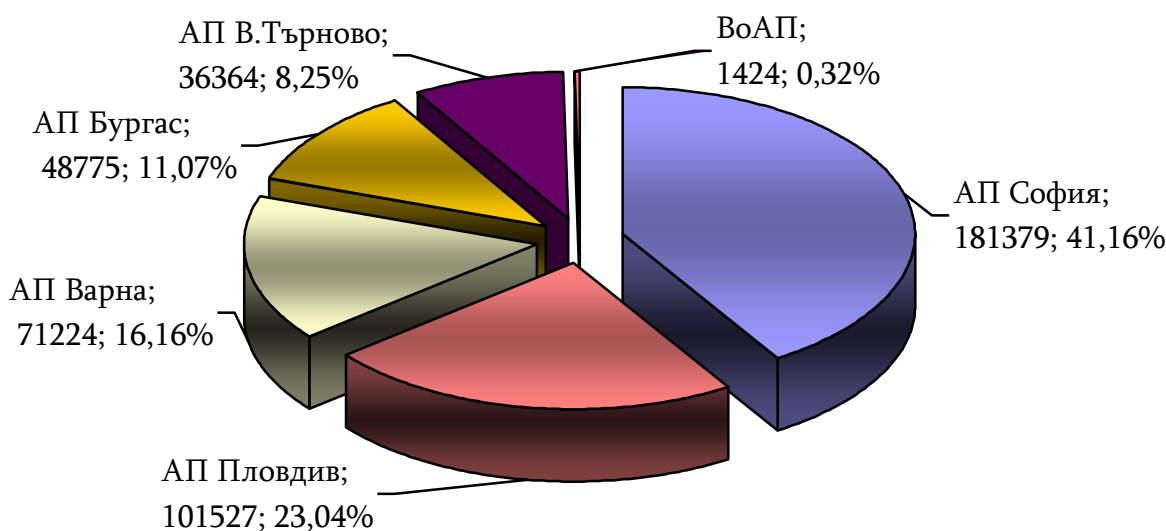
Наблюдаваните от прокурорите ДП са **440693**, при 495361 и 230318 съответно за предходните две години. В категорията наблюдавани дела влизат неприключените и нерешените в края на 2007г., новообразуваните през отчетния период, върнатите от съда, получените по компетентност, обхванатите от Заповед ЛС-2403/15.06.2007г. на главния прокурор, относно спрените дела в предишни периоди и респ. възобновени, макар непосредствено след това да са прекратени поради изтекла давност.

Наблюдавани, приключени и неприключени досъдебни производства

През периода се наблюдава намаление с 11% спрямо 2007 г. и увеличение с 91% спрямо 2006 г. Този обективен резултат е следствие на предприетите мерки за установяване на всички спрени производства и такива с изтекъл давностен срок, както и на тези от тях, по които са допуснати нарушения от магистрати. Делата постъпиха през последните две години в Прокуратурата от оперативно издирвателните и разследващите органи, при които са били през годините. Предприеха се мерки за тяхното законосъобразно решаване от прокурор. Взеха се и съответни дисциплинарни мерки срещу магистрати.

Териториално по апелативни райони разпределението е следното:

Наблюдавани досъдебни производства по Апелативни райони през 2008г.

Прокуратурите от района на АП София са с най-висок дял по всички основни показатели (положителни и отрицателни). Това се дължи, от една страна, на обстоятелството, че се касае за териториално най-големия апелативен район от 8 окръжни прокуратури с прилежащите им 32 районни, между които най-големите – СГП и СРП, където е концентрирана тежката престъпност и се отнася до компетентност на разследване на територия, в която са седалищата на централни ведомства и организации.

В края на 2007 г. останалите неприключени от разследващ орган и нерешени от прокурор дела са били 59048.

Новообразуваните производства през 2008 г. са 131757, при 149532 за 2007г. и 158242 за 2006г.

Тенденцията на намаление на новообразуваните дела е трайна през последните три години – с 12% спрямо 2007 г. и със 17% спрямо 2006 г. Обяснението е в намалението на регистрираните и разкрити престъпления.

Относителният дял на новообразуваните ДП, спрямо общия брой наблюдавани ДП, е 30%. Този процент налага извода за отделяне и през 2008г. на сериозен кадрови ресурс в Прокуратурата за работа по дела от минали периоди, вкл. за ревизиране на спрените през годините производства.

Най-голям е броят на новообразуваните ДП в прокуратурите от района на АП София (43,8%), следват районите на АП Пловдив (17,4%), АП Варна (14,7%); АП В.Търново (12%). С най-нисък относителен дял, между съпоставимите райони, е АП Бургас (11%). За ВоАП новообразуваните ДП съставляват 0,6% от общия им брой за цялата страна, което съответства на стеснената компетентност на военните съдилища.

След самосезиране в прокуратурите са образувани 89 ДП. В съда са внесени 35 прокурорски акта по такива дела и са осъдени 25 лица.

По сигнали на контролните органи са образувани общо 1731 ДП. Внесените прокурорски актове са 1080, осъдените лица – 1118.

Производствата образувани по сигнали на някои контролни органи съответно:

- Националната агенция по приходите – 228 ДП, като в съда са внесени 53 прокурорски акта и са осъдени 27 лица,
- Агенция за държавна финансова инспекция – 13 ДП, три прокурорски акта и три осъдени лица,
- Агенция митници – 99 ДП, 15 прокурорски акта и 14 осъдени лица,
- Дирекция за национален строителен контрол – 3 ДП, няма внесени актове в съда и осъдени лица,
- Сметната палата – няма образувани ДП.

По материали на ДАНС са образувани 38 ДП, от които по материали на Дирекция за финансово разузнаване (ДФР) - 10. В съда са внесени 5 прокурорски акта по такива дела и са осъдени 4 лица.

Незачитането на установения правов ред, който гражданите са длъжни да спазват, и умишленото неизпълнение или осуетяване на изпълнението на съдебно решение, се наказва като престъпление по българския наказателен закон, съгласно чл. 296 НК.

През 2008 г. са образувани 126 досъдебни производства **за неизпълнение на съдебно решение**. Налице е ръст на образуваните досъдебни производства за такива престъпления със 7 % спрямо 2007 г., когато са образувани 118.

През периода 54 досъдебни производства са внесени от прокурор в съда, срещу 54 лица.

От общо внесените в съда 54 прокурорски акта 18 са обвинителни или 1/3 (33.33 %) от всички прокурорски актове.

За сравнение ще посочим, че през 2007г. в съда са внесени 40 досъдебни

производства, с 40 прокурорски акта. Обвинителните актова се 16, което представлява 40 % от всички внесени в съда прокурорски актове.

Забелязва се, че през 2008 г. намалява броя на обвинителните актове, внесени в съда със 7% спрямо 2007 г. Това сочи, че другите две форми на решаване на делата – споразумение за решаване на делото в досъдебната фаза и предложението за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по реда на чл. 78а НК се използват много по-често.

Териториалното разпределение на този вид престъпния по апелативни райони е следното:

АП София – 45 образувани ДП - 23 внесени в съда, от които 8 обвинителни акта;

АП Варна – 32 образувани ДП - 15 внесени в съда, - 5 обвинителни акта;

АП Пловдив – 25 образувани ДП - 6 внесени в съда, - 2 обвинителни акта;

АП Велико Търново – 13 образувани ДП - 3 внесени в съда, - 2 обвинителни акта;

АП Бургас – 10 образувани ДП - 6 внесени в съда, - 1 обвинителни акта;

ВоАП – 1 образувано ДП – 1 внесено в съда.

През 2008 г. са осъдени и санкционирани 33 лица, като по отношение на 27 присъдите и санкционните решения са влезли в сила.

Териториалното разпределение на наказаната престъпност по апелативни райони е следното:

АП Варна – 10 осъдени лица - 8 влезли в сила;

АП София – 9 осъдени лица – 8 влезли в сила;

АП Бургас – 8 осъдени лица - 5 влезли в сила;

АП Пловдив – 5 осъдени лица - 5 влезли в сила;

ВоАП – 1 осъдено лице - 1 влязла в сила;

АП Велико Търново не са постановени съдебни решения до края на отчетния период.

Оправдани са 2 лица, като по отношение на 2 лица оправдателните присъди са влезли в сила.

Налице е устойчивост на наказаната престъпност по чл. 296 НК. В същото време броят на оправданите лица е намалял пет пъти, което сочи на по-високо качество на работата на прокурорите и разследващите органи.

Това, което може да се каже за този вид престъпна дейност е следното. В преобладаващата си част досъдебните производства, образувани по чл. 296 НК за свързани с неизпълнение на съдебни решения по Закона за защита срещу домашното насилие (ЗЗДН). Нарушени са задълженията лицето да се въздържа от упражняването на домашно насилие, нарушаване на забраната за приближаване и отстраняване от семейното жилище.

Единични са случаите на образувани досъдебни производства за неизпълнение на решения по граждански дела, извън ЗЗДН.

1.3.2. Срочност на разследване. Приключени и останали неприключени в края на отчетния период

Приключените досъдебни производства през 2008 г. са 177886. В процентно съотношение спрямо общо наблюдаваните (440693) приключените дела съставляват 40,4%. Относителният им дял, спрямо наблюдаваните дела, е нисък, както и през 2007 г. (40,56%). Основната причина е големият брой наблюдавани дела, в които се включват и възобновените ДП (вкл. прекратени по давност - 235659). Това е резултат на продължаващата ревизия в прокуратурите по спрените и все още неприключени дела, както и взетите мерки за решаването на делата от прокурорите по същество.

Неприключените ДП в края на годината са общо 46350. В сравнение с 2007 г.

те са с 0,1% по-малко, и със 7% повече спрямо 2006 г.

В законоустановените срокове (вкл. с продължен срок от горестоящ и/или Главен прокурор) от тях са 41252 производства (89% от неприключените ДП).

От **неприключените ДП без продължен срок** от горестоящ и/или от главния прокурор са 5098 производства, или 11% от всички неприключени ДП. От тях разследването продължава над една година по 2333 дела, които съставляват 5% от всички неприключени ДП (при 6% за 2007г. и 18% за 2006г.).

Срочност на приключване на разследването

В законоустановените срокове (вкл. с продължен срок от горестоящ и/или Главен прокурор) разследването е приключило по 168089 ДП, което съставлява един много висок дял от **95% от всички приключени производства** (176984 през 2007 г. - 88% и 160038 през 2006 г. – 85%).

Без продължен срок от наблюдаващия прокурор, респ. от главния прокурор по реда на чл. 234, ал.3 НПК са приключени 9797 ДП.

В последните три години съобразно срочността на разследване **приключените ДП** се разпределят, както следва:

➤ До 6 месеца

2006 г. – 157885 (83%)	2007 г. – 170965 (85%)	2008 г. – 168089 (91%)
------------------------	------------------------	------------------------

➤ В срока продължен от главния прокурор (над 6 месеца)

2006 г. – 2973 (1,6%)	2007 г. – 5942 (3%)	2008 г. – 2499 (3,25%)
-----------------------	---------------------	------------------------

➤ Без продължен срок от горестоящ/Главен прокурор

• До 1 година

2006 г. – 8976 (4,6%)	2007 г. – 3349 (1,6%)	2008 г. – 7027 (3,9%)
-----------------------	-----------------------	-----------------------

• Над 1 година

2006 г. – 19122 (10,1%)	2007 г. – 20659 (10,3%)	2008 г. – 2770 (1,56%)
-------------------------	-------------------------	------------------------

При съпоставянето на данните с предходните години се налага изводът за подобрена срочност на разследването и приключване на производства в законово установените срокове.

1.4. Решени ДП. Обобщени данни и анализ. Съпоставка с предходни периоди (2007г., 2006г.). Съотношения спрямо общо наблюдавани и приключени дела. Срочност на решаване. Продължителност на досъдебната фаза, считано от образуване на ДП до решаването му от прокурор с прекратяване или внасяне в съда. Останали нерешени ДП в края на отчетния период.

Прокурорите са решили в края на отчетния период **общо 386067 ДП**, което съставлява 88% от общия брой наблюдавани дела. През 2007г. броят на решените ДП е бил 433228 (87,5%), а за 2006 г. – 193566 ДП (84%). Данните сочат трайно висок процент на решените производства.

Значителният брой – 386067 решени досъдебни производства включва и прекратените по давност дела в резултат на продължаващата ревизия в ПРБ на всички спрени в предходни периоди досъдебни производства. Поради това не би следвало да се прави съпоставка на решените дела към досъдебните производства, по които разследването е приключило през отчетната година.

Прокурорите са решили 80545 **новообразувани** през годината дела, което възлиза на 61% и 305522 ДП от предходни периоди (вкл. останали при прокурора за решаване в края на предходния отчетен период).

Срочността на решаване от прокурор в последните три години, вкл. в процентно съотношение спрямо общия брой решени ДП, е както следва:

• До 1 месец
2006 г. – 185368 ДП (95,7%); 2007 г. – 423423 ДП (97,7%) 2008 г. – 376549 ДП (97,5%)

• Над 1 месец
2006 г. – 8198 ДП 2007 г. – 9663 ДП 2008 г. – 9518 ДП

От посочените сравнителни данни е видно, че е налице трайна тенденция на решаване от прокурорите на почти всички ДП в рамките на един месец.

Продължителност на досъдебната фаза

От 2007 г. в отчетите е залегнал контрол и анализ на сроковете, отнасящи се до **продължителността на досъдебната фаза, считано от образуването на досъдебното производство до решаването му от прокурор с прекратяване или внасяне в съда:**

- До 7 месеца са решени 60365 производства. (Този срок е максимално разрешен за провеждане на разследване без санкция за удължаване от главния прокурор, като включва и месечния срок за произнасяне от прокурора след приключване на производството);
- До 1 година са решени общо 10159 ДП;
- Над 1 година – 232736 ДП.

Обемът на приключилите над една година от образуването на производството до решаването му от прокурор с прекратяване или внасяне на делото в съда е значителен съставлява 60% от решените. Това е така, защото същият дял се формира най-вече от броя на прекратените по давност дела, които са с продължителност над една година.

На този етап включването на спрени, възобновени и впоследствие прекратени по давност дела в отчетността на всички наблюдавани не дава обективна оценка за състоянието на продължителността на досъдебната фаза. Става въпрос за ревизия на дела от 20-годишен период назад и тази дейност изискваща допълнителен ресурс от страна на разследващи, оперативно-издирвателни органи и най-вече от прокурорите ще продължи и занапред.

В края на 2008 г. **при прокурорите за решаване са останали 8068 дела.** От тях извън едномесечния срок са 1109 ДП или 13,7% от нерешените производства, като в повечето случаи се касае за случаи с висока фактическа и правна сложност.

1.4.1 Внесени в съда ДП – общо и по видове: обвинителни актове, предложения за споразумения и по чл.78а НК (брой престъпления и лица предадени на съд по тях). Съотношения спрямо общия брой наблюдавани и решени дела. Щети по ДП с внесени прокурорски актове в съда.

Внесените прокурорски актове в съда са общо 43418, или 25% от приключените разследвания и 11% от решените дела, включително и прекратените по давност. Налице е намаление на внесените в съда актове спрямо предходните две години съответно с 4% и 15%.

Намалението на броя на прокурорските актове съответства на намалението на броя на регистрираните и установените престъпления и през 2008 г. Наред с това следва да се има предвид увеличаване брой на прекратените производства и настъпилите законодателни промени.

Следващата графика илюстрира данните за внесените в съда прокурорски актове (в т.ч. по видове) през последните три години.

Във вътрешното разпределение на видовете актове, изготвени и внесени от прокурорите в съда, през 2008г. е налице намаление на **обвинителните актове със 7%, спрямо 2007 г. и с 4% спрямо 2006 г., а за споразуменията е налице увеличение с 31% спрямо 2007 г. и от 35% спрямо 2006 г.**

В същото време **предложенията по чл. 78а НК** – норма, която продължава да е императивна, бележат сериозен спад от 29%, спрямо 2007 г. и 64% спрямо 2006 г. Анализът на причините сочи обективен резултат – изменение на чл.78а НК (ДВ, бр.75/2006г.), което ограничи приложното поле в случаите, когато е причинена тежка телесна повреда или смърт или деецът е бил в пияно състояние, както и при множество престъпления.

Аналогично е и съотношението в годините на предадените на съд лица, които са съответно с 6% и 18% по-малко, в сравнение с предходните години.

Структурно по текстове от НК прокурорските актове, внесени в съда, се разпределят както следва.

Най-много прокурорски актове са внесени в съда по **Глава единадесета от НК** **Общопасни престъпления** (18569 акта – 43%, срещу 19020 лица) и по Глава пета Престъпления срещу собствеността (14409 акта – 33%, срещу 20432 лица).

Като се има предвид, че от актовете за общопасни престъпления, тези по чл. 343б и чл. 343в НК съставляват 74% и същевременно формират дял от 32% от всички внесени в съда, а наред с това е известно, че са лесно доказуеми, се оправдава излаганата неведнъж теза на Прокуратурата за необходимост от законодателно диференциране на престъпленията, както и на процесуалния ред, в зависимост от тяхната тежест. Основното в случая е да бъде освободен кадрови и финансов ресурс в Прокуратурата и разследващите органи за противодействие на тежката престъпност. Според нас, това е един от пътищата за постигане на срочност, ритмичност и качество на разследването, с цел максимална ефективност в досъдебната фаза и на наказателния процес като цяло.

Доказаните щети по делата с внесени прокурорски актове в съда възлизат на 114853402 лв, от които възстановени в хода на процеса са 9029376 лв. Най-големият дял от тях са по дела, образувани за престъпления по следните глави от НК:

- Глава пета Престъпления против собствеността – 48 млн.лв. (възстановени – 5,6 млн.лв.);
- Глава седма Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи – 24 млн.лв. (възстановени – 262 хил.лв.);
- Глава шеста Престъпления против стопанството – 23 млн.лв. (възстановени – 2,8 млн.лв.).

1.4.2. Спрени ДП – общо и по процесуални основания. Съотношения спрямо общия брой наблюдавани и решени ДП.

За първи път при отчитане на дейността за 2006г. ръководството на ПРБ поставя въпроса за цялостен и задълбочен анализ на спрените досъдебни производства както за текущата година, така и с натрупване от предходни периоди. Дотогава този въпрос е стоял извън вниманието на наблюдаващите прокурори, включително и на по-горестоящите. Затова и в някои прокуратури не е било констатирано своевременно и изтичането на давностните срокове. През 2006г. е установено, че има производства, които са спрени още през 1980г. Този показател продължава да се наблюдава и през 2007г. и 2008г., с цел издирване и установяване на всички досъдебни производства, които се намират в полицията, разследващите органи и прокуратурите.

Ревизираха се спрените дела и се предприеха законови действия за възобновяването им, приключване на разследването и законосъобразното им решаване. Констатирана е недостатъчна активност на органите на досъдебното производство, обърнато е внимание на работата на съответните органи на МВР по издирване на обвиняеми и на единствен свидетел-очевидец. Активизира се дейността по изискване на обратна информация от МВР за резултата от издирването на лицата.

В началото на 2008 г. спрените дела са 852187. От тях срещу известен извършител (ИИ) са 20554. Следователно от общия брой спрени дела, по 831633 дела, или в 98% спирането е постановено от прокурорите поради неразкриване от органите на МВР на извършителя на престъплението. Съгласно законодателството на Р България, оперативно-издирвателните функции са възложени на органите на МВР.

Спрените ДП през отчетния период са 72035, или 19% от общо решените дела и 16% от наблюдаваните. Отменени от съда са 304 постановления за спиране (0,4%), от което следва, че прокурорите са постановявали законосъобразно спиране на делата.

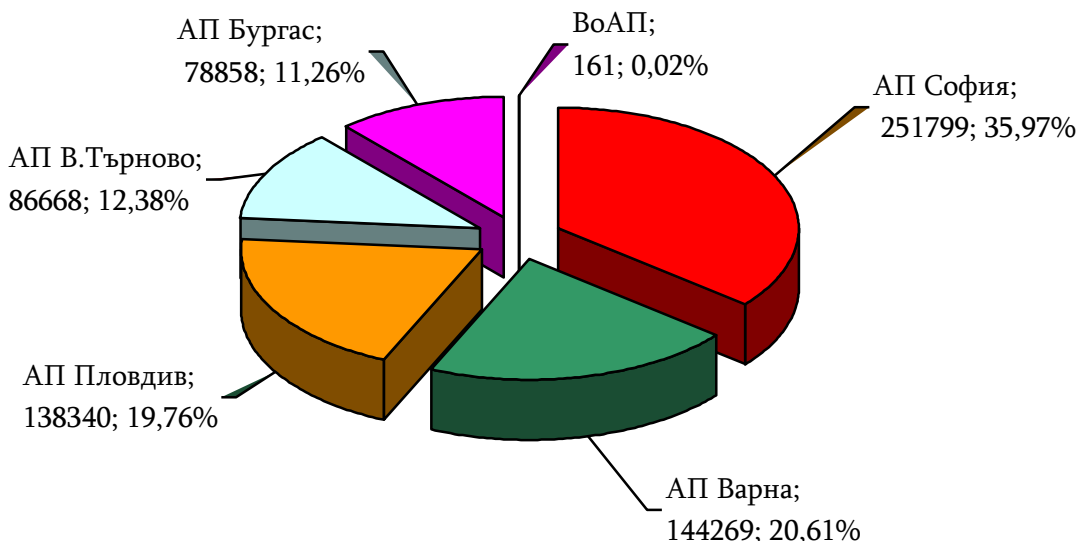
Следва да се има предвид, че прокурорите процесуалните разпоредби по НПК за спиране на делата при наличие на законовите предпоставки

Срещу ИИ са спрени 9023 дела, а срещу неизвестен извършител (НИ) – 63012. Това означава, че **87% е относителният дял на спрените дела поради неразкриване на извършителя на престъплението** спрямо всички спрени дела през периода.

Констатира се тенденция на намаляване броя на ДП, по които е постановено спиране през отчетния период с 3%, спрямо 2007 г. и с 0,9% спрямо 2006 г.

Във връзка с горното, както и на база високия процент спрени дела срещу неизвестен извършител се предлагат законодателни изменения – действащо право в други държави, делата срещу НИ да не се внасят в прокуратурата, а да постъпват едва след разкриване на извършителя от МВР. Прокуратурата не е оторизирана от Конституцията с оперативно-издирвателни функции, а с повдигане на обвинения за извършени престъпления от общ характер. Такива се повдигат срещу известни, установени от полицията лица. Водещата роля на прокурора в досъдебната фаза на процеса и отговорността за качеството на разследване не следва да се смесва с посочените по-горе компетенции.

В края на отчетния период всички спрени ДП (вкл. от предходни години) са 842237, от които срещу ИИ – 20687 и срещу НИ – 821550, или 97,5% относителен дял.

Спреди досъдебни производства в края на 2008 г.

На основание чл. 244, ал. 1, т. 3 НПК (продължително отсъствие на единствен свидетел – очевидец) са спрени общо 3200 ДП.

Спреди ДП на съответни процесуални основания по чл. 244, ал. 1, т. 1 НПК:

- вр. чл. 25, т.1 (обвиняемият е изпаднал в краткотрайно разстройство на съзнанието) – 622 ДП;
- вр. чл. 25, т. 2 (отсъствието на обвиняемия би попречило да се разкрие обективната истина) – 12170;
- вр. чл. 25, т. 3 (лице с имунитет) – 34.

1.4.3. Прекратени ДП - общо и по процесуални основания. Прекратени по давност ДП – анализ на причините, мерки. ДП прекратени по искане на обвиняемия (чл. 368 и 369) НПК. Съотношения спрямо общия брой наблюдавани и решени дела.

Общият брой на прекратените ДП е 267710, или 61% от наблюдаваните дела и 69% от решените от прокурор дела.

По правни основания, разпределението на прекратените ДП е, както следва:

- деянието не съставлява престъпление (чл. 24, ал. 1, т. 1 НПК) – 22326 ДП;
- поради изтекла давност – 235659;
- по предвидените в особената част на НК случаи, когато пострадалият или ощетеното юридическо лице до започване на съдебното следствие пред първоинстанционния съд направи искане за прекратяване на наказателното производство (чл. 24, ал. 1, т. 9 НПК) – 1610;
- по недоказаност (чл. 243, ал. 1, т. 2) – 4577.

Прекратяването на ДП е отменено в 1165 случая, като от съда са отменени 815 постановления за прекратяване, а от горестоящ прокурор – 350.

Прекратените 235 659 ДП поради изтекла давност са 88% от общо прекратените дела. През отчетната година е налице намаление на прекратените на това основание дела спрямо предходната година с 14%.

От всички прекратени по давност дела срещу известен извършител са прекратени общо 4170 дела (2%), а срещу неизвестен извършител – 231489 (98%). Тези данни сами по себе си потвърждават основателността на направеното в докладите на прокуратурите предложение за законодателна промяна относно етапа, на който прокурорът следва да прилага функциите по ръководство и надзор на едно образувано ДП – при известен извършител, разкрит от оперативно-издирвателните органи на МВР.

По апелативни райони най-много прекратени по давност дела (37% от общо прекратените) са постановили прокурорите от района на АП София, следвани от АП Пловдив– 29%, АП Варна – 17%, АП Бургас – 10% и най-малко АП В.Търново – 7%. Във всички апелативни райони най-висок е делът на прекратените по давност ДП в големите районни прокуратури.

За ВоАП прекратените по давност дела съставляват незначителен дял, спрямо общо прекратените дела – 0,7%. Данните за ВоАП потвърждават извода за ефективна организация, респ. ефективност на работа при ситуирани и административно подчинени на военните прокурори разследващи органи, каквито са военните следователи, за разлика от полицейските и следствените органи в гражданските структури, които са на различно административно подчинение, а в процесуалния закон само е прокламирана водещата роля на прокурора в досъдебната фаза на процеса. Тази роля е неефективна при принудата, разследващите полицаи (както се вижда от докладите на прокуратурите) да изпълняват разпорежданията на преките си полицейски ръководители, които им възлагат и други функции, извън разследващите, а главните дознатели трудно биха могли да въздействат в обратна насока.

Причините за прекратяване на делата по давност са както обективни, така и субективни. Част от тях са установени и в предходния отчетен период. Налице са многобройни и разнопосочни законодателни промени след 1989г., от една страна. От друга – проявено е бездействие от разследващи и оперативно-издирвателни органи и прокурори.

С Конституцията от 1991г. дознанието като форма на разследване бе закрито, респ. дознателите като орган на разследването преустановиха разследващите функции. Следствието бе въздигнато като единствен разследващ орган. В резултат на конституционната реформа, всички дознания бяха изпратени в следствието, без да е осигурен сериозен ресурс – кадрови и финансов, за работа по новия обем дела. Само след две години – 1993г., законодателят реши да възобнови дознанието. През 1999г. на следствието отново се възложи надежди за разследване на голям обем и значими дела. Наказателно-съдебната реформа през 2006г. стесни компетентността на следствието до минимум. За осигуряване на качество на разследването се акцентира върху юридическото образование на разследващите полицаи. Тази законодателна промяна влезе в сила преди кадровото и финансово-ресурсното осигуряване на дознателския апарат, доказателство, за което са наложени от практиката промени през 2007г. в новия Закон за МВР (ДВ, 17/2006г.) за удължаване на срока на служба на дознателите без юридическо образование. Следва да се има предвид, че наред с професионалното образование, качеството на разследване е в зависимост и от степента на квалификация на кадрите, специализация по разследване на определен вид престъпления и продължителност на практическия опит. Неслучайно със ЗИД ЗСВ обсъжданите изменения на НПК се предвижда разширяване на компетенциите на следователите относно тежката престъпност. Необходимо е съответно изменение и в НПК, за възможността събраните данни от полицаите при извършване на дейността

им да се ползват като доказателство в досъдебната фаза на процеса и да имат доказателствена стойност пред съда.

Многобройните нормативни, кадрови, организационни и структурни промени доведоха до рязко натрупване на дела при прехвърлянето им от една служба на друга. Наруши се принципът на наказателния процес за осигуряване на срочно, всестранно и пълно разследване, като се запазва в голяма степен формализма. Целият този процес, водещ и до несигурност за разследващите органи (независимо дали са ситуирани в НСлС, или в МВР), се отрази допълнително в негативна насока от субективен характер – демотивация на кадрите.

Без да се правят изводи, дали този резултат е логичен и закономерен, факт е, че административните ръководители от всички нива на ПРБ и на разследващите органи не са упражнили ефективен контрол за предотвратяване на опасността от прекратяване на делата поради изтекла давност. Макар и закъснял, такъв действен надзор, както вече бе посочено по-горе, бе предприет през 2006г.

При осъществения надзор през последните две години от наблюдаващите прокурори са възобновени и прекратени всички дела, за които е установено изтичане на давностния срок. През 2007г. тази надзорна дейност е продължила по отношение на всички дела от предходни години, намиращи се в МВР – при оперативно-издирвателните органи, при дознателите и следователите.

Този надзор продължи и през 2008г. за установяване на висящите дела извън установените срокове по НПК без продължен срок, за привеждането им в съответствие с изискванията на НПК и за предотвратяване на опасността от прекратяване на делата поради изтекла давност. Надзорът ще продължи и през следващите периоди. Целта е, където е възможно да се проведе разследване и при известен извършител да се докажат обвиненията, респ. лицата да се предадат на съд. Там, където извършителят не е установен или обвиненията не са доказани, като същевременно са изчерпани процесуалните възможности за това, делата да се решават от прокурорите с постановяване на съответен прокурорски акт, при спазване изискванията на наказателнопроцесуалното законодателство. Крайната цел е недопускане в прокурорската практика в бъдеще на подобни негативни резултати, прекратяване на дела по давност поради неупражняван прокурорски надзор.

Делът на **прекратените по искане на обвиняемия ДП** (на основание чл. 368 и чл. 369 НПК), които са само 41, е незначителен, спрямо общия брой прекратени ДП. Следователно този институт, макар и спорен, изигра своята роля, като дисциплиниращ за органите на досъдебното производство. В проекта за ЗИДНПК на Прокуратурата до 40-ото НС (от м.февруари 2008г.) се предлага отмяна на приложението му⁷.

1.5. Видове ДП.

1.5.1. Незабавни и бързи производства – общо и по видове, съотношение спрямо общия брой ДП, преобразувани в ДПОР. Резултати и ефективност.

1.5.1.1. Незабавни и бързи производства.

Незабавните (НП) и бързите производства (БП) съставляват незначителен дял спрямо общо наблюдаваните дела – 2,6 %, а спрямо ДП, по които разследването е приключило през 2008г. – 5,54%.

През 2008г. са наблюдавани общо 11351 незабавни и бързи производства.

⁷ Мотиви – виж приложение № 3.

Видове производства	Наблюдавани	Новообразувани	Приключени	Преобразувани в ДП, разследвани по общия ред
Незабавни производства	1196	1194	1192	79
Бързи производства	10155	9838	9741	3461
Общо НП и БП	11351	11032	10933	3540

Новообразуваните бързи и незабавни производства са 8,4% от общия брой новообразувани дела в прокуратурите. Приключените производства от този вид спрямо общо приключените ДП са с относителен дял от 6,15%. От тях тези, по които прокурорите са разпоредили разследването да продължи по общия ред съставляват 31%.

Допълнително разследване (на основание чл. 363, ал. 1, т. 5 НПК) е постановено по 110 (9,2%) от приключените НП и по 434 (4,5%) от приключените БП (чл.357, ал.1, т. 5 НПК).

Териториалното разпределение на наблюдаваните диференцирани форми на разследване НП и БП по апелативни райони е следното:

	Незабавни производства	Бързи производства	Общо НП и БП
АП София	165	3820	3985
АП Пловдив	600	2938	3538
АП В.Търново	128	1688	1816
АП Варна	219	938	1157
АП Бургас	84	771	855

Приключените незабавни и бързи производства, които не са преобразувани в разследвания по общия ред, са решени както следва:

Видове производства	Общо решени от прокурор	Видове решения			
		Прекратени	Спрени	Внесени в съда прокурорски актове	Изпратени по компететност
Незабавни производства	1116	29	1	1083	3
Бързи производства	6617	555	11	6011	45
Общо НП и БП	7733	584	12	7094	48

Положителен е фактът, че прокурорските актове внесени в съда по НП и БП съставляват 16,3% от общо внесените в съда актове:

Видове прокурорски актове, внесени в съда	Незабавни производства		Бързи производства	
	актове	обв. лица	актове	обв. лица
обвинителни актове	593	636	3204	3355
споразумения	415	426	2525	2687
предложения за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административни наказания	75	78	282	286

Относно приложението на института на НП и БП

От една страна, увеличен е броят на наблюдаваните незабавни и бързи производства с 13,2%, в сравнение с 2007 г. При БП увеличението в проценти е с 9%, а при НП е значително повече – със 74%. От друга страна остава много висок процентът на производства, по които се разпорежда разследване по общия ред.

Основните причини, сочени в докладите на прокуратурите, за това една трета от тези дела да се преобразуват в разследвания по общия ред, са:

- кратките срокове за образуване, разследване и произнасяне (3 дни за разследващия орган, незабавно произнасяне от прокурор и до 5 дни за прокурора за извършване на допълнителни следствени действия при НП, до 14 дни за БП), време, през което не биха могли да се изготвят необходимите експертни заключения;
- запазване на формализма на процеса (напр. наличието на изрична правна норма за прилагане на общите правила и при двата вида ДП – чл. 367 НПК, до прилагането на която се стига в повечето случаи);
- дефицит на кадрови, финансов и материален ресурс;
- трудностите при организацията за постигане на пълна съгласуваност на действията между наблюдаващ прокурор и разследващи органи.

Следва да се има предвид, че до този процесуален способ за саниране на сроковете по НПК се прибегва и при не особено тежки случаи, като се ползва посочената законова формулировка.

Независимо от изложените в докладите на прокуратурите становища относно регламентацията на този вид разследване, следва да се има предвид, че успешното им прилагане е резултат на създадена добра организация от административните ръководители в самите прокуратури за работа по тези дела, високо ниво на взаимодействие с разследващите органи и непрекъснат надзор от наблюдаващия прокурор.

1.5.2 Досъдебни производства, разследвани по общия ред – обобщени данни. ДП, разследвани от разследващ полицай. ДП, разследвани от следовател. ДП, разследвани от прокурор.

През 2008г. наблюдаваните досъдебни производства, разследвани по общия процесуален ред (ДПОР), в т.ч. и преобразуваните НП и БП, са 432882, или 98% от общия брой наблюдавани ДП през годината (при 488215 през 2007 г. и 218955 през 2006 г.) Налице е намаление спрямо предходната година съответно със 11,3% и със 98% увеличение спрямо 2006 г. В тази цифра влизат и спрените от предходни периоди дела, които в резултат на проведените ревизии са възобновени. Прокурорът, независимо че са от предходни периоди, осъществява ръководство и надзор по тях, предприема съответните законови действия, с цел произнасяне по същество.

За АП София относителният дял на разследваните ДПОР, спрямо общия брой такива дела в страната, е 41%, АП Пловдив – 23%, АП Варна – 16% и АП Бургас – 11%, АП В. Търново – 8,3%. За ВоАП този дял е 0,32%.

През 2008 г. новообразувани са 120725 ДПОР, или 92% от всички новообразувани ДП. Видно е, че делът и на новообразуваните ДПОР е значителен, спрямо диференцираните форми на досъдебно производство. Основната причина за прибегването до разследване по общия процесуален ред е голямата пренатовареност на разследващите полицаи, на които са възложени на практика всички престъпления, при недостатъчен кадрови потенциал и липса на професионална компетентност и опит.

Новообразувани ДПОР по видове разследващ орган се разпределят,

както следва:

- разследвани от прокурор – 452 (206 за 2007г.);
- разследвани от следовател – 1180 (2921 за 2007г., намаление със 60%, спрямо 2007 г. и с 92% спрямо 2006 г.);
- разследвани от разследващ полицаи – 119093 (136534 за 2007г., намаление от 11%, спрямо 2007 г. и с 10%, спрямо 2006 г.).

От разследващ орган (с акта на първото действие по разследването) са започнати **49%** от новообразуваните досъдебни производства, разследвани по общия процесуален ред.

От тях, от следовател са започнати 144 ДПОР – 0,12% относителен дял, спрямо всички новообразувани през годината ДПОР, от разследващи полицаи – 53131 ДПОР или 44%.

Данните съответстват на компетентността на разследващи органи по новия НПК.

Образувани с постановление на прокурор по реда на чл. 212, ал. 1 НПК са 67456 ДПОР (56% от всички образувани през годината ДП, при 49,5% за 2007 г.).

Приключените през 2008г. ДПОР са общо 166953, или 94 % от всички приключени ДП.

Приключените ДПОР по видове разследващ орган са съответно:

- прокурор – 555 (намаление спрямо 2007 г. с 42%);
- следовател – 18868 (намаление със 38% спрямо 2007 г. и с 48,4% спрямо 2006г.);
- разследващ полицаи – 147530 (намаление с 3% спрямо 2007 г. и увеличение с 12% спрямо 2006 г.).

Решени от прокурор са 378334 ДПОР или 87,4% от наблюдаваните (вкл. и прекратените по давност).

От ДПОР, по които разследването е приключило през 2008г. с постановление за **прекратяване** са решени 32051. Поради изтекла давност са прекратени 235 659 дела спрени в предходни периоди.

Най-висок е дялът на общо прекратените ДПОР за района на АП Пловдив – 98824. С най-нисък дял са АП В.Търново – 18274 и ВоАП – 437.

С постановление за **спиране** прокурорите са се произнесли по 72023от делата, разследвани по общия ред.

В съда са внесени 36324 прокурорски акта по 36134 приключени ДПОР:

- 23988 обвинителни акта срещу 30569 обвиняеми лица;
- 7458 споразумения срещу 8886 лица;
- 4878 предложения за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административни наказания срещу 5226 лица.

Прокуратурите от района на АП София са внесли 36% от всички актове по делата, разследвани и приключени по общия процесуален ред.

1.6. Мониторинг на НПК - Фигурата на наблюдаващия прокурор. Екипен принцип на работа – подробни данни и анализ на резултатите от въвеждането на екипния принцип в действията по разследването и на активната роля на прокурорите като ръководители на тези екипи. Взаимодействие с разследващите органи и другите органи, ангажирани в противодействието на престъпността. **Качество на разследването. (чл. 226, ал. 3, чл. 242, ал.2; чл. 357, ал. 1, т. 5; чл. 363, ал. 1, т. 5 НПК).**

През изминалата година продължи да се утвърждава ролята на **наблюдаващия прокурор**, съобразно задълженията му по НПК. В определените от закона случаи и по-специално при повдигането на обвинения и приключване на разследванията е

необходимо предварително докладване и съгласуване с наблюдаващите прокурори на тези процесуални действия. Именно това налага и установяването на по-близки връзки между разследващите органи и прокурора, тъй като без постоянен контакт между тях е трудно, а понякога и невъзможно да се преклочи ефективно разследването в определените за това срокове.

Особено силно изразен, **екипният принцип** на работа е по делата със значим обществен интерес, които се разследват в специализираните звена на прокуратурата. В част от случаите, например при работата на прокурорите с работни места в НСлС, връзката “прокурор-разследващ орган” е постоянна при разследването на делата. Този тип на работа води до по-бързо приключване на тежки разследвания, които обикновено се водят години наред, но следва да се посочи, че този начин на разследване е по-скоро изключение в работата на прокуратурата, тъй като процесуалния формализъм налага необходимостта от голям човешки ресурс, който нито прокуратурата, нито разследващите органи могат да си позволят по всяко едно дело към настоящия момент.

Безспорна е обаче нуждата от продължаване утвърждаването на екипността като важен принцип за ефективността на разследванията и установяване на постоянни работни връзки между прокурора и органите свързани с ръководеното от него разследване.

За да се улесни работата по разследванията при отчитане на тяхната специфика, в прокуратурата е въведена и специализация по отдели, съобразно отделните престъпления. Така се концентрират професионалните умения на прокурорите и се създава възможност за по-задълбочено познаване на правната материя, с която всеки един от тях работи. Улеснява се и възможността за екипност, тъй като аналогично разделение, например разследване на икономически престъпления, съществува и в съответните разследващи органи.

Поради обема от работа е невъзможно е да се осигури прилагането в пълен обем на екипния принцип на работа по всички дела и е нереалистично да се очаква от него да е наясно във всеки един момент какво става по делото и какво извършва разследващия орган.

Фигурата на наблюдаващия прокурор не е достатъчна, за да работи ефективно екипния принцип. Нужно е също така разследващите органи по едно и също дело да са едни и същи от започването до приключването му. Това обаче не се получава на практика и прокурорът няма правомощия по закон за намеса и гарантиране на същото положение.

Ефективното прилагане на екипния принцип на работа, се затруднява от големия брой дела, които се разследват от полицаите – средно на един разследващ полицаи се падат над 200 дела.

На следващо място, не може да се осъществява еднакво ръководство и надзор по всички дела. Обществото очаква прокурорите и разследващите органи да са по ефективни, спрямо тежките престъпления, делата със задържани лица и делата с по-висок обществен интерес.

Качеството на разследване е пряка последица от натовареността на разследващите органи, текучеството при тях, условията, при които работят, квалификацията им и липсата на опит на някои разследващи полицаи.

През 2008 г. **сътрудничеството** с МВР за противодействие на престъпността и ДАНС се утвърди и разви с помощта на подписаните междуведомствени актове. Детайлизираха се законовите норми с изработването на *Инструкции за взаимодействие и за обмен на информация по движението, приключването и резултатите от делата*, разследвани от МВР и по изпращане от компетентните звена на ДАНС на съответните материали на прокурорите за провеждане

на разследване.

За постигане на допълнителни резултати при предотвратяването и разкриването на правонарушения, както и за по ефективното разследване на престъпления, свързани с програма САПАРД в Р България, Главният прокурор, Министрите на вътрешните работи, на финансите, на земеделието и храните и директорите на НСлС, ДАНС сключиха споразумение за формиране на работна група за борба с правонарушенията, свързани с реализацията на програма САПАРД в Р България.

Сключването на споразумения за създаване на съвместни разследващи екипи по конкретни дела, в които участват български и чуждестранни прокурори и разследващи органи се утвърди като успешна практика в дейността на Прокуратурата. Такива споразумения на основание Конвенцията от 29 май 2000г. във връзка с юридическата взаимопомощ в наказателната област между държавите членки на Европейския съюз и Решение на Съвета от 13 юни 2002 г. за съвместен екип за разследване през 2008г. са подписани с Франция, ФР Германия, Румъния, и Испания. Екипите осъществяват дейността си при спазване на международните договори, условията на споразумението и българското законодателство. Изготвен е проект за методическо указание относно практическите въпроси при използване на съответните екипи за разследване.

Въпросът за **специализацията** в Прокуратурата не бива да се разглежда еднозначно. В по-малките прокуратури е невъзможна на практика специализация на прокурорите, пред вид ограничения с оглед натовареността щат.

Специализация на прокурорите се реализира обективно в по-големите районни прокуратури, в окръжните и апелативните прокуратури. Към настоящия момент е налице специализация в окръжните и апелативните прокуратури, изразяваща се в създаване на специализирани звена за противодействия на организираната престъпност и корупцията, на административни отдели в окръжните прокуратури, определяне на прокурори отговарящи по международното правно сътрудничество и включени в съответната национална мрежа от прокурори за международно правно сътрудничество, определяне на прокурори отговарящи за делата за престъпления, свързани с Еврофондовете. Тясна специализация има на прокурорите от ВКП по съответни отдели и структурни звена, регламентирана с вътрешноведомствени актове на главния прокурор. Безспорно е улеснението за прокурорите от страната, които могат да търсят методическа помощ от прокурорите при ВКП по проблемни въпроси от практиката. Освен това във всички прокуратури има специализация на прокурорите, като отговорници по надзори /в по-големите прокуратури има по няколко прокурори в отделните надзори/.

Въпросът със специализацията е по-актуален за разследващите полицаи. Той е пряко свързан и с тяхната квалификация. Необходимо е да бъдат обучавани в методиките на разследване на посочените по-горе видове престъпления.

1.6.1. Действия на прокурора по ръководство и надзор на разследването.

Отменени мерки на процесуална принуда

През 2008 г. досъдебните производства, по които прокурорът е участвал при извършването на отделни следствени действия или е извършил сам отделни действия по разследването, са 7514 ДП. Най-активни в тази насока са прокурорите от района на АП София – 3291, следвани от АП В.Търново – 1943 ДП.

Прокурорите са отстранили разследващия орган на основание чл. 196, ал.1, т. 4 НПК в 326 случая.

На основание чл. 196, ал. 1, т. 5 са иззели делото от един разследващ орган и са го възложили на друг по 907 ДП, и в 8989 случая са възложили на МВР

извършването на отделни действия по разкриване на престъпления (чл.196, ал.1, т. 6 НПК).

С поръчка за чужбина общо са 235 производства за ПРБ.

В 31051 случая (17,5% от приключените ДП), на основание чл. 226, ал.3 НПК, прокурорът е указал действия по разследването преди неговото приключване. По 6897 ДП (4%) при предявяване на разследването разследващият орган е бил допуснал съществени процесуални нарушения и прокурорът му е указал да ги отстрани или ги е отстранил сам (чл. 242, ал.2 НПК). Казаното сочи прецизност от страна на прокурорите, с цел правилно прилагане на закона и избягване връщане на делата от съда.

По 9% от приключените НП е постановено допълнително разследване (на основание чл. 363, ал. 1, т. 5 НПК), а при БП (чл. 357, ал. 1, т. 5 НПК) – по 4,5%.

Отмяна на мерки на процесуална принуда от прокурор (чл. 234, ал. 8 НПК) е приложена само в 264 случая и по 24 ДП от съда (чл. 234, ал. 9 НПК).

1.6.2. Използване на СРС. Защитени свидетели, доверителна сделка и др.

Използване на СРС

През 2008г. прокурорите са направили общо 4690 искания за използване на специални разузнавателни средства (СРС). В сравнение с 2007 г. (3698), налице е увеличение с 26,83%.

Броят на уважените СРС от съда е 4638. Тези данни сочат обоснованост на исканията на прокурорите и безспорно необходимостта от използването им в процеса на доказване на престъпленията.

С най-висок дял в прилагането им са прокуратурите от района на АП София – 2032 и АП Пловдив – 1009.

Делът на уважените искания спрямо направените до съда е 98,9 %, като с най-високо качество са били исканията на прокурорите от АП Пловдив, от които уважените са 99,6%.

Защитени свидетели, доверителна сделка и др.

Защитата на свидетеля е регламентирана в НПК, както и в Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство. С разпоредбата на чл. 123, ал.1 НПК е предоставена възможност на прокурора на досъдебната фаза по своя инициатива със съгласие на свидетеля или по негово искане да вземе мерки за незабавната му защита. В съдебната фаза прокурорът може да направи такова искане пред съда, който е компетентен да постанови защита на свидетеля. Отнася се за случаи на наличие на достатъчно основания да се предполага, че в резултат на свидетелстването е възникнала или може да възникне реална опасност за живота или здравето на свидетеля, на неговите възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се намира в особено близки отношения.

Защитата на свидетеля е временна и се осъществява чрез:

- осигуряване на лична физическа охрана от органите на МВР, (която може да се разпростира по отношение на самия свидетел и/или негови възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които свидетелят се намира в особено близки отношения, с тяхно съгласие или със съгласие на законните им представители);
- запазване в тайна на неговата самоличност.

Видно от данните, институтът на защитените свидетели не намира място в ежедневната практика на прокурорите. По-скоро е изключение, отколкото правило. Най-често използваният способ по НПК е запазване тайната на самоличността на свидетеля.

Делата **със защитени свидетели** през годината са 86. Налице е увеличение на взетите от прокуратурата мерки за защита на свидетелите.

Взети са 121 мерки спрямо свидетел за запазване в тайна на самоличността му,

само в 15 случая е осигурявана лична физическа охрана от органите на МВР.

Очевидно е, че институтът на защитения свидетел все още не се използва в достатъчна степен. Инициативността на прокурора в тази насока би довела до по-голяма сигурност на свидетеля и оттам – до по-голяма пълнота и достоверност на показанията му, което пък би допринесло за доказване на обвинението. Друга причина за малкото случаи за използване на института на защитения свидетел е, че фактически разследващият орган е този, който поначало извършва разпита на свидетеля и възприема лично и непосредствено неговите показания и поведение, т.е. той е органът, който има пряка възможност да прецени необходимостта от поставяне на свидетеля под специална защита.

Редки са, обаче, случаите, в които разследващият орган сигнализира за тази необходимост наблюдаващия прокурор, за да може той да упражни правомощията си. В тази насока целесъобразно е да се провеждат регулярни срещи между прокурори и разследващи органи, при които да бъде разяснена ползността от прилагане на института на защитения свидетел във всички необходими случаи, както с оглед доказване на обвинението, така и с оглед запазване на физическата и психическа неприкосновеност на свидетеля и мотивация за депозиране на достоверни показания.

Издадени са и 6 постановления за **контролирани доставки** по искане на ГД БОП и 9 за **доверителна сделка**.

Приложението на доверителната сделка е в пряка зависимост от използването на служител под прикритие. Едва през 2007г. се създадоха нормативни и организационни условия за прилагането им с приемането на Наредбата за организацията на дейността по използването на служители под прикритие в МВР (ДВ бр.38/2007 г.) и вътрешноведомствени подзаконови актове, както и с формирането на структурно звено в ГД „БОП”. Създадена бе и работна група с представители на Прокуратурата на РБ и на МВР за разработване на предложения за организацията на взаимодействието по искане, разрешаване и използване на служител под прикритие при разследването на тежки престъпления.

1.6.3. Извършени неотложни следствени действия по ДП

С новия НПК се въведе изискването, всички процесуални действия в хода на разследването да се извършват от разследващия орган – разследващи полицаи и следователи. Служителите на МВР (които не са разследващи полицаи) не могат да извършват каквито и да било действия по НПК, вкл. и неотложните – оглед на местопрестъпление, претърсване, изземване и др., т.е. липсва всякаква помощ на разследващите органи в хода на досъдебното производство от страна на служителите на МВР (каквато е била практиката и нормативната уредба преди 2006г.).

Значителен е броят на делата с извършени неотложни следствени действия (15560), като делът на неодобрените от съда неотложни следствени действия е минимален (1%), което е положително.

Претърсване и изземване, вкл. на компютърна информация, данни и електронна поща е приложено в 4943 случая – 26% от общо извършените 19350 неотложни следствени действия. Обиск се е наложило да бъде използван неотложно в 1587случая (8%).

През 2007 г. броят на извършените неотложни следствени действия е бил почти същият – 18558, при аналогичен процент на одобрение от съда. Имайки предвид по-малкото новообразувани през 2008г. досъдебни производства, това означава, че разследващите органи в повече случаи на разкриване на престъплението правомерно и адекватно са предприемали извършване на такива действия.

Предвид затрудненията на разследващите полицаи, свързани с прекомерната натовареност, за подобряване на работата на досъдебното производство като цяло, е

необходимо да се предприемат законодателни мерки в насока предвиждане на възможност неотложните следствени действия да се извършват и от други служители на МВР.

1.7. Контрол на мерките за неотклонение „Задържане под стража” и „Домашен арест”.

През 2008 г. прокурорите от страната са изготвили общо 3130 искания по чл. 64 НПК за вземане мярката за неотклонение “Задържане под стража”. От тях уважени са 2616 (84%). Съдът е постановил друга мярка, различна от поисканата от прокурора задържане под стража в 348 случая, което съставлява 11%. Посочените проценти сочат добре мотивирани искания на прокурорите, от една страна, и от друга – стриктно и законосъобразно прилагане на мерките за неотклонение по отношение на извършителите на престъпления.

Налице е тенденция за увеличение на внесените искания, спрямо 2007 г. с 1% а спрямо 2006 г. намаление с 10%.

Протестираните определения за невзета мярка задържане под стража или срещу по-лека – чл. 64, ал.6 НПК, са 245. По чл.65, ал.7 НПК срещу изменена мярка задържане под стража са внесени 72 протеста. През годината на 2951 лица е наложена мярка за неотклонение „Задържане под стража”, а по отношение на 156 лица – домашен арест.

По делата със задържани лица се работи с предимство, съгласно изискванията на чл. 22, ал. 3 НПК. Наред с това, съществуват и дисциплиниращи норми за освобождаване на задържаните обвиняеми лица при изтичане на определен срок на задържането, в зависимост от тежестта на обвинението.

Съгласно изискванията на НПК, прокуратурите осъществяват контрол и на срока на задържане по отношение мярката за неотклонение задържане под стража. Затова в статистиката на ПРБ се следят лицата с тази мярка по неприключени ДП в съответните срокове. В края на отчетния период с мярка задържане са общо 728 лица (от тях: 322 – до два месеца, 397 – до една година и 9 – до две години). Поради изтичане на срока на задържане прокурорите са постановили изменение на мярката, на основание чл. 63, ал. 5 НПК спрямо 11 лица, а по чл. 63, ал. 6 НПК (отпадане на основанията за вземане на мярка за неотклонение) - спрямо 77 лица. В края на отчетния период по неприключени ДП с мярка за неотклонение домашен арест са останали 84 лица.

1.8. Международна правна помощ – досъдебни производства с поръчка за чужбина, екстрадиции по ЕЗА.

Апелативна прокуратура – Бургас

Организация на дейността

През 2008г. със Заповеди № ЛС-1816/27.05.2008г. и № ЛС-4104/11.12.2008г. на Главния прокурор на РБългария е утвърден списък, в който са включени определените през 2007 година да отговарят по въпросите на международното правно сътрудничество прокурори в апелативната и окръжни прокуратури в района към създадената „Национална мрежа от прокурори за международно правно сътрудничество”.

На 30.10.2008г. в Апелативна прокуратура-Бургас е проведено съвещание между прокурорите от апелативния район, включени в „Националната мрежа от прокурори за международно правно сътрудничество”, на което са обсъдени Указанията за работа на националната прокурорска мрежа в РБългария, утвърдени от Главния прокурор на РБългария и Инструкцията на Главния прокурор на РБългария относно издаването на Европейска заповед за арест в РБългария и изпълнението на

Европейска заповед за арест, издадена в друга държава-членка на Европейския съюз и набелязани мерки за изпълнението им.

Във връзка с проведено на 17.10.2008г. в гр.Хисаря заседание на ВСС с участие на съдии и прокурори от Апелативен район-Бургас и Апелативен район-Пловдив, с точка № 8 от дневният ред „Обсъждане на изпълнението на европейски заповеди за арест в Апелативен район-Бургас и Апелативен район-Пловдив”, е събрана, обобщена и анализирана информация за изпълнението на европейските заповеди за арест в апелативния район, като е изготвен обобщен доклад от Административния ръководител на АП-Бургас, изпратен на изх. № 91-00-072/7.10.2008г. на ВСС, с изх. № 2068/15.10.2008г. по описа на АП-Бургас. В доклада е посочена информацията за изпълнените европейски заповеди за арест през периода 2007г. – м. септември 2008г., като са анализирани и проблемите при изпълнението на европейските заповеди за арест в апелативния район.

През 2008г. прокурори от апелативния район са участвали в множество обучителни семинари, организирани от Националния институт на правосъдие – София, Прокуратурата на РБългария, Евроджъст, Министерство на правосъдието на Кралство Нидерландия, Германската фондация за Международно-правно сътрудничество, Департамент по отбраната на САЩ, включително и по туининг-проекти по програма „ФАР” на Европейския съюз и с чуждестранни лектори, на които семинари са разгледани теми, свързани със Злоупотреби с фондовете на ЕС, Европейска правна помощ по наказателни дела и разследване под прикритие, Транснационален механизъм за насочване на жертви на трафика на хора в Югоизточна Европа, Трансгранични престъпления, Европейско сътрудничество по наказателни дела, Европейска заповед за арест, Човешки права - компетентни европейски институции, Международно правно сътрудничество, Заключителни мероприятия по програма „ФАР”, Борба срещу организираната търговия на хора, Ролята на Евроджъст в борбата с организираната престъпност, Основи на Европейското право, Европейско сътрудничество по наказателни дела.

Самообучителен семинар на тема „Европейската заповед за арест, издаване, изпращане и предаване на лицата” е проведен от прокурорите в Окръжна прокуратура-Бургас, самообучителен семинар с теми „Международно-правно сътрудничество по наказателни дела” и „Европейска заповед за арест” е проведен от прокурорите при Окръжна прокуратура-Ямбол и самообучителен семинар на тема „Европейска заповед за арест. Издаване, изпращане и предаване на лицата по ЕЗА” е проведен и от прокурорите в Окръжна прокуратура-Сливен. Участието на прокурорите от апелативния район в тези обучителни семинари, допринесе за повишаване на ефективността на прокуратурата в дейността по международното правно сътрудничество, опознаване на чуждестранния опит и дейността на международните организации, призвани да се борят с престъпността и за взаимодействието с тях.

Международна правна помощ по наказателни дела

Дейността, свързана с оказване на международна правна помощ по наказателни дела в апелативния район през 2008г. се е изразявала предимно във възлагането на международни следствени поръчки до чуждестранни съдебни органи. През отчетния период в прокуратурите от региона на АП-Бургас са изготвени общо **80 молби за международна правна помощ по 77 наказателни дела**, като специално до държави – членки на ЕС са изпратени **51 молби по 50 дела**, а 26 от тях са изпълнени и получени в прокуратурите. **Получени са за изпълнение в прокуратурите 7 молби за международна правна помощ от страни – членки на ЕС, от които са изпълнени 4 молби.**

Най-много молби за международна правна помощ са изготвили прокурорите от

региона на **ОП Бургас** – 76 молби по 73 досъдебни производства /61 досъдебни производства за 2007г./, като се констатира увеличение с 19,67%, което е обяснимо предвид засилването на международните контакти на Р.България, вследствие членството ѝ в Европейския съюз, както и предвид натрупания опит у прокурорите в апелативния район в тази насока. Отчетени са 49 молби по 48 досъдебни производства, изпратени за изпълнение в страни – членки на ЕС и 27 молби по 25 досъдебни производства, изпратени за изпълнение в страни извън ЕС. Изпълнени и получени в прокуратурите са 24 молби за правна помощ от страни – членки на ЕС. Най-много молби за международна правна помощ са издали прокурорите от РП Несебър - 27 броя, което се дължи на големия брой чужди туристи в района, извършили или пострадали от престъпления. Получени са за изпълнение 3 бр. молби за изпълнение на международна правна помощ от страни – членки на ЕС, като от тях са изпълнение 2 молби.

В региона на **ОП Сливен** са изпратени 2 молби за международна правна помощ по наказателни дела (6 за 2007г.) за изпълнение в страни – членки на ЕС, като и двете са изпълнени. Има и една молба за международна правна помощ до страна, извън ЕС – Сърбия, която не е изпълнена. Получени са 4 бр. молби за правна помощ от страни – членки на ЕС, като са изпълнени две от тях, а другите две не са изпълнени по обективни причини – лицето, на което е следвало да се връчат необходимите съдебни книжа е напуснало пределите на РБългария.

В региона на **ОП Ямбол** има една изготвена молба за международна правна помощ по наказателни дела (при 2 за 2007г.) до Р Молдова.

Съществени проблеми във връзка с осъществяването на тази дейност не могат да се отбележат. Единствен проблем представлява честото забавяне на изпълнението на изпратени молби за международна правна помощ до други държави в продължение на много месеци и дори години. Това затруднява наблюдаващите делата прокурори, тъй като е необходимо да се иска често удължаване на срока на разследване на делата, без да е ясна перспективата кога ще се върне изпълнената поръчка и какво ще е качеството на изпълнението ѝ.

Трансфер на наказателни производства

През отчетната година в апелативния район има само едно предложение от ВКП за трансфер на наказателно производство, наблюдавано от РП-Тополовград, до съдебните власти на Р Молдова, но няма данни да е прието.

Производства по екстрадиция и по Европейската заповед за арест

През 2008г. прокурорите от окръжните прокуратури в апелативния район са участвали в **19 производства по изпълнение на получени ЕЗА** (при 12 за 2007г.), с внасяне на искания до съответния окръжен съд по чл.43 ал.1 от ЗЕЕЗА, а впоследствие и в съдебното производство по чл.44 от ЗЕЕЗА, съответно Окръжна ОП Бургас – 8 производства (8 и за 2007г.), ОП Сливен – 7 производства (при 4 за 2007г.) и ОП Ямбол - 4 производства (0 за 2007г.). По 8-те производства на ОП Бургас спрямо всички лица е била взета мярка за неотклонение „Задържане под стража“, като спрямо 1 лице мярката впоследствие е изменена в „Домашен арест“; по 8-те дела съда е допуснал предаване на исканите лица, като до края на отчетния период 7 от тях са предадени на искащата държава. По 7-те производства на ОП Сливен, едно от тях не е приключило, от съда са решени 6 дела, като по 4 дела е допуснато предаване на исканото лице, а по две съда е отказал предаване. По 4-те производства на ОП Ямбол (две касаят едно и също лице), спрямо две от лицата е взета мярка за неотклонение „Задържане под стража“, а спрямо едно „Домашен арест“ (майка, която се е грижила за болно дете), като е постановено решение от съда и по четирите дела за предаване на трите лица на искащата държава – едно вече е предадено, за едно е отложено

предаването до приключване на наказателно производство срещу него в РБългария и едно лице не е предадено, тъй като е в неизвестност.

Прокурорите от района на АП Бургас са **изготвили** през отчетната година **8 европейски заповеди за арест** (при 6 за 2007г., всички на ОП Сливен), съответно 6 от прокурори от района на ОП Сливен и 2 от прокурори от района на Окръжна ОП Бургас, свързани преди всичко с наложени от български съд наказания лишаване от свобода, в случаите, в които осъденото лице е напуснало страната и има данни, че е на територията на страна - членка на Европейския съюз.

През 2008г. прокурорите от АП Бургас са участвали в **16 въззивни производства по изпълнение на ЕЗА (10 за 2007г.)**, съответно в 10 производства по обжалване или протестиране на наложена мярка за неотклонение, преди всичко „Задържане под стража” и 6 производства по предаване на лица в изпълнение на ЕЗА.

Проблеми при разглеждане на Европейските заповеди за арест в Апелативния район

С изменението на Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест от 06.06.2008 г. (ДВ бр.52/08 г.), значително е подобрена правната уредба, регламентираща процедурата по изпълнение на Европейските заповеди за арест, издадени от други държави – членки на Европейския съюз, като са преодолени непълнотите и практическите трудности при изпълнението им – удължен е срока на прокурора по чл.42 ал.2 и съда по чл.42 ал.1 до 72 часа след получаване на ЕЗА за задържане на исканото лице с оглед осигуряване явяването му пред съда до комплектоване на преписката с всички изискуеми документи и преди всичко осигуряване на превод на заповедта на български език; удачно е решението с новата редакция на чл.40 т.4 от ЗЕЕЗА, съобразно която българският съд приема да се приведе в изпълнение от прокурора наказанието лишаване от свобода или мярката, изискваща задържането под стража, наложени от съда на друга държава-членка; с изменението на чл.40 т.1 е преодолян и проблема, създаден от законовата възможност за изпълнение под условие на ЕЗА, когато по отношение на исканото лице има висящо наказателно производство, като е поставено условието обвинението на исканото лице да е повдигнато преди получаване на ЕЗА.

При изготвяне на исканията до съда за вземане на мярка за неотклонение „Задържане под стража”, както и при разглеждане на европейските заповеди за арест в съдебно заседание не са възникнали особени проблеми и трудности за прокурорите от Апелативен район Бургас. Исканията са били внасяни своевременно в съда, като последният ги е разглеждал незабавно по реда на чл.64 НПК. Съдебните заседания за разглеждане на европейските заповеди за арест са били насрочвани в установения от закона 7-дневен срок, като на практика приблизително в рамките на един месец съдът с влязло в сила решение се е произнесъл по предаване на лицата на молещите държави по въпросните европейски заповеди за арест, получени за изпълнение от Окръжните прокуратури.

Проблеми се очертават в следните насоки:

➤ Липсата по почти всички ЕЗА на гаранциите по чл.41 ал.3 от ЗЕЕЗА и необходимост от технологично време да се изиска и съответно да се получи такава гаранция от компетентния орган, издал ЕЗА;

➤ При практическото изпълнение на съдебните актове: например след приемането на новата ал.8 на чл. 44 от ЗЕЕЗА, ОП Сливен е поискала от издаващата държава изпращането в оригинал и превод на влезлите в сила присъди срещу осъдени лица, с цел да се пристъпи към процедурата по чл. 44 ал. 8 от ЗЕЕЗА, вр. чл. 457 ал. 2-

5 НПК, но това не се изпълнява продължително време. След получаването им те ще бъдат внесени в Окръжен съд Сливен с искане за екзекватура.

➤ Въпреки изменението на чл.40, т.1 от ЗЕЕЗА, остава друг съществен проблем - когато исканото лице направи самопризнание за извършено престъпление и въз основа на него е осъдено с влязла в сила присъда на български съд за същото престъпление, за което е издадена заповедта, което е едно от абсолютните основания за отказ (чл. 39 т.2 от ЗЕЕЗА), независимо, че към момента на издаване на решението на съда присъдата не е била налице.

➤ Уместно е да се промени ЗЕЕЗА, като 7 – дневният срок по чл.44 ал.1 от ЗЕЕЗА за насрочване на делото по същество да се счита не от задържане на лицето от полицията, а от влизане в сила на определението, с което е взета мярка за неотклонение. На практика в някои случаи се получава така, че в 7-дневния срок от задържане на лицето от полицията, делото все още не се е върнало от апелативния съд по обжалваната мярка за неотклонение, или се връща непосредствено преди разглеждане на делото по същество и няма достатъчно време за подготовка на страните за участие в делото по същество.

➤ Удачно е също така да се предвиди механизъм, прокурорът да постановява отказ за внасяне на искане за задържане под стража на исканото лице, в случаите, когато очевидно не са налице основанията за това, например в случаите, когато ЕЗА не отговаря на изискванията на закона, липсва двойна наказуемост, не е установена идентичност на исканото със задържаното лице или др. подобни. Такава преценка е предоставена на прокурора в чл.64 НПК, докато разпоредбата на чл.43 ал.2 от ЗЕЕЗА е императивна. В тази насока е налице и случай от практиката: по искане от РЧехия за предаване на лице за доизтърпяване на наказание по влязла в сила присъда, Окръжен съд Сливен с Определение е взел мярка за неотклонение „Задържане под стража” по чл.43 ал.3 от ЗЕЕЗА във вр. с чл.64 НПК. В искането си до съда и в пледоарията си в съдебното заседание прокурорът от ОП Сливен изрично е посочил, че не поддържа искането за взимане на най-тежката мярка за неотклонение, тъй като са били налице убедителни данни, че задържаното лице не е същото, което е осъдено в Р Чехия и е изтърпяло там част от присъдата. Касае се за изгубен паспорт от задържаното лице и очевидно някой друг го е използвал в Р Чехия, в подкрепа на което има множество доказателства, че през тези над 2 години, когато би следвало да е задържан в Р Чехия, лицето е било в България, а има и определение на СГС, с което е отказано да се приспособи и изпълни в България същата присъда, за изпълнение на която се иска това лице. Въпреки това Окръжен съд Сливен е взел мярка за неотклонение „Задържане под стража” на лицето, неправилно считайки, че хипотезата на чл.43 ал.3 от ЗЕЕЗА е императивна в тази насока. След жалба Апелативен съд-Бургас е отменил определението на Окръжен съд Сливен като вместо него е взел мярка за неотклонение на лицето „Подписка”. Всъщност на основание чл.64 ал.4 НПК е следвало да не се вземе никаква мярка за неотклонение. Лицето веднага е освободено, но на практика се получава така, че е било задържано неоснователно близо 10 дни. Уместно е по подобие на чл.64 НПК и в ЗЕЕЗА да се даде възможност на прокурора да прецени дали да внесе искане за вземане на мярка за неотклонение, а ако прецени, че това не се налага, да внесе искане само за решаване на делото по същество.

➤ Необходимо е да се предвидят общи съвещания между съдиите и прокурорите в един апелативен район за уеднаквяване на практиката им, или представените пред ВСС анализи по темата да послужат за издаване на указания от ВСС (за прокуратурата те може да се издават и от отдел „Международно-правно сътрудничество” при ВКП), до съдилищата и прокуратурата по прилагане на спорните въпроси по ЗЕЕЗА. В тази насока в Окръжна прокуратура-Бургас има

случаи на получени ЕЗА от съда пряко от компетентен орган на издаващата държава – членка на ЕС, в условията на чл.42 ал.1 от ЗЕЕЗА, като съдът задължава прокурора да представи превод на заповедта на български език. Това е очевидно неправилно и в нарушение на чл.42 ал.5, във вр. с чл.38 а ал.1 т.1-3 от ЗЕЕЗА, където изчерпателно са посочени случаите, в които прокурора трябва да осигури превод на заповедта. При пряко получаване на заповедта от съда, очевидно той трябва да осигури или изиска превод на заповедта, предвид компетенциите му да разгледа и реши делото.

В заключение може да се изтъкне, че Европейската заповед за арест като правен инструмент на международното правно сътрудничество, осигурява по-голяма бързина, опростеност и ефективност на процедурите по предаване на лицата, извършили престъпления на територията на европейските държави – членки на Европейския съюз. Това е израз за взаимното доверие между тях и е конкретна мярка в областта на наказателното правораздаване, прилагащо принципа на взаимно признаване.

Производства по трансфер на осъдени лица

През отчетната година в апелативния район няма осъществена дейност в тази насока.

Предлага се за следващите отчетни доклади да се изготви унифицирана таблица от ВКП по подобие на другите таблици по доклада, за дейността по международното правно сътрудничество – молби за международна правна помощ, ЕЗА и екстрадиции, задържани лица, трансфер на наказателни производства и на осъдени лица, за да се уеднакви подаваната информация от първоинстанционните прокуратури и да е по-лесно и точно нейното обобщаване и отчитане.

Апелативна прокуратура Варна

Международна правна помощ

С оглед на спецификата на районите в АП Варна, отделните прокуратури с различен интензитет са извършвали дейност, свързана с международна правна помощ.

Обяснимо е, че най-много случаи в това отношение са налице в района на **ОП Варна**, като преписките с тази характеристика са най-вече на ОП и на РП Варна:

ВРП е наблюдавала 37 дела, по които са изпратени молба за международна правна помощ – за 24 страни-членки на Европейския съюз и 13 – за страни извън ЕС. Получени за изпълнение в РП Варна са били 7 молби за международна правна помощ, от които 4 са изпълнени. Прокурори при РП Варна са издали 4 европейски заповеди за арест, от които е изпълнена само 1.

ВОП е наблюдавала 29 дела, по които са изпратени или са получени 20 молби за правна помощ с партньор страни, членки на ЕС и 9 – от други държави.

Получени са за изпълнение 23 ЕЗА, близо 70% от които са изпълнени. Издадени са 3 такива заповеди, по които се чака изпълнение.

През 2008 г. прокурорите от района на **ОП Добрич** са изготвили и изпратили за изпълнение 5 европейски заповеди за арест. За същия период са изготвени и изпратени за изпълнение 9 молби за правна помощ, 2 от които са изпълнени.

Получена е 1 молба за правна помощ, която е изпълнена.

В ОП Добрич са получени за изпълнение 5 Европейски заповеди за арест, като 4 са изпълнени, а една не е, тъй като лицето не е било установено.

Прокуратурите от района на **ОП Шумен** са изпратили 8 молби за правна помощ за изпълнение в страни - членки на ЕС.

В ОП Шумен през 2008г. са получени 2 бр. Европейски заповеди за арест от Република Франция, които са изпълнени.

В района на **ОП Силистра** през изминалата година са изготвени две искания за издирване на осъдени лица за изтърпяване на наказание.

По едно ДП е изпълнена поръчка за чужбина.

През отчетния период прокурорите от района на **ОП Разград** са изготвили шест съдебни поръчки за изпълнение до страни - членки на ЕС.

Броят на съдебните поръчки, изготвени до страни извън ЕС е 9 - една до Швейцария и осем до Република Турция. Изпълнена е една поръчка до Република Турция.

През отчетния период от **района на ОП Търговище** е изпратена молба за правна помощ по едно досъдебно производство. По-голям е броят на молбите за правна помощ, получени за изпълнение. В прокуратурите от района през периода са получени общо 6 молби.

Прокурорите от окръжния район са издали общо 10 ЕЗА. Всички те са във връзка с привеждането в изпълнение на влезли в сила присъди, като няма такива, издадени по отношение на обвиняеми лица.

През същия период за изпълнение в района на Окръжна прокуратура - Търговище са получени две Европейски заповеди за арест. По отношение и на двете Окръжен съд – Търговище е допуснал изпълнение.

При работата си по тези дела прокуратурите не споделят съществени проблеми и затруднения. Дейността им е в съответствие с Указанията за работа на Националната прокурорска мрежа и Инструкцията за издаване на ЕЗА и изпълнение на ЕЗА, издадена от друга държава-членка на ЕС.

По места се отчита добро взаимодействие между прокуратурите, ОД на МВР и съдилищата по прилагане на закона за ЕЗА.

В някои от докладите на ОП се съдържат предложения, свързани с необходимостта от обучение по отношение на правото на ЕС, както и на езиково такова, гарантиращо по-добро пряко общуване с чуждестранните партньори.

Апелативна прокуратура Велико Търново

Международна правна помощ – досъдебни производства с поръчка за чужбина, екстрадиции по ЕЗА

През отчетната 2008 година е реализирано тясно сътрудничество с прокурорите от отдел „Международно правно сътрудничество“ при ВКП и представителя на България в Евроджъст. В резултат на това, във Великотърновския апелативен район е извършена полезна организационна работа, свързана с отчетността на заведените преписки и дела, по повод търсена и оказана международна правна помощ по наказателните дела.

За **Апелативна прокуратура В. Търново** данните са следните:

Прокуратура	Европейска заповед за арест ЕЗА					Молба за правна помощ МПП						Предложения за обявяване за международно издирване	
	общ брой	ЕЗА по ДП	ЕЗА по присъди	изпълнени	неизпълнени	изпратени МПП за изпълнение			получени МПП за изпълнение				
						общ брой	Изпълнени	Неизпълнени	общ брой	изпълнени	Неизпълнени		
2008													общ брой

ОП В.Търново	10	6	4	5	5	24	11	13	1	1	0	3
ОП Габрово	7	3	4	2	5	8	1	7				1
ОП Ловеч	2	2		2		2	1	1				
ОП Плевен	20	2	18	6	14	7	5	2	4	2	2	
ОП Русе	29	10	19	13	16	8	1	7	3		3	
Общо за региона	68	23	45	28	40	49	19	30	8	3	5	4

В окръжните и прилежащите им районни прокуратури от В.Търновския апелативен район са въведени специални входящи/изходящи дневници за молби за правна помощ и европейска заповед за арест, с прилежащ класьор с копия от регистрираните актове. Дневниците се водят от определен със заповед на административния ръководител съдебен служител, който поддържа и електронна папка на получените документи по международно правно сътрудничество. Материалите се завеждат в общото деловодство, вписват се в дневника и се регистрират в Унифицираната информационна система (УИС).

Прокурорите са запознати с Указанията за работа на Националната прокурорска мрежа в Република България и контактната точка.

Във всички прокуратури от апелативния район са определени прокурори – отговорници за международно правното сътрудничество.

От изложените по-горе данни в табличен вид е видно, че в целия апелативен район са водени **49** *досъдебни производства с поръчки за чужбина*, най-много от които се отчитат във **В.Търновския съдебен окръг – 24** на брой. Много по-малък е броят на получените за изпълнение съдебни поръчки – **8**, само в ОП В.Търново, ОП Плевен и ОП Русе, при съотношение изпълнени/неизпълнени подобно на изпратените в други държави.

Общият брой на **ЕЗА - 68** (*23 по досъдебно производство и 45 по присъди*) са с преобладаващ дял в ОП Русе – 29, и ОП Плевен – 20.

Проблем е сравнително високият брой на неизпълнените поръчки към края на отчетната година по изпратените за чужбина молби за правна помощ.

Апелативна прокуратура Пловдив

Организация на работа и международно сътрудничество:

По делата с международен елемент в прокуратурите в Апелативния район е създадена необходимата организация, осигуряваща разследването и произнасянето по тях в кратки срокове, доколкото това е възможно предвид изпратените международни съдебни поръчки, изпълнението на които в други държави понякога обхваща по-продължителен период от време.

В АП Пловдив и в шестте окръжни прокуратури са определени специализирани прокурори в изпълнение на Заповед № 6880/26.10.2007 г. на Главния прокурор на РБългария за работа в района на вътрешната специализирана мрежа от прокурори по международното правно сътрудничество. Създадени са 2 вида специални регистри – съответно по дела, по които има изготвени молби за правна помощ, и по които е изготвена и изпратена Европейска заповед за арест или искане за международно задържане. Създадена е добра *организация по завеждането, отчитането и проследяването на движението на преписките и делата*, свързани с отправяне или с изпълнение на ЕЗА: водят се нарочни деловодни регистри и се ползва специална компютърна информационна програма. Всички преписки и дела, по които е налице

отправена, изпълнена или подлежаща на изпълнение Европейска заповед за арест, са обособени в отделни досиета и се съхраняват в деловодствата на окръжните и районните прокуратури в папки със специална сигнатура, отнасящи се до съответната година на водене и приключване на преписката.

Относно функциониращата компютърна деловодна програма трябва да се посочи следното: разпоредено е този вид преписки, с оглед на тяхната специфика, да се водят в отделен електронен регистър, с помощта на който във всеки един момент може да се прави справка относно движението на всяка една от тях – от завеждането ѝ до нейното приключване. Автоматизацията в системата е доведена до такова ниво, при което след избиране на инициалите на електронния регистър „ЕЗА”, на екран да бъдат избрани всички преписки от вида. Отделно от това, справка може да бъде извършвана по имената на лицето, срещу което е издадена заповедта, или пък по вида преписки, както е в ОП Пловдив - за изпълнение на получена ЕЗА от държава членка на ЕС или за ЕЗА изготвена и отправена по дела, респ. присъдни преписки. Също така, когато преписките приключат, т.е. Европейската заповед за арест бъде изпълнена, същите се архивират съгласно утвърдената от Главния прокурор на Република България „Номенклатура на преписките и делата в ПРБ” с определена за вида сигнатура и се съхраняват в отделни досиета.

През 2008г. АП Пловдив организира *обучителни семинари* на тема международно правно сътрудничество и по приложението на института на ЕЗА. В качеството на лектори по тях участваха прокурори от Отдел „Международно правно сътрудничество” при Върховната Касационна Прокуратура на РБългария, както и прокурори от ОП Пловдив, специализирани за работа по този род дела.

Предвид въведения основен принцип за децентрализиране на правната помощ с Конвенцията от 2000г. на Съвета на Европейския съюз в съответствие с чл. 34 от Договора за ЕС за взаимопомощ по наказателно-правни въпроси между държавите-членки на ЕС, (обн. ДВ, бр.23 от 29.02.2008г.), се наложи организиране и провеждане на семинари с участници – прокурори от всички съдебни райони. Обученията, проведени през 2008г. и свързани с международното правно сътрудничество са на теми: „Проект за двустранно сътрудничество по холандската програма „MARTA Flex” между Министерство на правосъдието на Кралство Нидерландия и Прокуратурата на РБългария”, „Обучение на прокурорите от националната прокурорска мрежа”, „Конвенция за взаимопомощ по наказателни дела между държавите - членки на ЕС”, „Обучение по международно – правно сътрудничество”.

Апелативната прокуратура традиционно има *много активно участие и по линията на евроинтеграцията и международните проекти*:

През 2008г. продължи дейността на пловдивските прокуратури по сключеното през 2007г. споразумение за *сътрудничество между АП Пловдив и Главна прокуратура Кобленц*, чиято целта е подпомагане на взаимните контакти и съвместна работа във всички области на прокурорската дейност в съответствие с изискванията, поставени пред РБългария като член на Европейския съюз. Предметът на сътрудничеството се отнася до въпроси на административната организация, квалификация в областта на наказателното право, ръководство на широк кръг от предварителни разследвания и досъдебни производства във връзка с борбата с организираната престъпност, корупцията и трафика на хора; сътрудничество между прокуратурата и полицията, сътрудничество със съдилищата, използване и прилагане на информационни технологии, работа на прокуратурата с обществеността и действия на прокуратурата при изпълнение на наказателни присъди.

През периода 21-24 октомври 2008г. АП Пловдив бе една от двете прокуратури в България (наред със Софийската), включена в четвъртия кръг за *взаимно оценяване от Експертна мисия за оценка прилагането на Европейската заповед за арест и*

процедурите за предаване между държавите-членки. В АП Пловдив бе на посещение комисия от европейски експерти, която се запозна обстойно с работата на прокуратурите от региона по ЕЗА през периода от 01.01.2007 г. до 14.10.2008 г. На срещата бяха обсъдени, както принципните положения при организацията на изградената в страната „Национална прокурорска мрежа” с контактни точки на ниво Апелативна и Окръжна прокуратури, така и конкретни процедурни въпроси, свързани с издаването на Европейска заповед за арест, изпращането ѝ до компетентните органи на замолената държава, сроковете за изпълнението ѝ, реда за предаване на лицата и други. Независимо от това, че при проверката акцентът беше поставен на изготвянето на Европейска заповед за арест във връзка с влезли в сила осъдителни съдебни актове, внимание бе обърнато и на затрудненията, свързани с издаването на такава заповед в рамките на досъдебните производства спрямо обвиняеми лица.

Досъдебни производства с поръчки за чужбина

Отправени молби за правна помощ до чужди държави през 2008 г. от страна на районните и окръжните прокуратури в апелативния регион – общо **72**, от които изпълнени към края на отчетния период – **24**.

По прокуратури се разпределят, както следва:

- за района на **ОП Пловдив: 40** досъдебни производства (8 от ОП Пловдив; 31 от РП Пловдив и 6 от РП Карлово). От тях към 31.12.2008г. в Република България е постъпило изпълнение по **10** от молбите, а по останалите все още няма изпълнение от страна на чуждестранните правосъдни власти. Изпълнените съдебни поръчки представляват **25%**. В сравнение с предходната 2007г., когато от отправени 52 молби за правна помощ, са били изпълнени 6, (което е било **11,5%**), тенденцията е към увеличение на броя на изпълнените молби за правна помощ.

- за района на **ОП Хасково**: изготвени са **2** молби за правна помощ до страни – членки на ЕС, като е изпълнена **1** от тях.

- за района на **ОП Стара Загора**: изготвени са **9** молби (8 до страни – членки на ЕС). Седем от случаите касаят досъдебни производства на РП Стара Загора и 1 е на РП Казанлък. Изпълнени са **3** от молбите за правна помощ на РП Стара Загора.

-за района на **ОП Пазарджик**: изготвени общо **12** броя молби за правна помощ (11 до страни членки на ЕС и 1 е до страна нечленуваща на ЕС). Към края на отчетния период **10** са изпълнени.

-за района на **ОП Кърджали**: изготвени са 9 молби за правна помощ, нито една от които не е изпълнена.

Получените за изпълнение молби за правна помощ от чужди държави през 2008г. са общо **21**, от които към края на отчетния период са изпълнени 16, а останалите са в процес на изпълнение. По прокуратури се разпределят както следва:

- за района на **ОП Пловдив: 10** молби за правна помощ, от които към края на отчетния период са изпълнени **8**, а **2** са в процес на изпълнение (предвид скорошното им постъпване).

- за района на **ОП Хасково: 4** броя молби за правна помощ от страни – членки на ЕС, като са изпълнени **3**;

- за района на **ОП Стара Загора: 4** броя молби за правна помощ от страни – членки на ЕС, като **всички** получени молби са изпълнени при това в много кратки срокове (под 1 месец);

- за района на **ОП Пазарджик: 2** броя молби за правна помощ от страни членки на ЕС, като **1** е изпълнена (другата е в процес на изпълнение);

- за района на **ОП Кърджали: 1** поръчка за правна помощ от друга държава и предстои нейното изпълнение.

Сравнение с предходни години:

През 2007г. за апелативния район броят досъдебни производства с поръчка за

чужбина е бил **101**; в сравнение с 2006г., когато тези дела са били **37**. Сравнение на този показател с 2005 г. не може да бъде направен, защото такъв не е съществувал, като вместо това е отчитан показателят „Брой актове по международна дейност”, където посочената цифра 244 за целия апелативен район включва не само поръчки за правна помощ, а и други действия - участия в международни семинари и подобни мероприятия.

Изводи и проблеми:

1. При съпоставка на отправените молби за правна помощ и получените резултати, в рамките на календарната година, се налага извода, констатиран и в предходни отчетни периоди, че съществува *значително забавяне на изпълнението на международните поръчки*, което неизменно рефлектира и върху срочността и качеството на водените разследвания. Всяко забавяне обуславя, от своя страна, отправяне от наблюдаващия прокурор на искания за продължаване на срока за разследване и отдалечаване на момента на приключване на производството от този на извършване на престъплението. Съществен „принос” за постигане на този резултат има и несвоевременното уведомяване на наблюдаващия прокурор, отправил искането за правна помощ, за придвижването на молбата му и резултатите от нея, което често налага да се отправят множество допълнителни запитвания, с оглед внасяне на яснота по хода на разследването.

2. Като *отличен показател за работа е отчетена срочността* на прокуратурите от района по изпълнение на молбите за правна помощ, постъпили от други държави. Всички те са изпълнени в кратки срокове и не е допуснато забавяне.

3. Безспорната тенденция на завишаване на броя на делата с молби за правна помощ за чужбина, се дължи на активната работа по възобновени наказателни производства, както и на промяната, настъпила в самото естество на престъпността (значителна част от делата са с международен елемент - за данъчни престъпления, свързани с внос на стоки, за контрабанда и др.)

Като пояснение по повод отразените в статистическа таблица 1.2.6 цифри от прокуратурите в района, следва да се посочи, че тя се разминава с обсъжданите в настоящия раздел. Цифрите, посочени в тази таблица (и пренесени в колона 13 от таблица 5.1) отразяват броят досъдебни производства с поръчка за чужбина, а не реалният брой изготвени поръчки. Така например Районна прокуратура-Пловдив е изготвила 31 поръчки за правна помощ до съдебните власти на други държави, а броят дела е 18.

Наред с това, неотчетени в статистическите таблици остават делата, по които е работено от прокуратурите по повод постъпили от чужбина молби за правна помощ. В тази връзка отново се дава пример с Районна прокуратура-Пловдив, която е работила по 4 бр. дела на други държави, но тази работа не е намерила отражение в статистиката.

Екстрадиции по ЕЗА:

I. Европейски заповеди за арест, издадени през 2008г. от окръжните и районните прокуратури до компетентните правосъдни органи на държавите-членове на Европейския съюз- общо 38, от които изпълнени към края на отчетния период **8**. С оглед прецизност се сочи, че през отчетния период са постъпили още изпълнени ЕЗА, но издадени през 2007г. По прокуратури те се разпределят, както следва:

-за района на **ОП Пловдив**: издадени и изпратени за изпълнение общо **10** ЕЗА (1 от Окръжната прокуратура и 9 от РП Пловдив). През годината са постъпили като изпълнени общо 13 ЕЗА (9 издадени през 2007 и **4**, издадени през 2008г.). Този показател несъмнено отразява позитивната тенденция в прилагането на относително новия институт за българското наказателно право.

- за района на **ОП Хасково**: **1** Европейска заповед за арест, която е изпълнена.

- за района на **ОП Стара Загора**: **14** бр. ЕЗА по отношение на 14 лица, 9 от които по присъди и 5 по досъдебни производства (издадени са съответно от ОП Стара Загора – 6; от РП Стара Загора -6, РП Раднево – 1 и РП Чирпан – 1); нито една от издадените през 2008г. ЕЗА не е изпълнена, като е постъпило изпълнение по 3 ЕЗА, издадени през 2007г.

- за района на **ОП Пазарджик**: 7 бр. ЕЗА, които са във връзка с влезли в сила за изпълнение присъди, като е изпълнена само **1**. Изготвено е 1 предложение до Главния прокурор за обявяване осъден с влязла в законна сила присъда за общодържавно издирване с цел арест и екстрадиция.

- за района на **ОП Кърджали**: **6** бр. ЕЗА, **2** от които са изпълнени и лицата са екстрадирани до РБългария:

В сравнение с предходната година: издадени са общо **50**, от които **45** са касаели предаване на осъдени с влезли в сила присъди лица и **5** - предаване на обвиняеми лица.

Изводи, проблеми:

1. Основно *неизпълнението* на издадени от прокуратурите ЕЗА се дължи на това, че лицата не са били намерени и установени. Действително съгласно действащото законодателство срокът за изпълнение на ЕЗА започва да тече от момента на задържане на лицето, но следва да се отчете липсата на постъпваща обратна информация (в насока дали същото е установено или не), която е важна за движението на преписките. В тази връзка е посочено, че в Апелативна прокуратура – Пловдив се подготвя указание до Окръжните и Районните прокуратури за изискване на такава информация.

2. Пред съществен проблем изправя правоприлагащите прокурори *липсата на норма в наказателно-процесуалния кодекс*, която да сочи на възможност за вземане от съда на процесуална мярка „Задържане под стража” по досъдебно производство в отсъствието на лице, спрямо което има достатъчно доказателства за провеждане на наказателно преследване, като същевременно за издаване на ЕЗА, съобразно приложената към закона форма - секция „b”, т.1, е необходимо да се посочи постановен акт за задържане.

Този проблем все още не е намерил законодателно отражение дори и с последните изменения на НПК, влезли в сила на 23.12.2008г. Поради това през 2008г. преодоляването на посочения законов дефицит бе постигано посредством задочно повдигане на обвинение на лицето и издаване на прокурорски акт (постановление) за задържане на лицето за срок до 72 часа, който именно акт да се впише като основание за задържане. Предвид европейската практика за наличие на съдебна или одобрена от съд заповед за арест, като основание за издаване на ЕЗА обаче, това би могло да постави проблем пред практиката по изпълнение на вече издадената заповед от замолената държава. Качественото отстраняване на така съществуващия проблем минава през изменение разпоредбата на чл.64 НПК, съобразно което да се предвиди възможност за неприсъствено вземане на мярка за неотклонение „Задържане под стража” от съд, след представяне на наличния доказателствен материал спрямо определено лице, с оглед реализиране на наказателното преследване спрямо него, посредством осигуряването му пред разследващите органи в страната чрез издаване и изпълнение на ЕЗА.

3. На следващо място следва да се отбележи и това, че когато лицето вече е придобило качеството на обвиняем, в действащия НПК липсва разпоредба по отношение приложението на ЕЗА като способ за осигуряване на лицето пред разследващите органи, за да започне същинското разследване спрямо него. В тази връзка следва и при разпоредбите за принудителните мерки в кодекса да се отбележи, че издадената ЕЗА не е същинска мярка за неотклонение, а способ за принудително

осигуряване на лицето пред разследващите органи. Като средство за преодоляване на този проблем остава възможността за инициране у компетентните органи на нужната законодателна инициатива за изменение на чл.71 НПК с добавяне на разпоредба в посочения смисъл. Това би осигурило и спазване на принципа за присъствено провеждане на наказателното производство спрямо конкретно лице, както и значително би намалило възникването на основания за възобновяване и ново разглеждане на дела, по които има постановени влезли в сила съдебни актове.

4. Трудността, която се среща след изготвянето на ЕЗА и техния превод на съответния език и която трудност може да бъде посочена като проблем е свързана с текста на чл.57 ал.1 от ЗЕЕЗА пряко до изпълняващия орган в държавата членка на ЕЗ, липсва в Европейската съдебна мрежа, въпреки, че в ЗЕЕЗА (чл.57 ал.1 изр.2-ро) изрично е указано, че при липса на информация прокурорът следва да се консултира с тази мрежа. Предложението е за достъпна информация до всички прокурори, издаващи Европейски заповеди за арест, в посочения смисъл.

II. Европейски заповеди за арест, издадени от държави-членки на ЕС, постъпили за изпълнение- общо 30, които се разпределят по прокуратури, както следва:

- за района на **ОП Пловдив**: прокурорите от ОП Пловдив са взели участие в **12** дела за предаване (екстрадиция) на граждани от Република България за друга държава – членка на Европейския съюз, въз основа на ЕЗА. През предходната година делата за предаване на граждани въз основа на ЕЗА, са били 3 (налице е ръст на увеличение със 75%). В **9** от посочените 12 случая, предаването е било допуснато от съда; в **1** случай- не; **2** дела са били прекратени от Окръжния съд.

- за района на **ОП Хасково**: са получени 9 Европейски заповеди за арест, като всички дела по екстрадирането на лицата са приключили в Окръжен съд Хасково.

- за района на **ОП Стара Загора**: получени за изпълнение 2 броя ЕЗА, издадени от други държави.

- за района на **ОП Пазарджик**: **7** дела в Окръжен съд Пазарджик във връзка с получени Европейски заповеди за арест от други страни членки на ЕС.

В сравнение с предходната година: през 2007г. прокурорите от района са участвали в общо **40** производства по изпълнение на издадени от други държави ЕЗА спрямо български граждани за извършени от тях престъпления на територията на страни-членки на ЕС, като по **37** от тях е било допуснато, а по **3** е било отказано изпълнение.

Изводи, проблеми:

1. *Срочността на работа по делата е отлична:* средната продължителност при разглеждане на делата от образуването им пред първата инстанция до влизане в сила на съдебното решение (т.е. и при производство пред въззивната инстанция) за Пловдивския апелативен район е 38 дни. Налага се изводът, че срокът е далеч по-кратък от максимално предвидения 60-дневен.

2. В някои от случаите на получени в Окръжните прокуратури Европейски заповеди за арест възниква *проблем поради липсата на изпратена в превод на български език ЕЗА*, въпреки заявеният от Република България към европейските институции официален език, на който следва да постъпват ЕЗА в нашата страна, е българският и това е визирано в Приложение към Рамковото Решение на Съвета на ЕС от 13.06.2002г. Прокуратурата изпълнява стриктно задълженията си по осигуряване на съответен превод от страна на искащата държава, при все, че 72-часовият срок е кратък (в това число и за да спази срока в няколко случая сама е извършвала превода).

Трансфер на наказателни производства:

От прокуратурите в региона са изготвени **5 предложения за трансфер на**

наказателни производства до други държави, от които 1 е прието; в 2 случая е постановен отказ и по 2 дела все още не е постъпила обратна информация дали са приети производствата.

През 2008г. РП Пловдив е изготвила 4 предложения за трансфер на наказателни производства, състоянието на които е както следва:

- по едно предложение материалите по делото са върнати на РП Пловдив, след като е преценено, че не са налице предпоставки за трансфер на наказателното производство. Понастоящем наказателното производство по делото е приключило с постановление за прекратяване на наказателното производство;
- по едно предложение материалите по делото са изпратени на френските съдебни власти, но все още не е получена информация от тях дали приемат трансфера на наказателното производство;
- по едно предложение е отказан трансфер на наказателното производство, и
- по едно предложение, което е изготвено на 29.01.2008г. и изпратено ведно с материалите по делото на ВКП София, все още не е постъпила обратна информация дали те приемат трансфера на наказателното производство.

В прокуратурите в района са били трансферирани общо 2 наказателни производства (и двете в РП Пловдив).

Апелативна прокуратура София

Международна правна помощ по наказателни дела

Дейността по международната правна помощ по наказателни дела се изразява предимно във възлагането на международни следствени поръчки до чуждестранни съдебни органи. Най-често поръчките имат за предмет призоваване на обвиняеми лица и свидетели, връчване на книжа, разпити на свидетели, изискване на документи.

За периода 01.01.–31.12.2008г. прокуратурите от Апелативния район са изпратили за чужбина общо 166 молби за правна помощ (с 54.82 % повече спрямо 2007г.), а от чужбина са получени в България общо 16 молби за правна помощ.

От прокуратурите в района най-много искания са изготвили прокурорите от СРП – 54, СГП – 52, ОП Благоевград – 39, в СОП – 7, ОП Кюстендил – 14, ОП Монтана – 6, ОП Перник – 2 и 1 в ОП Видин.

Проблем продължава да бъде прекомерната продължителност, с която се изпълняват молбите за правна помощ от чуждите съдебни органи, тъй като през това време делото е висящо и с оглед действията, предмет на молбата в повечето случаи се налага удължаване срока на разследване в продължение на години.

Трансфер на наказателни производства

Като форма на международното сътрудничество, трансферът на наказателни производства продължава да заема незначителен дял от работата на прокуратурите от Апелативния район.

През отчетния период в страната са получени 3 молби за трансфер на наказателни производства: 2 са получени в СГП (от Унгария и ФР Германия) и не са приключени към настоящия момент (едното е спряно, а другото е в процес на разследване), 1(едно) в ОП Кюстендил.

Направени са и две предложения за трансфер на наказателно производство: 1 от РП Сливница до Р Полша, уважено от компетентните полски власти и наказателното производство в Р България е прекратено и 2 от РП Петрич до Р Гърция, по които още не е получен отговор.

Производства по екстрадиции и по Европейската заповед за арест

- **Екстрадиции по чл. 9–34 ЗЕЕЗА – от и за държави извън ЕС**

За цялата 2008г., са получени 7 (седем) молби за екстрадиции, всичките в СГП. По 3(три) от тях производствата са приключени, по 2 – лицата предадени и по едно – предстои да бъде предадено издирваното лице. Постановен е един отказ да бъде уважена молба за екстрадиция, а по други 3 лицата не са издирени.

- **Екстрадиции по чл. 35–56 ЗЕЕЗА – от и за държави – членки на ЕС** - броят на тези екстрадиционни производства за 2008г. е :

- 63 ЕЗА (*при 39 за 2007г.*), получени за изпълнение в РБългария, като най-голям е техният брой в СГП – 34, следвани от ОП София – 13 и ОП Благоевград – 11. По всички получени заповеди са предприети вменените със закон действия от страна на прокуратурата и в резултат е допуснато предаване на издирваните лица по 38 ЕЗА, неприключени в съдебна фаза в края на годината са останали 4 производства, постановено е прекратяване по 6 получени ЕЗА (5 поради изпращане на съответната компетентна прокуратура, 1 - поради дублиране на две ЕЗА за едно лице) и е постановен отказ по 4 ЕЗА.
- 47 (*при 17 за 2007г.*) издадени европейски заповеди за арест от прокурорите в Апелативния район (т.е. относителният дял на издадените ЕЗА се е увеличил с 38,29%). В основната си част основанието, на което същите се издават, е издирване с цел привеждане в изпълнение на влязла в сила присъда, но заслужава внимание тенденцията наред с посоченото основание, прокурорите все по-често да прибегват до този инструмент и с цел наказателно преследване.

Производства по трансфер на осъдени лица

За периода 01.01.–31.12.2008 г. в СГП са заведени общо 32 преписки по молби за трансфер на осъдени български граждани в чужбина. От тях са приключени 26 производства: 19 от приетите присъди са приведени в изпълнение, по 7 наложеното с тях наказание е изтърпяно.

Проблеми и предложения

Повечето прокуратури не сочат проблеми в осъществяване на дейността си по международноправното сътрудничество. Основните проблеми, свързани с изпълнението на Европейската заповед за арест през отчетния период са се изразявали в неспазване на изискванията на чл. 37 ал.1, т.2 от ЗЕЕЗА от страна на молещата държава и краткият 24-часов срок по чл. 42 ал.1 от ЗЕЕЗА, които са разрешени с промените в ЗЕЕЗА обн. ДВ бр.52/2008г.

Със Заповед № ЛС-1089 от 03.04.2008г. на Заместника на Главния прокурор на Р България, относно организацията на дейността на служба „Преводи” в отдел „Международни връзки и протокол”, Дирекция „Административно обслужване”, е решен и друг сочен от окръжните прокуратури в предходния отчетен период проблем – срочното извършване на преводи по искане на прокуратурата.

С оглед по-успешно упражняване на функцията по ръководство и надзор върху досъдебните производства с международен елемент, адекватно изпълнение на поръчки за международноправна помощ, изпратени в Р България от други държави-членки, прецизно подготвяне на такива молби от български прокурори до компетентните органи на съответната държава-членка, прокурорите от Апелативния район са отправили искане до отдел „Международно сътрудничество” при ВКП за провеждане на обучение по прилагане на Конвенцията от 2000 г. за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между държавите –членки на ЕС, приета в съответствие с чл.34 от Договора за Европейския съюз, в което обучение да бъдат включени прокурори от всички първоинстанционни (окръжни и районни) прокуратури.

Военно-апелативна прокуратура

Международна правна помощ

Във всички военно-окръжни прокуратури и във Военно-апелативна прокуратура са определени прокурори - контактни точки за връзка за изпълнение на Европейски заповеди за арест и международно сътрудничество.

През годината ВоОП Пловдив е изпратила четири молби за правна помощ, от които три до страни от Европейския съюз и е получила изпълнение по пет молби за правна помощ (по изпратена в предходен период), три от които са от държави от ЕС. ВоОП София е изпратила една молба за правна помощ до страна извън ЕС и е получила изпълнение по една молба за правна помощ от страна - член на ЕС. Изпълнена е била Европейска заповед за арест, издадена през 2007 г. от ВоОП Варна. Във ВоОП Сливен са били издадени две Европейски заповеди за арест по ДП № 83/IV-3/2007год., изпълнението на които е било отказано от германски съд и са били издадени три Европейски заповеди за арест с цел изпълнение на влезли в сила присъди.

Общо военните прокуратури са изпратили посочените пет молби за правна помощ и са получили изпълнение по шест такива молби (по една изпратена в предходен период). Издали са пет Европейски заповеди за арест, получили са изпълнение на една и отказ да бъдат изпълнени две такива заповеди.

2.СЪДЕБЕН НАДЗОР

2.1. Наказателно-съдебен надзор.

2.1.1.Образувани, разгледани и решени от съда дела – относителен дял спрямо внесените прокурорски актове.

През 2008 г. от прокуратурите в страната в съда са внесени 43 418 прокурорски актове – 27 785 обвинителни акта, 10 398 споразумения и 5235 постановления за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание. Предадените на съд лица са 52 149 за извършени от тях 49 199 престъпления.

През 2007 г. внесените в съда прокурорски актове са 45 255 – 29998 обвинителни акта, 7 927 споразумения и 7330 постановления за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание. На съд са предадени 55 677 лица за извършени от тях 51 488 престъпления.

През 2006 год. внесените в съда прокурорски актове са 51070 - 29035 обвинителни акта, 7 707 споразумения и 14 328 постановления за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание срещу 63 476 предадени на съд лица за извършени 59 222 престъпления.

Съпоставянето на данните за 2008 г. с тези от предходната година, сочи на намаление на броя на обвинителните актове – 8 % (с 2 213 бр.), както и на внесените предложения за освобождаване от наказателна отговорност - 28.5 % / (с 2095 бр./ Налице е значително увеличение на внесените предложения за споразумения – 31.17 % (2 471 бр.)

Спрямо 2007 г.броят на предадените на съд лица е намалял с 6,33% - 3 528 лица, като е намалял и броят на извършените престъпления – с 4,45 (2 289 престъпления по-малко). Общият брой на прокурорските актове е намален с 1 837 бр. – 4.1 %.

Анализирането на данните сочи, че намалението на прокурорските актове съответства на намалението на броя на престъпленията през 2008 г. Увеличеният брой внесени предложения за споразумения като относителен дял и в сравнение с броя на обвинителните актове, сочи на срочно и качествено приключване на

наказателните дела и бързо реализиране на наказателната отговорност на извършилите престъпления лица.

Запазена е тенденцията за внасяне на прокурорските актове в съда в едномесечния законов срок.

През 2008 г. по внесени прокурорски актове са образувани от съда 43 736 дела като в тях се включват и внесени в края предходния отчетен период прокурорски актове, но образувани през 2008 г.

За 2008 год. решенията от съда дела са 48 301, което представлява 110,2 % от внесените прокурорски актове. За 2007 г. решенията дела са 105,2%, за 2006 г. - 96,5%. Решенията дела са повече от внесените прокурорски актове за 2008 г., тъй като са приключени дела по прокурорски актове от предходния отчетен период. Запазена е тенденцията на увеличаване броя на решенията дела, което сочи на активизиране работата по приключване на наказателни дела от миналия отчетен период.

През 2008 г. от съдилищата са разгледани и постановени съдебни актове по общо 34 656 обвинителни актове. С постановяване на осъдителна присъда по тях са приключени 17 250 дела. Със сключване на споразумение по реда на чл.384 НПК са приключени 11 568, което представлява 33 %, спрямо 25 % за 2007 г. и 27,6% за 2006 г. Увеличаването на относителния дял на сключените споразумения и след внасяне на обвинителен акт в съда сочи, че институтът на споразумението продължава да се прилага успешно, което води до процесуална икономия при разглеждане на делата и бързо реализиране на наказателната отговорност на виновните лица. Същевременно са защитени и интересите на пострадалите от престъплението, тъй като законът изисква да са възстановени щетите от престъплението и споразумението се сключва със съгласието на всички страни. От внесените и разгледани 34 656 обвинителни акта, с решение за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по чл.78а НК са приключени 1080 дела, което 3,11%, срещу 4,8 % за 2007 г. и 4,1% за 2006 г. Налице е незначително намаление на относителния дял на решенията дела с налагане на административно наказание по чл.78а НК по внесени обвинителни актове, което се обяснява със законодателните промени на този институт през 2006 г. След издаване на Тълкувателно решение № 2/ 2007 г. съдебната практика по делата по чл.343б НК (за които се прилагаше нормата на чл.78а НК) бе уеднаквена. След приключване на досъдебното производство прокурорите трябва да извършват внимателна проверка относно наличието на законовите предпоставки за приложението на нормата на чл.78а НК, тъй като прилагането ѝ е задължително и делото следва да се внесе с мотивирано постановление в първоинстанционния съд, ако тези предпоставки са налице.

През отчетния период са разгледани и решени от съда 10 379 споразумения по реда на чл.381 НПК срещу 7 874 споразумения за 2007 г. и 7 559 споразумения за 2006 г. Значителното увеличение на броя на делата със сключване на споразумение след приключване на досъдебното производство, сочи, че споразумението запазва своето значение и след въвеждане на института на съкратеното производство по реда на чл.371-374 НПК. От внесените 10 379 споразумения, 97,43 % са одобрени от съда. Качеството на работата на прокурорите при изготвяне на предложенията за споразумения е запазено доколкото одобрените от съда споразумения за 2007 г. и 2006 г. са били 96,6 % и 96 %.

За 2008 г. по реда на чл.375 НПК (освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание) са внесени и разгледани 5060 предложения за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание, от които уважените са 4327 или 85,51% (88,8 % за 2007 г. и 93,4 % за

2006 г.) Намалението на внесените предложения по реда на чл.375 НПК е свързано с изменението на чл.78а НК и ограничаване на приложението ѝ за някои престъпления.

2.1.2. Влезли в сила осъдителни и санкционни съдебни решения, относителен дял спрямо решените дела и спрямо внесените прокурорски актове.

През 2008 г. са постановени 44 338 осъдителни и санкционни решения, което е 91,8 % от разгледаните и решени дела и 101,37 % от внесените прокурорски актове. От тях влезлите в сила са 40 702, което представлява 84,28 % от решените дела и 93,06 % от внесените прокурорски актове.

За 2007 г. осъдителните и санкционни решения са 89,1% от разгледаните и решени дела и 93,8 % от внесените прокурорски актове, влезлите в сила съответно 78% от решените дела и 82% от внесените прокурорски актове.

За 2006 г. осъдителните и санкционни решения са 93,5 % от решените дела и 90,3 % от внесените прокурорски актове, а влезлите в сила съответно 79 % от решените дела и 76,5 % от прокурорските актове.

От посочените данни е видно, че е налице тенденция на увеличаване на относителния дял на влезлите в сила осъдителни и санкционни решения през посочения тригодишен период. Въз основа на това следва да се направи извода, че е подобрена на работата на прокурорите по внасянето на обосновани прокурорски актове и поддържането им в съдебно заседание до постановяване на осъдителен акт спрямо виновните лица.

2.1.3. Осъдени и санкционирани лица, от тях с влязъл в сила съдебен акт.

Осъдените и санкционирани лица за 2008 г. са 51 562, от тях с влязъл в сила съдебен акт 47 604. За 2007 г. са 50 715, от тях с влязъл в сила съдебен акт 45 162. За 2006 г. - 56 481, от които с влязъл в сила съдебен акт – 49 512.

Спрямо предадените на съд лица осъдените и санкционирани лица за 2008 г. са 101,13 %, за 2007 г. - 91,08 %, за 2006 г. – 89 %. Осъдените с влязъл в сила съдебен акт лица за 2008 г. са 91,28% , за 2007 г. са 81 %, за 2006 г. – 78 % .

Съпоставянето на данните сочи, че е налице тенденция за увеличаване на относителния дял на осъдените и санкционирани лица и на тези в с влязъл в сила съдебен акт спрямо предадените на съд, което е показател за подобряване работата на прокуратурата по обосноваването на прокурорските актове и събиране на необходимия обем доказателства за реализиране на наказателната отговорност на лицата, извършили престъпления.

2.1.4. Институт на съкратеното съдебно следствие:

Данните за постановените по реда на Глава двадесет и седма „Съкратено съдебно следствие в производството пред първа инстанция” присъди сочат, че този институт се прилага от съдилищата успешно с тенденция за разширяване на неговото приложение. От постановените общо 17 250 присъди по разгледани и решени дела по 34 655 обвинителни актове от съдилищата, по реда на чл.373, ал.3 във вр. с чл.372, ал.4 във вр. с чл.371, т.2 НПК са постановени 5 716, което представлява 33 % от общия брой присъди. През 2007 г.постановените присъди са 4314, което е 24 % от всички присъди, през 2006 год. - 2007 присъди - 12 % от постановените по обвинителни актове присъди. Спрямо 2007 г. постановените по реда на съкратеното следствие присъди са с 1402 бр.повече, което е 32 %. Най- много присъди по реда на съкратеното съдебно следствие са постановени от РП-Монтана – 377, РС Пловдив - 240, РП Пазарджик – 218, РП Петрич – 194, ОП-Русе – 164, РП Ямбол – 154, РП Шумен – 164, РС Добрич – 142 бр. и др.

По-широкото приложение на института на съкратеното съдебно следствие води

до съкращаване на предвидената в НПК съдебна процедура, до по-бързо приключване на внесените в съда дела и реализиране на наказателната отговорност на виновните лица. Прилагането ѝ е обусловено и от добра работа на прокуратурата по събирането на достатъчно и убедителни доказателства за виновността на извършителите на престъпления.

Наред това се отчитат и недостатъци, свързани с приложението на производството по реда на чл.371-374 НПК. Приложението на съкратеното съдебно следствие се свързва преди всичко с императивната разпоредба за определяне на наказанието при условията на чл.55 НК, което води до налагане на занижени наказания, несъответстващи на обществената опасност на извършените престъпления. Законодателната промяна на чл.370, ал.2 НПК /ДВ бр.109/2008 г./ води до невъзможност съдът да отхвърли направено искане от подсъдимия за предварително изслушване, когато са налице условията по глава двадесет и седма, което дава възможност след като на досъдебното производство са събрани всички доказателства за изясняване обективната истина по делото, подсъдимият признавайки изцяло фактите, без до този момент да е съдействал за по-бързото приключване на делото, да се ползва от възможността за налагане на по-леко наказание. Наред с това институтът на съкратеното следствие е по –благоприятен за подсъдимия в сравнение с този на споразумението, тъй като за прилагането му не се изисква възстановяване на щетите от престъплението. Наличието на тези законови предпоставки за прилагането на съкратеното съдебно следствие води до възможността подсъдимият да избира как да продължи наказателното производство срещу него, с оглед интересите му за налагане на наказание при условията на чл.55 НК. Не е дадена процесуална възможност за изразяване на становище от участващия в делото прокурор по искането за съкратено следствие, което е в противоречие с принципа на равнопоставеност на страните в процеса.

Предложенията за изменение на института на съкратеното съдебно следствие отново се свързват с това да се прецени необходимостта за ограничаване на приложението му по отношение на някои видове тежки престъпления, както и да се предвиди като предпоставка за приложението му възстановяването на щетите от престъплението. Посочва се, че в по-голяма част от делата признаването на фактите и обстоятелствата по делото в съдебна фаза са прави, когато са събрани безспорни доказателства по делото и самопризнанието е обусловено единствено от възможността за редуциране на наказанието за извършеното престъпление. Предлага се изменение с оглед приложението на съкратеното съдебно следствие, което да е обвързано и с процесуалното поведение на обвиняемия на фаза досъдебно производство, което ще улесни разследването и действително ще допринесе за процесуална бързина и икономия. Поставя се и въпросът прокурорът да има възможност да изразява становище по реда на чл.370 НПК

Приложението на института на съкратеното съдебно следствие създава практически трудности в случаите, когато извършителите на престъпления са чужди граждани, а за извършеното от тях престъпление няма определен минимум. Прилагайки разпоредбата на чл.55 НК съдът задължително определя наказание „пробация”, което създава сериозни затруднения по отношение на изпълнението на определеното наказание. Типичен пример за това са осъдените за престъпления по чл.242, ал.1 НК, характерни за граничните райони. С определеното наказание „пробация” не може да се постигне генералната или личната превенция, тъй като осъдените лица не са регистрирани на адрес в България, за да се изпълняват по отношение на тях задължителните пробационни мерки.

Изменението на чл.370, ал.2 НПК изключващо възможността съдът да отхвърли искане на подсъдимия за предварително изслушване, когато са налице

условията за това, изисква произнасянето на съда с мотивирано определение. С издаденото ТР №1 от 6.04.2009г. на ОСНК на ВКС се очаква противоречивата до момента практика на съдилищата да се уеднакви за в бъдеще. Но тъй като ВКС не може да се произнася по материално-правни въпроси за наказанието от компетентност на законодателя, е необходимо изменение на института по законодателен път.

2.1.5. Върнати дела за допълнително разследване на прокуратурата от съда по внесените прокурорски актове.

Един от основните показатели за качеството на работата при изготвяне на прокурорските актове е броят на върнатите от съдилищата дела. За 2008 год. от внесените 43 418 прокурорски актове от съдилищата са върнати общо 3 503 акта, което представлява 8,06 %. За 2007 г. от внесените 45 255 акта са върнати общо 4 706 акта или 10,39 %. За 2006 год. са върнати 4 213 от внесените 51 070 прокурорски актове, което е 8,24 % от тях. Спрямо решенията от съда 48 301 дела, върнатите са 7,25 %.

Спрямо 2007 год. е налице подобряване на работата на прокуратурата по този показател, което е в резултат на предприетите мерки за отстраняване причините, водещи до връщане на дела. Усилията в тази насока следва да продължат, там където показателите са влошени, да се анализират причините и набележат действия, които да доведат до намаляване броя на върнатите дела. Най-висок процент върнати дела има СГП – 27,3% (за 2007 г. – 30,3%), СРП - 14,6 %, прокуратурите от ОП Кюстендил – 11,05%, ОП Разград – 10,12 %, ОП Габрово- 9,7%, ОП-Силистра – 9,73 %, ОП Варна – 9,37%, ОП Враца – 9,08 %, ОП Перник – 8,73 %, ОП Ямбол – 8,53 %.

Най-голям дял заемат върнатите дела по внесени обвинителни актове в съда като относителният дял за 2008 г. е същият като през 2007 г. - 83 % от всички върнати дела. (82 % за 2006 г.). От разпоредително заседание на основание чл.249 НПК на прокуратурата са върнати 2155 дела, което е 74,3 % от общо върнатите дела. От съдебно заседание на основание чл.288 НПК са върнати 25,7 % от делата. Върнати дела по внесените предложения за освобождаване от наказателна отговорност по реда на чл.78а НК за 2008 г. са 9,5 % срещу 12 % за 2007 г. и по предложенията са споразумение – 7,5 % срещу 5 % за 2007 г.

Причините за връщане на дела, образувани по внесени обвинителни актове са поради констатирани отстраними съществени процесуални нарушения, допуснати на досъдебното производство или при изготвяне на обвинителния акт, довели до ограничаване на процесуалните права на подсъдимите, а в отделни случаи и на пострадалите. Допусканите процесуални нарушения на досъдебното производство се изразяват в непълно или неточно формулиране на обвинението при привличане на обвиняемия, несъответствие между описателната и цифровата част на повдигнатото обвинение, липса на произнасяне от прокурора по чл.229, ал.3 НПК при направени искания след запознаване с материалите по делото, извършване на процесуално-следствени действия извън сроковете по чл.234, ал.1-3 НПК, неназначаване на защитник, когато обвиняемите са с противоречиви интереси или когато защитата е задължителна, непредявяване на материалите от разследването на обвиняемия или непризоваване на пострадалия за предявяване на разследването, внасяне на делото за разглеждане от съда преди влизане в сила на направено по него частично прекратяване и др.

Процесуални нарушения, допускани от прокурора при изготвяне на обвинителния акт и довели до връщане на делото се изразяват в несъответствие между обстоятелствената част и правната квалификация на обвинението, непълнота на обстоятелствената част на обвинителния акт поради липса или непълно описание

на фактите и обстоятелствата, обосноваващи повдигнатото обвинение, непосочване на елементи от фактическия състав на престъплението по повдигнатото обвинение и др.

В изготвените анализи от прокуратурите се посочва, че голяма част от делата са върнати основателно, тъй като по тях са допуснати отстраними съществени процесуални нарушения. Наред с това се посочва, че някои от делата се връщат, без да са налице съществени процесуални нарушения, но се дават указания за събиране на доказателства, за повдигане на обвинение по друга правна квалификация. В други случаи съдилищата връщат дела за изясняване на обстоятелства, които биха могли да бъдат изяснени по време на съдебното следствие, вкл. за назначаване на съдебни експертизи.

Като основателно върнати дела са посочени:

НОХД № 356/07 г. но ОС Пловдив, водено по чл.343, ал.4 вр. с ал.3, б."а" и б."б" НК – поради съществено процесуално нарушение тъй като в постановлението за привличане само бланкетно са посочени нарушените норми на ЗДвП и ППЗДвП, без да е посочено в какво се изразяват фактическите нарушения; НОХД № 365/08 г. на ОС-Пловдив, водено по чл.321, ал.3, т.1 вр. с ал.1 и по чл.308, ал.7 вр. ал.3 и ал.2 НК – за нарушено право на защита поради липса на упълномощаване по предвидения в закона ред на адвоката, в чието присъствие е извършено привличането към наказателна отговорност; НОХД № 836/08 г. на РС-Сиблистра, образувано по обв.акт за извършени престъпления по чл.216 НК и чл.195, ал.1, т.3 НК – поради нарушено право на защита, тъй като обв.акт е внесен за посочените по-горе престъпления, без да има привличане за извършеното по чл.195, ал., т.3 НК престъпление; НОХД № 1236/008 г. на РС Пазарджик, водено по чл. 343б, ал.1 НК – поради противоречие между обстоятелствената част и диспозитива на обвинителния акт; НОХД № 20/08 г. на ОС Смолян, водено по чл.116, ал.1, т.3 НК – поради съществени процесуални нарушения, довели до ограничаване правата на пострадалите, поради това, че пострадалата не е била призвана за предявяване на разследването, без да е налице изрично изявление, че не желае да ѝ бъде предявявано разследването; НОХД № 151/08 г. на ОС-Хасково, образувано срещу четирима подсъдими за престъпление по чл.321, ал.2, т.1 вр. ал.1 и ал.2 НК – поради противоречие между посочената правна квалификация в диспозитива на обвинителния акт, неотговаряща на описаните квалифициращи обстоятелства в обстоятелствената част, което води и до нарушаване правото на защита и др.

Анализите на прокуратурите и посочените примери сочат , че връщането на част от делата е поради слабости и пропуски в работата на разследващите органи и прокурорите. Наблюдаващият прокурор следва да се упражнява ефективен контрол при разследването, за да бъдат отстранявани своевременно допуснатите на досъдебното производство процесуални нарушения. Обвинителните актове да се изготвят след цялостно и задълбочено проучване на събрания доказателствен материал, да се преценява законосъобразността на извършените процесуални действия при събиране на доказателствата, да се проверява събрани ли са достатъчно доказателства, подкрепящи обвинението и дали са извършени необходимите процесуални действия с оглед законосъобразното приключване на досъдебното производство, стриктно да се съблюдават изискванията на НПК относно съдържанието и обосноваването на обвинителния акт.

Наред с основателно върнатите дела, прокуратурите отчитат немалък брой неоснователно върнати дела. Без да са налице съществени процесуални нарушения, делата се връщат на това основание. Налице е връщане на дела от съда след проведени няколко съдебни заседания, което сочи на неизпълнение на задълженията от съда , произтичащи от чл.248, ал.2, т. 3 НПК да извърши проверка за допуснати

съществени нарушения на процесуалните правила преди да насрочи делото за разглеждане. Липсата на процесуална уредба за протестиране на разпорежданията и определенията на съда за връщане на делата за доразследване, не дава възможност на прокуратурата да реагира в тези случаи.

Като неоснователно върнати дела са посочени:

НОХД № 810/07 г. на ОС Добрич, образувано по чл.255, ал.4, предл.2-ро НК – прието е, че са засегнати правата на пострадалия – НАП ТД Добрич тъй като е констатирано различие в размера на възстановената сума /предмет на обвинението/ и тази по експертизата като обвинението е за по-висок размер. След връщането е внесен нов обвинителен акт, в който предметът на обвинението е в по-нисък размер и е постановена осъдителна присъда; НОХД № 2261/08 г. на РС Русе – делото е върнато за допуснато процесуално нарушение на досъдебното производство, като е прието, че в рамките на допълнителното разследване по чл.357, ал.1, т.5 НПК в срок от седем дни трябва да бъде приключено разследването, да се повдигне обвинение с обв.акт и делото да бъде внесено в съда, като не е отчетено, че тридневният срок за изготвяне на обвинителния от прокурора е самостоятелен; наказателно дело, образувано по обвинителен акт на РП Сливен /ДП № 18/08 г. на РУ на МВР Сливен/ за престъпление по чл.194, ал.1 във вр. с чл.63, ал.1, т.3 НК – делото е върнато на РП-Сливен като е прието, че е допуснато съществено процесуално нарушение, водещо до ограничаване правото на защита тъй като първоначалното обвинение е било по чл.195, ал.1, т.5 НПК. Очевидно е, че в случая не е било необходимо да се изготвя постановление за частично прекратяване; ВНОХД № 394/06 г. на ОС Хасково, водено по чл.196, ал.1, т.1 във вр. с чл.29, ал.1, б.”б” НК – делото е върнато поради нарушено право на защита като е прието, че срещу обвиняемия е имало две обвинения по време на досъдебното производство като не е съобразено, че обвинението е било прецизирано и обвинителния акт е внесен по втората квалификация; наказателно дело, образувано по чл.354а, ал.3, пр.2, т.1 НК по ДП № 213/08 г. на РУ на МВР Сливен. Делото е върнато като е прието, че деянието е извършено при условията на опасен рецидив, въпреки че разпоредбата на чл.354а, ал.3 НК не съдържа такова квалифициращо обстоятелство и др.

За да могат прокурорите да реагират срещу неправилно върнати дела за доразследване, е необходимо да се предвиди възможност за протестиране на съдебните актове, с които се връщат делата. Законовата празнота създава възможност за постановяване и изпълняване на незаконосъобразни съдебни актове, тъй като липсва правно основание за атакуването им по съответния инстанционен ред. Спецификата на съдебните актове изисква при законодателна промяна – възможност за протестиране, да се предвидят по-кратки срокове за произнасяне от съдилищата, за да не се забавя наказателното производство.

Неодобряването от съда на предложените споразумения и връщането им на прокуратура най-често е поради допуснати нарушения на законовите изисквания за сключване на споразумение – невъзстановяване на щетите от престъплението, предлагани споразумения за престъпления, посочени в чл.381, ал.2 НПК; в отделни случаи съдът приема, че предложените със споразумението наказания са занижени и поради несъгласие от страна на подсъдимия за промяна,делото се връща на прокуратура. Причините за връщане на предложенията за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по реда на чл.78а НК са наличие на предходни осъждания или наложено административно наказание, невъзстановяване в пълен размер на причинените имуществени вреди. Доколкото в закона са предвидени предпоставките, при които се допуска сключване на споразумение или внасяне на предложение за освобождаване от наказателна отговорност, при изготвяне на съответните актове – споразумения или предложения

за освобождаване от наказателна отговорност, прокурорите следва да извършват внимателна преценка относно наличието на законовите предпоставки за внасянето им в съда.

Намалението на относителния дял на върнатите от съда дела за доразследване сочи, че прокуратурите в страната полагат усилия за подобряване работата в тази насока. Все още сравнително високият процент върнати дела изисква предприемане и за в бъдеще на мерки за отстраняване на допусканите слабости в работата на прокуратурите и отстраняване причините, водещи до връщане на делата. В районите на всички апелативни прокуратури се извършват периодични анализи на върнатите дела за доразследване, които се обсъждат на съвещания на прокурорите от всеки окръжен район. В анализите се извеждат конкретните причини, довели до връщане на делата за доразследване, въз основа на което се извършва оценка относно основателността на връщането, налице ли са пропуски в работата на прокурора и какви. В някои от апелативните райони се провеждат съвместни съвещания и със съдилищата за обсъждане на противоречивата съдебна практика и процесуални въпроси, за да се отстранят причините, водещи до връщане на дела. В района на АП-Пловдив за върнатите дела се създават отделни досиета като всяко дело се разглежда от комисия, която изготвя становище относно основателността на връщането. В района на АП-Варна се изготвят писмени справки или доклади от наблюдаващия прокурор относно причините, довели до връщане на делата. За района на АП-Велико Търново е създаден регистър на върнатите дела, съдържащ досие на делото до неговото приключване. Подобни практики са създадени и в другите апелативни прокуратури.

2.1.6. Прекратени от съда дела по чл.250 и чл.289 НПК- относителен дял спрямо внесените обвинителни актове.

През 2008 г. прекратените дела по чл.250 и чл.289 НПК са общо 487, което е 1,75% от внесените обвинителни актове в съда. За 2007 г. са 510, което 1,7 % от внесените в съда обвинителни актове. За 2006 г. прекратени дела са 588 и представляват 2,02 %. Ниският абсолютен и относителен дял на прекратените дела спрямо обвинителните актове не изисква по-задълбочен анализ на работата на прокуратурата по този показател.

На основание чл.289 НПК са прекратени 182 дела (37,4%) – като по-голяма част от тях са прекратени поради изтекла давност или смърт на извършителите.

Прекратените на основание чл.250, ал.1, т.2 НПК наказателни производства – когато деянието, описано в обвинителния акт, не съставлява престъпление, са 213. Спрямо внесените обвинителни актове в съда, прекратените през 2008г. на това основание са 0,76 %. срещу 113 или 0,38 % за 2007 г. По-голяма част от прокуратурите отчитат липса на прекратени на основание чл.250 и чл.289 НПК наказателни производства, а там където има такива - представляват минимален относителен дял. Най-много дела – 201, отчита РП София. По-голяма част от делата са за престъпления по чл.354а, ал.3 и чл.354а, ал.5 НК и същите са прекратени на основание чл.9, ал.2 НК. Анализът на причините, довели до прекратяване на делата сочи на противоречива практика по отношение на критерия за малозначителност когато предметът на престъплението е наркотично вещество, като различните състави приемат стойности от 20-50 лв. За уеднаквяване на критериите и отстраняване причините, водещи до оправдаване на подсъдимите са провеждани съвместни съвещания със съдиите от СРС, както и съвещания с прокурори от СРП за обсъждане на съдебните актове, постановени за посочените по-горе престъпления.

2.1.7. Оправдателни съдебни актове и оправдани лица на първа инстанция и с влязла в сила присъда-обобщени данни и анализ:

2.1.7.а. Постановените оправдателните присъди и решения за 2008г. са 1618 при 1702 за 2007 г. и 1862 за 2006 г. Спрямо решените дела те са 3,34% при 3,57 % за 2007 г., и 3,77% за 2006 г. Съпоставени към броя на внесените прокурорски актове, оправдателните присъди са 3,72% за 2008 г. при 3,76 % за 2007 г. и 3,64% за 2006 г.

По-голям е броят на оправдателните присъди и решения спрямо решените дела за СГП – 16,4 %, за СРП – 7,1 % , за районите на ОП Габрово – 5,7 %, ОП Кърджали – 4,14 %, ОП Монтана – 4,06 %. По-добри резултати по този показател имат прокуратурите от районите на ОП Русе – 0 88 %, ОП-Пловдив – 1,09 %, ОП Перник – 1,3 %, ОП Видин – 1,3 %, ОП-Добрич – 1.55 % и др. Данните от отчетните доклади на прокуратурите в страната сочат, че за по-голяма част от тях процентът на оправдателните присъди спрямо решените от съда дела е по-малък от средния за страната. Налице е влошаване на работата по този показател за СГП в сравнение с 2007 год., когато оправдателните присъди са били 12 %.

Данните за последните три години сочат, че относителният нисък дял на оправдателните присъди спрямо решените дела и спрямо внесените прокурорски актове е запазен.

2.1.7.б. Влезлите в сила оправдателни присъди за 2008 г. са 782, което представлява 1,92 % от общия брой влезли в сила осъдителни и санкционни решения, при 940 за 2007 г., което е 2,5 % и 756 за 2006 г., което е 1,93 % от общия брой влезли в сила осъдителни и санкционни решения.

Налице е намаление на относителния дял на влезлите в сила оправдателни присъди за 2008 г. От съпоставянето на данните за прокуратурите в страната, е видно, че увеличението се дължи на високия дял влезли в сила оправдателни присъди за СГП – 11,23 %, 15,8 % за ВоОП София, РП Лом – 4,64%, РП Кърджали – 3,8%, РП Плевен – 2,79 % и др. Въпреки високият процент влезли в сила оправдателни присъди за СГП, следва да се посочи, че по този показател в работата на прокуратурата е налице подобрене доколкото за 2007 год. влезлите в сила оправдателни присъди са били 30%.

2.1.7.в. През 2008 г. са постановени 142 оправдателни присъди в съгласие с прокурорското заявление, което е 8,8 % от общо постановените оправдателни присъди. За 2007 г. тези присъди са 117 или 6,8 % от общо постановените оправдателни присъди за 2006 г.- 425 присъди или 22,82%. Най-голям брой оправдателни присъди по искане на прокурор са постановени от: СРС – 48, РП Варна – 31, СГП – 26, РС Берковица -5, РС Шумен и РС Габрово – по 4, РС Велинград – 3 и др. Постановяването на оправдателни присъди в съответствие с прокурорско заявление е обусловено от събрани в хода на съдебното следствие нови доказателства, промяна на показанията на свидетели, неразпитани на досъдебното производство пред съдия, изключване на доказателства, поради това че не са събрани по предвидения в НПК ред и др., въз основа на което от участващия в делото прокурор са направени изводи за несъставомерност на деянието или липса на безспорни доказателства за участието на подсъдимия в извършеното престъпление.

Изведените в отчетните доклади примери показват, че прокурорски заявления за постановяване на оправдателни присъди не са правени по дела със значим обществен интерес. Исканията за постановяване на оправдателни присъди са по дела, които не се характеризират с висока обществена опасност. Такива дела са: НОХД №896/07 г. на РС Разград , образувано по чл.216, ал.4 НК – след назначаване на съдебно-психиатрична експертиза в съд.заседание относно способността на единствения свидетел-очевидец да дава достоверни доказателства и заключение за липса на психическа годност на свидетеля, обвинението не е поддържано; НОХД

№355/07 г. на ОС Видин, образувано по чл.343, ал.3, б."б" НК – в хода на съдебното следствие са били назначени нови експертизи, въз основа на които е прието, че смъртта на пострадалия е причинена от друго неизвестно лице; НОХД № 1824/07 г. на РС Сливен, образувано по чл.198, ал.3 вр. с ал.1 НК – поради промяна на свидетелски показания, дадени на досъдебното производство е прието, че липсват доказателства за придобиването на инкриминираните вещи по противозаконен начин; НОХД № 3091/06 г. и НОХД № 2669/06 г., двете на РС Варна – посочва се, че обвинението не е поддържано поради липса на безспорни доказателства; НОХД №178/07 г. на ОС Хасково, образувано по чл.354а, ал.1 НК- поради промяна на показанията на свидетели, които не са разпитани пред съдия в досъдебното производство, прокурорът не е поддържал обвинението, тъй като не са били налице достатъчно доказателства. Въпреки големият брой оправдателни присъди след прокурорско заявление СГП и СРС не посочват конкретни примери.

Макар и увеличението на постановените след прокурорско заявление оправдателни присъди да е незначително, необходимо е да се предприемат мерки, най-вече от прокуратурите, в които броят на тези присъди е по-висок, като се анализират причините довели до промяна на становището на обвинението в съдебно заседание и се полагат усилия за пълно и всестранно изясняване на фактическите обстоятелства по делото и събиране на достатъчно доказателства в подкрепа на обвинението.

2.1.7.г. През 2008 г. оправданите лица са 2 147, което представлява 4,16 % от общия брой осъдени и санкционирани лица – 51 562. За 2007 г. оправданите лица са 2 248, което 4,46 %, за 2006 год. оправданите лица са 2 294 или 3,34 %.

2.1.7.д. Оправданите лица с влязла в сила присъда за 2008 г. са 1021, което е 2,14 % от осъдените и санкционирани лица с влезли в сила осъдителни съдебни актове (47 604), за 2007 г. тези лица са 1293, което е 2,86 % , за 2006 г. те са 1073 или 2 % . Данните сочат незначително намаление на относителния дял на осъдените с влязла в сила оправдателна присъда.

Най-голям относителен дял оправдани лица и оправдани с влязла в сила присъда спрямо осъдени и санкционирани лица и такива с влязла в сила присъда заемат тези, извършили престъпления: - по чл.219 - 56%, от тях с влязла в сила присъда – 29 %; - по чл.123 НК – 49%, от тях с влязла в сила присъда – 31,2 %; - по чл.323 НК – 45 % и 34,8%; -по чл.168 НК - 17,5 % и 6,8 %; - по чл.170 НК – 16,04 % и 13,7 % , - по чл.242 НК – 15,8 % и 10,6 % , - по чл.115-116 НК – 11,5 % и 6,08 %.

Значителният относителен дял на оправдани лица и оправдани с влязла в сила присъда за престъпления - по чл.323, чл. 170 и др., които не се отличават с фактическа и правна сложност, дава основание да се приеме, че са налице слабости в работата на районните прокуратури както по разследването, така и при преценката за наличие на основания за внасяне на обвинителен акт. Сравнително високият относителен дял на оправдани лица и такива с влязла в сила присъда по чл.115-116 НК, чл.123 НК, чл.219 НК и др. сочи, че окръжните прокуратури следва вземат мерки за подобряване качеството на разследването и отстраняване причините, водещи до оправдаване на лицата по внесените обвинителни актове.

Данните сочат, че относителният дял както на оправдателните присъди, така и на оправданите лица за 2008 г. се е запазил. Налице е незначително намаление на относителния дял на влезлите в сила оправдателни присъди за 2008 г. спрямо 2007г. – 1,92% спрямо 2,5%. Прокуратурата следва да продължи да работи за подобряване резултатите по този показател, като се анализират ефективността на предприетите конкретни действия за отстраняване на допусканите слабости и пропуски, довели до постановяване на оправдателни присъди и се набележат нови такива, които да доведат до намаляване на относителния дял на оправданите лица.

2.1.7.е. От посочените в отчетните доклади примери за постановени оправдателни присъди, като по-значими могат да се посочат следните дела:

НОХД № 117/08 г. на ОС-Пазарджик, водено по чл.282, ал.2 НК срещу длъжностно лице – старши специалист в отдел „Стопанска общинска собственост” и като такъв издал временно удостоверение, без да е оправомощен за това, с цел да облагодетелства фирма, в чиято полза е издадено удостоверението, от което са настъпили значителни имуществени вредни последици, изразяващи се в уронване престижа на общинската администрация; НОХД № 145/08 г. на ОС Сливен, водено по чл.282, ал.2 срещу две лица като съдът на основата на събраните доказателства е приел, че деянието е несъставомерно от обективна и субективна страна; НОХД №14/08 г. на ОС-Русе водено две лица по обвинение за престъпление по чл.219, ал.2 и чл.282 ал.2 НК – с оправдателната присъда е прието, че обвинението срещу двамата подсъдими е недоказано, не са налице доказателства, подкрепящи обвинението като липсва и причинена щета в резултат на виновно поведение на подсъдимите; НОХД №3/2005 г.на ОС Хасково, образувано по чл.253 НК – причините за постановяване на оправдателна присъда е липсата на достатъчно доказателства, подкрепящи обвинителната теза още при внасяне на обвинителния акт; НОХД на ОС Бургас, образувано по сл.д. № 164/06 г. на ОСлС Бургас срещу кмет на община и друго виновно лице за престъпление по чл.282, ал.2 НК – с оправдателната присъда, потвърдена от ВКС, е прието, че деянието е несъставомерно; НОХД № 2004/06 г. на РС Пловдив по чл.202, ал.2, т.1 във вр. с чл.26, ал.1 НК – оправдателната присъда е постановена като е прието, че доказателствата по делото не обосновават извод за извършено престъпление по повдигнатото обвинение; НОХД № 3270/04 г. на СГС срещу кмет на София за престъпление по чл. 282, ал.2 НК за извършени престъпления на 23.11.98 г. и 17.09.02 г., оправдателната присъда е влязла в сила на 26.03.08 г. – прието е, че събраните доказателства не сочат на неизпълнение на служебните задължения, произтичащи от длъжността, която заема, не е установено превишаване на права и власт, както и да причинена вреда на общината или облага за юридическото лице.

2.1.7.ж. Обобщават се причините довели до оправдателни присъди.

Обобщени причините, довели до постановяване на оправдателни присъди, са следните: Разследването по делата не се провежда обективно, всестранно и пълно като не се събират доказателства за изясняване на всички относими към предмета на доказването факти и обстоятелства, което води до непълнота на доказателствата, подкрепящи обвинителната теза. Недостатъчно използване на института за разпит на обвиняеми и свидетели пред съдия, което сочи, че не винаги се извършва внимателна преценка за необходимостта от закрепване на показанията на свидетели и обвиняеми лица по реда на чл.222-223 НПК. Това води до невъзможност за констатиране на противоречия в свидетелските показания и обясненията на подсъдимия, когато дадените в хода на съдебното следствие показания и обяснения коренно се различават от тези, депозираните на досъдебното производство, а оттам и включването им в доказателствения материал по делото. Обективно е невъзможно всички разпити да бъдат проведени пред съдия, което изисква да се извършва задълбочена преценка при подбора кои свидетели да бъдат разпитани пред съдия, особено в случаите, когато свидетелите – очевидци са малко, предстои опътуването им от страната или по други причини явяването им пред съда може да бъде осуетено. Макар и в по-редки случаи, показанията на свидетели и обяснения на обвиняеми, дадени на предварителното производство до 2000 г., не могат да бъдат четени в съдебно заседание поради настъпилите промени в НПК и след отмяната на § 249 ПЗР на НПК/отм./ По някои от разследванията не се назначават необходимите експертизи, когато за изясняване на обстоятелства по делото са нужни специални знания или се приемат непълни

заключения по направени експертизи, което води до назначаване на нови експертизи в съдебно заседание, чиито заключения се различават от тези, дадени на досъдебното производство и води до промяна на установените факти и обстоятелства, а оттам и до други правни изводи. В други случаи поради допуснати съществени процесуални нарушения при събиране и закрепване на доказателствата, част от тях се изключват, което води до липса на подкрепящи обвинението доказателства. Предвид засилената роля на наблюдаващия прокурор и неговата ръководна роля на досъдебното производство, е необходимо същият да упражнява в пълен обем правомощията си като изисква и контролира събирането на необходимите доказателства при спазване на изискванията на НПК и извършването на всички необходими следствено-процесуални действия за изясняване обективната истина при разследването. Наред с това, след получаване на материалите от проведеното разследване, прокурорът следва да извърши цялостна проверка дали са основания за внасяне на обвинителен акт в съда - събрани ли са необходимите доказателства въз основа на които да се направи извод за извършено престъпление, участието на обвиняемия в него, за квалифициращите обстоятелства, за субективната страна и специалната цел, когато е предвидена в съставите на престъплението, като не допуска внасяне на обвинителни актове в съда, които не отговарят на изискванията на НПК.

2.1.8. Протести – въззивни, касационни:

2.1.8.а. През 2008 г. са подадени общо 2496 протеста, от които са уважени 417, неуважени – 679 и неразгледани 1366. За 2007 год. подадените протести са били 3118, а за 2006 г. – 2710. Спрямо 2007 год. намалението на протестите е с 20%. Относителният дял на подадените протести спрямо решенията от съда дела е 5,16% за 2008 г., 6,54% за 2007 г. и 5,49% за 2006 г. Протести са подавани на всички процесуални основания- неправилно приложение на закона, допуснати съществени процесуални нарушения, водещи до оправдателни присъди или неправилно приложение на закона, както и за наложени несправедливи наказания.

2.1.8.б. Подадените въззивни протести са 2280, от които 381 уважени, 599 неуважени и 1272 – неразгледани. От разгледаните 980 протеста уважените са 39%, неуважените – 61%.

Подадените касационни протести са 216, от които са уважени 36, неуважените – 80, а неразгледаните – 94. От общо разгледаните 116 протеста уважените са 31%, неуважените – 69%.

При въззивните протести относителният дял на уважените и неуважените протести е запазен, налице е минимално намаление на относителния дял на уважените и увеличение на неуважените касационни протести. Сочените данни налагат извода, че работата при изготвяне на касационните протести следва да се подобри като внимателно се преценява наличието на законовите предпоставки за протестиране на съдебните актове и се съобразяват основанията, на които могат да бъдат подавани касационни протести. От неуважените 80 касационни протеста, 66 са подадени от Апелативните прокуратури в страната, което изисква посочените прокуратури да се насочат усилията си към подобряване качеството на протестите. Запазеният по-висок относителен дял на общо неуважените протести налага извода, че протести следва да се подават след задълбочена и цялостна преценка за наличие на основания за протестиране като се изготвят обосновани и мотивирани протести. През отчетния период не са посочени неуважени протести, неотговарящи на изискванията на НПК.

2.1.8.в. През 2008 г. са подадени 1426 въззивни протести срещу 1618 оправдателни присъди и решения, което сочи че са протестирани 88,13% от общо постановените оправдателни присъди и решения, за 2007 г. подадените протести са 1538 – 90,3%, за 2006 г. – 1709 протеста или 91,78%.

От общо разгледани 487 протеста срещу първоинстанционни оправдателни присъди, уважените са - 31% срещу 31,4 % за 2007 г., неуважените - 69% срещу 68,5% за 2007 г. Неразгледани са 922 протеста (64,7 % от общо подадените протести)

Срещу въззивни оправдателни решения са подадени 127 касационни протеста, от които 20 уважени, 47 - неуважени и 57 – неразгледани. За 2007 г. протестите са 130, от които в края на отчетния период уважени – 27, неуважени - 46 и 56 неразгледани.

През отчетния период относителния дял на уважените и неуважените протести срещу общо постановените оправдателни присъди е запазен. Неуважени са останали по-голяма част от разгледаните протести, което изисква при протестиране на оправдателните присъди да се извършва внимателна преценка за наличието на основания за подаване на протест, да не се допуска изготвяне на формални протести, а когато преценката е за наличие на основание за протестиране, да се изготвят мотивирани и протести след задълбочено проучване на доказателствата по делото.

Данните за 2008 г. сочат, че по-голямата си част от постановените оправдателни присъди са протестирани. Не са подавани протести в случаите, когато оправдателните присъди са постановени в съгласие с прокурорско заявление, защото това е невъзможно.

Това са случаите, когато в съдебно заседание са събрани нови доказателства, довели до промяна на установените факти и обстоятелства, при промяна на свидетелските показания и невъзможност да се ползват дадените на досъдебното производство свидетелите показания поради процесуални пречки за приобщаването им към доказателствения материал. В други случаи се възприемат мотивите на съда за липса на достатъчно доказателства в подкрепа на повдигнатото обвинение след изменение на фактическата обстановка след проведеното съдебно следствие и макар обвинението да е поддържано в съдебно заседание, преценката на прокурора е била, че производството пред въззивната инстанция няма да доведе до други правни изводи, поради което не са подавани протести.

Така например не са протестирани: от РП Варна присъдата по НОХД №4549/03 г. на ВРС, с която подсъдимият е признат за невиновен за извършено престъпление по чл.195, ал.1 НК – в хода на съдебното дирене са събрани нови доказателства относно времето на извършване на престъплението; от РП Сливен присъдата по НОХД №1490/07 г., с която извършителят е признат за невинен за извършено по чл.343в, ал.1 НК престъпление – въз основа на събраните доказателства, съдът е направил други изводи, като е приел, че липсват достатъчно доказателства за това, че именно извършителят и шофирал автомобила; от РП Добрич присъдата по НОХД № 1927/05 г., с която подсъдимите са оправдани по обвинението по чл.210, ал.1, т.5 НК – поради промяна на установените факти и обстоятелства при съдебното дирене; от ОП-Добрич присъдата по НОХД № 644/06 г., с която подсъдимият е оправдан по обвинението по чл.255, ал.1 и чл.257, ал1 НК – в хода на съдебното следствие са назначени експертизи, въз основа на което са направени други изводи относно съставомерността на деянията.

От общо подадените 2496 протеста оттеглените са 22, от които 19 въззивни и 3 касационни протеста. Най-голям брой оттеглени протести отчита РП Варна – 7 броя, подадени срещу изцяло или частично оправдателни присъди, след запознаване с мотивите на съда и преценка, че липсват основания за протестиране на съдебния акт. Оттеглянето на протестите от участващите в делата прокурори е направено след задълбочена проверка на делата и преценка за липса на подкрепящи обвинението доказателства.

2.1.9. Възобновяване на наказателни дела:

2.1.9.а. Съгласно чл.420, ал.1, предл. 1 НПК компетентността за изготвяне на искания за възобновяване на наказателни дела на основание чл.422, ал.1, т.1-3 НПК е на Окръжния прокурор. В окръжните прокуратури са постъпили 79 молби с искане за възобновяване, от които 10 уважени. Във Върховния касационен съд на основание чл.422, ал.1, т.3 НПК внесените искания за възобновяване на наказателни дела са : от ОП Плевен - 3, от ОП Перник – 2, и по едно искане от СГП и Окръжните прокуратури в Пазарджик, Добрич, Сливен и Хасково. От внесените в съда искания уважените са 2, неуважените са 3 и останали неразгледани - 5. Значителният брой молби са оставени без уважение поради това че след проверката по тях не се потвърждава наличие на нови обстоятелства и доказателства, неизвестни на съда, което да дава основание за възобновяване на делото.

2.1.9.б. Основната дейност по възобновяване на наказателни дела е възобновяването на основание чл.422, ал.1, т.4-6 НПК. Съгласно чл.420, ал.1, предл.2-ро НПК компетентността е на Главния прокурор. Преписките се образуват по молби на гражданите или сигнали на прокуратурите, като при наличието на законовите предпоставки се изготвят искания за възобновяване на наказателни дела. През 2008 год. във Върховния касационен съд от сектор „Наказателно-съдебен надзор” са внесени за разглеждане 134 искания за възобновяване, срещу 161 за 2007 г. и 128 за 2006 г. Спрямо 2007 г. е налице намаление на внесените искания с 16,7 %.

От внесените 134 искания за възобновяване са уважени 101, без уважение са оставени 22, разгледани без да има постановено решение 4, неразгледани – 5 и 2 са били прекратени, поради ненамиране на осъдения на посочения адрес. За 2007 год. уважените искания са 124, а неуважените – 12. От посочените данни е видно, че за 2008 год. уважените от съда искания са 75,3%, неуважените – 16,4 % и 8,2 % неразгледани и разгледани без постановено решение. За 2007 год. уважените са 77 %, а неуважените - 7,4 % и 15 % неразгледани. Намаленият общ брой внесени искания за 2008 г. и увеличението на относителния дял на неуважените искания, изисква да се направи цялостен анализ на причините, поради което не са уважени исканията за възобновяване, за да се прецени тяхната обосновааност.

Искания за възобновяване са изготвяни на всички предвидени в чл.348, ал.1, т.5 НПК основания - поради съществени нарушения на материалния закон и процесуалните правила, както и за наложени явно несправедливи наказания. Нарушенията на материалния закон се свързват преди всичко с налагане на наказанието „пробация”, неправилно приложение на чл.68 НК, отлагане на изпълнението на наказанието спрямо осъждани лица и др.; допусканите съществени нарушения на процесуалните правила са поради нарушени права на пострадалите, одобряване на споразумения в съдебно заседание без съгласие на всички страни, потвърждаване на постановления за прекратяване на наказателни производства, без извършване на пълно и цялостно разследване по делото; на основание чл.348, ал.1, т.3 НПК – налагане на явно несправедливо наказание, са атакувани преди всичко определения, с които са одобрени споразумения с извършители на престъпления по чл.343, ал.1, б.”в” и ал.3 НК.

2.1.9.в. На основание чл.380 НПК от Апелативните прокуратури в страната са постъпили 24 молби за възобновяване на дела, по които са постановени решения по реда на чл.375 и сл. НПК във вр. с чл.78а НК: АП Варна – 11, АП Велико Търново – 3, АП Пловдив – 3, АП Бургас – 2, ВоАП - 5. Без уважение са оставени 16 молби. По 8 от молбите са изготвени предложения за възобновяване: от АП Варна – 3, от АП В.Търново – 3, и по едно от АП Бургас и ВоАП. Уважено е едно предложение – на АП Бургас, 4 са неуважени, от които 3 на АП Велико Търново и едно на АП Варна, неразгледани – 3 предложения.

Съгласно чл.380, ал.1 НПК предложението за възобновяване се прави по реда и в сроковете, определени в ЗАНН. Това води до ограничаване възможността за атакуване на постановените по реда на чл.375 и сл. НПК решения, тъй като липсва изрична разпоредба препращаща към основанията по чл.422, ал.1, т.5 НПК, а предвидените в чл.70 ЗАНН основания изключват възможността за внасяне на искания поради съществени нарушения на материалния закон или процесуалните правила, допуснати при постановяване на решенията от съда. Съществуващите проблеми следва да се решат по законодателен път като изрично се предвидят основанията, въз основа на които може да се иска възобновяване на дела, по които решенията са постановени по реда на чл.375 и сл. НПК

2.1.10. Дейност по Закона за административните нарушения и наказания:

Дейността на прокуратурата по Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН) е съсредоточена в Окръжните прокуратури на страната. Съгласно чл.72 от ЗАНН компетентността за изготвяне на предложения за възобновяване на административно наказателни производства е на Окръжните прокурори. В изпълнени на тези задължения през 2008 год. в Окръжните прокуратури са образувани 52 преписки по молби за възобновяване на НАХД на основание чл.70, ал.1, б.”в” от ЗАНН. По 36 молби са изготвени откази да бъде изготвено предложение за възобновяване. Уважените молби са 16 като са изготвени са 4 предложения от ОП Габрово, 3 - от ОП Сливен, по 2 от ОП Разград и ОП Кърджали, по 1 предложение от ОП Бургас, ОП Перник, ОП Плевен, ОП Пловдив и ОП Силистра. Уважените предложения са 9, неуважените – 5 и неразгледани - 2.

Съпоставени с данните от предходната година е видно, че е налице намаление на уважените от съда предложения за възобновяване, когато от внесените 26 предложения, уважените са били 20 и 6 неуважени.

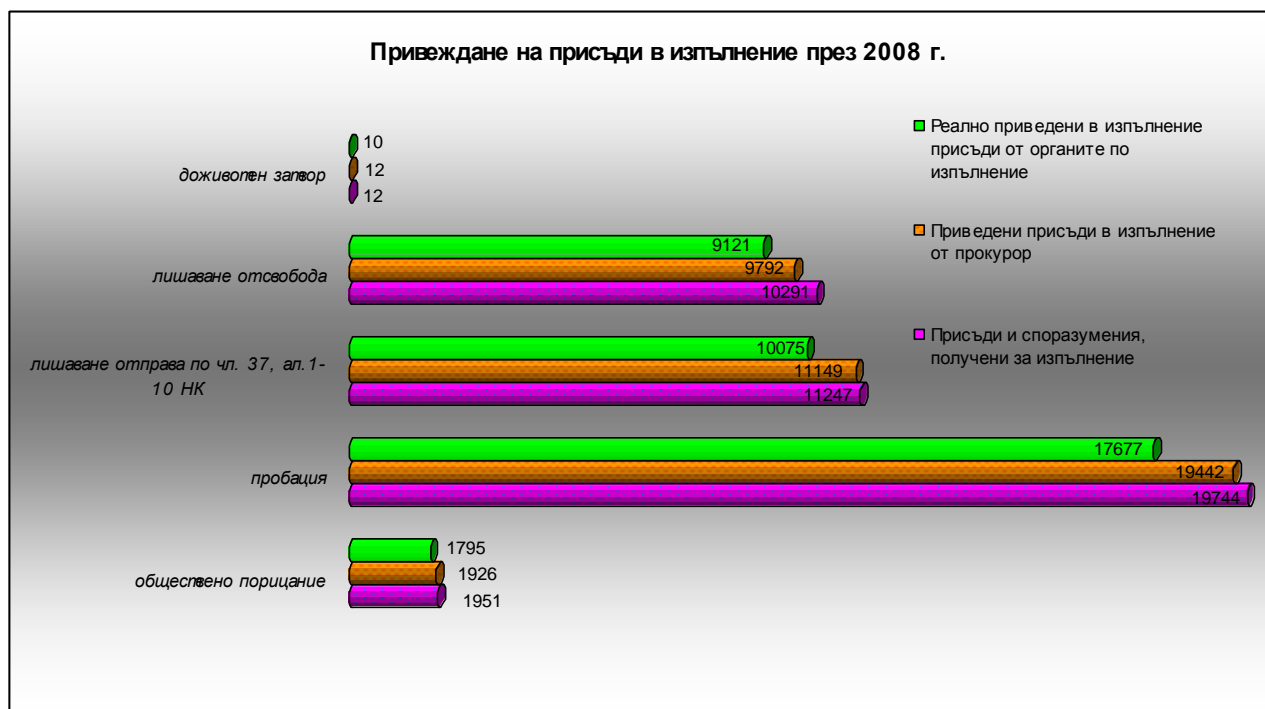
По данни от отчетените доклади прокурорите са участвали в 2874 дела по ЗАНН. Следва да се посочи, че данните за участие в административни дела не са пълни, тъй като се отчитат в раздел административно-съдебен надзор.

2.2. Надзор за изпълнение на наказанията и другите принудителни мерки.

2.2.1. Привеждане на присъдите в изпълнение.

През 2008 г. в прокуратурите в страната са получени за привеждане в изпълнение влезли в сила съдебни актове – присъди, споразумения и определения с постановени наказания по НК, общо 38 061 акта, от които 10 291 с наказание “лишаване от свобода”, което е 27%, 11 247 с наказание “лишаване от права”, което е 29,5%, 19 744 с наказание “пробация”, което е 51,8%, 1 951 с наказание “обществено порицание”, което е 5,1% и 12 с наказание “доживотен затвор”, което е 0,03%.

От получените общо 38 061 съдебни акта с наложени наказания, са приведени в изпълнение 37 248, което е 97,8%.

През 2007 г. в прокуратурите в страна са получени за привеждане в изпълнение общо 33 591 акта, от които 11 520 с наказание “лишаване от свобода”, което е 34,2%, 7 380 с наказание “лишаване от права”, което е 22%, 14 840 с наказание “пробация”, което е 44,1%, 2 318 с наказание “обществено порицание”, което е 6,9% и 15 с наказание “доживотен затвор”, което е 0,04%.

От получените през 2007 г. 33 591 съдебни акта с наложени наказания, са приведени в изпълнение общо 33 061, което е 98,2%.

През 2006 г. в прокуратурите в страна са получени за изпълнение общо 29 399 съдебни акта, от които 12 819 с наказание “лишаване от свобода”, което е 43,6%, 5 952 с наказание “лишаване от права”, което е 20,2%, 10 044 с наказание “пробация”, което е 34,1%, 2 013 с наказание “обществено порицание”, което е 6,8% и 21 с наказание “доживотен затвор”, което е 0,07%.

От получените през 2006 г. 29 399 съдебни акта с наложени наказания, прокуратурата е привела в изпълнение общо 28 824, което е 98%.

През 2005 г. в прокуратурите в страна са получени за изпълнение общо 23 326 съдебни акта, от които 11 454 с наказание “лишаване от свобода”, което е 49,1%, 5 517 с наказание “лишаване от права”, което е 23,6%, 4 964 с наказание “пробация”, което е 21,2%, 1 910 с наказание “обществено порицание”, което е 8,1% и 20 с наказание “доживотен затвор”, което е 0,08%.

От получените през 2005 г. 23 326 съдебни акта с наложени наказания, са приведени в изпълнение общо 21 541, което е 92,3%.

Посочването на резултатите от дейността на прокуратурата по изпълнението на съдебните актове с наложени наказания от 2005 г. насам, се налага, с оглед приложението и изпълнението на наказанието “пробация”, в сила от 01.01.2005 г., относително ново за българското наказателно-изпълнително право и нуждата от системен анализ за мястото и ефективността на това ново наказание, включено в системата от наказания, съгласно НК.

Сравнението на абсолютните цифри и процентните съотношения за посочените четири години позволяват да се направят следните изводи, касаещи работата на прокуратурата по изпълнението на съдебните актове:

- Запазване тенденцията на увеличаване на абсолютният брой на постановяваните съдебни актове с наложени наказания, които се изпълняват от прокуратурите във възходяща градация. Най-голям е техният брой през 2008 г. – 38

061 срещу 33 591 за 2007 г., 29 399 за 2006 г. и 23 326 за 2005 г.

Изводът от горното е, че през последните четири години постоянно се увеличава броя на реално наказаната престъпност – основен критерий за ефективността на правораздавателната система в страната.

- Запазване на положителната тенденция за подобряване на дейността на прокуратурата по привеждането на получените съдебни актове с наложени наказания в изпълнение. През 2005 г. са били приведени в изпълнение 92,3% от получените актове, през 2006 г. са приведени 98%, а през 2008 този процент е 97,8%. Тази тенденция следва да бъде запазена и за в бъдеще, което беше основна задача на прокуратурата и през отчетната 2008 г., както в организационен, така и в практически план.

- Запазване на относителното увеличаване на съдебните актове, с които са наложени наказания “пробация”. През 2005 г. те са били 21,2% от общия брой актове, през 2006 г. са били 34,1%, през 2007 г. са били 44,1%, а през отчетната 2008 г. те вече са 51,8% от общият брой съдебни актове, получени за изпълнение в прокуратурата с това наказание.

- Намаляване на относителният дял на актовете, с които е наложено наказанието “лишаване от свобода”, като през 2005 г. това наказание е било наложено в 49,1% от получените за изпълнение съдебни актове, през 2006 г. този процент е 43,6%, през 2007 г. е 34,2%, а през 2008 г. този процент вече е 27%.

Тенденцията за увеличаване на наложените наказания без лишаване от свобода, за сметка на наказанието “лишаване от свобода”, се запази и през отчетната 2008 г., което беше предположено в отчетния доклад на прокуратурата за 2007 г.

Тази тенденция вероятно ще се запази и за в бъдеще, тъй като с това наказание се подобрява корекционно-възпитателната работа с осъдените лица, тяхната по-бърза ресоциализация, а от тук и намаляване на популацията в затворите в страната – основни изисквания, поставени от европейските институции в областта на изпълнението на наказанията.

Наказанието “пробация” се прилага у нас вече 4 години и видно от анализа на цифрите, през отчетните години то вече изпреварва по абсолютен брой актовете, с което е наложено наказанието “лишаване от свобода”, което е основното наказание в системата от наказания, предвидени в НК. Дали наказанието “пробация” вече се е превърнало в основно наказание, каква е неговата ефективност, доколко с него се постигат целите на наказанието, как то е повлияло или не за намаляване на престъпността в сравнение с лишаването от свобода и т.н., следва да се направи едно широко мащабно изследване по горните въпроси от нашата криминалогическа наука. Въз основа на резултатите и изводите от това изследване ще се установи мястото на това наказание, неговата ефективност, изпълнението на целите, визирани в закона, конкуренцията с другите видове наказания и т.н. По този начин ще се допринесе за изграждането на концепция за наказателната политика на нашата държава, каквато в последно време липсва и е крайно време да бъде изградена.

Това е изключително необходимо и навременно, с оглед на прокламираното от държавата намерение за приемането на изцяло нови НК и НПК, които да отразяват новата наказателна политика на държавата, съобразена с ангажиментите ни, приети като страна-членка на ЕС.

Дейността на прокуратурата по привеждането в изпълнение на съдебните актове с наложени наказания за 2008 г. по апелативни райони е както следва:

- **Апелативна прокуратура Бургас:** получени за изпълнение 4 667 акта, от които приведени в изпълнение 4 657, което е 99% и 216 акта останали неприведени в изпълнение с натрупване от минали години;

- **Апелативна прокуратура Варна:** получени за изпълнение 6 391, от които приведени в изпълнение 6 145 акта, което е 96% и останали неприведени от предходни периоди с натрупване 367 броя актове;

- **Апелативна прокуратура Велико Търново:** получени за изпълнение общо 5 824 акта, от които приведени в изпълнение 5 707, което е 97% и останали неприведени с натрупване от минали години общо 521 акта;

- **Апелативна прокуратура Пловдив:** получени за изпълнение 7 544 акта, от които приведени в изпълнение 7 516, което е 99% и останали неприведени с натрупване от минали години общо 175;

- **Апелативна прокуратура София:** получени за изпълнение 13 285 акта, от които приведени в изпълнение 12 873, което е 96,8% и останали неприведени в изпълнение с натрупване от минали години общо 492 акта.

От анализа на цифрите в таблицата е видно, че от получените през 2008 г. 38 061 броя съдебни актове за изпълнение, 37 248 броя са изпратени веднага от прокурора до органите по изпълнението, което е 97%. От тези 37 248 акта, получени от органите по изпълнението, са приведени реално в изпълнение общо 34 808 акта, което е 93,4% от получените за изпълнение актове и за което започнало изпълнение прокуратурата е уведомена по съответния начин.

През 2008 г. най-много присъди са приведени в изпълнение от РП София – 5234 броя, след което се нареждат РП Пловдив с 1 728 акта, РП Варна с 1 473 акта, РП Плевен с 1 472 акта, РП Бургас с 1 064 акта.

- **Военно-апелативна прокуратура:** получени за изпълнение 350 акта, от които приведени в изпълнение 350 акта, като не се отчитат останали неприведени присъди за отчетната година и такива, останали неприведени от минали години.

И през отчетната 2008 г. се наблюдаваха затруднения при изпълнението на наказанията без лишаване от свобода. Необходимо е още по-добре да се стикова работата с органите на МВР-КАТ, с оглед бързото привеждане в изпълнение и получаване на обратна информация на наказанието “лишаване от право да се управлява МПС”. Такива затруднения се наблюдават при изпълнението на горното наказание, постановено спрямо чужденците, с оглед на различният правен режим, приложим за осъдените на това наказание лица от държави-членки на ЕС и такива лица, което са от държава, нечленуваща в ЕС.

И през настоящата отчетна година продължиха проблемите при изпълнението на наказанието “пробация”, както организационно, с оглед на взаимодействието с ОЗ “ИН”, към които са съответните пробационни служби, така и от нуждата по уеднаквяване, както на съдебната практика в страната, касаещо приложението на това наказание, така и уеднаквяването на практиката на прокуратурите по изпълнението на самото наказание. Проблеми, породени от непълнотата на нормативната уредба на това наказание, както в материалното, така и в процесуалното право.

Проблеми за прокурорите има при изпълнението на наказанието “лишаване от свобода” и “пробация”, които са свързани с приложението на чл.23, 25 и 27 НК по влезли в сила съдебни актове и подлежащи на изпълнение. В много от случаите се налага определяне на общо наказание по правилата на съвкупността при усложнена престъпна дейност, извършена, както в различни райони на страната, така и в различно съотношение на престъпленията – при условията на съвкупност или рецидив.

Това налага прокурорите, работещи по изпълнителните преписки, да извършват допълнителни действия за събиране на необходимите писмени доказателства за осъжданията на лицето, с оглед изготвяне и внасяне в съответния съд предложение по реда на чл.306 НК за определяне на общо наказание.

Тези необходими и законови действия на прокуратурата изискват технологично

време, което пък от своя страна забавя привеждането в изпълнение на съдебните актове.

Тези проблеми са изключително съществени и ще съществуват и за в бъдеще, тъй като през последните години съдилищата, в нарушение на чл.301 ал.1 т.3 НПК, все по-рядко с произнасяне на присъдата за последното деяние, определят общо наказание по съвкупността, въпреки че предпоставките за това са налице. Считат, че определянето на общото наказание следва да става с определение по реда на чл.306 НПК, след като са влезли в сила всички съдебни актове, постановени спрямо осъденото лице.

Погрешна практика, която затруднява и забавя изпълнението на наложените наказания и допълнително усложнява дейността на прокуратурата.

Не на последно място е и необходимостта при изпълнението на наказанието прокурора да извърши необходимата проверка относно наличието на законовите предпоставки за приложението на чл.59 НК, относно приспадането на времето, през което осъденото лице е било с мярка за неотклонение “Задържане под стража” от присъдата, която следва да изтърпи или изтърпява в момента. В повечето случаи се касае за оправдателни присъди и прекратени наказателни производства в райони на други прокуратури, различни от района на изпълняващата прокуратура, което създава допълнителни трудности при установяването на тези обстоятелства.

Горното изисква време, което води до забавяне за произнасяне по реда на чл.417 НПК, а от тук и забавяне по привеждане в изпълнение на присъдата с основното наказание.

Основен ръководен документ в дейността на прокуратурата по изпълнението на наказанията и към настоящия момент е Указание И-21/2002 г. на Върховна касационна прокуратура на Република България. През годините настъпиха множество промени в НК и НПК, имащи отношение по определянето, приложението и изпълнението на наказанията. Бяха създадени и нови наказания, като пробацията, със съответното изменение в НК, НПК и ЗИН, като съответно бяха създадени и органите по тяхното изпълнение.

Горепосочените обстоятелства, пораждаха множество проблеми в прокуратурите при практическото приложение на закона и изпълнението на тези нови наказания и контрола върху тях.

Наложи се създаване и уеднаквяване на практиката на прокуратурите, така да се каже, в действие. Това наложи да се поддържа една активна връзка между Върховна касационна прокуратура на Република България и прокуратурите в страната, с цел обобщаване на проблемите и даване на конкретни препоръки за тяхното отстраняване.

Беше проведено през 2006 г. и национално съвещание по проблемите, свързани с изпълнението на наказанието “пробация”.

Тези обстоятелства доведоха до извода, че следва да се подготви изменение и допълнение на съществуващите Указания И-21/2002 г., за да бъдат те приведени в унисон с настъпилите промени в наказателното законодателство.

Необходимостта от тези нови указания нееднократно беше подчертавано от прокуратурите в страната, като условие за уеднаквяване и улесняване на тяхната дейност по изпълнението на наказанията.

През месец септември 2008 г. работна група изготви проект за нови указания за дейността на прокуратурата по изпълнение на наказанията. Този проект беше съгласуван с по-големите прокуратури в страната и членове на Консултативният съвет при Главния прокурор на Р България и след подписването е действиящ вътрешно ведомствен акт.

В края на отчетният период са останали неприведени в изпълнение от

прокурорите 897 акта, което е 2,3% от общо получените през 2008 г. за изпълнение съдебни актове. От тях 450 са с наказание “Лишаване от свобода”, 336 са с наказание “пробация”, 112 с наказание “лишаване от права” и 7 броя с наказание “обществено порицание”.

От анализа на обстоятелствата в отчетните доклади на прокуратурите е видно, че основните причини за непривеждането на тези съдебни актове в изпълнение са обективни, а именно: по отношение на 504 присъди са направени от прокурорите предложения по реда на чл.306 НПК за групиране на наказанията и се чака решението на съда, за да бъде приведен в изпълнение окончателният съдебен акт с определеното вече общо наказание по правилата на съвкупността.

По отношение на неприведените актове с наложено наказание “лишаване от права” основна причина е извършване на допълнителни проверки относно органа, който е дал съответното право на осъденото лице, за да се установи на коя институция да се изпрати присъдата за изпълнение.

Неизпълнението на актовете с наказание “обществено порицание” се дължи на липсата на нормативно задължение за частните фирми да обявят присъдата публично, където работи осъденото лице, както и отказ на местните средства за масово осведомяване да обявят осъдително решение. Друга причина е, че много често съдът не определя в решението си начина за изпълнението на наказанието “обществено порицание”.

През отчетната 2008 г. с прокурорски актове по реда на чл.415 НПК е отложено изпълнението на наказанието “лишаване от свобода” в 87 случая. След изтичане на сроковете на отлагането на изпълнението, тези 87 присъди са били приведени веднага в изпълнение.

Актовете за отлагане се контролират стриктно от окръжните, апелативните и ВКП на Р България.

Все по-прецизен е подходът на прокурорите при решаването на молбите за отлагането на изпълнението на наказанието. Постановените актове в тази насока са обосновани и законосъобразни, за което говори и обстоятелството, че само в два от обжалваните актове ВКП на Р България се е произнесла с отменително решение, като е върнала преписките за извършване на допълнителни действия по проверка. Във всички останали случаи обжалваните прокурорски актове са били потвърдени като правилни, обосновани и законосъобразни.

Установява се като трайна практика бързината при привеждането на присъдите в изпълнение, като за 2008 г. до 5 дни са били приведени 83,4% от общо получените за изпълнение актове, през 2007 г. този процент е бил 87%, а през 2006 г. е бил 75%.

2.2.2. Контрол по изпълнението на присъдите.

В края на 2008 г. са останали незадържани 766 лица от органите на МВР и ГД “Охрана” по присъди с постановено наказание “лишаване от свобода”. През 2007 г. те са били 950 лица, през 2006 г. са били 863 лица, а през 2005 г. са били 656 лица. Следва да се има в предвид, че в тази бройка са включени незадържаните от полицията лица по стари присъди, от 1993 г. до настоящия момент.

Тези лица се укриват в страната и чужбина и спрямо тях са задвижени процедурите по издирване, както за национално, така и за международно издирване.

От конкретните данни е видно, че най-голям е броят на незадържаните осъдени лица в по-големите градове. В района на АП София те са 291, в АП Варна – 148, в района на АП Пловдив те са 138. Горното обстоятелство се дължи, както на икономическата миграция към големите градове, така и на липсата на законово изискване за адресна регистрация, което затруднява издирвателната дейност и установяване на местонахождението на издирваните лица.

С указание И-308/15.10.2008 г. беше уточнена за прокуратурите в страната актуалната информация, която следва да поддържат по конкретни направления на дейността, с цел осъществяване на ефективен контрол по изпълнението на наказанието “лишаване от свобода”, взаимодействието с другите органи и т.н. Указано беше също така каква информация следва да се подава до ВКП на РБългария, с оглед контрола върху изпълнението, а също така бяха уточнени и кои разпореждания, издадени от ВКП в тази насока са актуални и следва да се изпълняват.

С Окръжно И-255/05.08.2008 г. на Зам. Главният прокурор се разпорежи и се изисква информация за месечната дейност на прокуратурите, МВР и ГД “Охрана” главно по издирването и задържането на укриващи се осъдени лица. Информацията подавана от териториалните прокуратури се обработва и обобщава от сектор ИА в електронни образци, съгласно указанието.

Независимо от горното, считам, че активността на прокурорите по контрола върху изпълнението на присъдите не е достатъчно ефективен. Съгласно Окръжно И-89/1999 г. на всяко тримесечие окръжните прокуратури изпращат във ВКП на РБългария справки, касаещи работата на съответната прокуратура по неизпълнените присъди с издирвани лица.

В някои случаи се забелязва известна формалност и инертност при изготвянето на тези справки, без да се сочи в тях какви конкретни действия са били предприети по издирването и задържането на осъденото лице, тяхната честота във време, от кой са били извършени и т.н.

Все още се отразяват в тези справки присъди, по отношение на които е изтекла предвидената в закона изпълнителна давност, съгласно чл.82 НК, без да е отразено, че на това основание изпълнителната преписка е прекратена.

Наблюдават се случаи, при които е следвало, но не са предприети съответните действия по обявяването на осъдения за международно издирване. В други случаи, при наличието на данни за местонахождението на осъденото лице в чужбина, не е направено необходимото за издаване на заповед за арест, съгласно ЗЕЕЗА или отправяне на искане за екстрадиция на лицето до съответния съд.

Всяко тримесечие, при получаване на справки във ВКП, за тези пропуски е обръщано внимание на ръководителите на съответните прокуратури, включително и с даване на писмени указания за изпълнение по конкретни изпълнителни преписки.

За подобряването на дейността на прокурорите по контрола върху изпълнението на присъдите с Окръжно И-308/2008 г. на ВКП на Р България беше разпоредено провеждане на ежемесечни срещи на прокурорите, определени за работа по изпълнението на наказанията в съответните прокуратури с полицейските звена по издирването на осъдените лица и изискването на отчет за извършените издирвателни мероприятия по всяка една от присъдите.

С цел подобряване на взаимодействията и засилване на контрола при работата с лишените от свобода, изтърпяващи наказание в затворите, осъдени за извършени престъпления в организирани престъпни групи, беше издадено Указание 867/21.01.2008 г. на ВКП на Р България и ГД “ИН” – МП за прилагане на съвместни правила в тази насока. Основна цел на тези съвместни правила е засилване на контрола върху тези лица, тяхното диференцирано настаняване в затворите и целенасочена корекционно-възпитателна работа с тях от страна на затворната администрация. От страна на прокуратурата се изисква подаване на пълна и подробна информация за тези лица при постъпването им в затворите за изтърпяване на наказание и последващият контрол относно приложението на закона за промяна на режима, на типа заведение, където изтърпяват наказание тези лица, прекъсването на изпълнението на наказанието, отпуските, условно-предсрочното освобождаване и т.н.

И през 2008 г. продължи практиката на получаване на сигнали от

администрацията на затворите и прокуратурите в случай на пропуски на съда при определяне на общо наказание при множество престъпления или при незаконосъобразно групиране на наказанията. През отчетната година са получени и прокурорите от сектора са работили по общо 154 такива сигнали.

Ефективността на тази сигнална дейност се повишава и от обстоятелството, че продължава положителната практика в сектор “Изпълнение на наказанията” при отдел “Съдебен” на Върховна касационна прокуратура на Република България, копие от полученият сигнал, който се изпраща на компетентната прокуратура, да бъде придружен с конкретни указания, свързани с начина на законосъобразното определяне на общото наказание, включително и до съответния затвор. Изисква се и обратна информация за извършеното по сигнала от съответната прокуратура.

През отчетната 2008 г. в сектора са постъпили общо 105 бр. сигнали, съдържащи искане за възобновяване на наказателни производства, касаещи определянето на наказанието – определяне на общо наказание при съвкупност и групиране, с оглед допуснатото нарушение на закона или на процесуалните правила.

Въз основа на тези сигнали, след преценка и анализ, са изготвени и внесени 77 броя искания за възобновяване до Върховен касационен съд на Р България, срещу 76 броя искания за 2007 г., 131 бр. искания за 2006 г. и 106 бр. искания за 2005 г.

От внесените 77 бр. искания за възобновяване към месец декември 2008 г. от съда са били уважени 47 бр., неуважени 5 бр., насрочени за разглеждане от съда са били 12 броя и все още необразувани съдебни производства по 13 бр. искания, внесени във ВКС на Р България.

През последните две години броя на внесените искания за възобновяване е почти еднакъв, но е по-нисък като брой в сравнение с предходните години. Намаляването на броя на внесените искания за възобновяване е основание да се направи извода, че организацията на работа по контрола за законосъобразност върху съдебните актове е правилно построена и функционира добре.

Осъществяваният в тази насока контрол върху прокуратурите е спомогнал да се подобри качеството на прокурорската работа в тази насока и постановяванията от съда актове, за да не се налага в последствие приложението на института на възобновяването.

Във всички случаи на закононарушения Върховна касационна прокуратура на Република България писмено е обръщала внимание на участвалия в съдебното заседание прокурор за несвоевременното реагиране чрез протест за отстраняване на допуснатото нарушение на закона, както и на прокурорите, привеждащи в изпълнение съдебните актове.

На добро професионално ниво е дейността на прокуратурите по приложението на института на условното-предсрочно и предсрочно освобождаване на лишените от свобода от изтърпяване на остатъка от наложените им наказания. Прокурорите, упражняващи надзора за законност, активно участват в заседанията на Комисиите по чл.17 от ЗИН към затворите при обсъждането на съответните предложения.

Предложенията, които са изготвени и внесени в съда от самите прокурори по реда на чл.437 НПК вр.чл.70, 71 НК, които за 2008 г. са 120 бр., са обосновани и законосъобразни, за което говори и обстоятелството, че от съда не са били уважени само 6 предложения.

През 2008 г. по реда на чл.448 вр.чл.447 НПК с прокурорски актове в 659 случая е било прекъснато изпълнението на наложеното наказание “лишаване от свобода” срещу 604 за 2007 г.

Само 10 лишени от свобода през годината не са се завърнали на време от прекъсване в затвора, което е наложило тяхното обявяване за издирване, по данни от ГД “ИН” – МП.

Всички постановления на прокуратурите, с които през 2008 г. са постановени откази за изготвяне на предложения за УПО или прекъсване на наказанието, които са били обжалвани, са били потвърдени от Върховна касационна прокуратура на Република България.

Само в един случай, по реда на служебната проверка, е отменено постановление, с което неправилно и незаконосъобразно е било постановено прекъсване на наказанието.

Прокурорите стават все по-прецизни при решаване на въпросите за прекъсванията на наказанията. Взетите решения в тази насока се обосновават, след обстойна проверка, относно наличието на законовите предпоставки за това, в подкрепа на което е и големият брой потвърдени актове за отказ да се прекъсне изпълнението на наказанието.

От анализа на прокурорските актове за постановено прекъсване на изпълнението на наказанието "лишаване от свобода", които се получават по реда на служебният контрол във Върховна касационна прокуратура на Република България е видно, че най-голям брой прекъсвания са постановени с оглед опасността от неоснователно задържане на осъденото лице, по здравословни причини, с оглед лечение във външни здравни заведения и най-малко са постановените прекъсвания по изключителни причини от семеен характер.

През 2008 г., след срока на определеното от съда наказание, неоснователно са задържани общо 115 лица, като през 2007 г. те са били 97, през 2006 г. са били 107 и през 2005 г. са били 90 лица.

По продължителност на неоснователното задържане, разпределението е следното: до 10 дни – 32 лица, до 30 дни – 27 лица, до 3 месеца – 22 лица и над 3 месеца – 34 лица. Най-много са констатираните неоснователни задържания в района на АП София.

За всеки отделен случай на неоснователно задържане ВКП на Р България възлага проверка и изисква писмен доклад от съответната прокуратура в района, на която е решено наказателното дело, относно причините, довели до неоснователното задържане и взетите мерки в тази насока, включително и за недопускане на други подобни случаи.

През 2008 г., по разпореждане на Зам. Главният прокурор, с оглед на сигнал от Министерство на правосъдието, чрез съответните окръжни и районни прокуратури, беше извършена обстойна проверка на всички неоснователни задържания със срок над 1 месец, за времето от 2005 г. до 2007 г.

От анализа на резултата от тази проверка и резултатите от конкретните проверки по неоснователните задържания през 2008 г., могат да се направят следните изводи, относно причините за тези задържания:

1. Неоснователните задържания се получават при лишени от свобода, които изтърпяват наказание за множество престъпления, постановени с отделни присъди от различни съдилища. Това налага по време на изтърпяването на наказанията на няколко пъти да се определят общи наказания, по реда на чл.306 НПК, което изисква време и при окончателните решения на съдилищата, с оглед обжалването на тези актове и влизането им сила, се допускат неоснователни задържания.

2. През последните години съдилищата, в нарушение на чл.301 ал.1 т.3 НПК, не определят общо наказание при наличието на данните за другите осъждания и предпоставките на чл.23, 25, 27 НК при решаване на конкретното дело, позовавайки се на обстоятелството, че присъдата, която постановяват, още не е влязла в сила и това следва да стане, след като всички постановени спрямо конкретно лице присъди са влезли в сила. В тези случаи се налага администрацията на затворите стриктно да следи правното положение на осъдените лица и по реда на чл.157 А от ЗИН да

сигнализира съда и прокуратурата за определяне на общо наказание, което изисква технологично време за произнасяне на съда, през което време лицето се задържа в затвора и при условие, че впоследствие определеното общо наказание е по-малко по размер от изтърпяното от лицето, се получава неоснователното задържане.

3. Друга основна причина за неоснователно задържане е обстоятелството, че определеното от съда наказание е по-малко по размер от времето, през което осъденото лице е било с мярка “Задържане под стража” по това дело.

4. Друга основна причина е, че прокурорите при произнасяне, по реда на чл.417 НПК вр.чл.59 НК и зачитането на предварителният арест, не се съобразяват с размера на остатъка от наказанието, което търпи в момента лицето, т.е. зачита се период от време, който е по-голям от размера на остатъка от наказанието и така се получава неоснователно задържане.

В следствие на доброто взаимодействие между администрациите на затворите и съответните прокуратури, по предложение на затворите са постановявани прекъсвания на изпълнението на наказанията, именно, с цел да не се допусне неоснователно задържане на лицата, с оглед предстоящо групиране на наказанията, забавени съдебни актове, невлезли в сила и т.н. Това е един от начините за предотвратяване или намаляване на размера на неоснователното задържане при окончателното определяне на общото наказание за изтърпяване, съобразено с размера на изтърпяното към момента наказание.

Необходимо е да се подобри прокурорската работа при участието в съдебни заседания, с оглед на искания до съда за определяне на общо наказание при наличие на предпоставките за това.

Следва своевременно да се правят предложенията до съда по реда на чл.306 НПК за определяне на общо наказание по правилата на съвкупността, а също така и навременно произнасяне, по реда на чл.417 НПК вр.чл.59 НК, като това зачитане следва да става до размера на остатъка от наказанието, което осъденото лице търпи в момента.

В някои от случаите неоснователното задържане бива заличено и признато за изтърпяно наказание при последващи осъждания на лицето и определяне на ново общо наказание по правилата на съвкупността.

По отношение на горните обстоятелства, многократно през отчетната година е напомняно на прокуратурите за стриктното им изпълнение, с цел свеждане до минимум случаите на неоснователни задържания на осъдените лица.

Указано е на прокуратурите анализите на тези случаи с неоснователно задържане, по възможност да се правят съвместно със съда, за да се ангажира и неговата отговорност, тъй като в най-честите случаи той е първопричината за неоснователните задържания.

В тази насока следва да е по-активна и затворната администрация с цел навременно сигнализиране на съответната прокуратура за опасността от неоснователното задържане.

През годината прокурорите от страната са участвали в общо 3 786 производства, касаещи изпълнението на наказанията.

По разпореждане на отдел “Инспекторат” на ВКП на Р България окръжните прокуратури извършиха комплексни ревизии на съответните районни прокуратури. Резултатите от тези ревизии са обобщени на окръжно ниво и са разпоредени конкретни действия за отстраняване на констатирани слабости.

Слабостите, които са констатирани по отношение дейността на прокуратурите по изпълнение на наказанията, са предимно от организационно естество, водене на деловодните книги, бързината по привеждането на присъдите в изпълнение и взаимодействието с органите на МВР по издирването на укриващи се осъдени лица.

През отчетната година са изготвени и внесени в съда общо 549 предложения до окръжните съдилища за замяна на наказанието “пробация” с наказание “лишаване от свобода”, по реда на чл.451-452 НПК. В 393 случая предложенията са били уважени от съда и пробацията е била заменена с лишаване от свобода. Тъй като това производство е ново за практиката на съдилищата и прокуратурите, възникваха много проблеми през годината в тази насока, които бяха решавани съвместно със съответните прокуратури, с оглед установяване на постоянна практика при тези производства. Следваше да се уточни при тези производства приложими ли са правилата на задочното производство, времето през което следва да се извърши замяната – в срока на наказанието “пробация” или след него и т.н.

2.2.3. Дейност по надзор за законност в местата за задържане и за изтърпяване на наказанията “лишаване от свобода” и “доживотен затвор”.

В изпълнение на дадените от Върховна касационна прокуратура на Република България указания и през тази година прокурорите продължиха дейността си по ежемесечните посещения в затворите и арестите на страната.

Целта на тези проверки е контрол върху дейността на съответните длъжностни лица за точното прилагане на закона при осъществяване на тяхната дейност по изпълнението на наказанията, включително и лични срещи с лишени от свобода и лица с мярка за неотклонение “Задържане под стража”.

Проверките имат за цел надзор за точно спазване на закона по въпроси, свързани с приемането и настаняването на задържаните лица, спазване на правата и задълженията на задържаните лица и на лишените от свобода, диференцираното настаняване и изолация на лицата, преместването на същите от един затвор в друг, от един арест в друг. Спазват ли се законовите изисквания, свързани с храната, битовите условия, медицинското обслужване, вещи за лично ползване, срещи със защитник, правото на свиждане, наличие на нерегламентирани контакти, ползване на неразрешени вещи и т.н.

При проверките в затворите прокурорите са концентрирали своите усилия за проверка дейността на администрациите и вземаните от тях решения за промяна на режима на осъдените, наказанията и наградите спрямо тях, приложението на института на условното предсрочно освобождаване и т.н. Проверява се и за точното приложение на закона от страна на длъжностните лица при настаняване на лишените от свобода на работа, лишаване от възможността да работят, зачитането на работните дни и т.н.

При тези проверки, видно от докладите на прокуратурите за констатираните слабости и нарушения, са взети съответните мерки за незабавно отстраняване и са отправени необходимите препоръки.

Горните действия се обсъждат на съвместни съвещания, след проверките с ръководството на затворите и арестите.

За извършените проверки, направените констатации, установени нарушения и какво е предприето, ежемесечно се изпращат писмени справки от съответните прокуратури във Върховна касационна прокуратура на Република България.

В по-голямата си част констатациите са, че правата на задържаните и лишените от свобода се спазват, но проблемите са свързани главно с лошите битови условия, както в затворите, така и в арестите, които в голямата си част не отговарят на европейските стандарти, липсата на възможност за престой на открито и т.н., все въпроси от компетентност на МП, които са били представени на вниманието при всяка проверка на ГД “ИН” – МП, компетентна в тази насока.

Продължава практиката съответната окръжна прокуратура да изпраща справка за всяко произшествие, настъпило в затвора или ареста и най-вече за употреба на сила

и помощни средства по отношение на лишените от свобода. В тези доклади се прави анализ на причините и се посочват предприетите от съответните органи действия.

Дейността по надзора за законност се осъществява редовно от прокуратурите в страната в съответствие с указания на ВКП №И-42/2000 г., И-112/2000 г. и И-308/2008 г. и се изпълняват дадените в тях разпореждания.

През 2008 г. в 13 затвора на Република България са наложени общо 3 185 наказания на лишени от свобода “изолиране в наказателна килия”, на основание чл.76 от ЗИН, като 310 са по чл.76 б. “И” от ЗИН и 2 809 по чл. 76 б. “К” от ЗИН. Наказанията са наложени от началниците на затвори с писмени заповеди при строго спазване на законната процедура.

От общо издадените 3 185 заповеди за налагане на най-тежкото наказание по дисциплинарен ред са обжалвани пред съответния съд общо 242 заповеди, като от съдилищата са били уважени само 16 жалби – отменени наказания, или пък е бил намален размера на престоя в наказателна килия.

През 2008 г. от затворите и затворническите общежития са извършени общо 46 бягства, от които 41 лишени от свобода са издирени и задържани и се издирват все още 5 избягали. Най-много са извършените бягства от неохраняеми работни обекти, общо 35 броя.

40 лишени от свобода не са се завърнали навреме от домашен отпуск през 2008г., като в края на годината 36 от тях са задържани или са се завърнали сами и се издирват още 4, които са обявени за издирване.

2.2.4. Принудителни мерки.

През 2008 г. в прокуратурите в страната са били образувани общо 4 558 броя преписки, касаещи дейността по прилагането на принудителните мерки. През 2007 г. тези преписки са били 4 259 броя, през 2006 г. са били 4 572 броя, а през 2005 г. те са 4 796 броя.

От образуваните през 2008 г. 4 558 преписки, 3 216 броя са по чл.155 от ЗЗ; 285 броя по чл.89 НК и 1 057 броя преписки по инициатива на други органи – граждани, медицински органи и т.н.

Въз основа на работата по тези преписки, прокурорите са изготвили и внесли в съда общо 2 318 предложения за налагане на принудителни медицински мерки, от които предложения 1 578 са по чл.155 от ЗЗ и 740 по чл.89 НК.

През 2007 г. предложенията са били 2 419, през 2006 г. са били 2 253, а през 2005 г. са били 2 466.

От внесените през 2008 г. 2 318 предложения, от съда са уважени 1 445, което прави 62,3% и не са уважени 183 предложения, което прави 7,8% от общо внесените предложения. От общо внесените предложения 388 са били прекратени от съда и към края на отчетния период са останали неразгледани 302 броя предложения.

През 2007 г. от внесените 2 419 предложения, от съда са уважени 1 524 което е 63% и не са били уважени 245 предложения, което е 10% от общо внесените предложения.

През 2006 г. са разгледани 1 911 предложения от съда, като са уважени 1 455 броя, което е 64% и не са били уважени 456 предложения, което прави 20,2% от внесените общо предложения.

През 2008 г. са внесени почти еднакви по брой предложения, с оглед на 2007 г., като от анализа на цифрите е видно, че през 2008 г. броя на неуважените от съда предложения е 183 броя срещу 245 броя за 2007 г., което говори за подобряване на качеството на работата на прокурорите в тази насока. В процентно отношение това е с 10% към 7,8% за 2008 г.

Въпреки че през 2008 г. са били образувани с 299 броя преписки в повече в

сравнение с 2007 г., считам, че през последните три години, с малки отклонения, работата на прокуратурата в горната насока е почти еднаква по натовареност, с тенденция за леко увеличение.

Основна причина за прекратяването на образуваните от прокурорите преписки и невнасянето на предложения в съда е новата регламентация в Закона за здравето, съгласно което злоупотребата с алкохол вече не е включено в списъка на психичните заболявания, за които да се постановява принудително лечение, а такива случаи не са малко в обществото и прокурорите почти ежедневно се сблъскват с подобни казуси в ежедневната си работа.

Изискването на Закона за здравето лицето да се настанява за освидетелстване от съда, а не от прокурора, както беше до промяната на ЗЗ, допълнително удължава във времето процедурата по постановяването на принудителното лечение, което не е в полза на обществото.

От анализа на отчетите на прокуратурите е видно, че основна причина за неуважените от съда предложения е подобряване на състоянието на болния в периода на неговото наблюдение и освидетелстване, поради което медицинските експерти, въпреки че е констатирано психиатрично заболяване, не предлагат прилагането на принудителните медицински мерки за лечението на болния.

Въпреки многократните указания, все още прокурорите при участието си в съдебни заседания при установяване на необходимите предпоставки, не правят предложение до съда на основание чл.92 НК за постановяване на принудително лечение, една процедура по-бърза и кратка от процедурата по чл.89 НК.

2.3. ГРАЖДНАСКОСЪДЕБЕН НАДЗОР

2.3.1 Състояние и организация на гражданскосъдебния надзор.

През отчетната 2008 г., както и през предходните години, прокурорите са осъществявали дейността си по гражданско-съдебния надзор в съответствие с нормативните актове по действащото законодателство и указанията на висшестоящите прокуратури.

Създадена е организация, която е съобразена с обема на работа и в максимална степен да обезпечава осъществяването на основните задачи по надзора – участие в граждански дела по закон, предявяване на иски в предвидените от закона случаи, решаване на преписки с гражданско - правен характер, изпълнение на предвидените по надзора задачи. Със заповед на административния ръководител в ОП Велико Търново, ОП Ловеч, ОП Плевен, ОП Кърджали са определени прокурори, които да отговарят за работата по надзора, като в съдебните заседания по гражданските дела са взели участие всички прокурори. В ОП Пловдив, ОП Хасково са определяни прокурори, които преимуществено се явяват по граждански дела. В ОП Пловдив, ОП Плевен, ОП Стара Загора са създадени специални регистри, във връзка с участието на прокурорите по гражданските дела, а в ОП-Перник са създадени отделни досиета по всяко гражданско дело. Участието на прокурорите в съдебните заседания по граждански дела по предварително изготвен график създава възможност за задълбочено проучване на делата и за активно процесуално поведение. В резултат на създадената добра организация на работата по надзора, няма случаи, при които отсъствието на прокурор в съдебните заседания, по дела, по които това е предвидено в закон, да е станало причина за отлагане на делото.

За подобряване организацията по надзора се извършват и ревизии, като ОП Варна е извършила ревизии на работата по надзора в окръжните и районните прокуратури по предявени иски, ОП Пловдив и ОП Варна са отчетили извършени проверки в изпълнение на планови задачи на влезлите в сила решения по Закона за

отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/, АП Бургас, АП Пловдив и АП Бургас са извършили проверки във връзка с участието на прокурорите в граждански дела по Закона за отнемане в полза на държавата на имуществата, придобити от престъпна дейност /ЗОПДИППД/.

Във Върховна касационна прокуратура съществува сектор "Гражданско-съдебен надзор" в отдел "Съдебен", прокурорите, от които осъществяват не само ръководни и методически функции, но участват в съдебните заседания пред ВКС и се произнасят по преписки от гражданско- правен характер.

2.3.2 Предявени иски от прокурор.

Предявяването на иски от прокурорите от името на държавата, било в защита на нейни права и интереси, за да се разкрие действителното правно положение, било в защита на чужди права, принадлежащи на юридически лица или граждани, е най-ярквата и интензивна форма на участие на прокурора в гражданския процес, независимо от силно ограничените правомощия на прокуратурата по чл.26 от Гражданския процесуален кодекс, действащ от 01.03.2008 г., / хипотезата на чл.27, ал.1 от ГПК/отм./, и се отнася до случаите, изрично предвидени в отделни закони.

2.3.2.а Обобщени данни и анализ на предявените иски. Динамика. Тенденции.

През 2008 г. са предявени общо 600 иска, от които – 478 от окръжните прокуратури и 122 – от районните прокуратури. През 2007 г. са предявени общо 609 иска, от които 383 – от окръжните прокуратури и 226 – от районните прокуратури. Или, налице е незначително намаление на общия броя на предявени иски с 1%. Броят на предявените иски, не е критерий за липса на активност по надзора, тъй като броят им е в зависимост от постъпващите в прокуратурите сигнали и молби и тяхната основателност, както и от наличието на законови предпоставки, в случаите, в които на прокурорите е вменено по силата на закона служебно, да следят за изпълнение на отделни разпоредби.

От предявените иски през 2008 г. 79,7 % са на окръжните прокуратури, при 62,9 % за 2007 г. т. е. налице е увеличаване на предявените от окръжните прокуратури иски. Основна причина за подобно увеличение са предявени от СГП иски – 245. Увеличаване на броя на предявени иски са отчетели и ОП-Добрич, ОП-Пловдив, ОП-Бургас, ОП-Ловеч, ОП-Перник, ОП-Велико Търново.

От предявените иски молби с най-голям относителен дял - 41,3 % са иските по Закона за политическите партии /ЗПП/ и Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Наблюдава се увеличаване на тези иски – 248 за 2008 г., в сравнение с 2007 г.- 71 и 2006 г.- 24. Основна причина за увеличаване са предявените иски молби от СГП - 214, като се има, предвид че правомощията по чл. 40, ал.1 от ЗПП, за предявяване на иск за разпускане на политическа партия са единствено от компетентност на СГП/ 160 иска, 20 за 2007 г./

Предявените иски молби с правно основание 336, ал.1, чл.340 ГПК, чл.552 ГПК и чл.537 вр.чл.604 ГПК, бележат намаление – 156 за 2008 г., при 286 за 2007г. Като причина за подобно намаление прокуратурите са отчетели намаляване броя на сигналите за поставяне под запрещение, за заличаване на вписани повече от един едноличен търговец, както и съобразно броя на порочните охранителни актове по Закона за гражданската регистрация. /РП-Пещера – 17 иска, при 119 за 2007г./ Прокуратурите са реагирали чрез реализиране на правомощията си всеки път, когато до тях са постъпвали данни за необходимост от поставяне под запрещение, отмяната му, както и при наличието на законовите основания за предявяване на иски по чл.537, ал.3 ГПК.

На основание § 8 от ПЗР на ЗИДТЗ във връзка с чл. 155 т. 2 и чл. 252 т. 5 ТЗ -

дружествата, които не са увеличили капитала си, до изискуемия минимум, са предявени 73 иска, /135- 2007 г./, като се запазва трайната тенденция, отбелязана и в предходни години, на намаляване броя на исковете, поради обективното намаляване на дружествата, които не са увеличили капитала си.

2.3.2.б Уважени и неуважени искове. Причини, довели до неуважаване на исковете.

От общо предявените 600 иска са уважени – 301 иска, неуважени – 33 иска, а по 266 производства не са завършени или чакат решение. За 2008 г. уважените искове са 90, 1 % от разгледаните, за 2007 г. - 91,2% от разгледаните, за 2006 г.- 97,3 %, при отчитане на факта, че за 2008 г. от общо предявени искове са постановени решения по едва по 56,6%, производства, за 2007 г 89,8%, за 2006 г. - 82,8%, .

Обстоятелството, че исковете са уважени, в относително висок процент от разгледаните, което се е наложило като трайна тенденция и през 2007 и 2006 г., е доказателство за доброто качество на исковите молби.

От неуважените искове с най-голям относителен дял - 33,3% са исковете по чл.155, ал.2 и чл.252, т. 4 от ТЗ. Исковете са оставени без уважение, поради това че в хода на производството ответниците са предприели действия за увеличаване капитала на дружествата в съответствие със закона. Независимо от факта, че исковете са отхвърлени, целта на закона е постигната - като резултат от предявяването им дружествата са изпълнили законовите изисквания.

2.3.2.в. Анализ на случаите на необжалвани съдебни решения, с които са отхвърлени исковите претенции. Причини и проблеми.

От неуважените 33 иски молби са протестирани 9. Най-малко въззивни жалби са изготвените срещу решенията на съда, с които са отхвърлени исковете за лишаване от родителски права. Решенията на съда не са протестирани, тъй като в съдебно заседание свидетелите са дали показания, противоречащи на обясненията им по време на проверката или са придобити непосредствени впечатления при разпита на заинтересованите лица. Не са изготвени жалби и срещу неуважени искове по чл.336 ГПК, когато въз основа на заключението на назначената в съдебно заседание съдебнопсихиатрична експертиза не са налице основания за поставяне на лицето под запрещение, както и по искове, предявени по ТЗ, поради предприети от ответника в хода на производството действия за изпълнение разпоредбите на закона.

2.3.3. Участие в граждански дела. Обобщени данни и анализ. Качество на участието на прокурорите по делата.

2.3.3.а. Граждански дела, разгледани с участието на прокурор по закон и по преценка.

Според данните в годишните отчети прокурорите са участвали в 10546 решени първоинстанционни и въззивни граждански дела /2007г. – 8946 дела, 2006г.-12 847 дела/, от които прокурорите от окръжните прокуратури – в 3231 дела, а прокурорите от районните прокуратури – в 7315 дела.

При посочените обобщени данни могат да се направят следните изводи по надзора, а именно:

Значително е увеличен общият брой на делата, в които прокурорите са имали участие, в сравнение с 2007 г., общо с 1600 дела, но то се отнася до общото участие – по закон и по преценка. Прокурорите от окръжните прокуратури са участвали в 279 дела по-малко в сравнение с 2007 г, а прокурорите от районните прокуратури – в 1879 дела повече. Този показател зависи, както от броя на образуваните граждански дела в съдилищата с правни основания, за които е задължително участието на прокурор, така и броят на гражданските дела, в които прокурорите са взели участие по преценка. Влияние продължава да оказва и променената подсъдност на делата по чл.1

от ЗОДОВ и разглеждането на новообразуваните дела по този текст от административните съдилища.

Значително увеличение на участието си в първоинстанционни дела са отчетели прокурорите от СРП-с 2234 дела, както и СГП с – 549 дела, прокурорите от района на ОП-Ямбол – 143 дела, ОП-Враца- 81 дела. В района на ОП-Варна, ОП-Русе, ОП-Пазарджик, ОП-Шумен е отчетено намаление в броя на делата по Закона за гражданската регистрация и по Семейния кодекс.

Посочените цифрови данни за участие в решени дела, не дават точна представа за обема на дейността, свързана с участието в гражданския процес, тъй като значителна част от делата са разглеждани в повече от едно съдебно заседание, а прокурорите са взели участие и в голям брой дела, които към края на 2008г. не са били решени от съответните съдилища, т.е. действителното участие на прокурорите е в по-голям обем.

2.3.3. б. Дела по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

Особено място сред гражданските дела, по които прокурорите от различните по степен прокуратури са взели участие, са по образуваните производства по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/. Законът установи правила, насочени към гарантиране на възможността увредените от държавата лица да търсят и получат обезщетени в случаите, нормирани от него, като установява обективна, безвиновна отговорност при незаконни актове и действия, както на администрацията, така и на правозащитните органи.

Решените първоинстанционни граждански дела по ЗОДОВ през 2008 г. са 740, при 1 189 за 2007 г. и 1 306 за 2006 г. При анализ на посочените данни следва да се има предвид, промяната на подсъдността по чл.1 ЗОДОВ /ДВ.бр.30/2006 г./, в резултат на която новообразуваните след тази дата се разглеждат от административните съдилища, поради което в настоящия раздел се отчитат само делата по чл.1 ЗОДОВ, образувани преди изменението на закона, но по които са постановени решения през 2008 г и делата по чл.2 ЗОДОВ.

С оглед изготвените от окръжните прокуратури отчети продължава тенденцията от минали години по тези дела преимуществено да участват прокурорите от районните прокуратури- в 455 дела, като това се дължи на значителния брой дела, по които са взели участие прокурорите от СРП- 301 дела. Значително намаление на участието си по тези дела са отчетели РП-Русе -8 /237 за 2007г./ и РП-Варна -14 /114 за 2007 г./, поради предявените искиове основно по чл. 1 ЗОДОВ, по които производствата са приключили.

Прокурорите от окръжните прокуратури са участвали в 285 броя решени първоинстанционни / 309 за 2007 г./ и 120 бр. решени въззивни граждански дела по този закон./ 340 бр. За 2007 г./.

От общо решените 740 дела 190 са приключили с осъждане на държавата, с отчитане обективния характер на отговорността и правните основания за завеждане на исковите.

Като тенденция по тези дела е гражданите да предявяват повече иски по реда на ЗОДОВ срещу правозащитните органи и в по-висок размер, увеличаване на осъдителните решения, а най-съществен проблем е все по-големия размер на обезщетенията, присъждани от съдилищата.

Продължава тенденцията, констатирана и в предходните години, за активно участие на прокурорите по тези дела. Новият ГПК /в сила от 01.03.2008 г./, който въведе промяната във функционалната характеристика на първата инстанция, насочена към засилване на ролята ѝ за изясняване и решаване на материалноправния спор, заедно с концентрационното начало, свързано с идеята за разглеждане на

гражданските дела в минимален брой съдебни заседания до постановяване на решение, разширяването на писмеността, вкл. чрез размяната на книжа, ранната преклузия, възможността за представяне само на нови писмени доказателства пред въззивната инстанция, факултативността на касационното обжалване с оглед новата уредба на неговата допустимост изискват изключителна активност от страна на прокурора, който участва като представител на прокуратурата в производствата по ЗОДОВ. През отчетния период прокурорите са упражнявали предоставените им правомощия, като чрез процесуалното си поведение са съдействали за уточняване на исковите претенции, за правилното конституиране на страните, за събиране на доказателства. Своевременно са реагирали с жалби против незаконосъобразните решения и най-вече срещу осъдителните решения с ответник Прокуратурата на РБ, като се има предвид специфичността на спорете по тези дела и значителният им интерес.

2.3.3 в Участие в съдебни заседания по реда на Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност.

Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност /Обн., ДВ, бр. 19/01.03.2005 г./ уреди условията и редът за налагане на обезпечителни мерки и отнемане в полза на държавата на имущество, придобит пряко или косвено от престъпна дейност.

Създаването и приемането на подобен закон е свързано с необходимостта да се предприемат ефикасни мерки в националното законодателство за борба срещу тежката престъпност и лишаване на престъпниците от плодовете на тяхната незаконна дейност. По силата на закона на прокуратурата бе отредено място на контролираща страна по предявените от Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност/КУИППД/ искания за отнемане на имуществото.

В качеството си на контролираща страна през 2008 г., по данни от отчетните доклади, окръжните прокуратури са влезли участие в съдебните производства, образувани по исканията на КУИППД, като напр. ОП Пловдив и ОП Ловеч в 4 дела, ОП Хасково, ОП Бургас, ОП Русе, СГП и ОП Варна - 3 дела, ОП Пазарджик, ОП Варна и ОП Шумен - 2 дела и т.н. Производствата по 8 от делата са приключили с отнемания на имущество, 3 от исканията са отхвърлени.

Образуваните по този закон дела се отличават с изключителна фактическа и правна сложност. Доказателственият материал е огромен, разпитват се множество свидетели, назначават се и множество експертизи.

При участието си в тези дела прокурорите са проявили необходимата активност, като са упражнили правомощията си, вкл. и чрез оспорване на представените доказателства от ответниците, установяващи произхода на средствата им, както и при приемането на назначените от съда експертизи.

2.3.3 г. Протести /жалби/- общо, уважени, неуважени.

Надзор за законност прокурорите от районните и окръжните прокуратури са осъществявали и чрез изготвяне на протести /жалби/ срещу незаконосъобразни решения /първоинстанционни и въззивни/. През отчетната година прокурорите изготвили 223 протеста, за 2007 - 150 протеста, за 2006 г. – 147бр.

От общо изготвените 223 протеста за отмяна на неправилни решения са уважени 15, не са уважени 39, а по 169 производствата не са проключили. С оглед значителния брой незавършени производства - 75,8%, от общо образувани по подадените протести, не може да се направи извод за тяхната основателност.

Прокурорите от апелативните прокуратури са изготвили 78 касационни жалби /протести/ против постановени незаконосъобразни решения от апелативните съдилища /2007 г.- 90 бр., 2006 г.- 64 бр./От изготвените протести 66 са неразгледани. Производствата не са завършени по 84% от производствата, поради което и по

отношение на изготвените протести от апелативните прокуратури не може да се направи извод за тяхната основателност.

2.3.3 д. Участие във въззивни дела.

През 2008 г. прокурорите от окръжните прокуратури са взели участие в 480 въззивни граждански дела. Най-значително е участието на прокурорите от ОП Варна - 53 дела, СГП - 48 дела, ОП Пловдив - 27 дела. Участие в делата по ЗОДОВ от прокурорите от окръжните прокуратури- 120 дела.

Прокурорите от апелативните прокуратури са участвали общо в 351 въззивни граждански дела, при участие в 482 дела за 2007 г., 300 дела за 2006 г. Най-значително е участието на АП-София-196, при участие по 256 дела за 2007 г. Прокурорите от апелативните прокуратури са взели участие в 196 въззивни производства по ЗОДОВ/244бр.-2007 г./

2.3.4. Дейност по ЗОПДИППД. Състояние, организация, проблеми и предложения.

В окръжните и районните прокуратури е създадена организация за стриктно изпълнение задълженията на прокуратурата по ЗОПДИППД, Инструкцията за взаимодействие между органите на МВР, МФ, прокуратурата и следствието и разпореждане № И-342/06 г. на Зам.главния прокурор при ВКП. Териториалните дирекции са уведомявани своевременно във всички случаи на образуване на наказателни производства, водени за престъпления по чл.3, ал. 1 от ЗОПДИППД или за наличието на основанията на чл.3, ал. 2 от закона. Във всички прокуратури се водят регистри за образуваните досъдебни производства по чл.3, ал.1 от ЗОПДИППД и изпратените уведомления по чл.21, ал.1 от закона. За всяко от производствата по чл.3, ал.1 ЗОПДИППД е образувана и административна преписка. Определени са лица за контакти между прокуратурите и комисията. При необходимост на комисията се изпращат и допълнителни материали по воденото досъдебно производство, както и цялата налична информация за имуществото на лицата.

През 2008 г. по чл.21 от ЗОПДИППД на териториалните дирекции на КУИППД са изпратени общо 1516 уведомления /1394 за 2007 г./, по които по данни на прокуратурите се извършват 101 проверки, 144 са неуважени, а 862 са неразгледани или чакат решение.

Независимо от доброто взаимодействие с териториалните дирекции на КУИППД, което отчитат ОП Благоевград, ОП Русе и др., като цяло всички прокуратури изтъкват, като единствен проблем в тази дейност липсата на обратна информация от страна на териториалните комисии по вече подадените уведомления от прокуратурата. ОП Пловдив посочва, че такава информация постъпва само при изрично поискване от страна на прокуратурата, като в останалите случаи информация не е получавана. Доброто взаимодействие между органите на КУИППД и прокуратурата на фазата на досъдебното производство е от съществено значение не само в случаите на наложени от страна на КУИППД обезпечителни мерки. Несвоевременното предоставяне на информация от териториалните дирекции на КУИППД относно установеното от тях имущество, придобито пряко или косвено от престъпна дейност, затруднява своевременното предприемане на действия от прокурорите, в случаите, в които в резултат на проверките са констатирани данни за извършено престъпление от общ характер.

Проблемът относно липсата на обратна информация може да бъде решен на регионално ниво чрез провеждане на работни съвещания между представителите на прокуратурите, разследващите полицаи от ОД на МВР и териториалните дирекции на КУИППД или чрез промяна разпоредбите на Инструкцията за взаимодействие за създаване на механизъм, обезпечаваш своевременната обмяна на информация.

3. СПЕЦИАЛЕН НАДЗОР и дейност на прокуратурите по преписки и дела образувани за някои категории тежки престъпления и такива със значим обществен интерес – Решение на ВСС по протокол № 39/2008г. и заповед на Главния прокурор № 3202/2008г.

Специалният надзор е регламентиран с вътрешноведомствени актове на Главния прокурор. През 2007г., с цел повишаване ефективността на ръководството и надзора за осигуряване успешното приключване и решаване на делата по същество, се стесни твърде широкия кръг дела, които в предишни години са взимани на специален отчет. Специалният надзор, като форма на постоянен и засилен прокурорски надзор, се осъществява на всички нива от наблюдаващите прокурори и административните ръководители върху преписки и дела, образувани за престъпления от особен обществен интерес.

Дела от особен обществен интерес, които се вземат в прокуратурите на **специален надзор**, са от следните категории:

1. Делата, за които **Европейската комисия** е проявила интерес относно движението и решаването им по същество - *съгласно приложения опис.*
2. Делата, свързани с усвояване и управление на средства от Европейски фондове, наблюдавани от **Европейската служба за борба с финансовите измами (ОЛАФ)** - *съгласно приложения опис.*
3. Делата, придобили **изключително значим обществен интерес** за престъпления, както следва:
 - престъпления, свързани с организираната престъпност, *съгласно приложения списък на квалифицирани състави от НК - включващи т. нар. „поръчкови” убийства, особено тежки престъпления против личността, митническа контрабанда, незаконен трафик на хора и наркотици и др.;*
 - други особено тежки убийства;
 - изпиране на пари;
 - престъпления с предмет средства от фондовете на Европейския съюз извън обхвата по т. 2;
 - корупция в особено големи размери, вкл. подкуп по чл. 302 и сл. НК;
 - документни, данъчни и финансови измами в особено големи размери и представляващи особено тежък случай;
 - престъпления, извършени от народни представители;
 - престъпления, извършени от членове на правителството и техни заместници;
 - престъпления, извършени от магистрати;
 - престъпления, извършени от главни комисари в МВР и генерали в МО и БА;
 - престъпления, извършени от ръководители и членове на независими институции, създадени със закон;
 - престъпления, извършени от ръководители на държавни и изпълнителни агенции и комисии и техни заместници;
 - престъпления, извършени от областни управители и техни заместници;
 - престъпления, извършени от кметове, зам. кметове и председатели на общински съвети на общини с население над 100 000 души.

По същата категория дела се извършва и мониторинг от ЕК и ВСС. Ежемесечно Прокуратурата информира европейските експерти и ВСС за хода и резултатите от разследванията, предадените на съд и осъдените лица.

Делата за организирана престъпност, корупционни престъпления и измами със средства на ЕС се разследват от създадени, в изпълнение на заповед на Главния прокурор, специализирани звена с участие на прокурори, експерти и разследващи органи, в т.ч. с изнесени работни места в НСлС.

За подобряване на сътрудничеството и взаимодействието с финансовите, оперативните и разследващите органи през 2008г. са приети инструкции и споразумения.

Проектът на ИРОПП, с който са запознати прокурорите, тъй като е бил поставен на широко обсъждане, практически се използва от тях в пряката им работа. Подписването и влизането ѝ в сила е пряка зависимост от очакваните съществени промени на НПК, най-вече в досъдебната фаза на процеса.

3.1. Обобщени данни и анализ по специалния надзор.

На специален надзор в прокуратурите са взети 209 преписки и 1377 досъдебни производства. От тях във ВСС, съгласно цитираното решение, се подава информация за 196 преписки и 684 дела.

Структурно делата, взети на специален надзор в Прокуратурата, се разпределят както следва:

157 – за организирана престъпност;

15 – за убийства с особен обществен интерес;

316 – за корупция;

106 – за изпиране на пари;

89 – за злоупотреби с фондове на ЕС;

555 – за документни, данъчни и финансови измами;

2 – срещу народни представители;

2 – срещу областни управители и/или техни заместници;

9 – срещу кметове, зам. кметове и председатели на общ. съвети;

6 – срещу ръководители, зам. ръководители и членове на: независими институции, създадени със закон, държавни изпълнителни агенции и комисии;

6 – срещу главни комисари в МВР и генерали в МО и БА;

13 – срещу магистрати;

101 – други дела от значим обществен интерес;

Предадени на съд са 386 обвиняеми лица. Осъдени и санкционирани са 136 лица, а по отношение на 102 (75%) съдебният акт е влязъл в сила. Оправдани са 3 лица с влязла в сила присъда.

В края на годината разследването е приключено по 481 дела.

Новата организация на специалния надзор е насочена към оптимизиране и подобряване противодействието на престъпленията от значим обществен интерес, което отговаря на очакванията на обществото и европейските партньори за конкретни резултати именно по такива дела.

Въпреки постановените присъди, постигнатите резултати в борбата с организираната престъпност, корупцията и другите тежки престъпления все още не са достатъчни и затова ПРБ ще продължи засиления контрол и активната работа по тези дела. Организираната престъпност и корупцията на този етап остават най-сложните за разкриване и доказване от разследващите органи и прокурорите престъпления, което се отразява и на недостатъчната наказуемост на извършителите на деянията.

3.2. ДЕЛА ОБРАЗОВАНИ ЗА НЯКОИ КАТЕГОРИИ ТЕЖКИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

3.2.1. ОРГАНИЗИРАНА ПРЕСТЪПНОСТ

През отчетната 2008 г. наблюдаваните от прокуратурите досъдебни производства, свързани с организирана престъпност, са 0,1 % от всички досъдебни производства. Спрямо предходната година е налице ръст на тези дела с 24 %.

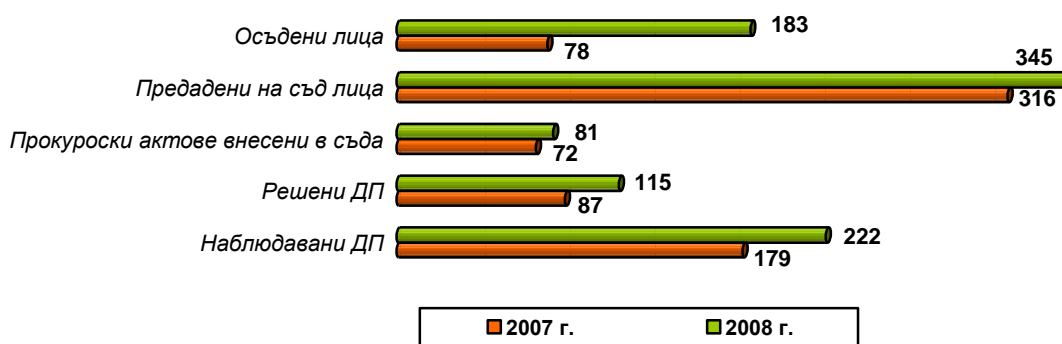
От 2007 г. обхватът на престъпления свързани с организирана престъпност, включени в отчетността на ПРБ, се редуцира в сравнение с предходните периоди. Наблюдават се само тези престъпни състави, които изрично съдържат квалифициращ елемент „деянието е извършено от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организация или група по чл. 321а НК или организирана престъпна група”.

Независимо от увеличения брой на наблюдаваните дела, образувани за престъпления свързани с организираната престъпност се отчита и ръст с 23% при приключените досъдебни производства. През 2008 г. прокурорите са решили и с 32% повече дела в сравнение с предходната година.

Положителен е и фактът, че броят на осъдените лица за извършени престъпления, свързани с организираната престъпност е увеличен два пъти в сравнение с предходната година.

Следващата графика илюстрира наказателните производства, образувани за този вид престъпления през 2007 г. и 2008 г.

Наказателни производства за организирана престъпност

Наблюдавани досъдебни производства.

През 2008 г. в прокуратурите от страната са осъществявани ръководство и надзор върху общо 222 досъдебни производства за този вид престъпления. Новообразувани през отчетния период са 101 ДП.

С взета мярка за неотклонение задържане под стража през периода са били 182 лица.

Приключени през годината са общо 85 дела. Неприключени в края на отчетния период са останали 119 дела.

Решените ДП от прокурорите за престъпления, свързани с организираната престъпност за периода, са 115, като за 2007 г. те са били 87. Постановено е спиране на наказателното производство, на съответните основания от НПК, по 17 от тях. С постановление на прокурора за прекратяване са приключени 12 ДП.

С 81 прокурорски акта в съда са внесени 66 досъдебни производства, които съставляват 29% от наблюдаваните ДП за такива престъпления. Обвинителните актове са 56 или 69% от внесените актове. Предадени на съд са общо 345 обвиняеми лица, от които 4 са

чужди граждани. От съда са върнати за доразследване 8 ДП.

През 2007 г. бе въведен показател за продължителност на досъдебната фаза, считано от датата на образуването му до решаване на делото по същество от прокурор – с прекратяване или внасяне в съда на прокурорски акт (обвинителен акт, споразумение, по чл. 78а НК).

Приключени и решени по същество са 78 ДП, което съставлява 35% от общия брой на наблюдаваните. С продължителност до 7 месеца са 37 ДП, или почти половината. До 1 година е продължителността на 20 ДП и над 1 година – на 21.

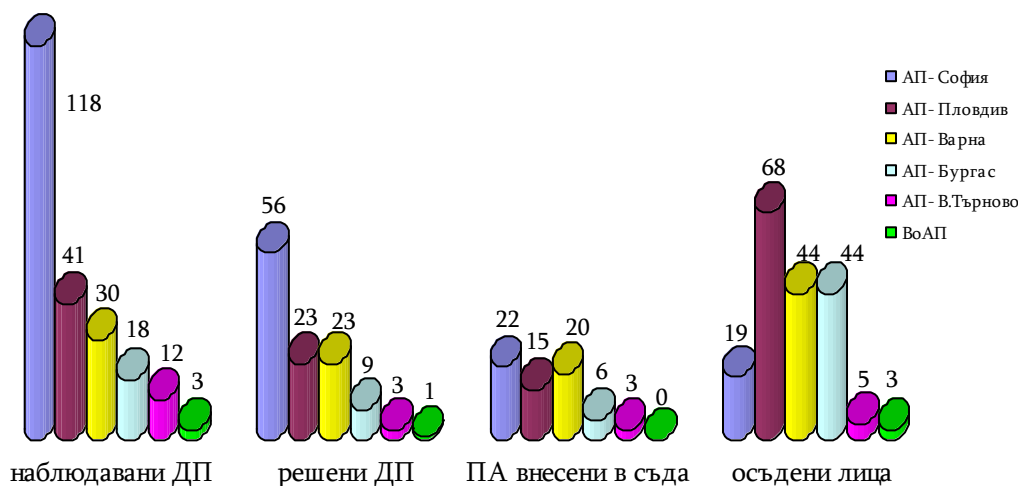
В сравнение с 2007г. относно продължителността на досъдебната фаза, от образуване на досъдебното производство до решаването му с окончателен прокурорски акт може да се каже следното:

- увеличен е с 3 % е броя на делата, решени до 7 месеца.
- със 17 % са намалели делата, решени до 1 година,
- налице е обаче и увеличение с 2 % на делата, решени в срок над 1 година.

Осъдени за периода са 183 лица, което е два пъти повече спрямо 2007 г. Оправдани са 25.

Относителният дял на осъдените лица за престъпления, свързани с организираната престъпност, спрямо общия брой осъдени за отчетния период, е 0,35%.

Териториално разпределение на наказателните производства, образувани за престъпления свързани с организираната престъпност:

АП София

Общо наблюдавани в района на АП София са 118 досъдебни производства, образувани за престъпления, свързани с организирана престъпност. От тях, новообразувани са 51 ДП. Приключени са 27 дела, или 23% спрямо наблюдаваните, а решените ДП от прокуратурите са 56, или 48% от наблюдаваните. Спирени са 7 ДП. Срещу 111 обвиняеми лица в съда са внесени са 23 ДП или 41% от решените дела.

Софийската градска прокуратура има най-много наблюдавани ДП –103, от които - приключени 17 и 46 решени. Внесени в съда са 16 ДП срещу 85 лица. От съда са върнати за доразследване 3 ДП. Осъдени с влязла в сила присъда са 15 лица, а 4 са с влязла в сила оправдателна присъда.

АП Пловдив

През 2008 г. в Пловдивския апелативен район са наблюдавани общо 41 ДП. От тях новообразувани 19, приключени 23, неприключени 17. Срещу 46 лица е взета мярка за неотклонение задържане под стража и срещу 2 домашен арест. От приключените ДП - 7 са спрени, а срещу 88 обвиняеми лица, са внесени в съда с обвинителни актове. По внесените в съда ДП срещу 68 лица има влезли в сила осъдителни присъди. При 39 лица е отнет предметът на престъплението по чл. 53 НК.

АП Варна

Наблюдавани в района на АП Варна са общо 30 ДП – от тях 16 новообразувани.

Решени са дела 23. От тях спрени – 2 ДП и едно прекратено ДП. Внесени в съда са 20 дела срещу 78 обвиняеми лица. Приключени с осъдителни решения са 5 дела срещу 44 лица, от които 35 са с влезли в сила осъдителни присъди.

АП Бургас

В прокуратурите от апелативния район са наблюдавани са 18 ДП, от тях новообразувани – 7. Приключени са 9 ДП. Срещу 48 лица е взета мярка за неотклонение задържане под стража. Спряно е едно ДП. Внесени в съда са 10 прокурорски акта срещу 49 лица. Осъдителната присъда е влязла в сила спрямо 44 лица.

АП Велико Търново

През отчетния период в района на Великотърновската апелативна прокуратура са наблюдавани общо 12 досъдебни производства, от които 6 са новообразувани. С мярка за неотклонение задържане под стража са 9 лица. От наблюдаваните ДП 3 са внесени в съда с обвинителни актове срещу 19 лица. Срещу 5 лица осъдителната присъда е влязла в сила.

ВоАП

През 2007г. във военните прокуратури са наблюдавани общо 3 ДП, образувани за престъпления, свързани с организирани престъпни групи. От тях новообразувани са 2 ДП. Приключено е едно ДП, и 1 е прекратено. Осъдени са 3 лица.

3.2.2. КОРУПЦИОННИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ.

В последните години въпросът за противодействие на корупцията все по-рядко се обсъжда самостоятелно, като се поставя акцент върху връзката му с други престъпления, като организирана престъпност, трафик на хора и наркотици, пране на пари, злоупотреби с еврофондове и дори тероризъм.

В прокуратурите от страната са наблюдавани 1107 при 1409 за 2007 г. досъдебни производства за корупционни престъпления. През 2008г. новообразувани са 490. Образуваните досъдебни производства за корупционните престъпления са 0,3% от всички в прокуратурата.

Неголемият брой на **наблюдаваните** и приключените досъдебни производства за такива престъпления не е показателен за реалното ниво на тази престъпност. Освен обяснимо високата латентност, за този вид престъпност са характерни трудното доказване на корупционните действия на отговорни длъжностни лица и прикриването на индивидуални интереси, чрез мотивиране на колективни органи да приемат изгодни за заинтересованите лица колективни решения. Споменатите данни за подкупи характеризират основно неголеми проявни форми на активни подкупи и са неотнормисими към същинската корупционна дейност на високопоставени длъжностни лица.

Новообразуваните досъдебни производства през 2008 г. във възходящ ред по глави на НК се подреждат по следния начин:

- по Глава VI Престъпления против стопанството – 39;
- по Глава VIII Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции – 434, от тях по раздел II Престъпления по служба – 281, раздел IV Подкуп – 152;
- по Глава XIII Военни престъпления, раздел III Длъжностни престъпления – 14.

Изводът, който може да се направи, съобразно систематиката на НК, е че **най-голям брой ДП са образувани за** престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции, т.е. 88,6% от всички образувани през 2008г. за корупционни престъпления.

Приключени производства са 672 при 862 за 2007 г.

Решени досъдебни производства от прокуратурите.

Прокурорите са решили общо 716 дела, което е 65% от общо наблюдаваните. През 2007г. решенията ДП са били 851 или 60% от делата. и са останали 402 (462) неприключени.

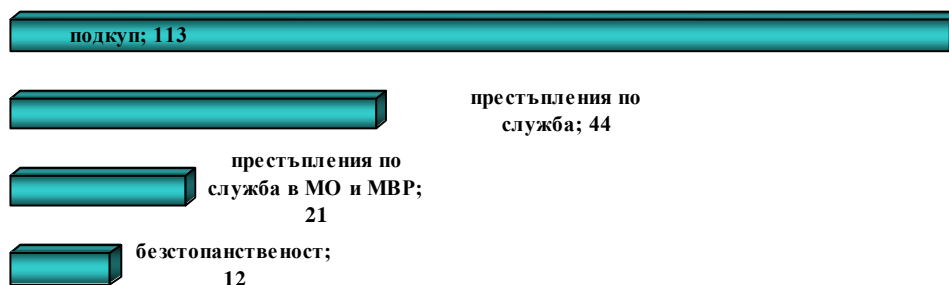
Внесени в съда са 183 прокурорски акта (205 за 2007 г.) срещу 242 обвиняеми лица. Прекратени са 352 дела, като за 2007 г. те са били 468.

С оглед спецификата и трудността на доказване на тези престъпления, следва да се осъвремени и актуализира методиката за проверка и разследване, като се включат и добрите европейски практики и се отчетат допуснатите грешки.

По някои **видове престъпления**, приключените и внесени в съда дела се разпределят, както следва:

- по чл. 219 НК (безстопанственост) са приключени 34 дела. От тях, внесени в съда са 12 с 12 прокурорски акта,
- по чл. 282–283а НК (престъпления по служба) са приключени 367 дела. Внесените актове в съда са 44 срещу 40 лица,
- по чл. 301–307 НК (подкуп) са приключени 189 дела, при 161, 207, 162 за предходните три години. Внесени са 113 акта, при 103 за 2007г.
- по чл. 387, ал. 3 НК (престъпления по служба в МО, МВР и др.) са приключени 21.

Прокурорски актове внесени в съда по видове престъпления

Общо се констатира намаление на водените и приключените дела, в сравнение с миналата година. Обяснението е в трудността при доказване на подобен вид престъпления, продължаващия процесуален формализъм на досъдебната фаза, независимо от прокламацията ѝ в новия НПК на подготвителна и съществуващата криминализация на провокацията към подкуп, другаде успешен способ за разкриване и доказване на престъплението.

В обобщените данни се включват внесените актове през отчетната година и по дела, образувани и в съда през предходни периоди, но приключили през настоящата година.

Решенията по същество ДП с прекратяване и внасяне с прокурорски акт в съда са общо 530. Продължителността на досъдебната фаза за тези дела е както следва:

- до 7 месеца – 248 ДП, което съставлява 47% решенията по същество;
- до 1 година – 98 дела или 18%;
- над 1 година – 184 или 35%.

От тези данни се налага извода, че по 53% от делата се е налагало да се иска продължение срока на разследване от Главния прокурор предвид високата им фактическа и правна сложност. Това още веднъж потвърждава трудността на разследване и доказване на този вид престъпления.

През 2008 г. за корупционни престъпления са осъдени общо 140 лица. Присъдата е влязла в сила по отношение на 111 лица. За 2007г. тези данни са

аналогични и са съответно 142 и 109 лица.

Оправданите лица са 49, от тях с влязла в сила присъда са 23.

Размерът на щетите, причинени с тези престъпления, оценени по внесените в съда прокурорски актове, е 4 731 555 лв., като възстановените са 7283 лв.

Най-много лица са осъдени за прояви на подкуп и безстопанственост. По видове престъпления по текстове от НК осъдените лица са, както следва:

- чл. 282–283а НК – 28 лица;
- чл. 219 НК – 8;
- чл. 242 НК – 2;
- чл. 301–307 НК – 95;
- чл. 387 НК – 4.

Териториалното разпределение на досъдебните производства за корупционни престъпления и движението им по апелативни райони е следното:

През 2008 г. най-голям е дела на корупционните престъпления в района на АП София. Там са наблюдавани 47% от всички ДП за корупционни престъпления, като само в СГП делата за този вид престъпления са 30%.

В района на **АП София** са наблюдавани общо 525 производства, образувани за корупционни престъпления при 577 за 2007г. Новообразуваните производства са 238. Общият брой на приключените производства е 304.

Неприключените досъдебни производства са 210, като от тях неприключени без продължен срок от горестоящ или от главния прокурор са 4 досъдебни производства.

Водените в апелативния район досъдебни производства по Раздел IV „Подкуп” към Глава VIII „Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции” от НК са общо 31, от които 13 новообразувани. За отчетния период 19 досъдебни производства са приключени, като 10 са решени, от които 2 са спрени, прекратените са 4 и три са внесени с обвинителен акт в съда. На съд са предадени 3 лица.

По чл. 225в НК са водени 2 досъдебни производства, като и двете са новообразувани.

За „безстопанственост” през 2008 г. досъдебните производства са 37, от които 16 са новообразувани.

Разследването по 20 досъдебни производства по чл. 219 НК е приключило, като решените от прокурора са 14. Две са спрени, 5 са прекратени, 7 са внесени за

разглеждане в съда с обвинителни актове. На съд са предадени 24 лица за извършена от тях „безстопанственост“.

За извършени престъпления против митническия режим са водени 10 досъдебни производства, от които 6 са новообразувани. Разследването по 7 от делата е приключило, като 4 наказателни производства са спрени, 3 са прекратени.

Нарушаването на служебните задължения, бездействието или превишаването на власт с цел имотна облага по чл. 282 – 283а НК са други случаи на корупционни престъпни деяния.

От наблюдаваните производства за корупционни престъпления, най-голям дял заемат тези по чл. 282 – 283а НК – 361, от които новообразувани - 161.

Разследването по 205 от делата за общо длъжностно престъпление е приключило, решени са 243 дела, като спрените наказателни производства са 40, прекратените са 134, а внесените в съда дела са 16. Предадени на съд са 33 лица.

За сравнение през 2007 г. делата по чл. 282 и сл. НК са били 377 или с 16 повече. Общият брой на решените досъдебни производства е бил 270, като прекратените досъдебни производства са били 127, спрените досъдебни производства са били 45, в съда са били внесени 70 досъдебни производства, като обвинителните актове са били срещу 104 лица.

Размерът на причинените щети по досъдебните производства, внесени с прокурорски актове в съда общо за корупционни престъпления е 2 865 963,11 лв.,

Осъдени са 44 лица за корупционни престъпления, като срещу 32 лица присъдата е влязла в сила. Спрямо три лица предметът на престъплението е отнет в полза на държавата на основание чл. 53 НК.

За отчетния период с оправдателни присъди са 25 лица, като за 6 лица оправдателната присъда е влязла в сила.

През отчетния период по отношение на разследването на корупционни престъпления, най-натоварена е била СГП, в която са наблюдавани 332 ДП. Новообразувани за периода са 173 досъдебни производства.

Впечатление прави малкият брой успешно приключили и внесени в съда досъдебни производства, водени за корупционни престъпления (56), спрямо общия брой решени такива дела (342). Тази тенденция се очертава и при делата водени за престъпления по чл. 282 и сл. НК – 15 обвинителни акта от 225 решени дела. В тази връзка може да се направи извода, че не се обръща достатъчно внимание при извършването на предварителните проверки и при образуването на досъдебните производства от страна на прокурорите или че водените разследвания не са достатъчно ефективни.

В района на **АП Варна** са наблюдавани 191 досъдебни производства (при 263 за 2007 г.), за корупционни престъпления. Новообразувани са 51, при 73 за 2007 г. През периода са решени от прокурорите 100 ДП (152 за 2007 г.) 52,4% от всички наблюдавани; спрени са 10 ДП (при 20 за 2007 г.), прекратени – 58 ДП (при 102 за 2007 г.). Продължава да е обезпокоителен дялът на прекратените ДП в общия брой решени – 58%, независимо, че през 2007 г. е бил още по-висок – 67%.

В съда за разглеждане са внесени 30 прокурорски акта (от тях 28 обвинителни). Относителният дял на внесените в съда прокурорски актове спрямо общо решените ДП е 51,7% (14,5% за 2007 г.), което е задоволително постижение, особено на фона на резултатите през периода 2006-2007 г. Позитивна е тенденцията на намаляване на прекратените и ако се съчетае с нарастване броя на разследванията за корупционни престъпления, то би се набелязал, поне в района на ВАП, така желаният прелом в противодействието на корупцията.

Незадоволителни са и данните по показателите „щети“ и „възстановени щети“ по внесените в съда прокурорски актове за корупционни престъпления. Общият

размер на щетите е около 225 хил. лв., от които са възстановени едва 1342 лв.

За периода са осъдени 12 лица (при 13 за 2007 г.), като по отношение на 8 от тях присъдата е влязла в сила. Броят на оправданите лица е 5 (4 за 2007 г.), от които за едно, както и през 2007г., присъдата е влязла в сила.

Налице е твърде значителен спад в броя на разследванията, водени за корупционни престъпления и сравнително ниска ефективност – 58% от решените дела са прекратени, а внесените в съда прокурорски актове представляват едва 30% (14,5% за 2007 г.) от решените досъдебни производства.

В **Пловдивския апелативен район** са наблюдавани общо 159 производства образувани за корупционни престъпления, от които новообразуваните са 91. За 2007г. наблюдаваните производства от този вид са били 256. През отчетната 2008 г. прокурорите са решили 114 производства, от които са прекратили 52, от тях 8 по давност и са спрели 13. За сравнение през 2007 г. решените досъдебни производства са 197, от които 111 са прекратени, от тях по давност 27 и 32 спрени. Внесените прокурорски актове в съда са 46, колкото са внесени в съда и през 2007 г.

Относителният дял на приключените ДП за корупционни престъпления спрямо наблюдаваните по години е както следва: 2007 година – 76,95 %, 2008 г. – 71,69 %.

Показател за ефективността на работата по тези дела е броят на осъдените лица. През отчетната година те са 45, като 36 от тях са с влязла в сила присъда.

За предходната година тези показатели са 41 осъдени лица, с влязла в сила присъда – 19.

През 2008 година съдът е върнал 11 дела (23,9% от общо внесените ДП), през 2007 г. – 6 са върнатите от съда дела (13,33 % от общо внесените).

Оправданите лица с влязла в сила присъда през 2008 г. са 9 (17,30 % от броя на лицата по общо внесените прокурорски актове), през 2007 г. – 8 са лицата с влязла в сила оправдателна присъда (13,55 % от броя на лицата по общо внесените прокурорски актове в съда).

В резултат от приоритетната работа по тези дела от специализирани разследващи органи и прокурори е намалена продължителността на досъдебната фаза – времето от образуване на ДП до решаването му от прокурор. Докато през 2007 г. над 1 година са решени 69 ДП от образуването им, то през отчетната 2008 г. тези ДП са 33.

В **Апелативен район Велико Търново** през 2008 г. са наблюдавани 86 досъдебни производства за корупционни престъпления, при 95 за 2007 г. Новообразуваните са 44, като за 2007 г. същите са били 45.

През годината са приключени и решени от прокуратурата 51 (59%) от тези производства, като за миналия отчетен период делът на решените производства е бил 54%.

Налице е тенденция към относителен стабилитет на броя на образуваните досъдебни производства за корупционни престъпления, като продължаващата дейност по разкриване и разследване е довела до намаляване броя на наблюдаваните досъдебни производства.

Тридесет и три от решените дела (38%), са прекратени, а по 15% от досъдебните производства (13 ДП) са изготвени и внесени в съдилищата прокурорски актове срещу 15 лица. От тях едно лице е от администрацията на изпълнителната власт.

През последните години прокурорите от апелативния район полагат усилия за своевременно приключване на производствата, водени за такива престъпления. Около 78% от 46 досъдебни производства, които са прекратени или внесени в съда, са

разследвани и решени в срок до 7 месеца от образуването им, около 13% - в срок до 1 година (6 ДП) и 9% над 1годишен срок (4ДП). Внесените в съда и прекратените досъдебни производства за такива престъпления, разследвани в срок до 7 месеца от образуването им, и през предходната 2007 г. също са били 78% .

През 2008 г. от съда не са връщани дела на прокуратурата.

Осъдени през 2008 г. са 13 подсъдими, при 20 за 2007 г., за 9, от които присъдите са влезли в законна сила (19 за 2007 г.).

През отчетния период за корупционни престъпления са оправдани трима подсъдими, за един от тях присъдата е влязла в законна сила.

В **АП Бургас** са образувани и разследвани 81 ДП за корупционни престъпления, като новообразувани са 26, при 17 новообразувани за 2007 г. От тях са приключени 47 дела, а 23 са неприключени, като от няма неприключени с непродължен срок на разследване (22 от неприключените дела за 2007 г. са били с непродължен срок на разследване). Решени от прокурорите са 58 дела. Спрени са 4 досъдебни производства (8 за 2007 г.), а 29 са прекратени (72 за 2007 г.), от които само едно поради изтекла давност за наказателно преследване при 13 през 2007 г. Внесени в съда са 16 досъдебни производства, със 17 прокурорски акта, толкова са били и през 2007 г. От тях 16 обвинителни акта, срещу 20 обвиняеми лица. Размера на щетите по внесените прокурорски актове в съда е 259 419, 95лв. През 2008 г. няма върнати дела от съда на прокуратурата, срещу 8 върнати досъдебни производства от съда през 2007г. Продължителността на досъдебната фаза по тези дела, от образуването на досъдебното производство, до решаването му от прокурора е съответно: до 7 мес. – 3 ДП, до 1 г. – 15 ДП и над 1 г. – 27 производства.

През 2008г. са осъдени 6 лица при 9 за 2007 г., а спрямо 7 осъдени лица присъдите са влезли в сила. Оправдани са 2 обвиняеми лица (3 оправдани за 2007 г.), като спрямо три оправдани лица присъдата е влязла в сила.

Делът на приключените спрямо наблюдаваните досъдебни производства, за корупционни престъпления е 58,02%, на решените спрямо наблюдаваните е 71,60%.

Относителният дял на внесените прокурорски актове в съда спрямо решените производства е 29,31%. Относителният дял на осъдените спрямо обвиняемите лица по внесените актове е 33,33%.

Във **Военно-апелативния район** през 2008 г. са разследвани общо 65 досъдебни производства за корупционни престъпления, от тях новообразувани са 40, които се разпределят, както следва: 8 досъдебни производства, за престъпления по служба (чл.282 НК), от които новообразувани 3; 26 досъдебни производства, за подкуп, от които новообразувани 20; 25 досъдебни производства, за военнодлъжностни престъпления, от които новообразувани 14; 1 досъдебно производство, за документно престъпление.

През отчетния период, във Военно-апелативния район са решени общо 51 досъдебни производства за корупционни престъпления. От внесените в съда 21 ДП - 19 са с обвинителен акт срещу 32 лица. Щетите по внесените в съда дела възлизат на 84 7687, 52 лв., от които са били възстановени щети в размер на 1 381 лева. В края на периода по внесените в съда дела са били осъдени 20 лица, като по отношение на 19 присъдата е влязла в сила, и са били оправдани общо 2 лица.

3.2.3. ИЗПИРАНЕ НА ПАРИ.

През 2008 г. в прокуратурите от страната са наблюдавани 142 досъдебни производства за изпирание на пари /от тях 56 новообразувани/, като към края на отчетния период на етап разследване са останали 51 ДП. Приключени са 57 досъдебни производства, от които 18 са внесени в съда, 24 са спрени, а 7 -

прекратени. За отчетния период наблюдаваните производства са били по чл. 253 НК – в различните му квалификации, както и едно производство по чл. 253б НК.

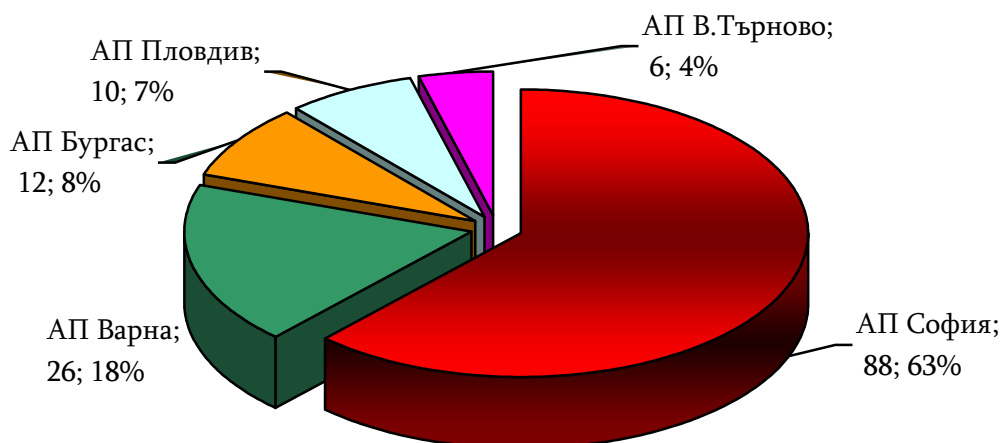

За сравнение през 2007 г. в прокуратурите в страната са наблюдавани 91 досъдебни производства за изпиране на пари /от тях 50 новообразувани/, а през 2006г. – 62 досъдебни производства. През 2007 г. в съда са внесени 10 досъдебни производства, а през 2006 г. техният брой е бил 7. През 2007 г. спрените дела са били 9, а прекратените – 3. За 2006 г. прекратените производства са 10, какъвто е бил и броят на спрените.

От прекратените и внесените в съда 25 производства 7 са приключени в рамките на 7 месеца, 9 – в рамките на 1 година, и 9 – над една година. Основните причини за забавянето на разследването по тези дела продължава да се дължи на необходимостта от събиране на доказателства чрез международни поръчки за правна помощ, както и на усложнена фактическа или правна сложност на разследваните случаи.

По наблюдавани от апелативните прокуратури досъдебни производства най-голям е броят на делата в района на АП София - 88, а по брой на приключени с осъдителна присъда - АП Варна - 12 дела.

Териториално разпределение на досъдебни производства образувани за престъпления, свързани с изпиране на пари

Посочената статистика сочи, че през отчетния период е нараснал броят както на наблюдаваните досъдебни производства за изпиране на пари, така и на новообразуваните такива. Намалял е броят на прекратените досъдебни производства. Наблюдава се засилване на тенденцията обвинения за изпиране на пари да се повдигат и по дела, водени за други престъпления.

По образуваните дела с голям обществен интерес Върховната касационна прокуратура осъществява пряко наблюдение относно разследването по тях, а по останалите производства изисква периодични отчети, като при необходимост дава и указания по разследването. В случай на прекратяване или спиране на досъдебните производства, Върховната касационна прокуратура възлага на апелативните прокуратури извършването на служебна проверка на постановените актове, а впоследствие при необходимост извършва служебен контрол и на актовете на апелативните прокуратури.

Констатираните **проблеми**, свързани с качеството и сроковете на проверките и разследванията по случаите на изпиране на пари се свеждат до:

- наличие на формално приключване на проверките по заведените случаи без проверка на изложените от проверяваните лица данни;
- недостатъчно ефективен контрол от страна на наблюдаващите прокурори по отношение на извършващите проверките и разследващите делата по чл. 253 НК, като се констатират случаи на удължаване на срокове на проверките или на разследванията без разрешения до този момент срок да е използван ефективно за събиране на необходимите данни или доказателства; наличие на случаи, при които липсва яснота относно хода на проверката или на разследването;
- липса на възможност за ползване в съдебна фаза на резултатите от специалните разузнавателни средства, експлоатирани преди образуване на досъдебно производство; невъзможност за постановяване на присъда само въз основа на данните от СРС или анонимни свидетели
- липса на трайна съдебна практика относно начина и степента на доказване на т.нар. „предикатно престъпление” в наказателните производства за престъпления по чл. 253 НК
- несвоевременно постъпване на отговорите на отправени към прокуратури в други държави на молби за правна помощ при разследванията по делата по чл. 253 НК.

През 2008 година са приключени и внесени в съда 18 досъдебни производства срещу 36 обвиняеми лица. Всички внесени дела са по чл. 253 НК, като няма такива по чл. 253а и чл. 253б НК. За сравнение през 2007 г. в съда са внесени 10 досъдебни производства срещу 11 обвиняеми лица, а през 2006 г. – 7 досъдебни производства срещу 8 обвиняеми лица.

През отчетния период са **осъдени 18** лица. По пет от присъдите е установено, че имуществото, предмет на престъплението е от разпространение на наркотици, по пет – от трафик на хора, а в един от случаите – от кражба.

За сравнение през 2007 г. с осъдителни присъди, респ. одобрени споразумения са били приключени 8 съдебни производства, по които са били осъдени 9 лица /4 от тях с ефективни присъди, а на 5 от тях изпълнението на присъдите е било отложено/, а през 2006г. – 4 съдебни производства, по които са били осъдени 4 лица /двама с ефективни присъди, а на двама изпълнението на присъдите е било отложено/.

Посочената сравнителна статистика сочи, че е нараснал броят както на внесените в съда досъдебни производства за изпиране на пари, така и броят на осъдителните присъди и на осъдените лица.

Дейността прокурорите, работили по дела, свързани с изпиране на пари през

отчетния период може да се изрази и чрез размерът на отнетите в полза на държавата предмети на престъпленията. Съгласно посочените по-горе споразумения и осъдителни присъди през 2008 година в полза на държавата са отнети 551 750 лева, 10 475 евро и 6 бр. леки автомобили.

Независимо от констатираните положителни резултати, необходимо е да продължи обучаването и усъвършенстването на прокурорите, и особено на разследващите органи – следователите и разследващите полицаи, както и организирането на семинари на теми, свързани с разследване на финансови, данъчни, компютърни престъпления с участието на представители от Министерството на финансите и Българска народна банка.

3.2.4. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, СВЪРЗАНИ СЪС ЗЛОУПОТРЕБА С ФОНДОВЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ.

Политиките на Европейския съюз се финансират от общността. Измамите, засягащи финансовите интереси на общността, представляват сериозен риск за ефективното функциониране на Съюза и постигане на неговите цели. Защитата на бюджета на Общността е споделена отговорност на европейските институции и държавите-членки. Това налага обща цел – цялостна стратегия против измамите, насочена към основни предизвикателства: обща законодателна политика за справяне с измамите, нова култура на оперативно сътрудничество, институционален подход за предотвратяване и борба с корупцията и засилване на наказателноправните мерки.

Институциите на Общността и държавите членки, като приемат необходимостта от ефективна защита на финансовите интереси на Общността, подписаха Конвенция за защита на финансовите интереси на Европейските общности⁸. Основната цел на Конвенцията е да осигури състави на престъпления в наказателното законодателство на държавите-членки за измама във вреда на финансовите интереси на Общността. Съгласно Конвенцията измамите, засягащи финансовите интереси на Европейските общности, както по отношение на разходите, така и на приходите, представляват всяко умишлено действие или пропуск, отнасящ се до:

- използване или представяне на фалшиви, неправилни или непълни отчети или документи, ефектът от които е присвояване или неправомерно задържане на средства, респективно – незаконно намаляване на ресурсите на общия бюджет на Европейските общности или бюджетите, управлявани от/от името на Европейските общности;
- неразкриване на информация в нарушение на конкретно задължение със същия ефект;
- присвояване на такива средства за цели, различни от онези, за които са били предназначени, респективно – присвояване на незаконно придобита полза със същия ефект.

Регламентът на Съвета (ЕО, ЕВРАТОМ) 2988/95 от 18 декември 1995 г. за закрила на финансовите интереси на Европейските общности създава правна рамка, обща за всички области, обхванати от политиките на Общността така, че да се осигури ефективност на борбата с измамите, които накърняват финансовите интереси на Общността⁹.

⁸ Ратифицирана със закон, обн. ДВ, бр. 12 от 6.02.2007 г.

⁹ Регламент 95/2988 въвежда следните определения:

„Неправомерни действия” (нередност)

Всяко нарушение на разпоредба на правото на Общността, в резултат на действие или бездействие от икономически оператор, което е имало или би имало за резултат: нарушаването на общия бюджет на Общностите или на бюджетите, управлявани от тях, или посредством намаляването или загубата на приходи, произтичащи от собствени ресурси, които се събират направо от името на Общностите или посредством извършването на неоправдан разход.

„Икономически оператор”

Обикновено физическо или юридическо лице, или друго лице с юридически капацитет по националните закони, извършило

От 1 юни 1999 г. Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ) е независимият орган, отговарящ за борба с измамите, увреждащи бюджета на Общността. Службата е създадена с Решение на Европейската комисия №352/28.04.1999 г. и е правопреемник на Службата за координиране и превенция на измамите от 1988 г. като част от Генералния секретариат на ЕК. Структурно ОЛАФ е Главна дирекция в ЕК. Службата упражнява правомощията на Комисията да провежда външни административни разследвания, с цел засилване на борбата с измамите, корупцията и други незаконни действия, засягащи неблагоприятно финансовите интереси на Общността, както и за борба с измамите или други действия, представляващи нарушение на разпоредбите на Общностното право.

ОЛАФ отговаря за осъществяването на всяка оперативна дейност на Комисията във връзка с борбата с измамите, и по-специално:

- разработване на необходимата инфраструктура;
- осигуряване събирането и анализа на информацията;
- осигуряване на техническа помощ, включително в сферата на обучение, за другите институции или органи, както и за компетентните национални органи.

Процесите на евроинтеграция на страната ни наложиха във **вътрешното законодателство** да бъдат предприети необходимите мерки за защита на финансовите интереси на ЕС. Основната насоченост е осигуряване на адекватен и ефективен механизъм с приложими наказателни санкции за борба с измами, увреждащи или застрашаващи бюджета на Съюза. Наказателно-правното законодателство следваше да съдържа разпоредби, въвеждащи изискванията на Конвенцията за съответствие с каталога от изпълнителни деяния за засилване защитата чрез наказателни и други санкции срещу финансовите злоупотреби.

За първи път необходимите изменения се направиха през 2002 г., когато със Закона за изменение и допълнение на НК за престъпленията против собствеността - „**длъжностно присвояване**” и „**документна измама**”, се създадоха **квалифицирани състави за „средства/имущество от фондове, принадлежащи на Европейския съюз или предоставени от тях на българската държава”**. Така се предвиди засилена защита срещу посегателствата, насочени към фондове на ЕС¹⁰. Съдът определя по-висок размер на наказанието „лишаване от свобода” за присвояване по чл. 202, ал.2, т.3, чл. 203, ал.1, вр. чл. 202, ал.2, т.3 – когато деянието е в особено големи размери, представляващо особено тежък случай, респ. по чл.205, ал.1, т.3 и 4 НК - при връщане или заместване на присвоеното. Също по-висок размер на наказанието „лишаване от свобода” е предвидено и за документната измама с идентичен квалифициран състав с оглед предмета на посегателство и оценката за степента на засягане на обществените отношения по чл. 212, ал.3, чл. 212, ал.5, вр. ал.3 НК, респ. при връщане и заместване на полученото имущество по чл. 212б, ал.1, т. 2 и 3 НК. Понастоящем, с оглед различен подход при ползване на съществуващата съдебна практика, се обсъждат необходими промени във връзка със законодателно разширяване кръга на субектите престъплението „измама”, т.к. най-често документната измама се извършва от еднолични търговци и управители, които действат в интерес на управляваните от търговски дружества.

През 2005 и 2006 г. **при престъпленията против паричната и кредитната система се криминализира представянето на неверни сведения с цел кредитиране при облекчени условия с предмет средства от фондове на ЕС.**

някаква нередност. Терминът се използва и за всякакви други лица, които са участвали в нередността, както и за всеки, който е длъжен да поеме отговорност или да предотврати нейното извършване.

¹⁰ Вж. приложение 1 - информация за фондове и програми, по които страната ни получава парични средства от ЕС.

Самостоятелен състав се предвиди в случаите, когато представянето на неверни сведения е извършено от лице, което управлява и представлява юридическо лице или е търговец. Наказателна отговорност носи и длъжностното лице, разрешило или отпуснало кредита или средствата. (чл. 248а, ал.2-4 НК). Необходимо е законодателно усъвършенстване на разпоредбата с оглед криминализиране резултатността от деянието за лицата, получили съответните облекчени условия при кредитирането, респ. средствата от съответните фондове.

При престъпленията против финансовата, данъчната и осигурителната система - се криминализира предоставянето на неверни сведения, а също и скриването на сведения в нарушение на задължение за предоставяне на такива, с цел получаване на средства от фондове на Европейския съюз. С наказание лишаване от свобода се наказва длъжностните и физическите лица за използване на средства от фондове на Европейския съюз не по предназначението им, а също и за допустителство към това престъпление (254а÷б НК).

Към настоящия момент **структурата на вътрешната правна рамка** на престъпленията, съдържащи квалифицираните състави за „средства/имущество от фондове, принадлежащи на Европейския съюз или предоставени от тях на българската държава”, е следната:

Глава V Престъпления против собствеността:

*Раздел III Присвоявания*¹¹

*Раздел IV Измама*¹²

Глава VI Престъпления против стопанството:

*Раздел IV Престъпления п/в паричната и кредитната система*¹³.

Глава VII Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система¹⁴.

Възможни други престъпни състави, свързани с посегателство срещу финансовите интереси на ЕС.

Наказателно правната защита на отношенията, свързани с отпускането и разходването на имущество от еврофондовете може да се осъществява освен чрез специално създадените за целта текстове, допълнително и от съществуващите по глава IX „Документни престъпления” - най-често по чл. 316, чл. 310, ал. 1, чл. 309, ал. 1, чл. 311, ал. 1, чл. 313, ал. 1 НК; отделни случаи на длъжностни престъпления по чл. 282 НК и на стопански престъпления по чл. 219-220 НК.

Създаването на **национални координационни структури за борба с измамите** е мярка на институционално изграждане, насочена към по-активно сътрудничество между държавите-членки в превенцията и борбата с измамите. С изграждането на свои национални структури те се ангажират с осъществяването на активно сътрудничество с Комисията (ОЛАФ) и помежду си, съгласно разпоредбите на чл. 280 от Договора на ЕС.

У нас координационната структура за борба с измамите е създадена в началото на 2003 г. с Постановление на Министерския съвет № 18 от 4 февруари 2003 г. със структурирането на **Съвет за координация на борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейските общности (АФКОС България)**, наричан по-нататък Съвета.

Със създаването на Съвета е избран т.нар. „координационен модел”, т.е.

¹¹ Чл.202, ал.2, т.3, чл.203, ал.1, вр. чл.202, ал.2, т.3, чл.205 –връщане или заместване на присвоеното – чл.205, ал.1, т.3, вр. чл.202, ал.2, т.3, чл.205, ал.1, т.4, вр. чл. 203, вр. чл. 202, ал.2, т.3НК.

¹² Чл.212, ал.3, вр. ал.1, чл.212, ал.4, вр. ал.3, чл.212, ал.5, вр. ал.3, чл.212б, ал.1, т.2 и 3, вр. чл. 212, ал.3НК.

¹³ Чл.248а (нов ДВ 75/2006), чл.248а, ал.2, чл.248а, ал.3, чл.248а, ал.3, вр. ал.2, чл.248а, ал.4, вр. ал.2НК.

¹⁴ чл.254 (до отм. ДВ 75/2006), чл.254, ал.2, чл.254, ал.3, вр. ал.2, чл.254, ал.4, вр. ал.2, чл. 254б, ал.1, чл. 254б, ал.2НК.

създаване на национална структура, която да не дублира, а да координира и да обединява усилията на компетентните институции, включително органите на съдебната власт.

Съветът осъществява взаимодействие и координация между компетентните органи за разкриване и предотвратяване на правонарушенията, засягащи финансовите интереси на ЕО, по-конкретно свързани с използването на средства и имущество от фондове и по програми на ЕС. Съветът осъществява взаимодействие с ОЛАФ, с компетентните органи в държавите – членки, и в други държави, взаимодейства с органите на съдебната власт, предлага мерки за предотвратяване и борба с измамите и злоупотребите.

Членове на Съвета са представители на всички министерства, ангажирани с противодействието на финансовите измами със средства на ЕС – министерство на правосъдието, на земеделието и храните, околната среда и водите, на труда и социалната политика, транспорта, икономиката и енергетиката, регионалното развитие и благоустройството, държавната администрация и административната реформа, МВР чрез съответните дирекции "Противодействие на престъпността, опазване на обществения ред и превенция", "Борба с организираната престъпност", "Гранична полиция", Министерство на финансите чрез Агенция "Митници", Държавна агенция "Национална сигурност"- Главна дирекция "Икономическа и финансова сигурност" и "Финансово разузнаване", Агенцията за държавна финансова инспекция, Националната агенция за приходите, Изпълнителна агенция "Пътна инфраструктура", Държавен фонд "Земеделие", Агенцията за държавни вземания, Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури и Националната ветеринарномедицинска служба.

С допълнение на ПМС № 18/2003 г. от юни 2008 г. (ДВ, бр. 57/2008г.) е предвидено министърът на правосъдието да осигурява взаимодействието на Съвета с разследващите органи, прокуратурата и съда, с цел ежемесечно получаване на пълна информация за хода на досъдебното и съдебното производство по всички случаи, имащи отношение към финансовите интереси на Европейските общности.

Посоченото допълнение на ПМС № 18/2003 г. предвижда указания със задължителен характер, с цел разясняването и прилагането от всички служители на системата за сигнализиране и администриране на нередности и измами по програми и фондовете на ЕС, както и за гарантиране съответствието на системите за контрол с европейските изисквания. По съответните фондове и програми се изготвят указания, които се одобряват, както следва:

- от националния ръководител, по отношение на предприсъединителните фондове на Европейския съюз;
- от ръководителя на сертифициращия орган в Министерството на финансите, по отношение на Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз;
- от изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие”, като Разплащателна агенция, и от министъра на земеделието и храните, по отношение на Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за гарантиране на земеделието и Европейския фонд за рибарство;
- от министъра на финансите, по отношение на „традиционните собствени ресурси”, като част от вноската на Република България в общия бюджет на Европейския съюз.

През октомври 2005 г. Министерският съвет прие **Стратегия за борба с измамите, засягащи финансовите интереси на Европейските общности** отразяваща волята за координация усилията на всички компетентни национални органи за ефективна защита на финансовите интереси на Европейските общности. Направената актуализация постави акцент върху по-добрата координация и определи

конкретните цели.

Взаимодействието и сътрудничеството между Прокуратурата на РБ и Съвета в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейските общности се осъществява въз основа на **Инструкция, издадена от главния прокурор и министъра на вътрешните работи** от 2003г. изменена и допълнена през декември 2007 г.

Взаимодействието се осъществява, както по линия на координация на действията на всички органи на национално равнище, така и за по-тясно взаимодействие с Европейската служба за борба с измамите. Представители на Прокуратурата участват в заседанията на Съвета и имат правата на член на Съвета, когато се разглеждат въпроси от нейната компетентност.

В изпълнение на чл. 15а от Инструкцията Прокуратурата информира Съвета за движението на образуваните преписки и наказателни производства, съдържащи данни за всички нарушения, засягащи финансовите интереси на Европейската общност. Информацията съдържа данни за нарушените разпоредби, престъпните състави от НК, принадлежността на средствата (фонд или друг инструмент на ЕС), начин на разкриване и използвани способи за извършването му, посочване на лицата.

Взаимодействието с другите държавни органи, имащи отношение към противодействието на този вид престъпност също е регламентирано с отделни инструкции и споразумения на главния прокурор и съответните ръководители на ведомства като: Споразумения за сътрудничество и взаимодействие между Българската народна банка и Прокуратурата на РБ от август 2006 г., със Сметната палата – от юли 2007 г., Инструкция за организацията на работа и съвместните екипи от ПРБ и МВР от юни 2006 г., Инструкции за организацията и формите на взаимодействие с Министерство на финансите., с Агенцията за финансово разузнаване (сега Дирекция към ДАНС) и МВР съответно от юли и ноември 2006 г.

За повишаване на **административния капацитет на Прокуратурата** и подобряване на работата ѝ в противодействието на финансовите измами, в структурата на Прокуратурата е обособена самостоятелна структурна единица, наблюдаваща и отговаряща пряко за работата по преписките и делата, свързани с посегателства върху имущество от фондове, принадлежащи на ЕС или предоставено от тях на българската държава. **За първи път през август 2006 г. със Заповед № ЛС-213 на Главния прокурор е създаден сектор „Противодействие на престъпленията против финансовата система на Европейския съюз”, като част от специализирания отдел на ВКП „Противодействие на организираната престъпност и корупцията”.**

Процесът на работа и засилените очаквания към Прокуратурата за повишаване на ефективността в борбата с престъпността като цяло, и в частност срещу посегателствата, засягащи имуществото на ЕС, доведоха до необходимостта от промени в структурата на Върховната касационна прокуратура. **От 1 септември 2008 г. със Заповед № 3049 на Главния прокурор е създаден самостоятелен специализиран отдел „Противодействие на престъпленията против финансовата система на Европейския съюз”** на негово пряко подчинение. Прокурорите от този отдел осъществяват специален надзор на всички преписки и дела, по които предмет на престъпление са средства от фондове на ЕС, като осъществяват и инстанционен контрол по тях.

В териториалните прокуратури се осъществява специализиране на прокурори по този вид дела. Определен е прокурор от всяка апелативна прокуратура, който да следи за добрата координация в работата по преписките и делата между окръжните прокуратури и Върховната касационна прокуратура.

Специализираният отдел при ВКП „Противодействие на престъпленията

против финансовата система на Европейския съюз” събира и анализира данните за всички престъпления от този вид, обобщава и информацията за начините на разкриване на нарушенията и използваните методи за извършването им, като предоставя информацията на главния прокурор и на Съвета за борба с измамите, засягащи финансовите интереси на Европейските общности.

Обобщени данни и анализ на квалифицираните състави на престъпления, засягащи финансовите интереси на ЕС.

Общата статистическа отчетност на ПРБ, организирана с указание на главния прокурор, събира данни от образуването на досъдебното производство до приключването му със съдебен акт **за престъпления по НК, които съдържат само квалифицираните състави за „средства/имущество от фондове, принадлежащи на Европейския съюз или предоставени от тях на българската държава”.**

По тази причина данните¹⁵, които представяме по-долу, се отнасят само до тези специални престъпни състави.

За злоупотреби с фондове на ЕС през 2008 г. са **наблюдавани общо 89 досъдебни** производства. Налице е ръст спрямо 2007 г. повече от 3 пъти.

Образуваните дела през годината за престъпления, свързани с посегателства срещу фондове, принадлежащи на ЕС със споменатата правна квалификация са незначителна част от всички образувани в Прокуратурата досъдебни производства (0,05% при 0,02% през 2007г.). Налице е, макар и незначително увеличение на дела на новообразуваните дела.

От прокурор са решени 38 производства, а за 2007 г. – 12. Прекратените от прокурор дела съставляват 0,03% от общия брой постановени актове за прекратяване на производствата. Относителният дял на спрените спрямо наблюдаваните дела за този вид престъпления през 2008 г. съставлява 12%, а на прекратените - 7,9%.

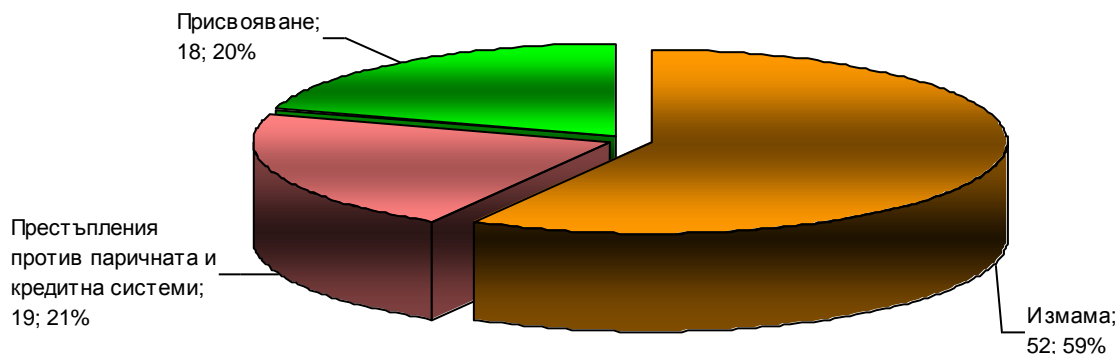
В структурно отношение през 2008 г. наблюдаваните 89 досъдебни производства преобладаващо имат за предмет на разследване документни измами, кредитни измами и длъжностни присвоения.

Най-много досъдебни производства – общо **52**, са наблюдавани за престъпления по Глава пета „Престъпления против собствеността”, Раздел IV „Измама” (с Еврофондове) - чл. 212 НК (22 - по чл. 212, ал. 3; 21 - по чл. 212, ал. 4, вр. ал. 3; 9 - по чл. 212, ал. 5, вр. ал. 3 ÷9).

Следват престъпленията по Глава шеста „Престъпления против стопанството”, Раздел IV „Престъпления против паричната и кредитната система” - общо **19** производства. От тях – по чл. 248а НК (кредитна измама) – 7, по чл. 254 НК (до отм. ДВ, бр. 75/2006 г. - кредитна измама) – 4 и по чл. 254б, ал. 1 НК (нецелево използване на средства на ЕС) – 8 досъдебни производства.

За длъжностно присвояване със систематическо място по НК - Глава пета Раздел III „Присвоявания” са образувани **18** досъдебни производства.

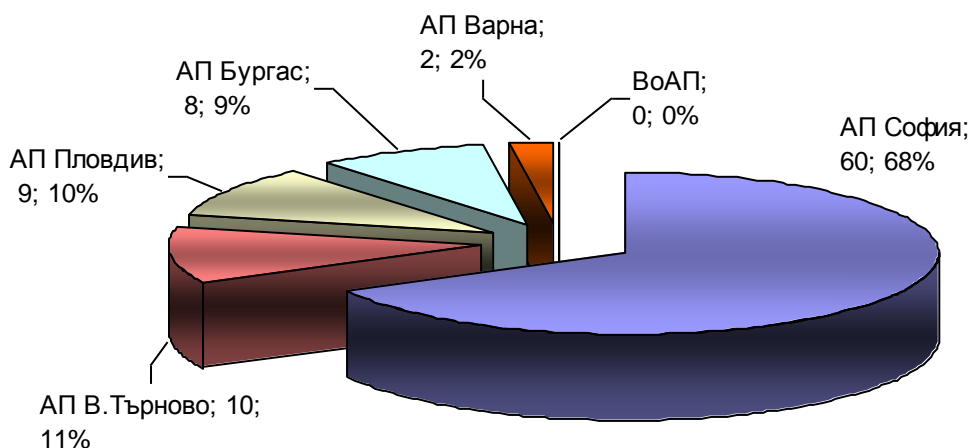
¹⁵ Данните са предоставени от териториалните прокуратури и са актуални към 9 март 2009 г.

Структура на наблюдаваните досъдебни производства, образувани за престъпленията свързани със злоупотреби с фондове на ЕС 2008 г.

На териториален принцип - по апелативни райони, наблюдаваните досъдебни производства и внесените прокурорски актове в съда за престъпления против финансовите интереси на Европейския съюз се разпределят по следния начин:

	Досъдебни производства	Прокурорски актове
Апелативен район София	60	8
<i>от тях: за района на СГП</i>	<i>41</i>	<i>6</i>
<i>района на ОП Монтана</i>	<i>11</i>	<i>1</i>
Апелативен район Пловдив	9	2
Апелативен район Бургас	8	2
Апелативен район В. Търново	10	1
Апелативен район Варна	2	-

Териториално разпределение на наблюдаваните досъдебни производства образувани за престъпления, свързани с фондове на ЕС

Внесени в съда са 13 прокурорски акта и са предадени на съд 14 лица за квалифицирани състави на престъпления с предмет средства или имущества принадлежащи на ЕС или предоставени от тях на българската държава. За сравнение, през 2007 г. прокурорските актове, внесени в съда, са 4, срещу 4 лица. Налице е увеличение и на относителния дял на **внесените прокурорски актове в съда** за този вид престъпления - 0,03% (при 0,01% за 2007г.) от всички внесени актове.

Причинените щети по досъдебните производства, по които има внесен прокурорски акт в съда, са в размер на 1 465 194,90 лв., като възстановени от тях са 154 264 лв.

Внесените прокурорски актове в съда съобразно структурата на престъпленията по НК се разпределят по следния начин:

- измами - 5 прокурорски акта;
- длъжностни присвоявания - 4 акта;
- престъпления против паричната и кредитната система- 4.

През 2008 г. са осъдени 5 лица, а оправдани – 3. По отношение на 2 лица осъдителните присъди са влезли в сила. За 2007 г. няма осъдени и оправдани лица за този вид престъпления.

Наблюдаването и задълбоченото анализиране на престъпната дейност, в нейната цялост, засягаща средствата и фондовете на Европейския съюз, е задача на специализирания отдел на ВКП „Противодействие на престъпленията против финансовата система на Европейския съюз“.

Тук само ще посочим, че този вид посегателства се характеризират с усложнена престъпна дейност - обикновено в условията на продължавано престъпление, нерядко и в съучастие с длъжностни лица, които в кръга на служебните си задължения участват в процеса на управление и контрол на финансови средства, предоставени от ЕС. Извършваните до момента престъпления са по отношение на фондове и програми, предоставящи такива средства като Програма за подпомагане на земеделските производители – СЕПП, САПАРД, ФАР, „Леонардо да Винчи“, ИСПА и др.

Способът, до който най-често се прибегва е използването на неистински документи или представяне на неверни сведения. Използват се документи с невярно съдържание, които се представят пред органите, управляващи и упълномощени да се разпореждат със средства, предоставени от ЕС. С тези документи се удостоверява изпълнението на проекти и договори, сключени с фирми-подизпълнители, придружени от първични счетоводни документи за разплащане и приемо-предавателни протоколи. В немалка част от случаите, когато се отнася до подпомагане на земеделски производители, бенефициентите заявяват площи, различаващи се по размер, местонахождение и качество от действително обработваните. Разчита се Интегрираната система за административен контрол в Разплащателната агенция да няма други подадени общи заявления за обработваема земя, макар реално заявителят да не е обработвал земите, които е заявил като обработвани от него.

Типични примери за престъпни посегателства срещу средства на Европейския

съюз съдържащи квалифицираните състави „средства/имущество от фондове, принадлежащи на ЕС или предоставени от тях на българската държава” посочваме в отделно приложение.

В заключение, мониторингът и докладите на ЕК показаха редица слабости в системите за управление и контрол и насочват вниманието към определени нередности, случаи, в които има подозрения, данни за измами и конфликт на интереси между управлението на програми и изпълнители.

Що се отнася до ефективността в дейността на съдебната система евроекспертите акцентират на необходимостта от конкретни резултати по разследвания на финансови измами – образувани дела и постановени присъди.

В тази връзка следва да се отбележи, че НПК не съдържа разпоредби, по силата на които докладите на ОЛАФ да са законен повод за образуване на досъдебно производство или редовно доказателствено средство при събиране и проверка на доказателствата в наказателния процес.

Характерно за злоупотребите с фондове на ЕС е, че не всички нарушения на правилата при усвояването на европейските пари са престъпления. За това и не веднъж е споменавано, че Прокуратурата не е контролен орган и не може да замести контролните функции на държавата. Административният контрол би следвало да се осъществява във всички области и на всички нива – финансов, митнически, данъчен, ветеринарен, санитарен, по условията на труд, строителен и т.н. Гражданското общество следва да е наясно и с обективни очаквания за това, че Прокуратурата се намесва само в случаите, когато до нея са подадени конкретни сигнали за извършени престъпления или тя се е самосезирала.

Анализът на данните за противодействие на престъпленията, засягащи финансовите интереси на Европейските общности през последната година сочи на засилена активност от страна на Прокуратурата и подобро взаимодействие с останалите органи, ангажирани в противодействието на този вид престъпност.

Въпрос на държавна политика е определянето на най-удачната материално правна и наказателнопроцесуална рамка – видовете престъпления и предвидените за тях наказания, качеството на разследване и доказване на престъпленията и допустимият формализъм на процеса в подготвителната - досъдебната му фаза; равенството на страните и степента на защита на извършителите и пострадалите в процеса като баланс на личен и национален интерес; ускоряване на наказването и диференцираните форми на съкратени съдебни процедури - справедливостта на наказанията и удовлетворяване очакванията на обществото за справедлив съдебен процес в съчетание с принципите за превантивната роля на наказателния процес, както спрямо подсъдимите, така и спрямо всички членове на обществото за утвърждаване на върховенството на закона и неговото еднакво прилагане.

3.2.5. Наказателни производства срещу народни представители, магистрати, членове на МС и други лица, заемащи висши държавни и обществени длъжности.

През 2008г. са водени наказателни производства срещу народни представители, членове на МС и други лица, заемащи висши държавни и обществени длъжности, както следва:

- народни представители – 7, от които 6 са оправдани. Пет от оправдателните присъди са протестирани от Прокуратурата. Спрямо един депутат делото е частично прекратено и изпратено по компетентност в ОП Враца, където разследването продължава срещу други лица за проявена безстопнственост;
- членове на МС – 1, което е решено и е постановено прекратяване на

- основание чл.24, ал.1 НПК;
- областни управители и/или техни заместници и длъжностни лица в областните управи – 3. Делата са образувани за извършени длъжностни престъпления по чл. 282 НК Разследването по досъдебните производства продължава;
- кметове, зам. кметове и председатели на общ. съвети – 9. Делата са за злоупотреби с фондове на ЕС и корупционни престъпления. По тях разследването все още не е приключило, с изключение на едно, което е внесено в съда с обвинителен акт за корупционни престъпления по чл. 283а, ал., вр. чл.282, ал.1 НК;
- главни комисари в МВР и генерали в МО и БА – 6. По две от делата разследването не е приключило, едно е спряно и едно е внесено в съда с обвинителен акт за престъпление против правосъдието по чл. 294, ал. 4, вр. ал.1, вр. чл. 26, ал. 1 НК, а по две дела са постановени осъдителни присъди за извършени длъжностни и корупционни престъпления – “лишаване от свобода”- едната в размер на 3 г. и другата - 1 г. и бм., като е отложено изпълнение на двете присъди съответно за срок от 5 и 3 г.

Наблюдавани ДП срещу магистрати през 2008 г.

Наблюдавани са общо 26 ДП, от тях срещу: прокурори – 6 (4 новообразувани), съдии – 7 (3 новообразувани), следователи – 13 (8 новообразувани). По 9 от делата все още не е повдигнато обвинение и на този етап разследването се води срещу неизвестен извършител.

Прокурори - 6:

- за корупционни престъпления – 2;
- за престъпления против правосъдието – 4;

Съдии - 7:

- за корупционни престъпления – 5;
- за измама 1;
- за документни престъпления – 1.

Следователи - 13:

- за корупционни престъпления – 4;
- за документни престъпления – 2;
- за престъпления против правосъдието – 6;
- за присвояване – 1.

ДП срещу магистрати с внесен в съда обвинителен акт - 9.

Прокурори - 4:

- за корупционни престъпления – 3;
- за изнудване – 1.

Съдии - 3:

- за транспортни престъпления – 1;
- престъпления против реда на управлението – 1;
- за документни престъпления – 1.

Следователи - 2:

- за корупционни престъпления – 1;
- за присвояване – 1.

Осъдени магистрати - 7.

Прокурори - 3:

- за документни престъпления – 2 (1 - глоба и 1 – с отлагане изтърпяването на наказанието „лишаване от свобода” на основание чл. 66 НК - т. нар. „условно”);
- за транспортни престъпления – 1 глоба и лишаване от право да

управлява МПС;

Следователи - 4:

- за корупционни престъпления – 3 условно „лишаване от свобода“;
- за присвояване и незаконен трафик на наркотици – 1 условно „лишаване от свобода“;
- за престъпления против правосъдието – 1 условно „лишаване от свобода“.

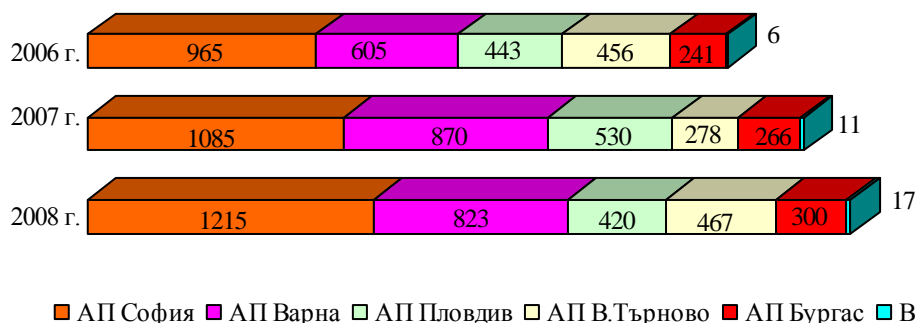
Оправдани са 2 прокурори и 4 следователи.

3.2.6. ДАНЪЧНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ.

През 2008 г. прокурорите са осъществявали ръководство и надзор върху 3242 (3040 за 2707г.) досъдебни производства, образувани за данъчни престъпления.

Тенденцията на увеличение броя на делата, както и териториалното им разпределение в последните три години се илюстрира от следващата графика.

Наблюдавани досъдебни производства за данъчни престъпления

Новообразувани за периода са 1510, при 1428 за 2007г., което е 46,6% от наблюдаваните ДП за този вид престъпления.

За данъчни престъпления с предмет ДДС са образувани 175 ДП. В съда са внесени 58 прокурорски акта, по които щетите са в размер на 12385758 лв. Осъдени са 40 лица.

Прокурорите са решили общо 1946 ДП, образувани за данъчни престъпления (за 2007 г. те са 1803 и 1736 през 2006 г.).

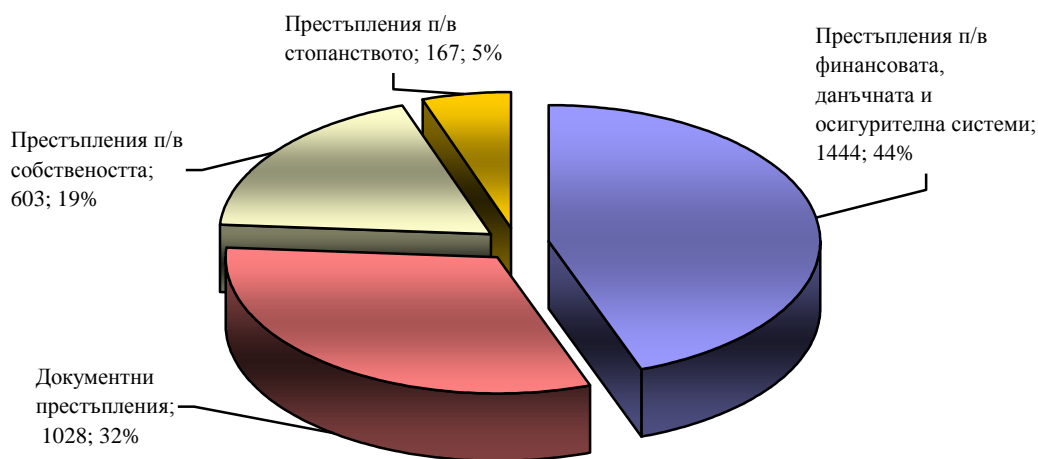
Внесени в съда са 560, а за 2007 г. - 522 прокурорски акта за данъчни престъпления. От тях, обвинителните актове са 313, срещу 690 обвиняеми лица, от тях 2 лица с имунитет и други длъжностни лица. Предадените на съд лица през 2007г. са били значително по-малко – 380.

Прекратените дела за 2008г. са 519, от тях, прекратени по давност са 46, като 17 са срещу известен извършител. Прекратените ДП са 16% (за 2007 г. са били 61,8%) от наблюдаваните и 26,7% от решените.

Спрени са 773 за 2008 г., а през 2007 г. - 667 досъдебни производства, или 39,7% от решените дела за данъчни престъпления. Спрените ДП срещу известен извършител са 376 (48,6 % от спрените, при 54,2 % през 2007 г.).

Броят на осъдените лица за този вид престъпления е 485, при 343 за 2007г. и 376 през 2006 г. С влезли в сила присъди са 410 лица, при 289 присъди за 2007 г. и 301 през 2006 г. През периода е осъдено 1 лице от категорията „кметове, председатели на държавни агенции др. високопоставени длъжностни лица“ и 1 лице от администрацията на изпълнителната власт.

Въпреки регистрираният ръст на осъдените лица, немалък е и броят на оправданите лица, които са 51 и с влязла в сила оправдателна присъда - 23.

Структура на данъчните престъпления - 2008 г.

Структурата по текстове от НК на наблюдаваните ДП, образувани за данъчните престъпления, е следната:

Глава V Престъпления против собствеността – 603;

Раздел IV Измама – 603, от които по чл. 212 (до ДВ, бр.75, в сила от 13.10.2006 г.) – 589;

Глава VI Престъпления против стопанството – 167;

Раздел II Престъпления в отделни стопански отрасли по чл.234 – 167.

Глава VII Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система – 1444:

Чл. 255 (до изм. ДВ 75/06) – 301;

Чл. 255 (след изм. ДВ 75/06) – 389;

Чл.255а (нов ДВ 75/06) - 14;

Чл. 256 (до изм. ДВ 75/06) - 191;

Чл. 256 (след изм. ДВ 75/06) - 11;

Чл. 257 (до отм. ДВ 75/06) - 538.

Глава IX Документни престъпления – 942:

Чл. 308 – 361,

Чл. 316 – 604.

Структурата на този вид престъпност и през 2008 г. се запазва същата като и през 2007 г. Най-голям е процента на престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система, близо половината от всички досъдебни производства за данъчни престъпления, следвани от документите, престъпленията против собствеността, най-малък е броя на престъпленията против стопанството.

Наблюдаваните досъдебни производства за данъчни престъпления през 2008 г. са 0,7% от всички ДП в прокуратурата, като броя им се е увеличил с 6,6% спрямо 2007 г. и с 19,8% спрямо 2006г. Внесените в съда прокурорски актове за тези престъпления са 0,3% от всички приключени досъдебни производства. И през 2008 г. съотношението на решенията от прокурор досъдебни производства спрямо общо наблюдаваните се запазва каквото е било и през предходната година – 60%.

Известно намаление на показателите сравнено с предходната, 2007г. отчетна година има при сročността на разследване. Досъдебните производства, при които продължителността е 7 месеца са намалели с 2% спрямо 2007 г.

През 2008 г. главният прокурор издаде методически указания свързани с тълкуването и прилагането на чл. 255 НК, наложили се от необходимост в работата на прокурорите. В указанието са засегнати и организационни въпроси, свързани с

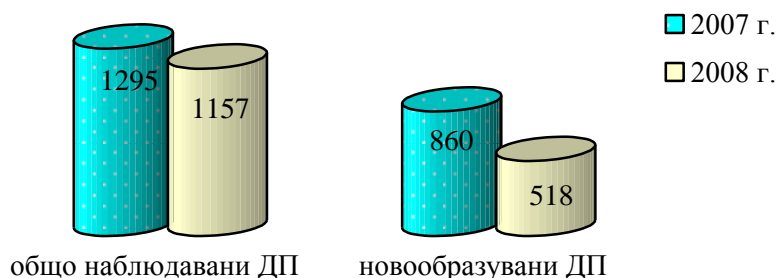
активността и ефективността на взаимодействието между прокуратурата и НАП при преценка за наличието на достатъчно данни за образуване на досъдебно производство за данъчни престъпления.

За подобряване на борбата с данъчните престъпления е наложително, също така, и подобряване на превантивната работа на органите на НАП по отношение на рисковите субекти и данъчни служители.

3.2.7. Престъпления, свързани с изготвяне, прокарване в обръщение и използване на неистински и преправени парични знаци и кредитни карти.

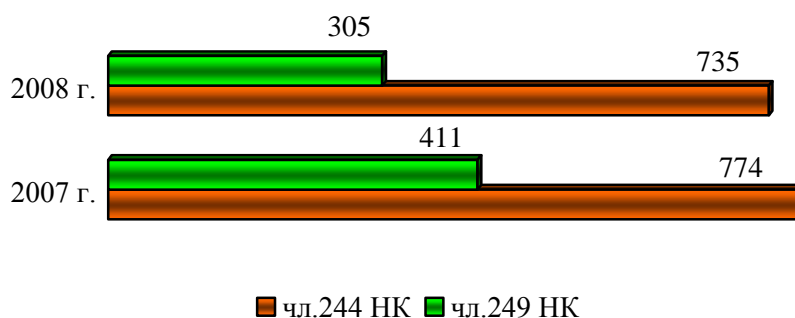
Наблюдаваните през 2008г. досъдебни производства по Глава V Престъпления против стопанството, раздел IV Престъпления против паричната и кредитната система НК - за изготвяне, прокарване в обръщение и използване на неистински и преправени парични знаци, кредитни карти и други разплащателни средства са 1157, при 1295 за 2007г. и 875 за 2006г. Налице е намаление с 11% спрямо 2007 г., и увеличение с 25% спрямо 2006 г.

Престъпления свързани с кредитни карти

От общо наблюдаваните дела, новообразувани през годината са 518. В последните три години се констатира тенденция към спад на новообразуваните дела за този вид престъпления - с 40% спрямо 2007 и 17% спрямо 2006 г. Обвинения са повдигнати на 247 лица.

Наблюдавани ДП на престъпленията срещу паричната и кредитната система по чл. 244 и чл.249 НК

Най-голям дял имат наблюдаваните дела, образувани за престъпления по чл. 244 НК, прокарване в обръщение на подправени парични или други знаци - 735, от които новообразувани през периода са 411. Голям е и броят на наблюдаваните ДП за използване на подправени кредитни карти (по чл. 249 НК) - 305, от тях новообразувани са 50.

За периода са приключени 743 досъдебни производства, или 64% от общо

наблюдаваните за този вид престъпления.

Решените дела от прокурорите от приключените през отчетната година дела и такива от предходната година са 839 дела.

През годината са спрени 488 дела, от които 52 срещу известен извършител. Прекратени са 141 дела, от тях по давност – 43.

Внесени в съда са 91 досъдебни производства срещу 124 обвиняеми лица.

По водените съдебни производства са осъдени 88 лица, като до края на отчетния период с влязла в сила присъда са 75 лица .

Оправдани са 5 лица, и спрямо едно лице оправдателния съдебен акт е влязъл в сила.

Най-много дела са наблюдавани в района на АП София – 638 дела, или 45 % от общо наблюдаваните за ПРБ, като новообразуваните са 261. В съда са внесени общо 39 дела срещу 49 обвиняеми лица. Осъдени са 35 лица и присъдата е влязла в сила по отношение на 26 лица. Оправдани са 5 лица.

На следващо място по брой наблюдавани дела са прокуратурите от районите на АП Варна и АП Пловдив. За АП Пловдив внесените в съда ДП са 18, като са осъдени 19 лица, а в района на АП Варна в съда са внесени 17 ДП и са осъдени 20 лица.

Големият брой на спрените дела, независимо от това дали са срещу известен или неизвестен извършител, а в сравнение с тях 5 пъти по-малко внесените в съда дела, налагат необходимостта от по-активни действия на разследващите органи, както за разкриване на този вид престъпления, така и за събирането на необходимите доказателства за предаване извършителите на съд.

Добър показател за качеството на внесените в съда прокурорски актове е малкият брой на оправданите лица – общо 5 (за 2007г. те са били 12) спрямо осъдените такива за отчетния период – 88 и тези с влязла в сила присъда – 75.

От всички наблюдавани през периода 1157 досъдебни производства само 20%, или 232 са приключили с прекратяване или внасяне на досъдебното производство в съда. За сравнение през 2007 г. този процент е 21% (от 1295 наблюдавани - 278 прекратени и внесени в съда ДП).

Критериите за продължителност на досъдебната фаза са съизмерими с тези от предходната година. И през 2008 г., както през 2007г. най-висок е процентът на делата решени в срок до 7 месеца – 52%, при 58% за 2007 г. Следват досъдебните производства с продължителност над 1 година – 35 % и 25% за миналия отчетен период, а тези с продължителност до 1 година са 13%, като за 2007 г. са били 16%.

В заключение за досъдебните производства, образувани за престъпления против паричната и кредитната система може да се каже следното.

През 2008 г. тези досъдебни производства представляват 0,3% от всички наблюдавани в прокуратурата. Отчетеното намаление на наблюдаваните досъдебни производства за този вид престъпления е пропорционално на общото намаление на всички наблюдавани от Прокуратурата дела с 11 %.

Влошени са показателите за срочност. Намалява броят на досъдебните производства, приключени и решени в срок до 7 месеца и до 1 година, а е налице увеличение на делата приключени над 1 година.

Като причина за тези резултати може да бъдат посочени трудностите, свързани с изпълнението на съдебно-следствени поръчки и провеждането на разпити на множество свидетели, които пребивават в чужбина.

При разследването на делата са налице сериозни затруднения от законодателен характер свързани, както с кратките процесуални срокове за разследване по такива обемни и сложни откъм доказателства дела, така и необходимото задължително представяне пред съда при разглеждане на молбата за промяна на мярката за неотклонение на всички материали събрани в хода на разследването, което води до злоупотреба с право от страна на защитата обвиняемите и забавяне на разследването с оглед дългия им престой по съдебните инстанции.

И през 2008 г. от прокуратурите отново се поставя въпроса за законодателна промяна. Наложителна е *законодателна промяна на текста на чл. 249 НК*, като елементът от състава "значителните имуществени вреди" следва да отпадне от законния състав. Наличието му прави този текст неприложим в практиката, защото от банкомат може да се теглят суми до 400 лв. за един ден - размер далеч по-малък от размера, обосноваващ "значителните имуществени вреди". Би следвало да се възприеме текстът, който е бил в сила до 2006 година.

3.2.8. Престъпления с предмет наркотични вещества и прекурсори.

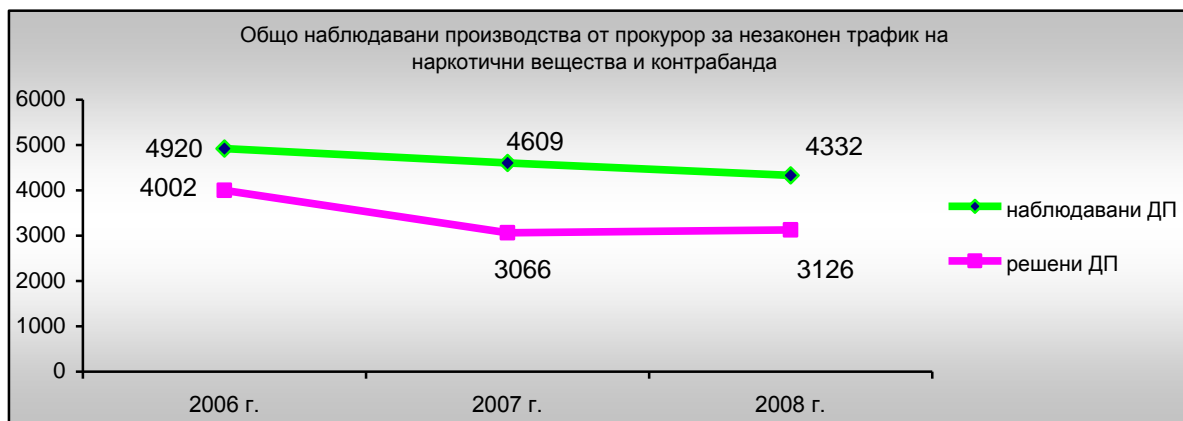
Противодействието на незаконния трафик на наркотици и като неразделна част от борбата срещу организираната престъпност продължава да бъде един от приоритетите на прокуратурата и през 2008г.

Престъпленията, с предмет наркотични вещества и прекурсори са регламентирани в раздел III от Особената част на Наказателния кодекс Престъпления против народното здраве и околната среда на Глава XI Общопасни престъпления, изразяващи се в производство, придобиване, държане, склоняване към употреба, засяване и отглеждане на растения, съдържащи наркотични вещества – чл. 354а -354в НК.

С направената законодателна промяна (ЗИДНК ДВ, бр. 75/2006 г.) и при правилно приложение на закона, се очаква санкционната политика на съда да съответства на степента на обществена опасност на извършените деяния с предмет наркотици, като не се налага изкуственото до скоро прилагане на други правни институти, за постигане на принципа на справедливост на наказанието. С приетата диференциация на престъпната дейност, свързана с наркотици и техни аналози, и разграничаването на наказателната санкция, естествено ще се открийт особено тежките случаи на такива престъпления и в същото време обективно ще намалее броят на оправдателните присъди (понастоящем повечето спрямо наркозависими лица).

През 2008 г. за престъпления с предмет наркотични вещества и прекурсори (против народното здраве и трафик/митническа контрабанда на наркотици) са **наблюдавани** общо 4332 досъдебни производства, при 4609 досъдебни производства за 2007 г. и 4920 за 2006г. забелязва се трайна тенденция на намаляване на делата за този вид престъпления, с 6 % спрямо 2007 г. и с 12% спрямо 2006 г. (вж. графиката по-долу). Относителният дял на наблюдаваните дела за наркотици, спрямо общия

брой досъдебни производства, включващи всички видове престъпления се запазва същия както и през 2007 г., а именно 1%.

По **чл. 354 а-в НК** за общоопасни престъпления против народното здраве, наблюдаваните дела са 4194 за 2008 г. при - 4431 за 2007г., 4767 за 2006г. и 4303 за 2005г.

За **контрабанда на наркотични вещества** по чл. 242 НК са наблюдавани общо 138 ДП, при - 178 за 2007 г. 153 за 2006 г. и 63 за 2005г.

Новообразуваните досъдебни производства през 2008г. за престъпления с предмет наркотици – против народното здраве и контрабанда са 2932 (3346 за 2007г.).

През 2008 г., както и през предходните периоди, преобладават деянията по чл. 354а НК – 2849 ДП следвани от престъпленията по чл. 354а, ал. 3 НК – 1843 дела, и чл. 354в, ал. 1–5 НК – 75 и престъпленията по чл. 242 НК – 67.

Извършената в края на 2006г. законодателна промяна, отчетността за 2006г. разграничи дейността на лицата, които употребяват наркотици, от тези, които произвеждат и разпространяват наркотични вещества, преди това регламентирана в един текст – чл. 354а НК с отделни хипотези.

За производство/преработка на наркотични вещества образуваните през годината дела са 6. За придобиване, държане и съхраняване са образувани 2849 дела (3277 за 2007 г.), за разпространение – 258 (215 за 2007г.).

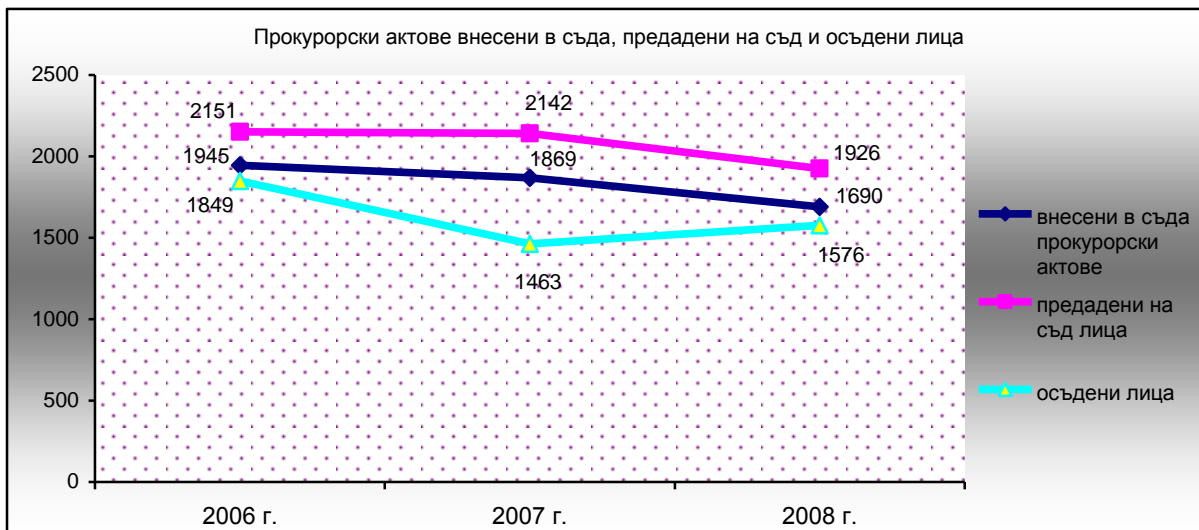
От наблюдаваните през 2008 г. дела за такива престъпления прокурорите са **решили** 3126 или 72%, като за 2007 г. са били решени 3066 (67%).

В съда са внесени общо 1690 прокурорски акта, срещу 1926 лица, от които 30 са чужди граждани.

Продължителността на досъдебната фаза, от образуването на досъдебното производство до решаването му с окончателен прокурорски акт е добра, като до 7 месеца са решени 2224 ДП, а до 1 година - 215 и над 1 година - 121 ДП.

Влошаване на показателите се отчита при спирането и прекратяването на досъдебните производства. Спрените дела спрямо наблюдаваните са се увеличили с 1,1 % в сравнение с 2007 г., а процентът на прекратените се е увеличил с 6,6 % и то при намаляване на общия брой досъдебни производства.

Налице е увеличение със 7,7% на **осъдените** извършители на такива престъпления през отчетната 2008 г., които са 1576, при 1463 за 2007 г. Присъдите са влезли в законна сила за 1403 лица (1393 за 2007 г.).

Териториалното разпределение на престъпността, свързана с незаконен трафик и разпространение на наркотици, за 2008 г. е следното.

Най-много дела с предмет наркотични вещества са наблюдавани в района на **АП София**, с най-голямо разпространение на територията на столицата и областта в района на ОП Благоевград. Общият брой на досъдебните производства за АП София е 2544, при 2 741 за 2007 г. Решени са 1764 ДП, при 1659 за 2007 г. Внесени в съда са 778 (953 за 2007 г.), осъдени са 574 лица, при 504 лица за 2007 г., с влязъл в сила съдебен акт са 379 (339 за 2007г.).

За района на АП София през отчетната 2008 г. е налице ръст от 9% на относителния дял решени досъдебни производства от общо наблюдаваните.

На следващо място е районът на **АП Пловдив**. Данните са следните: общо наблюдавани през отчетния период са 724, при 758 дела за 2007 г., приключени са 577 (599 за 2007 г.). Увеличение бележат внесените в съда прокурорски актове, които са 444, а за 2007 г. са били 410. По-голям е и броят на осъдените през годината лица - 530, при 465 за 2007 г., както и на тези по отношение на които присъдата е влязла в сила - 511 (385 за 2007г.).

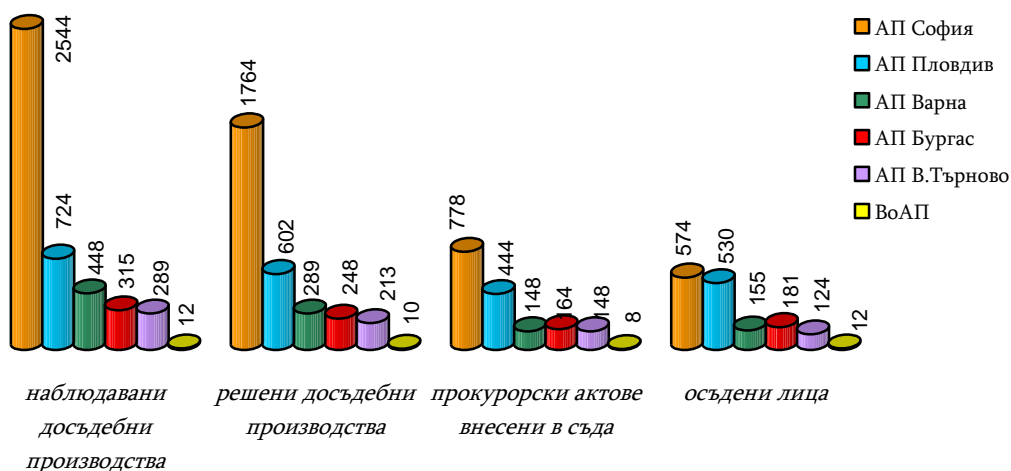
В **района на АП Варна** са наблюдавани общо 448 дела, при 468 ДП за 2007 г., приключени са 294 (283 за 2007 г.). Прекратени са 104, спрени са 31. Внесените в съда дела са 148, при 179 за 2007 г. Осъдени на първа инстанция са 155 лица (174 лица за 2007 г.), а с влязъл в сила съдебен акт са 126 (136 за 2007г.).

В района на **АП Бургас** са наблюдавани общо 315 дела, при 301 ДП за 2007 г., приключени са 236 (202 за 2007 г.). Прекратени са 44, спрени са 22. Ръст бележат внесените в съда дела, които са 162, при 123 за 2007 г. Увеличен е и броят, както на осъдени на първа инстанция лица - 181 (138 за 2007 г.), така и на тези с влязъл в сила съдебен акт - 178, при 139 за 2007 г.

В района на **АП В. Търново** общо наблюдаваните дела за този вид престъпления са 289 (306 за 2007 г.). Осъдените лица са 124 и по отношение на 116 присъдата е влязла в сила.

Най-нисък е делът (по разбираеми причини, с оглед ограничения кръг на субектите на престъпления) на производствата, водени от Военноапелативния район: наблюдавани са 12 ДП, от които 10 решени.

Трафик на наркотични вещества и контрабанда през 2008 г.

По чл. 354а, ал. 2, т. 1 НК за престъпление извършено от лице, което действа **по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група** през 2008 г. са образувани 8 досъдебни производства, едно от които е внесено в съда (за 2007г. са били образувани 2 дела и е внесен е в съда един обвинителен акт). Постановени са осъдителни присъди спрямо 9 лица. Спрямо пет от тях присъдата е влязла в сила.

По изменения чл. 354в, ал. 2 НК (за организиране, ръководене и финансиране на организирана престъпна група за отглеждане на растения, съдържащи наркотични вещества, и за добиване, производство и преработката им) за 2008 г. има едно образувано досъдебно производство, а през 2007 г. няма образувано досъдебно производство по този текст.

3.2.9. Престъпления, свързани с незаконен трафик на хора.

И през 2008 г. се наблюдава тенденция на нарастване на този вид престъпления в световен мащаб. Особено след разразилата се световна финансова криза през годината, все по-актуален е проблемът за трафик на хора с цел трудова експлоатация. В същото време нарастват и годишните незаконни печалби от трафика на хора, които са съизмерими единствено с незаконния трафик на наркотици.

В България е прието законодателство, регламентиращо борбата с трафика на хора, което в общи линии е адекватно на международните изисквания.

В края на 2006 г. (м. октомври) бяха приети законодателни промени в НК (ДВ, бр. 75/2006 г.), криминализиращи трафика на бременни жени с цел продажба на новородени деца. Същевременно бе приет и нов текст (чл. 182б НК), който е в явно противоречие с разпоредбата на чл. 159а, ал. 3 НК. Допусна се смесване на понятията „жертва на трафик, с цел продажба на новородени деца” и „извършител на престъплението” по чл. 182б НК. Практически всяка жена, свидетелстваща, че е трафикирана, с цел продажба на новороденото ѝ дете, се явява извършител на престъплението по чл. 182б НК. Това е причината от законодателната промяна – от октомври 2006 г. досега има само две образувани досъдебни производства за престъпление по чл. 182б НК (през 2008 г.) и нито едно по чл. 159а, ал. 3 НК. По този начин е нарушен и принципът, залегнал във всички международни актове, свързани с борбата с трафика на хора, жертвата на трафик да се третира като пострадала от престъпление, а не като извършител на престъпление.

На 07.03.2007 г. българският парламент ратифицира Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора (ДВ, бр. 63/2007 г.), в сила за Р България от 18.06.2007 г. Съгласно чл. 19 – „Криминализиране на използването на услугите на жертвата”, България е поела ангажимента за „приемане на необходимите

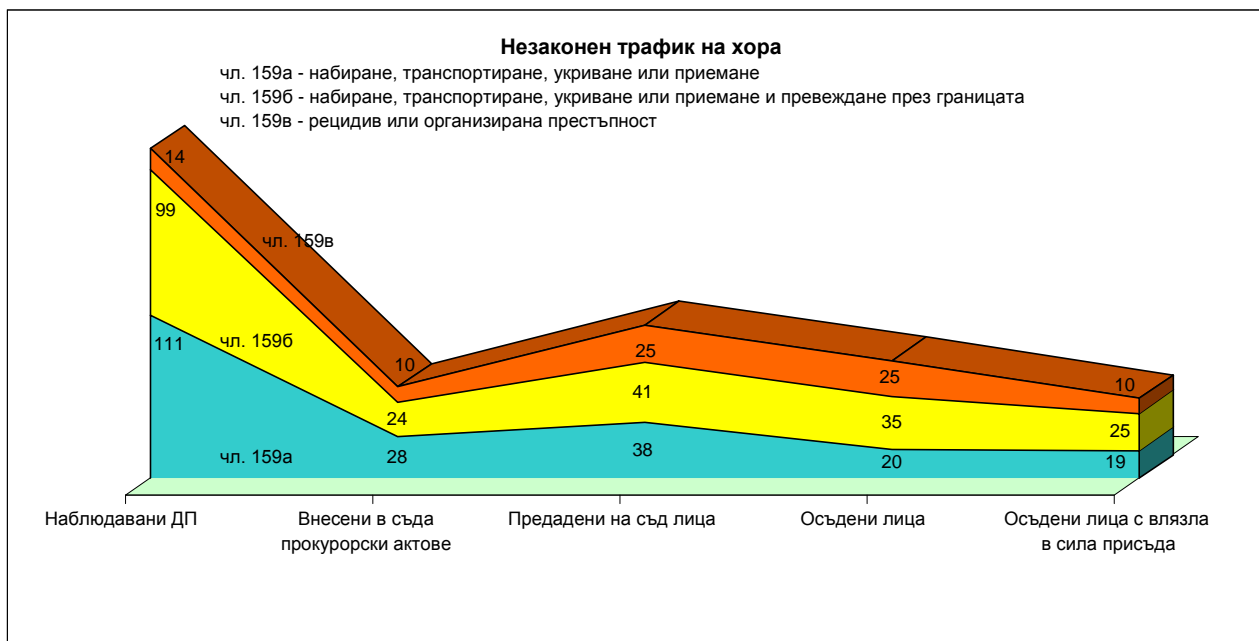
законодателни и други мерки, с оглед криминализиране на деянието, по смисъла на националното й законодателство, на използването на услугите, които са обект на експлоатацията, със знанието, че лицето е жертва на трафик на хора”. През 2008 г. беше изработен и внесен в Парламента законопроект за изменение и допълнение на НК в тази насока (създаване на чл. 159г НК), но досега законът не е приет.

От 01.01.2007 г. е в сила Закон за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления (ДВ, бр. 105/2006 г.), в приложното поле на който, съгласно чл. 3, ал. 3, попадат и претърпелите вреди от трафик на хора. За съжаление, през 2008 г. почти няма случаи на потърсили подпомагане или компенсация пострадали от престъплението „трафик на хора”.

От същата дата е в сила и глава V „Предаване въз основа на Европейска заповед на арест” от Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест”. Прилагането на разпоредбите на този закон още от началото на 2007 г. и през 2008 г. промени в известна степен структурата и динамиката на престъпленията, свързани с трафика на хора.

През 2008 г. от Главния прокурор на РБ е направено предложение на искане за искане на тълкувателно решение от ВКС по проблемите на престъплението „трафик на хора”. Искането е внесено в началото на 2009 г. и предстои произнасяне на ВКС.

И през 2008 г. се запазва тенденцията, организираната престъпност в България да се стреми към пълен контрол на трафика на хора, най-вече с оглед големите печалби, извлечани от този вид престъпления. Причините за това са следните.

1. По-лесна печалба. При трафика на хора организирани престъпни групи влагат значително по-малко средства, в сравнение с трафика на оръжие и наркотици, като в същото време незаконните печалби се приближават до тези от трафика на наркотици.

2. По-малък риск за трафиканта. България е от малкото страни в Европа и в света, в които деянието „трафик на хора” е съставомерно, независимо от съгласието на жертвата, за разлика от повечето страни, които криминализират трафика на хора само в случаи на насилие, заплаха, обещание на имотна облага и др. През последните години, вкл. и през 2008 г., в България се наблюдава еволюция в отношенията трафикант–жертва (масовите случаи са трафикирането да се извършва след предварително съгласие на жертвата, при уговорено разпределение на облагата от експлоатация на жертвата, като принудата, заплахата или измамата при набирането са

единични случаи). Изводът е, че в повечето страни на крайна дестинация (предимно страни от Западна Европа) това деяние не е престъпление, което насочва трафикантите към „международен“ трафик, с цел избягване на наказателна отговорност в тези страни.

3. Усложнената фактическа обстановка: отдалечеността между региона на набиране и региона на експлоатация на жертвата (особено при международния трафик), многообразието на изпълнителните деяния трудно се осъществява от едно лице, а веднъж изградени, каналите на транспортиране, и особено на контрол на жертвите при тяхната експлоатация, се използват многократно.

4. Слабости в цялостната организация на работата на правозащитните органи в борбата с организираната престъпност и нежелание, дори страх на местно ниво, за разкриване и разследване „в дълбочина“ на организираните групи за трафик на хора. С разкриването на престъпленията „трафик на хора“ се занимават различни служби в МВР (ДПОТП, ГДПП, регионалните ОД на МВР и РПУ), някои от които нямат необходимия административен капацитет по места. Липсата на централизация при преследването на ОПГ дава възможност на участниците да прикриват дейността си, като в крайна сметка са готови да жертват някои от обикновените изпълнители, с цел да прикрият ръководителите на групите на средно и високо ниво. Едва през 2008 г. са разкрити три организирани престъпни групи, работещи на няколко нива (в един от случаите – на шест нива, с общо 24 обвиняеми лица), при които разследващите органи и прокуратурата са установили и ръководителите на групите.

5. Нерешени практически проблеми със защитата на жертвите на трафик и неправомерно въздействие върху тях, с оглед промяна на показанията им в досъдебното и съдебното производство. В много случаи на производства за международен трафик, инициирани от компетентни органи на страни – крайна дестинация в чужбина, жертвите дават подробни и логични показания, правят разпознаване на извършителите, а при завръщането си в България променят показанията си. Въпреки че през 2008 г. има 7 защитени свидетели по НПК (в сравнение с 2007 г. – нито един), защитата чрез запазване в тайна на самоличността на свидетеля при трафика на хора е неефективна, което е констатирано и в отчетните доклади на прокуратурите по региони. Причината – извършителите много добре знаят кои лица са трафикирани, кога и в кои страни. И през 2008 г. (както и през 2007 г.) няма нито един свидетел, включен в програма по ЗЛЗВНП или ползващ се със специалната закрила по ЗБТХ. Налице е и стеснено приложно поле на видеоконференцията като доказателство по българския НПК и практическата неприложимост на този институт (за 2008 г. има два разпита чрез видеоконференция, но по следствени поръчки за Норвегия за трафик на хора).

Това са основните причини за ниския относителен дял на досъдебните производства, образувани за трафик на хора за престъпления, извършени по поръчение и в изпълнение на решение на ОПГ – общо 9 (4%), през 2007 г. – 4 (1,82%), като за 2006 г. данните са 9 ДП (4.1%).

Запазена е тенденцията и през 2008 г. основната цел на трафикантите на хора да бъде сексуалната експлоатация на жертвите, въпреки че е налице леко намаление като относителен дял, в сравнение с 2006 г. От общо наблюдаваните за 2008 г. в прокуратурата 226 производства: с цел сексуална експлоатация са 194 (85,37%), при 181 (85,37%) от 212 ДП за 2007 г. и при 92,23% за 2006 г.; с цел трудова експлоатация са 18 (8,22%), при 17 (8,01%) за 2007 г. и при 2,73% за 2006 г.; с цел отнемане на органи е 1 ДП (0,45%), за 2007 г. и 2006 г. – няма; с цел държане на жертвата в принудително подчинение са 7 (3,19%), при 6,60% за 2007 г. и 5,18% за 2006 г.

Запазва се и тенденцията при международния трафик жертвите да се трафикират в различни страни с различна цел (например в Гърция и Испания –

основно с цел трудова експлоатация и продажба на бебета), в другите западноевропейски страни – с цел сексуална експлоатация.

Сравнителният анализ на статистическите данни за 2006 г., 2007 г. и 2008 г. сочи следните тенденции.

1. Устойчивост на наказателните производства за трафик на хора.

През 2008 г. прокурорите в страната са осъществили наблюдение и надзор над 226 производства, срещу 212 за 2007 г., 219 производства за 2006 г. и 159 производства за 2005 г. От тях новообразувани са 107, колкото и през 2007 г., срещу 120 за 2006 г. и 96 за 2005 г. Ако се прибавят обаче и изпълнените европейски заповеди за арест по отношение на български граждани (за които до 01.01.2007 г. се образуваха паралелни производства в страната), е налице непрекъснатата тенденция на увеличаване на случаите на трафик на хора от криминализирането на този вид престъпления (2002 г.) досега. Следва да се има предвид, че с посочените по-горе три ОПГ, разбити в „дълбочина”, т.е. с разкриване и задържане на ръководителите им до най-високо ниво, с общо 44 обвиняеми лица, броят на наблюдаваните ДП намалява.

2. Относително равенство при случаите на вътрешен и международен трафик на хора с лек превес на вътрешния трафик (чл. 159а НК). За 2008 г. 111 ДП са за вътрешен трафик и 99 – за международен. За 2007 г. от 212 производства, 107 са за вътрешен трафик и 105 – за международен; за 2006 г. – от 219 производства, 118 са за вътрешен трафик и 101 – за международен. Налага се изводът, че при всички случаи на престъпление, извършено по поръчение или в изпълнение на решение на ОПГ, се отнася за международен трафик. Ако се отчетат обаче и изпълнените европейски заповеди за арест, които засягат единствено международния трафик, е налице превес на международния трафик на хора.

3. Запазване на тенденцията на неравномерно разпределение на производствата за трафик на хора по региони. В някои региони – Смолян (0 за 2008 г., срещу 1 ДП за 2007 г.), Перник (1 за 2008 г., при 1 за 2007 г.), Кърджали (1 ДП за 2008 г., при 4 за 2007 г.), в Ловеч, Габрово и Монтана случаи на трафик на хора няма или са единици за годината, като за същите региони това е тенденция, запазила се през последните три години. В същото време по-голямата част от производствата са концентрирани от години в няколко региона на страната – Бургас (19 ДП за 2008 г., при 14 ДП за 2007 г.), Сливен (15 ДП за 2008 г., при 13 ДП за 2007 г.), Пазарджик (13 ДП за 2008 г. и 13 за 2007 г.), Пловдив (13 ДП за 2008 г., при 15 ДП за 2007 г.), Русе (14 през 2008 г., при 10 за 2007 г.), Благоевград (25 ДП за 2008 г., при 21 ДП за 2007 г.). Значително е увеличен в сравнение с предходните години броят на образуваните досъдебни производства в София-град (28 ДП за 2008 г., при 19 ДП за 2007 г.).

4. При международния трафик – чл. 159б НК, се наблюдава запазване на тенденцията на устойчивост при трафикирането на жертвите от определени региони в страната към определени страни на крайна дестинация (Сливен – към Холандия и Белгия), Пловдив и Пазарджик – към Франция, Италия и Испания; Варна, Добрич, Шумен и Разград – към ФР Германия, Чехия и скандинавските страни).

5. Увеличаване продължителността на разследването – за 2008 г. от общо прекратените и внесени в съда 84 ДП, 46 са в срок до 7 месеца (за 2007 г. – 56; за 2006 г. – 58). Значително по-дълго се разследват случаите на международен трафик. Основната причина за това е събирането на особено важни доказателства по реда на международната правна помощ. Друга причина за несвоевременното приключване на разследването е честото отсъствие от страната на основни свидетели – жертви на трафик (а в някои случаи – и на заподозрените).

6. Тенденция на рязко намаление на относителния дял на внесените в съдилищата дела. За 2008 г. са решени от прокурор 145 ДП, от които спрени – 52 (37.68%), прекратени – 26 (18.84 %) и внесените в съда прокурорски актове са 62

(39.85 %). От внесените в съд, 42 са с обвинителни актове срещу 104 обвиняеми лица, а останалите – със споразумения. За 2007 г. са решени от прокурор 137 ДП, от които спрени – 47, прекратени – 22, и 67 (48.90%) – внесени в съд срещу 110 обвиняеми лица. За 2006 г. са решени от прокурор 155 ДП, от които 47 – спрени, 29 – прекратени, 72 (46.45%) – внесени в съда срещу 129 обвиняеми лица. Основната причина за прекратяването на производствата е промяната на свидетелските показания (най-вече на жертвите на трафик), в резултат на неправомерно въздействие от страна на трафикантите или техни близки.

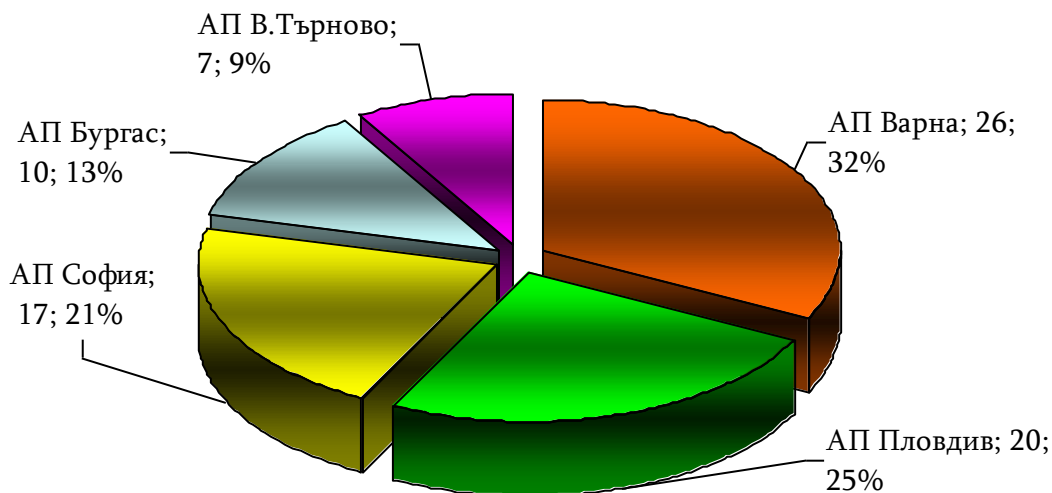
7. Тенденция на повишаване на броя на осъдените лица спрямо обвиняемите. За 2008 г. са осъдени 80 от обвиняемите 104 лица, или 77%, от тях 54 с влязла в сила присъда. Оправдани са 2 лица с влязла в сила присъда. За 2007 г. са осъдени 85 от обвиняемите 110 (77.27%), от тях 73 с влязла в сила присъда; оправдани са 3 лица, чиито присъди не са влезли в сила. За 2006 г. са осъдени 71 лица, при 129 обвиняеми (55.03%), от тях 58 с влязла в сила присъда.

8. Неправилна преценка за вида и размера на наказанието при сключване на споразумения и при съкратено съдебно производство от страна на прокурора и съда. Въпреки че чл. 159в НК във всичките си хипотези (при опасен рецидив и ОПГ) задължително предвижда конфискация, от 25 осъдени лица, само на 2 е наложено такова наказание. Тези данни сочат, че ако не са налице споразумения и съкратено производство, е допуснато съществено процесуално нарушение при определяне на кумулативно предвидените в закона наказания.

9. Намаляване на броя на жертвите (пострадалите от престъплението) спрямо предходните години. За 2008 г. те са 250, от които 240 жени (от тях 38 непълнолетни) и 10 мъже. За 2007 г. те са 288, от които 223 жени (от тях 53 непълнолетни) и 12 мъже, за 2006 г. те са 329, от които 313 жени (от тях 61 непълнолетни) и 16 мъже (1 непълнолетен). За 2005 г. – пострадали 211; от които – 198 жени и 13 мъже, 61 непълнолетни (момичета).

10. Запазване на България качеството на страна на произход. Въпреки очакванията, че с приемането на Р България в Европейския съюз тя постепенно ще се превърща от страна на произход в страна на крайна дестинация, за 2008 г. има само една пострадала – чужда гражданка, срещу нито една за 2007 г. и 2006 г. От обвиняемите 87 лица за 2008 г., само 7 са чужди граждани (срещу нито един за 2007 г. и 2006 г.).

**Осъдени лица за незаконен трафик на хора
териториално разпределение - 2008 г.**

Проблеми в законодателството, спъващи ефективната работа на прокуратурата в борбата с трафика на хора:

1. Наличието на противоречивите разпоредби на чл. 159, ал. 3 и чл. 182б НК (посочени по-горе). По данни на МВР, и понастоящем в някои региони на страната трафикирането на бременни жени и продажбата на новородени деца е „печеливш бизнес” за ОПГ, но при тази редакция на цитираните текстове съществуват непреодолими трудности при осигуряването на надеждни доказателства.

2. Недостатъчно ясното диференциране на функциите на различните служби в системата на МВР и ДАНС и дублиране на функции от отделните служби, въпреки изготвения нов ЗМВР и ППЗМВР.

Превръщането на България в реална граница на Европейския съюз повишава ролята и отговорността на правозащитните органи, в това число и на прокуратурата, в борбата с всички форми на организирана престъпност, вкл. и с трафика на хора.

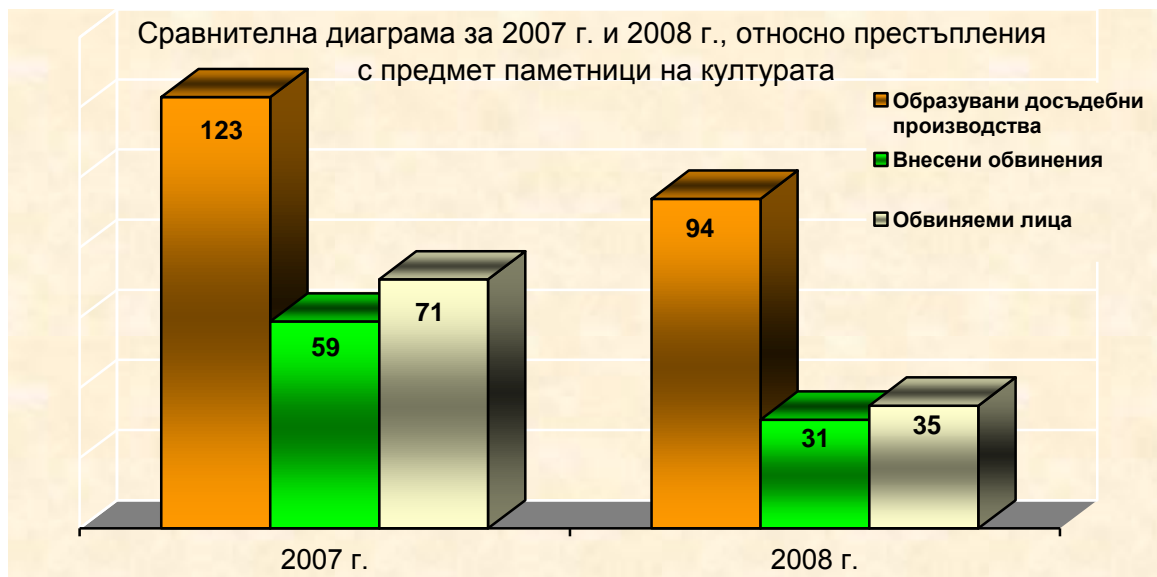
Подробни данни за структурата на този вид престъпност и на образуваните и приключили дела са дадени в приложените графики.

3.2.10. Престъпления, свързани с културно историческото наследство.

Съществената промяна в работата както на Прокуратурата така и на съответните звена на полицията в борбата срещу този вид престъпна дейност започна със създаването през 2006г. на специализираната група от прокурори във ВКП. Извърши се пълна инвентаризация на цялостната работа на Прокуратурата, следствието и полицията за предходните пет години. Освен извършените пълни проверки на водените и решени досъдебни производства за предходния период, започнаха комплексни проверки на регионалните исторически музеи наложени от няколкото дръзки кражби в музеите през последното десетилетие. Освен проверките е извършено и обследване на охранителната дейност над над 400 – те обекта (музеи, галерии, читалищни сбирки и охранявани паметници на културата) като се набелязаха и конкретни мерки за подобряването на работата и контрола на съответните регионални полицейски звена срещу този вид престъпност. От друга страна възстановяването на звеното за борба с трафика на културно-исторически ценности в бившата ГД „БОП” на МВР и тясната съвместна екипна работа на двете институции спомогнаха за значителното подобряване на разкриваемостта и на увеличението на броя на внесените обвинения в съда.

В резултат на всичко това 2006 година беше една изключително успешна за работата на Прокуратурата в борбата срещу този вид престъпна дейност. Бяха образувани 198 досъдебни производства срещу 273 лица като 64 производства приключиха с внесени обвинения в съда.

Успешната работа продължи и през следващата 2007 година, през която в Прокуратурата на Р България са образувани 123 нови досъдебни производства по специализираните състави на членове 278-278б НК.

И през отчетната 2008 г. продължи положителната тенденция в борбата срещу този вид престъпна дейност. Резултатите, макар и да показват намаление на общия брой на разкритите престъпления и съответно на образуваните по тези случаи досъдебни производства, са реални и говорят за един стабилен ръст на разкриванемост и за добра работа във фазата на досъдебното производство. Това от своя страна обуславя и добрите резултати в съдебната фаза на наказателното производство. Доколкото в крайна сметка работата на Прокуратурата по образуването на досъдебната дейност зависи от разкриването на извършените престъпления, което е вменено по закон на съответните полицейски служби и структурната реорганизация в системата на МВР, в която предстои решение за обединението на двете звена работещи по направлението „Културно-исторически ценности”, (КИЦ според терминологията на полицията), на територията на страната са образувани 94 нови досъдебни производства срещу 116 лица по специализираните състави на чл.278 и сл. НК. Приключени и внесени в съда са 31 прокурорски акта срещу 35 лица. През годината са осъдени и санкционирани общо 48 лица (вкл. по дела внесени през предходни години), като осъдителни присъди са наложени спрямо общо 35 лица. Постановена е една оправдателна присъда за отчетната 2008г., като общо има само Четири са лицата с потвърдени оправдателни присъди, които са от предходни години, но съдебната процедура е приключила през 2008 г.

В голяма степен намаляването на общия брой на новообразуваните досъдебни производства се дължи и на успешното и широко огласяване в медиите на работата на прокуратурата и на специализираните органи на полицията, като успешното обезвреждане както няколко големи групи на иманяри и трафиканти, както и даване гласност на образуваните дела срещу знакови фигури в този престъпен бизнес работили от години безнаказано. Тези съвместни успешни действия и публичното им оповестяване въздействат предупредително на голяма част от криминогенния контингент. И наблюденията на ВКП и полицейският анализ върху регистрираната престъпност налагат извода, че второто полугодие на миналата 2008г. се характеризира с известен спад на „иманярството“.

Успоредно с това конкретните резултати от работата през предходните две години се обосновават от по-нататъшното акцентиране не толкова в преследването на масовите случаи на „иманярство“ независимо, че този вид дейност е изключително разпространена в отделни райони на страната (дори е поминък в отделни села в района на Видин, Лом и Монтана). Съвместната работа беше акцентирана преди всичко към средното звено от така наричаните на иманярски жаргон „дилъри“, които изкупуват и дори често поръчват целенасочените разкопки и изнасят незаконно придобитото за търговия зад граница. При тези организирани съвместни акции на прокуратурата и полицията бяха задържани и съответно се образуваха досъдебни производства, както на иманяри от най-ниските и средни нива на йерархията, така и на известни дилъри и поръчители на национално ниво, които организират и незаконния износ на предметите зад граница.

Като положителна насока в работата следва да се отчете и масовото огласяване в медиите, както и публичното представяне пред обществото на хилядите предмети задържани в организирани акции срещу дилърите в цялата страна и по-специално по повод акциите в североизточна България. Само по тези случаи са образувани и са на производство 7 дела, които все още не са приключили поради голямата по обем работа по оценителните експертизи. Огласяването пред обществеността на резултатите от успешно проведените акции е съществен елемент в борбата срещу този вид престъпна дейност и е важно условие за реализирането на целите на генералната превенция. Огромно количество предмети бяха представени в НИМ като за транспортирането до НИМ на материалите, задържани при няколкото акции в района на Видинския съдебен окръг, следваше да се осигури специално охраняван тежкотоварен автомобил.

Следва изрично да се отбележат дела от особен обществен интерес:

▪ Първоинстанционната осъдителна присъда по скандалния казус във Видин, по който са осъдени и 4 лица за опит за износ през границата на уникални движими паметници на културата. Двама от осъдените са вещите лица Д.А. - бивш зам. директор на Националния археологически институт и музей при БАН, и Ф.Ф. - директор на регионалния исторически музей Видин. Делото е започнало като секретна прокурорска преписка по описа на ВКП. На 15.01.2009г. Видинският окръжен съд постанови осъдителна присъда при която И.И. е осъден на три години и шест месеца при първоначален общ режим и глоба в размер на 7000 лева за престъплението по чл.278, ал.5; вр.ал.3; вр.чл.18 НК, а Н.Н. е осъден на лишаване от свобода за срок от две години и глоба в размер на 5000 лева като изпълнението на наказанието е отложено при условията на чл.66 НК за опита им да изнесат незаконно от страната на уникални движими паметници на културата. По същото дело двете вещи лица са осъдени за престъпление по чл.291, ал.1; вр.чл.20, ал.2 НК. Скандалното в случая е, че двете вещи лица, участвали като оценители по множество наказателни производства, оценили са предметите като фалшификати и такива на стойност около 2800 лева докато петорната експертиза ги оценява над 1 400 000 лева. И на двете е

наложено наказание по една година лишаване от свобода, като изпълнението е отложено при условията на чл.66 НК.

Това дело е показателно за състоянието на музейната дейност в страната. Едва след комплексните проверки извършени в част от регионалните исторически музеи (РИМ) под контрола и при ръководството на прокуратурата, се установиха системни пропуски и груби нарушения по спазването на специализираната нормативна уредба при работата на регионалните исторически музеи, министерството на културата извърши инвентаризация в музеите, каквато не е извършвана в последните 15 години. Въпреки трудностите с липсите на средства за експерти тези проверки ще продължат планово и през 2009г. В тях ще участват представители на прокуратурата, полицията, експерти от министерството на културата и от местното общинско ръководство.

▪ Продължава и е към приключване работата по казуса „Загорски” в Пазарджик. Това е една от най-големите групи за организиране на иманярство и трафик на антики и продаването им в електронната мрежа „e-bay”. При съвместните действия на полицията в 9 града бяха задържани 11 лица, като бяха открити множество предмети приготвени за незаконен износ. Само от района на североизточна България в НИМ бяха докарани над един тон експонати, а в квартира в Пазарджик бяха задържани еднократно 140 000 щатски долара и то с оригинални американски бандероли. По преписката тече досъдебно производство, което е към приключване с обвинения за организирана престъпна група и пране на пари. Чака се изпълнение на съдебна поръчка от САЩ. Част от материалите по делото са квалифицирани.

▪ В СГП е образувано досъдебно производство срещу Д.Д. – зам. директор на РИМ Русе и управител на фондация с първоначални данни за организиране на престъпна група за неправомерни с археологически разкопки. По делото се чака окончателната съдебно-археологическа експертиза.

Целенасочено ПРБ се стреми да създава в обществото предпоставки на нетърпимост към този вид престъпна дейност.

▪ Специализирана група прокурори и експерти за работа по измененията на НК, свързани с приемането на Закона за културното наследство, представи в 40-то Народно събрание предложения за допълнение на НК. Предложенията са възприети със ЗИД НК (ДВ, бр.27/2009 г.) и способстват за прецизиране на съществуващи текстове, и приемане на нови чл.278 а-в НК за криминализиране на необхванати до промяната деяния в т.ч. извършени по поръчение или в изпълнение на решение.

Следва да се отбележи, че Прокуратурата е готова за предизвикателствата, които поставя новият закон за културното наследство. Надяваме се измененията в НК да подобрят действащото законодателство, защото България до сега е единствената балканска страна, която не е приела съвременни и адекватни законодателни мерки в борбата срещу този вид престъпления.

3.2.11. Дейност на прокуратурата по преписки и дела за престъпления, извършени от непълнолетни.

През отчетната 2008г. е налице значително намаление на броя наблюдавани досъдебни производства срещу непълнолетни лица, които са 4830, при 5790 за 2007г.

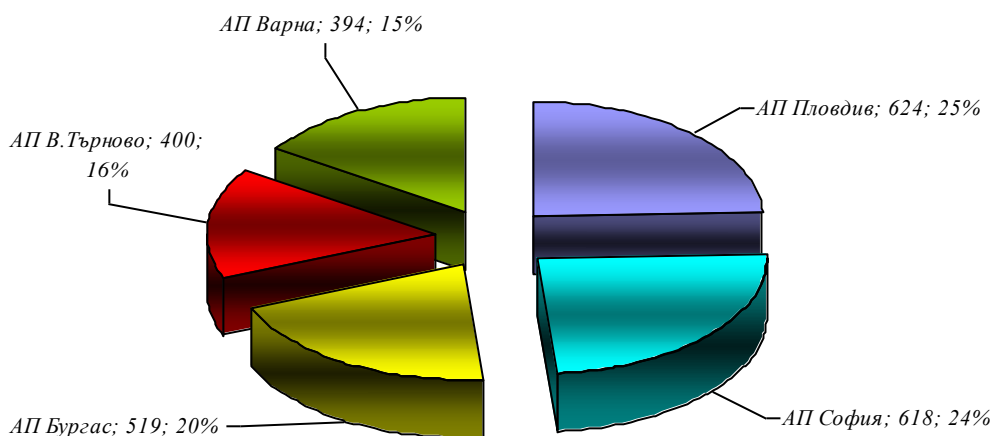
Състоянието на младежката престъпност продължава да е резултат на трайно въздействащи в последните години фактори у нас – неблагоприятните социално-икономически условия за голяма част от населението, вкл. нисък жизнен стандарт, безработица и бедност, деформации в ценностната система и негативно отношение към правните и обществените норми, нездрава семейна среда, липса на ефективен родителски и учителски контрол, трудова и училищна неангажираност на младежите, злоупотреба с алкохол и наркотици, липсата на ефективна превантивна дейност.

Наблюдаваните досъдебни производства, образувани срещу непълнолетни лица, са предимно за престъпления против собствеността - 3581, за общоопасни престъпления – 524 и против личността - 360.

Приключените дела са 4017 (83,2% от наблюдаваните производства срещу непълнолетни). От тях в срок до 2 месеца са приключени 2291 производства, до 6 месеца – 1310, в срока, продължен от главния прокурор – 273.

Неприключените дела са 703. От тях в срок до два месеца са 432 ДП, до 6 месеца – 212, в срока, продължен от главния прокурор – 45. Наложително е предприемането на необходимите организационни мерки от компетентните институции за привеждане в практическо изпълнение разпоредбата на чл. 385 НПК, която изисква досъдебното производство по делата за престъпления, извършени от непълнолетни лица, да се провежда от определени разследващи органи със специална подготовка. Това ще съответства и на решенията, залегнали в стратегическите документи по този въпрос.

През 2008 г. прокурорите от страната са решили общо 3967 или 82% от наблюдаваните досъдебни производства. От решените дела 1132 (29%) са прекратени, като за 482 това е станало на основание чл. 61 НК.

Внесени в съда прокурорски актове срещу непълнолетни лица по Апелативни райони

В съдилищата са внесени 2555 прокурорски акта – 64% от решените дела, срещу общо 3387 непълнолетни лица. Обвинителните актове са 1980 (за 2007 г. – 2193), 575 споразумения (584 за 2007 г). От предадените на съд през 2008 г. непълнолетни лица 78% са за извършени от тях престъпления против собствеността, 11% – за общоопасни престъпления и 6% – за против личността.

Върнатите от съда дела през периода са 91 (2% от наблюдаваните ДП срещу непълнолетни лица), срещу 145 през 2007 г.

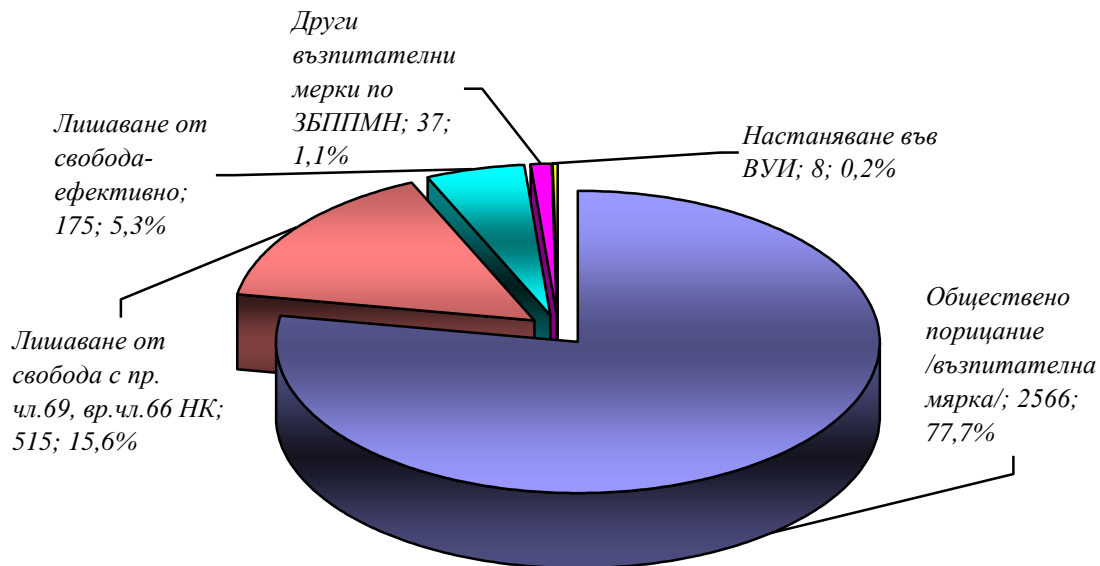
По апелативни райони съотношението относително съответства на съотношението на общия обем производства между прокуратурите.

Най-голям брой досъдебни производства срещу непълнолетни лица са приключени от прокуратурите в района на АП Пловдив – 1048, следвани от АП София – 908, АП Бургас – 810, АП Варна – 671, АП В. Търново – 578 и ВоАП -2.

Най-много са внесените актове също в района на АП Пловдив – 624, следвани от тези за АП София – 618, АП Бургас – 519, АП В. Търново – 400 и АП Варна – 394.

През 2008 г. са осъдени 3217 непълнолетни лица. Влезли в сила са присъдите по отношение на 3007.

Следващата графика илюстрира наложените през 2008г. наказания на непълнолетни лица.

Наложени наказания на непълнолетни лица през 2008 г.

Специалната подготовка на дознателите, разследващи престъпна дейност на непълнолетни лица, и подобряването на взаимодействието с местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и с инспекторите при Детските педагогически стаи са част от предвидените от прокуратурите мерки за подобряване на качеството и сročността на разследване на наказателни производства срещу непълнолетни лица.

3.2.12. Преписки и ДП, образувани за насилие в местата за лишаване от свобода и следствените арести.

Преписките, образувани за насилие в местата за лишаване от свобода и следствените арести, общо наблюдавани за ПРБ, са 10, от тях новообразувани са 10, а общо решени са 8. Преимуществено преобладава броят на преписките, образувани за причиняване на телесна повреда от длъжностно лице по чл. 131, ал. 1 т. 2 НК – 9 (от които 9 са новообразувани, а 8 са решени). Една преписка е образувана по чл. 134 НК за причиняване на тежка телесна повреда.

Териториално по окръжни райони преписките се разпределят, както следва:

- Варна - 4;
- Пловдив, Враца и Бургас - по 2 преписки.

През 2008г. не са образувани досъдебни производства за насилие в местата за лишаване от свобода и следствените арести.

3.2.13. Престъпления, извършени от служители на МВР и МО.

Този раздел е нов за гражданските прокуратури и произтича от измененията и допълненията на НПК, обнародвани в ДВ бр.109/23.12.2008 г., с които подследствеността на делата за престъпления, извършени от полицаи и служители на МВР се прехвърля от военните на общите прокуратури.

По него предстои да бъдат изготвени нови статистически таблици, които да отчетат работата на гражданските прокуратури по този вид преписки и досъдебни производства. Обективни данни за престъпления от тази категория извършители от окръжните прокуратури могат да се посочат най-рано в средата на 2009 г., когато, съобразно уредбата на вътрешната информационна дейност на прокуратурата, бъде изготвен отчетът за дейността през първото шестмесечие на 2009 г.

През 2008 г. в съдебния район на Апелативна прокуратура София е образувано

само едно досъдебно производство срещу служител на МВР, в Окръжна прокуратура Видин, срещу разузнавател в РПУ в същия град за престъпление по чл.209, ал.1 НК.

Внесен е обвинителен акт в съда, подсъдимия е оправдан, а присъдата е протестирана от прокурор при Районна прокуратура Видин.

През 2008 г. в района на Великотърновската апелативна прокуратура са наблюдавани 2 такива производства, и двете в района на ОП Плевен. Едното от тези производства е внесено в съда с обвинителен акт срещу служител на ОД на МВР Плевен. По второто производство разследването не е приключило и по него е повдигнато обвинение на разследващ полицай от същата ОД на МВР.

През 2008 г. в 5-те Военноокръжни прокуратури са образувани и водени общо 182 досъдебни производства срещу служители на МВР, като от тях 109 са новообразувани.

От общия брой образувани и водени досъдебни производства 56 се отнасят за извършени корупционни престъпления. От тях са прекратени 15. Предадени на съд са 15 служители на МВР, като до края на отчетния период са постановени осъдителни присъди спрямо 9 лица, от които за 11 лица са влезли в законна сила съдебните актове. Оправдано е едно лице с влязла в сила присъда.

Останалите 117 образувани и водени досъдебни производства са за престъпления, свързани с прояви на полицейско насилие. От тях 53 дела са прекратени на различно правно основание. За сравнение, през 2007 г. за същите престъпления са водени 107 досъдебни производства, а през 2006 г. са водени 112 досъдебни производства. През отчетния период по внесените в съда прокурорски актове са предадени на съд общо 50 лица. До края на отчетния период съдът е постановил осъдителни присъди спрямо 20 лица, като по отношение на 16 лица съдебните актове са влезли в сила. Оправдани са 6 лица с влязъл в сила съдебен акт.

За 2008г. са образувани и водени 9 дела срещу полицейски служители за престъпления против държавната тайна. За неправомерно използване на специални разузнавателни средства не са образувани и водени дела.

Имайки предвид спецификата на полицейската работа и обстоятелството, че с действията си полицейските служители в отделни моменти засягат сериозно конституционните права на гражданите, работата на военните магистрати по подобен род дела следва да запази своя приоритет и в бъдещата им дейност.

Военните прокуратури следва да продължат да подобряват взаимодействието си със специализираните звена от Министерството на вътрешните работи, Министерството на отбраната, Държавната агенция Национална сигурност и другите правоохранителни органи по разкриване и разследване на престъпления, подсъдни на военните съдилища.

Предвид промяната в компетентността на военните съдилища и прокуратури, приоритетите в бъдещата работа ще се определят от процесите, протичащи в структурите на Министерство на отбраната: участие в задгранични мисии и други съвместни действия с чужди армии; освобождаване от ненужни недвижими имоти и движими вещи; модернизация на въоръжението и техниката.

Освен повишаването на качеството на работа по проверките, досъдебните производства и участието в съдебни производства останалите приоритети в работата на военните прокуратури следва да бъдат предотвратяването, разкриването и разследването на престъпления, свързани с:

- доставките за нуждите на модернизацията на Българската армия,
- освобождаването на МО от излишно имущество,
- опазване на класифицираната информация и тайните на НАТО,
- груби нарушения на войсковата дисциплина, свързани с бойната

подготовка, подчинеността и военната чест,

- злоупотребите и разхищаването на войсково имущество.

В съответствие със законите им пълномощия по реда на чл. 145 ЗСВ, военните магистрати следва регулярно да провеждат мероприятия по превантивна дейност чрез срещи и съвещания с ръководителите на отделните централни и териториални структури на МО и МВР, както и да дават писмени разпореждания в кръга на законната им компетентност.

4. АДМИНИСТРАТИВЕН НАДЗОР ЗА ЗАКОННОСТ

4.1. Състояние и организация на дейността по административносъдебния надзор и по надзора за законност по прилагането на закона.

4.1.1. Кадрово обезпечаване, квалификация на прокурорите, натовареност по видовете надзори и средно на един прокурор.

В изпълнение на изричната разпоредба на чл. 136, ал. 2 от Закона за съдебната власт /ЗСВ/, с която се предвиди създаването в окръжните прокуратури на административни отдели, прокурорите от които да участват в производствата по административни дела, със заповед на главния прокурор от месец ноември 2007 г. тези отдели бяха организационно създадени. Характерен за тях е минималният им кадрови състав, като в 11 окръжни прокуратури тези отдели са с щат от 1 прокурор и в 10 – с щат от 2 прокурори. За осъществяването на предвидените в Конституцията на РБ правомощия на прокуратурата във всички направления по административния надзор за законност, този минимален кадрови състав на окръжните прокуратури неминуемо води до значителни затруднения и се отразява на качествено изпълнение на дейността. Тази констатация важи също и за окръжните прокуратури, в които съставите на административните им отдели е от трима или четирима прокурори, като някои от тях, като например Софийската градска прокуратура /СПП/ и Окръжната прокуратура Варна изрично сочат, че с оглед големия брой на съдебните състави и заседанията и отдалечеността на административния съд, качествено и ефективно упражняване на административносъдебния надзор може да се осигури само чрез допълнително увеличаване щата на административните отдели. Необходимост от увеличаване на щатния състав на административните отдели се сочи и от окръжните прокуратури – Монтана, Добрич, Ловеч, Шумен, Бургас и Силистра.

Създаването на административните отдели в окръжните прокуратури даде възможност за специализация на работещите в тях прокурори и за повишаване качеството на подготовката при участието им в съдебните заседания по административни дела. Същевременно СПП и редица окръжни прокуратури – Варна, В. Търново, Пловдив, Добрич, Монтана, Перник, Смолян, Шумен и др., отчитат, че с наличния състав в административните им отдели не може физически да се подсигури участие в големия брой насрочени съдебни заседания на административните и окръжните съдилища, което налага участието и на прокурори, работещи по другите надзори.

С оглед на така посочената специфика на щатния състав на административните отдели и реално работилите по надзора прокурори през 2008 г., окръжните прокуратури отчитат средна натовареност от 302,11 административни дела на прокурор по административносъдебния надзор, като най-голяма е тя в СПП и в окръжните прокуратури – Варна, Пловдив и Бургас, а най-малка – в окръжните прокуратури Кърджали, Габрово, Разград и Търговище.

В изпълнение на Заповед № 6899/30.10.2007 г. на главния прокурор, след като в окръжните прокуратури бяха създадени посочените административни отдели, с последващи заповеди административните ръководители определиха поименно

прокурорите, на които е възложено да осъществяват административносъдебния надзор и надзора за законност. С цел създаване на условия за извършване на дейността по административния надзор за законност, активизиране на работата и постигане на по-голяма ефективност, е издадена Заповед № 797/11.03.2008 г. на главния прокурор, с която е разпоредено прокурорите от административните отдели да участват в производствата по административни дела и да осъществяват дейността по надзора за законност, но без да им се възлагат задачи, несвързани с тези им служебни функции.

Актуалното състояние по административния надзор за законност по апелативни райони е следното.

– В **апелативния район Бургас**, в административните отдели в окръжните прокуратури са определени да работят общо 7 прокурори. От АП Бургас 1 прокурор отговаря за работата по АСО и НЗЗОИПГ. В районните прокуратури /освен РП Бургас/ не са обособени специализирани звена за работа по надзора за законност, т.е. работят всички прокурори. При работата на прокурорите от административните отдели, Заповед № 797/11.03.2008 г. на главния прокурор се спазва единствено в ОП Бургас. В другите прокуратури прокурорите от отдела изпълняват дейности и по други надзори – по случаен принцип им се разпределят преписки и дела, участват в граждански и наказателни дела, което води до по-голямата им натовареност и невъзможност достатъчно ефективно да изпълняват задълженията си по надзора за законност. Видно от Таблица 7.1., най-голяма е натовареността в ОП Бургас – 30,33, РП Бургас – 51,5, РП Айтос и Карнобат – по 30, РП Средец – 38.

Видно от доклада на **АП Варна**, във всички окръжни прокуратури, с изключение на ОП Шумен, са изградени административни отдели. В тях работят 8 прокурори. През 2008 г. сериозен проблем по кадровото обезпечаване е съществувал в ОП Варна, където реално е работил само 1 прокурор – ръководителят на отдела, вместо трима, което е довело до изключително натоварване. Едва в края на годината са определени нови трима прокурори. В ОП Шумен също е съществувал проблем с кадровото обезпечаване на административния отдел. В тази окръжна прокуратура реално са работили само 3 прокурори, което е направило невъзможно отделянето на един прокурор само за работа в отдела. И в прокуратурите от апелативния район Варна не е спазвана Заповед № 797/11.03.2008 г. на главния прокурор. В ОП Варна, ОП Разград, ОП Силистра, ОП Шумен на прокурорите от административните отдели са възлагани и други задачи. Най-голяма е натовареността по надзора за законност в ОП Варна – 35 и ОП Силистра – 49, районните прокуратури РП Балчик – 292, РП Тервел – 79,7.

В доклада на **АП В. Търново** е посочено, че във всички окръжни прокуратури в района са създадени административни отдели, в които работят 9 прокурори. На прокурорите, работещи в отделите, не се възлагат задачи, несвързани с дейността по административносъдебния надзор и надзора за законност, с изключение на прокурорите от ОП Плевен и Русе. Най-голяма е натовареността по надзора за законност в ОП Русе – 39, от районните прокуратури РП Троян – 333, РП Елена – 131, РП Плевен – 60.

– Видно от данните в доклада на **АП Пловдив**, във всички окръжни прокуратури от района са създадени административни отдели, в които работят 13 прокурори. Според общия брой проверени административни актове, натовареността на един прокурор е 61,6. Най-голяма натовареност по надзора за законност е имало в РП Пловдив – 79, РП Казанлък – 131, РП Девин – 65, РП Пещера – 106.

– Във всички окръжни прокуратури на територията на **АП София**, в т.ч. и в СГП има създадени административни отдели, в които са определени да работят общо 21, а реално са работили 26 прокурори. С най-голяма натовареност по надзора за

законност са ОП Кюстендил – 374, ОП Враца – 98СГП – 51, СРП – 188. За прокуратурите от АП София също съществува проблем с изпълнението на Заповед № 797/11.03.2008 г. на главния прокурор, доколкото на прокурорите от административните отдели са възлагани задачи и по други надзори /по принципа на случайното разпределение на делата и преписките/.

От анализа на данните, предоставени от апелативните прокуратури, може да се направи изводът, че през отчетната година в редица прокуратури, по обективни или субективни причини не е спазвана Заповед № 797/11.03.2008 г. на главния прокурор. На прокурорите от административните отдели е възлагана работа и по други надзори. Тези прокурори са били натоварени с по-голям брой разнородни задачи, някои с кратки срокове за изпълнение. Проверките по надзора за законност са изпълнени успешно от окръжните прокуратури, благодарение на положените от прокурорите максимални усилия и в резултат на високият им професионализъм и чувство за отговорност. На това се дължат добрите резултати в дейността по надзора за законност през 2008 г. Точното изпълнение на Заповед № 797/11.03.2008 г. на главния прокурор е задължение на всички административни ръководители. Само така ще се осигурят условия за по-ефективна и резултатна работа по надзора за законност и за поставяне на по-високи цели в тази дейност.

През 2009 г. е предвидено апелативните прокуратури да проверят състоянието, организацията на работа по надзора за законност и изпълнението на Заповед № 797/2008 г. на главния прокурор в окръжните прокуратури.

4.1.2. Проблеми при прилагането на законовата и подзаконовата нормативна уредба и предложения за законодателни промени.

Окръжните прокуратури В. Търново и Пазарджик посочват като проблем при прилагането на нормативната уредба противоречивата практика на съдилищата относно правния характер на актовете на органите на местната власт и управление и възможността за тяхното съдебно обжалване. След приемането по предложение на главния прокурор на Тълкувателно решение № 5/10.12.2008 г. на Общото събрание на колегиите във ВАС и изменението на чл. 8 от Закона за общинската собственост /ДВ, бр. 54/2008 г./, противоречивата съдебна практика по тези въпроси е преодоляна.

Окръжната прокуратура В. Търново сочи като проблем, че при подадени от окръжната и районните прокуратури протести срещу подзаконови нормативни актове на общинските съвети, съдът задължава прокуратурата да внесе суми за обявяване в Държавен вестник на съобщенията за извършеното оспорване, както и че при отхвърляне на протестите прокуратурите се осъждат да заплащат на ответниците направените по делото разноски.

Осъждането на прокуратурата за разноски се сочи като проблем и от окръжната прокуратура – Перник, а задължаването за внасяне на такса за обявяване в Държавен вестник – и от Окръжната прокуратура Пловдив.

Съществен проблем при упражняването на административносъдебния надзор и на надзора за законност създават и някои актове на състави на ВАС и на административните съдилища /В. Търново, Перник и др./, с които се приема, че районните прокуратури не разполагат с компетентност да протестираат пред административните съдилища актовете на общинските органи на власт и управление.

За разрешаването на тези проблеми, по изготвен проект от отделите АСН и НЗЗОИПГ във ВАП, в началото на 2009 г. в Общото събрание на колегиите във ВАС главният прокурор внесе искане за издаване на тълкувателно решение.

Като проблем в работата по административния надзор за законност Окръжната прокуратура Ст. Загора и други прокуратури сочат, че предвидените в АПК твърде кратки едномесечни срокове, с които разполага прокурорът, за да оспори

незаконосъобразността на индивидуалните и общите административни актове /чл. 149, ал. 4 и чл. 179/ или да предлага възобновяване на административното производство спрямо влезли в сила административни актове /чл. 102, ал. 1/ в повечето случаи лишават прокуратурата от възможност за реакция. Предлага се този проблем да бъде решен по законодателен път, като се удължи срока за намеса на прокурора в рамките например на три или шест месеца от издаването /влизането в сила/ на административния акт.

В докладите на апелативните прокуратури – Пловдив, Варна и Бургас, са посочени редица предложения за законодателни промени, както и проблеми по прилагането на нормативната уредба по следните въпроси.

– С новия ЗСВ, в структурата на съдебната система бяха създадени административни съдилища, без обаче да се предвиди създаването към тях на съответни административни прокуратури. От една страна – не беше увеличен кадровият състав на прокуратурите, а от друга – дейността на ВАП /с обособените три отдела/ несъмнено е свързана със значително увеличаване обема на работата в апелативните, окръжните и районните прокуратури, особено по надзора за законност и административносъдебния надзор. Постоянното повишаване на високостта към дейността по надзора за законност, към качеството и ефективността на прокурорските актове очевидно налага необходимостта от създаването на административни прокуратури към съответните съдилища. При сегашното състояние и кадрова обезпеченост на административните отдели в окръжните прокуратури, обективно е невъзможно един или двама прокурори да се справят пълноценно с всички задачи, възложени им по надзора за законност, наред с ангажираността им по следствия, наказателносъдебния и други надзори, както е в редица окръжни прокуратури.

– Не се оправдава и наблюдаваната в последно време практика на законодателя да се криминализират нарушения като тези, отнасящи се до наказателната отговорност по чл. 192а, чл. 234б НК – за всички случаи /в т.ч. и маловажните/. Това са най-често случаи, за които се предвиждат такива наказания, които водят до прилагане на чл. 78а НК и до налагане на глоби /каквито се налагат и по реда на ЗАНН/.

– С новия ЗСВ отпадна правомощието на прокуратурата да се намесва при отстраняването на самоуправства в бързи и неотложни случаи. Случаи на самоуправства съществуват нерядко и те не се покриват от бързото производство по ГПК или друг специален ред. Това налага законодателно уреждане на способите, нормите и органите, които да противодействат за отстраняването на такива действия.

В докладите на прокуратурите не са поставени други проблеми, свързани с прилагането на закона, но се посочва необходимостта от провеждане на семинари или друг вид обучителни мероприятия, доколкото проблематиката по надзора за законност е изключително разнообразна, обемът на нормативната уредба е голям и това допълнително затруднява дейността.

4.2. Дейност на административните отдели в окръжните прокуратури по административносъдебния надзор за законност на административните актове.

Общо през 2008 г. прокурорите са участвали в съдебни заседания по 33 536 дела на административните и окръжните съдилища, като по 16 755 дела участието им е задължително по закон, а по 16 781 дела те са участвали по преценка, че това се налага от важен държавен или обществен интерес. По обем най-голямо е участието в административни дела на прокурорите от СГП и от окръжните прокуратури – Варна, Пловдив, Бургас, Русе и Благоевград, а най-малко – в окръжните прокуратури – Търговище, Кърджали, Габрово, Разград, Ловеч и Смолян.

4.2.1. Участие по закон в съдебни заседания по административни дела.

През 2008 г. прокурорите от окръжните прокуратури са участвали по закон в съдебни заседания по 16 755 административни дела, както следва.

– Съгласно чл. 192 във вр. с чл. 191, ал. 2 АПК, участието на прокурорите от окръжните прокуратури в първоинстанционните дела на административните съдилища относно оспорени подзаконови **нормативни актове на общинските съвети** е задължително по закон. Общо през 2008 г. прокуратурите сочат участие в съдебни заседания по 197 такива дела /срещу 33 за 2007 г./. Това представлява увеличение близо 6 пъти, като някои от прокуратурите сочат, че тази нова дейност по надзора изисква много повече време за подготовка в сравнение с другите административни дела.

– През 2008 г. е продължило участието на прокурорите от окръжните прокуратури и по 4 839 заварени административни дела, довършвани от окръжните съдилища по реда на ЗАП /отм./, по които участието на прокурорите е задължително по закон. Независимо че обемът на участието по такива дела е намалял по обективни причини близо 4 пъти в сравнение с предходната година, те продължават да създават едно сериозно допълнително натоварване в дейността по административносъдебния надзор, според годишните доклади на окръжните прокуратури Варна, Пловдив и СГП.

– През 2008 г. основната дейност на прокурорите от отделите в окръжните прокуратури е участието в **касационните производства**, което е задължително съгласно изричната разпоредба на чл. 217, ал. 2 АПК. Прокурорите са участвали общо в 11 541 касационни административни дела /срещу 9 931 за 2007 г./. Налице е увеличение с 16% на участието по тези дела, което вече представлява 69% от всички административни дела, по които участието на прокурор е задължително по закон. При някои окръжни прокуратури /Варна, Плевен, Благоевград, Кюстендил, Видин и др./ е налице по-значително увеличение на участието по касационни административни дела, като най-голямо по обем през 2008 г. е участието в такива производства на прокурорите от Окръжната прокуратура – Варна, от СГП и от окръжните прокуратури – Плевен, Пловдив и Благоевград.

Концентрирането на усилията на прокурорите в осъществяването на административносъдебния надзор за законност предимно в касационните производства с разпоредбите на АПК е удачно законодателно решение и определено дава възможност за по-добра подготовка за съдебните заседания.

– През 2008 г. прокурорите от административните отдели са взели участие, съгласно разпоредбите на чл. 236 във връзка с чл. 217, ал. 2 АПК и по 144 **частни административни производства** по насрочени за разглеждане в открито съдебно заседание частни жалби /срещу 279 за 2007 г./. Най-голямо участие в такива производства през 2008 г. отчитат СГП и Окръжната прокуратура Кюстендил.

– Съгласно практиката на смесените състави на съдии от ВКС и ВАС по чл. 135, ал. 4 АПК, **предложенията за възобновяване на основание чл. 70 ЗАНН** на административнонаказателни производства, които се правят от окръжните прокурори, се разглеждат от административните съдилища по правилата на АПК. Общо през годината прокурорите от окръжните прокуратури са участвали в производства по 34 такива дела /срещу 20 за 2007 г./, като най-голямо е това участие в окръжните прокуратури – Хасково, Бургас, Габрово, Кюстендил и в СГП.

4.2.2. Участие по преценка в дела, представляващи важен държавен или обществен интерес, съгласно Указание № И-60/26.02.2007 г. на главния прокурор и по лична преценка на прокурора.

Общо през 2008 г. прокурорите са участвали в съдебни заседания по 16 781 административни дела по преценка, че това се налага от важен държавен или обществен интерес, както следва.

– Прокурорите от окръжните прокуратури през 2008 г. са участвали по преценка, съгласно Указание № И-60/26.02.2007 г. на главния прокурор, в съдебни заседания по 15 439 административни дела /срещу 5 395 за 2007 г./. Налице е увеличение почти 3 пъти на този вид участие на прокурорите в съдебни заседания по административни дела, като най-голямо е то при СГП /почти 8 пъти/ и при окръжните прокуратури – Пловдив, Бургас, В. Търново и Перник. В тези прокуратури е и най-голямо по обем участието по административни дела, съгласно Указание № И-60/2007 г. Отнася се за участие в административни дела предимно относно обжалвани данъчни ревизионни актове за задължения над 5 000 лв. /при окръжните прокуратури – Варна, Бургас, В. Търново, Пловдив и СГП/, дела по жалби срещу административни актове по Закона за МВР, Закона за българските документи за самоличност и др.

– Прокурорите са участвали през 2008 г. **по лична преценка** и в 1 342 административни дела, когато това се е налагало от важен държавен или обществен интерес /срещу 1 328 за 2007 г./. Това са предимно административни дела по Закона за местното самоуправление и местната администрация, Закона за устройство на територията, Закона за кадастъра и имотния регистър, Закона за местните избори, Закона за администрацията и Закона за МВР. Най-голяма е активността за участие по лична преценка по административни дела на прокурорите от Окръжната прокуратура – Монтана, СГП и от окръжните прокуратури – Враца, В. Търново и Плевен. Специално следва да се отбележи дейността на прокурорите от РП Пловдив, които са участвали в 30 административни дела по атакувани от тях като нищожни решения за възстановяване собствеността върху земеделски земи по ЗСПЗЗ. В същото време окръжните прокуратури – Пловдив, Варна, Пазарджик, София, Търговище, Хасково и Шумен, не отчитат никакво участие по лична преценка на прокурорите, независимо от големия брой първоинстанционни административни дела, разгледани от съответните административни съдилища.

4.2.3. Подадени прокурорски актове до съда и резултати по тях.

Вследствие на упражняването на административносъдебния надзор, до съдилищата са подадени **104 протеста** срещу незаконосъобразни административни актове на общинските съвети, областните управители, кметовете и органите на поземлената реформа /срещу 76 протеста за 2007 г. и 16 протеста за 2006 г./. Налице е значителното увеличение, което се дължи главно на проявената активност на окръжните прокуратури – Монтана, Кюстендил, В. Търново, Пловдив, Габрово, Силистра и СГП, както и на районните прокуратури – Елена, Пещера, Перник, В. Търново, Враца и Асеновград. От подадените протести, 32 са срещу подзаконовни нормативни актове на общинските съвети и 72 са срещу индивидуални административни актове по ЗМСМА, ЗА, ЗМВР, ЗСПЗЗ и др. От протестите, 52 са разгледани от съдилищата, като 32 са уважени и 20 са отхвърлени, а по 39 съдебните производства са висящи. Окръжните прокуратури – В. Търново, Ст. Загора, Перник, Търговище, Видин и София, сочат, че 13 от подадените протести са оттеглени, тъй като след подаването им чрез общинските съвети, последните са ги уважили и сами са преразгледали въпросите.

През 2008 г. прокурорите от окръжните прокуратури са оспорили с **33 касационни протеста** съдебни решения /срещу 16 за 2007 г. и 8 за 2006 г./. От

подадените протести са разгледани 15, като 10 са уважени, а 5 са отхвърлени и по 18 протеста производството е висящо. Най-голяма активност са проявили прокурорите от СГП и от окръжните прокуратури – Пловдив, В. Търново, Перник, Плевен, Враца и Търговище.

През 2008 г. окръжните прокурори са внесли **34 предложения за възобновяване** на основанията по чл. 70 ЗАНН, които съгласно практиката на смесените състави от ВКС и ВАС по чл. 135, ал. 4 АПК се разглеждат от административните съдилища по правилата на АПК. От предложенията са разгледани 27, от които 22 са уважени и 5 не са уважени, а по 7 производството е висящо. Най-голяма по този показател е активността на окръжните прокуратури – Хасково, Бургас, Кюстендил, Габрово и СГП.

4.3. Дейност на апелативните, окръжните и районните прокуратури по надзора за законност в защита на обществения интерес и правата на гражданите.

4.3.1. Създадена организация на работата по надзора за законност, обем и основни области, в които е осъществяван надзорът за законност през 2008 г. и сравнение с предходните две години.

През отчетния период, във всички прокуратури в страната е създадена добра организация на дейността по надзора за законност. Същата се осъществява в изпълнение на приетите в началото на 2008 г. планове за работа на прокуратурите, в които са залегнали задачи по надзора за законност, възложени от Върховната административна прокуратура, и задачи, свързани с характерни за района проблеми, закононарушения и незаконосъобразни актове. Наред с това, са извършвани проверки по сигнали на граждани, сигнали в средствата за масова информация или по инициатива на прокурорите, с оглед обществената значимост и засегнатите обществени интереси. Всички планирани проверки за законност са извършени и приключени в срок. Останалите, извънпланови, възложени от ВАП или извършени от прокуратурите по тяхна инициатива или по сигнали, също са приключени успешно. Резултатите от тях са обсъдени в докладите на апелативните прокуратури.

В резултат на доброто планиране, отговорното отношение към работата и високия професионализъм, проявен от прокурорите, работещи по надзора за законност, през отчетната година е реализирана значителна по обем и съдържание дейност.

Видно от статистическите данни, през 2008 г. са образувани общо 10 245 преписки по надзора за законност. Налице е увеличение с 20,35% в сравнение с 2007 г., когато образуваните преписки са 8 512.

Прави впечатление, че през 2008 г. е нараснал броят на преписките, образувани по инициатива на прокурора – 6 993, срещу 5 303 за 2007 г.

През 2008 г. са проверени 100 623 административни акта, докато през 2007 г. са проверени 54 703, а през 2006 г. – 62 624, като увеличението спрямо 2007 г. е 46%.

През 2008 г. са извършени 17 200 проверки за законност, срещу 22 777 за 2007 г. и 7 735 за 2006 г. При тези проверки, макар и по-малко на брой в сравнение с 2007 г. /в абсолютни цифри/, в резултат на по-голямата активност при осъществяване на надзора за законност са разкрити голям брой закононарушения – 3 944, /в т.ч. и тези, констатирани от специализираните контролни органи по възложени от прокуратурите проверки/. Срещу нарушенията прокурорите са реагирали с 1 272 предложения и протести, които са с 42% повече от подадените през 2007 г. – 739.

При извършване на проверките за законност, териториалните прокуратури са използвали всички методи, предвидени в чл. 145, ал. 1, т.1–3 ЗСВ, като най-предпочитан е бил способът по т. 1 – чрез изискване на документи, справки,

информации и други материали – 13 435 проверки. В редица случаи са използвани повече от един от способите по чл. 145, ал. 1 ЗСВ.

Съпоставяйки статистическите данни, може да се направи изводът, че упражняваният през 2008 г. надзор за законност е бил по-всеобхватен, по-ефективен и резултатен от този, извършван през предходните години.

Видно от докладите на апелативните прокуратури, дейността по апелативни райони е следната.

През 2008 г. в прокуратурите от **апелативния район Бургас** са образувани 850 преписки по надзора за законност, срещу 359 за 2007 г. и 405 за 2006 г. Най-голям е броят на преписките, образувани в ОП Бургас – 593.

От всички преписки, 701 са образувани по инициатива на прокурора, което сочи активизиране на дейността на прокуратурите от района, като отново най-голям е дялът на ОП Бургас. Прокурорите от апелативния район са проверили общо 6 216 административни акта. За отстраняване на констатираните закононарушения са изготвени 70 предложения и 1 протест, като дялът на ОП Бургас /42 предложения и 1 протест/ отново е най-голям, макар че актовете на Окръжната прокуратура като цяло са по-малко от подадените през 2007 г.

Въз основа на материали от преписки по надзора за законност са образувани общо 12 досъдебни производства, от които в ОП Бургас – 11.

И през 2008 г. ОП Бургас има основен дял в дейността по надзора за законност на апелативния район, докато останалите две окръжни прокуратури – Ямбол и Сливен, отново не са проявили нужната активност, която да доведе до по-добри резултати. Това особено се отнася до самите окръжни прокуратури, тъй като ОП Сливен няма изготвено нито едно предложение или протест, а ОП Ямбол има само две предложения.

Видно от отчета на **АП Варна**, през 2008 г. прокуратурите от района са осъществили значително по-голяма по обем дейност в сравнение с 2007 г. Образувани са 1 698 преписки по надзора за законност, срещу 421 за 2007 г. Проверени са 18 409 административни акта, срещу 4 829 за 2007 г. Срещу установените нарушения са отправени 87 протеста и предложения, при само 9 за 2007 г., т.е. увеличението е повече от значително. Най-активни са РП Силистра, РП Омуртаг, РП Исперих, а най-много протести са изготвени от ОП Силистра и ОП Търговище.

От анализа на статистическите данни може да се направи извод, че през 2008 г. се е разширил обемът и обхватът на дейността по надзора за законност във всички прокуратури в района на АП Варна, в сравнение с предходните години, но все още не са използвани напълно възможностите, особено от ОП Варна /основно поради кадрови проблеми/, за по-активна и резултатна работа по надзора за законност, в каквата насока следва да се работи през 2009 г.

Видно от доклада на **АП Пловдив**, през 2008 г. прокуратурите в района са осъществили значителна по съдържание дейност. През миналата година са образувани 1 952 преписки по надзора за законност, по-малко в сравнение с 2007 г., когато са образувани 2 621. Тази цифра сама по себе си, без да бъде анализирана заедно с останалите показатели за дейността на прокуратурите, не би могла да отрази реално състоянието на работата. През 2008 г., в резултат на по-голямата активност на прокурорите от района, са проверени по-голям брой административни актове – 14 600, при – 7 912 за 2007 г. Установени са повече закононарушения и незаконосъобразни актове, срещу които прокурорите са подали по-голям брой предложения и протести – 296, срещу 179 за 2007 г. и 161 за 2006 г. В работата на прокуратурите се наблюдава по-пълно и задълбочено проучване на материалите, което е довело до по-добри резултати по надзора за законност. Най-активни в това отношение са ОП Пловдив, РП Пловдив, РП Пещера, РП Казанлък. Слаби са

показателите на ОП Хасково, РП Ивайловград, РП Крумовград, РП Първомай и РП Гълъбово, които следва през 2009 г. да предприемат мерки за преодоляване на застой.

През 2008 г. прокуратурите от **апелативния район София** са извършили значителна по обем, обхват и съдържание дейност по реда на надзора за законност. В доклада на АП София тя е оценена като положителна. Всички показатели бележат ръст и това е в резултат на положените усилия на прокурорите от района за по-задълбочено и отговорно отношение към работата, което е и довело до тези резултати. През 2008 г. са образувани 4 100 преписки по надзора за законност, срещу 3 678 за 2007 г. Независимо от по-малкия брой проверки, проверени са повече административни актове – 28 936, срещу 27 009 за 2007 г. Във връзка с констатираните нарушения са изготвени общо 665 предложения и протеста, срещу 420 за 2007 г. От посочените по-горе предложения, 38 са за възобновяване на административни производства по реда на чл. 102 във вр. с чл. 99, т. 1 АПК, при 2 предложения за 2007 г. Всички прокуратури са постигнали добри резултати, но като особено активни следва да бъдат посочени прокуратурите от района на ОП Благоевград, особено РП Гоце Делчев, РП Дупница, РП Елин Пелин, РП Пирдоп, прокуратурите от района на ОП Видин, РП Козлодуй, РП Бяла Слатина, както и напредъкът в дейността на ОП Перник, ОП Монтана и ОП Кюстендил.

През отчетната 2008 г. прокурорите от **апелативния район В. Търново** са работили активно по надзора за законност в защита на обществения интерес и правата на гражданите, което е довело до много добри резултати. През годината са образувани 1 645 преписки, срещу 1 433 за 2007 г. Извършени са 1 354 проверки, при които са проверени 32 462 административни акта. За отстраняване на констатираните нарушения са изготвени 153 протеста и предложения, срещу 36 за 2007 г. Образувани са общо 49 досъдебни производства, от които 41 са образувани от РП Плевен. Традиционно добре е организирана дейността в ОП Русе, ОП В. Търново, РП Плевен, РП Елена.

От анализа на данните за работата на прокуратурите в страната по надзора за законност през 2008 г. може да се направи извод, че е извършена голяма по обем, обхват и съдържание дейност по надзора за законност. Като цяло прокуратурите са повишили ефективността и резултатността в работата си. В сравнение с предходните две години е налице напредък и тази тенденция следва да се запази и през 2009 г.

През отчетната 2008 г. прокуратурите в страната са извършили проверки в различни области и направления, основните от които са в дейността и актовете на държавните и общински органи на власт и управление и в дейността и актовете на специализираните контролни органи. Като примери могат да се посочат проверките за законност в дейността и актовете на областните управители, общинските съвети и кметове, с които се извършва разпореждане с държавни и общински имоти; на нормотворческата дейност на общинските съвети по изпълнение задълженията на общинските органи по ЗЗЖ, ЗУТ, ЗП; проверките в дейността на дирекциите „Социално подпомагане“; проверки в дейността на ОДП, РПУ, РИОСВ, РДНСК. През отчетния период са извършвани и последващи контролни проверки по санкционната дейност и актовете на органите на МВР, дейността и актовете на общинските органи по чл. 195-196 ЗУТ и по дейността на общините по ЗУО относно търговската дейност с черни и цветни метали.

4.3.2. Планирани и извършени проверки за законност /примери/ – ефективност на проверките, в т.ч. на различните способности за проверка; проблеми по прилагането на закона.

През отчетната 2008 г. е подобрена дейността по планирането на проверките. Още в началото на годината, във всички прокуратури в страната са приети планове за

дейността по надзора за законност. В плановете са включени както задачи от плана на ВАП – отдел НЗЗОИПГ, предвидени за изпълнение от апелативните, окръжните и районните прокуратури, така и задачи, отнасящи се до характерни със значимостта си проблеми за съответните райони.

В процеса на работа са извършвани и други извънпланови проверки по актуални и обществено значими въпроси, инициирани от самите прокуратури. В това отношение голяма активност са проявили прокурорите от апелативния район Пловдив, които са планирали и извършили множество проверки извън тези, указани от ВАП – по спазване разпоредбите на ЗУТ, ЗАВП, ЗЗ, ЗЧО, ЗМВР и др. Активност е проявена и от ОП Плевен, ОП Русе и ОП В. Търново.

При планирането и извършването на проверките за законност, като добра практика може да се посочи осъществяването през годината наблюдение на законността чрез упражняване на постоянен надзор за законност върху дейността и актовете на държавните и общински органи на власт и управление. Още в началото на 2008 г., отдел НЗЗОИПГ във ВАП разработи Указание № И-29/2008 г. за осъществяването на постоянен надзор за законност от окръжните и районните прокуратури в дейността и издадените административни актове от местните органи на власт и управление. В указанието подробно са посочени направленията в дейността на областните управители, общинските съвети и кметовете, свързани с управлението и разпореждането с държавно и общинско имущество и издадените във връзка с това административни актове, по които следва да се извършат комплексни проверки за законност. Поради големия обем административни актове, бе уточнен обхватът на упражнявания постоянен надзор за законност през 2008 г., а именно дейностите и актовете, с които се извършва разпореждане с държавно и общинско имущество. Наред с това, следваше да бъдат проверени и всички действащи и новоприети подзаконовни нормативни актове на общинските съвети. Независимо от големия обем материали, подлежащи на проучване и преценка, прокуратурите в страната съзнателно изпълниха задачата. Този постоянен надзор ще продължи и през 2009 г. и следващите години, като се определят дейностите и актовете, подлежащи на приоритетна проверка през съответната година.

В изпълнение на Указание № И-29/2008 г. на отдел НЗЗОИПГ, прокурорите от страната са изискали и проверили над 40 000 административни акта на областни управители, общински съвети и кметове. Проверени са и всички действащи и новоприети правилници и наредби, приети от общинските съвети.

Наред с осъществявания текущ надзор са извършени и други проверки за законност в дейността на общините по издаваните от тях административни актове по повод конкретни въпроси. По-мощабните от тях са:

– Проверка за законност във всички общини по спазване разпоредбите на Закона за защита на животните /ЗЗЖ/ относно приемане на програми и свързаните с това изисквания за определяне места за приюти и финансиране на тази дейност, с цел намаляване на популацията на бездомните кучета, като сериозен проблем в редица общини. При проверката е установено, че в 154 общини не са изпълнени изискванията на закона и съответните прокуратури са реагирали с изготвяне на предложения по реда на чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ.

– Проверка за законност по повод зачестилите случаи на употреба на газово оръжие на обществени места. В резултат на констатираните непълноти, в 148 общински наредби за обществения ред са изготвени предложения по реда на чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ за допълване и изменение на тези наредби, с цел ограничаване достъпа на лица, носещи газово оръжие, на обществени места и мероприятия.

– Проверка във връзка със сигнал на министъра на държавната администрация и министъра по европейските въпроси беше извършена проверка относно

действащите в нарушение на Закона за ограничаване административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност /ЗОАРАКСД/ регулаторни режими в общините. Тази проверка беше осъществена в кратък срок, при проявена висока активност. Използвайки всички свои правомощия, прокуратурите по места са съдействали за привеждане в съответствие със закона на 130 общински наредби.

– Проверка във всички общини в страната по спазване разпоредбите на Закона за пътищата и Правилника за приложението му, при които бе установено, че в 184 общини не са съобразени дейностите и актовете с изискванията на закона, за което е реагирано със средствата по надзора за законност.

– По спазване разпоредбите на чл.195–196 ЗУТ, относно премахване на опасни и самосрутващи се сгради. И при тази проверка са констатирани пропуски в работата на общините и кметовете, в т.ч. и по приемане на специална наредба по приложението на чл.195–196 ЗУТ, което е довело отново до изготвяне на предложения по реда на чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ.

По посочения начин, чрез съчетаване на планирани проверки, извънпланови и контролни проверки, е упражнен надзор за законност върху голяма част от дейността и актовете на общинската администрация в различни направления. В резултат на всички тези проверки са изготвени 628 предложения и 61 протеста за отстраняване на допуснатите закононарушения.

Като пример за ефективна проверка в дейността на контролните органи може да се посочи проверката за законност, извършена по указание на ВАП от прокуратурите в страната по законосъобразността на актовете на РИОСВ в областта на контролно-санкционната им дейност по ЗООС, ЗВ, ЗЗТ, ЗУО, ЗЧАВ и др. за периода 01.01.2006 г. – 30.12.2007 г., при която са констатирани сериозни пропуски, довели до отмяна на значителен брой от тях от съда – от 3 160 наказателни постановления, 525 са отменени.

През отчетния период прокуратурите в страната са извършили голям брой проверки за законност /само възложените от отдел НЗЗОИПГ са 15/, които подробно са обсъдени в докладите на апелативните прокуратури. Постигнатите резултати са значителни. Положена е здрава основа на дейността по надзора за законност в териториалните прокуратури, което е гаранция за бъдеща успешна работа по този надзор.

4.3.3 Взаимодействие със специализираните контролни органи /централни и териториални/ и с други държавни и общински органи с контролни функции – форми, състояние, насоки за дейността по надзора за законност спрямо тези органи в краткосрочен и по-дългосрочен план.

Сътрудничеството с контролните органи, с оглед големия обхват на дейността им, специфичните методи и средства за проверки и контролните им правомощия в различни направления, дава възможност за упражняването на по-ефективен и резултатен надзор за законност в защита на обществения интерес и правата на гражданите.

Видно от докладите на апелативните прокуратури, през отчетната 2008 г. взаимодействието на прокуратурите в страната със специализираните контролни органи и другите държавни и общински органи с контролни функции е било на добро ниво. Отчетено е добро взаимодействие с териториалните структури на МВР, РДНСК, РИОКОЗ, РИОСВ, ТД НАП, ДОИТ, ДГС и ДЛ.

Като много добро е отчетено взаимодействието с контролните органи от прокуратурите в апелативните райони – Варна, Пловдив и В. Търново.

През годината значително се е разширил обхватът и предметът на проверките

за законност, възложени на контролните органи. Все повече се утвърждава практиката и на извършване на съвместни проверки с участието на различни контролни органи, което създава гаранции за по-качествена и резултатна работа. Някои прокуратури са провели срещи с ръководствата на тези органи, както по конкретни проблеми, така и за уточняване формите на взаимодействие /напр. ОП Силистра, прокуратурите от апелативния район Пловдив/.

Във връзка с изложеното, следва да се има предвид, че за първи път през 2008 г. се отчитат самостоятелно възложените от прокуратурите в страната проверки само на контролните органи и разкритите от тях закононарушения.

През годината, само на контролните органи са възложени 732 проверки, при които са установени 2 288 закононарушения. Най-голям брой проверки на контролните органи са възложени от прокуратурите от апелативния район София – 441, следвани от прокуратурите от апелативния район Пловдив – 154 и апелативния район В. Търново – 61 /но с най-голям брой установени закононарушения – 1 437/, докато прокуратурите от апелативните райони – Бургас и Варна, съответно са възложили по 40 и 36 проверки на контролните органи. Като се имат предвид данните за проверките, извършвани чрез другите способи, посочени в чл. 145, ал. 1 ЗСВ, може да се приеме, че са налице основания и възможности да се използват по-пълно правомощията, с които разполагат контролните органи по установяване на закононарушенията, предприетите мерки за преустановяването им, санкционирането и отстраняването на последиците от тях.

В бъдещата работа на прокуратурата, с оглед големия обхват на дейността на контролните органи и широките им правомощия, следва да се разшири обхватът на възлагателните проверки, както и на ангажираните контролни органи. Предвид функциите им по установяване на закононарушения и данни за престъпления, следва да се активизира работата на прокуратурата по надзора за законност и върху дейността на тези органи, с цел повишаване ефективността в борбата за законност, законосъобразността на актовете на самите контролни органи, както и точно и еднакво прилагане на закона спрямо всички нарушения и нарушители.

4.3.4. Анализ на резултатите от дейността по надзора за законност въз основа на изготвените прокурорски актове /уважени и неуважени/ – протести срещу незаконосъобразни административни актове, предложения по чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ, предложения за възобновяване на административни производства по реда на чл. 102 вр. чл. 99, т. 1 АПК. Образувани досъдебни производства в резултат от извършени проверки за законност.

През отчетната 2008 г. прокуратурите в страната са извършили по-голяма по обем дейност по надзора за законност в сравнение с предходни периоди, като същият е бил по-ефективен и по-резултатен с оглед упражнените правомощия, свързани с атакуване на незаконосъобразни действия и актове на определени органи по предвидения законов ред.

През изминалата година, за отстраняване на установените закононарушения, прокуратурите в страната са изготвили общо 1 272 предложения и протеста. През 2007 г. са изготвени 738 предложения и протеста, а през 2006 г. – 632.

В сравнение с предходните години е налице значително увеличение на прокурорските актове, изготвени през 2008 г., съответно с 42% спрямо 2007 г. и с 50% спрямо 2006 г., което сочи по-задълбочена и прецизна работа на прокурорите при възлагане, извършване и преценка на резултатите от проверките за законност и констатираните закононарушения.

Тенденцията за увеличаване на общия брой на прокурорските актове, с които са оспорени незаконосъобразни актове и действия на определени административни

органи, се наблюдава и при отделните групи от тях. През 2008 г. са изготвени 1 129 предложения – от тях 1 072 по реда на чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ и 57 по реда на чл. 99-102 АПК /общо 1 129/, срещу 650 за 2007 г. или увеличението е с 42,4%.

През 2008 г. прокуратурите в страната са изготвили и внесли за разглеждане в съответните съдилища 143 протеста, срещу 70 за 2007 г. или увеличението е 51%.

От така изготвените предложения, до края на отчетния период са уважени 972 предложения, 101 не са разгледани, а неуважените са 35, т.е. 94,6% от разгледаните предложения са уважени. Високи са и резултатите при протестите – 62,7% от разгледаните са уважени, 24,4% – неуважени, при 49 все още неразгледани протеста.

От представените данни е видно, че 88,2% от общо разгледаните предложения и протести са уважени, което достатъчно красноречиво говори за професионализма на прокурорите и резултатите от тяхната работа по надзора за законност.

Анализът на данните общо за всички прокуратури в страната показва значителен ръст на прокурорските актове по надзора за законност /предложения и протести/ в сравнение с предходни години, което е в резултат не само на увеличения брой преписки и проверки, но и на по-задълбоченото и отговорно отношение като цяло на прокурорите към дейността им в защита на обществения интерес и правата на гражданите.

Тук следва да се отбележи, че бележи ръст работата на прокуратурите от **апелативния район София**, които са изготвили общо 665 предложения и протеста /617 предложения и 48 протеста/, срещу 420 за 2007 г.

От прокуратурите в района са изготвени и 38 /от 57 за цялата страна/ предложения за възобновяване на основание чл. 99-102 АПК.

Най-много актове са изготвени от прокуратурите от районите на ОП Благоевград, ОП София, ОП Враца и ОП Видин, РП Дупница. Следва да се отбележи и напредъкът в тази насока в сравнение с предходни години на ОП Кюстендил, ОП Перник и ОП Монтана.

Отново много добри резултати са показали прокуратурите от **апелативния район Пловдив**, които са изготвили 249 предложения и 47 протеста, /общо 296 прокурорски акта / в сравнение с предходни години – за 2007 г. – 179 акта, за 2006 г. – 161 акта. Налице е увеличение, което сочи, че прокурорите са реагирали своевременно и професионално при констатиране на закононарушенията. На фона на традиционно добрите резултати за прокуратурите от този район, следва да се отбележи напредъкът в сравнение с предходни години на РП Пловдив, РП Пещера, РП Казанлък, РП Хасково, ОП Смолян и ОП Ст. Загора.

Дейността на прокуратурите от **апелативния район В. Търново** също се характеризира със значително увеличаване броя на изготвените предложения и протести. През 2008 г. са изготвени 116 предложения и 37 протеста, срещу 24 предложения и 12 протеста през 2007 г. Тук следва да се отбележи работата на ОП Русе, ОП Плевен, ОП В.Търново, традиционно добрата работа на РП Елена, налице е напредък на РП Тетевен и РП Плевен.

Дейността на прокуратурите от района на **АП Варна** по изготвяне на предложения и протести също се характеризира с увеличение на броя им. През отчетния период са изготвени 77 предложения и 10 протеста, срещу общо 9 предложения и протеста за 2007 г. Независимо че броят на тези актове за 2008 г. е по-малък в сравнение с другите апелативни прокуратури, следва да се отбележи напредъкът на всички прокуратури от района, доколкото през миналата година три от окръжните прокуратури не са имали нито един акт, а другите – незначителен брой.

Единствено в дейността на прокуратурите от **апелативния район Бургас** се наблюдава известно занижаване броя на изготвените предложения и протести – през 2008 г. са изготвени 70 предложения и 1 протест /общо 71 акта/, срещу 95

предложения и протеста за 2007 г. АП Бургас е посочила като причина ниската ефективност на извършените проверки за законност, поради което в тази насока следва да се активизира работата на прокуратурите в района.

През 2008 г. прокуратурите в страната са образували 281 досъдебни производства по материали от преписки по надзора за законност. В сравнение с 2007 г., когато са образувани 153 досъдебни производства, увеличението е с 45,5%. Най-голям брой досъдебни производства са образувани от прокуратурите от апелативния район Пловдив – 162. Най-голяма активност са проявили ОП Пловдив, РП Ст. Загора, РП Казанлък, РП Велинград, а наред с тях и РП Плевен и СРП.

От анализа на данните може да се направи извод, че прокуратурите в страната, в резултат на извършената значителна по обхват и обем дейност по надзора за законност, сами и съвместно с контролните органи са установили значителен брой закононарушения, по отношение на които са реагирали своевременно и професионално, изготвяйки и отправяйки към съответните административни органи или съда обосновани предложения и протести. Големият брой и високият процент уважени прокурорски актове показват, че упражняваният надзор за законност е бил ефективен и резултатен и е допринесъл за утвърждаване на законността.

5. АДМИНИСТРАТИВНО-РЪКОВОДНА И КОНТРОЛНА ДЕЙНОСТ

5.1 Анализ на натовареността на прокуратурите и средно на един прокурор¹⁶. Натовареност с ДП, образувани за някои категории тежки престъпления и такива от особен обществен интерес.

Обемът дейност и средната натовареност на един прокурор в териториалните прокуратури отчитат общия брой издадени прокурорски актове, участия в съдебни заседания и извършените процесуални действия по наблюдаваните преписки, като се следят следните основни показатели:

- Решения по преписки:
 - Откази за образуване на ДП
 - Образувани ДП от прокурор
 - Общо решени инстанционни преписки (потвърдени, вкл. частично; отменени)
- Решения по ДП:
 - Прокурорски актове, внесени в съда
 - Прекратени ДП
 - Спрени ДП
- Участия в съдебни заседания:
 - Брой съдебни заседания (дни) по АСН
 - Брой съдебни заседания (дни) по ГСН
 - Брой съдебни заседания по НСН
- Искания до съда (за МНО, за претърсване, изземване, за обиск, за освидетелстване, за разпит на свидетели и обвиняеми пред съдия)
- Предявени иски по ГСН
- Протести (общо въззивни и касационни)
- Изпълнени присъди по лица
- Общ брой на проверените административни актове
- Брой досъдебни производства с поръчка за чужбина.

Извън горепосочените показатели за натовареност, скрита от цифрите остава работата на прокурорите в изпълнение на функцията им на наблюдаващ прокурор,

¹⁶ Вж. табл. №5.1.

изискваща непосредствено и ежедневно ръководство върху разследващите органи – активното наблюдаване на досъдебното производство, постоянен контрол върху работата на разследващите органи, запознаването с докладите на разследващите полицаи, които са ежедневни, и указанията по тях. Не се отчита и дейността на прокурорите по подготовката им за съдебни заседания, както и участието на прокурорите във форуми, организирани на различни нива от неправителствени структури и различни държавни контролни органи на въпроси, касаещи дейността им.

Средната натовареност на прокурорите се изчислява на база общия обем дейност, отнесен към броя реално работили прокурори¹⁷ в съответната прокуратура през съответния период. Такива са прокурорите, които не са в отпуск поради временна неработоспособност и други видове отпуски, освен платения годишен отпуск. Съгласно Закона за съдебната власт прокурорите следва да са решили възложените им преписки и дела преди излизане в платен годишен отпуск.

Отделно се наблюдава натовареността по отношение на ДП, образувани за престъпления от особен обществен интерес. Това са ДП, свързани с организираната престъпност, корупционни престъпления, изпиране на пари, злоупотреби с фондове на ЕС, данъчни престъпления, подправка на кредитни карти и парични знаци, незаконен трафик на хора и на наркотици. Отчита се броят:

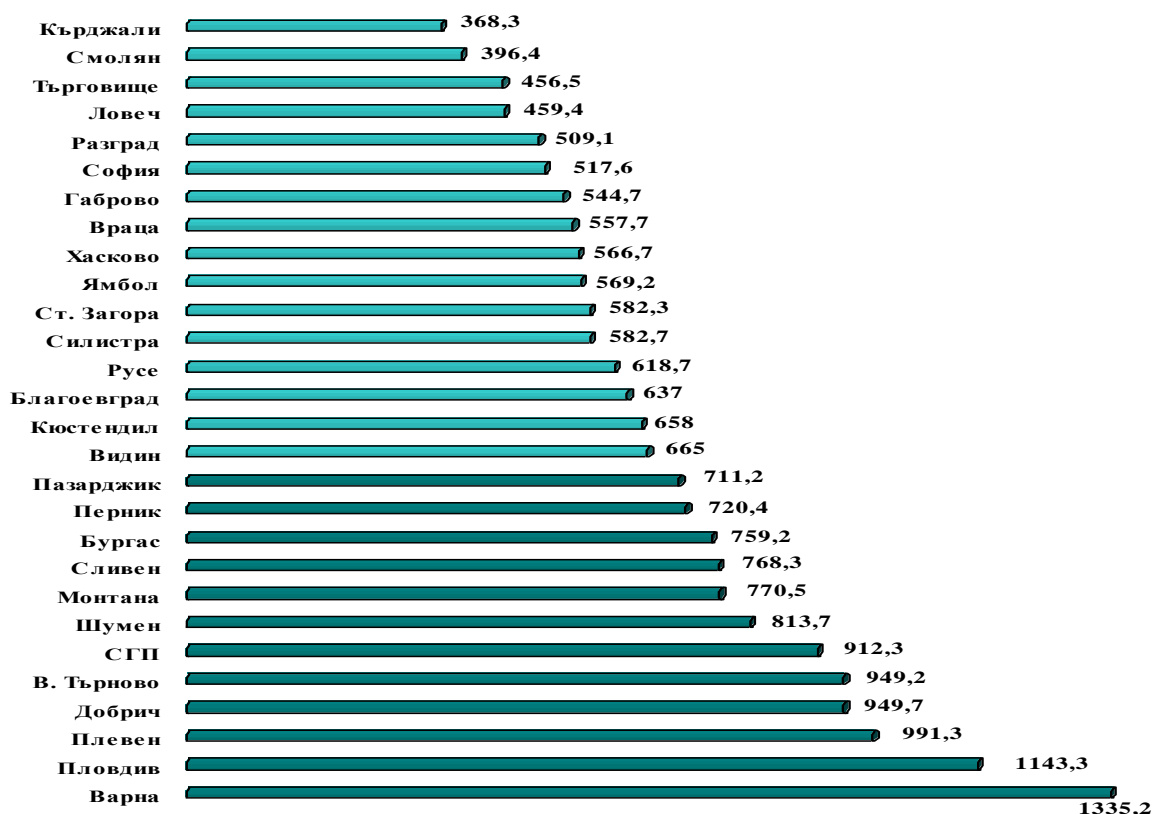
- наблюдавани ДП;
- решени ДП;
- ДП, внесени в съда.

През 2008г. средносписъчният брой на реално работилите прокурори в прокуратурите от страната е 1245 магистрати. Средната натовареност на един прокурор е 726,91 прокурорски актове, участия в съдебни заседания и др. процесуални действия.

Следващите графики илюстрират средната натовареност на един прокурор по окръжни и апелативни райони. От тях поради спецификата на дейността и несъпоставимост с останалите прокуратури са изключени военноокръжните и военноапелативната прокуратури.

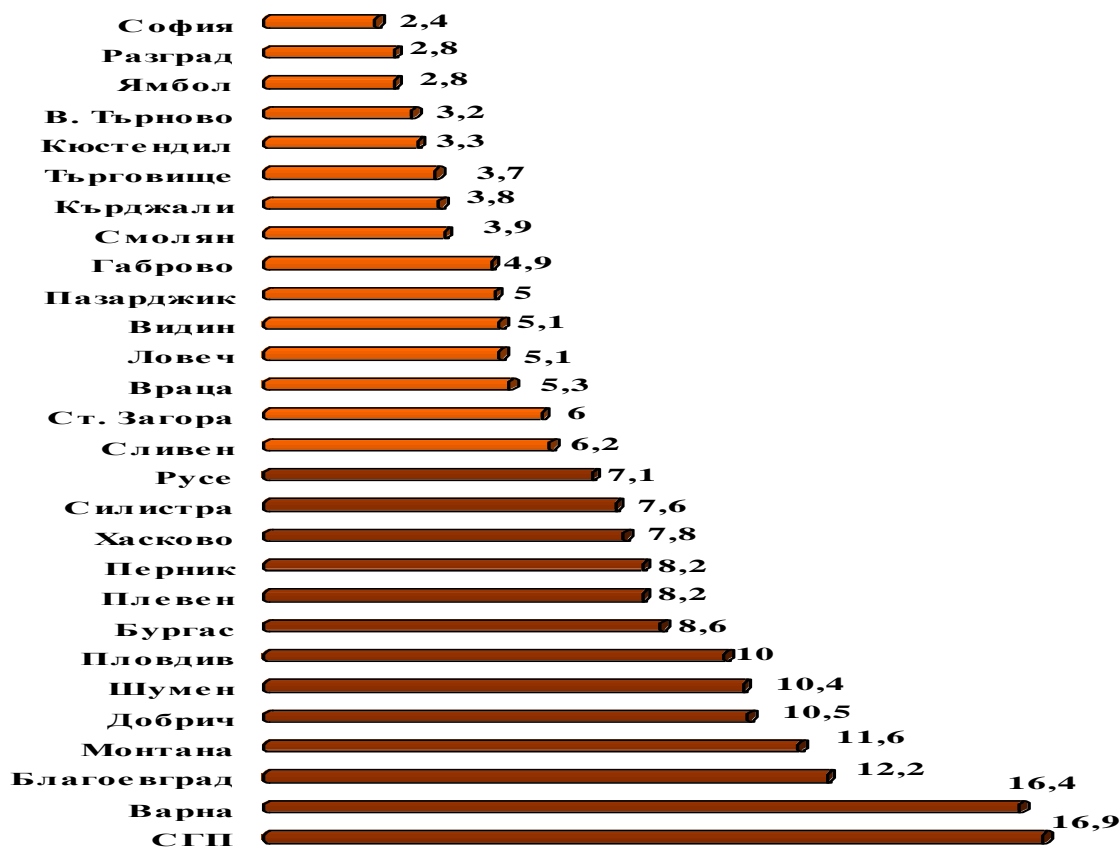
¹⁷ Средносписъчният брой на реално работилите прокурори през отчетния период се изчислява, като се сборува броят на реално работилите прокурори през всеки месец от периода и се раздели на общия брой месеци, включени в същия.

Средна обща натовареност по окръжни райони

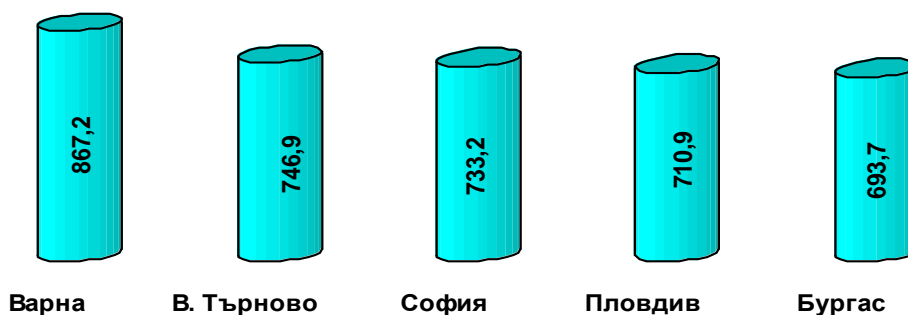
Средната обща натовареност на един прокурор е най-висока (почти два пъти по-голяма от средната за страната) в окръжните райони на ОП Варна и ОП Пловдив. Много висока е натовареността и в районите на ОП Плевен, В. Търново, Добрич и СГП, а най-ниска (около 50% от средната за страната) – за районите на ОП Кърджали и Смолян. Данните сочат, както и в предходните години, че е все още е налице неравномерно разпределение на натовареността на прокурорите. Това предполага да продължи щатното укрепване на прокуратурите от най-натоварените райони.

**Средна натовареност по окръжни райони -
наблюдавани ДП, образувани за престъпления от
значим обществен интерес**

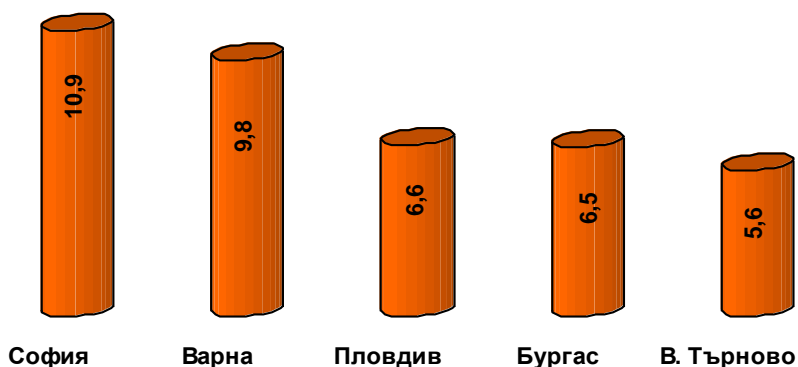
Прокурорите от СГП и района на ОП Варна са наблюдавали най-много дела, образувани за престъпления от значим обществен интерес. В районите на ОП Благоевград, Монтана, Добрич, Шумен и Пловдив натовареността по отношение на дела от горната категория също е висока. Под средната за страната е натовареността в 15 от общ 28-те окръжни района. Видно от данните този вид престъпност е съсредоточена най-вече в столицата и големите градове.

Средна обща натовареност по апелативни райони

Средната натовареност на прокурорите като цяло за апелативните райони е съпоставима и равномерно разпределена, но относно делата от значим обществен интерес – значително по-висока е натовареността в апелативните райони на АП София и Варна.

Средна натовареност - ДП, образувани за престъпления от особен обществен интерес по апелативни райони

ДП, образувани за престъпления от особен обществен интерес, са дела с висока фактическа и правна сложност. Това обуславя и специалното наблюдение на натовареността на прокурорите с такива дела, от една страна с оглед щатно осигуряване и от друга – квалификация на прокурорите и разследващите органи.

Един прокурор е наблюдавал средно 353,9 досъдебни производства. Средно по 101,27 преписки е постановен отказ да се образува наказателно производство, а по 55,18 е образувано досъдебно производство.

По наблюдаваните досъдебни производства средно по видове решенията са, както следва:

- **внесени в съда** – 34,87 прокурорски акта;
- **прекратени** – 215 производства;
- **спрени** – 57,85 производства, като това са спрени през отчетния период;
- **ДП с поръчки за чужбина** – 0,4.

По отношение наблюдавани досъдебни производства, образувани за някои категории тежки престъпления и такива от особен обществен интерес натовареността е съответно:

- **наблюдавани ДП** – 8,43;
- **решени** – 5,59 производства;
- **внесени** – 2,14 прокурорски акта в съда.

Средно един прокурор е участвал в 98,32 съдебни заседания по наказателни дела, 15,24 съдебни заседания по административни дела и 6,46 по граждански дела.

Средната натовареност на прокурорите и през 2008г. остава висока, като е съизмерима, общо и по всички показатели, с натовареността през 2007г. (730,9).

5.2. Кадри и квалификация.

5.2.1 Обезпеченост с разследващи органи и прокурори. Състояние, проблеми и предложения.

В следващата таблица са представени данни на МВР относно обезпечеността с разследващи полицаи (общо и териториално), както и за средната им натовареност през 2008г.

Разследващи полицаи по данни на МВР*					
Областни дирекции	Разследвани ДП		Щатни бройки за 2008 г.	Брой реално работили разследващи полицаи	Средна натовареност на разследващ полицаи през 2008 г.
	2008 г.	2007 г.			
ОДМВР Бургас	13562	12815	117	103	131,7
ОДМВР Ямбол	2776	2394	38	36	77,1
ОДМВР Сливен	3859	3643	49	47	82,1
Общо за ОДП от Апелативен район - Бургас	20197	18853	204	186	108,6
ОДМВР Варна	14950	10657	128	122	122,5
ОДМВР Добрич	3633	3291	47	39	93,1
ОДМВР Шумен	3766	3614	56	47	80,1
ОДМВР Силистра	2004	2072	36	28	71,6
ОДМВР Разград	2034	1797	32	27	75,3
ОДМВР Търговище	1798	1633	31	30	59,9
Общо за ОДП от Апелативен район - Варна	28185	23064	330	293	96,2
ОДМВР В.Търново	4400	4608	64	63	69,8
ОДМВР Габрово	2476	2127	35	24	103,2
ОДМВР Ловеч	3069	2937	46	35	87,7
ОДМВР Плевен	6386	6505	67	66	96,7
ОДМВР Русе	4421	3568	49	46	96,1
Общо за ОДП от Апелативен район - В. Търново	20752	19745	261	234	88,7
ОДМВР Пловдив	13076	11501	140	136	96,1
ОДМВР Пазарджик	4277	4561	64	61	70,1
ОДМВР Стара Загора	6562	6360	80	76	86,3
ОДМВР Смолян	1018	1042	21	20	50,9
ОДМВР Хасково	4271	3856	51	43	99,3
ОДМВР Кърджали	1411	1518	24	22	64,1

Общо за ОДП от Апелативен район - Пловдив	30615	28838	380	358	85,5
ОДМВР Видин	2675	2253	31	25	107
ОДМВР Враца	5603	4368	55	51	109,8
ОДМВР Монтана	3640	2474	44	41	88,8
ОДМВР Перник.	2780	2514	44	42	66,2
ОДМВР Кюстендил	3081	2823	38	38	81,1
ОДМВР Благоевград	5819	4697	58	57	102,1
ОДМВР СОФИЯ	4566	3875	68	61	74,8
СДВР	51666	35773	334	302	171,1
Общо за ОДП от Апелативен район - София	79830	58777	672	617	129,3
ГД-РОТП, ТП, ГДГП	4505	3365	153	136	33,1
Общо	184084	152641	2000	1824	100,9

Все още щатното осигуряване с разследващи полицаи е недостатъчно, за да се гарантира провеждане на качествено разследване по всички образувани производства. Недобрата кадрова обеспеченост и недостатъчната материална база за подsigуряване на разследванията са един от определящите фактори за това да не се постигат очакваните резултатите по тях.

В същото време обезпечаването на следствието е много по-добро при значително по-малко натоварване.

Следователи по данни на НСЛС и ОСЛС*				
Окръжни следствени служби	Разследвани ДП	Щат за 2008 г.	Зает щат / Реално работили следователи	Средно ДП разследвани от следовател
ОСЛС Бургас	780	27	22	51
ОСЛС Ямбол	572	7	6	95,3
ОСЛС Сливен	279	11	11/6,58	42,36
Общо за ОСЛС от Апелативен район – Бургас	1631	45	34,58	41,17
ОСЛС Варна	701	24	19 / 11,17	62,78
ОСЛС Добрич	566	12	9 / 7,42	76,28
ОСЛС Шумен	452	6	5 / 4	90,4
ОСЛС Силистра	161	4	4	40,2
ОСЛС Разград	216	7	6 / 5,25	41,14
ОСЛС Търговище	300	7	5 / 3,67	73
Общо за ОСЛС от Апелативен район – Варна	2396	60	35,51	67,47
ОСЛС В.Търново	267	14	11	30
ОСЛС Габрово	162	11	9	16,2
ОСЛС Ловеч	96	14	12	8
ОСЛС Плевен	423	19	15	33,18
ОСЛС Русе	216	18	15/12,17	17,75
Общо за ОСЛС от Апелативен район В. Търново	1164	76	59,17	19,67
ОСЛС Пловдив	747	53	51	18,49
ОСЛС Пазарджик	652	17	16,67	39,12
ОСЛС Стара Загора	340	20	17/11,83	28,74
ОСЛС Смолян	47	4	4/3,58	13,12
ОСЛС Хасково	2168	21	17/12,83	127,53
ОСЛС Кърджали	112	11	8/6,83	14

Общо за ОСлС от Апелативен район - Пловдив	4066	126	102,74	39,57
ОСлС Видин	219	8	7	31,3
ОСлС Враца	230	17	15	15,3
ОСлС Монтана	1260	11	10	152
ОСлС Перник	82	11	9	16,73
ОСлС Кюстендил	291	13	12/9,5	30,63
ОСлС Благоевград	356	16	16/9,17	39
ОСлС София	288	21	18/16,33	17,64
Столична СлС	3401	95	78/72,25	43,6
Общо за ОСлС от Апелативен район - София	6127	192	148,25	41,33
НСлС	691		81	8,56
Общо	16075		461,25	34,85

По апелативни и окръжни райони кадровата обезпеченост с прокурори, а по щат и с военни следователи за района на ВоАП, е както следва:

Апелативни райони	Апелативна прокуратура и окръжни райони	Щат	Реално работили прокурори
АП Бургас	АП Бургас	10	5,5
	ОП Бургас	88	70,6
	ОП Сливен	35	30,7
	ОП Ямбол	33	29,8
АП Варна	АП Варна	9	7,83
	ОП Варна	72	56
	ОП Добрич	29	25,3
	ОП Разград	25	22,5
	ОП Силистра	22	21
	ОП Търговище	20	18
	ОП Шумен	29	23,8
АП В.Търново	АП В.Търново	7	5,25
	ОП В. Търново	45	41,88
	ОП Габрово	23	21,33
	ОП Ловеч	33	30
	ОП Плевен	55	45
	ОП Русе	36	28,7
АП Пловдив	АП Пловдив	13	12,5
	ОП Пловдив	89	71,58
	ОП Пазарджик	39	32,16
	ОП Ст. Загора	62	55
	ОП Смолян	19	17
	ОП Хасково	35	30
	ОП Кърджали	23	18,9
АП София	АП София	21	19,87
	СГП	282	211
	ОП Видин	23	19,75
	ОП Враца	44	37,5
	ОП Монтана	33	27,89
	ОП Перник	32	27,34
	ОП Кюстендил	39	36
	ОП Благоевград	61	50,41
	ОП София	67	52,81

ВоАП (в щатните бройки са включени и военните следователи)	ВоАП	9	8
	ВОП София	31	10
	ВОП Пловдив	18	7
	ВОП Сливен	17	5
	ВОП Варна	17	6
	ВОП Плевен	16	6
Общо за ПРБ		1562	1245

В почти всички прокуратури броят на реално работилите прокурори¹⁸ се различава от щатната обезпеченост. Основната причина за това е наличието на незаети щатни бройки, което се дължи в най-голяма степен на изключително бавната и усложнена процедура за провеждане на конкурси и назначаване на магистрати по ЗСВ.

По преценка на административните ръководители на АП и ОП необходимост от увеличаване на щата има в: АП Бургас, ОП Бургас, РП Несебър, ОП Варна, ОП Търговище, РП Каварна, РП Ген. Тошево, РП Тервел, ОП В. Търново, РП Гълъбово и РП Казанлък.

Необходима е промяна в ЗСВ и Наредба № 1 на ВСС относно реда и организацията по провеждането на конкурси за магистрати, в насока изрично регламентиране на правният интерес при обжалване решенията на ВСС, както и своевременно уведомяване на административните ръководители при изчерпване възможностите за обжалване. Необходимо е и съкращаване на сроковете, тъй като от момента на изготвяне предложенията от административните ръководители за обявяване на незаетите щатове и провеждането на конкурс минават месеци и през това време натовареността на другите прокурори се увеличава.

5.2.2. Квалификация - състояние, проведени обучителни мероприятия, необходими мерки за повишаването ѝ¹⁹.

През 2008 г. 1136 прокурори са участвали в общо 94 семинара, организирани от Прокуратурата на РБ, Националния институт на правосъдието, и по програми на национални и международни институции и организации. В различни обучителни форми са участвали и 206 служители.

В приложение № 2 са отразени темите на проведените обученията и участниците в тях.

За повишаване качеството на работа на прокурорите и с цел уеднаквяване на практиката по прилагането на закона, избягване на слабости в практическата дейност са допринесли и организирани от апелативните прокуратури квалификационни мероприятия на регионално ниво, свикваните колегиуми, съвещания, издаването на указания, както и планираните и проведени обучителни семинари от окръжните прокуратури.

Повишаване квалификацията на прокурорите и служителите е необходим и непрекъснат процес. Прокуратурите предвиждат и през следващата година да се организират още семинари, свързани с проблеми при прилагане на новия НПК и особено при противоречива прокурорска и съдебна практика, пране на пари, организирана престъпност, финансови и данъчни престъпления, трафик на хора, компютърни престъпления, европейска заповед за арест, въвеждане и работа с УИС

¹⁸ Реално работили прокурори - тук не се включват ползващите отпуск поради временна неработоспособност и други видове отпуски, освен платения годишен отпуск, тъй като съгл. чл.195, ал.1, пр. 1-во ЗСВ прокурорите са длъжни да решат възложените им преписки и дела преди излизане в отпуск. Средно-списъчния брой на реално работилите прокурори през отчетния период се изчислява като се сбира броя на реално работилите прокурори през всеки месец от периода и се раздели на общия брой месеци, включени в същия.

¹⁹ Вж. и анализ на дейността в Раздел III, т. 2.5

/за служителите/ и др. Добре е да се обогати практиката на провеждане на периодични съвещания по региони, с обсъждане на въпроси от различно естество, споделяне на опит по трудни дела и спорни въпроси, с което не само ще се подобри работата на прокурорите, но и ще се постигне уеднаквяване на практиката им, въпрос от изключително значение за правилността на прокурорските актове и успешното участие в съдебни заседания.

5.3. Извършени проверки и ревизии – констатации, мерки и предложения.

Ревизионно-контролната дейност през 2008г. проведена по апелативни райони е както следва.

АП Бургас

През месец май-юни 2008г. АП Бургас извърши комплексна ревизия в работата на ОП Бургас, ОП Сливен и ОП Ямбол за периода 1.01.2007г. – 31.12.2007г.

Като цяло констатациите от ревизиите са, че прокурорите от трите окръжни прокуратури качествено и в срок изпълняват служебните си задължения като оформят процесуално издържани и обосновани актове и в тази насока има несъмнено подобрене в работата в сравнение с констатациите при ревизиите от предходни години. Установиха се отделни случаи на просрочени на прокурорски актове, но не значителни и което е по-важно, че макар и просрочени, актовете са били добре мотивирани и по същество правилни. Забавеното произнасяне на прокурорите се е дължало на сложност на преписките и досъдебните производства и моментна натовареност. Установиха се и известни слабости при изготвянето на прокурорските актове. Констатираха се отделни случаи, в които копия от прокурорските постановления не се изпращат на заинтересованите лица, на липса на следствено-календарни планове по досъдебните производства, на непълни мотиви, особено при постановленията за спиране на наказателни производства срещу НИ /бланкови постановления, от които не става ясно какво конкретно престъпление е извършено, кога и къде, кой е пострадалия и какъв е предмета на престъпление/, възлагане на предварителни проверки с писма и без конкретни указания, липса на указания в постановленията за образуване на досъдебни производства, на неизготвяне на искания за продължаване срока на разследване по делата или при нарушение на срока по чл.234 ал.4 НПК, непосочване пред кой орган и в какъв срок подлежи на обжалване прокурорското постановление, посочване на неправилно основание за издаване на прокурорския акт или непосочване на правно основание, непроизнасяне по веществени доказателства, непосочване в обвинителните актове на формата на вина, смекчаващите и отегчаващите вината обстоятелства, описание на писмените и веществените доказателства и др. В докладите са посочени конкретните номера на преписките и делата, по които са констатирани слабости. Дадени са конкретни указания за отстраняване на констатираните слабости, като в тази насока административните ръководители издадоха съответни заповеди. От своя страна през отчетната година окръжните прокуратури са извършили комплексни ревизии в работата на районните прокуратури за 2007г

Резултатите от ревизиите са обобщени в подробни доклади, изпратени на ВКП и ревизираните прокуратури.

През м. февруари 2008г., по заповед на Главният прокурор и заповед на административният ръководител на АП Бургас, прокурорите от АП Бургас са извършили проверка на всички дела, по които чрез апелативните прокуратури и поискано и на основание чл.234 ал.3 НПК е дадено разрешение за продължаване срока на разследване за периода 29.04.2006г. – 15.02.2008г.. Резултатите от проверката бяха обобщени в подробна справка, изпратена до Главният прокурор, в която освен конкретните данни по делата е взето отношение и за дисциплинарната

отговорност на разследващите органи и наблюдаващите прокурори. По указание на отдел „Инспекторат“ при ВКП е извършена проверка за липсващите дела в апелативния район и съответно изготвени и изпратени обобщени справки до ВКП. Констатирано е, че няма изгубени дела в прокуратурите или от отделни прокурори, а делата са изгубени в следствените и полицейски служби, поради което не се налага търсене на дисциплинарна отговорност на прокурори от апелативния район. По-голямата част от липсващите дела са възстановени и приключени или е започнало тяхното възстановяване, а част от делата все още са се издирвали. От своя страна АП Бургас възложи на ОП Бургас, поради обстоятелството, че не са намерени 93 досъдебни производства, за които и не е категорично установено, че липсват, да се предприемат конкретни активни действия до края на 2008г. за установяване на действително липсващите дела и да започне тяхното възстановяване, като приоритет се даде на досъдебните производства с предстоящо изтичане на давността и срещу известен извършител. АП Бургас е извършила тематична проверка по обосноваването на постановените през първото 6-месечие на 2008г. откази от образуване на наказателни производства за данъчни престъпления в апелативния район, като е изготвен подробен доклад до ВКП, в който са отразени констатациите по всяка преписка, допусканите слабости в работата и са дадени указания на окръжните прокуратури за отстраняването им.

Извършени са в окръжните и районните прокуратури множество проверки по сročността и качеството на проверките, по неприключените досъдебни производства, по задълженията на разследващите органи и прокурорите по новия НПК, по сроковете на разследване и на произнасяне на прокурорите, по спрените дела, по делата на специален надзор, по изпълнение на наказанията, по върнатите за доразследване дела от съда, по оправдателните присъди, по делата срещу непълнолетни, по административно-съдебния надзор и много други. Контролът на прокурорите от АП Бургас върху нивозите прокуратури се изразява и в ежедневните проверки по жалби и сигнали или служебни проверки на постановените актове на окръжните прокуратури по преписки и досъдебни производства, проверките и справките по преписки и дела на специален надзор, проверките на исканията за удължаване сроковете на разследване, участие във въззивни дела по внесени прокурорски актове в съда и др.

В края на 2007г. е извършена **ревизия на АП Бургас от отдел „Инспекторат“ на ВКП, като доклада от ревизията е получен през отчетната година.** Констатациите в доклада за дейността на АП Бургас са изцяло положителни, като са дадени препоръки единствено за подобряване на работата по делата за престъпления по чл.242 НК – „контрабанда“. В тази насока е извършена тематична проверка на всички преписки решени с постановления за отказ да се образува досъдебно производство и всички прекратени и спрени досъдебни производства за престъпления по чл.242 НК през периода 2005г. – 2008г. и е изготвен съответен доклад за констатациите от проверката, допуснатите слабости в работата по конкретни преписки и дела и са дадени указания на окръжните прокуратури за отстраняването им. На 5.12.2008г. в АП Бургас е проведено съвещание на прокурорите от апелативния район, на което прокурор от ОП-Бургас е изнесъл лекция за престъпленията против митническия режим и по специално за „контрабандата“, като темата бе развита и теоретично и практически и се разискваха различни проблеми при разследването на тези престъпления.

През м. юни – юли 2008г. е извършена и комплексна планова проверка за дейността на Апелативна прокуратура Бургас през 2007г. от Инспектората към ВСС. Като цяло констатациите в доклада от проверката са положителни, но се съдържат някои негативни оценки и препоръки. Докладът на Инспектората към ВСС е обсъден на съвещание на прокурорите от АП Бургас. Изготвено е много подробно и

аргументирано становище от административния ръководител на АП Бургас до Инспектората към ВСС, с копие и до Инспектората към ВКП, относно негативните констатации в работата на АП Бургас, като основно е аргументирана тяхната неоснователност. Отговор в прокуратурата не е постъпил. Административният ръководител на АП Бургас е издал заповед във връзка с констатациите от препоръките в доклада на Инспектората към ВСС в три насоки – относно подобряване ръководно-контролната дейност на АП Бургас по отношение на низовите прокуратури, по изпълнение на указанията на АП Бургас и по подобряване качеството на прокурорските актове в районните и окръжните прокуратури. Такива планови проверки са извършени от Инспектората към ВСС и на другите прокуратури в апелативния район, като с констатациите са запознати прокурорите и са набелязани мерки от административните ръководители на всички прокуратури по отстраняване на слабостите в работата. Копия от съответните заповеди и протоколи от съвещания и набелязаните мерки във връзка с направените констатации към работата на отделните прокурорски звена са изпратени на инспекторатите към ВКП и ВСС.

АП Варна

През отчетния период прокурорите от АП Варна освен тематичните проверки са извършили 2 комплексни ревизии на дейността на ОП Добрич (за периода 01.01.2008 г. – 01.10.2008 г.) и на ОП – Шумен (за периода 01.01.2007 г. – 31.05.2008 г.). Изготвени са доклади за извършените ревизии и са дадени съответните препоръки.

През 2008 г. е извършена и комплексна ревизия на дейността на АП Варна от отдел „Инспекторат“ при ВКП за периода 01.01.2007 г. – 30.09.2008 г.

Във връзка с дадените указания от отдел „Инспекторат“ при ВКП са изготвени планове по надзори и ОП Варна извърши ревизии на РП Варна, РП Девня и РП Провадия. Ревизията обхваща периода от 01.01.2007 г. – 31.12.2007 г. В предмета на ревизията се включени цялостната дейност на Районните прокуратури по следствия, наказателно-съдебния, гражданско-съдебния, надзор непълнолетни и надзор изпълнение на наказанията.

Със заповед Районният прокурор на РП Варна определи комисия от трима прокурори, която да извърши проверка на сročността за произнасяне по преписки и досъдебни производства, разпределени на прокурор, който системно не е спазвал сроковете за произнасяне, визирани в НПК. В резултат същият бил наказан с дисциплинарно наказание „Порицание“.

През 2008 г. ОП Добрич извърши комплексни ревизии на всички районни прокуратури. Резултатите от ревизиите са много добри по отношение на сročността и качеството на прокурорската дейност. Отменени са постановления за прекратяване на две д.п. и е обърнато внимание на някои незначителни пропуски.

Извършени са и две тематични проверки на две районни прокуратури:

– РП Тервел, относно дейността по прекратените д.п., състоянието на спрените дела и изпълнението на годишния план;

- РП Добрич относно състоянието на досъдебните производства, приключените дела и спрените дела.

При проверките не са констатирани нарушения.

Ръководно-контролната дейност на ОП Шумен бе насочена към проверка на дейността на всички районни прокуратури в региона. Бяха осъществени комплексни ревизии на трите Районни прокуратури за цялостната им дейност през 2007 г. с обхват надзора по досъдебното производство, наказателно - съдебния надзор, надзора за законност, гражданско-съдебния надзор.

По указание на ВКП прокурори от ОП Силистра са извършили комплексни ревизии на дейността на районите прокуратури гр.Силистра, гр.Дулово и гр.Тутракан, като ревизията за първото полугодие на 2007г. е обхващала и цялата 2006г., а през

м.ноември 2008 г. е извършена ревизия за второто полугодие на 2007 г. Проверена е дейността по преписките и ДП, по НСН, по надзора за законност, ГСН. Констатирано е добро ниво на срочност при решаване на преписките и делата, като тенденцията към все по-добри резултати по този показател е констатирана при РП Силистра, където просрочени преписки няма, а процентът на решенията извън срока ДП е спаднал до 2,81 %.

ОП Разград е извършила 1 планова ревизия. Планова ревизия на РП Кубрат през м.ноември 2008 г. за ревизиран период 01.11.2007г. – 01.11.2008г. Констатациите от ревизията са отразени в анализ и са отправени препоръки към Административния ръководител за отстраняване на пропуските, допуснати от прокурорите, работещи в тази прокуратура. Доклад от ревизията е изпратен за сведение на АП Варна и на ВКП в отдел „Инспекторат”. Извънпланови вътрешни проверки са правени и в трите районни прокуратури по различни поводи.

Във връзка със заповед на Окръжния прокурор на ОП Разград, в срок до 7-мо число от месеца се изпраща справка за нерешените или решенията извън сроковете по НПК преписки и дела.

По разпореждане на Отдел „Инспекторат” към ВКП в РП Исперих през м.януари 2008г. е извършена комплексна проверка за движението на преписки и дела през последните 5 години. Не са установени нарушения в прокурорските решения, освен няколко деловодни несъответствия.

ОП Търговище извърши комплексни ревизии и на трите районни прокуратури - Търговище, Попово и Омуртаг. Значими пропуски и нарушения не са констатирани. За допуснатите слабости и пропуски са направени съответни предписания.

АП Велико Търново

Ревизионната дейност в апелативния регион през 2008г. се активизира, като се осъществяваше съобразно изискванията на ЗСВ и плановете за контролно-ревизионна дейност на ВКП, АП В.Търново и Окръжните прокуратури, при спазване утвърдената Методика на АП-В.Търново.

Със заповед на административните ръководители на Окръжните прокуратури във В.Търновския апелативен регион са определени екипи за извършване на комплексни ревизии.

През отчетния период са извършени ревизии от:

Окръжна прокуратура гр.В.Търново – на РП В.Търново, РП Г.Оряховица, РП Свищов, РП Павликени и РП Елена.

Извършени са и 15 тематични проверки в районните прокуратури, касаещи причините за връщане делата от съда по дейността, свързана с изпълнение на наказанията, относно създадената организация на работата по спрени наказанията производства и др.

Окръжна прокуратура гр.Габрово е извършила ревизии на РП Габрово, РП Севлиево, РП Трявна и РП Дряново.

ОП Ловеч – на РП Ловеч, РП Троян, РП Тетевен и РП Луковит.

ОП Плевен е извършила ревизии на РП Плевен, РП Левски, РП Червен бряг, РП Кнежа и РП Никопол.

ОП Русе – на РП Русе и РП Бяла.

Освен това са извършени и две тематични проверки в РП Русе и РП Бяла за изпълнението на Заповед № ЛС-2403/2007г. на Главния прокурор на РБ и Указание № 55/2008г. на ВКП на РБ за недопускане неоснователно спиране на досъдебните производства и бездействие по спрени такива, както и по спазване разпоредбите на чл.110-чл.111 НПК и Инструкция № 1/2004г. за работата и взаимодействието на органите на предварителното разследване по съхраняване и опазване на веществените доказателства.

През отчетната 2008г. обособеното контролно звено със Заповед № АП-194/2007г. на Административния ръководител на АП В.Търново в състав зам.апелативния прокурор, прокурор в АП В.Търново и прокурор в АП В.Търново, извършиха 5 комплексни проверки на Окръжните прокуратури във В.Търновския апелативния регион, както и 6 проверки по конкретни дела и преписки по разпореждане на ВКП, отдел VI, от които 3 в ОП Габрово, 1 – в ОП Ловеч, 1 в ОП Плевен и 1 в ОП Русе.

След приключване ревизиите и проверките своевременно са изготвени доклади за резултатите, и са уведомявани проверените прокуратури, висшестоящата прокуратура и ВКП – отдел „Инспекторат“.

От съдържанието на докладите е видно, че няма съществени нарушения в дейността на следствения надзор, наказателно-съдебния надзор, надзора за изпълнение на наказанията и др.надзори.

Установени са слабости при решаването на конкретни дела и преписки необжалвани, което е наложило извършването на служебни въззивни проверки.

Констатациите от ревизиите и проверките в ОП В.Търново, ОП Габрово, ОП Ловеч са, че няма извършени нарушения при изпълнение на служебните задължения, професионалната етика, които накърняват престижа на съдебната власт, налагащи образуването на дисциплинарно производство.

АП Пловдив

През отчетната 2008г. ръководно – контролната дейност от страна на Апелативна прокуратура традиционно е била насочена към проверка на работата на Окръжните прокуратури в региона и протече на два етапа: през пролетта на 2008 г. бе извършена комплексна ревизия на цялостната работа на Окръжните прокуратури през 2007г. с обхват наказателно-съдебния надзор: обвинителни актове (срочност, качество, обосновааност, законосъобразност); протести и споразумения (оглед тяхната законосъобразност и обосновааност, както и цялостната политика на споразуменията в сравнение и с предходни години); оправдателни присъди и върнати от съда дела (анализ на причините от обективен и субективен характер, като и на предприетите от окръжните прокурори мерки за подобряване на показателите); изпълнение на присъдите и надзор на местата за лишаване от свобода и на арестните помещения (ефективност, качество и срочност); надзора по досъдебното производство: предварителни проверки, постановления за образуване, за отказ, прекратяване, спиране (обосновааност, законосъобразност и срочност); актове по жалби и възражения (срочност, качество, обосновааност и законосъобразност, анализ на отменените); работа по дела по чл. 368 НПК с даден от съда двумесечен и едномесечен срок; работа по специалния надзор; проверка на дейността на звеното за борба с организираната престъпност и корупцията; надзор за законност: преписки по материали от извършени проверки, протести, предложения; гражданско-съдебен надзор – предявени иски в съда, участие на прокурорите в съдебно заседание по граждански дела; административно и организационно състояние на Окръжните прокуратури.

Констатациите на комплексните ревизии са оформени като ревизионни доклади, в които подробно са посочени установените пропуски и магистратите, които са ги допуснали. Въз основа на това, Апелативният прокурор е издал заповеди до ръководителите на съответните окръжни прокуратури за подобряване на организацията и недопускане в бъдеще на подобни слабости. Горепосочените заповеди и ревизионни актове бяха изпратени до Зам. главния прокурор на ВКП и ръководителя на сектор „Ревизионен“, Отдел „Инспекторат“ при ВКП.

В изпълнение на разпореждане на Апелативния прокурор в края на второто полугодие на отчетната 2008г., са проведени т. нар. контролни проверки във всички

прокуратури с оглед установяване дали са били преодолените констатираните при ревизиите слабости. В обхвата на проверката е включено и изпълнението на Заповед № 2403/07 г. на Главния прокурор и Заповед № 36/07г. на Апелативния прокурор за работа по спрените дела и по тези, по които има опасност от изтичане на давността. Проверени бяха спрените досъдебни производства с предмет данъчни престъпления; делата, по които е искано продължаване на срока за разследване от Главния прокурор; дейността на прокуратурите по изясняване и контролиране на способите за усвояване на средствата, предоставени от Европейски фондове, както и съдебната дейност на прокурорите. Справките от резултатите на контролно-ревизионната дейност също са изпратени до Отдел „Инспекторат” при ВКП.

Аналогични ревизионни проверки по отношение работата на районните прокуратури на апелативния регион са извършени и от страна на шестте окръжни прокуратури. Анализите, съдържащи причините довели до връщане на делата, ведно с указания за отстраняването и недопускането им, в работата на районните прокуратури са изпращани на административните ръководители за предприемане на конкретни мерки. Създадена е организация за всяка постановена оправдателна присъда да се създава досие, в което се прилагат копие от обвинителния акт, копие от съдебният акт заедно с мотивите, становището на прокурора съставил обвинителния акт, на явилия се в съдебно заседание прокурор и на административния ръководител. Конкретно в Пловдивските прокуратури на всяко тримесечие комисия състояща се от прокурори от съответната прокуратура анализира постановените оправдателни оправдателните присъди от съда през периода. Установяват се причините довели до постановяването на оправдателната присъда, какви доказателства са били събрани, какви доказателствени искания са били направени, имало ли е основание за изменение на обвинението по реда на чл.287 НПК и направено ли е такова изменение, налице ли са случаи на лъжесвидетелстване или даване на невярно заключение от вещи лица, което налага вземане на мерки за образуване на наказателни производства за престъпления по чл.290 и чл.291 НК, налице ли са пропуски в работата на прокурорите явявали се в съдебни заседания по делото и в какво се състоят тези пропуски.

През 2008 г. прокуратурите в региона периодично са извършвали проверки на място в съответните РПУ, сектори и отдели, както върху работата на разследващите полицаи, така и върху работата на полицейските инспектори на които е било възложено извършването на предварителни проверки. Горното е било извършено с цел преодоляване пропуските и осигуряване стриктното спазване на закона и недопускане на нарушения във връзка с дейността им, както и с оглед срочното и качествено приключване на водените разследвания и недопускане изтичане на давностните срокове, обуславящи прекратяването на вече образувани досъдебни производства.

В районните прокуратури е създадена организация по оформяне на досиета на разследващите полицаи, в които се прилагат съответен набор от документи и информация, даваща възможност перманентно да се следи работата му, което допринася за изготвянето на обективни становища при спазването на изисквания на чл. 144 ал. 3 от ЗСВ - при изготвяне на ежегодни становища за работата на всеки един разследващ полицай.

През отчетния период се изпълняват заповедите, издадени от Апелативния прокурор във връзка с подобряване работата на прокуратурите в региона:

- за подобряване на наказателно-съдебната дейност в Апелативна прокуратура с оглед ограничаване броя на оправдателните присъди, измененията на обвиненията, повдигнати от първоинстанционните прокуратури и въвеждане на статистика по отношение на горните обстоятелства.

- касаещи извършване от страна на прокурорите при Апелативна прокуратура на ревизия на всички дела, по които е бил удължен срока от Главния прокурор и ускоряване и подобряване на работата по тях.

- за извършване на проверка по повод констатациите в отчета за дейността на Прокуратурата за големия брой спрени досъдебни производства и касаещо анализ на спрените дела и особено на тези, по които опасност от изтичане на давностния срок, както и установяване на възможности за възобновяването им.

- за създаване на организация по установяване, опис и работа по спрените дела и дела, по които има опасност от изтичане на давностния срок.

- във връзка с изпълнение на Инструкция МФ № И-11/06г. за начините и формите на взаимодействие между Министерство на финансите и Прокуратурата на Р България.

- за ускоряване на работата по дела със срокове, за разследване, продължени от горестоящата прокуратура и от Главния прокурор.

През 2008г., от страна на Административния ръководител на Апелативна прокуратура са издадени следните заповеди и разпореждания:

- Разпореждане № 5/11.03.2008 г. относно координацията по разкриване и разследване на престъпления, свързани с посегателства на парични средства от фондове, предприсъединителни или други инструменти за финансиране на проекти;

- Заповед № 13/27.03.2008 г. за разследване на престъпната дейност на лица, съпричастни към извършване на престъпления, свързани с причиняване на имуществени вреди и пране на пари;

- Разпореждане № 29/19.09.2008 г. за подобряване организацията и отчетността на работата по дела, свързани с нарушения при усвояването на средства от европейските фондове;

- Разпореждане № 30/24.09.2008 г. относно недопускане прекратяването на дела, водени срещу „Известен извършител” поради изтичане на предвидената в закона давност;

- Разпореждане № 31/26.09.2008 г. относно подобряване на организацията на работа по дела, свързани с нарушения по усвояването на средства от европейските фондове;

- Разпореждане № 38/26.11.2008 г. за въвеждане в действие в Апелативен район Пловдив на „Методическо указание за разследване на данъчни престъпления”.

Констатации, мерки и предложения:

Извършените проверки и ревизии са традиционни от години за прокуратурите от Пловдивския апелативен регион и безспорно допринасят за пряко наблюдение върху сročността и качеството на работа на магистратите. Въз основа на данните от ревизиите се правят изводи за ефективността на прокурорската дейност и при констатиране на проблеми се вземат съответни административни мерки.

Именно, вследствие на подобен анализ, през предходния отчетен период /есента на 2007 г./, вземайки предвид завишения брой върнати от съда дела и постановените оправдателни присъди, Колегиумът на Апелативна прокуратура – Пловдив реши, че в случаи, когато тези неблагоприятия се дължат на непрецизно изпълнение на служебните задължения от страна на прокурори, същите не следва да получат в пълен размер предвидените от ВСС парични награди за допълнително материално стимулиране. Така, в края на отчетния период общо 41 от 238-те реално работили прокурори в апелативния регион (т. е. общо 17.22 %) не получиха допълнително материално стимулиране в пълен размер.

Констатациите са, че през 2008 г. показателите за ефективност на прокурорската работа са се подобрили, което се дължи на сериозните мерки, взети от страна на административното ръководство.

АП София

Апелативна прокуратура – София е извършила три планови цялостни ревизии за дейността съответно на ОП Благоевград, ОП Видин и ОП София, а впоследствие Върховна касационна прокуратура е възложила на АП София извършването на ревизии и на останалите пет окръжни прокуратури в региона.

Копия от докладите на АП София за извършените ревизии са изпратени на Върховна касационна прокуратура и съответната окръжна прокуратура. Констатациите в тези доклади са взети предвид от съответните прокуратури с оглед на подобряване качеството на работа.

В съответствие с Плана на АП София за 2008 г. и плановете на окръжните прокуратури в региона са извършени всички предвидени в тях проверки, като резултатите са били основание за вземане на конкретни мерки за подобряване качеството на работата.

По указание на Върховна административна прокуратура в региона са извършени щателни тематични проверки по линия на административния надзор.

През 2008 година от АП София са изготвени 56 броя атестации на прокурори, като 5 от тях са за повишаване в ранг и 49 (от помощни атестационни комисии от САП) за участие в конкурс на ВСС за назначаване.

ВоАП

Със заповед на Военно-апелативния прокурор е разпоредена пълна проверка на преписките и делата във Военно-апелативна прокуратура, образувани през периода 01.07.2007 г. – 31.12.2007г. Проверката е обхванала реда за завеждането, разпределянето, срочността за решаването, наличността и съхранението на преписките и делата в прокуратурата. Доклад за резултатите от проверката е представен на Административния ръководител на Военно-апелативна прокуратура.

Аналогична проверка е извършена за периода 01.01.-01.07.2008г. Доклад за резултатите от проверката е представен на Административния ръководител – Военно-апелативен прокурор.

Със Заповед на Военно-апелативния прокурор е разпоредена пълна проверка на преписките и делата във Военно-апелативна прокуратура, образувани през периода 01.07.2008г. – 31.12.2008г. Проверката е обхванала реда за завеждането, разпределянето, срочността за решаването, наличността и съхранението на преписките и делата в прокуратурата.

Доклад за резултатите от проверката е представен на Административния ръководител – Военно-апелативен прокурор.

Въз основа на Заповед на Военно-апелативния прокурор за времето от 17.01. до 15.02.2008г. са извършени проверки в петте военно-окръжни прокуратури на всички дела, по които чрез Военно-апелативна прокуратура е поискано и дадено разрешение за продължаване срока за разследване от Главния прокурор по реда на чл.234, ал.3 НПК. Резултатите от проверките са обобщени в писмени доклади за всяка една от прокуратурите, като екземпляр е представен на военноокръжните прокурори за сведение.

Извършени са проверки /ревизии/ във всички военноокръжни прокуратури, по отношение на:

- дейността, във връзка със завеждането, разпределянето, решаването, архивирането и съхранение на преписките и досъдебните производства в периода 01.10.2007 г. до 01.06.2008 г.

- прекратените наказателни производства, необжалвани по съдебен ред или проверени по реда на чл. 243, ал. 9 НПК, за периода 01.10.2007г. - 01.06.2008 г.;

- спрените наказателни производства;

- влезлите в сила оправдателни присъди през 2007г. и 2008г., върнатите от съда и

неприключени досъдебни производства към момента на проверката /ревизията/.

В хода на извършените проверки особено внимание се обърна на досъдебните производства на специален надзор и тези на отчет от СЗПОПК, констатираните нарушения на процесуалните правила и причините за тях, срочността на разследването и изпълнението на дадените конкретни указания от наблюдаващите прокурори. Комисиите, извършващи ревизиите в съответните прокуратури са направили анализ на причините, довели до постановяването на оправдателни присъди и за връщането на досъдебните производства за допълнително разследване. Резултатите от ревизиите са отразени в писмени доклади за всяка военноокръжна прокуратура, като препис от тях е изпратен на военноокръжните прокурори за вземане на необходими мерки, с цел подобряване дейността на съответната прокуратура.

Освен посочените по-горе тематични проверки са извършени и ревизии на цялостната дейност на петте военноокръжни прокуратури.

Във връзка с констатираните при извършените тематични проверки и ревизии слабости в дейността на военно-окръжните прокуратури, прокурорите от Военно-апелативна прокуратура са дали методически указания на съответните първоинстанционни прокурори за работата им по конкретните досъдебни производства и преписки.

В резултат на извършените ревизии на дейността на военно-окръжните прокуратури, са констатирани слабости и допуснати нарушения при изпълнението на Указание №И-281/2006г. на Главния прокурор за извършването на предварителни проверки по преписки, необоснованото забавяне на разследването по определени досъдебни производства, наличието на неоснователно спрени и прекратени досъдебни производства, както и образуване на досъдебни производства при изтекла давност за наказателно преследване на деянията. В съответствие с констатациите в докладите, съответните административни ръководители на военно-окръжните прокуратури предприеха конкретни мерки от организационен и административен характер, чрез които тези нарушения и слабости се преодоляха. За взетите мерки ВоАП писмено е уведомила Отдел „Инспекторат“ при Върховна касационна прокуратура.

За допуснати дисциплинарни нарушения от конкретни магистрати, изразяващи се в системно неспазване на сроковете, предвидени в процесуалните закони и указанията на Главния прокурор, Военно-апелативна прокуратура е уведомила Отдел „Инспекторат“ при Върховна касационна прокуратура, чрез изпращането на подробни писмени справки и доклади.

Отчитайки ефективността и мобилизиращия ефект на контролно-ревизионната дейност на по-горестоящите прокуратури по смисъла на чл.142, ал. 2 от ЗСВ за района на Военно-апелативна прокуратура, Ръководството на прокуратурата предлага на Главния прокурор на Р България да упражни правомощията си по чл.138, т.4 от ЗСВ и да издаде инструкция или указание, с която/ето да регламентира подробно периодичността, обхвата и целите на ревизиите, извършвани от по-горестоящи прокуратури по смисъла на ЗСВ.

5.4. Анализ на причините, довели до образуване на дисциплинарни преписки, средната продължителност за решаването им и взаимодействие в тази връзка с Инспектората на ВКП.

По апелативни райони образуваните дисциплинарни производства са както следва.

АП Бургас

През 2008г. не са се водили дисциплинарни производства и не са налагани дисциплинарни наказания на прокурори от АП Бургас.

В ОП Бургас бяха извършени 5 проверки на действията на наблюдаващите прокурори по конкретни досъдебни производства, при които се установи, че не са налице данни за търсене на дисциплинарна отговорност от прокурорите.

Образувани са 2 дисциплинарни производства за допуснато дисциплинарно нарушение по смисъла на чл. 307, ал. 2 и ал. 3, т. 5 от ЗСВ, завършили с налагане на наказания „Забележка” и „Порицание” на прокурор от ОП Бургас.

В РП Ямбол са били образувани три дисциплинарни производства спрямо прокурори. Две от дисциплинарните производства са били образувани в резултат на извършената комплексна проверка от Инспектората на ВСС, след констатирани допуснати слабости и нарушения от страна на наблюдаващите прокурори при изпълнение на задълженията им.

Едното производство е приключило с отхвърляне искането на Инспектората на ВСС за налагане на дисциплинарно наказание.

По другото дисциплинарно производство преди приключването му, прокурорът, срещу който е било образувано производството е напуснал работата си като прокурор при РП-Ямбол, поради преминаване на друга длъжност в съдебната система. Към настоящия момент в прокуратурата не е постъпила информация от ВСС по това дисциплинарно производство.

Третото дисциплинарно производство образувано срещу прокурор РП Ямбол по предложение на инспектората на ВКП, за това че е образувал и е водил разследване по досъдебно производство за престъпление, което е от компетентността на по-горестоящата прокуратура. След налагане на административно наказание районният прокурор е изпратил чрез Главният прокурор на Р България преписката, ведно със заповедта за налагане на административно наказание на ВСС. В прокуратурата не е постъпила информация за произнасяне на ВСС по реда на чл.314 ал.3 от ЗСВ.

През отчетната година в прокуратурите от регионите на Окръжна прокуратура-Сливен няма образувани дисциплинарни производства и налагани дисциплинарни наказания на прокурори.

АП Бургас изразява пълно несъгласие с предлаганата с пар. 81 от Проекта на Закон за изменение и допълнение на ЗСВ на МС промяна на чл.310 от ЗСВ и по специално предвиденото второ изречение на ал.3, а именно „При нарушения по чл.307 ал.3 т.4 сроковете по ал.1 започват да текат от публичното оповестяване на действията, уронващи престижа на съдебната власт”. Пред вид редакцията на този текст в проекта, той се отнася и до давностния срок от извършване на нарушението. Такава разпоредба няма място в една демократична държава и то в закона и за съдебната власт. Първо така редактиран текста означава, че няма давностен срок за извършено нарушение по чл.307 т.4 от ЗСВ, което е абсурдно – за всички престъпления има давностен срок, а за едно нарушение да няма. Второ недопустимо е съдбата на един магистрат да зависи от дейността на медиите и преценката им, нарушенията на кой магистрат да оповестят. И трето – какво би се получило на практика, ако един журналист разполага с компрометиращ материал за магистрат – за да не го оповести публично той може да изнудва магистрата, например да иска от него информация по преписки и дела, да го принуждава да реши дадено дело по определен начин и т.н.

АП Варна

През отчетния период в РП Варна са били образувани общо 4 дисциплинарни производства за нарушения по образуването и движението на конкретни досъдебни производства. Две от тях са приключили със заповед за обръщане на внимание на посочения прокурор, а другите две – с налагане на дисциплинарно наказание „Порицание”, едното от които отменено от ВСС.

Налице е много добро ниво на взаимодействие на Районния прокурор при РП Варна с Инспектората при ВКП и този на ВСС.

През 2008 г. в ОП Силистра е образувана 1 дисциплинарна преписка по отношение на прокурор от РП Тутракан, като със заповед на районния е наложено дисциплинарно наказание „Порицание” за системно неспазване на сроковете предвидени в НПК.

В РП Исперих е образувана една дисциплинарна преписка в края на м.януари 2008 г. Със заповед на Административния ръководител е наложено дисциплинарно наказание „порицание”, което е потвърдено от ВСС в началото на м.юли. Причината за това да се стигне до образуване на дисциплинарна преписка е просрочия при решаване на преписки.

В останалите прокуратури от апелативния район не са образувани дисциплинарни производства.

АП В. Търново

Почти всички образувани дисциплинарни производства са в следствие допуснати нарушения, свързани с организация на работата и решаването на конкретни преписки и дела.

В ОП Плевен през отчетната година са образувани 3 /три/ дисциплинарни производства:

- срещу прокурор от РП Плевен, на когото със Заповед на основание чл.311 ал.1 във вр. с чл.308, ал.1 т.2 от ЗСВ е наложено наказание „порицание” във връзка с наблюдавано от него досъдебно производство № 237/2007г.;

- на прокурор от ОП със заповед на основание чл.327 във вр. с чл.140 и чл.142 ал.2 от ЗСВ е обърнато внимание за допуснатото нарушение по организацията на работата по пр.№ 317/2008г.

- по повод сигнал на Главния инспектор на Инспектората към ВСС е наложено дисциплинарно наказание на прокурор от ОП Плевен със Заповед на основание чл.327 във вр. с чл.140 и чл.142 ал.2 от ЗСВ за допуснати нарушения по преписка № 765/2007г.

В ОП Русе след извършена проверка със заповед на Административния ръководител е образувано дисциплинарно производство по отношение на прокурор от РП Русе за неизпълнение на служебните задължения, нарушаване правилата на професионалната етика и извършване действия, накърняващи престижа на съдебната власт. Поради обстоятелството, че ВСС се е самосезирал и е образувал дисциплинарно производство срещу същия прокурор за същите обстоятелства ОП Русе е изпратила дисциплинарната преписка на ВСС за присъединяване. След подадена оставка от същия прокурор с решение № 50/3.XII.2008г. той е освободен от длъжността „прокурор” и дисциплинарното производство е прекратено.

През отчетната 2008г. Административните ръководители на прокуратурите от региона на АП-В.Търново са проявявали нетърпимост към всички форми на виновно неизпълнение на служебните задължения на прокурорите, и при наличието на основанията, визирани в ЗСВ са образували дисциплинарни производства.

Следва да се отбележи, че контролно-ревизионната дейност в апелативния район е добра.

АП Пловдив

Със Заповед № 44 от 17.09.2007 г. на Апелативния прокурор и във връзка с изпълнението на стратегията за развитие на прокуратурата на РБългария е обособен контролен инспекторски екип при Апелативна прокуратура – Пловдив, състоящ се от двама прокурори. Този екип извършва проверки по сигнали, касаещи дейността на конкретни прокурори относно етичните правила на действие, нарушаването на

служебната и трудовата дисциплина, както и проверки, възложени от Отдел „Инспекторат” на ВКП – София.

Със Заповед № 47/15.10.2007 г. на Апелативния прокурор е създадена комисия по етика към Пловдивската апелативна прокуратура, която проверява сигнали за отклонение от утвърдените с решение на ВСС правила за професионална етика от прокурорите, както в служебната, така и в извънслужебната им дейност.

През 2008 г. прокурорите от Звено „Инспекторат” при Апелативна прокуратура - Пловдив са работили по **45** случая / в сравнение с 2007 г. те са били общо 4 /.

Тези преписки се групират съгласно начина им на образуване, както следва:

- По служебно сезиране от страна на Апелативна прокуратура /по повод постъпили жалби срещу действия и актове на прокурори, без тези сигнали да съдържат изрично направено искане за проверка от страна на инспектората, но с твърдения за тенденциозно отношение на магистрати във връзка с работата им и/или нарушаване на правилата за професионална етика; по публикации и съобщения в медиите; по повод констатирани по линията на инстанционния контрол пропуски/.

- По постъпили сигнали от ВКП – Отдел „Инспекторат” и от ВСС.

- По повод постъпили конкретни жалби от граждани и институции.

Комисията по професионална етика при АП е работила по един случай, касаещ прокурор от ОП Пловдив.

От своя страна административните ръководители на съответните окръжни и районни прокуратури в региона са взели отношение по жалби и сигнали, касаещи работата на конкретни прокурори.

Обобщение, изводи, предложения:

- В обобщение е налице много активна работа на Звено „Инспекторат”. В повече от половината случаи, АП се е самосезирала, след като внимателно се е запознавала с постъпилите жалби и сигнали, както и с публикации.

- Средната продължителност за извършване на проверките по цитираните сигнали, от постъпването им до тяхното решаване е била 20 дни, като в повечето случаи – в рамките на няколко дни.

- Относно взаимодействието с отдел „Инспекторат” при ВКП, следва да се посочи, че когато са били изисквани материали, същите са били надлежно окомплектовани и срочно изпращани, ведно със справки от съответния прокурор и административния ръководител. Когато са постъпвали материали от отдел „Инспекторат” при Върховна касационна прокуратура, същите са били надлежно разглеждани, а дадените указания спазвани.

- През 2008 г. в прокуратурите в апелативния регион по реда на чл. 327 от ЗСВ с надлежна заповед от съответния административен ръководител е било обърнато внимание на 7 прокурори / 1 от ОП Хасково; 3 от РП Хасково, 3 - от РП Пазарджик;/ на 1 прокурор от ОП Стара Загора е било наложено наказание „порицание” /впоследствие отменена от ВСС като незаконосъобразна, тъй като е издадена след като прокурорът е бил освободен от заеманата длъжност/. На 11 прокурори от района на Стара Загора е било редуцирано ДМС. Наред с това, в региона на Стара Загора със „забележка” са били наказани 3 съдебни служители.

- При анализ на причините, довели до образуване на преписки от тази категория срещу прокурори в региона се налага изводът, че една от основните причини се корени в някои нереалистични очаквания на граждани за резултатите от прокурорската дейност. Не трябва да се подминава и невисоката правна култура на част от гражданите, търсещи съдействие от прокуратурата или обект на дейността ѝ, което от своя страна неминуемо обуславя и често изкривено интерпретиране на фактите по движение и решаване на една преписка или досъдебно производство.

Друга основна причина, провокираща подаването на сигнали относно дейността

на прокурори, е желанието от страна на някои от участниците в производствата или обект на извършваните проверки граждани, по своеобразен начин да шиканират нормалния ход на процедурите.

В редки случаи причина за оспорване на дейността е и недостатъчната прецизност на прокурорите при произнасянията им, както и действително неправилна тяхна преценка. Тези случаи наистина са много малко на брой, но не се подминават от страна на административните ръководители и се санкционират по съответния ред.

- Нужно е информация за окончателното становище на отдел „Инспекторат“ при ВКП да бъде получавана в специализираното звено при АП. Основанието за това е по две причини – на първо място, за да се установи дали действително становищата на административните ръководители и на прокурорите от звеното при АП съвпадат с това на отдела. На следващо място - получаването на информация и заради прокурорите, чиято работа е била проверявана. Възможно е също така да възникне и казус, при който прокурор, след като не е намерено основание за търсене на дисциплинарна отговорност, да счете, че оплакванията срещу него са били обидни и набеждаващи и да потърси правата си по съответния ред пред съда. С ясното съзнание, че обществото е изключително чувствително по отношение работата на магистратите, не бива да се допуска и неоснователно дискредитиране на съвестно и честно работещите прокурори.

АП София

През отчетния период в района на АП София са образувани 8 дисциплинарни производства срещу прокурори.

Изготвени са 2 предложения за търсене на дисциплинарна отговорност и на 8 прокурори със заповед на съответния Административен ръководител е обърнато внимание на допуснати от тях нарушения по образуването и движението на делата или по организацията на работата им. Копие от тези заповеди са изпращани на отдел Инспекторат и отдел Административен при ВКП. В тази връзка трябва да се спомене, че част от заповедите за обръщане на внимание по реда на ЗСВ са инициирани от Инспектората на ВСС след извършените там проверки по повод на конкретни сигнали.

На един прокурор от СГП е било наложено дисциплинарно наказание „порицание“ заради неизпълнение на служебни задължения по конкретно досъдебно производство. Заповедта на Административния ръководител на СГП е била потвърдена с решение на ВСС.

ВоАП

През отчетния период, срещу магистратите от Военно-апелативния район са били образувани и водени следните дисциплинарни производства:

Една дисциплинарна преписка по реда на Закона за съдебната власт е образувано във ВОП - Сливен. Дисциплинарната преписка е решена в едномесечния срок.

Причина за образуване на преписката са допуснати нарушения по разследване на досъдебно производство с обвиняеми чуждестранни граждани от военния следовател. На основание чл. 311, т.1, вр.чл.308, ал.1, т.2 от ЗСВ, Административният ръководител на прокуратурата е наложил дисциплинарно наказание „порицание“.

Във ВОП Варна е образувана една дисциплинарна преписка срещу военен следовател за допуснато дисциплинарно нарушение по чл. 307, ал.3, т.3 и т.4 от ЗСВ. Със Заповед №101/2008г. на Военно-окръжния прокурор образуването по преписката производство е спряно и е направено предложени за налагане на дисциплинарно наказание по чл. 308, ал.1, т.6 от ЗСВ. С решение по дисциплинарно дело № 8/2008 г., Висшият съдебен съвет е наложил на следователя дисциплинарно наказание „дисциплинарно освобождаване от длъжност“.

Причина за образуване на дисциплинарната преписка е обстоятелството, че военния следовател в работно време, в служебно помещение на Районна прокуратура –

Варна е извършил деяние, насочено срещу личността и телесната неприкосновеност на невоенен магистрат на работното му място и при изпълнение на служебните му задължения. За образуването на производството е уведомен отдел „Инспекторат“ при Върховна касационна прокуратура.

Основни причини за образуване на дисциплинарната преписка във ВОП Варна са нарушения на правилата за професионална етика, както и извършване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт.

По реда на чл.327 от ЗСВ, двукратно Административния ръководител на ВОП Сливен е обърнал внимание на военен следовател, проявил неетично поведение, спрямо граждани при разследване и извършване на проверка по преписка.

Основни причини за образуване на дисциплинарната преписка във ВОП Сливен, са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, във връзка с провеждани действия по разследване с чуждестранни граждани, в качеството им на обвиняеми лица. Тези нарушения са се изразили в неспазване на правилата за призоваване, за изготвяне на протоколите за съответните действия по разследването, за извършване на разпити, както и в установяването на нерегламентирани контакти с обвиняемите.

Със заповеди на Административния ръководител на ВОП София е наложено дисциплинарно наказание „строго мъмрене“ на 4 военни магистрати – прокурор и трима следователи.

6. ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

6.1 Информационно осигуряване.

През отчетната 2008г. прокуратурите изпълняваха задълженията си регламентирани с Указание № И-301/2007 г., изм. и доп. с Указание № И-283/2008г. на Главния прокурор за организация на информационната дейност в ПРБ във връзка с изпълнение на ангажиментите на Прокуратурата по обезпечаване на прозрачността и отчетността в дейността ѝ. Изпълнението на тези указания, както и указание № И-92/2007г. на завеждащия отдел ИАМР при ВКП, осигури необходимата информация във връзка с мониторинга на ЕК в областта на съдебната реформа в следприсъединителния процес.

Отчетността за дейността на прокуратурите се осъществява чрез единни и унифицирани електронни таблици и изготвяне на базата на събираните данни по всички видове надзори на съответни анализи и доклади.

Информацията се събира от териториалните прокуратури, обработва се и се обобщава на всички нива. Обобщените данни се изпращат на горестоящите прокуратури при спазване на поставените срокове и в съответствие с установените изисквания. През 2008 г. са изготвяни всички необходими месечни, тримесечни, шестмесечни, деветмесечни и годишни справки, информации, анализи и доклади.

Във всички прокуратури е създадена организация за събиране, обработване и изпращане на исканата статистическа информация в рамките на указаните срокове.

Във връзка с осъществявания мониторинг от ЕК, както и за целите на специалния надзор и в изпълнение Мерките, приети с Решение на ВСС от 8.10.2008 г. за организиране на работата по делата от особен обществен интерес и разследванията, наблюдавани от ЕК, информация за хода и резултатите по конкретни преписки и дела се предоставяше на горестоящите прокуратури в изискуемите срокове.

По специални разпореждания на ВКП и ВАП във връзка с отправени искания от различни международни и национални органи, институции и организации са изготвяни и редица еднократни справки и информации по показатели, различни от регламентираните в цитираните указания.

От горното е видно, че всички прокуратури са натоварени със значителна по обем информационна дейност, чиято реализация изисква и съответен времеви и кадрови ресурс. Тази дейност, предвид на това, че от почти повсеместно внедрената Унифицирана информационна система (УИС) на този етап не могат да се извличат всички необходими справки, води до прекомерно натоварване на служителите в прокуратурите, а в нередки случаи и на прокурорите и административните ръководители.

Проблеми поражда и изискването по различни поводи на дублираща се в по-голямата си част информация. Това се дължи на факта, че не винаги се спазва регламентираната в Указание № И-301/2007г. процедура за проверка за наличие на необходимата информация в отделите ИАМР на ВКП и ВАП и едва тогава да се изисква от прокуратурите само информацията, с която тези отдели не разполагат.

Допълнително затруднение създават и понякога поставяните твърде кратки срокове, в които се налага да се прегледат голям брой преписки и дела, за да се извлече изискваната информация извън тази събирана по цитираните указания.

Логичното решение на поставените проблеми е в повишаване качеството на въвежданата в УИС информация, подобряване справочната ѝ система и използването на УИС за целите, както на специалния надзор, така и за получаване на конкретна информация по преписките и делата, наблюдавани от ЕК и ВСС.

Във всички прокуратури се използват правно-информационни продукти – „Апис”, „Сиела”, „Лакорда”.

Новообразуваните преписки се разпределят чрез програмния продукт за случайно разпределение „LawChoice”.

6.2. Внедряване на Унифицираната информационна система (УИС).

УИС е внедрена в почти всички прокуратури с изключение на ВАП, военните прокуратури и прокуратурите, за които не е приключил трансфера на данни от използваните до сега информационни системи. Състоянието по апелативни райони е следното.

АП Бургас

През 2008г. УИС бе почти окончателно внедрена в прокуратурите от района на АП Бургас. Предвижда се активно въвеждане на движенията по преписките и делата, с цел улеснено извличане на статистическа информация и анализ, макар че към края на периода статистическите данни, генерирани от УИС не се използват ефективно.

В АП Бургас въвеждането на данни за движението на преписките в УИС е започнало още през 2004 г., като тогава се въвеждаше избирателно с цел тестване на системата. От м. април 2005 г. всички материали, които постъпват в прокуратурата, както и последващите движения по преписките се въвеждат в УИС, съгласно указанията дадени от Върховна касационна прокуратура. Съгласно заповед АП №45/24.10.2006 г. на административния ръководител – апелативен прокурор на гр. Бургас, всички служители от Апелативна прокуратура – Бургас в съответствие с изпълняваните служебни функции се задължават да въвеждат получените и изпратени материали в УИС.

В края на 2005 г. бе направен опит да се мигрират данните от досега действащата деловодна система в АП Бургас в УИС, за да се ползва базата данни. Резултата от миграцията е само входящите движения по преписките.

През 2008 г. в АП Бургас продължава въвеждането на данни в УИС за всички нови движения по преписки, както същевременно се допълва и базата данни на системата за движения по стари преписки, които са приключени през предходни

години и които не са били прехвърлени при миграцията от действащата преди въвеждането на УИС деловодна система.

АП Варна

В изпълнение на Заповед № ЛС-1833/28.05.2008 г. всички прокуратури от района на Апелативна прокуратура - Варна започнаха работа с версия 3.0 на УИС от 01.09.2008 г. с изключение на РП Варна. С писмо от 05.06.2008 г. на зам.главния прокурор при ВКП срокът за внедряването на УИС в РП Варна е отложено до решаване на въпросът с мигрирането на данните от КИСП към УИС. Данните се въвеждат от служителите, определени със заповед на съответния административен ръководител. Всички прокурори и служители са запознати с „Ръководство за работа с УИС“.

Въвеждането на информацията по преписки и дела се осъществява при спазване на изискванията, дадени в ръководството. Постановените актове от прокурорите се прикачват към съответното изходящо движение чрез функцията „прикачен файл“.

При възникване на проблеми по време на работата се осъществяват контакти със служители от Центъра за помощ във ВКП. Отправени са запитвания от АП Варна и във форума на Прокуратурата на РБ за констатираните проблеми при работа с УИС.

Наложително е организирането на периодично обучение за работа с УИС на съдебните служители, определени да въвеждат данни в нея.

Основен проблем пред УИС е липсата на единна преносна среда за всички прокуратури. Това води до затруднение при работата със системата поради нестабилна връзка между потребителите. От друга страна, съгласно разпоредбите на ЗЗКИ не се допуска включването на УИС или мрежи, предназначени за създаване, обработка, съхраняване и пренасяне на класифицирана информация към публични мрежи като Интернет и други подобни.

Информацията, която извежда системата, и статистическите данни не са достатъчно пригодени, за да се използват за изготвяне на увеличаващия се брой справки, които се предоставят на всеки месец, 3 месеца, 6 месеца, 9 месеца и годишно.

Би било ползотворно УИС да има възможност да разпечатва всички движения по преписка в разгънат вид.

АП В. Търново

Във Великотърновската апелативна прокуратура УИС е използвана от средата на 2005-та година, като от началото на 2006-та година са въведени всички деловодни движения по входящо-изходящите дневници. През периода 2006-2007г. системата бе доразработена и усъвършенствана относно програмното осигуряване, ползваните методики, комуникации и обучение на служители. Със заповед № 3051/18.07.2007 г. на заместник на Главния прокурор при ВКП, считано от 01.09.07 г., в Апелативен регион Велико Търново Унифицираната информационна система е внедрена за общо използване. Административният ръководител на АП Велико Търново е уточнил лицата, отговорни за въвеждането на данни в УИС. Всички прокурори и служители са запознати с практическите аспекти в работата с тази система. Натрупаният през годините опит е позволил оптимизиране на дейността по въвеждането на информацията и по-оптималното използване на УИС през отчетната 2008г. От 01.09.2008 г. е въведена версия 3.0 на УИС на ПРБ. Това наложи реорганизация на работата, тъй като вече всички движения се завеждат на ниво деловодител, а прокурорът има само контролиращи функции. Според спецификата на конкретните нужди в различните прокуратури от Великотърновски апелативен район тази промяна е реализирана по различен начин, съобразно конкретните нужди. С

оглед на това в доклада си ОП В.Търново предлага да се предвиди и възможност прокурорите сами да въвеждат движенията по преписките си, както беше в предната версия на програмата.

Полаганите усилия на служителите и прокурорите за коректно въвеждане на информация в УИС обаче следва да бъдат ползотворно и ефективно използвани чрез въвеждане на по-разширени възможности за използване базата на УИС за справочно и статистическо отчитане на отделни параметри и зависимости. Пълнотата и актуалността на данните в УИС биха могли и би следвало да бъдат все по-широко и свободно използвани за набиране на разнообразната справочна информация, изисквана от горестоящите прокуратури. Предвидените обучения по УИС през 2009 г. би следвало да спомогнат за внасяне на яснота по някои спорни моменти от работата с програмата, както и за въвеждането на единна практика по въпроси не засегнати в ръководството за работа с УИС 3.0.

АП Пловдив

Със Заповед № 4161/17.12.2008 г. на Заместника на Главния прокурор при ВКП внедряването на УИС в Пловдивските прокуратури е отложено и е разпоредено да се продължи работата с досега действащия продукт.

Следва да се има предвид, че Районните прокуратури в Асеновград, Карлово и Първомай, разполагат в опростен вариант на EMSG, който дава единствено възможност за едностъпково отразяване на досъдебните производства, без да има възможност да бъде обхванато цялостното движение по преписката.

В останалите прокуратури от Апелативен съдебен район Пловдив бе създадена необходимата организация за започване на работа с УИС. За целта е осигурена необходимата свързаност и са конфигурирани съответните работни места за работа със системата.

В периода от 8 до 12 декември 2008 г., съгласно заповед на Заместник главния прокурор при ВКП, в гр. Стара Загора бе проведено специализирано компютърно обучение за ефективна работа с УИС, включващо определени съдебни служители от окръжните и районни прокуратури на Апелативния район, без тези от Пловдивски окръг. Обучението бе финансирано по оперативна програма „Административен капацитет ” (ОПАК). ОП Стара Загора осигури много добра организация и спомогна за безпроблемното провеждане на обучението.

Като проблем пред всички прокуратури в Пазарджишки съдебен регион следва да се посочи работата с Унифицираната информационна система на ПРБ. Необходимо е системно допълнително обучение на служителите, както и на новоназначения персонал. Оказва се, че само наличността на Ръководство за потребителя не е достатъчно за работа със системата, поради което се налага често да се прави консултация с Helpdesk, но и това не винаги върши работа.

Проблеми с УИС са налице и в РП Момчилград: - ежедневните трудности, срещани при обслужването на компютърното и друго техническо оборудване, и работата касаеща въвеждане данни в УИС.

Такива проблеми са налице и в региона на ОП Смолян. В помощ на съдебната администрация ще бъде, ако от Унифицираната информационна система на Прокуратурата могат да бъдат извлечени данни, изискващи се за изготвяне на статистическата отчетност.

АП София

В АП София и съставните ѝ окръжни и районни прокуратури се работи с Унифицираната информационна система. Първата версия на УИС е инсталирана август-септември 2003 година, след което многократно са правени актуализации и подобрения. От 01.09.2008 г. се работи с версия 3.0 на УИС, съгласно Заповед № ЛС-

1833/25.05.2008 г. на заместника на Главния прокурор при ВКП и заповеди на Административните ръководители, в които са определени служителите, които да отговарят за въвеждане на данните в УИС.

Въвеждането на всички данни за движенията на преписките и делата, както и прикрепянето на всички прокурорски актове, постановени по тях, се осъществява в реално време от компютърните оператори с деловодни функции и други служители, определени от административните ръководители. При въвеждане на данните се спазват стриктно указанията на ръководството за работа с УИС и инструкцията за работа с компютър и електронна обработка на данните в Прокуратурата на РБългария. Поради малък практически опит новопостъпилите служители все още се допускат неточности при въвеждане в УИС.

УИС е полезна при търсене по кореспондент, номер на друга прокуратура, номер на следствено дело и дознание. Лесно се проследяват движенията по преписките, къде се намира в момента дадена преписка, на кого е разпределена, дали е решена и т.н.

УИС допринася за осъществяването на контрол над сроковете на разследване по досъдебните производства и сроковете на проверките. От съществено значение за работата в прокуратурата е пълноценно използване на всички данни, въведени в УИС, за нуждите на статистическите отчети. В тази насока съществуващата система се нуждае от усъвършенстване.

При усъвършенстване на УИС трябва да се има в предвид че е целесъобразно цялата информация, която се въвежда, впоследствие да може да бъде разбита по отделни показатели и извличана за статистически цели. Така би било възможно горестоящите прокуратури да получават необходимата им статистическа информация директно от УИС, без да е необходимо да се изискват справки от отделните прокуратури. Това ще осигури бързина на получаване на информацията и облекчаване работата на отделните деловодства.

Основен недостатък остава невъзможността за използване на въведените данни при изготвяне на годишните доклади и статистически справки.

Като недостатък може да се посочи липса на добър инструмент за проверка на коректността при въвеждане на данни.

Необходимо е периодично провеждане на обучения на служителите, работещи с УИС, за подобряване ефективността при работа със системата.

ВоАП

В изпълнение на заповед № ЛС-3020/16.07.2007г. на Заместника на Главния прокурор при ВКП и задълженията на Прокуратурата по Наредбата за дейността на Междуведомствения съвет за методическо ръководство на Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП), със заповед № 259/19.12.2007г. на Военно-апелативния прокурор, Военно-апелативна прокуратура и ВОП София, са определени като пилотни във Военно-апелативния район за изграждане на автоматизирани работни места (АРМ) за въвеждане, коригиране и съхранение на информация по образуването и движението на преписките и досъдебните производства, съгласно стандартите на ЕИСПП и НДМСМР. Извършено е проучване на възможностите за изграждане на оптична кабелна връзка между сградата на двете прокуратури и най-близките съществуващи точки от мрежата на Държавната администрация. Планирани са необходимите финансови средства за изграждането на системата. Под ръководството на ВоАП е създадена организация за обучението на магистратите и съдебните служители, които ще въвеждат данните в системата, като магистратите и служителите от ВОП София са получили необходимите сертификати за това.

7. МАТЕРИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ И ФИНАНСОВО СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ.

Състоянието и дейността по фоновото и материално-техническото осигуряване на териториалните прокуратури по апелативни райони е както следва.

АП Бургас

Финансово-стопанската дейност в Апелативна прокуратура – Бургас през 2008 година се осъществява съобразно нормативните актове и указанията на отдел “Административен” и Дирекция “Финансово-стопански дейности” при Прокуратурата на Р България.

Средствата необходими за финансово обезпечаване дейността на прокуратурата се отпускат по надлежния ред от Прокуратура на Р България на базата на месечни касови отчети и лимити по параграфи, които се одобряват в началото на всеки месец. Получените средства се изразходват по параграфи в съответствие с утвърдената бюджетна сметка. АП Бургас е включена в Системата за Електронни Бюджетни Разплащания (СЕБРА), въведена през 2005 година.

Утвърдената бюджетна сметка за 2008 година на АП Бургас е в размер на 714 245 лева, а извършените разходи за 2008 г. са в размер на 711 743,59 лева.

Регулярно и в срок са привезждани необходимите финансови средства за нормалното функциониране на прокуратурата и за изплащане на трудовите възнаграждения на прокурорите и служителите.

Във връзка с материалното осигуряване на Апелативна прокуратура - Бургас от бюджетната сметка за 2008 година са изразходени средства по § 10-00 за издръжка на прокуратурата в размер на 66 760,37 лв.

Закупени са активи на стойност под 500 лв. в размер на 6 121,54 лв. Получени са безвъзмездно от Прокуратура на Р България активи на стойност 3 053,32 лв. Същите са заприходени като задбалансови активи.

През 2008 година бяха отпуснати средства за капиталови разходи в размер на 14 996 лв. - за закупуване на специален компютър за класифицирана информация, за преконфигурация на съществуваща техническа платформа на 8 броя компютри и за закупуване на шредер за класифицирана информация.

На основание чл.2, ал.1, т.2 от Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки и в изпълнение на Заповед АП № 34/18.12.2007 г. на адм. ръководител на АП Бургас през 2008 година се проведеха 11 броя процедури за избор на доставчик за доставка на стоки и извършване на услуги въз основа на събиране на не по-малко от три ценови оферти.

АП Бургас спешно се нуждае от изграждане на топла връзка между ползваните от нея помещения, тъй като маршрута за съдебните зали, деловодството и най-вече маршрута за пренасяне на класифицираната информация минава около сградата, което е в нарушение на законовите разпоредби.

Предприети са действия и е създадена „Регистратура класифицирана информация”, която през 2008 г. е оборудвана съгласно изисквания на ЗЗКИ и ППЗЗКИ.

АП Варна

АП Варна и ОП Варна се помещават в сградата на Съдебната палата Варна. Обособените кабинети за прокурорите и помещенията за служителите са недостатъчни. Остава нерешен проблемът с телефонната централа, използвана от двете прокуратури, която е амортизирана, морално остаряла и не подлежи на разширяване

За РП Варна и РП Провадия също проблемът със сградния фонд е критичен. Крайно наложителна е нуждата от средства, с които в РП Девня да бъде извършен ремонт в помещенията.

Изготвено е искане от РП Варна за получаване за служебно ползване на още един автомобил. Искането е уважено и в края на 2008 г. на Районната прокуратура бе предоставен за ползване и л.а. „Волво”.

Провадийската районна прокуратура не разполага със служебен автомобил. В прокуратурата няма телекомуникационна свързаност с МВР и неговите подразделения. Няма вътрешна телефонна централа. Целесъобразно е изграждането на един телефонен пост по МВР и един брой факс по МВР.

Материалната база на прокуратурите от района на ОП Добрич е добра. В Добрич предстои строителство на сграда на прокуратурата, а в гр.Балчик и гр.Каварна са в строителство нови съдебни сгради, с което условията на работа ще се подобрят значително.

Материална база в Окръжна прокуратура Шумен до голяма степен е обновена. Основният проблем е определено недостатъчната, особено за служителите и прокурорите от РП Шумен материална база. Налице е необходимост от осигуряване на допълнителни помещения, тяхното обзавеждане с необходимия инвентар, а така също и обзавеждане на стаите на новоназначените прокурори и служители.

В материално отношение съществува недостиг на работни помещения за ОП Търговище.

Материалното оборудване на работните места в прокуратурите към ОП Силистра е в сравнително добро състояние, но е необходимо при наличие на финансови средства постепенно да се подмени използвания инвентар. Изградена е регистратура за класифицирана информация съгласно изискванията.

Прокуратурите от апелативния район са обезпечени с необходимата за протичането на нормалния работен процес компютърна и офис техника. Прокуратурите са обезпечени с необходимите програмни продукти – правно-информационни и счетоводни.

В апелативния район се спазва строга финансова и отчетна дисциплина. При изготвяне на периодичните и годишните финансови отчети се спазват изискванията на Националните счетоводни стандарти за бюджетните предприятия, Закона за устройство на държавния бюджет и указанията на Министерство на финансите.

Финансово-стопанската дейност на Апелативна прокуратура се осъществява в съответствие с разработените нормативни документи: План за документооборота, Системи за финансово управление и контрол, Предварителен контрол, Стратегия за управление на риска и др.

АП В.Търново

Административното звено „Финансова и стопанска дейност,, към АП Велико Търново осъществява финансово-счетоводното обслужване на Апелативна, Окръжна и Районна прокуратури - Велико Търново в съответствие със Закона за счетоводството и другите нормативни актове и подпомага административния ръководител на прокуратурата и съдебния администратор за правилното и законосъобразно използване на финансовите ресурси, опазване на паричните средства и стоково-материалните ценности.

Административното звено „Финансова и стопанска дейност”, разработва проект за годишния бюджет на прокуратурата, съобразен с указанията и методиката, утвърдени от директора на дирекция "Финансово

-стопански дейности" при администрацията на главния прокурор. Тя се състои от един старши специалист - счетоводител и се ръководи от главен счетоводител.

Главният счетоводител ръководи, организира, контролира и отговаря за цялостната финансово-счетоводна дейност на Апелативна, Окръжна и Районна прокуратури В.Търново. Административното звено „ Финансова и стопанска

дейност” към Апелативна прокуратура В.Търново обобщава оборотните ведомости и изготвя балансите на Районните прокуратури от съдебен окръг Велико Търново, на база представена информация от административните секретари на Районните прокуратури.

Главният счетоводител подпомага и организира финансовата дейност на районните прокуратури от съдебния окръг чрез писмени и телефонни указания, становища и мнения. Той контактува освен с прокурорите и служителите на Апелативна, Окръжна и Районна прокуратури, така и с административните ръководители и административните секретари на Районните прокуратури от съдебния окръг.

АП Велико Търново използва Системата за Електронни Бюджетни Разплащания (СЕБРА), въведена през 2005 година.

Текущо през 2008 година бяха изготвени тримесечни, шестмесечни, деветмесечни и годишни оборотни ведомости на Апелативна прокуратура, както и ежемесечни финансови отчети и справки, щатни разписания на персонала и други, изискващи се от Дирекция „Финансово стопански дейности” към Прокуратурата на РБ.

Извършените и трансферираните през 2008 г. средства са в размер на 1 632 324.31 лева и са в рамките на коригираната и утвърдена бюджетна сметка за годината.

Относно материалното осигуряване на Апелативна, Окръжна и Районна прокуратури В.Търново от бюджетната сметка за 2008 година 16 895.18 лева се отнасят за средства за закупуване на активи на стойност под 500 лева за оборудване на кабинети и помещения. Извършен е текущ ремонт на два от кабинетите на Окръжна и Районна прокуратури В.Търново на стойност 3 943.90 лв. отчетени по § 10-30 от ЕБК за 2008 година.

Закупувани са канцеларски материали, консумативи и резервни части за хардуер и други, освен активите под 500 лева, отчетени по параграф 10-15 общо в размер на 24 281.47 лв..

Капиталовите разходи през 2008 г. са в размер на 1 198.50 лв. за закупуване на каса за кабинета по класифицирана информация.

От Прокуратура на РБ е получена компютърна техника и мултифункционални устройства на стойност 23 937.60 лв. за нуждите на Апелативна, Окръжна и Районна прокуратури - В.Търново. В Окръжна прокуратура е доставен нов копирен апарат на стойност 1 974.00 лв.

В Апелативна и Окръжна прокуратури - В.Търново са получени нови леки автомобили на обща стойност 62 242.00 лв.. Доставени са също, скенери, принтери, монитори и други активи със стойност под 500.00 лв. За нуждите на Районна прокуратура беше предоставен автомобил на Окръжна прокуратура - Форд Фокус.

През 2008 г. бяха организирани и проведени няколко процедури по реда на чл.2 от Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки, чрез избор на доставчик въз основа на не по-малко от три ценови предложения, за закупуване на активи под 500 лева, както и за избор на изпълнител на услуга и за закупуване на дълготраен материален актив.

През 2008 година бяха разработени Вътрешна наредба за документооборот на първичните и вторични счетоводни документи и Наредба за осъществяване на предварителен контрол. Последната се отнася до организацията по осъществяване на системите за финансово управление и контрол и спазване на правилата за предварителен контрол за законосъобразност.

АП Пловдив

Прокуратурите в гр. Пловдив и Карлово разполагат с модерни сгради, даващи възможност за осигуряване на нормални условия за работа, въпреки, че с последното увеличаване на щатната численост, капацитетът им вече е напълно изчерпан. В същото положение се намират и прокуратурите в гр. Пазарджик, Велинград.

Районната прокуратура в гр. Пещера от м. септември 2008 г. е настанена в нови помещения, в пристройка към съществуващата Съдебна палата в града, но все още изпитва необходимост от допълнителни помещения – такива за архив и преместване на прокурор от друга сграда.

През 2008 г. не бяха осигурени средства за извършване ремонт на предоставената част от сграда в гр. Асеновград за нуждите на Районната прокуратура и Районния съд в града.

Също така, не беше разрешен въпросът и с предоставяне на сграда за ползване от Районна прокуратура – Първомай, който въпрос предстои да бъде разрешен през настоящата 2009 г., според Дирекция „Финансово-стопански дейности” при Администрация на Главния прокурор.

Основен и най-остър проблем в ОП Хасково и през 2008 г. си остава недостига на работни помещения, главно за администрацията. Изчерпани са всички възможности за вътрешни преустройства и се изпитва остра нужда от помещения за архив и складови такива.

По същия начин стои и въпросът с материалната база на ОП Кърджали, като тук е проблем и осигуряването на работни места за магистрати. Във връзка с това, през м. октомври 2008 г. административният ръководител на ОП Кърджали е изготвил мотивирано предложение до Министъра на правосъдието.

Материалната база представлява проблем и в прокуратурите от гр. Стара Загора. Районната прокуратура там, се помещава в две сгради. Малка част от прокурорите и администрацията се помещават в сградата на Съдебната палата в града, при незадоволителни условия на работа. По-голямата част от прокурорите в РП – Стара Загора – 19 човека, и 1 съдебна служителка, са настанени в сградата на Окръжна следствена служба Стара Загора при много добри условия на работа. Налице са сериозни проблеми с документооборота и комуникацията с деловодството.

Остра нужда от разширяване на материалната база изпитва и Районната прокуратура в гр. Чирпан.

По този повод са изготвени мотивирани предложения от административните ръководители на Районните прокуратури в гр. Стара Загора и Чирпан, до Главния прокурор на РБ за решаване на този тежък проблем.

Частични проблеми с материалната база във всяка една прокуратура се чувстват по отношение на архивни помещения.

Чрез направената централизирана доставка на компютърна и копирна техника през 2008 г. бе извършена подмяна на остарялата такава и предоставена допълнително, като по този начин е решен и въпросът с обезпечаването на работните места на магистрати и служители от Апелативния съдебен район.

В Пловдивските прокуратури бяха отпуснати целеви средства за подмяна на вече остарели и амортизирани климатици.

С направената централизирана доставка на леки автомобили в края на 2008 г., автомобилният парк на прокуратурите от Апелативен съдебен район е обновен и напълно достатъчен.

С осъществяване на добро планиране и управление на финансовите средства, и след предоставената през годината възможност за известна оперативна самостоятелност по отношение на средствата за издръжка на прокуратурите, се реализираха голям обем от станали належащи вече, текущи ремонти, както и

осигуряване на активи и материали.

Счетоводната дейност на Апелативна, Окръжна и Районна прокуратури – Пловдив е обединена от 1998 г. със Заповед № 967/17.06.1998 г. на Главния прокурор на РБ.

Бюджетна сметка за всяка календарна година има АП Пловдив, а разпоредител с бюджетните кредити е Апелативният прокурор. Въпреки това обаче, е създадена такава организация, че съдебните администратори на Окръжна и Районна прокуратури Пловдив, съвместно със съдебния администратор на Апелативната прокуратура, планират бюджета на трите прокуратури, извършват ежемесечни заявки и разчети на необходимите средства, изготвят предложения до Дирекция „Финансово-стопански дейности” при Администрация на Главния прокурор за вътрешни компенсации по кодове и параграфи на ЕБК и др.

Всички приходи са преведени по предназначение – на ВСС, Министерство на правосъдието и Републикански бюджет.

През изтеклата година в Пловдив не са извършвани основни ремонти. Извършвани са само текущи ремонти, а именно: - подмяна на климатици, ремонт и доизграждане на система за видеонаблюдение във връзка с охраната на сградата на прокуратурите в гр. Пловдив, ремонт на сервизни помещения на два от етажите, реконструкция на пропускателен пост на първи етаж от сградата, с оглед откриване на бюро за целодневни справки на граждани.

Всички средства са изразходвани по утвърдените параграфи на Единната бюджетна класификация, в съответствие с действащото законодателство и разпоредбите на Висшия съдебен съвет и Дирекция „Финансово-стопански дейности” при Администрация на Главния прокурор.

По отношение на финансово-стопанските дейности, в Апелативна прокуратура – Пловдив стриктно се изпълняват всички указания на Заместник главен прокурор при ВКП и Директор Дирекция „Финансово-стопански дейности” при Администрация на Главни прокурор.

В изпълнение на препоръките от Одитен доклад от м. юни 2007 г., през м. октомври 2008 г. в прокуратурите в гр. Пловдив са въведени „Системи за финансово управление и контрол”, а през м. декември същата година е въведена и „Стратегия за управление на риска в АП, ОП и РП Пловдив”.

През 2008 г. са проведени процедури за избор на доставчик на стоки и услуги: закупуване на климатици, осигуряване на Служба по трудова медицина, изработка на предпазни средства – очила, доставка на канцеларски материали и консумативи, закупуване на учреденска автоматична телефонна централа.

За извършените ремонти са изготвени съответни протоколи, които са предоставени в счетоводния отдел на АП Пловдив.

В останалите прокуратури от Апелативния съдебен район основната цел на финансово-стопанската дейност през 2008 г. също беше насочена към: планиране, актуализиране и осигуряване на необходимите средства и тяхното законосъобразно разходване.

Усилията в тази насока бяха насочени в:

- точно определяне на необходимите средства;
- разделяне на отговорностите при вземане на решения;
- осъществяване на контрол и изпълнение;
- осигуряване на пълно, точно и вярно осчетоводяване на всички операции;
- непрекъснато наблюдение и актуализиране на системите за финансово управление и контрол;
- въвеждане на вътрешни правила за финансово управление със заповеди, правила и други.

Финансовото и материално осигуряване, както и всички финансови и счетоводни справки, разчети и месечни заявки за необходими средства за фонд „Работна заплата” и издръжка, се изготвят по места.

През 2008 г. в резултат на изпълнение на приходите от дейността на органите на съдебната власт и на реализирани икономии, на основание заповеди на Главния прокурор на РБ, на магистратите и съдебните служители бяха изплатени целеви награди и допълнителни материални стимули, съобразно Правилата за определяне и изплащане на ДМС в органите на съдебната власт, и индивидуалния принос на всеки, като своевременно е уведомен и Висшия съдебен съвет.

Основният извод е, че през 2008 г., планирането, организирането и провеждането на финансово-стопанските дейности по финансовото и материалното осигуряване на прокуратурите от Апелативен съдебен район Пловдив бяха на едно много добро равнище. Въпреки недостатъчността на утвърдените финансови средства по бюджета на ПРБ, беше извършено необходимото за гъвкаво, и законосъобразно разходване на средствата, което позволи да се осигурят сравнително добри условия за успешното функциониране на наказателното правораздаване в Апелативния съдебен район Пловдив, което в голяма степен зависи от задоволителното материално обезпечаване на работещите в системата, и изключва всякаква възможност за злоупотреба с финансови средства.

Обобщение на проблемите за прокуратурите от апелативния район:

1. Най-сериозният проблем, който стои пред прокуратурите в Апелативен съдебен район Пловдив откъм материално обезпечаване, това е липсата на помещения.

В Апелативна, Окръжна и Районна прокуратури Пловдив до този момент са направени редица ремонти и разширения, с оглед осигуряване на работни места за прокурори и администрацията. Изчерпани са обаче всички възможности за разширение, което налага да се търсят варианти за решаване на въпроса.

Същият проблем се отнася и до ОП Хасково. И през 2008 година остава недостига на работни помещения главно за работни места на служителите, като след попълването на щата, осем служители работят в едно помещение на основната канцелария от 30 кв.м. Двама от прокурорите също работят в един и същи кабинет, а след заемането на вакантния щат при сегашните условия това ще важи и за още двама прокурори. Младши прокурора на Окръжна прокуратура работи в кабинет заедно с прокурор в РП Хасково, а младши прокурора на РП Хасково се помещава в кабинет на ОСС Хасково. Изчерпани са възможностите за вътрешни преустройства – от един кабинет се обособи регистратурата за класифицирана информация, състояща се от две помещения и съвършено такова. Освен това прокуратурата не разполага и с помещение за архив и складово помещение. Архивът, който използва Окръжната прокуратура е общ с този на РП Хасково, ползва се и за складово помещение, там се помещават призовкарите на двете прокуратури и шофьора на ОП Хасково.

Проблеми със сградния фонд са налице и РП Стара Загора, където част от прокурорите се помещават в друга сграда, което затруднява работата на РП Стара Загора, като цялата кореспонденция се носи от едната сграда в другата, а съдебната администрация се намира в едната сграда. РП Чирпан се помещава в сграда Общинска собственост, предоставена с Решение на Общински съвет гр.Чирпан за безвъзмездно ползване на РС и РП Чирпан. От тази сграда РП Чирпан ползва само три стаи, които са разположени на втория етаж и се крайно недостатъчни за щатния състав на прокуратурата.

В РП Чирпан са изготвили предложение съвместно с РС Чирпан до Министерството на правосъдието, като първото предложение е РП Чирпан да се настани в сграда, собственост на ДСК гр.Чирпан, намираща се в непосредствена

близост до Съдебната палата, а второто предложение е, РП Чирпан и РС Чирпан да бъдат настанени в сграда, собственост бивше ПУ”Стоян Заимов” – понастоящем закрито.

Към настоящия момент не е получена информация във връзка с изготвените предложения.

Налице е проблем със сградния фонд и в съдебния район на ОП Пазарджик, а именно: РП Панагюрище се помещава в сградата на РС Панагюрище – на третия етаж. Общо ползваните помещения са 4, от които два кабинета за прокурори, един – деловодство и един архив. Кабинетът, в който се помещава деловодството е с обща квадратура 17,74 кв.м. В същия работят четирима съдебни служители, което е реален проблем. Ежедневните посещения на граждани, адвокати и служители на РПУ – гр.Панагюрище създават допълнителни трудности за нормалното изпълнение на задълженията на служителите.

С оглед на удължените срокове за запазване на приключените преписки и дела в прокуратурата, съгласно Номенклатурата на делата, утвърдена през 2006 година, в архива, който е с площ 11,64 кв.м. възниква невъзможност да бъдат подредени и съхранени всички приключени преписки и дела.

Във връзка с изложеното е налице необходимостта от още един кабинет за деловодството и допълнително помещение за архив.

Сградата, в която се помещават Окръжна и Районна прокуратури Кърджали, заедно с ОСлС Кърджали е съвременна, добре поддържана и съобразена с изискванията на законодателството. Снабдена е с алармена противопожарна инсталация, видеонаблюдение, централна отоплителна инсталация, отговаряща и на изискванията за сигурност, както и с монтирана СОД система. Същата е поверена и предоставена за стопанисване и управление на Директора на ОСлС Кърджали със заповед на Министъра на правосъдието от м. юли 2007г.

Окръжната прокуратура – Кърджали е предприела необходимите действия, и е в процес на преговори за осигуряване на още няколко кабинета в полза на прокурорите от двете прокуратури, тъй като сега заеманите са недостатъчни, а и се очаква попълването на свободния щат за прокурор в РП Кърджали през 2009г., съгласно предприетите процедури от ВСС по назначаване, преместване и повишаване в длъжност и на място в ранг на магистрати, както и завръщането на още един магистрат от допълнителен отпуск, за отглеждане на дете до две годишна възраст.

Също така се предвижда и подsigуряването на още поне едно помещение за архивохранилище, поради това, че към настоящия момент архивите на Окръжната и Районната прокуратури Кърджали се намират в едно общо помещение от 20 кв.м. Предстои и цялостна му реорганизация, с цел привеждане на архива, съгласно “Инструкцията за деловодната дейност и документооборота на ПРБ”.

По този проблем през м. октомври административният ръководител на ОП Кърджали е изпратил мотивирано предложение до Министъра на правосъдието.

РП Крумовград сигнализира за наложителното предоставяне на минимум две помещения за ползване от служителите. В настоящия момент, общо седем прокурори и служители ползват три помещения, което обективно затруднява качествено изпълнение на служебните задължения. В канцеларията на администрацията на РП Крумовград е изключително тясно, тъй като работят в една стая административния секретар, съдебния секретар, призовкаря и куриера, същевременно с това и стаята се ползва за архив.

Изготвено е предложение от Председателя на РС Крумовград и Районен прокурор гр.Крумовград до Министъра на правосъдието, да се преотстъпят за ползване помещения за нуждите на прокуратурата.

С оглед липсата на помещения и в ОП Смолян нерешен остава и проблема с

архивните такива на прокуратурите.

2. И през 2008 г. на Апелативна, Окръжна и Районна прокуратури Пловдив не са предоставени средства за капиталови разходи, което доведе до невъзможността от разрешаване на стари, отчетени в предишни години проблеми, както и възникването на нови и останали към момента неразрешени: - смяна на ел. инсталация, особено на втория етаж от сградата.

Липсата на такива средства поставя на преден план и друг наболял въпрос – острата нужда от обособяване и обзавеждане на архивни помещения. През годината в Пловдив се прекратени десетки хиляди досъдебни производства, които предстои да се съхраняват в съответните прокуратури 10 години, съгласно Номенклатурата на делата на ПРБ. Същото се отнася и до другите видове решени преписки и досъдебни производства.

Липсата на средства за капиталови разходи и в ОП Смолян обуславя невъзможността за оборудване на помещението за „КИ” с метална каса /за това не е утвърдена необходимата сума/. Очаква се и получаване на уникалния идентификационен номер на регистратурата за „КИ”, за което е направено необходимото.

3. На следващо място е един много сериозен проблем - проблемът със счетоводната дейност в Районните прокуратури, извън областните градове. Административните секретари са служители с дългогодишен опит в системата, но счетоводната дейност им е неприсъща и трудна материя. В този смисъл следва да се търси решение в насока обединяване на счетоводната дейност на апелативно и окръжно ниво.

АП София

През 2008 година Прокуратурата е работила по утвърден план на бюджетна сметка съобразена с Е Б К и в рамките на ЗДБ на РБ за 2008 г., съгласно решение на ВСС по Протокол № 11 от 05.03.2008 г., във връзка с ПМС № 15 от 01.02.2008 г. за изпълнението на държавния бюджет.

Утвърдената бюджетна сметка на АП София за 2008 г. е в размер на 1 603 994 лева, в т.ч. включващи и общо осигурителни вноски в размер на 256 912 лв., които са за сметка на бюджета на съдебната власт по схемата за централизираното им разплащане. През отчетната годна със Заповеди на Заместника на Главния прокурор при ВКП са утвърдени корекции на бюджетната сметка за 2008 г., необходими за придобиване на ДМА; за изплащане на обезщетения по чл. 224 от КТ, чл. 226 и чл. 354 от ЗСВ; ДМС и други допълнителни възнаграждения, както и за текущ аварийен ремонт на електрическата инсталация на административната сграда на Апелативна прокуратура - София.

Със ЗДБ за 2008 г. са предвидени допълнително средства за капиталови разходи по бюджета на съдебната власт, без такива за основен ремонт поради което в първоначално утвърдената сметка на Апелативна прокуратура не са включени средства за капиталови разходи, а са включени средства само за текущ ремонт.

След извършен анализ на изпълнението на бюджета за 2008 г. и вземайки предвид ограничените възможности по бюджета на Прокуратура на Р България се изготви предложение за актуализиране на бюджетната сметка за 2008 г. с обосновка за вътрешно компенсирани промени.

През 2008 година са направени разходи за 1 813 514 лв. при утвърдена годишна бюджетна сметка 1 820 516 лева в т. ч. и разходите за осигурителни вноски, които независимо от приложената схема за централизирано разплащане т. е. поемането на тези плащания от централния бюджет продължават да се третираят като разходи.

През отчетния период разходите са извършвани по необходимост и съобразени с утвърдените лимити ежемесечно, като за целта са изготвяни и представяни отчети.

Във връзка с ефективното осъществяване на финансово-стопанската дейност при възникнала необходимост за отпускане на финансови средства за придобиване на активи със стойностен праг на същественост под 500 лв. са представяни мотивираните искания при заявяването на месечния лимит. Същите са разходвани след утвърждаване на месечния лимит от дирекция "ФСД" при Прокуратурата на РБългария.

С малки изключения АП София е била финансово обезпечена за своята нормална работа.

Прокуратурите от района на АП София са обезпечени с необходимите правно-информационни, счетоводни и деловодни програмни продукти.

Връзката към Интернет се осъществява чрез мрежата на държавната администрация.

В края на 2008г. беше доставена нова компютърна и офис техника за обезпечаване работните места на прокурорите и служителите. Доставени бяха нови компютри, монитори, принтери, копирни машини, скенери и др. Беше направен ъпгрейд на съществуващата памет на старите конфигурации за по-добра производителност.

Останали са още компютърни конфигурации, които се нуждаят от подмяна, тъй като са морално остарели. Направена е заявка за подмяна им с нови през 2009 г.

С оглед подобряване на техническата поддръжка на компютърната техника в районните прокуратури е необходимо увеличаване броя на компютърните специалисти.

В АП София е създадена добра организация за осъществяване на ефективен контрол по изпълнението на бюджетната сметка и управление на наличното имущество.

Введена е система за финансово управление и контрол.

Редовно и в срок се представят необходимите справки и отчети.

Спазвани са стриктно указанията получавани от Дирекция „Финансова дейност“ относно финансово-счетоводната дейност.

През 2008 г. не са възниквали сериозни проблеми относно текущото финансиране и материално-техническото осигуряване на Прокуратурата.

Финансово-счетоводната дейност на АП София е организирана, съгласно изискванията на българското законодателство - Счетоводната политика на ПРБ, Закона за счетоводството, МСС, указанията на МФ Дирекция „Държавно съкровище“, както и Решенията на ВСС.

ВоАП

През месец март 2008 година Военно-апелативна прокуратура се премести от Съдебната палата в сградата на ул. "Съборна" №7. Във връзка с преместването и в изпълнение на заповед на Главния прокурор, имуществото в Съдебната палата, числящо се на ВоАП е предадено на ВКП. За оборудването на помещенията в сградата на ул. „Съборна“ №7, се проведе процедура на малка обществена поръчка и се закупиха офис мебели. Цялостното дооборудване се извърши и с получени материални активи от Прокуратурата на Република България.

Наличната материална база удовлетворява потребностите на прокуратурата и осигурява добри условия за изпълнение на служебните задължения от прокурорите и служителите.

От ползваните от петте военно-окръжни прокуратури материални бази, единствено материалната база на ВОП Пловдив не задоволява изцяло потребностите на магистратите.

Военно-апелативна прокуратура и петте военно-окръжни прокуратури разполагат с общо 259 компютъра и необходимата периферия към тях за

експлоатирането им в мрежа и за индивидуална работа на магистратите и съдебните служители. 76.44% от наличните компютри са доставени през периода 2005-2008г., а 23.56 % през периода 2002-2003г.

Основните програмни продукти, които се ползват в отделните прокуратури са:

- Информационна система „Интернет-Майкрософт офис-пакет”;
- Счетоводни програми.

- Предвид развитието на компютърните технологии, по-голяма част от наличните компютри се нуждаят от подмяна, тъй като сервизното им обслужване е икономически нерентабилно, а в някои случаи и невъзможно. Следва да се отбележи, че всяка една от прокуратурите във Военно-апелативния район разполага с компютърна техника, която отговаря на изискванията за работа с УИС.

Военно-апелативна прокуратура и всички военно-окръжни прокуратури са третостепенен разпоредител с бюджетни средства.

Утвърдената с писмо изх. № И-96/12.03.2008г. на Прокуратура на Р България бюджетна сметка на Военно - апелативна прокуратура за отчетния период в размер на 823 271 лв., е актуализирана през м.август 2008 година на 898 041 лв., на база анализ на изпълнението към 30.06.2008г. и във връзка с наше писмо изх.№ 97/07.07.2008г., относно заплащането на консумативи и разходи по техническата поддръжка на сградата, в която се премести прокуратурата през м. март 2008г. По тази причина, с писмо изх. № 507/17.11.2008г. бюджетната сметка повторно е актуализирана в размер на 976 589 лв.

Изпълнението на бюджета към 31.12.2008г., е 933 026.69 лв.

Разходите се извършват при спазване на принципите на законосъобразност, целесъобразност, икономичност и ефективност.

Всички материали, резервни части и консумативи на стойност над 500.00 лева се закупуват, след сформирание на комисия, на която се представят най-малко три оферти, от които се избира най - изгодната в техническо, качествено и стойностно отношение.

Проекта на бюджет за 2009 година е разработен при спазване указанията на дирекция „Финансово - стопански дейности”.

При счетоводното отчитане се прилагат принципите, правилата и процедурите, утвърдени със Счетоводната политика на Прокуратура на Р България и действащото законодателство.

Тримесечните оборотни ведомости, отчети за касовото изпълнение на бюджета, справки, разчети, обяснителни записки и други отчетни форми, изисквани от дирекция „Финансово-стопански дейности” се изготвят и представят съгласно указанията.

Аналогично е положението и в петте военно-окръжни прокуратури.

РАЗДЕЛ III
ДЕЙНОСТ НА ВКП И РАЗСЛЕДВАЩИТЕ ОРГАНИ
НА НАЦИОНАЛНО НИВО

1. ОБОБЩЕНИ ДАННИ И АНАЛИЗ. СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ.
СРЕДНА НАТОВАРЕНОСТ НА ПРОКУРОРИТЕ.

Реорганизацията на Върховната касационна прокуратура продължи през 2008 г. с цел усъвършенстване на специализацията и намаляване на бюрокрацията за облекчаване същинската дейност на прокурорите. Със заповед № 3049/01.09.2008г. на главния прокурор се извърши преструктуриране на отделите и се обособиха нови специализирани отдели. За оптимизиране на работата във ВКП бе издадена и заповед № 3202/25.09.2008г., с която се регламентираха компетентностите на всеки отдел и задълженията по осъществяване на специален надзор върху преписки и дела, образувани за престъпления от значим обществен интерес.

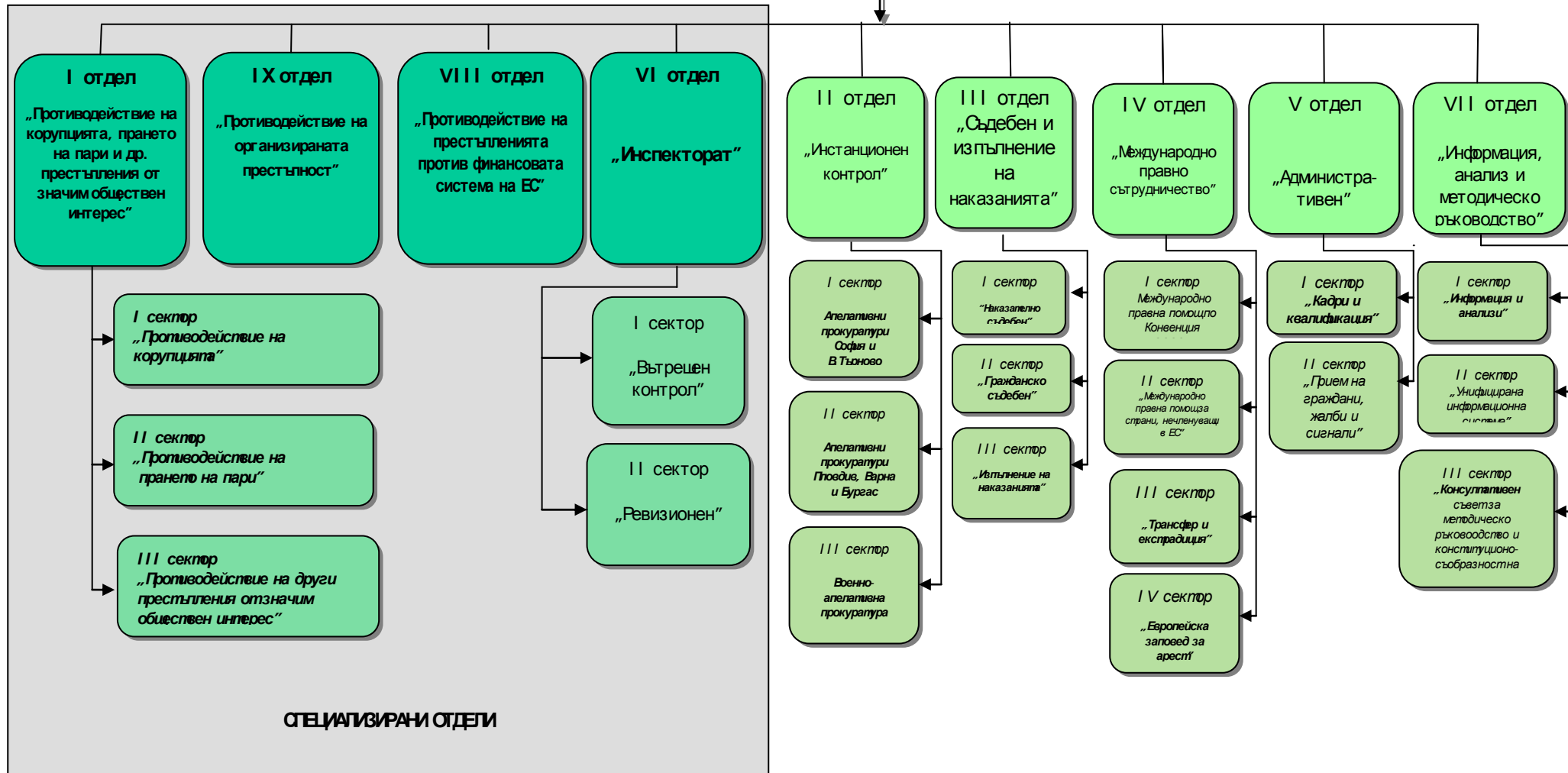
Преструктурирането бе в резултат и на негативните оценки на европейските експерти по механизма за сътрудничество и проверка, както и по докладите на ОЛАФ за повишаване резултатността по делата с налагане на убедителни присъди.

Във Върховна касационна прокуратура и с аналогични структури по места се създадоха специализирани отдели за противодействие на корупцията и престъпленията от особен обществен интерес, самостоятелни отдели за противодействие на организираната престъпност и злоупотребата с имущество и средства на Европейския съюз. Усъвършенстването на дейността по упражняване на институционален контрол на произнасянията от прокурорите по преписките и делата, образувани в Прокуратурата, бе изведена като приоритетна с обособяването на отдел „Институционален контрол“.

Новата структура на ВКП е илюстрирана на следващата органограма.

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

ВЪРХОВНА КАСАЦИОННА
ПРОКУРАТУРА

Прокурорите от ВКП през 2008г. са работили по общо 38646 преписки, от които новообразувани – 17070.

Взети на специален надзор са 433 преписки и 965 досъдебни производства.

Решени са 38036 (98% от преписките).

Прокурорите от ВКП са участвали в съдебните заседания по 2717 дела.

Решенията по **инстанционни преписки** са 4% (1404) от всички решени преписки. Потвърдените прокурорски актове по реда на инстанционния контрол са 1107 (79%).

Приключени до един месец са 37729, което е 99% от общо решените преписки.

В края на отчетния период са останали **нерешени преписки** 610 или 1,5%.

През 2008 г. прокурорите на ВКП са извършили следните специфични дейности по изготвяне на:

- указания, разпореждания, напомнителни писма и др. – 2338,
- проекти на становища по законопроекти и др. нормативни актове – 30,
- проекти на междуведомствени актове – 9,
- проекти на заповеди, указания, разпореждания и др. по ръководно-организационната дейност – 230,

както и са участвали в работни групи и комисии към НС и др. органи и организации.

Във ВКП през 2008 г. са работили реално 91 прокурори²⁰, при 79,33 за 2007г. Увеличена е средната натовареност на прокурорите и всеки от тях е работил средно по 424,68 преписки, от които е решил 373,85 преписки. Намалели са останалите нерешени в края на отчетния период преписки, които са средно 6,18 на един прокурор (за 2007г. те са били 8,45). В посочената натовареност на прокурорите не са включени извършените дейности по квалификационните мероприятия, работата, свързана с прием на граждани и по сигнали, жалби, справки, становища и доклади; работата по статистическата отчетност и разработването, усъвършенстването и внедряването на Унифицираната информационна система на ПРБ.

2. ДЕЙНОСТ НА ОТДЕЛИТЕ ВЪВ ВКП.

2.1 ДЕЙНОСТ НА I ОТДЕЛ „ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА, ПРАНЕТО НА ПАРИ И ДРУГИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ОТ ЗНАЧИМ ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС”.

Отделът е създаден със заповед № 3049/01.09.2008 г. на Главния прокурор на Република България и се състои от три сектора, както следва:

- първи сектор - „**Противодействие на корупцията**” .
- втори сектор - „**Противодействие на прането на пари**”
- трети сектор - „**Противодействие на други престъпления от значим обществен интерес**” - в същия състав, както предходните два сектора.

От създаването на отдела - 01.09.2008 г. до 31.12.2008 г. на щат са разпределени общо 10 /десет / прокурори , включително със завеждащ отдел.

Със Заповед № 3202 / 25.09.2008 г. на главния прокурор на Р България се конкретизира предмета на дейност на отдела. С посочената заповед е разпоредено прокурорите от отдела да осъществяват специален надзор върху преписки и дела за следните престъпления:

- извършени от народни представители, членове на правителството, ръководители и членове на независими институции, създадени със закон,

²⁰ Реално работили прокурори - тук не се включват ползващите отпуск поради временна неработоспособност и други видове отпуски, освен платения годишен отпуск, тъй като съгл. чл.195, ал.1, пр. 1-во ЗСВ прокурорите са длъжни да решат възложените им преписки и дела преди излизане в отпуск.

ръководители на държавни и изпълнителни агенции и комисии, техните заместници, областни управители и техните заместници, кметове, заместник кметове и председатели на общински съвети на общини с население над 100 000 души, главни комисари в МВР и генерали в МО и БА;

- случаи на корупция в особено големи размери или по преценка на завеждащия отдела;

- случаи на изпиране на пари в особено големи размери или по преценка на завеждащия отдела;

- престъпления от значим обществен интерес, по преценка на главния прокурор, неговите заместници и завеждащия отдела;

Освен това е разпоредено прокурорите от отдела да извършват инстанционен контрол и да решават спорове за компетентност по преписки и досъдебни производства, взети на специален надзор, както и да дават методически указания, относно разследването на посочените по-горе престъпления.

Незабавно след създаването на отдела са въведени за регистрация движението на преписките и са регламентирани правилата за случайното разпределение на постъпващия доклад. Необходимо е да се отбележи, че преобладаващ брой от първоинстанционните прокуратури не изпълняват стриктно задължението регламентирано в Заповед № 3202/ 25.09.2008 г. на главния прокурор, да уведомяват отдела за образуваните преписки и дела, които могат да бъдат взети на специален надзор.

При отчитане дейността на отдела за 2008 г., поради структурирането му от м. септември, е нелогично да се прави точен, обективен и сравнителен анализ с дейността на бившия Първи отдел за предходните две години, поради различния им предмет на дейност. Следва да се посочи, че основно дейността на прокурорите от отдела се изразява в даване на указания, разпореждания и изискване на справки от първоинстанционните прокуратури по преписки и дела, взети на специален надзор, както и упражняване на инстанционен контрол за тези случаи. По изключение, прокурорите от отдела възлагат извършване на проверки. Установена е следната методика за работа на новопостъпили преписки в отдела: след завеждането на преписките в канцеларията те се докладват на завеждащия отдел, който определя с резолюция Сектора, към който следва да се води преписката и разпорежда - случайно разпределение. След изпълнение на тази резолюция, преписките отново се докладват на завеждащия отдел, който възлага решаването на преписката на съответния прокурор и при необходимост дава указания и изисква доклад.

При така създадената организация дейността на отдела се характеризира със следните данни:

Общо на прокурорите са разпределени и възложени за работа - 1470 преписки, от които новообразувани за периода - 01.09. - 31.12.2008 г. - 708. След съответната проверка и доклад са взети на специален надзор 200 преписки и 401 досъдебни производства.

По възложените за работа преписки и дела са дадени 2 969 указания и разпореждания; изпратени са 163 преписки по компетентност на други отдели, прокуратури или органи.

Срочността на произнасянето от прокурорите по преписките от образуването им или от постъпването на нови материали по съществуваща преписка е както следва:

- до три дни - по 295 преписки;
- до 1 месец - по 1128 преписки;
- преписки до 6 и повече месеци - няма.

Общо решените преписки в посочените срокове са 1432 като към 31.12.2008 г. няма произнасяне по 47, от които над 1 месец - по 18.

По реда на инстанционния контрол, върху актове на първоинстанционни прокуратури са постановени 52 произнасяния. В този порядък са потвърдени - 14 акта, а 38 са отменени, като в 29 случая е разпоредено да се образуват досъдебни производства, а при 9 случая е отменено прекратяването на наказателното производство.

Прокурорите от отдела са възложили лично проверки по 32 случая. От тях 6 не са приключени в края на отчетния период и се намират при органите на които са възложени. Няма преписки останали нерешени при прокурор.

В пет случая са дадени становища по законопроекти и други нормативни актове; в четири - за междуведомствени актове; 8 случая са дадени проекти за заповеди, указания и др. по ръководно - организационна дейност и прокурорите са участвали в 8 работни групи и комисии към НС и други органи.

Дейността на прокурорите по сектори е следната:

I. Дейност на Първи сектор - „Противодействие на корупцията ” :

През отчетната 2008 г. в сектора при ВКП са образувани, възложени и наблюдавани общо 320 преписки /от които 224 явни/ при общ брой - 374 преписки за 2007 г., от които новообразувани са 190 при 237 за 2007 г. и 111 са останали от предходен период, при 137 за 2007 г. Намаляване общия брой на образуваните преписки, се дължи на стесняване кръга на наблюдаваните от отдела съгласно цитираните по - горе заповеди.

Общия брой на решените преписки е 314, при 269 решени за 2007 г., което е завишение в сравнение с предишния отчет. От тях 51 са преписки и 118 са досъдебни производства. От така решените - по 25 са с възложени проверки с постановления на прокурор от ВКП, 13 са инстанционни преписки - от тях има 7 потвърдени акта; 39 са изпратени на компетентните прокуратури, а 71 са за продължаване срока на разследване и 5 за удължаване срока на проверки. По преписките са дадени общо - 728 указания, разпореждания, напомнителни писма и др. в хода на решаване на преписките. От решените - 163 са решени до 3 дни , като за 2007 г. тази цифра е била 63; 151 - до 1 месец, като няма решени преписки до 6 месеца, а за 2007 г. са били 54 до 6 месеца. Налице е значително подобряване в сроковете за решаване.

Общият брой неприключени и нерешени преписки за периода е 6, като за 2007 г. цифрата е била - 105, от които 4 преписки с възложени проверки не са върнати от МВР и други органи, а 2 са чакащи за окомплектоване. През 2008 в сектора са взети на специален надзор 51 преписки. През отчетния период в сектора са взети на специален надзор в териториалните прокуратури - 118 ДП при 125 ДП за 2007г.

По - характерни досъдебни производства:

1. Пр. пр. № 20080 / 2008 г. - наблюдават се две досъдебни производства - ДП № 13/2009 г. и ДП № 69 / 2008 г. по описа на ОДП Плевен, образувани срещу Областен управител на област - Плевен Цв. Цветков, за престъпление по чл. 282, ал.2, вр. ал.1 НК;

2. Пр. пр. № 8357 / 2008 г. с внесен обвинителен акт срещу Веселин Георгиев - Директор на ДА „Пътна инфраструктура” по чл. 282, ал. 3 НК - затова, че като длъжностно лице не изпълнил задълженията си по служба и не констатирал наличие на „конфликт на интерес ” и не отстранил от участие в обществена поръчка на дружества, управлявани от братята му;

3. Пр. пр. № 13838 / 2007 г. - ДП № 95 / 2007 г. на ОДП МВР Велико Търново срещу кмета на община Велико Търново - Р. Рашев за престъпление по чл. 219, ал. 1 НК, затова че не упражнил контрол и не разпоредил своевременно заплащане на дължими суми за наем, в резултат на което са настъпили значителни щети

за общината;

4. Пр. пр. № 11934 / 2007 г. - образувано наказателно производство срещу кмета на община Ямбол - Кирил Тодоров за сключен неизгоден договор през 2006 г., което е довело до щети за 20 608 лв. - по чл. 283 НК;

5. Пр. пр. № 13897 / 2008 г. срещу зам. областен управител на София - Мариус Цаков за подкуп по чл. 302, ал.1, вр. чл. 301, ал.1 НК;

6. Пр. пр. № 622 / 2008 г. образувано ДП срещу Ръководството на металургичен комбинат „Кремиковци” АД, което не упражнило достатъчно грижи за управление на комбината, в резултат на което са настъпили значителни вредни последици. По отделени материали има внесен обвинителен акт срещу Александър Томов - бивш изпълнителен директор на комбината за присвояване на повече от 2 000 000 лева - престъпление по чл. 202, ал. 3, вр. чл. 201, ал. 1 НК;

7. Пр. пр. № 34/3 - 851/2008 г. и № 11839/2008 г. - ДП образувано на 03.07.2008г. за установяване причините и условията за настъпване на производствена авария на 03.07.2008 г. в района на военно поделение Челопечене - престъпление по чл. 387, ал. 2 НК срещу неизвестен извършител. Обвиняем е Мирослав Тошев, на 11.12.2008 г. е внесен обвинителен акт в съда.

II. Дейност на Втори сектор „Противодействие на прането на пари”

Съобразно заповед № 3202/25.09.2008 г. на Главния прокурор прокурорите от сектора осъществяват специален надзор върху всички преписки и дела по случаи на изпиране на пари в особено големи размери /над 33 000 лева/ или по преценка на завеждащия отдела.

При посочената по-горе организация на работа през 2008 г. прокурорите от сектор „Противодействие на прането на пари” във ВКП са наблюдавали и контролирали работата по 892 преписки, от които 385 – образувани през 2008 г., а 493 – останали от предходния отчетен период. За сравнение наблюдаваните през 2007 г. преписки са били 698, а за 2006 г. – 621.

От посочените 892 преписки на ВКП на специален надзор в края на отчетния период са взети 86 преписки и 157 досъдебни производства.

Във връзка с функционалните задължения по контролиране на работата на окръжните и апелативните прокуратури по преписките и досъдебните производства за изпиране на пари са дадени и изготвени 2016 указания, разпореждания и напомнителни писма. С прокурорите от отдела са съгласувани 9 случая за продължаване на срока на проверките по Указание И-281/06 г. на Главния прокурор на Република България, както и всички случаи на разкриване на банкова и данъчна тайна по наблюдаваните в сектора преписки и досъдебни производства

По реда на инстанционния контрол са отменени постановления на апелативните и окръжните прокуратури по 30 преписки, 25 от тях във връзка с постановени откази от образуване на досъдебно производство, а 5 от тях – във връзка с постановени спирания или прекратявания на досъдебни производства.

По - значими досъдебни производства, по които е осъществяван специален надзор от сектора през 2008 г., приключили с осъдителни присъди, респ. одобрени споразумения по чл. 253 НК, са следните, наблюдавани от:

1. от Окръжна прокуратура – Разград срещу Б. Али, В. Али, М. Младенов, Б. Хасан, Ш. Мехмед, М. Младенова и Ф. Хасан. С одобреното от ОС – Разград споразумение в полза на държавата са отнети имоти на стойност 441 930 лева и лек автомобил „БМВ”.
2. от Окръжна прокуратура – Варна срещу Т. Тодоров и Е. Тодоров. С присъдата на ОС – Варна в полза на държавата са отнети 58 042 лева.

Внесен в съда с обвинителен акт по чл. 253 НК, както и за други престъпления от обществено значение, но неприключени към края на отчетния

период, са водените такива:

1. от СГП срещу длъжностните лица от „Топлофикация София” АД В. Димитров, Г. Рогачев, Е. Антонов, Л. Абланска и М. Стоилова по чл. 203, ал.1 и чл. 219, ал. 4 НК, за извършени присвояване и безстопанственост в особено големи размери, представляващи особено тежък случай;
2. от СГП срещу длъжностните лица от „Топлофикация София” АД В. Димитров, Г. Рогачев, П. Василев, Г. Ненков, И. Диловска и И. Йоцев по чл. 219, ал. 4 НК, за извършена безстопанственост в особено големи размери, представляващо особено тежък случай;
3. от СГП срещу В. Димитров, Ц. Димитрова, Г. Добрев, К. Георгиев и Й. Петков по чл.253, ал.5 НК, за извършени финансови операции с придобити от престъпление средства в особено големи размери, като случаят е особено тежък;
4. Окръжна прокуратура – Варна срещу Б. Йорданов по чл. 253, ал. 4 и чл. 249, ал. 3 и 4 НК, за извършени операции със придобити от престъпление средства и имущество на стойност около 711 000 лв.

Неприключили през 2008 г. с окончателен акт досъдебни производства и преписки, са водените:

1. от СГП срещу Е. М. и Д. А. по 253, ал. 5 НК. В хода на разследването е наложено обезпечение на суми в размер на около 10 милиона евро;
2. от СГП срещу Е. Б., Д. Д., М. Д., С. К. по чл. 321, ал. 3 и чл. 253, ал. 5 НК. В хода на разследването е наложена възбрана на недвижими имоти на стойност около 370 000 лв.;
3. от СГП срещу М. Д. по чл. 253 НК. В хода на разследването е наложено обезпечение на суми в размер на около 5 милиона лева;
4. от СГП срещу организирана престъпна група за източване на горива от Държавния резерв по чл. 321 НК, при което е нанесена щета на държавата в размер на около 40 млн. лева;
5. от СГП срещу М. Н., Л. С. и други лица по чл. 321 и чл. 253 НК за организиране на престъпна група с цел изпиране на пари, придобити от измама при получаването на средства от ДФ „Земеделие”;
6. от СГП срещу виновни лица от Националната агенция за приходите по чл. 282 НК и др.

III. Дейност на Трети сектор „Противодействие на други престъпления от значим обществен интерес,,

През периода 01.09.2008г.-31.12.2008г. в сектора са работили трима прокурори, като единият от тях е специализиран за работа по престъпленията свързани с паметниците на културата, съгласно Заповед №784/2006 на Главния прокурор.

Общият брой преписки разпределени и възложени за работа на прокурорите от сектора е 258, от които 62 секретни. От тях останали неприключени в края на предходния отчетен период са 113; новообразувани 133 и 12 решени преписки, по които са постъпили нови материали през отчетния период. От общия брой преписки са взети на специален надзор са 63 преписки и 126 досъдебни производства.

Дейност на прокурорите по преписките и досъдебните производства :

- по преписките и досъдебните производства през отчетния период са дадени 225 бр. указания, разпореждания, напомнителни писма и други;
- по 87 досъдебни производства е продължен срока на разследване;
- 54 бр. преписки са изпратени по компетентност на друга прокуратура, друг отдел във ВКП и други органи;
- инстанционен контрол е упражнен по 7 преписки, от които по 5, постановените прокурорски актове са потвърдени. Отменени са едно постановление за прекратяване

на наказателно производство и едно постановление за отказ за образуване на наказателно производство;

Срочност на произнасяне по преписките от образуването им, респективно постъпване на нови материали по съществуващ номер - решена преписка.

През отчетния период са решени общо 223 преписки, от които:

- до 3 дни - 57 преписки;
- до 1 месец 166 преписки;
- няма преписки над едномесечния срок.

Общо нерешени приписки от прокурор в края на отчетния период са останали 35бр., от които 14 не са решени в срок до 1 месец.

В края на годината е останала неприключена извън определения срок 1 преписка възложена от прокурор от сектора за проверка на органите на МВР. От възложените за проверка преписки в сектора няма останали за решаване при прокурора.

По значими случаи, по които са образувани и по някои от тях вече са приключени досъдебни производства взети на специален надзор от трети сектор са следните:

1. Пр.№3634/2008 г. по описа на ВКП – досъдебното производство е образувано на 22.02.2008г. срещу НИ, за това че по непредпазливост е запалил влак № 2637 с направление София-Кардам, от което е последвала смъртта на 9 човека и са причинени значителни имуществени вреди - престъпление по чл.330 ал3 НК. Повдигнати са обвинения на трима обвиняеми. Предстои приключване на същото и изготвяне на обвинителен акт.

2. Пр.№ 13379/2008 г. по описа на ВКП - досъдебното производство е започнато срещу НИ, за това че на 22.09.2008 г. в гр.София извършили умишлено опит да умъртвят Огнян Стефанов-главен редактор на електронното издание „frog news” , като опита е останал незавършен по независещи от тях причини - престъпление по чл.115 вр.18 НК. Разследването не е приключено.

3. Пр.№15612/2008 г. по описа на ВКП – досъдебното производство е започнато на 07.04.2008 г. срещу НИ, за това че в гр.София умишлено умъртвили Георги Стоев, чрез използване на средства опасни за живота на мнозина (огнестрелно оръжие) престъпление по чл.116 ал.1 т.6 пр.1 НК. Разследването не е приключено.

4. Пр.№14346/2008 г. – образувано на 03.10.2008г. от ОП Хасково срещу Димитър Кръстев, за това че пренесъл през границата на страната ни, без надлежно разрешително високо рискови наркотични вещества - 81100 кг. хероин на стойност 7299000 лева, престъпление по чл.242 ал.4 НК. Разследването не е приключило.

5. Пр. № 3228/2008 г. по описа на ВКП – досъдебното производство е образувано срещу НИ, затова че умишлено умъртвил Николай Христов, престъпление по чл.115 НК. По делото са привлечени четирима обвиняеми за участие в организирана престъпна група по чл.321 ал. НК, като за извършване на престъпления по чл.252, чл.327, чл.339 и чл.115 НК, разследването е приключено. Предстои изготвяне на обвинителен акт.

6. Пр.№1879/2007 г. по описа на ВКП е образувано досъдебно производство Д№115/2007 г. по описа на ГД”БОП” срещу Д. Драганов-зам.директор на РИМ - Русе и управител на фондация „Братя Бобокови”, с първоначални данни за организиране на престъпна група за неправомерни археологически разкопки - престъпление по чл.321 във вр. 278б ал.1 НК. Предстои приключване на делото след изготвянето на окончателната съдебно-археологическа експертиза.

7. По пр.№8072/2008 г. е образувано досъдебно производство 243/2007 г. по описа на ОДП Пазарджик срещу лицата Георги Загорски, Стоимен Загорски и Димитър Загорски за извършени престъпления по чл.321 НК – създаване на организирана престъпна група за незаконен трафик на културно-исторически ценности

и пране на пари. Предстои приключване на разследването.

За подобряване работата прокурорите от специализирания отдел настояват Народното събрание да обсъди и приеме в пълен обем предложените от Прокуратурата през 2007 г. изменения на НК и НПК, с които се гарантира спазването на регламентирания в чл. 7, ал. 2 НПК принцип за подготвителния характер на досъдебното производство (Приложение 3).

2.2. ДЕЙНОСТ НА II ОТДЕЛ „ИНСТАНЦИОНЕН КОНТРОЛ”.

Отдел “Досъдебно производство” бе реструктуриран в отдел “Инстанционен контрол” с цел засилване на инстанционния контрол в дейността на Прокуратурата на всички нива и като краен резултат - повишаване качеството на прокурорските актове на досъдебната фаза.

2.2.1. Инстанционен контрол върху прокурорските актове по преписки и по досъдебни производства.

През отчетния период отдел „Инстанционен контрол” при ВКП е осъществявал контрол по 7 561 преписки. От тях останали от предходния отчетен период са 193 броя преписки, а новообразувани за периода са 3 389 и 3 979 преписки са с постъпили по тях нови материали за произнасяне.

Общият брой на решените преписки е 7 472, което в процентно изражение е 98.82% от общия брой преписки на отдела. Решените инстанционни преписки за отчетния период са 1 345 (899 за 2007 г. и 819 за 2006 г.), като по 1 090 от тях проверените актове са потвърдени, а отменените актове са по 255 преписки.

Процентът на отменените актове от общия брой на инстанционните преписки е 18.95%, като по тях е била възложена допълнителна проверка или е разпоредено да се образува досъдебно производство. Отменените през 2007 г. актове са били 17% от общия брой инстанционни преписки. Този показател не може да се приеме еднозначно като влошено качество на прокурорската работа, но във всички случаи е свързан с по-високите изисквания, наложени от Върховната касационна прокуратура и от европейските стандарти.

Общият брой преписки на специален надзор в отдел „Инстанционен контрол” до 01.09.2008 г. е 84, от които впоследствие 21 са прекратени, а по 17 от тях са внесени обвинителни актове в съответните съдилища.

Общият брой на нерешените преписки в края на отчетния период е 89. От тези нерешени преписки 68 са били чакащи за комплектуване, 21 са в срока за решаване при прокурор.

През периода отдел „Инстанционен контрол” във ВКП е осъществявал контрол по 212 секретни преписки, всички решени през 2008г. От тях останали от предходния отчетен период са 115, а новообразувани за периода – 97. Решените с постановление секретни инстанционни преписки са 7, от които – проверените актове са 3, а отменените – 4. Останалите преписки са решени с резолюция и при евентуално постъпване на нови материали прокурорите ще се произнесат и по тях. Общият брой секретни преписки на специален надзор в отдел „Инстанционен контрол” до 01.09.2008 г. е 10.

Независимо от сравнително високия дял на потвърдените актове 81%, по отношение на отменените актове следва да се отбележи, че те не винаги отговарят на изискванията за обосноваване и законосъобразен прокурорски акт: не винаги съдържат достатъчно пълно изложение на фактическите обстоятелства и направените от проверката изводи, а горестоящите прокуратури по своите актове употребяват бланкетни изрази, без да обсъждат направените пред тях възражения от жалбоподателите и не винаги излагат аргументи в подкрепа на възприетата теза. Това

налага допълнително мотивиране при осъществяване на инстанционния контрол от ВКП, макар и крайният извод да се възприема като правилен.

При упражняването на инстанционен контрол е видно, че част от прокурорите в различни инстанции постановяват лаконични и формални прокурорски актове, без да посочват във всички случаи процесуалното основание за произнасяне и да мотивират правните изводи. В някои случаи при произнасянето се сочи само чл. 199 НПК, който има общ указателно–инструктивен характер за формата и съдържанието на прокурорските актове, вместо и съответните специални разпоредби – чл. 213, ал. 2 и чл. 243, ал. 9 НПК. Същото се отнася и при възлагане на предварителните проверки. Прокурорите от София и от страната не винаги съобразяват издаденото указание от главния прокурор № 281/2006 г. относно предварителните проверки. Това води до формализъм и липса на пълни и конкретни указания при възлагане и извършване на проверките.

При отмяна на постановления се дават задължителни указания относно приложението на закона и утвърдената съдебна практика. Такива указания продължават да се дават от прокурорите в отдела и неговият завеждащ, както устно, така и писмено не само при осъществяването на контрол върху инстанционните актове, а и при непрекъснатия контакт с прокуратурите. Осъществяването на тези функции е от голямо значение за правилното провеждане на досъдебното производство, което от своя страна до голяма степен предопределя крайния изход от съдебната фаза. Отговорността, която следва от задължителния характер на указанията, дадени при осъществяване на инстанционен контрол, налага много добро познаване на материалното и процесуалното право, както и на актуалната съдебна практика.

Трябва да се има предвид проявяващата се тенденция в хода на производството по наблюдавани преписки и досъдебни производства от I, VI, VIII и IX отдел да се променя правната квалификация и делата и преписките да преминават за произнасяне с окончателен прокурорски акт / постановление / от прокурори в отдел „инстанционен контрол”.

2.2.2. Решения по спорове за компетентност по преписки и досъдебни производства.

През отчетния период прокурорите в отдел „Инстанционен контрол” по повдигнати спорове за компетентност са решили общо 67 преписки. От тях 19 са произнасянията, касаещи спорове по образувани досъдебни производства и 48 – по преписки.

2.2.3. Оказана помощ при прилагането на закона в досъдебното производство по дела от компетентност на отдела.

След направените структурни промени освен решаването на преписки и дела отделът продължава да оказва правна помощ на прокуратурите и на прокурорите в страната по досъдебното производство, както по конкретни дела, така и по принципни правни въпроси. Продължава традиционното непрекъснато поддържане на оперативна връзка с апелативните и с другите прокуратури и отделни прокурори за преодоляване на възникнали в работата по досъдебното производство затруднения.

През отчетния период отдел „Инстанционен контрол” при необходимост и при конкретни запитвания с искане за даване на становища по поставени въпроси са издадени 80 указания, разпореждания, писма, както и становища и указания на завеждащия отдела по определени правни въпроси, а 1 314 преписки са изпратени по компетентност (на долустоящите прокуратури, на други отделни във Върховната касационна прокуратура и на органи от изпълнителната власт).

През 2007 г. завеждащият отдел Втори е издал до прокуратурите в страната десет други указания за преодоляване на съществуващи затруднения при прилагането на закона.

Прокурори от отдела по разпореждане и в изпълнение на резолюции на главния прокурор и на ресорния заместник на главния прокурор са извършвали проверки, включително и по места в страната, изготвяли са справки, становища и уведомителни писма.

2.2.4. Проблеми и предложения

За повишаване професионализма на прокурорите, като цяло и в частност в работата по инстанционния контрол е необходимо административните ръководители на апелативните прокуратури в страната действително да се превърнат в основна, активна и пълноценна контролна инстанция за своите региони като:

а. повишат своя контрол и изискателност към цялостната работа на прокурорите в своите звена, с акцент по делата от особен обществен интерес, без това да е за сметка качеството на разследване по останалите;

- правят нужното за по-успешното им лично мотивиране;
- създават благоприятна служебна атмосфера, в която прокурорите да могат и да искат да работят с пълния си капацитет;
- осигурят срочно и качествено извършване на необходимите процесуални действия, своевременно събиране на доказателствата и по-убедителното им представяне;
- изискват постигането на достатъчно ясно и изчерпателно мотивиране и подобряване качеството и стила на прокурорските актове;
- предотвратяват своевременно случаи на бездействие по досъдебни производства, като по-активно използват възможностите за извършване на определени следствени действия и вземат съответни мерки за срочното им решаване по същество.

Наред с горното в изпълнение на изискванията в Индекса за реформа на Прокуратурата е необходимо по места да се обогатят формите на квалификация на всички прокурори.

Периодично, с оглед на практическия опит и стаж на прокурорите, следва да се активизира дейността по продължаващо обучение в специализирани квалификационни курсове, като се използват базата и програмите на НИП и на Академията на МВР.

2.3. ДЕЙНОСТ НА ОТДЕЛ III „СЪДЕБЕН И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА”

2.3.1. Участия в съдебни заседания на Върховния касационен съд по наказателни и граждански дела.

Основна дейност в сектор „Наказателно-съдебен надзор” е участието на прокурорите в съдебните заседания по касационни дела и даване становища по подадените жалби и протести. През 2008г. прокурорите са участвали в 179 съдебни заседания на Върховния касационен съд, при – 234 за 2007 г., през 2006 г. – 221 заседания. През 2008 г. прокурорите от сектор „Наказателно-съдебен” и двама от прокурорите от сектор „Изпълнение на наказанията” (до м.септември 2008 г. вкл.) са участвали в 2235 дела на ВКС, за 2007г. участието е в 3165 дела, за 2006 г. – 3793 дела. По-малкият брой съдебни заседания и разгледаните в тях дела се дължи преди всичко на настъпилата през 2006 год. промяна в НПК, съгласно която изменителните и потвърдителните въззивни решения на окръжните съдилища не подлежат на

касационно обжалване. С посочените изменения е дадена възможност на осъдените сами да правят искания пред ВКС за възобновяване на делата, но предвиденият по-дълъг законов срок, в който могат да се отправят исканията в сравнение със срока, в който се подаваха касационните жалби, води до възможност за атакуване на съдебния акт в един по-късен момент, което се отразява на броя на образуваните във ВКС дела. Участието в съдебно заседание изисква задълбочено и цялостно проучване на делата, познаване на съдебната практика, за да може участващият в делото прокурор своевременно и аргументирано да реагира на направените в съдебно заседание искания. Участващите в съдебните заседания прокурори изпълняват стриктно служебните си задължения и показват добра подготовка за съдебните заседания.

През отчетния период прокурорите от сектор „Наказателно-съдебен надзор” са изготвили и 293 писмени становища за закрити заседания по наказателно-частени производства, при 442 становища за 2007 г. Посочените дела се образуват по жалби на осъдени срещу връщане на жалби от въззивна инстанция, и по искания на съдилищата до Върховния касационен съд на основание чл. 43, ал.1 НПК или за решаване спорове за подсъдност. След запознаване с жалбите и исканията, и прочуване на делата, прокурорите изготвят мотивирани писмени становища до ВКС.

Прокурорите от сектор „Гражданско-съдебен” са взели участие в 315 съдебни заседания по 482 граждански дела в гражданска и търговска колегия, както и в 5 членните състави на тези колегии пред ВКС, съобразно изготвяния месечен график /307 съдебни заседания по 455 бр. граждански дела-2007 г., 229 съдебни заседания по 307 бр. граждански дела за 2006 г./ . Наблюдава се трайна тенденция за увеличаване гражданските дела и съдебните заседания, в които прокурорите от надзора вземат участие по закон и по преценка. Процесуалното поведение на прокурорите е подчинено на строго спазване на материалния и процесуалния закон. Изразените от тях становища по делата са аргументирани, задълбочени, обосновани и подчинени на закона за вътрешното им убеждение, като показват добро познаване на съдебната практика.

2.3.2. Произнасяне по сигнали на прокуратурите и молби на осъдени или пострадали лица с искане за възобновяване на наказателни дела и решаване на преписки от гражданско-правен характер.

Основна дейност на прокурорите от сектор „Наказателно-съдебен надзор” е и работата по възобновяването на наказателни дела на основание чл.422, ал.1, т.4-6 НПК. През отчетния период прокурорите от сектора са се произнесли по 544 преписки по същество – сигнали от прокуратурите и молби на осъдените лица или пострадали от престъпления граждани, с които се иска възобновяване на наказателни дела на основание чл. 422, ал. 1, т. 4-6 НПК, жалби срещу постановления на апелативните прокуратури, с които е отказано възобновяване на делата на основание чл. 422, ал. 1, т. 1-3 НПК и срещу резолюции за отказ да бъде внесено предложение по реда на чл. 72 ЗАНН. За 2007г. преписките са били 736. Намалването на този вид преписки, а от там и решенията от прокурорите преписки по същество не може да се приеме като критерий за влошаване на работата по този показател, доколкото образуваните в сектора преписки зависи от подадените молби от гражданите и сигнали от прокуратурите. Съпоставянето на данните относно заведени молби от осъдени и пострадали показва, че през 2008 год. са подадени 311 молби при 425 за 2007 год., което сочи на намаляване активността на гражданите при сезиране на прокуратурата с искания за отмяна на влезли в сила съдебни актове. Налице е намаление и на подадените до сектора сигнали от прокуратурите в страната – за 2008 год. сигналите са 173 при 237 за 2007 год., от което може да се направи извод за намаляване на постановените незаконосъобразни актове, чиято отмяна може да се

иска по реда на възобновяването.

По образуваните общо 484 преписки през 2008 год., по които е искано възобновяване на наказателни дела, са изготвени и внесени на основание чл.422, ал.1, т.5 НПК във ВКС 134 искания, което представлява 27.7 % от тези преписки. За 2007 год. преписките са 662, внесените искания – 161, което е 24.3 %. За 2006 год. внесените искания са 128. По сигнали на прокуратурите са внесени 109 искания, по молби на граждани – 25 искания. За 2007 год. исканията по сигнали на прокуратурата са 131, по молби на граждани - 30 искания.

От внесените 134 искания за възобновяване са уважени 101, без уважение са оставени 22, разгледани, без да има постановено решение, са 4, неразгледани – 5, и 2 са прекратени, поради ненамиране на осъдения на посочения адрес. За 2007г. уважените искания са 124, а неуважените – 12. От посочените данни е видно, че за 2008г. уважените от съда искания са 75.3 %, неуважените – 16.4 % и неразгледани и без постановено решение – 8.20 %. За 2007 г. уважените искания са 77 %, а неуважените – 7.4 %. Относителният дял на уважените искания е запазен, като е налице увеличение на броя на неуважените искания. Конкретните причини, довели до по-голям брой неуважени искания ще бъдат предмет на анализ, за да се подобри ефективността на работата и не се допуска изготвянето на необосновани искания.

Искания за възобновяване са изготвяни на предвидените в закона основания – допуснати съществени нарушения по чл.348, ал.1, т.1-3 НПК, довели до постановяване на незаконосъобразен съдебен акт. Нарушенията на материалния закон се изразяват в неправилно приложение на чл.66 или чл.68 НК, нарушения при определяне вида и размера на пробационните мерки, процесуални нарушения при одобряване на споразумения без съгласие на страните или без да са възстановени щетите, допускани съществени процесуални нарушения, водещи до нарушаване правата на страните и преди всичко на пострадалите. През 2008 год. е налице по-голям брой внесени искания на основание чл. 348, ал.1, т.2 НПК – поради допуснати процесуални нарушения, изразяващи се неизясняване на факти и обстоятелства, относими към предмета на доказване и превратно тълкуване или необсъждане на доказателствата в тяхната цялост, липса на частично прекратяване и др. При анализа на причините за неуважените искания, следва да се проследи каква част от внесените за процесуални нарушения искания не са уважени, за да се направят изводи за правилността на преценката на вносителя на искането за наличието на допуснати съществени процесуални нарушения като основание за атакуване на съдебния акт. Поради наложено несправедливо наказание най-често са внасяни искания срещу определения, с които са одобрени споразумения.

По реда на инстанционния контрол прокурорите от сектора са се произнесли по 60 преписки – жалби срещу постановления на Апелативните прокуратури, с които са потвърдени откази на окръжните прокуратури за изготвяне на искания за възобновяване по реда на чл.422, ал.1, т.1-3 НПК или по реда на чл.72 от ЗАНН, както и срещу постановления на Апелативните прокуратури, с които е отказано изготвяне на предложение за възобновяване по реда на чл.380 НПК. Отменени са две постановления, с които е отказано изготвяне на искане по реда на чл.422, ал.1, т.3 НПК, останалите 58 постановления са потвърдени.

В изпълнение на заповед № 2125/07 г. и заповед № 3202/08 г. на Главния прокурор, в сектора са взети на специален надзор 166 дела. Делата са заведени в отделен регистър и се наблюдават до постановяване на влязъл в сила съдебен акт по тях. При необходимост прокурорите от сектора обсъждат с наблюдаващите прокурори възникналите по делата проблеми в хода на съдебното производство за законосъобразното приключване на делата.

През отчетния период т прокурорите от сектора са изработили становища по

поставени от прокуратурите в страната въпроси относно противоречива практика по приложението на различни законови разпоредби, които са предоставени на отдел „ИАМР“ при ВКП:

- становище относно необходимостта за изготвяне на искане до ВКС за тълкуване на обективния признак „значителни имуществени вреди“ – въз основа на изпратените от апелативните и окръжните прокуратури справки, които не са посочили противоречива практика (с изключение на ОП-София) е направен извод, че към настоящия момент не се налага отправяне на предложение до ВКС за издаване на тълкувателно решение;

- становище относно необходимостта от издаване на тълкувателно решение за уеднаквяване на противоречива практика по прилагане на чл.243, ал.3, чл.244, ал.5 и чл. 245, ал.3 НПК - след обсъждане на поставените проблеми на съвещание на сектора е прието, че посочените наказателно-процесуални разпоредби са ясни и не се налага тяхното тълкуване; становище относно приложението на чл.218в във вр. с чл.216, ал.1, 4 и 6 НК – след обсъждане на поставения проблем в отдела е дадено становище, че наказателното дело е от частен характер само в случаите, когато извършителят и пострадалият са близки.

В сектор „Наказателно-съдебен надзор“ периодично се провеждат съвещания за обсъждане на конкретни проблеми по приложението на правни норми, поставени от прокуратурите в страната или от прокурорите в сектора при подготовката им за съдебни заседания. По този начин се проследява съдебната практика и се уеднаквява позицията по приложението на материалния и процесуалния закон.

През 2008 г. в сектор „Гражданско-съдебен надзор“ са наблюдавани общо 2306 преписки при 1697 за 2007 г., и 1499 за 2006 г. Преобладават и през този период преписките, образувани по ЗОДОВ – 1153/ 633 за 2007 г., 509 - 2006 г./, от които 271 по нови иски молби против Прокуратура на РБ /288 за 2007 г., 238-2006г./ т.е. налице макар и минимално намаление на образуваните производства по граждански дела с ответник на Прокуратурата на РБ. При отчитането на този показател следва да се има предвид, че в някои от производствата исковете са субективно съединени при причинени вреди в рамките на едно наказателно производство на няколко лица . Във връзка с предявените искове и новия процесуален ред по ГПК са давани конкретни указания на териториалните прокуратури, съответни на съда, пред който е предявен иска или обжалвано постановено решение, относно съдържанието на отговора на исковата молба, процесуалноправна и материалноправна защита срещу иска, участието в производството, както и указания за обжалване на постановени незаконосъобразни съдебни актове.

Прокурорите от сектора са се произнесли по 98 преписки по жалби на граждани и 127 молби за изплащане на обезщетения по влезли в сила решения, както и по преписки по жалби срещу откази на прокуратурите да предявяват искове в предвидени от закона случаи. Прокурорите са давали становища по поставени въпроси от други отдели във връзка с приложението на Закон за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ), ЗСВ, ТЗ и др.

2.3.3. Становища и решения по преписки, свързани с изпълнение на наказанията и други мерки за процесуална принуда. Надзор за законност в местата за лишаване от свобода, следствените арести и пробационните служби.

През 2008 г. в сектор „Изпълнение на наказанията“ прокурорите са работили общо по 1 636 преписки, от които новообразувани през годината 1 208 и останали от предходната година 277 преписки.

В края на годината са решени общо 1 568 преписки. Останали нерешени са 68. Към общия брой преписки, решени през годината, са прибавени и 428 със постъпили

нови материали по тях през годината, което е изисквало отново решаване по същество и произнасяне от съответния прокурор.

През отчетната година в сектора са постъпили общо 229 сигнала с искане за възобновяване на наказателните производства, касаещи кумулиране и групиране на наказанията. По 77 са изготвени и внесени във ВКС искания за възобновяване на наказателните производства, а в 28 случая сигналите са оставени без уважение и по тях не са изготвени искания за възобновяване. От внесените искания за възобновяване, от съда са уважени 47, 5 са оставени без уважение, а по останалите 25 искания още няма решение на съда, тъй като са на производство.

През отчетната година прокурорите са се произнесли и по 154 преписки, касаещи определяне на общо наказание по реда на чл.306 НПК. При тези преписки прокурорите от сектора изготвят подробни писмени указания, които изпращат на компетентната прокуратура за изготвяне и внасяне в съда на предложения по чл.306 НПК за определяне на общо наказание.

По всичките 109 сигнала за неоснователно задържане на лицата, след срока на наложеното им наказание в сектора, са образувани отделни преписки, по които са назначени проверки за причините, довели до неоснователното задържане, виновните лица и се разпореждат конкретни мерки към съответните прокуратури за отстраняване на тези нарушения и недопускане на нови такива. Тези преписки се следят стриктно, с оглед на възможността при нови осъждания неоснователното задържане да бъде признато при групирането на наказанията, признаването на предварителното задържане и т.н.

В 47 случая прокурорите от сектора са се произнесли с постановления по жалби на лишени от свобода и граждани, с които са обжалвани прокурорски актове на апелативните прокуратури.

По реда на инстанционния контрол са били потвърдени актовете на апелативните прокурори в 43 случая, а в 4 случая са били отменени като незаконосъобразни.

През годината е работено по 77 административни преписки и са били приведени в изпълнение 75 Укази на Президента на Република България за помилване на лишени от свобода.

За отчетния период в сектора са получени, обработени и изпратени по компетентност на други ведомства общо 252 преписки.

През 2008 г. прокурорите от сектора са участвали активно в обсъждането на законопроекта за амнистията и новия ЗИН.

И по двата проекта са изготвени и представени подробни писмени становища до работните групи на вносителите на закона. Прокурор от сектора е участвал няколкократно при обсъждането на законопроекта за нов ЗИН. Комисията по правни въпроси на 40 НС на РБ.

Във връзка със сигнал, подаден от Министерство на правосъдието, през месец юни 2008 г. по разпореждане на Заместника на Главният прокурор по съдебния надзор и съвместно със съответните прокуратури е извършена проверка, относно неоснователно задържаните лица за периода 2005 г. до 2007 г. За резултата от проверката е изготвен подробен доклад с констатациите, взетите мерки и какви действия са предприети от прокурорите тогава и след проверката за отстраняване на констатираните нарушения.

През месец декември 2008 г. по предварително зададен план от сектора, беше разпоредено на съответните окръжни прокуратури, упражняващи надзор за законност в затворите и поправителните домове, проверки на място относно спазването на закона при даването на наградата „домашен отпуск” на лишените от свобода.

Резултатите от тематичната проверка, констатациите и предприетите мерки в

тази насока са посочени в обобщен доклад на сектора, с отдадени конкретни разпореждания на някои прокурори за отстраняване на допуснати нарушения от страна на затворната администрация.

През месец август 2008 г., въз основа на сигнал от ДАНС, под ръководството на прокурор от сектора, заедно с прокурорите от СГП и представители на ГД „ИН” – МП е извършена мащабна проверка на областно звено „Изпълнение на наказанията” – сектор „Арести”, както на дейността на надзорно-охранителният състав, така и на арестните помещения и задържаните лица, с оглед притежание на неразрешени предмети, включително и средства за връзка. В следствие на проверката и констатациите от нея, са дадени конкретни предписания за изпълнение на ГД „ИН” – МП. По този повод там е проведено работно съвещание и ВКП на РБ е уведомена писмено, че са предприети конкретни действия и са осигурени финансови средства за подобряване на сигурността на арестите – подобряване на битовите условия, рамков рентген за контрол, допълнително подобрени материални условия.

2.3.4. Искания и становища за тълкувателни решения на ВКС.

По поставени от прокуратурите в страната въпроси поради противоречива съдебна практика по приложението на закона и след получаване на обобщени становища от отдел „ИАМР” при ВКП за преценка необходимостта от изготвяне на искания за тълкувателни решения, прокурори от сектор „Наказателно-съдебен” са работили по подготовката на изготвяне на проекти за искания за тълкувателни решения. След проверка на постановените съдебни актове и констатирана противоречива съдебна практика, са подготвени проекти за искания за тълкувателно решение по възникнали проблеми по чл.255 НК и по приложението на раздел IX „Трафик на хора” от глава втора на НК.

Прокурорите са обсъдили и представили становище по искане за издаване на тълкувателно решение на ВКС, с оглед участие на Заместника на Главния прокурор по съдебния надзор на заседание на Общото събрание на Търговската колегия през 2009 г.

2.3.5. Методически указания относно изпълнението на наказанията и участието на прокурорите в наказателни, граждански и търговски дела.

Работна група от прокурори при сектор „Изпълнение на наказанията” при отдел „Съдебен” на ВКП в края на 2008 г. е изготвила проект на Указание за дейността на прокуратурата по привеждането в изпълнение на влезлите в сила присъди, решения и определения на съда. В проекта са включени всички изменения, настъпили в законодателството по отношение на наказанието „лишаване от свобода”, включително и в международноправен аспект и изцяло нова регламентация на изпълнението на наказанието „пробация”. Проектът е широко обсъден с по-големите прокуратури в страната.

Издадено е съвместно Указание вх. № 867/21.01.2008 г. между ВКП и Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” при Министерство на правосъдието за прилагане на съвместни правила с цел подобряване на взаимодействието и засилване на контрола при работа с лишените от свобода, изтърпяващи наказание в затворите и затворническите общежития, осъдени за извършени престъпления в организирани престъпни групи. Изработването и контрола по изпълнението на указанието са осъществени от прокурорите от сектора.

С Указание И-255/05.08.2008 г., подписано от зам. главния прокурор, се разпорежда на прокуратурите в страната конкретни мерки, за подобряване на работата по изпълнението на присъдите, мерките за процесуална принуда и подобряване на взаимодействието с органите на ГД „Охрана” и МВР по издирването

на укриващите се осъдени лица. В изпълнение на горното, в сектора се получава обобщена ежемесечна информация за издирените осъдени лица и проведените в тази насока действия от органите на ГД „Охрана” и МВР.

От ръководителя на сектора е издадено Окръжно И-308/15.10.2008 г. до всички прокуратури с конкретни дейности за по-ефективен контрол по изпълнението на наказанието „лишаване от свобода”, какво следва да се изпълнява, каква информация да се подава във ВКП, въпросите на инстанционния контрол и т.н.

През месец декември 2008 г. след съгласуване между сектора и ръководството на ГД „ИН” – МП, в продължение на една седмица, са проведени обучителни семинари със служителите в режимните служби на затворите и пробационните служители по въпросите на множеството престъпления, групиране на наказанията, проблеми при изпълнението на пробацията и т.н.

2.3.6. Проблеми и предложения .

Резултатите в дейността по наказателно-съдебния надзор са показател доколко Прокуратурата успешно изпълнява основната си функция по повдигане и поддържане на обвинение срещу извършителите на престъпления и реализиране на наказателната им отговорност. Съпоставянето на резултатите по отделните показатели сочи на подобряване работата на Прокуратурата като цяло. Налице е тенденция на увеличаване относителния дял на осъдителните и санкционни решения и на осъдените с влязъл в сила съдебен акт лица, което е показател за повишаване качеството и ефективността на действията на Прокуратурата по приключване на съдебните производства с обосновани и законосъобразни прокурорски актове. Приключването на значително голям брой наказателни производства с одобрени от съда споразумения, води до по-бързо реализиране на наказателната отговорност на извършителите на престъпления. Намалването на относителния дял на върнатите дела за доразследване и макар минималното намаление на броя на оправдателните присъди дава основание за извода, че предприетите мерки от прокуратурите са успешни и усилията в тази насока следва да продължат.

Изводите в докладите за значителен брой основателно върнати от съда дела за доразследване, изисква прокуратурите, в които е налице по-висок относителен дял на върнати дела, да предприемат конкретни мерки за отстраняване на недостатъците в работата им.

Наличието на висок процент оправдани лица по дела, подсъдни на районен съд и то за престъпления, които не се отличават с фактическа и правна сложност изисква прокуратурите да насочат усилията си към по-ефективен контрол от наблюдаващия прокурор във фазата на досъдебното производство, а при внасяне на делата в съда да се извършва цялостна и задълбочена проверка на събрания доказателствен материал, обосноваващ изводите за извършено престъпление и виновността на лицето, привлечено като обвиняем.

Прокуратурите следва да насочат усилията си към разследването по делата по – тежките престъпления и тези със значим обществен интерес, което да доведе до приключването им с осъдителни присъди, тъй като постановяването на оправдателни присъди по тези дела води до негативни оценки за цялостната работа на Прокуратурата.

Предложенията на прокурорите за законодателни промени по отношение на правните норми, регламентиращи съкратеното съдебно следствие: са развити подробно в анализа на противоречива прокурорска и съдебна практика и необходимите законодателни промени от раздел VII на доклада.

Дейността на Прокуратурата по изпълнението на наказанията, като отделен и последен стадий на наказателният процес, е реален показател за ефективността на

работата на цялата система от органи на досъдебното и съдебното производство – съд, прокуратура, следствие и разследващи полицаи по реализиране на наказателната политика на държавата.

Резултатите за дейността на Прокуратурата по изпълнение на наказанията за 2008 г. и сравнени с предходните години показват, че основната задача е изпълнена и дейността е подобрена със значителното увеличение на реално наказаните престъпни деяния.

През настоящата година още по-активно следва да продължи работата на прокуратурите по изпълнителните преписки, касаещи останали неприведени присъди от предходни периоди, главно поради укриването на осъдените лица и все още продължаващото им издирване. Стриктно следва да се спазват в тази насока сроковете на изпълнителната давност.

Прокуратурите следва ежемесечно да провеждат съвместни съвещания с издирвателните служби на МВР, по време на които да се набелязват конкретни мероприятия за издирването на осъдените лица, както на местно ниво, така и за международно издирване. Да се ревизират старите изпълнителни преписки и там, където са налице предпоставките за това, да се прилагат разпоредбите на ЗЕЕЗА и екстрадиционното производство.

Въпреки че е на добро ниво, още по-целенасочено следва да бъде взаимодействието на прокурорите с администрацията на затворите за подобряване на тяхната сигнална функция, с оглед наличието на предпоставки за определяне на общо наказание по правилата на съвкупността. Това е основен начин за стриктното прилагане на закона и недопускане на неоснователни задържания, след срока на определеното общо наказание, а от тук и намаляване на отговорността на държавата.

В горния контекст, срочно и навреме още при изпращането на присъдата за привеждане в изпълнение, съответните прокуратури следва да се произнасят по реда на чл.417 НПК вр.чл.59 НК, относно приспадането на времето, през което осъдения е бил задържан, при наличието на законовите предпоставки за това, както и изготвянето и внасянето на предложение до съда по реда на чл.306 НПК за определяне на общо наказание.

Засилване на дейността на прокуратурите по надзора за законност в местата за лишаване от свобода, арестите и пробационните служби, чрез планиране и извършване на конкретни проверки.

През настоящата година, по разпореждане на ВКП и въз основа на предварително изготвен план, окръжните прокуратури съвместно с районните прокуратури, следва да извършат цялостни ревизии на дейността на съответните областни пробационни служби по приложението на закона при изпълнението на наказанието „пробация”.

През отчетния период прокуратурите са показали добри резултати в работата по гражданско-съдебния надзор, като успешно са осъществили основните задачи по надзора – участие в граждански дела по закон, предявяване на иски в предвидените от закона случаи и изпълнение на предвидените по надзора задачи.

Във връзка с приетия ГПК, в сила от 01.03.2008 г. е необходимо да се проведе обучение на прокурорите във връзка с променената функция на първата инстанция, свързаните с това действия по размяна на книжа, възражения и доказателствени искания, касационното обжалване, във връзка с основанията за допустимост, оглед противоречивата или все още липсваща практика на съда.

2.4. ДЕЙНОСТ НА IV ОТДЕЛ „МЕЖДУНАРОДНО ПРАВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО”.

2.4.1. Организация, ръководство и координация при осъществяването на международното правно сътрудничество по наказателни дела.

Втората година от пълноправното членство на Република България в ЕС и отговорностите пред институциите на ЕС и другите страни – членки, наложиха през изтеклата година по-голяма мобилизация на прокурорите от отдела, за да се отговори на изискванията, които съществуват в ЕС в областта на наказателноправното сътрудничество.

В началото на годината се очертаха няколко приоритети в работата:

- качеството на прокурорските актове;
- бързината при обработката на преписките и изготвяне на прокурорските актове с цел да не се допуска забава при изпълнението на международни поръчки, като в повечето случаи прокурорите да се произнасят в рамките на деня, в който са получили преписката;
- повишаване нивото на подготовка, включително чрез участие в обучителни курсове, семинари, конференции, обмяна на опит;
- повишаване нивото на езикова подготовка, включително чрез посещаване на различни езикови курсове;
- взаимно споделяне между прокурорите от отдела на придобити знания и добри практики.

В края на отчетната година на прокурорите, контактни точки към Националната прокурорска мрежа е указано да положат усилия за качването на цялата информация относно международното правно сътрудничество в Унифицираната информационна система, която вече работи в прокуратурата. През 2008 г. бяха променени някои от бланките и се въведоха нови процеси и справки в системата, за да може най-пълно да се отрази дейността по наказателноправното сътрудничество. През 2009 г. в изпълнение на заповедта на главния прокурор следва да продължи изграждането на унифицираната информационна система в частта ѝ, която урежда създаването на базата данни за отразяване на цялата информация, имаща отношение към международното правно сътрудничество – входящи и изходящи молби за правна помощ, европейски заповеди за арест, информационни справки и доклади и др.

След проверка на работата в деловодството от специална комисия и констатиране на някои пропуски при завеждането на материалите в унифицираната информационна система, е създадена организация за завеждане на всички материали в системата, с което е облекчено издирването на преписките и завеждането на допълнително постъпилите материали.

От 1.10.2008 г., с оглед необходимостта от по-тясна специализация на прокурорите в отдела, което дава възможност за по-качествено и задълбочено решаване на преписките, със заповед на Главния прокурор са обособени четири отделни сектора, съобразени със спецификата на различните видове дейност: „Международна правна помощ в рамките на ЕС”, „Екстрадиция и трансфери”, „Европейска заповед за арест” и „Международна правна помощ със страните извън ЕС”.

През 2008 година прокурорите от отдел МПС се подпомагани активно от консултации и становища на експерти, което допринася за подобряване резултатите в дейността на отдела.

През годината голяма част от прокурорите са били включени в съвещания и семинари в страната и чужбина, участваха в работни срещи, в процеса на които се събираха доказателства или се уговаряха съвместни операции. Благодарение на увеличените суми в бюджета на прокуратурата българските прокурори успяха да се

включат ефективно в повече международни събития. Важно значение за имиджа на България е участието в работата на Консултативния съвет на европейските прокурори към Съвета на Европа в Страсбург, Франция.

През 2008 г. продължи работата на двамата представители на българската държава в Европейската правна мрежа. В традиционните събирания на европейската правна мрежа са командировани и прокурори от първоинстанционните прокуратури, контактни точки в Националната прокурорска мрежа.

Определен е прокурор, който отговаря за българската страница в уебсайта на Европейската правна мрежа по наказателни дела, където се качи информацията, която ЕС изисква от РБългария, за да изпълни тя ангажиментите си по линия на международното наказателноправно сътрудничество.

И през 2008 година продължи съвместното сътрудничество с полицейските аташета на европейските държави, акредитирани в България, като особено активно сътрудничество бе осъществено с представителите на Холандия, Белгия, Великобритания, Италия, ФР Германия, Австрия и Франция. В рамките на това сътрудничество са обсъждани конкретни следствени поръчки, търсени са начини за преодоляване на проблемите при трансграничната престъпност.

Задълбочават се контактите с прокуратурата на САЩ при обмяна на информация и оказвано съдействие при изпълнение на съдебни поръчки. На посещение в България е бил американски прокурор, който е осъществил съдействие по едно от най-сложните и тежки дела на прокуратурата за организирана престъпна група (така нареченият казуса „Брендо“).

Поради спецификата на международното правно сътрудничество, и в частност на производствата по ЕЗА, всеки постъпващ в отдела прокурор е преминал обучение за срок от три месеца. Разпределението на преписките между прокурорите в секторите се осъществява приоритетно от системата Law choice.

В областта на *международноправното сътрудничество по молби за правна помощ за изпълнение на съдебни поръчки по наказателни дела*, са работили **сектор „Международна правна помощ“** и сформирани от 1.10.2008г. **сектори „Международна правна помощ по Конвенция 2000“** и **„Международна правна помощ за страни извън Европейския съюз“**:

I. Основен дял от работата на сектор **„Международна правна помощ по Конвенция 2000“**, заемат международната правна помощ за изпълнение на съдебни поръчки от и за чужбина и трансферът на производства по наказателни дела за престъпления, извършени от чужди граждани в РБългария или от български граждани в чужбина, както и такива, при които са пострадали чужди, респективно български граждани.

Новосъздаденият сектор е концентриран изцяло в работата по линията на международното сътрудничество (без трансферите на производства по наказателни дела) с държави-членки на ЕС, за които е в сила Конвенцията за взаимопомощ по наказателно правни въпроси от 2000 г.-общо 25 държави, с изключение на РГърция и РИталия, които все още не са довършили вътрешните си ратификационни процедури.

За периода са изпратени **375** броя молби за правна помощ до държави –членки на ЕС и са получени **79** броя молби за правна помощ от държави-членки на ЕС. За целия период от сектора са изпратени **5** молби до чужбина с искане за трансфер на производства по наказателни дела, а са получени от чужбина **24** молби за трансфер на производства по наказателни дела.

След влизане в сила за РБългария на Конвенция 2000г., обн.ДВ бр.23/2008 г., с която като правило се децентрализира правната помощ, и премина към първоинстанционните прокуратури, в компетентността на ВКП, сектор **„МПС по Конвенция 2000“** остават някои по-специфични правомощия, свързани със съдебни

поръчки за съвместни екипи за разследване, агент под прикритие, контролирана доставка, трансгранично наблюдение, прихващане на далекосъобщения и други по-тежки от гледна точка на правна и фактическа сложност, съдебни поръчки. Секторът запазва правомощията си като водеща организационна структура при действието на Конвенция 2000, и във връзка със спазване на принципа за пряко взаимодействие в рамките на международното наказателноправно сътрудничество между националните съдебните органи на държавите членки.

Секторът осъществява помощ на прокурорите от страната при конкретната им работа в областта на международно правното сътрудничество в следните насоки:

- при оказване на помощ и съдействие на прокурори от страната за изготвяне и изпращане на молби за правна помощ, респективно - при изпълнение от тях на молби за правна помощ от държави-членки на ЕС;
- по наказателни производства, които съставляват особена фактическа и правна сложност молбите се изготвят или изпълняват от прокурори от сектора;
- много от страните-членки на ЕС не познават териториалната структура на прокуратурата на РБългария, заради което предпочитат с оглед по-голяма сигурност да изпращат молбите си директно във ВКП. В тези случаи поръчките се изпращат в компетентната прокуратура, съпроводени със съответни писмени указания. Прокурорите от сектора оказват съдействие на изпълняващите поръчката чрез консултации в хода на изпълнение на поръчките.

Освен ежедневната работа прокурорите от сектора активно участват и в други инициативи, свързани с членството на РБългария в ЕС:

- участие в междуведомствена работна група при МП за транспониране на Рамковото решение на Съвета на ЕС за опростяване на обмена на правна информация между държавите-членки на ЕС, като е оказана експертна помощ за изготвяне на проекта за закон за транспониране на посоченото рамково решение, с който се урежда бързият обмен на информация с държавите - членки на ЕС незабавно след извършване на престъплението, което е от особена важност при преценката на необходимостта да се образува наказателно производство, както и за вземане на решение за по-нататъшни действия при вече образувано производство;
- участие на прокурори от сектора в международни семинари и конференции – РПолша, Кралство Нидерландия, РФранция, РАлбания, РИталия, ФРГермания и др. като лектори или обучаеми с цел повишаване на професионалната квалификация в духа на новите европейски правни реалности;
- прокурор от сектора е взел участие в едномесечно обучение в САЩ по покана на американското Министерство на правосъдието на тема „Борба с транснационалната организирана престъпност“;
- прокурори от сектора са взели участие при подготовка на отговори по въпросници, изпратени от ЕС по различни тематик, като въпросник за конфискациите, запорите и обезпеченията; въпросник за взаимното признаване на съдебни решения с имуществени санкции; въпросник за паралелните производства и др.
- прокурорите от сектора са участвали в различни допълнителни дейности, свързани с европейската интеграция - участие в работна група „23“ „Правосъдие и вътрешни работи“ към МВР, където са изготвени становища по различни въпроси, свързани с приемането на Регламенти и Директиви от

компетентните институции на ЕС и съобразяване на националното законодателство с изискванията на общностното право.

- участвали са също така със становища в подготовката на редица ратификационни закони за приемане на международни актове: за признаване компетентността на Съда на Европейските общности и отправяне на преюдициални запитвания до СЕО; експертно участие относно условията, при които Министерството на промишлеността да ратифицира съответна конвенция и др. подобни.

През 2008 година в сектора са подготвени и становища по двустранни проекто - споразумения като Споразумение между Р България и Румъния за трансгранично полицейско сътрудничество, както и на типово споразумение за създаване на съвместен екип за разследване, което е сключено на 17.07.2008г. между Главния прокурор на РБългария и Министъра на правосъдието на Р Франция.

Прокурори от сектора за първи път в практиката на прокуратурата взеха участие в подготовката на споразумения за създаване на съвместни екипи за разследване по конкретни съдебни поръчки, които бяха сключени с Ф Р Германия и с Румъния (две самостоятелни споразумения), а също така, по повод конкретна молба за правна помощ, са имали възможността да вземат отношение и в особено специфичната и не добре разработена като институт в процесуалното ни право сфера - внедряване на чужд агент под прикритие за разследване на българска територия.

Прокурори от сектора са определени за национална контактна точка за предаване на проби от наркотични вещества в изпълнение на Рамково решение на Съвета на ЕС и национална контактна точка за РБългария по линия на SEEPAG.

През разглеждания период са осъществили над 50 срещи с представители на чужди държави във формат работни групи по конкретно наказателно производство и свързаното с него международно сътрудничество: с представители на Главната прокуратура на Руската Федерация; на Главната прокуратура на Литва; на Министерството на правосъдието на Бавария; на Министерството на правосъдието на Р Италия; прокурори от ФРГ; консула и посланика на Канада, консула на Армения; на Министерство на правосъдието на САЩ; срещи с офицерите за връзка на следните държави - Кралство Нидерландия, Р Австрия, ФРГ, Обединеното Кралство, Кралство Белгия, Р Франция и Кралство Норвегия.

Секторът се ангажира с подготовката на отделни теми от т. нар. „белгийските фишове” /Fiches Belges/, които са част от българската страница в сайта на Европейската правна мрежа. Прокурорите са взели участие и при провежданата партньорска проверка от ЕС относно практическите аспекти на приложение на Европейската заповед за арест. През отчетния период прокурорите от сектора са осъществили необходимите контакти с различни прокуратури, институции, министерства и ведомства по повод образувани наказателни производства срещу чужди граждани за извършени от тях престъпления в РБългария, извършени престъпления от български граждани в чужбина, относно пострадали български граждани от престъпления в чужбина, респективно - за пострадали от престъпления чужди граждани в РБългария. Чрез Интерпол е изисквана информация, необходима за изясняване на самоличността на задържани чужди граждани в РБългария в случаите на извършено от тях престъпление на наша територия.

Чрез изискване на информация по каналите на Интерпол, МВнР, Европол и по линия на полицейското сътрудничество с различните държави, секторът е събирал данни и предоставял информация за извършени престъпления в чужбина. Наред с това, при наличие на данни за извършено престъпление, което попада под юрисдикцията на чужда държава, са отделяни материали и изпращани по реда на чл. 7 от Конвенция 2000 и чл. 11 ВДПЕКВНВ на компетентните власти в чужбина за

започване на разследване.

От получените от чужбина молби за правна помощ, в които се съдържат данни за извършени тежки престъпления (най-често относно пране на пари) на територията на РБългария са отделяни материали, които са изпращани чрез специализирания отдел при ВКП на компетентната по подсъдност прокуратура. През отчетния период при получаване на информация от медиите за извършени престъпления от български граждани в чужбина са предприети действия за изясняване на случая и изпращане на материалите на компетентната прокуратура за преценка и образуване на паралелно производство.

През отчетния период са регистрирани редица казуси в Евроджъст, като целта на този особен род международно правно сътрудничество е стимулиране активността на чуждите съдебни органи при изпълнението на молби за правна помощ, изготвени по важни и значителни дела. Прокурори от сектора се включиха неколккратно в различните формати на координиране и сътрудничество при разследване на престъпления с транснационален характер с прокурори и разследващи органи от засегнатите други страни – членки на ЕС, организирани в Хага под егидата на „Евроджъст“.

Тъй като на производство в СГП са най-тежките и проблемни дела, голяма част от които са с международен елемент, създадена е практика прокурорите от СГП да провеждат с прокурори от сектора постоянни консултации при изготвяне на молби за правна помощ.

Ежедневно прокурорите от сектора дават консултации по телефон, факс и на място на прокурори, дознатели и следователи от цялата страна при подготовка на материали за изпращане на следствени поръчки в чужбина, при разследване на престъпления с международен елемент, както и относно приложимостта на съответни договори, конвенции и рамкови решения при осъществяване на международното наказателноправно сътрудничество. Консултациите се разпростират и относно случаите на изпълнение на следствени поръчки от чужбина по отношение на правната стойност на получените материали и необходимостта да се изискат допълнително такива.

Прокурорите от сектора са обучени да работят с класифицирана информация, като следват определените процедури за обмен на такава с всяка една държава поотделно, както и със съответните международни организации. По повод възникналата необходимост от координиране на работата по дела, съдържащи класифицирана информация, са проведени няколко работни срещи с директора на ДКСИ и експерти от същата служба, което доведе до положително развитие на служебните взаимоотношения и улесняване на съвместната работа с тях. В резултат е постигната безпроблемна работа с класифицирана информация, като през отчетния период са изработени **23** преписки с гриф за съответен вид класифицирана информация.

Успех на сектора е финализирането на първия случай на директно изпълнение, без да се прилага специалната процедура по екзекватура, на чуждо съдебно решение (на Окръжен съд – Мюнхен) за конфискуване на имоти, намиращи се на българска територия. Тези имоти представляваха облага от престъпна дейност, извършена на територията на няколко европейски държави от български гражданин. Конфискуваните парични средства в размер на 301 710, 58 ЕВРО влязоха в бюджета на съдебната власт. В тази насока заслужава да бъде отбелязан и друг успешен резултат, свързан с признаване и изпълнение от австрийски съд на българско съдебно решение за изземване и запориране с оглед обезпечаване на бъдещото им отнемане със съответна присъда на около 400 артефакти културни ценности, изнесени незаконно и намиращи се на територията на РАвстрия.

Показател за работата на прокурорите в сектора са получаваните благодарствени писма от компетентните органи за международна правна помощ в страните от ЕС и техни представители в страната.

II. В компетентността на сектор „Международна правна помощ за страни извън Европейския съюз”, действащ след 1.10.2008г., се включват международната правна помощ извън приложното поле на Конвенция 2000 и трансферът на наказателни производства.

Международното сътрудничество по наказателни дела се реализира в две направления – изготвяне и изпращане на молби за правна помощ от България за чужбина и получаване и изпълнение на молби за правна помощ от други държави. Съответно на тези две направления протича и работата по трансфера на наказателни производства - изпращане на молби за трансфер до други държави и приемане на трансферирани наказателни производства от чужди държави. За периода от 01.10.2008 г. до 31.12.2008 г. в сектора са изработени общо **586 преписки**. Работата на прокурорите от сектора основно е била фокусирана върху подготовката на мотивирани молби за правна помощ, като в тази връзка е оказвано непрекъснато съдействие на наблюдаващите прокурори:

- за изготвяне на предложенията за молби за правна помощ,
- за формулиране на исканията за следствени действия в замолената държава,
- както и за определяне на обхвата на приложимите документи, необходими за изпълнението на поръчката.

През отчетния период се наблюдава нарастване на броя на молбите за правна помощ по разследвания с международен елемент, съдържащи искания за разкриване на банкова тайна и за налагане на обезпечителни мерки върху имущество, придобито чрез престъпната дейност в чужбина, най - често в държави като Швейцария, Лихтенщайн, САЩ, Хонг Конг и др. Добри резултати са постигнати по някои от делата със значим обществен интерес, по които са замразени активи на разследвани за пране на пари лица в банкови институции в Швейцария.

През отчетния период прокурорите от сектора своевременно, а в случаите на спешност и незабавно, са предприемали действия за изпълнение на молби за правна помощ, получени от други държави чрез възлагане на изпълнението на следователи от НСлС, както и чрез лично изпълнение. Анализът на изпълнените поръчки сочи на извода за всеобхватно и пълно извършване на исканите от молещата държава следствени действия. Следва да се отбележи, че в повечето случаи успешно са провеждани претърсвания, изземвания на веществени доказателства, разкриване на банкова тайна и налагане на обезпечителни мерки върху имущество и доказателства. Не на последно място трябва да се посочи и извършваната дейност по срочното предаване на събраните по изпълнението на поръчките материали на компетентните органи на съответната държава.

При осъществяване на функциите, свързани с трансфера на наказателни производства, освен филтриращата роля при изпращане и получаване на молби за трансфер на наказателни производства, прокурорите от сектора са оказвали съдействие на прокурорите от страната чрез даване на указания по специфични въпроси на тази материя. Предвид увеличения брой както на входящите, така и на изходящите молби за трансфер на наказателни производства в сравнение с предишни години, многократно на семинари са изнасяни лекции на тази тема и са разглеждани казуси.

През отчетния период прокурори от сектора са участвали при изготвяне на

писмени указания за подготовка и изпращане на предложения за молби за правна помощ и за трансфер на наказателни производства. В ежедневната си работа прокурорите от сектора са давали консултации по телефон, факс и и-мейл на прокурори и органи на досъдебното производство по въпроси, свързани с международното сътрудничество.

Многобройни са и проведените срещи между прокурори от сектора, български органи на досъдебното производство и чуждестранни компетентни органи по конкретни случаи на разследвания с транснационален елемент с оглед координиране на действията по разследване, изпращане на молби за правна помощ и събиране на доказателства.

При извършване на своята работа прокурорите от сектора са показали професионални умения, което е намерило отражение в постигнатите положителни резултати в областта на международното сътрудничество по наказателни дела.

2.4.2. Трансфер на осъдени лица.

Тази дейност е осъществявана от прокурорите в **сектор «Европейска заповед за арест, трансфер и екстрадиции» («ЕЗАТЕ»)**, а след 01.10.2008 г. – от **сектор «Екстрадиции и трансфери»**.

Спецификата на работата в сектор «Европейска заповед за арест, трансфер и екстрадиции» (ЕЗАТЕ), създаден от месец март 2007 г. и действащ до 1.10.2008г., се обуславя от разпоредбите на Закона за екстрадиции и европейска заповед за арест (ЗЕЕЗА), Европейската конвенция за трансфер на осъдени лица, Допълнителния протокол към нея, както и от съответните разпоредби в НПК, относими към трансферните производства.

За първото полугодие на 2008 г. в сектор ЕЗАТЕ от чужбина е извършено фактическо приемане на трансферирани лица – **51 български граждани. За чужбина са трансферирани 3 лица.** Основната причина за отказ на лице да бъде трансферирано е неизплатената глоба, кумулативно наложена с присъдата «лишаване от свобода». Това са най-често лица, осъдени в Република България за наркотрафик. Противното становище би обезмислило налагането на наказание «глоба», което пък за редица случаи е задължително за съда.

Трансферните производства изискват повече време за приключването им с фактическо предаване на лицето, тъй като са съпроводени с необходимата предварителна кореспонденция, с оглед спазване на всички изисквания на разпоредбите, визирани в Европейската конвенция за трансфер на осъдени лица.

Прокурорите в сектор ЕЗАТЕ, а след новото структуриране – от сектор «Екстрадиция и трансфер на осъдени лица», през 2008 г. са изпълнявали прецизно задълженията си, като няма отбелязан случай за забавяне изготвянето на необходимите прокурорски актове и други документи, както и необосновани откази за провеждане на екстрадиционни и трансферни производства в рамките на вменените от специалните нормативни актове компетентности на ВКП в тази област.

2.4.3. Дейност на Прокуратурата при изпълнение и издаване на ЕЗА.

Работата във връзка с изпълнение и издаване на ЕЗА от 1.10.2008г. се осъществява от прокурорите в **сектор „Европейска заповед за арест”**.

Съгласно Глава V, чл.35-чл.66 от ЗЕЕЗА, конкретните правомощия на Върховна касационна прокуратура се свеждат до подготовката и осъществяването на фактическото предаване и приемане на лица въз основа на допуснатото изпълнение на Европейска заповед за арест от чужд или от български компетентен орган, както и до разрешаване на транзит през територията на РБългария на лица, които се предават въз основа на ЕЗА.

Независимо от това стеснено приложно поле, прокурорите от отдела, работещи преимуществено с Европейската заповед за арест, извършиха значителна по обем работа за преодоляване на възникващите трудности по приложението на Закона в рамките на Прокуратурата като цяло. Основно дейността във връзка с ЕЗА се реализира в две насоки – издаване на ЕЗА за обвиняеми и за лица, осъдени с влязла в сила присъда и осъществяване на определените от Закона функции в процедурите по изпълнение на ЕЗА, издадени от чужд компетентен орган. За да бъде уеднаквена прокурорската практика и улеснена работата на прокурорите от страната, прокурорите от отдела изготвиха проекта за Инструкция на Главния прокурор на РБългария, в която детайлно са описани стъпките, които следва да бъдат предприети от прокурорите, работещи по ЕЗА. С оглед създаване на по-добра организация в тази насока бяха подготвени от отдела и утвърдени от Главния прокурор Указания за работата на Националната прокурорска мрежа в РБългария, в чийто задължения влизат и издирването и регистрацията в УИС на всички преписки свързани с ЕЗА, както и изготвяне на предложения до ВКП за регистриране на казуси в Евроджъст по отношение на ЕЗА и осъществяване на преки контакти с компетентните органи от държавата – издала съответната ЕЗА.

На 06.06.2008 г. влезе в сила и Закона за изменение и допълнение на ЗЕЕЗА, изготвен от работна група, създадена със Заповед ЛС 04-658 от 16.01.2008 г. на Министъра на правосъдието, в която активно участие взеха и прокурорите от отдела, и която прие повечето предложения, направени от името на прокуратурата, и в закона бяха въведени важни промени, които улесниха работата на прокурорите при изпълнение на ЕЗА и което обстоятелство е отбелязано в годишните отчети на всички апелативни райони в страната.

Прокурорите от сектора едновременно със своевременното изпълнение на задълженията си по разпределените им текущи преписки, оказваха безотказно помощ на всички колеги от страната по конкретни казуси, включително и в почивните дни с оглед спецификата на работата с ЕЗА.

Същевременно те непрекъснато полагат усилия за поддържане и допълване на собственото си професионално ниво чрез участие в различни форми на обучение, изучаване на чужди езици и подобряване на компютърната си грамотност. Необходимо е да се посочи, че от огромно значение за работата на отдела е участието на прокурорите с повече стаж в обучението на новопостъпилите колеги.

През периода 21 - 24.10.2008 г. в Р България е проведена партньорска проверка на експерти от Европейската комисия за прилагането на Европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите – членки на ЕС – четвърти кръг за взаимно оценяване. В рамките на проверката прокуратурата е представена от отдел МПС. Отделът организира подготовката и провеждането на мероприятиято. Прокурорите активно се включват в координационните срещи с другите органи и институции, ангажирани в дейността по ЕЗА и подготви провеждането на високо професионално ниво на три срещи с европейските експерти - в рамките на отдел „МПС”, Апелативен район - София и Апелативен район - Пловдив.

Независимо че от създаването на самостоятелният сектор „ЕЗА” на 1.10.2008г. и до края на годината в сектора са работили само двама прокурори, не бе допуснат случай на забавяне на работата по преписките, както и на непрофесионално свършена работа.

За периода статистиката е следната:

- Обявени за международно издирване лица въз основа на **ЕЗА – 57;**
- Образувани екстрадиционни производства въз основа на ЕЗА от чужди държави – **97**. От тях:

- Изпълнени от Република България ЕЗА издадени от чужди държави - **73**;
- Все още не разгледани от компетентния български съд или не приключили съдебни производства по ЕЗА от чужди държави - **20**;
- Отказани изпълнения на ЕЗА от българските компетентни органи – **4**;

2.4.4. Екстрадиция на обвиняеми и осъдени лица.

Прокурорите от сектор «ЕЗАТЕ», а след **01.10.2008 г.** - сектор «**Екстрадиции и трансфери**», осъществяват дейността по екстрадицията на обвиняеми и осъдени лица, като до новото структуриране са осъществявали и дейността по ЕЗА.

В няколко от компонентите на приключения на 12.06.2008 г. Туининг проект по програмата Phare на ЕС между Прокуратурата на РБ и Австрийското министерство на правосъдието в партньорство с Холандското министерство на правосъдието, са разгледани редица проблеми, свързани както с изпълнението на Европейската заповед за арест от българските компетентни органи, така и с изготвянето и изпращането на ЕЗА до други държави-членки на ЕС. По проекта се реализира обучението на 222 прокурори от страната на проведените семинари във връзка с изготвянето и изпълнението на ЕЗА.

През първото полугодие на 2008 г. също така са определени прокурори „контактни лица“ от окръжните прокуратури на всички апелативни райони, които да могат и пряко да контактуват със съответните органи по изпълнение на ЕЗА от държави - членки на ЕС.

Предадените лица по ЕЗА от Р България за ЕС за този период на 2008 г. са **109** (за сравнение - през периода на 2007 г. са предадени по ЕЗА **93** лица). Предадените лица по ЕЗА от ЕС за Република България за 2008 г. са **71**.

След 1.10.2008г. новоструктурираният сектор „**Екстрадиции и трансфери**“ осъществява екстрадициите от и за държави извън ЕС в съответствие с Глава Трета и Четвърта, чл.9 - чл.34 от ЗЕЕЗА.

Дейността на сектора при осъществяване на екстрадиционните производства се развива в зависимост от вида на поисканата екстрадиция, както и от правното основание за реализирането ѝ. **При активната екстрадиция (на обвиняеми и осъдени лица за Република България)** се подготвят необходимите документи за отправяне на молби от Главния прокурор на Република България по чл. 23, ал. 1, т. 1 ЗЕЕЗА до чужди държави за предаване на обвиняеми лица по образувани в Република България следствени дела, както и молби за предаване на осъдени лица в Република България по влезли в сила присъди, молби за обявяването на обвиняеми и осъдени лица чрез каналите на Интерпол за международно издирване и временно задържане в чужбина с цел бъдеща екстрадиция за Република България и се изготвят постановления за приемане на екстрадираните за Република България обвиняеми и осъдени лица, както и подсъдими лица, за които е поискана екстрадиция от Министъра на правосъдието на РБ по реда на чл.23, ал.1, т.2 ЗЕЕЗА.

При пасивната екстрадиция (по искания за екстрадиране на чужди граждани за съдене в чужбина) се обработват отправените до българските съдебни власти искания от чужди съдебни власти за предаване на обвиняеми, подсъдими или осъдени лица за чужбина. В тези случаи в сектора се изготвят постановления до компетентните окръжни прокуратури за временно и предварително задържане под стража, на основание прилагания в конкретния случай международноправен акт (чл. 4, ал. 1 ЗЕЕЗА), респективно принципа на взаимност (чл. 4, ал. 2 ЗЕЕЗА), съгласно чл. 13 ал. 5, чл. 14 ал. 2 и ал. 3 ЗЕЕЗА и чл. 64 НПК, като се дава разпореждане на компетентната окръжна прокуратура, в чийто район издирваното лице е задържано, за внасяне на искане в съответните окръжни съдилища за определяне мярка за неотклонение до получаване на официалните искания за екстрадиция ведно с

останалите изискуеми документи (чл. 15 ЗЕЕЗА), както и след тяхното получаване - са дава разпореждане за провеждане на производството по чл. 16 и чл. 17 ЗЕЕЗА.

За периода на 2008 г. за страни извън ЕС, от Република България за такива държави **са екстрадирани общо 12 лица**. По молба на Република България към други държави извън ЕС **са екстрадирани 3 лица**.

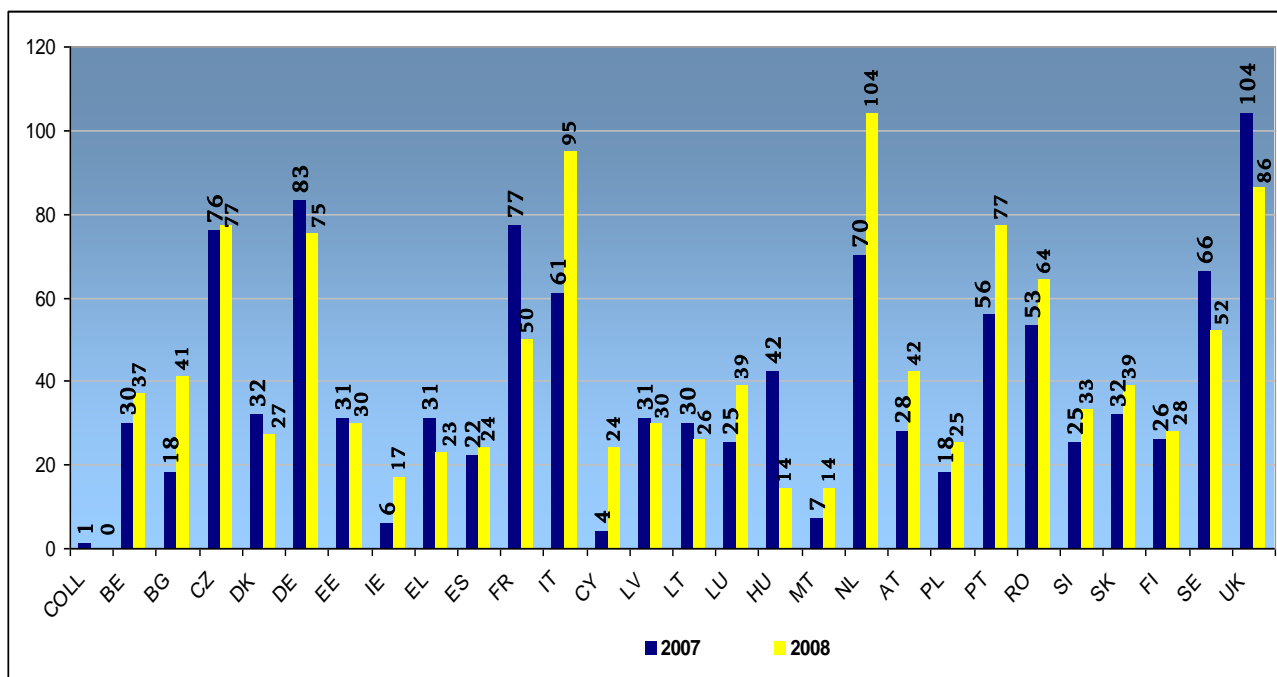
2.4.5. Дейност на националния представител на РБългария в Евроджъст.

През 2008 год. **националният представител на Република България в Евроджъст** регистрира, по искане на националните власти - съдилища и прокуратури от страната, 41 казуса при регистрирани 18 за 2007 г. От регистрираните 41 казуса, 37 са двустранни, от които 26 са приключили в рамките на отчетната година, като исканията на българските съдебни власти са били изцяло изпълнени. Регистрирани са и 3 временни работни файла, като два от тях са по чл. 49, ал. 3 от ЗЕЕЗА - уведомяване на Евроджъст от страна на съда за нарушаване на 90-дневния срок за произнасяне по получени ЕЗА.

Статистиката на откриване и закриване на казуси по делата, по които България е била молеща страна, сочи, че средната продължителност на изпълнение на молбите за правна помощ и друго съдействие от страна на Евроджъст е около 65 дни, т.е. близо до двумесечния срок на разследване. В редица случаи, когато е потърсено съдействие от Франция, ФР Германия, Австрия, Холандия, Полша, Испания и др., срокът на изпълнение е бил от 1 до 30 дни, като изпълнението често е изпращано и по електронна поща, с оглед спестяване на време. Четири казуса от 2007 г. с голяма фактическа и правна сложност, разкрити срещу няколко държави едновременно, все още са открити, въпреки полученото частично изпълнение, като развитието им се следи периодично. Практиката показва, че в голяма част от случаите съдействието на Евроджъст се иска, когато вече е налице забавено изпълнение, вместо да се поиска съдействие чрез Евроджъст още при изпращането по официалните канали на съответните искания за правна помощ.

Въпреки проведения през 2007 г. маркетинг семинар на Евроджъст и регистрираното за 2008 г. двукратно увеличение на казусите, регистрирани от България като молеща държава, все още има случаи, в които както досъдебните, така и съдебните производства, могат да бъдат ускорени чрез съвместните координирани усилия на националното ни бюро в Евроджъст, Европейската съдебна мрежа и полицейските власти. В този смисъл положителният опит от обучението на прокурорите в национален мащаб по въпросите на международната правна помощ по наказателни дела би могъл да бъде последван и доразвит чрез различните форми на съвместни обучения или чрез съвместна работа по делата, както в досъдебната, така и в съдебната фаза в търсене на най-бързия и ефикасен начин за взаимодействие с правоприлагащите и съдебните власти на други държави.

Диаграмата, приложена по-долу показва движението на казусите, регистрирани от националните бюра на държаните от ЕС, в т.ч. и България за 2008 г., в сравнение с 2007 год.

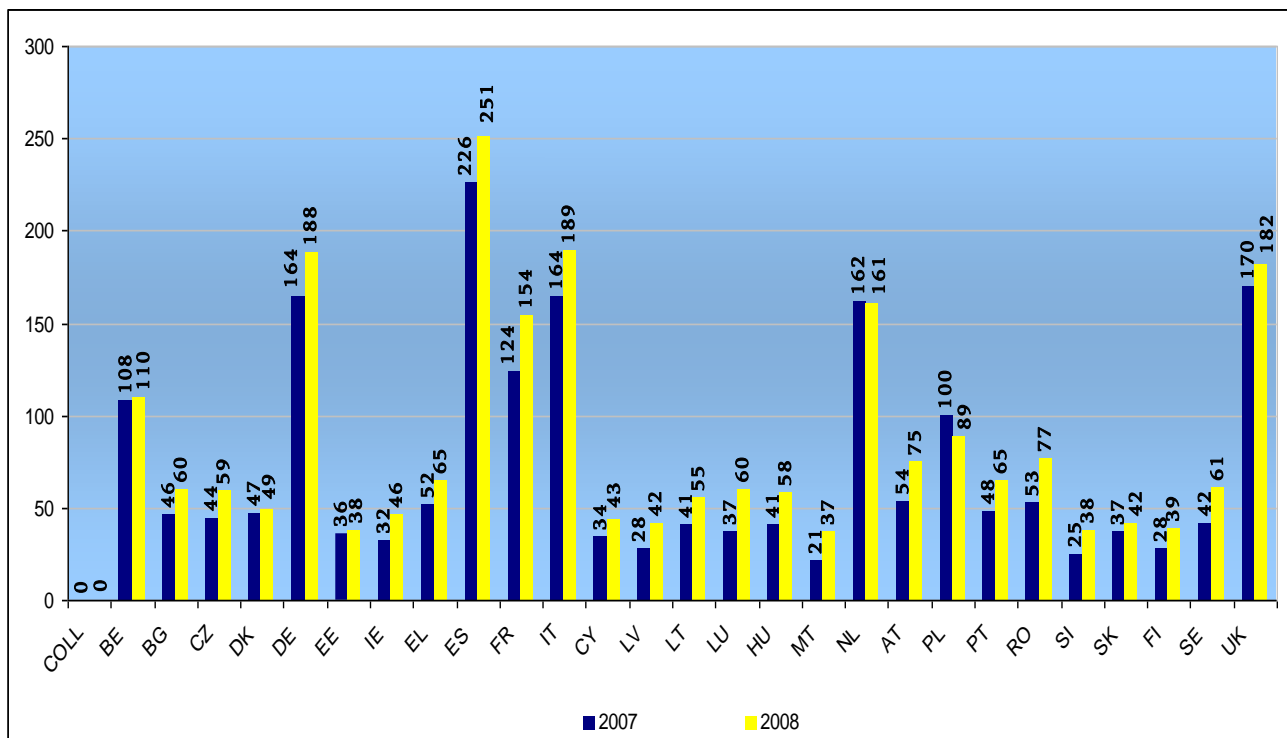

През 2008 год. към Националното ни бюро са направени искания от различни съдилища в страната по 12 случая на ЕЗА, от различни прокуратури в страната - по 12 случая за трафик на хора, 3 случая на трафик на наркотици, хора и оръжие, 2 случая на фалшифициране на платежни инструменти, 2 случая на искания за осъществяване на видеоконференция, един случай на изнудване, 1 трансфер, 2 случая на убийство, 2 случая на организирани престъпни групи, занимаващи се с пране на пари от трафик на хора, и по равен брой оставащи случаи на измами и престъпления против финансовата система.

През 2008 г. съдебните власти на други държави отправиха чрез националните си бюра в Евроджъст молби за съдействие по 60 случая. По 29 от тях до края на годината е било получено цялостно изпълнение на направените искания и случаите са закрити, а другите са в процес на изпълнение. Диаграмата, приложена по-долу, показва, че в сравнение с 2007 год. отнесените към българското национално бюро случаи са с 14 повече в сравнение с 2007 г. В 3 от случаите българското национално бюро участва в консултациите по съставяне на съвместни екипи за разследване със съответните национални бюра в Евроджъст, по тяхно искане. Като резултат от общите усилия както на съответните национални бюра, така и на българските прокурори, бяха приключени успешно консултациите и бяха сключени споразумения за създаване на съвместни екипи за разследване със съдебните власти на ФРГ, Германия, Румъния и Франция. В последното споразумение за създаване на съвместен екип необходимостта от съдействието на Евроджъст беше изрично регламентирана в споразумението, подписано в началото на 2009г.

Приложената по-долу диаграма показва броя на казусите, по които, както България, така и останалите държави на ЕС са били замолени държави.

Замолени държави 2007-2008 г.

Координационни срещи ниво 02 - национални представители в Евроджъст, и ниво 03 - национални представители в Евроджъст и национални власти.

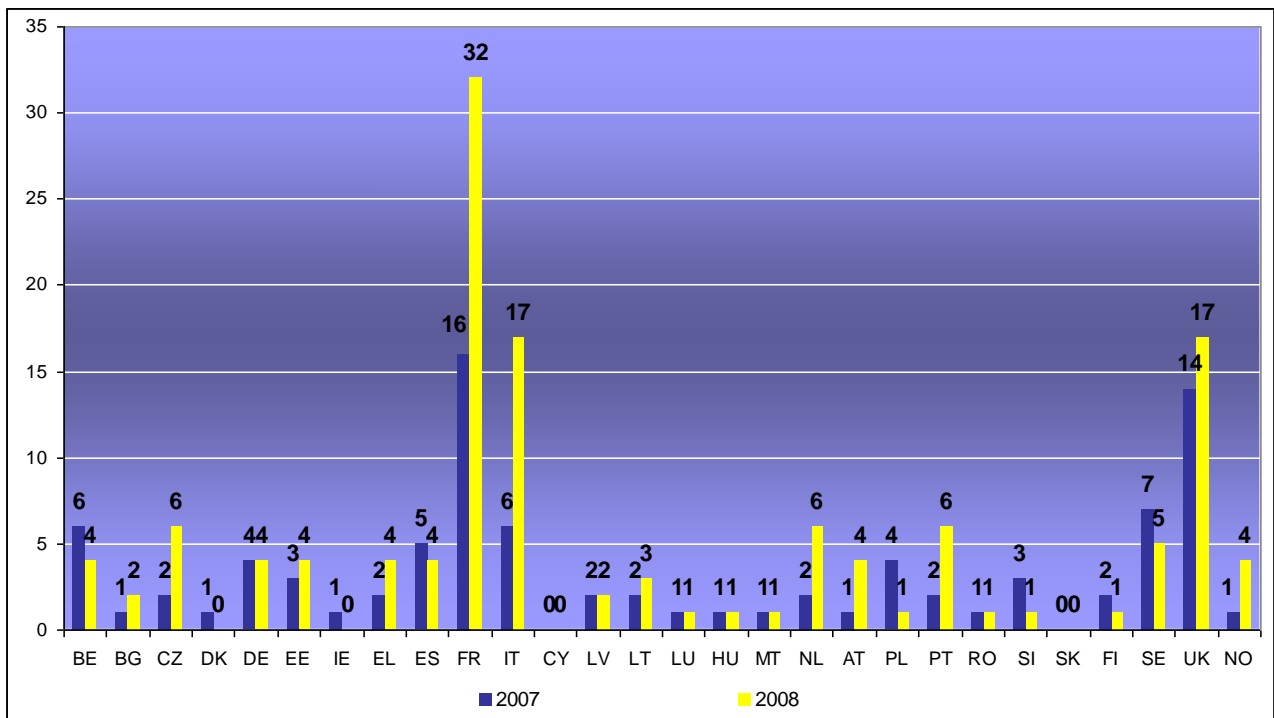
По всички регистрирани казуси от и срещу България - общо 101, са проведени координационни срещи **ниво 02** – национални представители (вкл. асистенти или командировани национални експерти).

Координационните срещи на **ниво 02** по някои от случаите са провеждани регулярно и след първоначалното регистриране на казуса.

Броя на координационните срещи на **ниво 03** зависи от исканията на националните власти и от нуждите на отделните разследвания.

По искане на българското национално бюро са проведени съгласно исканията на българската прокуратура 2 координационни срещи на ниво 03 по особено значими и тежки от фактическа и правна страна дела за пране на пари.

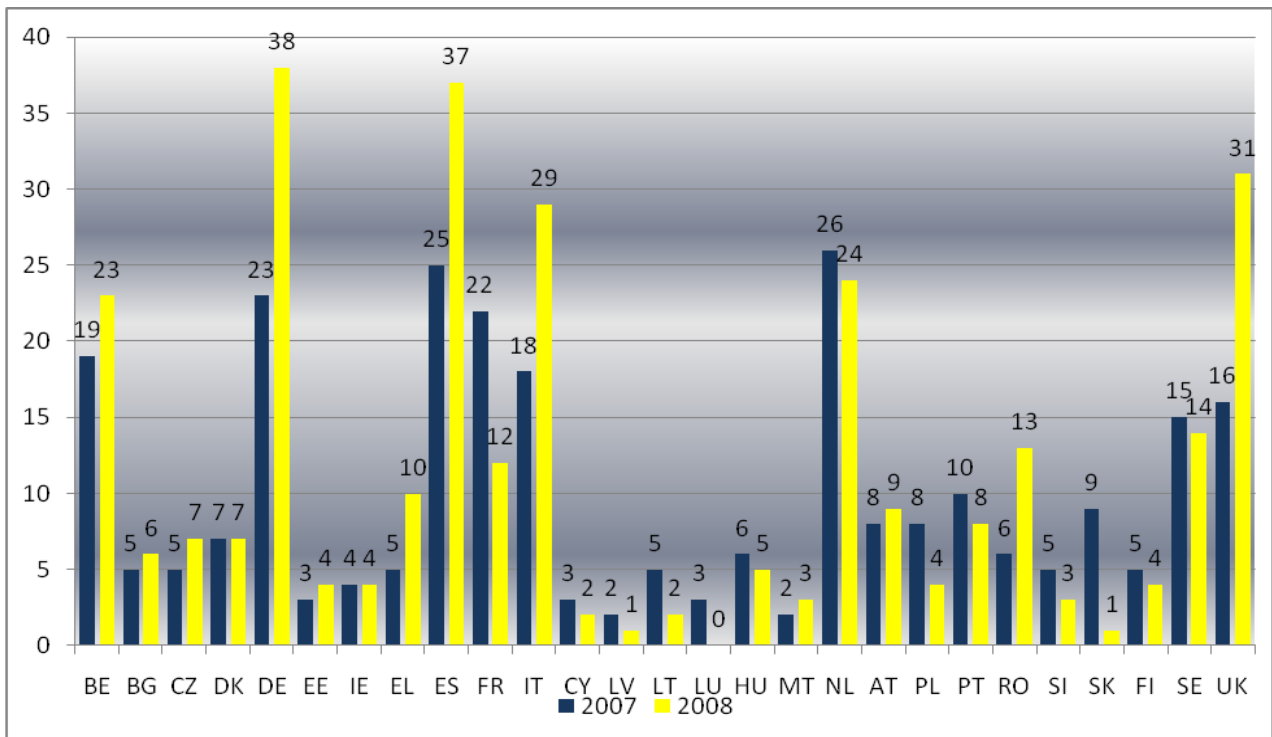
Броя на проведените координационни срещи на молещите държави са обозначени в приложената по-долу диаграма.

Българската страна беше поканена на координационни срещи по 6 случая, касаещи разследвания на други държави и отправени в съответствие с това искания за правна помощ по 2 разследвания за трафик на хора, 1 разследване за подправка на парични знаци, 2 разследвания за пране на пари и 1 разследване за трафик на наркотици.

Приложената по-долу диаграма дава представа за проведените координационни срещи, по които България е била замолена страна през 2007 и 2008 г., сравнено с другите страни от ЕС.

Координационни срещи-замолени страни 2007-2008 г.

Координационните срещи на ниво 03 допринасят за постигане на обща стратегия

по водени разследвания в различните страни, когато имат връзка помежду си, до ускоряване изпълнението на взаимно свързани молби за правна помощ, до изясняване на мястото на срещата на конкретни въпроси по съответните разследвания, или за преодоляване на конфликт на юрисдикции, до координиране на следствени действия.

Възможностите за привличане на трети страни за участие в координационните срещи, както и за осъществяване на видеоконферентна връзка по време на координационните срещи със съдебните власти на трети страни, се използват все повече.

Въпреки леката тенденция към повишаване броя на координационните срещи, в които сме участвали било като замолена, било като молеща, страна, възможностите на тази форма на взаимодействие не са достатъчно използвани и следва да бъдат насърчени, още повече, че колегите, участвали до момента в координационни срещи, в мнозинството от случаите лично са се убедили в ползата от координационните срещи по отношение на разследванията, които водят.

Все по-често координационните срещи се организират от националните бюра в самото начало на разследванията, с цел по-успешното им планиране с разследващите органи и прокурори от други страни - опит, който води все повече до положителни резултати и би следвало да бъде споделен и насърчен.

През 2008 год. българският Национален представител взе участие в **порецна срещи и семинари:**

- Участие с презентация на Евроджъст в семинар за обучение на прокурори по покана на Отдел „Международно правно сътрудничество” при ВКП през февруари 2008 г.

- Стратегическа среща между ОЛАФ и Евроджъст, с участието на прокурори от националните прокуратури на държавите от ЕС през м. март 2008 г.

- Работна среща на СОРЕН с Евроджъст по въпросите на международно правното сътрудничество по наказателни дела през март 2008 г.;

- Работна среща на Секретариата на ЕСМ с Общото надзорно тяло на Евроджъст и колегията на Евроджъст през април 2008 г.;

- Среща на SEECP в София през април 2008 г. и на SEECP в Кишинев през октомври 2008 г. с участието на министрите на правосъдието и вътрешните работи на страните от Югоизточна Европа и международни организации;

- Стратегическа среща по проблемите на трафика на хора и защита на свидетелите, под патронажа на словенското председателство през м. май 2008 г. с участието на прокурори от прокуратурите на държавите от ЕС;

- Работна среща по ЕРОС-III, на която бяха обсъдени резултатите от работата по проекта и бе приветствана България като успешно заявила желанието си за участие в ЕРОС-IV през м. май 2008 г.;

- Тактически срещи по въпросите на международното сътрудничество по наказателни дела с представители на прокуратурата и Министерството на правосъдието на Израел през юни 2008 г. и с на държавите от Средиземноморския регион през ноември 2008 г. в Хага;

- Стратегическа среща по въпросите на съвместните екипи за разследване, проведена под патронажа на френското председателство на ЕС през юли 2008 г.

- Среща в Хоризонталната работна група към Съвета на ЕС по въпросите на борбата с трафика на наркотици през юли 2008 г. с презентирание ролята на Евроджъст в тази област от името на Колегията на Евроджъст и в качеството ми на член на Екипа на Евроджъст относно борбата с трафика и свързаните с него престъпления;

- Конференция на ЕСМ във връзка с 10 годишнината от създаването на мрежата, както и съвместна среща на ЕСМ и Колегията на Евроджъст с презентирание на

ролята на Евроджъст и ЕСМ съгласно бъдещите решения на Съвета на ЕС

- Семинар ЕС/САЩ с участие на прокурори от националните прокуратури на държавите от ЕС и САЩ по въпросите относно договорите за правна помощ и екстрадиция ЕС/САЩ и бъдещото им влизане в сила с участие в съответните работни групи;

- Участие в работна среща с прокурори от прокуратурите на Апелативен район – Велико Търново, с презентиране ролята на Евроджъст в борбата с организираната престъпност;

- Лекция в НИП пред прокурори и съдии от страната през октомври 2008 г.

През 2008 год. Националният представител отстояваше пред Колегията на Евроджъст гласуване от страна на Колегията на средства от бюджета на Евроджъст за командироване на прокурор от България като национален експерт към българското бюро.

Командировани национални експерти вече работят към почти всички национални бюра, някои от които с по-ниска натовареност от българското. Средствата към бюджета на Евроджъст бяха одобрени от ЕК и от март 2009 год. прокурор в СГП е командирован от Главния прокурор на Република България като национален експерт за срок от една година.

Подобна обосновка ще бъде направена от страна на българския Национален представител и за следващата 2010^{-та} бюджетна година.

През м. май 2008 година българският Национален представител се срещна с Комисията по международно правно сътрудничество при ВСС и представи на срещата дейността на Евроджъст и проектната документация за включване към проекта ЕРОС-IV. Въпреки краткия срок за подготовка на проектната документация и подписването на декларация за партньорство, ВСС гласува решение и се подписа декларация за партньорство от името на българската съдебна власт. Прокурор от Апелативна прокуратура – Варна, е определен от ВСС да осъществи практически дейности по проекта. Кандидатурата на българската съдебна власт за включване в проекта е одобрена от ЕК. Средствата по проект ЕРОС-IV предстои да бъдат отпуснати и практическата дейност да бъде стартирана през м. април 2009 год.

Междувременно българското национално бюро поиска осигуряване на 20 защитени акаунта, обслужвани от сървъра на Евроджъст, за осъществяване на защитена комуникация. Същите са вече факт и дават възможност, когато това е необходимо, чрез тях членовете на националната мрежа от прокурори да осъществяват връзка по защитена електронна поща с българското национално бюро.

2.4.6. Ръководство на вътрешната прокурорска мрежа в областта на наказателното правно сътрудничество.

През 2008г. със Заповеди № ЛС-1816/27.05.2008г. и № ЛС-4104/11.12.2008г. на Главния прокурор на РБългария е утвърден списък с прокурори от „Национална мрежа от прокурори за международно правно сътрудничество”, в който списък са включени прокурори от апелативните и окръжните прокуратури в страната.

Изключително важно за доброто функциониране на мрежата е всички участници да се познават лично и да си съдействат, когато имат нужда от съвет или помощ, както и да поддържат тясна връзка с прокурорите от отдел МПС. На проведени съвещания с прокурорите, включени в „Националната мрежа от прокурори за международно правно сътрудничество”, са обсъдени Указанията за работа на националната прокурорска мрежа в РБългария, утвърдени от Главния прокурор на РБългария и Инструкцията на Главния прокурор на РБългария относно издаването на Европейска заповед за арест в РБългария и изпълнението на Европейска заповед за арест, издадена в друга държава-членка на Европейския съюз, като същевременно са

набелязани мерки за изпълнението им.

Освен проведените обучения през 2008 г. в рамките на два обучителни семинара, прокурорите от мрежата се включиха в подготовката на отделни теми от т. нар. „белгийските фишове” /Fiches Belges/, които са част от българската страница в сайта на Европейската правна мрежа.

2.4.7. Обучение на прокурорите по международно правно сътрудничество.

Прокурорите от отдела с готовност участват като лектори във всички видове семинарни обучения в областта на наказателноправното сътрудничество.

През 2008 г. е създадена необходимата организация за насочване на усилията към обучение и повишаване на професионалната подготовка на прокурорите от страната в областта на международното правно сътрудничество. Особено важно е практическото обучение за прилагането на Конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между страните-членки на ЕС от 2000 г. Тази материя е непозната за повечето от колегите по места, а поради обстоятелството, че принципа на сътрудничеството в общността е да се установяват директни контакти между магистратите в отделните държави-членки наложи първоинстанционните прокурори да бъдат обучавани.

По този повод е изготвена годишна програма за обучение. Организиран и проведен са няколко семинара, в които се изяха като лектори почти всички прокурори от отдел „МПС” при ВКП. В семинарите са поканени да участват и да изразят своето становище и практикуващи съдии, специалисти по европейско право, преподаватели по криминалистика и Европейско право от СУ „Климент Охридски”. Целта на обучението е на първо място да се подготвят професионално и специализират колегите от създадената през 2007 г. Национална мрежа от контактни точки – прокурори в първоинстанционните прокуратури, предвид необходимостта да се запознаят задълбочено с нормативната база и международните актове, за да имат възможност да подпомагат работата на своите колеги.

През 2008 година в прокуратурите на апелативните райони в страната са изпратени за запознаване и прилагане следните материали от ВКП, отдел „Международно правно сътрудничество” – Европейски наръчник за издаване на Европейска заповед за арест; Въпросник относно практическото прилагане на Европейската заповед за арест и съответните процедури за предаване между държавите – членки; Указания за работа на Националната прокурорска мрежа в РБългария, утвърдена от Главния прокурор на РБългария; Инструкция на Главния прокурор на РБългария за издаване на Европейска заповед за арест в РБългария и изпълнение на Европейска заповед за арест, издадена в друга държава – членка на Европейския съюз.

Всички прокурори от отделна са взели активно участие в обучителните семинари, провеждани от прокуратурата през годината като лектори на теми, посветени на международното сътрудничество, като:

- в няколко кръга от обучение на националните контактни точки, проведено на учебната база „Цигов чарк”;

- три специализирани семинара на тема „Международно наказателно-правно сътрудничество”, организирани от отдела в Учебната база на Прокуратурата в „Цигов чарк”, с основни лектори прокурори от отдела, чиято цел бе повишаване на професионалната подготовка на прокурорите по отношение на ЕЗА, разглеждане на казуси, подбрани по специфика и сложност.

- участие в регионални семинари /Пловдив/;

- участие на лектори в семинар, организиран от българската Асоциация на прокурорите и американското Министерство на правосъдието на тема

„Международно сътрудничество между РБългария и САЩ“;

- участие в семинар на тема „Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на ЕС“, организиран от „Прозрачност без граници“;

- участие в семинар на тема „Измама в структурните фондове и акцизи на стоки, организиран съвместно с ОЛАФ;

- участие в семинар като лектори на тема „Финансиране на политическите партии и борба с корупцията“, организиран от посолствата на Франция, Унгария и Словакия;

- участие в обучителната програма на НИП като лектори на тема „Европейско сътрудничество по наказателни дела“.

На посещение в отдела по линия на обмяна на опит за осъществяване на международно правно сътрудничество, бяха прокурори от РМакедония и РФинландия.

Прокурори от отдела взеха участие и в обучителните компоненти на Туининг-проекта по програма „Фар“ - „Укрепване на българската съдебна система, прилагане на новия НПК и укрепване на международното сътрудничество“.

Перманентна задача пред прокурорите от отдела е езиковото обучение и квалификация.

2.4.8. Проблеми и предложения.

При осъществяване на международно правното сътрудничество прокурорите в своята практика са констатирани редица непълноти в българското законодателство в следните насоки:

- В НПК са предвидени поредица от инструменти на международно правното сътрудничество, за чието изпълнение липсва процесуална уредба - като съвместни екипи за разследване, контролираната доставка, служител под прикритие, трансгранично наблюдение (чл.476, ал.3-ал.7 НПК).

- Съществуващите вътрешнопроцесуални правила, прилагане при изпълнение на съдебните поръчки, свързани с посочените правни инструменти, не уреждат цялостно възникващите проблем в практиката на международно правното сътрудничество. При това е налице тенденция на увеличаване на молбите за правна помощ с искане аз прилагане на тези правни инструменти. Предстоящото присъединяване на страната ни към Шенгенското пространство също така изисква пълно уреждане на изброените инструменти, особено на трансграничното наблюдение.

- Затруднения се наблюдават и при исканията за провеждане на разпит на обвиняем, свидетел или експерт чрез видеоконференция. Затрудненията се пораждат от изричното изискване, визирано в НПК относно допустимостта на този инструмент на международното сътрудничество само в случаи на изрично посочване в международен договор, по който РБългария е страна. По този начин се стеснява приложното поле на този ефикасен и бърз способ за събиране на доказателства, тъй като освен в Конвенцията на Съвета на Европа от 2000г. и Втория допълнителен протокол към ЕКВНВ, той е предвиден в твърде ограничен брой международни договори. В тази насока е необходима законодателна промяна в нашето вътрешно законодателство с оглед допускане на възможността за провеждане на това процесуално – следствено действие и при условията на взаимност.

- Съществен законодателен недостатък е и липсата на ясни и точни критерии за определяне на подсъдността при изпълнение на съдебните поръчки.

Поради тези причини е изготвено предложение за изменения и допълнения на НПК, изпратени на вниманието на Съвета по законодателството към Министерството на правосъдието, без към момента да е налице яснота за внасянето им за разглеждане

в Парламента. Най-общо Проектът се отнася за ситуации като:

1. Продължително време на неизпълнение на съдебна поръчка от чужбина, през което време изтичат всички процесуални срокове, в това число и този по чл.368 НПК. Това е мотив да бъде предложена законодателна промяна, като се предвиди специално основание за спиране на наказателното производство - изпълнение на съдебна поръчка в чужбина.

2. Паралелно образуваните в Р България наказателни производства за същото престъпление и срещу същото лице води до ненужно разтакаване на време, сили и средства при липсващото основание за прекратяване „Ne bis in idem”, тъй като в сегашната му редакция обслужва само паралелно водени наказателни производства в страната.

3. Липсата на правна уредба за изпълнение на съдебна поръчка с искане за разследване чрез съвместни екипи за разследване, служител под прикритие, контролирана доставка, трансгранично наблюдение, прихващане на далекосъобщения, е мотив за предлагане на изцяло нова самостоятелна глава в НПК посветена на „Международното разследване”.

Посочените няколко аспекта на проблема касаят дефицита на разпоредби, уреждащи най-съвременните методи и способности на разследване в НПК, с които си служи всяка една европейска държава. Като сравнение, повечето европейски страни разполагат със специален закон, уреждащ международно правното сътрудничество (напр. Унгария).

От друга страна в практиката са констатирани и затруднения при изпълнение на молби за правна помощ на българските компетентни съдебни власти със Специалния административен район Хонг Конг, както и други азиатски държави, с които Р България няма сключени международни договори за правна помощ по наказателни дела. Нарастващата напоследък тенденция на насочване на голяма част от капиталите на разследваните лица към банкови институции в тези държави, налага предприемане на действия за сключване на такива международни договори с оглед преодоляване на пречките за изпълнение на следствените поръчки по наказателни дела.

2.4. ДЕЙНОСТ НА V ОТДЕЛ „АДМИНИСТРАТИВЕН” ПРИ ВКП

Дейността на отдела е насочена към постигане на оптимална организационна ефективност на кадровата работа, квалификацията на магистратите, администриране дейността на прокуратурите и осъществяване на методическо ръководство.

С оглед характера и спецификата дейността се осъществява под непосредственото ръководство на главния прокурор и заместника на главния прокурор по административни и кадрови въпроси и обхваща работата на сектор „Кадри и квалификация” и сектор „Прием на граждани, жалби и сигнали”.

Основните задължения на тримата прокурори в отдела са:

- подготовка и координиране изготвянето на всички документи за Висшия съдебен съвет, свързани с въпросите за назначаване, повишаване в ранг или длъжност, преместване на магистрати, придобиване статут на несменяемост, освобождаване от длъжност;

- организиране правната квалификация на прокурорите и служителите;

- осъществяване по прием на граждани, жалби, сигнали и разпределение на постъпващия доклад във ВКП;

- контрол на административно-организационната дейност на прокуратурите;

- подготовка на проекти на заповеди на главния прокурор и на заместниците на главния прокурор.

За отчетния период 01.01.2008 г. – 31.12.2008 г., прокурорите в отдела са работили по 6007 общ брой преписки, от които новообразувани за периода 5298, останали нерешени в края на отчетния предходен период – 11, решени преписки от предходни години, по които са постъпили нови материали през отчетния период 697. Разпределени за работа по сектори, преписките са, както следва: сектор „Кадри” – 1139, сектор „Прием на граждани, жалби и сигнали” – 3540, административни преписки – 1328.

2.5.1. Кадрово обезпечаване на Прокуратурата – състояние и мерки.

Поради значимостта на кадровата работа за всички останали дейности и през 2008 г. продължиха усилията за кадровото укрепване и обезпеченост на Прокуратурата.

Към 01.01.2008 г. утвърдения щат на Прокуратурата за магистрати е 1721, разпределени по вид длъжности: административни ръководители – 153, заместници на административните ръководители – 168, прокурори – 1204, младши прокурори – 134 и военни следователи – 62. Състоянието е следното: за Върховна касационна прокуратура – 97 прокурора, за Върховна административна прокуратура – 36. Общо за апелативните и военно-апелативна прокуратура утвърдения щат е 68; за окръжните и военно-окръжните прокуратури – 431 прокурора и 62 военни следователи, за 113-те районни прокуратури общо щат – 1026 прокурора.

Свободния щат на Прокуратурата към 01.01.2008 г. е 170 щатни бройки, от които за административни ръководители – 2, за заместници на административните ръководители – 15, за прокурори – 102, за военни следователи – 1, за младши прокурори в районните прокуратури – 27 и 23 младши прокурори в окръжните прокуратури.

С решение на ВСС по протокол № 3/16.01.2008 г. са обявени конкурси за назначаване на общо 101 щатни длъжности, от които 82 за конкурс чрез атестиране и 19 за конкурс за първоначално назначаване. Фактически са усвоени 91 щатни бройки след приключване на процедурите по назначаване в края на м. юли 2008 г. От неувоените 10 щатни бройки 6 са от конкурса за първоначално назначаване съответно за ВКП – 1, ВАП – 2, АП – 2, ОП – Разград – 1 и 4 в СГП по конкурса чрез атестиране.

Щатът на Прокуратурата в края на 2008 г., след решение на Висшия съдебен съвет от 16.04. и 23.07.2008 г., с които са закрити, с оглед разпоредбата на чл. 239, ал. 2 от ЗСВ, 24 свободни щатни бройки за длъжност „младши прокурори” в окръжни прокуратури, е 1697 щатни бройки.

Свободният щат на Прокуратурата към 31.12.2008 г. е 178 щатни бройки, от които за административен ръководител – 3, за заместници на административни ръководители – 14, за прокурори – 134 и за младши прокурори – 27.

През 2009 г. предстои встъпване в длъжност на 47 младши прокурори за прокурори в районните прокуратури и усвояване на щатните длъжности – 27 за младши прокурори; провеждането на конкурсите за обявените свободни щатни бройки за длъжност „прокурор” общо – 67 в различните нива на прокуратурата, съответно чрез конкурс за първоначално назначаване и чрез атестиране, както и обявяване на 13 свободните щатни длъжности за заместници на административните ръководители. С особен акцент през 2009 г. се очаква работата по избор на административни ръководители на прокуратури, за които 5-годишния срок на мандат изтича през 2009 г.

През отчетната година са подготвени и проучени материалите по внесени от административните ръководители за разглеждане от ВСС общо – 793 предложения за кадрови промени, /при 534 внесени през 2007 г./, от които: за назначаване – 137, за

повишаване в ранг – 82, за придобиване статут на несменяемост – 12, за повишаване в длъжност по обявени конкурси – 337 становища по чл. 30, ал. 2 ЗСВ; за откриване на процедура за повишаване в ранг и статут на несменяемост – 99; за освобождаване от длъжност – 14; за обявяване свободни щатни бройки – 47; за преразпределение и трансформация на щатни бройки – 19; за допълване решение на ВСС – 28; за поощрение – 18 и 16 за дисциплинарни наказания.

За оптимизиране работата е необходима достатъчна по щат администрация от професионално подготвени и отговорни служители. Утвърдената щатна численост за служители на Прокуратурата към 31.12.2008 г. е 2172,5 щатни бройки, при реално зает щат 2105 щатни бройки.

В края на отчетния период са отпуснати общо 60 щатни бройки за длъжността „прокурорски помощник”, разпределени по апелативни и окръжни прокуратури. Тези длъжности ще бъдат усвоени през 2009 г. като за тях в момента се провеждат конкурси по прокуратурите.

2.5.2. Квалификация на прокурори и служители – състояние, мерки за повишаването ѝ.

През 2008 г. 1136 прокурори са участвали в общо 94 семинара, организирани от Прокуратурата на РБ, Националния институт на правосъдието, по програми на Министерство на правосъдието, Патентното ведомство, Нотариалната камара, Министерство на правосъдието на САЩ и американското посолство, Министерство на правосъдието на Кралство Нидерландия, германска фондация за международно правно сътрудничество, Министерство на вътрешните работи, Държавна агенция за национална сигурност, по проекти на програма ФАР на Европейския съюз, Европейска служба за борба с измамите, Асоциация „Прозрачност без граници”, Асоциация MEDEL, Асоциация на прокурорите в България, Фондация „Фридрих Еберт” и други.

Проведените квалификационни мероприятия по теми са: „Конвенция за взаимопомощ по наказателни дела между държавите членки на ЕС”, „Измами в структурните фондове на ЕС и акцизните стоки”, „Ефективно разследване на злоупотреби със средствата от фондовете на ЕС”, „Защита на лица, застрашени във връзка с наказателното производство”, „Компютърна престъпност, пране на пари, отнемане на незаконно придобити печалби и имущество”, „Съдебно изслушване на деца, жертви на насилие”, „Транснационален механизъм за насочване на жертви на трафика на хора в Югоизточна Европа”. Престъпления против данъчната, финансовата и осигурителната система”, „Наказателно преследване на корупцията”, „Инициирани разследвания за разкриване на тежки наказуеми деяния и процедури по време на досъдебното и съдебното производство”, „Документни престъпления”, „Умения за ефективна комуникация и съвместна работа в контекста на Прокуратурата”, „Прилагане на европейското законодателство”, „Ефективни връзки с медиите”, „Ролята на Евроджъст в борбата с транснационалната организирана престъпност”, „Производство по изпълнение на издадените от други държави ЕЗА”, „Обществени поръчки – наказателно-правни аспекти”, „Трафик на хора и борба с всички форми на проявление с това престъпление”, „Доказателства и доказателствени средства в наказателния процес”, „Европейско сътрудничество”, „Обучение на прокурори в Националната прокурорска мрежа” и други.

Във връзка с приетия от Висшия съдебен съвет План за действие по показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност, е въведена програмата на ВСС за събиране на данни за проведени обучения на магистрати. В указаните срокове се изпраща до ВСС информацията за обучението на магистратите от всички прокуратури.

През отчетния период 106 служители са участвали в организирани обучителни форми: три семинара, организирани от Прокуратурата на РБ и в пилотно обучение за съдебни служители; обучение на обучители; обслужване на клиенти от съдебната система, организирани от Националния институт по правосъдие.

2.5.3. Дейност по сигналите, молбите и жалбите на граждани и организации.

Отчетът в тази част обхваща дейността на сектор „Прием на граждани, жалби и сигнали” към отдел „Административен” на ВКП.

Работата в сектора се извършва в следните направления:

- осигуряване на ежедневен прием на граждани, изслушване на поставените от тях въпроси и искания;

- проучване на постъпилите жалби, сигнали и други документи, адресирани до главния прокурор или до ВКП и изпращането им пряко на компетентната прокуратура;

- разпределение на постъпващия доклад във ВКП.

През отчетния период са приети и изслушани 700 граждани, спрямо 772 през 2007 г. Очертава се устойчив брой на граждани, които желаят устно да изложат проблемите си и да получат насока за действията, които да предприемат в защита на интересите си.

Общият брой преписки решени от сектора са 3540, от които новообразувани – 2864 и 676 от решени през предходни години, по които са постъпили нови материали през 2008 г. Всички преписки са решени в срок до 7 дни чрез изпращане на компетентната прокуратура и отговор до жалбоподателя за движението на преписките.

2.5.4. Контрол на административно-организационната дейност на прокуратурите.

Административно-ръководната дейност в прокуратурите е една от най-съществените дейности, пряко рефлектираща върху изпълнението на всички основни задачи пред прокурорите. В този аспект е изключително важно правилното планиране, организиране, ръководство и контрол на цялостната дейност и нейната отчетност.

С оглед подобряване организацията, контрола и отчетността на административната дейност на Прокуратурата, в отдела се поддържа база данни за всички заповеди, разпореждания на административните ръководители, издадени при осъществяване на организационното, административното и методическо ръководство в съответствие със законовите им правомощия. По този начин се осъществява контрол за обективност, актуалност и законосъобразност на предприети организационни мерки от една страна, и от друга се постига подобряване на методическото ръководство и засилва прецизността в работата по администриране, извършвана от 153 ръководители на прокуратури. Получените през отчетния период заповеди в тази връзка са 1434 от административните ръководители на апелативни, окръжни и районни прокуратури.

През изминалата година административните ръководители на прокуратури са реагирали своевременно посредством издаването на свои заповеди, разпореждания и указания, с които детайлно уреждат въпросите по съответната проблематика и с оглед необходимостта от повишаване нивото на организация на работа.

Констатации за висок професионализъм и създадена отлична организация, ръководство и контрол на дейността на административни ръководители са направени и от Инспектората към Висшия съдебен съвет при извършени проверки на дейността

в прокуратурите от апелативния район на гр. Бургас и гр. В. Търново. В тази връзка по внесени предложения на главния прокурор, на основание чл. 304 от Закона за съдебната власт, за добрата си ръководна работа са наградени административните ръководители на Апелативна прокуратура гр. В. Търново, Окръжна прокуратура гр. Русе, Районна прокуратура гр. Сливен.

2.5.5. Изготвени проекти на заповеди на главния прокурор и неговите заместници.

Отчета в тази част обхваща дейността за постигане на оптимална организационна ефективност в работата, продължаване усилията за подобряване кадровата работа и квалификация на магистратите и служителите, администриране дейността на останалите прокуратури и осъществяване на методическо ръководство.

Подготвени са 110 проекти на заповеди и разпореждания на главния прокурор и заместника на главния прокурор по административни и кадрови въпроси, всички утвърдени от ръководството, свързани с цялостната дейност на Прокуратурата.

Създадена е организация за своевременно изпращане до административните ръководители на прокуратури на решенията на ВСС, изискващи изпълнения от тях като при необходимост се дават и допълнителни указания.

2.5.6. Изводи, предложения и приоритети за работата на отдела.

Към настоящия момент може да се обобщи, а това е отчетено и в докладите на апелативните и окръжните прокуратури, че щатната численост на прокурори съответства с натовареността. Проблемите, които съществуваха с кадровото обезпечение на прокуратурите от предходни години, са решени в значителна степен, изключение са определени прокуратури данните за които ще бъдат предмет на отделен анализ и преценка, с оглед кадрово укрепване чрез преразпределение на свободни щатни бройки в рамките на утвърдения щат за Прокуратурата.

Приоритети в кадровата работа през настоящата година са: качествен подбор на кадрите, усвояване на свободните щатни бройки, своевременно представяне на ВСС на данните за кадровото движение, стриктен контрол за спазване и правилно прилагане на Закона за съдебната власт, Наредба № 1/2007 г. на ВСС и Методиката за атестиране при подготовката на предложенията за кадрови промени.

Следва да се ускори и представи разработен проект на Правила за кадровата работа с конкретно определени показатели – положителни и отрицателни за работата на прокурорите, с оглед установяване конкретната ефективност на всеки прокурор, като се отчита натовареността, спецификата на работа и сравненията да са в състава на отделните прокуратури. Да се посочат максимално обективни, реални механизми за установяване и съпоставяне на данните. Създаването на такива правила и методика за извършване на проверка въз основа на конкретни и ясни показатели, и обективни критерии за оценка, ще даде възможност за осигуряване устойчив и предвидим кариерен растеж. По този начин ще се гарантира възможността за кариерно израстване на най-добрите, ще се повиши доверието в системата на самите магистрати и на обществото, че не само ще постъпват най-добрите, но и ще остават най-добрите магистрати, професионално подготвени, отговорни и с висок морал.

За 2008 г. ръководителите на прокуратури отчитат, че квалификацията на прокурори и служители е на добро ниво, квалификационните обучения са достатъчни като обем и разнообразие на разглежданата тематика. С оглед повишените изисквания към работата, промените в законодателството, новостите в практическата дейност, възприемане на положителен опит, е необходимо да продължи организацията на централно и регионално ниво за повишаване на професионалната квалификация.

Необходимо е да продължат усилията за контрол на административно-организационната дейност на прокуратурите като в тази насока се предлагат за въвеждане по-добрите практики в организацията на Прокуратурата.

2.6. ДЕЙНОСТ НА VI ОТДЕЛ „ИНСПЕКТОРАТ“.

2.6.1. Извършени проверки с оглед данни за нарушения на служебните задължения от прокурори и престъпления, извършени от магистрати.

При проверката на преписки, образувани по сигнали срещу действия на магистрати, в 75 случая прокурорите от отдела са установили данни за извършени дисциплинарни нарушения. По 41 преписки за 47 магистрата материалите са били изпратени на съответните административни ръководители за преценка и за образуване на дисциплинарни производства. По 34 преписки е било невъзможно реализирането на дисциплинарната отговорност поради изтекла давност. По 4 преписки при проверките са установени данни за извършени престъпления и са били предприети мерки за търсене на наказателна отговорност от магистратите.

2.6.2. Специален надзор на образуваните досъдебни производства и преписки срещу магистрати и инстанционен контрол по тях.

През 2008 г. в отдел „Инспекторат“ при ВКП е осъществяван специален надзор върху 45 досъдебни производства срещу 46 магистрати /17 съдии, 17 прокурори и 12 следователи/. 15 от производствата са били образувани срещу неизвестен извършител. По видове престъпления, наблюдаваните дела се разпределят, както следва: за корупционни престъпления – 23, за престъпления против правосъдието – 10, за документни престъпления – 6, за престъпления по транспорта – 4, за престъпления против реда на управлението – 1, за престъпления против личността – 1

От водените през 2008 г. 45 досъдебни производства срещу магистрати 10 бр. са приключени с обвинителен акт, 10 бр. са били прекратени, а по останалите 25 бр. продължава разследването /от тях 7 досъдебни производства се водят срещу 8 прокурори/.

2.6.3. Ревизии в апелативните и други прокуратури, съобразно годишния план и поставени задачи от ръководството на Прокуратурата.

В системата на Прокуратурата на РБългария има 151 подконтролни прокуратури, като през 2008 г. в апелативните райони са планирани общо 128 комплексни ревизии, 985 тематични ревизии и 60 контролни проверки.

Анализът на реализираната през 2008 г. ревизионно-контролна дейност в системата на прокуратурата дава основание, освен вече утвърдените положителни практики в дейността на АП Пловдив, АП Бургас и ВоАП да се посочи и тази създадена през отчетния период в АП В.Търново и АП София. По указание на ВКП, административното ръководство на двете апелативни прокуратури създадоха организация за извършване на комплексни ревизии на дейността на низовите звена, като АП В.Търново разработи и конкретна методика за ревизионно-контролната дейност.

Пропуски и слабости в дейността по вътрешно-административния контрол и през тази година се констатира в дейността АП Варна. И през 2008 г. в плана за дейността на АП Варна липсва обособен раздел за този вид дейност, като набелязаните ревизионни задачи в низовите звена са записани в разделите по отделните надзори. За отчетния период АП Варна бе планирала комплексни ревизии само на две окръжни прокуратури – ОП Шумен и ОП Добрич от 6/шест/ окръжни

звена в района.

Липсата на действителен контрол от страна на АП Варна е и основната причина за констатираните нееднократно проблеми в работата на отделни звена. При извършената комплексна ревизия на дейността на ОП Шумен, за периода 01.01.2007г. – 31.05.2008 г., се констатира, че проблемите, свързани със срочното разпределение и решаване на постъпилите в ОП Шумен преписки и дела не е преодолян.

Анализът на изготвените доклади за резултатите от извършените ревизии констатира формално изпълнение на ревизионно-контролната дейност от отделни прокуратури. В някои случаи, в докладите по отделните надзори, са посочени преди всичко статистически данни. Създадена отлична практика за проверка качеството на прокурорските актове се констатира в контролната дейност на АП Пловдив и на ВоАП. Качествено изпълнение на контролната дейност през 2008 г. се констатира и в дейността на отделни прокуратури от другите апелативни райони.

2.6.4. Обобщение, анализ и дадени указания относно дисциплинарната практика на административните ръководители на прокуратури.

Дейността по реализиране на дисциплинарната отговорност е нова за административните ръководители на прокуратурите и тя им беше вменена с новия ЗСВ /обн. ДВ, бр. 64/07.08.2007 г./, а по стария ЗСВ тази дейност беше в правомощията на ръководителите на съдебната власт /главен прокурор, председател на ВКС, директор на НСС, ВСС, министър на правосъдието/. Това, а и неясната и противоречива практика на ВАС по тези въпроси, водят до грешки и много отменени заповеди за наказания от ВСС. В този смисъл още по-голяма е ролята и значението на отдел „Инспекторат” при ВКП за оказване на конкретна помощ и методическо ръководство в дисциплинарната практика на всяка прокуратура. В отдела се получава информация и се следи всяко дисциплинарно производство в страната от образуването до приключването му с налагане на административно наказание или отказ да се наложи такова. В този процес се поддържа връзка със съответния административен ръководител и се дават писмени указания по хода на производството.

На база извършвания в отдел „Инспекторат” при Върховна касационна прокуратура анализ на резултатите от ревизионно-контролната дейност са възложени от сектор „Ревизионен” при отдел „Инспекторат” при Върховна касационна прокуратура допълнителни проверки и са давани конкретни указания за отстраняване и недопускане в бъдеще на констатираните слабости и пропуски в дейността на 35 прокуратури. Изискани са и са проверени от сектор „Ревизионен” при отдел „Инспекторат” при ВКП дела от 5 прокуратури. През 2008 г., сектор „Ревизионен” при отдел „Инспекторат” при ВКП е възложил 7 проверки на дейността на 9 прокурори.

Отдел „Инспекторат” при Върховна касационна прокуратура планира и извършва комплексни ревизии на дейността на апелативните прокуратури, както и тематични и контролни проверки при възникнала необходимост от това.

През 2008 г. е планирана и извършена комплексна ревизия на една апелативна прокуратура - АП Варна. При извършената ревизия на апелативното звено са констатирани слабости и пропуски единствено в администриране дейността на АП Варна от административния ръководител, които се свеждат до:

- неспазване на номенклатурата на делата в ПРБ по отношение материалите, касаещи ръководната дейност;
- неосъществяван фактически контрол на деловодната дейност;
- неосъществявано реално ръководство и контрол от административния ръководител по отношение дейността на низовите прокуратури, без предприети

конкретни мерки за преодоляване на проблемите в дейността на отделни окръжни прокуратури.

Тревожна е констатацията, че аналогични пропуски се констатират в дейността и на **АП Варна** по отношение контрола на преписките и делата, водени за престъпления против митническия режим, каквато констатация бе направена и при извършената през 2007 г. ревизия на дейността на **АП Бургас**. За проверявания период в Апелативна прокуратура – Варна не се установиха преписки, образувани по сигнали или по служебен почин за проверка законосъобразността на постановените актове по преписки и дела, водени на този вид престъпления.

2.6.5. Анализ на причините довели до образуване на дисциплинарни преписки и дела във ВКП, средната продължителност за решаването им и взаимодействие в тази връзка с Инспектората към ВСС.

Причините за образуване на дисциплинарни преписки и дела във ВКП се свеждат до нарушаване на служебните задължения на магистратите, най-вече свързани с процесуалните срокове, както и с нарушения на Етичния кодекс и накърняване престижа на съдебната власт. В голяма част от случаите материалите по образуваните преписки се изпращат в отдел «Инспекторат», въпреки че се атакуват конкретни прокурорски актове, а не се сочат конкретни факти и данни, касаещи дисциплинарни нарушения. В такива случаи отдел «Инспекторат» може да прави преценка едва след извършена служебна проверка на тези актове. Поради това тези актове се изпращат на отдел «Инстанционен контрол» при ВКП, който при констатиране на данни за нарушения от магистрати ни уведомява за вземане на отношение. На това се дължи и по-големия брой на образувани преписки в отдела. Общата тенденцията е към по-голям брой проверки с по-малко допуснати значими нарушения от магистрати.

Средната продължителност за решаване на делата и преписките е в рамките на предвидените законови срокове.

Отдел «Инспекторат» на ВКП взаимодейства добре с ВСС и с Инспектората към ВСС. Немалка част от сигналите ни се изпращат чрез тях и след проверка ги уведомяваме за резултатите.

Инспекторатът към ВСС изпраща в инспектората на ВКП актовете си от ревизиите си на прокурори и прокуратури в страната. Въз основа на тях и след допълнителни проверки се предприемат съответни действия, а за резултатите се информира Инспектората към ВСС. В бъдеще това взаимодействие трябва да се подобри чрез съвместни анализи на дисциплинарната практика.

2.6.6. Изготвени проекти за налагане на дисциплинарни наказания от главния прокурор. Поддържане на предложения пред дисциплинарните състави на ВСС.

2.6.7. Изготвени проекти за внасяне от главния прокурор във ВСС на предложения за налагане на дисциплинарни наказания и отстраняване от длъжност на магистрати. Поддържане на предложенията пред дисциплинарните състави на ВСС.

През 2008 г. част от дейността на отдел „Инспекторат” при ВКП е била подготвяне на материали и подпомагане на главния прокурор при осъществяване на многостранната му дейност, свързана с дисциплинарната практика. По предложения и проекти на прокурори от отдела със заповед на главния прокурор са били образувани 3 дисциплинарни производства срещу 2-ма прокурори от ВКП и срещу административния ръководител на РП гр. Омуртаг. Причините за образуване на тези дисциплинарни производства са били неизпълнение на служебни задължения,

нарушаване правилата на професионалната етика и извършване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт. Две от производствата са били възложени на прокурори от отдел „Инспекторат” ВКП, а едното – на зав. отдел „Административен” при ВКП. За по-малко от месец са били изяснени тези дисциплинарни производства и е докладвано писмено за резултата на главния прокурор.

На един прокурор от ВКП и на един административен ръководител на Окръжна прокуратура е обърнато внимание по реда на чл. 327 ЗСВ със заповед на главния прокурор. По отношение на административен ръководител на Районна прокуратура е направено предложение от главния прокурор до ВСС да му бъде наложено наказание – освобождаване от длъжност като ръководител. Образувано е дисциплинарно производство, което към края на 2008 г. не е приключило.

Дисциплинарните преписки и досъдебните производства срещу прокурорите, включително и от ВКП, показват засилената възискателност и безкомпромисност, проявявани от ръководството на прокуратурата, за стриктно изпълнение на служебните задължения и правилата за професионална етика от всички прокурори, независимо от длъжност, стаж и т.н.

Съгласно разпоредбата на чл. 230 ЗСВ при повдигане обвинение срещу магистрат по предложение на главния прокурор ВСС временно отстранява магистрата от длъжност до приключване на наказателното производство. Тази норма е императивна и през 2008 г. са подготвени проекти и главния прокурор е внесъл 4 такива предложения за отстраняване от длъжност срещу 2 следователи, 1 военен следовател и 1 съдия – председател на Административен съд. ВСС е отстранил временно от длъжност тримата, а военният следовател е освободен от длъжност /имало е и такова предложение от административния му ръководител/. Общо от главния прокурор на РБ до ВСС са изготвени 6 проекта на предложения за налагане на дисциплинарни наказания, включително и „отстраняване от длъжност”. От тях всичките 6 предложения са поддържани пред дисциплинарните състави на Висшия съдебен съвет. Висшият съдебен съвет е уважил три искания на Главния прокурор на Р България за отстраняване на магистрати от длъжност до приключване на водените срещу тях наказателни производства.

2.6.8. Проблеми и предложения.

Новият ред за търсене на дисциплинарна отговорност от магистрати, установен със ЗСВ (ДВ, бр. 64/2007 г.), е в сила повече от 1 година. Констатираните в този срок проблеми са:

- Недостатъчна възискателност от административните ръководители.

В случаите, в които непосредственият административен ръководител бездейства е невъзможно отдел „Инспекторат” при ВКП и ръководството на прокуратурата да установят и да вземат отношение по всяко дисциплинарно нарушение на прокурор.

- Непознаване на правилата за професионална етика и начините за избягване на съмнения за корупционни действия и практики, особено от по-младите колеги.

За подобряване на дисциплинарната дейност е необходимо:

- Провеждане съответни обучения на административните ръководители и най-вече на новоназначените.

- Уеднаквяване на дисциплинарната практика посредством указания и провеждане на съвместни семинари, обучения и др. подобни форми да се.

- Повишаване възискателността на административните ръководители, по отношение на дисциплинарната им дейност. При констатиране на слаби резултати, да се изследват причините, като при виновно неизпълнение на служебни задължения да

се предприема необходимото за налагане на дисциплинарни наказания. При наложени дисциплинарни наказания е недопустимо да се правят предложения за кариерно развитие.

- Подобряване на взаимодействието на отдел „Инспекторат” при ВКП с Висшия съдебен съвет и с Инспектората към ВСС.

- Да се обобщава и анализира практиката на ВАС по дисциплинарните дела и да се запознаят с нея прокуратурите в страната.

- Да се издават указания, директиви, окръжни и други подобни за уеднаквяване на дисциплинарната практика на прокуратурата в цялата страна.

2.7. ДЕЙНОСТ НА VII ОТДЕЛ „ИНФОРМАЦИЯ, АНАЛИЗ И МЕТОДИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО” (ИАМР).

Отдел ИАМР при ВКП, ръководен от прокурор завеждащ отдел, е структуриран в три сектора: „Информация и анализ” (ИА) с един прокурор – ръководител сектор, „Унифицирана информационна система” (УИС) - също с един прокурор – ръководител сектор и „Консултативен съвет за методическо ръководство и конституционосъобразност на законите” (КСМРКЗ), в който работят двама прокурори, от които единият е и ръководител на сектора.

През 2008г. в отдела са наблюдавани общо 762 преписки, от тях - 759 новообразувани. Решени са 751 преписки. Останали нерешени в края на годината са 11 преписки, от които 3 - чакащи окомплектоване и 8 - при прокурорите за решаване. Завеждащият отдела е решил 84 преписки.

2.7.1. Информационно осигуряване – информационна и аналитична дейност.

Сектор „Информация и анализ” в отдел ИАМР при ВКП извършва информационна и аналитична дейност в изпълнение изискванията за прозрачност и отчетност в работата на Прокуратурата регламентирани в **Конституцията на Р България, Закона за съдебната власт, Стратегията за развитие на Прокуратурата 2007÷2009г., Инструкциите за взаимодействие между ПРБ и държавните институции, ангажирани в борбата с престъпността, Плана за действие по показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност, Графика за неговото изпълнение и мониторинга на дела от особен обществен интерес осъществяван от Европейската комисия (ЕК) и ВСС.**

Информационното осигуряване на Прокуратурата със статистическа и аналитична информация за дейността на прокуратурите от страната и ВКП се осъществява по надзори, както следва:

- следствен надзор,
- наказателно-съдебен надзор и изпълнение на наказанията,
- гражданско-съдебен надзор,
- специален надзор по делата, образувани за някои категории тежки престъпления и такива от особен обществен интерес,
- обем на прокурорската дейност и натовареност на прокурорите.

Секторът събира, систематизира, обобщава и анализира статистическите данни и въз основа на тях изготвя отчети, справки, информации, анализи и доклади.

Информацията се предоставя на ръководството на прокуратурата. Така се подпомага осъществяването на действителен контрол и вземането на необходимите административно управленски решения, за подобряване резултатността и качеството в цялостната дейност на прокуратурата.

През 2008 г. в сектора е работил един прокурор, едни съдебен съветник и четирима експерти.

Постъпилите преписки за отчетния период са 361. Всички преписки са решени, от които 270 в едномесечен срок, а 90 в рамките на 3 дни.

От сектора са изготвени общо 73 проекти на заповеди, указания, разпореждания и писма, 54 справки и становища и 37 информации, анализи и доклади за дейността на прокуратурата.

Информационно аналитичната дейност на прокуратурата се осъществява в съответствие с утвърденото от Главния прокурор **Указание И-301/2007 г.**, изменено и допълнено с Указание И-283 от 30 октомври 2008г. Проектите на тези указания са разработени от сектора.

През 2008г., съгласно цитираното указание, секторът обработи и обобщи **статистическите данни**, въз основа на които изготви и предостави на ръководството на ПРБ съответните доклади, анализи и информационни справки за цялостната дейност на Прокуратурата, както следва:

- за 2007 г.,
- за I и II шестмесечие на 2008г.,
- за всяко тримесечие на 2008г.,
- *ежемесечно през 2008г.* – относно наказателни производства

образувани за престъпления от особен обществен интерес.

С оглед **ежеседмично и ежемесечно** предоставяне на обобщена информация на ЕК по мониторинга продължи обработването на данните за образуването, движението и резултатите **по конкретни производства** за престъпления от особен обществен интерес, съобразно указание **И-92/2007 г.**

Ежемесечно секторът събира и обработва данни относно **изпълнението на присъдите** от териториалните прокуратури. Обобщената информация съгласно разпореждане **№ 255/2008 г.** се предоставя на ресорния заместник на Главния прокурор и на зав. сектор „Изпълнение на наказанията”, към отдел „Съдебен” при ВКП за нуждите на осъществявания контрол.

2.7.2. Взаимодействие и обмен на информация между Прокуратурата и други органи. Изготвени проекти за указания.

В изпълнение Конституцията и ЗСВ Годишният доклад за 2007г.²¹ и Информацията за I шестмесечие на 2008г. бяха предоставени на **Висшия съдебен съвет (ВСС), Инспектората към ВСС, Министерство на правосъдието и други органи**, а също така и публикувани на **интернет-страницата на ПРБ**.

Ежемесечно данни относно движението и резултатите по делата, образувани за престъпления от особен обществен интерес бяха предоставяни на МВР за включване в **докладите за ЕК**, в изпълнение на заповед №70/2006г. на Главния прокурор.

Във връзка с изпълнението на **Плана за действие по показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност** секторът изготви информации и анализи за дейността на прокуратурата през различни периоди на 2008 г. по делата от особен обществен интерес, които бяха предоставяни на ресорния зам. главен прокурор, респ. и на европейските ни партньори.

В предприсъединителния процес и през двугодишното членство на Република България в Европейския съюз Прокуратурата на Република България се установи като единствен източник на информация за работата по делата по време на досъдебната и съдебната фаза, в т.ч. и за наказателното правосъдие, особено в областта на

²¹ Вж. т.2.7.3.

организираната престъпност, корупцията, трафика на хора и други престъпни дейности с висока степен на обществена опасност.

В тази връзка, по искане на ЕК, секторът изготви положително становище относно **Проекта за разработване на система на ЕС за измерване на престъпността и наказателното правораздаване**, който предвижда създаване на условия за изготвяне на хармонизирани и сравними статистически данни за престъпността и наказателното правосъдие в Общността. Прокурорът от сектора бе определен за представител на Прокуратурата в създадената междуведомствена работна група. В становището се съдържа информация и относно дейността на ПРБ по отчетността и използването на информационните технологии в тази връзка. Проектът приключва в началото на 2009 г. Финалният вариант на проучването за развитието на класификационна система на ЕС на ниво престъпление предстои да бъде включен в окончателния доклад и представен пред Европейската комисия за одобрение.

В изпълнение на препоръка към Р България по втория кръг на **доклада GRECO „Анализ на практическото прилагане на разпоредбите за отнемане на облагите от престъпления с оглед подобряване и фокусиране на вниманието върху отнемането като важна част от наказателното производство”** през второто полугодие по искане на министъра на правосъдието бе изготвена и предоставена информация за 2007 г. и деветмесечието на 2008 г., **относно лицата, спрямо които е отнет предмета на престъплението и осъдените лица с наложена конфискация.**

Инспекторатът към ВСС постави пред ПРБ въпроса за това, че е налице несъответствие в данните и показателите, отчитащи досъдебната фаза на процеса между МВР и прокуратурата. Това е отбелязвано многократно и от страна на Прокуратурата. Становище в този смисъл е изразено пред Инспектората към ВСС и през месец март 2008 г. по повод предоставяне информация за движението преписките и делата през 2007 г.

Получаваната от МВР в Прокуратурата информация за движението на досъдебните производства, разследвани от разследващи полицаи, не съответства напълно на тази представяна от териториалните прокуратури.

За преодоляване на констатираните различия, ПРБ в изпълнение на Графика по Плана за действие по показателите за напредък, инициира среща през м.октомври с представители на МВР за постигане унификация, респ. и съответствие на данните. След проведената среща с цел уеднаквяване критериите за отчетност сектор ИА подготви **проект на Инструкция на главния прокурор и министъра на вътрешните работи за обмен на информация между МВР и Прокуратурата** по движението, приключването и резултатите от делата, разследвани в МВР. След съобразяване с направените предложения от страна на МВР и съгласуване между двете институции Инструкцията бе подписана и влезе в сила от 17.12.2008г.

Сектор ИА подготви необходимата информацията и попълни:

- въпросник за страните-членки на европейския съюз относно проучване на класификацията на престъпленията за целите на статистиката на престъпността;
- въпросник, получен във ВКП от Националната комисия за борба с трафика на хора към Министерския съвет на РБ, в частта, относима към дейността на Прокуратурата на Република България;
- въпросник от НСИ относно изпиране на пари за периода 2003-2007г.
- въпросник получен от център SECI, касаещ законодателството в областта на екологията.

Наред със законовите задължения, секторът изготвя и предоставя различна информация при поискване от **органите на държавна власт, неправителствените организации и средствата за масово осведомяване**, в изпълнение на изискванията

за прозрачност и отчетност в дейността на Прокуратурата.

Прокурорът от сектора взе участие в работна подгрупа по изготвяне на критерии за мониторинг на Закона за съдебната власт, раздел „Статистика и отчетност“.

Съобразно компетенциите си секторът изготви и редица **проекти за вътрешноведомствени** заповеди, указания, разпореждания и писма, касаещи информационното осигуряване на ПРБ.

Предвид настъпили законодателни промени, във връзка с Решение на ВСС от 8.10.2008г. за приемане на Мерки за организиране на работата по делата от особен обществен интерес и делата, наблюдавани от ЕК, сектор ИА предложи проект за изменение и допълнение на Указанието на Главния прокурор за информационната дейност на ПРБ (И-301/2007г.). Проектът бе утвърден с Указание И-283/2008г. По този начин Прокуратурата изпълнява задълженията си да уведомява ВСС за движението на делата от посочената категория и ЕК във връзка с мониторинга по напредъка в областта на съдебната реформа.

Разработените от сектора макети на електронни таблици за събиране на статистическите данни от прокуратурите от страната и отделите във ВКП в изпълнение на указанието за организация на информационната дейност се актуализират в съответствие с текущите законодателни и структурно-организационни промени.

През годината секторът реализира изпълнението на посоченото указание, съчетавайки основната цел за събиране и предоставяне на необходимата информация на ръководството на ПРБ за нуждите на административния контрол, прозрачността и отчетността в рамките на закона и постепенното освобождаване на прокурорите от несвойствени функции в тази връзка.

При необходимост, в случаите на изисквана информация от Главния прокурор, негови заместници или зав. отдели извън цитираното указание, секторът изготвя или участва в подготвянето на проекти за разпореждания, вкл. разработва и съответните макети на електронни таблици.

2.7.3. Изготвени проекти на доклади от името на главния прокурор до Висшия съдебен съвет, Министерството на правосъдието, Инспектората към Висшия съдебен съвет и други органи.

Една от най-важните задачи и отговорности на сектора е изготвянето на проект на обобщен **Доклад за прилагането на закона и дейността на прокуратурата и разследващите органи през 2007г.**

Секторът обобщи и обработи получените от прокуратурите от страната, както и от отделите на ВКП, данни и доклади за дейността им през 2007г. Въз основа на тях прокурорът и експертите в сектора изготвиха окончателен вариант на проект на цялостен доклад. Утвърденият от главния прокурор доклад е внесен във ВСС за представянето му в Народното събрание. Докладът е приет от ВСС с протоколно решение от 21.05.2008 г. и на основание чл. 130, ал. 7 от Конституцията е внесен в Народното събрание. На основание чл. 84, т. 16 от Конституцията и чл.75 б от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание докладът е приет с Решение но 40-то НС от 05.12.2008 г.

Секторът изготви и **резюме на годишния доклад**. През м. юни 2008г. за публичното представяне на дейността на ПРБ за 2007г., съвместно с отдел „Връзки с обществеността“ бе организирана среща на ръководството на прокуратурата с представители на средствата за масово осведомяване и се представи годишния доклад, като за целта бе подготвена и съответна IT презентация.

За I шестмесечие на 2008г. сектор ИА изготви проект на Доклад за

движението на преписките и делата. След утвърждаването му от Главния прокурор, бе предоставен на ВСС, Инспектората към ВСС, Министерство на правосъдието и други органи съгласно изискванията на ЗСВ.

Секторът изготви и **информации за дейността на ПРБ през всяко тримесечие, деветмесечието и второто шестмесечие на 2008 г.**

Ежемесечно изготвя информации за дейността на Прокуратурата и осъдените лица по делата, образувани за престъпления от особен обществен интерес (организирана престъпност, изпиране на пари, злоупотреби със средства на ЕС, корупция, данъчни престъпления, подправка на кредитни карти и парични знаци незаконен трафик на хора и на наркотици). Информациите се предоставяха в изискуемите срокове на ресорния заместник на главния прокурор за включване в докладите до ЕК по **напредъка в областта на съдебната реформа.**

Секторът изготви също информация за оценка ефективността на дейността на ПРБ за 2007г. и анализ за дейността на прокурорите през последните шест месеца на 2008 г., съпоставен със същия период на 2007 г. по основни показатели за делата със значим обществен интерес.

Пред прокуратурата винаги е стоял въпроса за повишаване качеството на прокурорската дейност. Това означава да се ограничат максимално допусканите съществени нарушения на процесуалните правила в досъдебната фаза, както и грешките на прокурора при изготвяне на прокурорския акт и подобряване на дейността в съдебната фаза на процеса.

В тази връзка сектор ИА следи статистическите данни за броя на върнатите от съда на прокуратурата дела и тенденцията на развитието им през годините.

През 2008г. се изготви **Анализ на причините за прекратяване на съдебното производство и връщане на делото на прокурора** за периода от 1 януари 2007 г. до 30 юни 2008 г.

В съответствие с принципите за отчетност и прозрачност докладите и информацията се публикуват на **интернет-страницата на ПРБ.**

Обобщените статистически данни и изготвяните информации, анализи и доклади сектор ИА публикува и на **вътрешноведомствената интернет страница.** Също така сектор ИА поддържа и актуализира в нея раздела „Електронни документи“, съдържащ заповеди, указания, инструкции, материали от конференции и семинари и др.

Секторът извърши проверка на актуалното състояние по досъдебните производства, наблюдавани от ЕК и ОЛАФ. Информацията се предостави за запознаване на ръководството на Прокуратурата и се изпрати на ВСС и на евроекспертите, извършващи мониторинга.

За последните няколко години събираната статистическа информация за дейността на ПРБ, реализирането в пълнота на изискванията за отчетност и прозрачност доведоха до увеличаване възможностите за по- оперативен и ефективен административен контрол, мениджмънт, своевременно откриване на проблемите и вземане на мерки за преодоляване и избягване в бъдеще.

2.7.4. Унифицирана информационна система - състояние, възможност за справки от граждани, проблеми, предложения.

2.7.4.1. Състояние на Унифицираната информационна система (УИС) – към 31.12.2008 г. УИС функционира във Върховна касационна прокуратура и прокуратурите от апелативни райони София, Велико Търново и Варна.

Към датата на изготвянето на настоящия доклад – 10.03.2009 г. – УИС функционира във Върховна касационна прокуратура, 108 районни прокуратури (от

общо 113), 26 окръжни прокуратури (от общо 27) и Софийска градска прокуратура, 4 апелативни прокуратури (от общо 5).

УИС не е внедрена във:

- Върховна административна прокуратура – заместникът на главния прокурор при ВАП е сформирал работна група, която да изготви задание за необходимите допълнения в УИС, с оглед спецификите в дейността на тази прокуратура.

- Военните прокуратури – предстои внедряване на УИС. Същото не е извършено през 2008 г. предвид законодателните промени в НПК, с които беше променена компетентността на военните прокуратури;

- АП Пловдив, ОП Пловдив, РП Пловдив, Асеновград, Карлово и Първомай. Тези прокуратури работят със собствена автоматизирана информационна система. Разработен е модул за автоматичен пренос данните от нея към УИС.

- РП Варна – тази прокуратура работи със собствена информационна система. Предстои разработване на модул за автоматичен пренос на натрупаните в нея данни към УИС и след успешна миграция на данните РП Варна ще започне работа с УИС.

2.7.4.2. Възможност за справки от граждани – гражданите имат възможност да правят справки за текущия статус на преписката в уеб-сайта на Прокуратурата на Р България: www.prb.bg. За извършването на справка е необходимо гражданинът да въведе номерът на преписката, който е получил при подаването ѝ в прокуратурата и да избере съответната прокуратура. Справката е възможна за всички прокуратури, които работят с УИС (изброени в пункт 1-ви на настоящия доклад).

ДРУГИ ДЕЙНОСТИ НА СЕКТОРА:

За отчетния период, 01.01.–31.12.2008г. в сектор „Унифицирана информационна система” към VII-ми отдел „Информация, анализ и методическо ръководство” при ВКП са постъпили за решаване от прокурор общо 156 преписки, всичките новообразувани. От тях всички са решени.

Ръководството на сектор УИС е възложено на прокурор, командирован от АП София и пряко отговорен за дейността му.

До 30.01.2008 г. секторът включваше и компютърните експерти, имащи за задача разработване, внедряване и експлоатация на информационни системи. От 31.01.2008 г., съгласно Заповед на главния прокурор на РБ, тези експерти бяха преназначени в новосформираната Дирекция „Информационни технологии” към Администрацията на Главния прокурор.

Дейността на сектора за 2008 г. се осъществи в няколко основни направления:

I. Разработване, внедряване и експлоатация на УИС

➤ Съвместно с експертите от Дирекция „Информационни технологии” към Администрацията на Главния прокурор беше разработена беше нова версия – 3.0, на Унифицираната информационна система на ПРБ. В тази насока секторът изготви и представи конкретни предложения относно новите функционалности на УИС, които бяха реализирани технически от Дирекция „ИТ”. От 01.04.2008 г. на потребителите от прокуратурите беше предоставена възможност за тестване и запознаване с УИС – версия 3.0, а от 01.09.2008 г. всички потребители започнаха работа с новата версия на информационната система. С въвеждането на УИС, версия 3.0 прокуратурите бяха освободени от задължението да въвеждат данни в информационната система, като това задължение беше вменено на компютърните оператори с деловодни функции;

➤ Изготвено е Ръководство за работа с УИС – версия 3.0 – за нуждите на потребителите, съобразно новите функционалности на версията и коректно

въвеждане на информацията в системата. В Рамките на спечеления проект по Оперативна програма „Административен капацитет” ръководството е отпечатано и предоставено на потребителите. Същото е достъпно и на ведомствения сайт на Прокуратурата.

➤ С оглед специфичната дейност на отдел „Международно правно сътрудничество” при ВКП беше сформирана работна група от прокурори и служители от отдел „Международно правно сътрудничество”, сектор „УИС” и с участието на проф. Р. Беленски. Изготвиха се 20 нови бланки на документи, обхващащи в пълен обем дейността на отдел „Международно правно сътрудничество” при ВКП и международната дейност на останалите прокуратури, които бяха технически реализирани от Дирекция „ИТ”.

➤ През цялата година секторът извършваше проверки за правилното и пълно въвеждане на данните в УИС. За констатираните пропуски са изготвени писма до административните ръководители на съответните прокуратури, с копия до ресорния заместник на Главния прокурор при ВКП.

➤ Със заповед № 4160/17.12.2008 г. на заместник на Главния прокурор при ВКП на прокуратурите от Апелативен район – Пловдив е разпоредено да започнат работа с УИС от 01.01.2009 г.

II. Обучение на потребителите и оказване на съдействие при проблеми в работата с УИС.

През отчетния период продължи дейността на сектора по провеждането на обучения на потребителите на УИС. Проведени са 10 обучения на оператори на УИС от различни прокуратури.

Със спечеления проект по Оперативна програма „Административен капацитет” започна пореден цикъл на обучение на потребителите от всички прокуратури в страната, като през м.12.2008 г. беше проведено първото обучение по проекта – на операторите на УИС от прокуратурите в Апелативен район Пловдив.

Друга основна и ежедневна дейност на сектора е оказване на съдействие на потребителите на системата при трудности и неясноти при въвеждане на данните в УИС и извеждане на информация от нея. Помощ на потребителите е оказвана по електронната поща, в електронния форум на ПРБ и по телефон за нетърпящи отлагане проблеми. Констатираните грешки и пропуски в УИС са обобщавани и са възлагани за отстраняване на Дирекция “ИТ” с конкретни технически задания.

III. Участие на Сектор „УИС” в изготвяне и реализиране на ведомствени и междуведомствени проекти за компютъризация с вътрешно или външно финансиране:

➤ Сектор „УИС” приключи успешно съвместният проект с „Инициативата за укрепване на съдебната система”, финансиран от USAID за изграждане на Информационен център на Прокуратурата на Република България в Съдебната палата. На 09.09.2008 г. Информационният център беше официално открит в присъствието на Главния прокурор, заместниците му, заместникът на американския посланик в България и други официални гости и представители на медиите. В церемонията по откриването беше изказана специална благодарност от партньорите по проекта на работната група от прокуратурата. В рамките на проекта бяха разработени: „Концепция за изграждане на информационен център в ПРБ”, „Наръчник на потребителя в информационния център”, брошура с описание за компетентност на инстанциите в Прокуратурата на РБ и информационни табла.

➤ Сектор „УИС”, съвместно с дирекция „ИТ” при администрацията на Главния прокурор, разработи проект „Специализирано компютърно обучение на

прокурори и съдебни служители от Прокуратурата на Република България”, с който кандидатства за финансиране по приоритетна ос III „Качествени административни услуги и развитие на електронното управление” на Оперативна програма „Административен капацитет”. Проектът, на стойност 1 605 000 лв., е одобрен за финансиране и от м.11.2008 г. започна неговото изпълнение. С изпълнението на проекта е ангажиран целият сектор: ръководителят на сектора е и ръководител на проекта, а експертите от сектора – лектори по планираните обучения.

➤ През отчетната година продължи работа и по съвместния проект със Световната банка „Безвъзмездно финансиране от фонда „Институционално развитие за борбата с корупцията: укрепване на антикорупционния капацитет на Прокуратурата на РБ”, в частта му за разработване на справочен модул към УИС – Datawarehouse. Ръководителят на сектора председателства комисията за избор на консултант по изработване на индивидуален проект за тържните задания и комисията за определяне на кратък списък от фирмите, заявили интерес към реализацията на проекта.

➤ Ръководителят на сектора председателства комисията по процедура за възлагане на обществена поръчка с обект "Доставка на компютърни конфигурации, периферни устройства и офис техника за потребностите на ПРБ". Процедурата е приключена успешно и компютърната и офис техника е доставена.

IV. Участия в междуведомствени мероприятия.

Ръководителят на сектора взе участие в междуведомствени работни срещи и мероприятия, а именно:

- в Междуведомствения съвет за методическо ръководство на ЕИСПП – като представител на Главния прокурор;
- работна група към Висшия съдебен съвет – за изготвяне на проект за изменение на Раздел III „Съдебна статистика. Информационни системи” от Глава XX на ЗСВ;
- работна група на Министерство на правосъдието за изготвяне на концепция за развитието на ЕИСПП;
- комисия към Управляващия орган на ОПАК за оценка и класиране на проекти от държавната и общинските администрации по Оперативна програма „Административен капацитет”;
- експертна кръгла маса по проблеми на информационните технологии, организиран от Съюза на юристите в България;
- семинар относно евентуално приложение на холандския програмен продукт MATRA Flex, организиран от Прокуратурата на РБ, с участието на Дато Стейнхаус – съветник на главния прокурор и компютърни експерти от Световната банка и представяне на УИС пред участниците в семинара;
- участие в представяне на Система за електронно представяне на доказателства, организирано по Програма за развитие на съдебната система.

2.7.5. Методическо ръководство. Дейност на прокуратурите при констатиране на нееднакво прилагане на законите.

Сектор „Консултативен съвет за методическо ръководство и конституционност на законите” подпомага осъществяването на част от функциите на главния прокурор на Република България и неговите заместници.

Съобразно юридическата същност и практическа ориентация на актовете, чиито проекти се изготвят в сектора, дейността се заключава в следните направления:

• **обезпечаване на точно и еднакво приложение на действащите закони,** съобразно конституционното правомощие на главния прокурор да осъществява

методическо ръководство върху дейността на прокуратурата (чл.126 от Конституцията на РБ, съответно чл.138, т.4 Закона за съдебната власт), съответно да сезира върховните съдилища за упражняване на функции по тълкуване и прилагане на законите (чл.124 и 125 от Конституцията на РБ, чл.125 Закона за съдебната власт);

- за осигуряване на ефективна методическа дейност **по необходимост се налага обобщаване и анализ на съществуващата прокурорска практика;**

- **обезпечаване на конституционност на законите** в съответствие с правомощията на главния прокурор по чл. 150, ал. 1 Конституцията на РБ (възложени и на други органи);

- **обезпечаване на ефективност на законодателството** в областта на противодействието на престъпността, доколкото се иска и се съобразява становището на главния прокурор при обсъждане на законопроектите и приемане на законите.

Създадена е организация, при която секторът въз основа на получени сигнали до ръководството на прокуратурата, анализира и обобщава резултатите от прилагането на законите или на отделни институти или разпоредби от тях. При констатиране на противоречия в практиката относно тълкуването и прилагането на закона се прави съответна преценка относно тежестта и сложността на проблема. В зависимост от насоката на тази оценка, въпросът се внася за обсъждане и решаване в Консултативния съвет или се пристъпва към изготвяне на становище от щатния състав на сектора – от един или двама прокурори.

След преценка секторът формулира конкретните въпроси за обсъждане и решаване в Консултативния съвет (КС). Определят се докладчици по поставените въпроси и срок за тяхното проучване и внасяне в КС за решаване. Всеки член на КС може да изготви и представи писмено становище по поставения въпрос, както и да се изкаже устно при обсъждане и решаване на въпроса на заседание на КС. В резултат КС приема определено становище по поставените въпроси, което обикновено отразява преобладаващото мнение на мнозинството.

Щатният състав на сектора в началото на 2008г. се състои от трима прокурори. От 01.09.2008г. след реструктуриране на ВКП и преназначаване на ръководителя на сектора за завеждащ отдел, в сектора работят двама прокурори.

Членове на КС са бивши главни прокурори, професори от Софийския университет „Св. Кл. Охридски” и други висши учебни заведения, научни работници и преподаватели, специалисти по наказателна и по гражданска материя.

Въз основа на приетото от КС, се изготвя проект за акт от компетентността на главния прокурор или неговите заместници - методически указания, окръжни, инструкции, междуведомствени актове и др.

Подготвените проекти от КС и от щатния състав на сектора се представят на главния прокурор или на неговите заместници по компетентност.

Така през 2008г. са изготвени проекти на актове и становища, както следва:

- становища по искане на завеждащите отдели на ВКП и прокурори – 26;
- становища по законопроекти – 25;
- становища по искане на други ведомства – 21;
- други – 15.
- обобщения и анализи – 12;
- методически указания – 10;
- становища до граждани по молби за сезиране на КС на РБ – 7;
- искания до Конституционния съд – 5;
- инструкции и междуведомствени споразумения – 3;

2.7.5.1 Становища във връзка със затруднения по приложението на закона, представени на главния прокурор, заместниците на главния прокурор и завеждащите отдели при ВКП:

1. Становище относно някои въпроси по тълкуването и прилагането на чл.255 НК (данъчни престъпления).
2. Становище относно тълкуването и прилагането на чл.147 и чл.227 от Закона за съдебната власт (ЗСВ), регламентиращи командироването на прокурори.
3. Становище до завеждащ отдел „Съдебен и изпълнение на наказанията” при ВКП относно компетентността за внасяне на искания за възобновяване на наказателни дела до ВКС по реда на чл.422, ал.1, и 2 НПК.
4. Становище по поставени въпроси от отдел „Международно правно сътрудничество” при ВКП относно компетентните органи при осъществяването на международна правна помощ „за” и от „чужбина”.
5. Сектор „КСМРКЗ” е изготвил материал на тема „Документни престъпления и свързаните с тях измами при сделки с движимо и недвижимо имущество”.
6. Сектор „КСМРКЗ” е изготвил материал на тема „Наблюдение и видеонаблюдение в законодателството на Република България”.
7. Предложение до завеждащ отдел „Съдебен и изпълнение на наказанията” при ВКП за предприемане на необходимото за изготвяне на искане до ВКС за приемане на тълкувателно решение във връзка с института на съкратеното съдебно следствие чл. 370- чл. 374 НПК.
8. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП по приложението на чл. 386 НПК (отм.), относно особените правила за непълнолетните предвидени в НПК.
9. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП относно Стандартите за професионална отговорност и декларация за основните права и задължения на прокурорите, предвидени с Резолюция 17/2 на Комисията по правосъдие при ООН.
10. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП относно възможността за приобщаване към материалите на досъдебното производство на ДНК експертизи.
11. Становище до главния прокурор на РБ по приложението на чл. 33 от Закона за адвокатурата.
12. Становище относно субекта на отговорност при юридическите лица за задълженията, произтичащи за начисляване и привеждане на осигурителните вноски съобразно изискванията на Кодекса за социалното осигуряване (КСО).
13. Становище относно проблеми по прилагане на Указание № 165/2006г. на главния прокурор, свързани с компетентността на прокурор в районната прокуратура (РП) надлежно да упражнява право на протест за отмяна на незаконосъобразни административни актове до заместника на главния прокурор при ВКП.
14. Становище до завеждащ отдел „Съдебен и изпълнение на наказанията” при ВКП, относно постъпило предложение на гражданин да се изготви искане от главния прокурор за издаване на тълкувателно решение от ВКС по чл. 354, ал.1 във вр. с чл. 224, ал.1 КТ.
15. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП, относно необходимостта от изготвяне на искане от главния прокурор за приемане на тълкувателно решение за прилагането на разпоредбите на чл.159а - 159в НК; чл.182б НК; чл.55, ал.3 НК; чл.35 - 37 НПК; чл.123 и сл. НПК; чл.194, ал.1, т.3 НПК, чл.370 - 374 НПК; чл.381 - 384 НПК (относно трафика на хора).
16. Проект на искане на главния прокурор на РБ до председателя на Върховния касационен съд (ВКС) за приемане на Тълкувателно решение от ВКС, Общо събрание на Наказателната колегия по тълкуване и прилагане на нормите и съставите, свързани с престъпленията по служба, съобразно Конституцията на Република България,

вътрешното и международното право.

17. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП, относно декларацията по чл. 35, ал.3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) по искане на министъра на правосъдието.

18. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП по проекта за Рамково решение за мерките за надзор.

2.7.5.2 Становища при затруднения по приложението на закона, които налагат необходимостта от законодателни промени.

1. Становище до главния прокурор на РБ относно необходимите промени в досъдебното производство - разширяване на правомощията на следователите.

2. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП относно насоки за изменение и допълнение на НПК във връзка с правомощията на националния представител на Прокуратура на РБ в Евроджъст.

3. Становище относно предложение от отдел „Съдебен и изпълнение на наказанията“ при ВКП за законодателни мерки при осъществяване на валутния контрол на внасяни и изнасяни през границите на Р България пари в наличност.

4. Становище по предложението на прокурор от отдел I при ВКП за законодателни промени в НК, касаещи състави на престъпления, увреждащи фондове на ЕС.

5. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП по възможностите за решаване на проблема, който произтича от липсата на отделен наказателен състав на документна измама с предмет недвижими вещи или вещни права върху такива вещи, както и необходими промени в други закони.

6. Становище до завеждащ отдел „Противодействие на корупцията, прането на пари и други престъпления от значим обществен интерес“ при ВКП относно проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (НК) във връзка със Законопроекта за културното наследство.

7. Проект за изменение и допълнение на чл. 203, чл. 381, чл. 382 и чл. 384 НПК до заместника на главния прокурор при ВКП.

8. Становище относно предложението на прокурор от отдел „Противодействие на корупцията, прането на пари и други престъпления от значим обществен интерес“ при ВКП за законодателни промени в НК, касаещи състави на престъпления, увреждащи фондове на ЕС.

2.7.6. Изготвени проекти за методически указания по разпореждане на главния прокурор и заместниците на главния прокурор при ВКП.

2.7.6.1. Проекти за методически указания и окръжни.

1. Проект на методически указания за подобряване организацията и осъществяване предявяването на разследването, както и за гарантиране правата на обвиняемия и неговия защитник.

2. Проект на методическо указание за прилагане на разпоредбите, относно съвместните екипи за разследване.

3. Проект на Методически указания по някои въпроси на тълкуването и прилагането на чл. 255 НК, подписан на 29.04.2008г..

4. Проект на Методически указания за съвместните екипи за разследване (СЕР) по чл. 476, ал.3 НПК.

5. Проект за изменение и допълнение на Методически указания за разследване на престъпленията и установяване на нарушенията по горите, приети и подписани на 22.01.08г..

6. Проект на Методически указания относно реда за разглеждане на делата за престъпленията по чл. 218в НК, подписан на 21.05.2008г..

7. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП относно изготвяне на Методика за прокуратурите в страната по прилагането на чл.192а НК.

2.7.6.2 Становища по поставени въпроси от прокурори в страната.

1. Отговори на поставени въпроси с писмо от АП Бургас, относно проблемите по предявяването на разследването на обвиняемите по делото и техните защитници.

2. Проект на становище на главния прокурор до апелативните прокуратури относно допустимостта и доказателственото значение на документи и материали на служителите на OLAF, представени на българските власти.

3. Проект на писмо до Софийска градска прокуратура (СГП), ведно с материали за извършване на проверка, във връзка с получени указания от секретаря на ООН за достъп до документи и материали.

2.7.7. Дейност по конституционность на законодателството.

Секторът заедно с Консултативния съвет осигуряват необходимите условия за упражняване на функцията на главния прокурор по чл. 150, ал. 1 КРБ за сезиране на Конституционния съд (КС) с искане за тълкуване на определени норми или обявяване на тяхната противоконституционност. Това става чрез изготвяне на проекти за искания до КС.

По тази материя секторът започва своята дейност, въз основа на:

- разпореждане на главния прокурор;
- сигнали на прокурори за техни констатации при приложението на закона;
- обобщителни доклади и анализи;
- сигнали (молби и жалби) на граждани
- предложения на неправителствени организации;
- самосезиране и др.

Изготвянето на проект за искане до КС се извършва по следния ред, наложен в практиката: ясно формулиране на поставения проблем, възлагането му на един или повече докладчици, проучване на материята и докладване в Консултативния съвет, обсъждане на проблема и формулиране на тезата, изготвяне на окончателен проект и докладването му на ресорния заместник на главния прокурор, решение на главния прокурор по проекта за искане.

Тази дейност на сектора е разнообразна по тематика.

Оплаквания и сигнали за противоконституционни норми се правят не само по НК и НПК, но и по редица закони от гражданското законодателство, както и по разпоредби от Конституцията.

За качествено решаване на въпросите се използват знанията, квалификацията и опитът на утвърдени в страната правници – предимно преподаватели и научни работници по юридически дисциплини.

2.7.7.1. Проекти на искания от главния прокурор до Конституционния съд за обявяване на противоконституционност на отделни норми от закон, както и за тълкуване на конституционни норми.

1. Проект на искане от главния прокурор на РБ до Конституционния съд (КС) на РБ за обявяване за противоконституционна разпоредбата на чл.191 от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (ЗОВСРБ).

2. Проект на Допълнителни съображения към искането на главния прокурор на РБ по конституционно дело № 1 /2008г. на Конституционния съд.

Искането е внесено от главния прокурор и е уважено с Решение № 2/ 6 март 2008г. по

конституционно дело № 1 от 2008 г. на Конституционния съд.

3. Проект на искане от главния прокурор на РБ до КС на РБ за обявяване противоконституционността на разпоредбата на § 92, ал.2 от преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за горите, обн. ДВ бр.43/29.04.2008 г. в частта: „..... административна сграда, находяща се в гр.София, район „Възраждане“, ул.”Антим I” №17,..... ”.

Уважено с Решение №4, 8 юли 2008 г. по конституционно дело № 4 от 2008 г. на Конституционния съд.

4. Проект на искане от главния прокурор на РБ до КС на РБ за обявяване за противоконституционни разпоредбите на чл. 36, ал.1, чл. 67, ал.3, чл. 125, ал.3, чл. 133, ал.4, чл. 143, ал.1, чл. 145, ал.3, чл. 150, чл. 151 и чл. 153, ал.1,2 и 5 от Закона за енергетиката (ЗЕ).

5. Становище до заместника на главния прокурор, относно проект на искане до КС, за обявяване противоконституционност на чл. 230а от Кодекса за застраховането (КЗ), на основание чл. 150, ал.1 във вр. с чл. 149, ал.1, т.2 и 4 от К на Р България.

2.7.7.2 Становища до граждани, учреждения и организации по техни молби до главния прокурор за сезиране на Конституционния съд на Република България.

1. Обобщено становище в отговор на поставените въпроси във връзка със сигнал на гражданин, относно замяната на земеделски земи от Държавния поземлен фонд (ДПФ).

2. Проект на отговор на заместника на главния прокурор при ВКП до гражданин във връзка с предложение за инициране на промени в Закона за съдебната власт, относно отпадане на общия успех от държавните изпити като балообразуваща оценка при конкурса за магистрати.

3. Становище относно постъпило предложение да се изготви искане от главния прокурор за установяване на противоконституционност на чл. 19, ал.2, чл. 20 и чл. 53 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор (ЗВОПС).

4. Становище относно постъпило предложение да се изготви искане от главния прокурор за установяване на противоконституционност на §6, ал.1 от Преходните и заключителни разпоредби на Кодекса за социалното осигуряване (КСО).

5. Проект на становище на заместника на главния прокурор г-н В.Първанов до изпълнителния директор на „Хилд Асет България” ЕАД, относно проект на искане до КС, на основание чл. 150, ал.1 във вр. с чл. 149, ал.1, т.2 и 4 от К на Р България, за обявяване противоконституционност на чл. 230а от Кодекса за застраховането (КЗ).

6. Становище относно постъпило предложение да се изготви искане от главния прокурор за установяване на противоконституционност.

7. Отговор до гражданин относно постъпило предложение да се изготви искане от главния прокурор за издаване на тълкувателно решение от ВКС по чл. 354, ал.1 КТ.

2.7.8. Изготвени становища на Прокуратурата по искания на други ведомства във връзка с изготвяне на нормативни актове, споразумения, конвенции и други.

2.7.8.1 Становища по законопроекти по искане на Народното събрание, Министерския съвет, Министерството на правосъдието.

1. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП по Законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, № 754-01-154/14.11.2007г., внесено от двама народни представители.

2. Проект на предложение до председателя на Комисията по правни въпроси при Народното събрание за допълнение на чл. 212, ал.1 НК, относно възможността предмет на престъплението документна измама да може да бъде и недвижимо имущество.
3. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието по проект на Закон за изменение и допълнение на НПК.
4. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието по проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на лицата, застрашени във връзка с наказателно производство.
5. Становище относно Законопроекти за изменение и допълнение на НК и НПК във връзка с производството по медиация.
6. Проект на предложение на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс с нова разпоредба, регламентираща съвместни екипи за разследване, състав и компетентността на членовете им – чл. 476, ал. 3 НПК.
7. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП по Проект на Закон за изменение и допълнение на НПК на № 04-00-19/22.04.08г. на Министерството на правосъдието.
8. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП по Проекта за изменение и допълнение на НПК с предложение становището на Прокуратурата да съдържа изменения в следните насоки: статута на следствието; връщането на делото от съда; преодоляване формализма в досъдебното производство и сроковете; съкратеното съдебно следствие, като предложенията за изменения на същите въпроси следва да са съобразени с международните актове.
9. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП по Законопроект за изменение и допълнение на НК № 754-01-143/ 08.02.2007 г. и № 754-01-146/ 01.11.2007 г., общ проект вх. № 753-03-91/04.12.2007 г.
10. Становище по Законопроект за изменение и допълнение на НК, № 754-01-154, внесен от двама народни представители, в който се предвижда нов чл.135а в раздел „Телесна повреда” от глава „Престъпления против личността”, който да криминализира заразяването с инфекциозна болест.
11. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието по проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за специалните разузнавателни средства (ЗРС).
12. Предложение до министъра на правосъдието относно сформирание на междуведомствена работна група за подготовка на Законопроект за изменение и допълнение на Закона за събранията, митингите и манифестациите.
13. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до заместника министър на правосъдието относно проект на Закон за изпълнение на наказанията.
14. Проект на предложение на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието за изменение и допълнение на НК, относно изравняване на наказателноправния статут за отговорността при имуществените престъпления на длъжностните лица по смисъла на чл. 93, т.1 НК и недлъжностните лица от частния стопански сектор и привеждането му в съответствие с настъпилите изменения в държавата.
15. Становище по проект на Закон за изменение и допълнение на НПК № 04-00-19/ 2008г. на Министерството на правосъдието.
16. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието относно Проект на Закон за амнистия и за освобождаване от изтърпяване на наложени наказания.
17. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра

на правосъдието на № 04-00-40/06.08.08г. относно проект на Закон за изпълнение на наказанията.

18. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до заместника председателя на Комисията по въпросите на държавната администрация при Народното събрание г-н О.Кътев относно проект на Закон за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

19. Предложения за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ЗСВ).

20. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието относно проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно – процесуалния кодекс (НПК) № 04 00 19 от 08.10.2008г..

21. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието относно проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за специалните разузнавателни средства (ЗРС) № 04 00 29 от 08.10.2008г..

22. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието относно проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (НК) от 15.10.2008г..

23. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието относно проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс на № 04 00 66/05.11.08г. на Министерство на правосъдието.

24. Изготвени писмени бележки по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за екстрадицията и европейската заповед за арест (ЗЕЕЗА) предложен за обсъждане на второ четене в Комисията по правни въпроси при НС.

25. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП, относно ЗИД на НПК в частта за международно правно сътрудничество и досъдебното производство с международен елемент.

2.7.8.2. Проекти за становища на Прокуратурата на РБ по искане на Министерството на външните работи, Министерството на вътрешните работи, Министерството на правосъдието, Висшия съдебен съвет, други ведомства, неправителствени организации и международни институции.

1. Становище на представителите от ВКП в Постоянната междуведомствена експертна работна група към консултативния съвет по наказателно – правна политика към Министерство на правосъдието, относно проект на Рамкова позиция на Р. България по предложението за рамково решение на Съвета на ЕС относно Европейската заповед за надзор върху мерки за неотклонение в досъдебни производства на държавите членки на ЕС.

2. Проект на становище на главния прокурор по поставените въпроси от Комисията за борба с корупцията и професионалната етика при Висшия съдебен съвет на заседанието ѝ проведено на 11.02.2008г. относно предложение за приемане на Единен кодекс на магистрата.

3. Проект на Позиция на Прокуратурата на РБ по поставени въпроси от Асоциацията на банките по повод затруднения, които срещат банките в резултат на предаването на изискани от органите на наказателното производство документи в оригинал.

4. Проект на становище на завеждащ отдел „ИАМР” при ВКП до Камарата на частните съдебни изпълнители по въпроси, които могат да бъдат съобразени като препоръка при изготвяне на Етичен кодекс на частния съдебен изпълнител, с оглед ключовите проблеми и/или затруднения, на които окръжните и районните прокуратури са се натъквали при изпълнение функциите на частните съдебни изпълнители.

5. Проект на становище на Прокуратурата до заместника министъра на вътрешните работи по попълнена от МВР Анкета на Европейската комисия относно наказателно

право, административното/ процесуалното право и основните права в контекста на борбата с тероризма.

6. Проект на писмо на заместника на главния прокурор при ВКП по поставени въпроси от президента на Световната организация на мъжете.

7. Проект на писмо на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на вътрешните работи относно сигнал на административните ръководители на териториални прокуратури за зачестили случаи на извършени престъпления и противообществени прояви, свързани с употреба на газово оръжие.

8. Проект на становище на Прокуратурата по Концепция на Министерство на правосъдието за преодоляване на причините за осъдителните решения на ЕСПЧ срещу България и решаване на проблемите, произтичащи от тях.

9. Проект за отговор на Прокуратурата на поставените въпроси в т.4 на Работния документ, приет в Брюксел на 14 юли 2008г. от службите на ЕК, относно създадената „Мултидисциплинарна група по организираната престъпност”.

10. Становище относно създаване или определяне на Национална служба за възстановяване на активи в съответствие с Решение 2007/845/ПВР на Съвета от 6 декември 2007 година относно сътрудничеството между Службите за възстановяване на активи на държавите-членки при проследяване и установяване на облаги или друго имущество, свързано с престъпления.

11. Становище до председателя на неправителствените организации в гр. Разград относно заповедта за налагане мярка по чл. 5, ал.1, т.1-4 от Закона за защита срещу домашното насилие.

12. Проект на писмо на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието относно публикации в онлайн изданието www.povinar.net.

13. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието относно Стандартите за професионална отговорност и оценка на основните задължения и права на прокурорите, приложени към Резолюция 17/2 „Укрепване на върховенството на закона чрез подобрена цялостност и капацитет на прокуратурата”, приета от Комисията за предотвратяване на престъпления и наказателно правосъдие при ООН.

14. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП относно изслушване на главния прокурор на РБ на съвместно заседание на Комисията по бюджет и финанси и Комисията по икономическа политика при Народното събрание.

15. Проект на становище на главния прокурор до председателя на Комисията по бюджет и финанси при НС относно подобряване на нормативната база за дейността на специализираните органи в борбата със сивата икономика.

16. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП относно необходимостта от промяна на Конституцията на РБ, свързана с мястото на Прокуратурата на РБ.

17. Проект на предложение на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието относно изменение и допълнение на понятието „длъжностно лице” по чл.93, т.1 от Наказателния кодекс (НК) и привеждането му в съответствие с настъпилите изменения в държавата и обществото.

18. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до заместника министъра на правосъдието, относно основни идеи за Концепция за наказателна политика на Р България.

19. Проект на писмо на заместника на главния прокурор при ВКП до завеждащ отдел „Международно правно сътрудничество” при Министерството на правосъдието, относно искане за становище на Прокуратурата на РБ по текстовете на чл. 5а, чл. 9а-г, чл. 12 и чл. 13 от Работния документ, обсъждани на заседанието на 19.05.08г. в Брюксел, във връзка с Проект на Решение на Съвета на ЕС относно укрепването на

Евроджъст.

20. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на вътрешните работи, относно включване в раздел „Полицейско сътрудничество” от Националния Шенгенски пран за действие на следната мярка: „Създаване на съвместна инструкция от МВР и ВКП, уреждаща статута и функциите на прокурор от ВКП, командирован в Дирекция „Международно оперативно полицейско сътрудничество” - МВР”.

21. Проект на отговор по Въпросник за главния прокурор на Р България във връзка с участие в работна група за учредяване на Мрежа от главни прокурори.

2.7.8.3. Междуведомствени нормативни актове – проекти за инструкции, споразумения и становища по тях.

1. Становище по проект за Споразумение между Правителството на Румъния и Правителството на Република България за трансгранично полицейско сътрудничество по наказателно-правни въпроси, подписано на 09.10.2008г..

2. Проект на Инструкция за взаимодействието между Прокуратурата на РБ и Държавната агенция „Национална сигурност” (ДАНС), подписана на 03.11.2008г.

3. Проект на Инструкция или указания за дейността на отдел „Международно правно сътрудничество” неразделна част от проекта на Инструкция за работата и взаимодействието на органите на досъдебното производство.

2.7.8.4. Становища по проекти на вътрешни ведомствени актове.

1. Становище до завеждащ отдел „Административен” при ВКП по проект за Заповед на Главния прокурор относно предмета на дейност на отделите във ВКП.

2. Становище относно проект на Висшия съдебен съвет за Наредба за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица.

2.7.8.5. Доклади, обобщения, справки и анализи по приложението на закона.

1. Справка за дейността на отдел „ИАМР” при ВКП през 2007г. по т.1, т.1.1.1, т. 1.2.3, т.4 и т.5 от Плана за действие за изпълнение на стратегията за развитие на Прокуратурата на РБ през 2007г.

2. Сведения по т.3, стр. (5-6), необходими във връзка с проучване по Индекса на реформата в България на Американската асоциация на юристите.

3. Доклад за дейността на разследващите органи и Прокуратурата на РБ по делата за икономически престъпления в периода 2005-2007г.

4. Доклад на тема „Наказателно-процесуални въпроси при разследване на престъпления срещу финансовите средства на ЕО”.

5. Доклад за превантивната дейност на Прокуратурата за периода 2006, 2007г. и първото полугодие на 2008г. изготвен по искане на Комисията по икономически въпроси при Народното събрание.

6. Проект на доклад на заместника на главния прокурор при ВКП до председателя на Комисията по икономическа политика при НС по въпросите за превантивната дейност на Прокуратурата.

7. Справка с приложени таблици за използването на СРС по искания на Прокуратурата на РБ за 2007г. и първото полугодие на 2008г.

8. Прокурор от сектор „КСМРКЗ”, отдел „ИАМР” при ВКП е изготвил лекция относно международно правното сътрудничество (МПС) по престъпления свързани с еврофондовете.

9. Справка до Комисиите по бюджетен контрол на Европейския парламент относно дейността на Прокуратурата по престъпления свързани с увреждане на финансовите интереси на Европейския съюз.

10. Доклад на прокурор от сектор „КСМРКЗ” при ВКП до главния прокурор на РБ, относно проведена командировка за участие в неформална среща на прокурори в рамките на Работната група на ОИСР по въпросите на корупцията в международните търговски сделки, състояла се на 16 и 17 юни 2008г. в Париж, Франция.

11. Проект на отговори по Въпросник за главния прокурор на Р България във връзка с участие в Конференция от 01.12.08г. на тема „Главни прокурори към върховните съдилища или съответстващите им институции от държавите членки на ЕС и засилване на европейското правно пространство”.

12. Проект на отговори по Въпросник за главния прокурор на Р България за оценка на Шенген.

2.7.8.6 Други (участия в семинари, конференции, работни срещи и др. съвместни мероприятия, командировки)

1. Участие на прокурор в семинар проведен в учебна база (УБ) –яз. „Батак” на 05–06.06.2008 г. на тема „Документни престъпления и свързаните с тях измами при сделки с движимо и недвижимо имущество”.

2. Участие на прокурори от сектор „КСМРКЗ”, отдел „ИАМР” при ВКП в междуведомствена работна група, сформирана съгласно Заповед № ЛС – 342 Д/2008г. на Главния прокурор и председателя на ДАНС.

3. Участие на прокурор в кръгла маса на тема „Правото на Европейския съюз и съвременният български конституционализъм”. Обсъждана е необходимостта от промени в Конституцията на РБ, като е предоставено и становище относно въпроса за евентуалното извеждане на Прокуратурата от органите на съдебната власт.

4. Участие на прокурор в междуведомствена работна група, сформирана относно бъдещи промени в Закона за събранията, митингите и манифестациите.

5. Участие на прокурор в междуведомствена експертна работна група към консултативния съвет по наказателно – правна политика към Министерство на правосъдието, относно проект на Рамкова позиция на Р. България по предложението за рамково решение на Съвета на ЕС относно Европейската заповед за надзор върху мерки за неотклонение в досъдебни производства на държавите членки на ЕС.

6. Участие на прокурор в междуведомствена експертна работна група при Министерство на правосъдието относно насоки за изменение и допълнение на НПК във връзка с правомощията на националния представител на Прокуратура на РБ в Евроджъст.

7. Участие на прокурор в заседания на работна група при Съюза на юристите в България относно ЗИД на НК и НПК.

8. Командировка на прокурор за периода 14-18 април в гр. Краков, за участие в семинар на тема ”Отнемане облаги от престъпна дейност и конфискация”.

9. Участие на прокурор в съвещание по дейност В 15 по ФАР проектите.

10. Участие на прокурор в заседание на Комисията по правни въпроси при НС за обсъждане на второ четене на Законопроект за изменение и допълнение на Закон за екстрадицията и европейската заповед за арест (ЗЕЕЗА).

11. Участие в неформална работна среща на прокурорите, относно подкупи на чуждо длъжностно лице в международните търговски сделки, проведена на 16.06.08г.

12. Участие на прокурор в конференция по ГПК, проведена на 24.06.08г.

13. Участие на прокурор в оценителна комисия в Министерството на държавната администрация и административната реформа по програмата на Европейската комисия, относно административния капацитет, заседавала на 15.09.08г.

14. Участие на прокурор в семинар относно проекти по Програми на ЕС, проведен на 06.11.08г..

15. Участие на прокурор в дискусия по Законопроект за публично частното партньорство.

2.7.9. Проблеми и предложения.

Сектор „Информация и анализ”

Изискванията към отчетността на ПРБ непрекъснато нарастват, което се обуславя от:

- разширените правомощия и задължения на прокурорите в наказателния процес - от образуването на делото до изпълнение на наложените наказания;
- конституционната и законова регламентация за докладване резултатите по движението на образуваните преписки и дела;
- продължаващият мониторинг от страна на ЕК;
- осъществяваният специален надзор по преписки и дела, освен във връзка със вътрешноорганизационен акт на Главния прокурор и по Мерките, предприети с Решение на ВСС;
- увеличаващите се искания за предоставяне на информация по отношение дейността на ПРБ от различни международни и национални институции, неправителствени организации, от медии и пр.
- очакванията на обществеността за още по-голяма прозрачност.

Предвид горното обемът на изискваната от прокуратурите информация все повече нараства, а в тази връзка и натовареността на служителите и прокурорите с оглед изпълнение на дейността по отчитане резултатите по всички видове надзори, упражнявани в ПРБ.

На етапа на засилен мониторинг на съдебната система от Европейската комисия (ЕК) и необходимостта от специален надзор, облекчаването на дейността на прокуратурите не следва да се търси в промяна на работещ вътрешноорганизационен инструментариум, изпълняващ завишените изисквания за контрол и прозрачност.

Облекчаването на прокуратурите би се постигнало като усилията се насочат към контролирано съблюдаване на издадените вече указания и максимално използване възможностите на внедрените в ПРБ информационни технологии.

В тази връзка за облекчаване дейността на прокуратурите в контекста на констатираните в прокуратурите проблеми сектор ИА предлага следното:

1. Спазване на Указанието за информационната дейност на ПРБ (И-301/2007г. изм. и доп. с И-283/2008г.). Указанието дава възможност за планирано извършване на отчитането на дейността на ПРБ, наличие на база данни за същата във ВКП и предоставяне на информация без да се налага допълнително изискване от прокуратурите. В същото време съдържа регламент, предотвратяващ изискването на дублираща информация. Прокуратурите в годишните си доклади също настояват за спазване на указанието.

- За служебни нужди **да се ползва информацията, подавана регулярно** от сектор ИА.
- Служебна информация, свързана с отчетността **да се изисква чрез отдел ИАМР.**
- При оправдана служебна необходимост от **информация, извън утвърдените показатели** за отчетност да се изискват данни от прокуратурите, съгласувано с отдел ИАМР, с цел унификация.

2. Използване на информацията, въведена в Унифицираната информационна система (УИС). Аргумент за това е внедряването ѝ в почти всички прокуратури.

- **Засилване на административния и оперативния контрол** за осигуряване **достоверност на справките**, както от УИС, така и в електронните образци по Указание И-301/2007 г.

– Изискуемата информация **не се въвежда пълно и правилно в УИС.**

– От системата все още *не могат да се извеждат пълни и достоверни справки.*

• ***Мотивиране и дисциплиниране на кадрите за използване възможностите на УИС:***

- ръководителите на прокуратури – за целите на административния контрол,
- прокурорите - в пряката си работа.

Този процес в най-голяма степен се отнася до вътрешноведомствения контрол и специалния надзор - отговорните лица да въвеждат пълно и правилно данните и да прикрепят прокурорските и съдебни актове в УИС (прикачен файл към регистрирано движение).

Когато от служителите се изисква стриктно изпълнение на задълженията по УИС, вкл. и с дисциплинарни мерки, а от прокурорите - да ползват УИС, облекчаването на кадрите е по-цялата верига, а ускоряването на информационния обмен - естествен резултат.

Една от основните задачи за сектор ИА през следващата година ще бъде да иницира максимално използване на въведената в УИС информация, а при постигане на очакваните резултати и изготвяне на предложения за отмяна и/или промени в действащи указания, с които се изисква информация от прокуратурите.

• ***Подобряване възможностите на справочната система на УИС, което се очаква да се постигне по проекта, финансиран от Световната банка.***

Облекчаването на отчетността не би се постигнало и при успешно реализиране на този и бъдещи проекти, ако не се подобри *качеството на работа при въвеждане на данните в УИС.*

3. Преодоляване на проблемите, пречатстващи използване възможностите на УИС за целите на специалния надзор и отчетността по делата, наблюдавани от ЕК и ВСС.

- ***Делата от особен обществен интерес*** разбираемо изискват обработка и анализ на обемна, специфична и не всякога статистическа информация.
- Тези ***дела съдържат класифицирана информация и не се въвеждат в УИС.***
- Възможен вариант е ***сертифицирането на УИС за работа с класифицирана информация.*** Известно е, че процедурата е сложна и продължителна, също и че на сертификационни режими са подложени системите на МВР, МО и НСлС.
- Понастоящем по-необходимо е да се постави на обсъждане и проверка въпроса ***какъв е допустимият обем данни по секретните дела, които могат да се отразяват в УИС*** съобразно Закона за защита на класифицираната информация. Според нас само деловодното отразяване на движението на тези дела не съдържа класифицирана информация и поради това може да се включи в обсега на УИС.

След решаване на поставените проблемни въпроси би следвало да се издават необходимите нови указания и/или да се направят промени в действащите такива, досежно регламентиране използването на УИС на всички нива с оглед изпълнение на задълженията за подаване на информация на ЕК и ВСС и за целите на специалния надзор в пълнота.

Спецификата на сектора налага поддържане и повишаване на професионалната квалификация на прокурорите и служителите.

Необходимо е и през 2009 г. да се осигури участие в квалификационни форми на обучение по прилагане на европейското законодателство и в областта на наказателното право и процес, а по отношение на служителите – в предвидените на централно ниво мероприятия с оглед повишаване на административния капацитет.

Сектор УИС

Проблеми – пред Унифицираната информационна система понастоящем стои само един значим проблем: **неправилното и непълно въвеждане на данните за преписките и делата от компютърните оператори**. Масово се въвеждат неправилни и непълни данни, което прави системата негодна за ползване. Решението на този проблем обаче не е от компетентност на сектор „УИС”, а е в правомощията на административните ръководители на прокуратурите.

Предложения – да се търси дисциплинарна отговорност по реда на Кодекса на труда от операторите на УИС, които въвеждат системно некоректни и непълни данни за преписките и делата.

Сектор Методическо ръководство и конституционност на законите”

След реструктурирането на Върховната касационна прокуратура съставът на сектора се редуцира до двама прокурори, тъй като ръководителят му е преназначен за завеждащ отдел. В сектора работят добре подготвени прокурори с продължителен професионален и житейски опит и работата им се разпределя според естеството на задачите. Въпреки че, завеждащ отделът подпомага работата на сектора, натовареността на всеки от прокурорите е изключително висока.

За постигане на по-висока ефективност при упражняване конституционните задължения на главния прокурор, своевременно и адекватно представяне на Прокуратурата пред другите висши органи на държавна власт и управление в РБ е необходимо щатът на сектора да бъде попълнен с още един прокурор.

Необходимо е да се подобри организацията във връзка с участие на магистрати и служители в работни групи. Регламентирането на реда за формиране на работни групи, привличане на магистрати и служители, които са специалисти по проблемите - предмет на работа на групата, своевременното информироване на прокуратурите от страната за поставените проблеми и т.н., би спомогнало за правилно идентифициране и анализиране на проблеми в дейността на прокуратурата и за пълноценно използване на положителния опит за разрешаването им.

Наложително е да се усъвършенства организацията за обобщаване и анализ на констатирани проблеми от прокуратурите във връзка с прилагането на законите. Да се регламентира ред и срок за сигнализиране на ръководството на териториалните прокуратури, съответно на ВКП и ВАП, както и за подготвяне на предложения при предоставяне на становища по законопроекти и при участие в работни групи по законопроекти, както и при участие в заседания на постоянни комисии при НС.

2.8. ДЕЙНОСТ НА ОТДЕЛ VIII „ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА ПРОТИВ ФИНАНСОВАТА СИСТЕМА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ”

През м. юли 2008 г. чрез редовен доклад Европейската комисия даде оценка за състоянието на българската държава в сферата „правосъдие и вътрешен ред” в рамките на механизма за сътрудничество и напредък. Незадоволителната оценка за напредък, последвала доклада на Европейската служба за борба с измамите от 09.07.2008 г., както и анализите на ръководството на прокуратурата за ефективността на разследванията на тема „Злоупотреба със средства от Европейските фондове” даде основание за структурни промени на ниво Върховна касационна прокуратура. Със Заповед № 3049/01.09.2008 г. на главния прокурор на Р България беше обособен отдел VIII „Противодействие на престъпленията против финансовата система на ЕС”.

Още на 08.09.2008 г. с Разпореждане № 271/2008 г. на ръководителя на отдела на Софийска градска прокуратура беше възложено да бъде структурирана група от прокурори, които приоритетно да поемат делата за злоупотреби с финансови средства

на общността.

На 06 октомври 2008 г. след важна договореност на главния прокурор г-н Велчев с Баварското държавно министерство на правосъдието за експертна подкрепа започна работа **Специализирано звено за разследване на злоупотреби със средства на общността по всички програми**, подкрепено от Министерския съвет на Р България, което пое ангажиментите за укрепване на междуинституционалното сътрудничество по споразумение от 25.08.2008 г. относно програма САПАРД между Прокуратура на Република България, Министерство на вътрешните работи, Държавна агенция „Национална сигурност”, Министерство на финансите, Министерство на земеделието и храните, Национална следствена служба. В звеното работят петима прокурори, разследващи полицаи, двама полицейски служители, определени със заповеди съответно на градския прокурор на Софийска градска прокуратура №1400/09.09.2008 г. и на министъра на вътрешните работи № И-1197/02.10.2008 г. Специализираната група се помещава в Националната следствена служба и се ръководи от ръководителя на отдел VIII при Върховна касационна прокуратура М. Попова.

Специализираното звено стартира работа в най-общо следната обстановка:

- липса на действена национална наказателно-правна стратегия с ясни приоритети

- липса на специализирана структура в прокуратурата за разследване на стопанска престъпност, част от която са разследванията за злоупотреби със средства на общността

- липса на модерно обучена стопанска полиция за превенция, контрол и разкриване на престъпления в тази област

- неефективно работеща контролна система за установяване и регистриране на нередности;

- дефицит на добре обосновани аналитични доклади, постъпващи от контролните звена в изпълнителните агенции в прокуратурата с констатации за подозрения за извършени престъпления от общ характер;

- конкретни критики към компетентните национални власти, включително към българската прокуратура, за лоша междуинституционална комуникация; липса на комуникация и партньорски диалог с ОЛАФ на основата на професионализъм и взаимно доверие

- недостатъци при структуриране на разследванията и липса на централизиран контрол върху тях

Звеното пое за разследване следния обем материали, обработвани на различни нива в прокуратурата за **предишен тригодишен период - 2005 г. – м.септември 2008 г.:**

I. Общ брой материали - 53 досъдебни производства и 50 преписки

От тях:

По програма САПАРД – 19 преписки, 13 досъдебни производства

По програма Леонардо да Винчи – 3 преписки, 22 досъдебни производства

По програма ИСПА - 1 досъдебно производство

По програма ФАР – 20 преписки, 8 досъдебни производства

Други, свързани с европейски средства:

- Фонд за солидарност на ЕС – 2 досъдебни производства

- СЕПП – 5 преписки, 5 досъдебни производства

- Сократ – 1 досъдебно производство

- Европейски гаранционен земеделски фонд – 1 преписка

- Инвестиции в бъдещо развитие – 1 досъдебно производство

- Оперативна програма „Административен капацитет” – 1 преписка
- Инвестиционна програма „Растениевъдство” – 1 преписка

II. За периода 1.I.2006 г. до 1.IX.2008 г. са внесени в съда 11 обвинителни акта.

Към 31.12.2008 г. специализираното звено от прокурори и разследващи органи работи общо по дела и преписки, както следва:

I. Общ брой материали	- 161
От тях:	
I.1. Досъдебни производства	- 95
От тях:	
По програма САПАРД	- 47
ФАР	- 26
ИСПА	- 1
Леонардо да Винчи	- 21
I.2. Преписки	- 42
От тях:	
По програма САПАРД	- 37
ФАР	- 4

От сформирването на отдел „Противодействие на престъпленията против финансовата система на европейския съюз” при ВКП на 1.IX. 2008 г. до края на годината са внесени общо 17 прокурорски акта.

От тях:	
По програма САПАРД	-10
ФАР	- 3
Леонардо да Винчи	- 4
III. Влезлите в сила присъди през 2008 г. са	- 5
От тях:	
По програма САПАРД	- 2
Леонардо да Винчи	- 3

IV. Общо в отдел VIII при ВКП за отчетния период са **решени** 256 преписки, половината от които в 3-дневен срок, а другата половина в рамките на 1 календарен месец.

V. Отделно от работата по разследванията с цел добро администриране, отчетност и прозрачност в дейността на звеното се извърши следното:

- изработиха се подробни регистри за водените в прокуратурите в страната досъдебни производства и за образуваните преписки по всички програми, които периодично се актуализират;
- изгради се структура по апелативни райони в страната за специализиране на определени прокурори в разследванията за злоупотреби със средства от европейските фондове;
- работи се за уеднаквяване на стереотипите за разследване в страната;
- направиха се предложения от законодателното естество относно Закона за съдебната власт, Наказателно-процесуалния кодекс, Наказателния кодекс;
- инициира се провеждане на срещи с Държавен фонд „Земеделие” и Съвета за координация на борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейските общности /АФКОС/ с оглед подобряване на комуникацията на експертно ниво;
- с помощта на баварски експерти и експерти от ОЛАФ се разработи нов подход при структуриране на разследванията;
- участва със свои представители в дейности по проекти за укрепване на

административния капацитет на националните структури за защита финансовите интереси на европейските общности

Извод: Ефективност в работата се постига с ясни приоритети и мотивирани кадри в правилно изградени структурни единици с консолидирана национална воля за върховенство на закона без вътрешни и външни вмешателства. Дейността на звеното е добро начало в тази посока. То е само един от детайлите на системата от национални власти и не би могло без здраво работеща национална контролна система да даде онзи резултат, който безрезервно би определил държавата като способна да управлява, контролира, предотвратява и разследва нередности по усвояване на средства от европейските фондове.

VI. Приоритети

- Предприемане на действия от съответните национални власти за опазване конфиденциалността на разследванията
- Продължаване на усилията за правилно структуриране на разследванията
- Продължаване на усилията за добро експертно сътрудничество с националните власти извън съдебната система

2.9. ДЕЙНОСТ НА IX ОТДЕЛ „ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ“

Мерките за административно и организационно укрепване и повишаване ефективността в работата на прокуратурата се осъществяват и през 2008 г. Една от тези мерки бе и обособяването със Заповед № 3049/01.09.2008 г. на Главния прокурор в структурата на Върховна касационна прокуратура на отдел IX^{-ти} „Противодействие на организираната престъпност“. В отдела са определени да работят 9 прокурори, от които двама командирани от други прокуратури. Със Заповед № 3202/25.09.2008 г. е определена и компетентността на отдела, а именно – да упражнява надзор за законност и ръководство при работата по преписки и досъдебни производства, образувани за престъпни деяния извършени от организирани престъпни групи в чужбина, както и по преценка на завеждащия отдела за такива извършени в страната.

За подобряване на ефективността в работата на отдел IX^{-ти} на ВКП е въведена практиката за създаване на постоянно действащи екипи, отговарящи за извършването на предварителните проверки по преписките, а след това и на разследването по съответните досъдебни производства, наблюдавани от прокурорите в отдела. Въвеждането на екипния принцип в работата на отдел IX^{-ти} на ВКП води до подобряване на възможността на прокурорите от отдела да осъществяват пълноценно ръководство и реален надзор за законност върху работата на първоинстанционните прокурори и разследващите органи, както и до възможност в най-къси срокове и сравнително неформално да дават методически указания и да осъществяват инстанционен контрол по отделните преписки.

От м. септември 2008 г. организацията на работа в отдел IX^{-ти} на ВКП, освен в организационно отношение – чрез въвеждането на екипния принцип на работа, се промени и вследствие актуализацията на критериите за определяне на престъпленията, разследването на които да бъде извършвано под ръководството и надзора на прокурорите от отдела. В тази насока водещото начало вече не е правната квалификация и тежестта на извършеното престъпление, а лицата и организирани престъпни групи, извършили такива престъпления. Така приоритетни за работа станаха организирани престъпни групи и техни лидери, които в продължение на последните 15-20 години са станали емблематични за държавата с престъпната си дейност, но спрямо които по една или друга причина до този момент не е била реализирана ефективна наказателна репресия от страна на държавата.

Вследствие на тази промяна се формират екипи от прокурори и разследващи органи по следните дела от особен обществен интерес:

❖ Срещу Ангел Христов и Пламен Галев (двамата известни като „Братя Галеви“) – лидери на ОПГ в гр. Дупница и региона. Образувани са досъдебни производства и са повдигнати обвинения срещу същите лидери и членове на ръководената от тях организирана престъпна група – за престъпления по чл. 321 НК. След повдигането на обвиненията на членовете на тази група са взети мерки за неотклонение „Задържане под стража“. Прокурори от IX^{-ти} отдел лично участват в събирането на доказателства (разпити на свидетели в гр. Дупница и др.). Едно от тях е ДП № 173/08 г. по описа на НСлС. С постановление от 10.12.2008 г. главният прокурор, на основание чл. 195, ал. 4 НПК, разпореди разследването по делото да бъде извършено не от териториално компетентната Районна прокуратура гр. Дупница, а от Софийска градска прокуратура, където е заведено като преписка № 11761/08 г. Делото се води освен срещу Пламен Галев, Ангел Христов и срещу лицата Апостол Чакалов, Владимир Ангелов, Красимир Оков и Георги Блатски за извършени престъпления по чл. 321а, ал. 1 НК, чл. 129, ал. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 3 НК, чл. 214, ал. 2, т. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 213а, ал. 3, т. 2 и т. 3 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК, чл. 321а, ал. 1 НК, чл. 321, ал. 3, т. 1 във вр. с ал. 1 НК, чл. 143, ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 (за Оков) и ал. 3 (за Галев) НК и срещу Георги Градевски за престъпление по чл. 325 ал. 2 във вр. с ал. 1 НК. Изброените лица представляват организирана престъпна група, която чрез заплахи срещу живота и здравето, чрез физическо насилие (масови побои и издевателства над граждани), както и чрез грубо и арогантно внушаване на страх, извличат имуществени облаги от управители на заведения и на таксиметрови компании от района на гр. Дупница.

❖ По отношение на Красимир Маринов и Николай Маринов („Братя Маргини“) са образувани досъдебни производства с повдигане на обвинения срещу техни приближени лица, а именно Иван Иванов – техен финансист, Христо Халваджиев (Халвата) – фактически ръководител на цялата дейност на представляваните от братята Маринови дружества и други лица. Срещу група, с ръководител първото от посочените лица, е образувано ДП № 161/08 г. по описа на ГД „БОП“ срещу Иван Иванов, Хованес Манукян, Милена Василева и Антоанета Станчева за престъпления по чл. 321, ал. 1 (за обв. Хованес) и ал. 2 (за обв. Иванов, Василева и Станчева) НК и по чл. 255, ал. 3 във вр. с ал. 1, т. 2, т. 6 и т. 7, във вр. с чл. 20, ал. 4 от НК, както и срещу Сотирис Кодзаколис, Радослав Алексов и Страхил Алексов за престъпления по чл. 255, ал. 3 във вр. с ал. 1, т. 2, предл. 1, т. 6 и т. 7 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК. Посочените лица представляват организирана престъпна група, която върши мащабни данъчни престъпления на територията на цялата страна. Друго досъдебно производство образувано срещу лица приближени на братя Маринови е № 149/08 г. по описа на ГД „БОП“, което се води срещу Христо Халваджиев, Веселин Иванов и Валентин Хаджиев за престъпления по чл. 321, ал. 1 (за обв. Халваджиев) и ал. 2 (за обвиняемите Иванов и Хаджиев), по чл. 282, ал. 2, пр. 1-во и 2-ро във вр. с ал. 1, пр. 1-во във вр. с чл. 20, ал. 3 НК и по чл. 304б, ал. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК, както и срещу Васил Будев за престъпление по чл. 282, ал. 2, пр. 1-во и 2-ро във вр. с ал. 1, пр. 1-во във вр. с чл. 20, ал. 2 НК и срещу Венцислав Кутев за престъпление по чл. 304б, ал. 1 НК. Тези лица също представляват организирана престъпна група от най-близкото обкръжение на братя Маринови, която със съдействието на съответните длъжностни лица манипулира търгове за обществени поръчки по доставки на горива на територията на цялата страна. И двете посочени досъдебни производства са на

етап предявяване на материалите по тях, респ. изготвяне и внасяне в съда на обвинителни актове;

❖ През м. октомври 2008 г. под ръководството на прокурори от IX^{-ти} отдел на ВКП е извършена „реализация” по т. нар. „Врачанско дело”. В резултат на тази реализация са задържани 22 лица, участници в ОПГ, с ръководител Йордан Тонов. Задържането на тези лица е направено по досъдебно производство № 315/07 г. по описа на ОДП – Враца, ръководството и надзора по което е осъществявано от Окръжна прокуратура гр. Враца по преписка № 3222/07 г. и от ВКП по преписка № 354/08 г. Същото дело е образувано на 15.10.2007 г. с постановление на прокурор от Окръжна прокуратура гр. Враца срещу неизвестен извършител за престъпление по чл. 321 ал.1 НК. С постановления от 17.10.2008 г. в качеството на обвиняеми по делото са привлечени Йордан Тонов, Калин Петков, Милен Цонков, Венелин Кръстев, Никола Николов, Даниел Нинов, Лъчезар Иванов, Симеон Павлов, Васил Иванов, Марчело Иванов, Мариян Найденов, Цветелин Цеков, за образуване и ръководство, съответно за участие в ОПГ, трафик на хора, склоняване към проституция, блудство, изнасилване, а от 12.11.2008 г. са привлечени като обвиняеми и Никола Георгиев и всеизвестния на българското общество Димитър Желязков (Митьо Очите) за престъпления по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 2, във вр. с ал. 2 НК за първия, а за втория по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 1, във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК. От посочените 22 лица, с постоянна мярка за неотклонение „Задържане под стража” са 14 лица. По това досъдебно производство бяха събрани доказателства за участие и на друг лидер на ОПГ (сочен в България, като лидер на наркоразпространението Христофорос Аманатидис (Таки). Аманатидис не можа да бъде намерен за извършване на съответните процесуално-следствени действия с него от правораздавателните. Същият е напуснал пределите на страната. Установени са процеси на „разместване” на позициите в т. нар. „престъпен свят”. Работата по досъдебното производство е пред финализиране.

❖ В резултат на работата на прокурори от отдела са индивидуализирани лицата, членове на ръководената от Христофорос Аманатидис (Таки) организирана престъпна група. Това дава възможности за целенасочени и конкретни действия по неутрализиране дейността на членовете на тази ОПГ. Работата по този случай продължава. В тази насока са извършени множество процесуално-следствени действия, в които активно участие са взели прокурори от отдела. Като част от работата си по същия казус са извършени и множество инстанционни проверки на досъдебни производства, водени срещу участници в тази организирана престъпна група. Вследствие на упражнения служебен контрол е възобновена работата по 56 досъдебни производства.

❖ Друг, ръководител на ОПГ в гр. Сливен, останал ненаказан от 15 години, е лицето Атанас Мъндев. Последният е привлечен като обвиняем за престъпления по чл. 155, чл. 159а и чл. 253 НК по две досъдебни производства и му бе определена мярка за неотклонение „Задържане под стража”. Двете досъдебни производства водени срещу Атанас Мъндев и негови приближени лица са както следва: № 319/06 г. по описа на НСлС, водено срещу Атанас Мъндев, Борислав Господинов, Кольо Иванов, Селим Кадиров и Валери Райков за престъпления по чл. 159а, ал. 1 и чл. 253 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК. 1. Първоначално ръководството и надзора на разследването по делото е било осъществявано от Окръжна прокуратура гр. Сливен, а впоследствие, с постановление на Главния прокурор от 28.04.2008 г., на основание чл. 195, ал. 4 НПК делото е възложено на Окръжна прокуратура гр. София. При разследването е установено, че ОПГ с ръководител Атанас Мъндев е

организираща и контролираща трафик на жени с цел сексуална експлоатация в Белгия и Холандия, поради което Атанас Мъндев, Кольо Иванов, Селим Кадиров, Валери Райков, Иван Илиев и Петър Петров са привлечени като обвиняеми за престъпления по чл. 321 НК, чл. 155 НК и чл. 159в НК (общо по 17 пункта). Първите четирима са с мярка за неотклонение „задържане под стража“ (за Мъндев променена в „домашен арест“), а последните двама – с подписка. Другото досъдебно производство водено срещу Атанас Мъндев и негови приближени лица и № 72/08 г. по описа на НСлС, образувано от прокурор от ВКП на 04.06.2008 г. по преписка № 8609/08 г. Делото е образувано срещу Атанас Мъндев, Ваня Мъндева, Ангел Мъндев, Емил Трифонов, Петър Михайлов, Кольо Иванов и Селим Кадиров за престъпление по чл. 253, ал. 5 във вр. с ал. 3, т. 1 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26 НК, за това че в периода 2000-2008 г. в гр. Сливен и с. Бялковци, община Елена, след предварителен сговор помежду си извършили финансови операции и сделки с имущество и прикрили произхода, движението и действителните права върху имущество, за което са знаели, че е придобито от Атанас Мъндев чрез престъпление, като имуществото е в особено големи размери и случаят е особено тежък. По делото са привлечени като обвиняеми Атанас Мъндев (с мярка за неотклонение „задържане под стража“, променена от СОС в „домашен арест“) и Ваня Мъндева (с мярка за неотклонение „парична гаранция“). Установено е, че с придобити от престъпленията - рекет, трафик на хора и склоняване към проституция средства, групата е придобила значително имущество – недвижими имоти в гр. Сливен и с. Бялковци, община Елена. И двете дела са на етап предявяване на материалите, респ. изготвяне и внасяне в съда на обвинителни актове;

❖ Образувано е досъдебно производство № 333/08 г. по описа на ОДП – Варна срещу ОПГ „Фирмата“ в гр. Варна начело с Иван Славков, Веселин Данов и Веселин Жеков, за престъпления по чл. 321, чл. 155, чл. 159в и чл. 354а от НК. Ръководството и надзора на разследването по това досъдебно производство се осъществява от Окръжна прокуратура гр. Варна по преписка № 2846/08 г. и от ВКП по преписка № 13356/08 г. По делото са привлечени като обвиняеми Веселин Данов за престъпления по чл. 321, ал. 3, т. 1 НК, чл. 253 НК чл. 213а НК; Христо Данов – за престъпление по чл. 213а, ал. 3, т. 3 във вр. с ал. 1 НК и чл. 321, ал. 3, т. 2 НК; Петър Петров, Асен Живков, Симеон Симеонов, Ивайло Иванов и Гарине Кеворкян – за престъпления по чл. 321, ал. 3, т. 2 НК и чл. 155, ал. 5 във вр. с ал. 3 във вр. с ал. 1 НК; Веселин Жеков („Веселин Жеков“) за престъпления по чл. 321, ал. 3, т. 2 НК, чл. 155, ал. 5 във вр. с ал. 3 във вр. с ал. 1 НК и чл. 354а, ал. 2, т. 1 НК; Иван Славков – за престъпления по чл. 321, ал. 3, т. 1 НК, по чл. 155, ал. 5 във вр. с ал. 3 във вр. с ал. 1 НК и чл. 354а, ал. 2, т. 1 НК; и Пейчо Пейчев, Свилен Николов, Янко Колев (Каратиста), Александър Цанев и Румен Панев – за престъпления по чл. 321, ал. 3 НК. С постановление от 17.10.2008 г. горното досъдебно производство е обединено с досъдебно производство № 130/08 г. по описа на ОДП-Варна. Същото е образувано на 24.03.2008 г. По него са привлечени като обвиняеми за престъпления по чл. 321, ал. 3, т. 2 НК, чл. 159 В, чл. 155, ал. 3 НК и чл. 354а, ал. 2, т. 1 НК лицата Красимир Кирилов, Николай Хаджимихайлов, Стилиян Георгиев, Иван Янков, Ивелин Митев, Венцеслав Василев, Мартин Еланджиев и Красимир Чобанов. Допълнително са привлечени като обвиняеми за престъпления по чл. 321, ал. 3 и чл. 354а НК още две лица. Досега в хода на разследването е установено, че посочените по-горе обвиняеми лица участват в ОПГ наричана „Фирмата“, която на територията на гр. Варна и региона контролира доставките на наркотични вещества и проституцията в града. Разпитани са множество свидетели, иззети са

големи количества наркотични вещества, иззето е и оръжие. Делото е пред финализиране, респ. внасяне в съда на обвинителен акт;

❖ Макар и към настоящия момент да няма данни да е свързано с организирана престъпност, но с изключителен обществен отзвук и изключително голяма тежест на престъплението е друго досъдебно производство, по което активно работи прокурор от отдел IX^{-ти} на ВКП – делото за убийството на сестри Белнейски, заведено под № 46/08 г. по описа на НСлС. По това дело се осъществява ръководство и надзор от Окръжна прокуратура гр. Пазарджик по преписка № 7938/06 г. и от ВКП по преписка № 7938/06 г. До настоящия момент по досъдебното производство са събрани доказателства, даващи възможност за повдигане на обвинение на конкретно лице, а именно Лазар Колев. Поради това, че предстои извършването на множество процесуално-следствени действия към настоящия момент не може да бъде определен и срока в който ще приключи разследването по това досъдебно производство;

❖ Образувано досъдебно производство № 6-П/09 г. на ГД „ДП” – МВР срещу лицето Златомир Иванов, сочен като емблематична фигура на „престъпния свят”. Към настоящия момент Иванов е привлечен в качеството на обвиняем за престъпление по чл. 321, ал. 3, пр. 2 във вр. с ал. 6 и 7 във вр. с ал. 1, пр. 1 и 2 НК, за това, че в гр. София е образувал и ръководел ОПГ, създадена с цел да извършва престъпления по чл. 339, ал. 1-4 и чл. 354а НК. Установено е, че в продължителен период от време (2000 – 2008 г.), на територията на цялата страна Златомир Иванов е образувал и ръководел ОПГ с цел извършване на престъпления по чл. 339 и чл. 354а НК. Срещу обвиняемия е взета мярка за неотклонение „Задържане под стража”. Образувани са досъдебни производства и срещу други лица от обкръжението на Златомир Иванов, както следва: досъдебно производство № 50/08 г. по описа на ГД”БОП”, преписка № 23/2-225/08 г. на ВКП, преписка № 4-1-1158/08 г. на СГП, образувано срещу неизвестен извършител за това, че в град София организирал и ръководел ОПГ създадена с цел да върши престъпления по чл. 244, чл. 339 и чл. 354а НК. По делото се проверява дейността на дружеството, собственост на Златомир Иванов. Извършени са обиски, претърсвания и изземвания на документи, разпитани са свидетели;

Досъдебно производство № 42/07 г. на ГД”БОП”, преписка № 761-9-П-761/07 г. на ВКП, преписка № 12-0163/07 г. на СГП, образувано и водено срещу неизвестен извършител по чл. 321, ал. 3 във вр. с ал.1 НК за това, че от 2000 г. до сега в гр.София организирал и ръководел ОПГ с цел да извършва престъпления по чл. 339, ал. 1-4 и чл. 354а НК. По делото са привлечени като обвиняеми следните лица свързани със Златомир Иванов, Константин Върбанов (с мярка за неотклонение – парична гаранция в размер на 2000 лв.), Кирил Цветков, Слави Миленов и Емил Бадев – с първоначално определени мерки за неотклонение „задържане под стража” (впоследствие изменени).

❖ Събрани са данни за извършени от Христо Ковачки данъчни престъпления. В резултат на това срещу същия и приближения му Никифор Вангелов е образувано досъдебно производство № 168/08 г. по описа на ГД „Досъдебно производство” – МВР, по което са привлечени като обвиняеми за извършени от тях в периода 2005 – 2008 г. престъпления по чл. 257, пр. 1 (ДВ бр. 62/97 г.) във вр. с чл. 255, ал. 1 (ДВ бр. 62/97 г.) във вр. с чл. 26, ал. 1 във вр. с чл. 2, ал. 2 НК, по чл. 255, ал. 3 във вр. с ал. 1, т. 2, т. 6 и т. 7 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК и по чл. 321, ал. 6 НК. Ръководството и надзора на разследването по досъдебното производство, отличаващо се с изключителна сложност и огромен

обем, се осъществява от прокурори от СГП по преписка № 6725/08 г. и от ВКП по преписка № 15304/08 г.;

❖ Образувано е досъдебното производство № 27/06 г. по описа на НСлС срещу Евелин Банев (Брендо), Симо Карайчев, Моника Добринкова и Десислава Дишлиева за престъпления по чл. 321, ал. 3 във вр. С чл. 253, ал. 1 НК и по чл. 253, ал. 5 НК. Ръководството и надзора на разследването се осъществява от СГП по преписка № 402/06 г. и от ВКП по преписка № 32940/06 г. Предстои приключване на разследването.

В изпълнение на възложените им задачи, прокурорите от отдел IX^{ти} на ВКП са взели непосредствено и пряко участие в извършването на процесуално-следствените действия по отделните досъдебни производства по места, което е свързано с множество командировки на прокурорите в различни градове на страната и участието им в създаването на организацията по реализации и др. необходими за разследването по делата действия.

Наред с горната дейност по конкретни казуси (лица), прокурорите от отдела за отчетната 2008 г. са работили по общо 324 преписки (от които 135 секретни), при 297 за 2007 г. и 201 за 2006 г., или ръст от 9.1% спрямо 2007 г. и от 61% спрямо 2006 г. Така образуваните преписки на отдела представляват наблюдателни производства, по които е осъществявано ръководство и надзор на работата на съответните първоинстанционни прокуратури по престъпления, съдържащи признаци на организирана престъпност. От общия брой наблюдавани през 2008 г. в отдела 133 преписки (от които 63 секретни) са останали нерешени от предходния отчетен период.

Решените преписки през 2008 г. са 174 (от които 56 секретни), при 198 за 2007 г. и 126 за 2006 г., или намаление с 12% спрямо 2007 г. и увеличение с 38% спрямо 2006 г.

По отношение на сročността на приключване на преписките 35 са решени до 3 дни, 66 - до 1 месец, 29 – до 6 месеца и 44 – над 6 месеца. От решените в срок над 6 месеца, 37 преписки са от предходни години.

От общия брой преписки наблюдавани в отдела през 2008 г. са останали неприключени 150, при 133 през 2007 г. и 75 през 2006 г., или ръст с 12 % спрямо 2007 г. и със 100 % спрямо 2006 г.

От общия брой неприключени в края на отчетния период преписки - 1 е при наблюдаващия прокурор за решаване. Други 79 преписки представляват наблюдателни производства, образувани за осъществяване на ръководство и надзор от прокурорите от отдела на работата на съответните първоинстанционни прокуратури по досъдебните производства и преписки, образувани за престъпления от особен обществен интерес. Работата по делата по тези преписки продължава в първоинстанционните прокуратури продължава. Част от тези преписки са и посочените по-горе като примери преписки в отдела, образувани срещу лидери на организирани престъпни групи.

От останалите нерешени през 2008 г. преписки в отдела - 66 са чакащи окомплектоване (при 87 за 2007 г. и 16 за 2006 г.). От органите на МВР по възложени предварителни проверки от ВКП не са върнати 4 преписки (при 10 за 2007 г. и 4 за 2006 г.). От невърнатите от МВР преписки 2 са извън срока, определен от наблюдаващия прокурор или от Главния прокурор за извършване на проверката, а по 1 - този срок е превишен с над 3 месеца. От чакащите общо 66 преписки, 3 не са върнати за срок над 1 месец.

На специален надзор в отдела са взети 18 преписки и 178 досъдебни производства, при 125 досъдебни производства за 2007 г. и 91 за 2006 г., или ръст от 42.4% спрямо 2007 г. и 95.6% спрямо 2006 г.

От взетите на специален надзор в отдела досъдебни производства 47 са внесени

от първоинстанционните прокуратури в съда с обвинителни актове, или споразумения за одобрение, при 58 за 2007 г. и 27 за 2006 г., или намаление от 18.9% спрямо 2007 г. и ръст от 74% спрямо 2006 г. От досъдебните производства взети на специален надзор 10 са прекратени от първоинстанционните прокуратури.

По взетите на специален надзор в отдела преписки от първоинстанционните прокуратури са образувани 22 досъдебни производства, а по 13 преписки е постановен отказ за образуване на досъдебно производство.

През отчетния период 101 преписки (от които 76 секретни) не са взети на специален надзор от ВКП поради това, че не отговарят на критериите на надзора.

По реда на инстанционния контрол са решени 5 секретни преписки, от които по една акта е потвърден, а по 3 е постановена отмяна. На основание чл. 243, ал. 9 НПК е потвърдено прекратяването на едно наказателно производство, а по отношение на 3 е постановена отмяна на постановлението за прекратяване.

Досъдебните производства, разследвани в екип с участието на прокурор от отдела през 2008 г. са общо 23 (10 секретни), от които по 7 разследването е продължило повече от 6 месеца.

Други дейности на отдела:

По 108 досъдебни производства е продължен срока за разследване.

В течение на отчетния период от прокурорите в отдела са дадени и 2153 указания, разпореждания и са изготвени напомнителни писма, по 5 досъдебни производства е постановено разкриване на банкова и данъчна тайна, по 3 преписки са продължени сроковете за проверка съгласно указание № И-281/06 г. на Главния прокурор, 79 преписки са изпратени по компетентност на друг отдел от ВКП или други органи, а по 34 преписки са възложени предварителни проверки от прокурор от отдела, при 6 възложени проверки за 2007 г. и 4 за 2006 г.

За 2008г. са разрешени две контролирани доставки.

Прокурорите от отдел IX^{ти} са взели участие и в семинари, конференции, комисии. Изготвили са становища и доклади във връзка с предвидени законодателни промени, участвали са в експертни работни групи и съвместни проекти на прокуратурата с национални и чуждестранни институции.

Отделът участва в разработването на две споразумения за създаване на международни съвместни екипи за разследване с Прокуратурата на ФР Германия и Р Румъния. Осигурено е участие на прокурори от отдела в съвместните екипи, в т.ч. – командироване на прокурор до Румъния.

Прокурори от отдел IX^{ти} са взели участие като членове и в работата на различни Комисии на национално и Европейско ниво – Национална комисия за борба с трафика на хора. В тази връзка прокурор от отдела е участвал в множество семинари по апелативни райони (Варна, Бургас, Пазарджик, София), за създаване на транснационален механизъм за рефериране на жертви на трафик на хора. По това направление същият прокурор е взел участие в работата в Холандия на Комисия, занимаваща се с проблемите на трафика на хора, както и в Норвегия, за реализацията на българо – норвежкия проект „Спри трафика на хора”.

В отдела непрекъснато се провеждат и срещи с прокурори от долу стоящите прокуратури за уеднаквяване на практиката и решаване на практически въпроси.

От изложеното, може да се направи обобщения извод, че е налице увеличение на делата, образувани и водени срещу организирани престъпни групи и е подобрена работата по ръководството и надзора по тези делата от специализирания IX отдел. В тази връзка се отчита и прецизиране на повдигнатите обвинения по чл. 321 НК, с посочване на конкретните престъпления по други текстове от НК, за извършване на които групата е създадена, респ. са извършени съответните деяния.

РАЗДЕЛ IV

ДЕЙНОСТ НА ВЪРХОВНАТА АДМИНИСТРАТИВНА ПРОКУРАТУРА

1. Структура и организация на дейността. Обобщени данни и анализ. Средна натовареност на прокурорите.

Изпълнението на основните функции, възложени на Прокуратурата с чл.127, т. т. 5 и 6 от Конституцията на Република България относно надзора за спазване на законността в двуинстационното съдебно производство по административни дела през 2008 г. се осъществяваше от прокурорите от отдел „Административносъдебен надзор” /АСН/ във Върховната административна прокуратура /ВАП/ и от окръжните прокуратури. Качественото изпълнение на тези конституционно възложени функции на прокуратурата е от съществено значение, с оглед предявяваните високи изисквания към дейността на съдебната власт след присъединяването на България към Европейския съюз. Едно от тези изисквания е осигуряване надзор за законност върху актовете и действията на администрацията, поради което дейността на ВАП през отчетната година бе насочена главно към гарантиране максимална защита на правата и законните интереси на гражданите и юридическите лица.

Осъществяването на административносъдебния надзор с участието на прокурор в съдебните заседания по насрочените във Върховния административен съд дела през 2008 г. се осигуряваше само от прокурорите, работещи в отдел АСН във ВАП. Върху дейността по административносъдебния надзор на ВАП през 2008 г. съществено влияние оказваше голямата динамика в числения състав на отдел АСН. При щат от 1 прокурор, завеждащ отдел и 26 прокурори, през периода, административносъдебният надзор се осъществяваше до м. май 2008 г. от 24 прокурори /пет от които командировани/ и от 22, съответно 23 прокурори, през м. юни и м. септември 2008 г. Тази динамика в състава на отдела неминуемо доведе до сериозни затруднения при подготовката на прокурорите за участие в съдебните заседания по административни дела на ВАС. След провеждането на конкурсите за попълване съставите на органите на съдебната власт и встъпването в длъжност на спечелилите конкурса във ВАП, със Заповеди на главния прокурор № 3134/15.09.2008 г. и № 3227/01.10.2008 г., в състава на отдел АСН бяха разпределени 5 прокурори, единият от които командирован, но пък през м. октомври 2008 г. във ВКП от отдела бе командирован 1 прокурор. На практика само през последните 2 месеца на годината отделът е работил в състав от 26 прокурори и прокурор, завеждащ отдел, след като от м. ноември 2008 г. в него бе командирован прокурор от Софийската окръжна прокуратура. Така в края на 2008 г. в щатния състав на отдел АСН съществуват 2 незаети прокурорски бройки. Към отдела са разпределени и двама прокурорски помощници. От така очертаната динамика в числения състав на отдел АСН се вижда, че в него през 2008 г. реално са работили 1 прокурор, завеждащ отдел, и 24 прокурори /при щат 26/.

Общо през годината прокурорите са участвали в 826 открити съдебни заседания по насрочени в тях 11 194 административни дела на тричленни и петчленни съдебни състави на ВАС, от които са решени 9 236 дела. За предходните две години тези цифри са съответно – 814 заседания по 9 898 административни дела за 2007 г. и 783 заседания по 11 214 административни дела за 2006 г. След известно намаление на общия брой на административните дела, по които е участвал прокурор през 2007 г., което може да се обясни с отпадането на задължителното участие в първоинстационното съдебноадминистративно производство след влизането в сила на дял III от АПК на 01.03.2007 г., през 2008 г. е налице значително увеличение на броя на делата /с близо 13%/ с участие на прокурор, при увеличен брой и на

откритите съдебни заседания. Тези данни потвърждават направената и през 2007 г. констатация за увеличеното натоварване в дейността по административносъдебния надзор, независимо от промените в регламентирането на това участие с новия АПК.

Средната натовареност на прокурор от отдела за годината е участие по приблизително 448 /447,76/ административни дела в по 33 съдебни заседания, което за времето, през което са заседавали съставите на ВАС, без съдебната ваканция, представлява средната месечна натовареност на прокурор с участие в 3,3 съдебни заседания със средно по 13,5 административни дела на заседание /срещу 3,25 заседания с по 12 административни дела месечно за 2007 г./ . От тези цифри се вижда, че са увеличени както броят на съдебните заседания, така и броят на насрочените в тях административни дела. Това се дължи, както на общото увеличение през 2008 г. на насрочените във ВАС дела в открити съдебни заседания, така и на обстоятелството, че повече от 6 тричленни състава всъщност включват по 4 съдии, включително и командировани във ВАС. Следва обаче да се подчертае, че благодарение на създадената организация и проявената отговорност и дисциплинираност от прокурорите в отдела, през 2008 г. не бе допуснато неизпълнение на задълженията по осъществяването на административносъдебния надзор.

В борбата за утвърждаване върховенството на закона, на фона на повишените европейски изисквания, предявени към българската съдебна система, ефективното упражняване на прокурорския надзор за законност придобива все по-голямо значение.

По силата на Конституцията прокуратурата следи за спазване на законността на всички нива на администрацията, икономиката, дейността на контролните органи и като част от системата на съдебната власт е оправомощена активно да защитава обществения интерес и законните права на гражданите.

С оглед приоритетите в утвърдената Стратегия за развитие на прокуратурата 2007-2009 г., през отчетната 2008 г. дейността на отдел НЗЗОИПГ във ВАП по надзора за законност беше насочена в следните основни направления:

- осигуряване на законосъобразност при издаването на административни актове от органите на държавната и местната власт и управление, от специализираните контролни органи и от органите с контролни функции;
- постигане на точно и еднакво прилагане на закона спрямо всички в дейността на административните органи по издаване на административни актове;
- законосъобразно реализиране на контролната и санкционна дейност във връзка с издаваните административни актове от специализираните контролни органи и органите с контролни правомощия;
- осъществяване на надзор за законност в дейността на административните органи и спрямо административните актове в икономически и социални области по проблеми, представляващи значим обществен интерес и засягащи правата на гражданите.

Под ръководството на отдела беше подобро планирането на дейността по надзора за законност в териториалните прокуратури, както и самата организация по подготовката и извършването на проверки за законност. В това направление, в началото на годината беше извършено разпределение на прокурорите в отдела по апелативни райони, чрез което беше постигнат по-пряк и непосредствен контакт с прокурорите, работещи по надзора за законност в съответните апелативни, окръжни и районни прокуратури. Подобриха се връзките с териториалните прокуратури, създадоха се по-добри условия за оказване на необходимата помощ и съдействие. Тази организационна форма се оказа удачна както за уеднаквяване на практиката по прилагане на закона, подобряване на подготовката и ефективността при изпълнението

на възлаганите проверки за законност от национален мащаб, така и за осъществяване на по-близък контрол върху работата по надзора за законност в отделните прокуратури.

През отчетния период прокурорите от отдел НЗЗОИПГ са работили общо по 387 преписки /при средна натовареност – 77,4 спрямо броя на преписките/. За предходните две години броят на преписките е съответно 391 за 2007 г. и 526 за 2006г.

Спецификата на работата по надзора за законност изисква да се отбележи, че според общия брой проверени от прокурорите от отдела административни актове – 1 974 /индивидуални, общи, нормативни, вътрешнослужебни/, средната натовареност е 395 акта, при 291 акта за 2007 г. и 144 акта за 2006 г.

Поради особения характер на упражнявания от отдела надзор за законност, обективна преценка за действителната натовареност не може да се направи само от цифровите показатели на статистическите данни.

Значителен е обемът на материалите, които се изискват, обработват, проучват и обобщават, особено при някои от мащабните проверки за законност, извършени от отдела през 2008 г. Има преписки и проверки, актовете и документите по които заемат 3, 4, 5 и повече тома – например пр. № 499/2007г., И-52/2008г., И-7/2008г., И-72/2008 г., И-70/2008 г., пр.644/2008 г., пр.82/2008 г. и др.

През 2008 г. отдел НЗЗОИПГ работи с щатен състав от 6 прокурори. На практика реално са работили 5 прокурори. В отдела през определени периоди на годината бяха командировани последователно трима прокурори, които след изтичането на шестмесечния срок по ЗСВ, напуснаха отдела. По-трайно решение настъпи през есента на 2008 г., след финализиране на проведените от ВСС конкурси /чрез атестиране/ и встъпване в длъжност на преназначените във ВАП трима прокурори. С командироването /от 01.11.2008 г./ на работа в отдела на още един прокурор беше обособен възможният кадрови състав на отдела на този етап. В тази връзка следва да се подчертае, че е налице тенденция към постоянно нарастване на обема и обхвата на проверяваните административни актове, както и към разширяване и разнообразяване на предмета на прокурорските проверки за законност, извършвани както от ВАП, така и от териториалните прокуратури по указания на ВАП, което изисква за постигане на пълното му кадрово и организационно изграждане, отделът да бъде попълнен с още един прокурор.

Неизменно растящата необходимост от специализация на прокурорите, работещи по надзора за законност /респективно административносъдебния надзор/, трябваше да намери решение със създаването на административните отдели в окръжните прокуратури. В организационно отношение, в края на 2007 г. такива отдели бяха създадени в рамките на щатове на окръжните прокуратури. През 2008 г. работещите в тях прокурори трябваше да поемат основната тежест и отговорност за срочното, качествено и ефективно осъществяване на дейността по надзора за законност и административносъдебния надзор в окръжните прокуратури. С цел създаване на обективни предпоставки, активизиране на дейността и гарантиране успешната работа на създадените административни отдели, главният прокурор издаде Заповед № 797/11.03.2008 г., с която разпореди прокурорите от административните отдели да осъществяват дейността по надзора за законност и да участват по административни дела пред съответния административен съд, с оглед на което на тези прокурори не следва да се възлагат задачи, несвързани със служебните им функции по надзора за законност и административносъдебния надзор.

През отчетната година беше констатирано, че по обективни или субективни причини, в редица окръжни прокуратури Заповед № 797/2008 г. на главния прокурор не се спазва. На прокурорите, определени да работят в административните отдели, се

възлагат задачи по един или няколко други надзора, което затруднява или изключва възможността за тяхната специализация и до голяма степен влияе върху ефективността на работата по надзора за законност. В такива случаи, въпреки огромния обем разнородна дейност, в много окръжни прокуратури, благодарение на добрата подготовка, професионалния опит, желанието за работа по този надзор и високата самодисциплина на прокурорите от административните отдели, са отчетени успехи в работата и по надзора за законност.

С цел подобряване организацията на работа и запознаване отблизо с проблемите в отделните териториални прокуратури, през м. ноември 2008 г. прокурорите от отдела извършиха проверки в петте апелативни прокуратури. На проведените работни съвещания в присъствие и на прокурорите от административните отдели в окръжните прокуратури, работещи по надзора за законност, бяха разисквани и обсъдени проблемни въпроси, предстоящи задачи и приоритети на дейността по надзора за законност, като беше обърнато специално внимание на необходимостта от точно изпълнение на Заповед № 797/2008 г. на главния прокурор.

През годината продължи утвърждаването на положителната практика в районните прокуратури да се обособяват звена от прокурори, работещи преимуществено по надзора за законност. Необходимо е обаче да се създадат условия за специализация в спецификата на работа по този надзор във всички районни прокуратури.

Известно е, че в борбата за законност важна роля е отредена на изградената и действаща в страната контролна система. В тази връзка взаимодействието на прокуратурата с контролните органи /централни и териториални/ има съществено значение. През отчетния период продължи утвърждаването на практиката, предприемането на мащабни проверки, обхващащи територията на цялата страна, да се предхожда от провеждането на работни срещи с ръководствата на съответния централен контролен орган, с цел по-добро организиране на проверката и осигуряване на нейната ефективност. В това направление, през 2008 г. бяха проведени работни срещи и се задълбочиха контактите с ДНСК, ИА ГИТ, АДФИ, КЗП, ДАГ, КФН, ДАНС, МВР, ИА АА, главния здравен държавен инспектор, Националната занаятчийска камара, както и с различни дирекции с контролни функции в системата на МРРБ, МОСВ, МОН, МЗП, МИЕ и пр.

През 2008 г. за първи път, въз основа на подробно указание, изготвено от ВАП /И-29/2008 г./, окръжните и районните прокуратури в страната организираха и осъществиха постоянен надзор за законност по отношение на административните актове, издавани от областните управители, общинските съвети и кметовете на общини. Този способ за проверка законосъобразността на издаваните от органите на местната държавна и общинска власт и управление административни актове /индивидуални, общи и нормативни/ ще продължи. Освен своевременна намеса на прокуратурата за отмяна на незаконосъобразни административни актове, тази форма за осъществяване на текущ надзор за законност има и своя превантивен ефект спрямо административните органи, издаващи такива актове.

2. Дейност на отдел „Административносъдебен надзор” във ВАП.

2.1. Участие по закон в съдебни заседания по административни дела.

Общо през годината прокурорите от отдел АСН са участвали по закон в съдебни заседания по 10 675 административни дела /срещу 9 374 за 2007 г./, както следва:

– Прокурорите са участвали задължително съгласно изричната разпоредба на

чл. 192 АПК през 2008г. по 65 дела /вкл. и по отложени/ за атакувани **подзаконови нормативни административни актове** /срещу 31 такива дела за 2007 г./. Налице е двойно увеличение на този вид участие на прокурорите в съдебните заседания на ВАС.

Работата на прокурорите по тези дела изисква значително повече време при подготовка на съдебните заседания в сравнение с другите дела. В повечето случаи при подготовката се налага прокурорите да извършват допълнителни справки с практиката на Конституционния съд, решенията на ВАС по дела за подобни нормативни актове, съобразяване на посочени от страните актове на органите на Европейския съюз и др.

– През 2008 г. основната дейност на прокурорите от отдела е участието в **касационните производства** пред ВАС, което е задължително, съгласно изричната разпоредба на чл. 217, ал. 2 АПК. Прокурорите са участвали общо в 9503 касационни дела на тричленни и петчленни състави на ВАС, срещу 8531 за 2007 г. или увеличение с 11,39%. Като относителен дял участието в касационните производства представлява 89% от всички административни дела, по които участието на прокурор е задължително по закон.

Концентрирането на усилията на прокурорите в осъществяването на административносъдебния надзор за законност предимно в касационните производства с разпоредбите на АПК е удачно законодателно решение и определено дава възможност за по-добра подготовка за съдебните заседания.

– През 2008 г. прокурорите от отдела са взели участие съгласно разпоредбите на чл. 236, във вр. с чл. 217, ал. 2 АПК и по 1107 **частни административни производства** по насрочени за разглеждане в открито съдебно заседание частни жалби /срещу 516 за 2007 г./. Налице е двойно увеличение на участието по тези дела, като се отнася главно за частни производства по чл. 160, ал. 2 във вр. с чл. 159, т. 4 и 5 АПК, в които са разгледани въпросите относно липсата на правен интерес от оспорването или неговата просроченост.

2.2. Участие по преценка в дела, представляващи важен държавен или обществен интерес, съгласно Указание И-60/26.02.2007 г. на главния прокурор и по лична преценка на прокурора.

– Прокурорите от отдел АСН са участвали през 2008 г., съгласно **Указание № И-60/26.02.2007 г.** на главния прокурор, по 489 административни дела на ВАС, срещу 301 такива дела за 2007 г., или увеличението е с 38%, което се дължи главно на участието по значителен брой дела по жалби срещу решения на ВСС относно конкурсите за попълването състава на органите на съдебната власт. Отнася се главно за дела по Закона за съдебната власт, Закона за защита на конкуренцията, Закона за убежището и бежанците, Закона за опазване на околната среда и др.

– През 2008 г. прокурорите от отдела са участвали и в 30 административни дела по **своя лична преценка** /срещу 223 дела за 2007 г./. Намалението е обяснимо с оглед обстоятелството, че в началото на 2007 г. във ВАС се разглеждаха редица дела, започнали по реда на ЗВАС и ЗАП със задължително участие на прокурор, които след 01.03.2007 г. се довършваха по реда на АПК. Следва да се има предвид и обстоятелството, че в Указание № И-60/2007 г. на главния прокурор сравнително всеобхватно са посочени случаите на наличие на държавен или обществен интерес. Това са главно административни дела по ЗСВ, ЗЗК, Закона за обществените поръчки, Закона за достъп до обществена информация и ЗМВР.

2.3. Подадени прокурорски актове до съда и резултати по тях.

– През 2008 г. е налице съществено активизиране в дейността на отдел АСН във ВАП, свързана с **тълкувателната дейност на ВАС**, която има пряко отношение към осигуряване на равенството на гражданите пред закона в административното производство и към премахването и ограничаването на предпоставките за корупционни практики и е проявление на възложения на ВАС от Конституцията върховен надзор за точното и еднакво прилагане на законите в това производство. В резултат на въведения от прокурора, завеждащ отдела, нов начин на месечно отчитане на работата по надзора, прокурорите своевременно сигнализират за констатирана от тях противоречива или неправилна съдебна практика. Особено полезна се оказва и работата на прокурорските помощници в отдела по възложените им задачи за издирване на противоречиви съдебни решения на съставите на ВАС. През годината главният прокурор е отправил 4 искания до Общото събрание на колегиите във ВАС за издаване на тълкувателни решения относно противоречива съдебна практика по следните въпроси – относно основанията за отказ за издаване или продължаване на срока или за отнемане на разрешенията за дейности, свързани с взривни вещества, огнестрелни оръжия и боеприпаси; за дължимостта на обезщетения за вреди, причинени на граждани от незаконосъобразни действия или бездействия на длъжностни лица от Агенцията за приватизация във връзка с прехвърляне на инвестиционни бонове; относно характера на срока по чл. 155, ал. 1 ДОПК за произнасяне на решаващия орган и възможността за продължаването му, както и за допустимостта на съдебен контрол върху заповедите за настаняване в специални домове на чужденци, на основание чл. 44, ал. 6 и ал. 8 от Закона за чужденците в Република България. Същевременно работни групи от прокурори в отдел АСН са изготвили и становища до заместника на главния прокурор във връзка с участието му в Общото събрание на колегиите във ВАС при разглеждане на 8 искания за издаване на тълкувателни актове относно противоречива съдебна практика.

– Общо през 2008 г., срещу постановените от тричленните състави на ВАС съдебни актове, са подадени от прокурори от отдела **5 касационни протеста** до петчленен състав. За предходните години тези цифри са съответно 15 за 2007 г., 3 за 2006 г. и 4 за 2005 г. Значителното увеличение през 2007 г. се дължеше на проявената възискателност при упражняване на новите правомощия, предоставени на прокурорите с новия АПК, и проблемите, свързани с неговото прилагане в началния период. С протестите са атакувани съдебни актове на тричленни състави, с които са отменени разпоредби от Правилника за организацията и дейността на ВСС и неговата администрация относно реда за свикването на заседанията му; съдът се е произнасял по законосъобразността на Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията; по дисциплинарни наказания, наложени от ВСС, и относно приложението на разпоредби на ЗСПЗЗ и Закона за собствеността. От подадените протести един е уважен, а останалите четири са оставени без уважение. При анализирането на отхвърлените протести се констатира, че неуважаването им се дължи не на липсата на обосноваване или пороци и пропуски при изготвянето им, а на значителната сложност на материята и наличието на съществени спорни моменти при прилагането на посочените по-горе актове на ВСС и на Министерския съвет.

– Прокурорите от отдела са разгледали и решили през 2008 г. общо 885 преписки от административносъдебен характер, срещу 542 преписки за 2007 г. и 320 за 2006 г. Значителното увеличение /с 63%/ се дължи главно на кореспонденцията с ВАС при прилагането на новите разпоредби на АПК, свързани с уведомяването на прокурора като страна в съдебноадминистративното производство. Всички преписки са разпределяни между прокурорите при спазване на принципа на случайния подбор, прилаган чрез специална компютърна програма, като тези, свързани с изпратени от

ВАС уведомления и материали по конкретно дело, са разпределяни на прокурора, участвал в съдебното заседание по делото за вземане на отношение и евентуално протестиране на съдебния акт. Прокурорите са се произнасяли почти по всички преписки в срок до 7 дни /99%/, като по останалите удължаването на срока се дължи на изискване на допълнителни материали и сведения от лицата и органите или на изчакване произнасянето на ВАС със съответния съдебен акт, свързан с решаването на въпроси относно наличието на основание за намесата на ВАП по реда на административносъдебния надзор.

2.4. Проблеми и предложения.

Основен проблем, който оказваше съществено влияние върху цялостната работа на отдел АСН през 2008 г., бе кадровото попълване на неговия щатен състав. За решаването на този проблем в края на годината бяха предприети мерки от ръководството на Прокуратурата чрез командироване на прокурори и обявяване на свободните места пред ВСС. Със свое решение от 17.12.2008 г. ВСС обяви свободните 2 длъжности във ВАП за прокурори. След компютърното им разпределение, заедно със свободните длъжности във ВКП, за заемането им чрез конкурс чрез атестиране и конкурс за първоначално назначаване, ВСС следва да обяви незабавно съответните конкурси.

Проблемите, които възникват при прилагането на законите и другите подзаконовни нормативни актове, обикновено се дължат на неточна или непълна формулировка на правните норми или на липса на дефиниране на използвани за нуждите на съответния нормативен акт понятия. При констатирана противоречива съдебна практика във ВАС в такива случаи, отдел АСН е сезирал главния прокурор, с оглед правомощията му по чл. 125 ЗСВ. Такъв например бе случаят относно проблемите, които пораждаше липсата на легална дефиниция на понятието „обществен ред” в Закона за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите, което наложи сезирането на Общото събрание на колегиите във ВАС и приемането от него на Тълкувателно решение № 4/06.06.2008 г.

В края на 2008 г. възникна проблем във връзка с различната практика на състави от ВАС относно възможността за сезиране на административните съдилища с протести от районните прокуратури при упражняването на надзора за законност на административните актове, както и относно дължимостта от прокуратурата на разноси при отхвърляне на подаден до административния съд протест или при неговото оттегляне, така и на такса за съобщаване чрез обявление в Държавен вестник при подаден протест срещу подзаконов нормативен акт. За разрешаването на този проблем, в началото на 2009 г., главният прокурор е отправил искане на основание чл. 125 ЗСВ до Общото събрание на колегиите във ВАС за издаване на тълкувателно решение.

Проблеми при правоприлагането създават и редакциите на разпоредбите на § 2 от ПЗР на Наредбата за медицинската експертиза на работоспособността и § 3 от ПЗР на Закона за здравеопазването относно пожизненото определяне степен на трайно намалена работоспособност при навършване на 65-годишна възраст. По този въпрос е налице произнасяне на тричленен състав на ВАС с решение № 14578/29.12.2008 г. по адм. д. № 6052/2008 г. за законосъобразност на § 2 от ПЗР на Наредбата за медицинската експертиза на работоспособността, което не е влязло в сила. Ако след произнасянето на петчленен състав по това решение се констатира противоречива съдебна практика на административните съдилища, разрешаването на въпроса ще следва да стане чрез тълкувателен акт на Общото събрание на колегиите във ВАС.

С оглед изтичането на почти двегодишен период от приемането на Указание № И-60/26.02.2007 г. на главния прокурор относно участието на прокурорите по

преценка в дела, представляващи важен държавен или обществен интерес, и значителните законодателни промени, относно административното право, следва да се извърши актуализация на посоченото указание. В него е удачно да намерят място новите разпоредби на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси, Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети, на новия Закон за защита на конкуренцията, както и измененията в редица други закони.

От посочените по-горе данни за дейността на отдел АСН през 2008 г., могат да се направят следните изводи.

– Налице е увеличение на общия брой на съдебните заседания и значително увеличение на административните дела с участие на прокурор и на броя на преписките в сравнение с 2007 г., като тези данни, съпоставени с намаления прокурорски състав през периода, говорят за едно значително натоварване в работата по административносъдебния надзор.

– Значително е намалението при участието на прокурорите от отдела по лична преценка в първоинстанционни дела, което е обективно обусловено от новите разпоредби на АПК относно това участие.

– Запазва се тенденцията от миналата година за активизиране на дейността по административносъдебния надзор, свързана с тълкувателната дейност на Върховния административен съд и упражняване правомощието на главния прокурор по чл. 125 ЗСВ – за отправяне на искания за издаване на тълкувателни решения.

В резултат на анализирането на данните в докладите за дейността по административносъдебния надзор през годината, могат да бъдат направени следните **предложения** за основните направления, в които следва да бъде насочена **през 2009 г.** дейността на прокурорите, работещи по този надзор:

– оказване на методическа и организационна помощ от страна на отдел АСН във ВАП на апелативните прокуратури и на административните отдели в окръжните прокуратури при работата им по надзора;

– изготвяне от отдел АСН на проект за актуализация на Указание № И-60/26.02.2007 г. на главния прокурор относно участието на прокурорите по преценка в дела, представляващи важен държавен или обществен интерес, който да се предложи чрез заместника на главния прокурор и ръководител на ВАП за утвърждаване от главния прокурор;

– провеждане на квалификационни мероприятия и организиране обучението на прокурорите, работещи по надзора, особено в областта на приложимото в административното производство европейско законодателство, включително и чрез съвместни програми с Националния институт на правосъдието;

– стриктно осигуряване спазването на Указание № И-60/2007 г. на главния прокурор относно участието на прокурорите по преценка в административни дела, когато това се налага от важен държавен или обществен интерес;

– повишаване активността на прокурорите, участвали в съдебните заседания, за да се осигури своевременно протестиране на незаконосъобразните съдебни актове.

3. Дейност на отдел „Надзор за законност, защита на обществения интерес и правата на гражданите”.

3.1. Създадена организация на работата по надзора за законност, обем и основни области, в които е осъществяван надзор за законност през 2008 г. и сравнение с предходните две години.

През отчетната година беше усъвършенствана организацията на работа по надзора за законност в отдел НЗЗОИПГ. Подобри се планирането на дейността,

утвърди се екипността в работата. Предвидените по плана проверки за законност бяха подбрани след предварително обсъждане с прокурорите в отдела по въпроси от значим обществен интерес в областта на безопасността на труда, незаконното строителство, околната среда, защитата правата на децата в социалните домове.

Бяха извършени и контролни проверки във връзка с отстраняване на установените при проверките през 2007 г. закононарушения:

- по прилагане на чл. 28, б., „а” ЗАНН относно квалифициране на маловажните случаи на нарушения по ЗДвП;

- по спазване на ЗУО при търговията с черни и цветни метали;

- по указание на ВАП, окръжните и районните прокуратури в страната провериха повторно спазването на изискванията по чл. 195-196 ЗУТ относно регистриране и премахване на опасни, негодни, застрашени от самосрутване сгради и предприятиите от общините мерки след проверките на ОП през 2007 г.;

- по спазване на КТ и ЗЗБУТ във фирма „Челопеч Майнинг” АД за осигуряване на безопасни условия на труд.

През отчетния период по образуваните преписки прокурорите от отдела са извършили по-голям брой проверки – общо 306, при 221 за 2007 г. и 98 за 2006 г. В сравнение с 2007 г. /107/, през 2008 г. е по-голям броят на проверките по способа на чл. 145, ал. 1, т. 3 ЗСВ – чрез възлагане на контролни органи – 158, при които са разкрити 5702 закононарушения. При 164 от проверките е използван методът на чл. 145, ал. 1, т. 1 ЗСВ. През отчетната година двойно повече са били проверките, извършени лично от прокурора – 24, при 12 за 2007 г. Намира потвърждение преценката, че най-резултатна се оказва практиката да се използват едновременно различните методи по чл. 145, ал. 1 ЗСВ.

Анализът на данните за дейността на отдела определено сочи по-активна и по-задълбочена работа – увеличен е броят на разкритите нарушения /312/, освен тези, установени при възложените от ВАП проверки на контролните органи. Значителен е броят на образуваните преписки и досъдебни производства по материали и проверки по надзора за законност – 71; повече са постановените прокурорски актове по реда на чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ, насочени към отстраняване на закононарушенията и на условията и причините, които ги пораждат. През 2008 г. прокурорите от отдела са изготвили 35 предложения, при 32 – за 2007 г. и 12 за 2006 г. По 3 преписки ВАП се е намесила по реда на чл.99-102 АПК с искане до административния орган за възобновяване на административни производства по влезли в сила административни актове. В други случаи бяха дадени конкретни указания за подобни действия на Окръжната прокуратура В. Търново и СГП спрямо административни актове на общинската администрация.

През годината са подадени повече протести срещу незаконосъобразни административни актове – 5, при 2 за 2007 г., /през 2006 г. няма подадени протести/.

3.2. Планирани и извършени проверки за законност /примери/ – ефективност на проверките, в т.ч. на различните способи за проверка, проблеми по прилагане на закона.

През 2008 г. предметът на планираните проверки за законност, реализирани от отдел НЗЗОИПГ, беше насочен към актуални и значими въпроси, относно законосъобразността в дейността и административните актове на инвестиционните посредници; при управлението на складове и обекти за търговия с акцизни стоки; в автомобилната администрация, относно осигуряване на предпътния медицински контрол на водачите; по спазване изискванията за здравословни условия в компютърните зали; по спазване разпоредбите на Закона за закрила на детето /ЗЗД/;

Закона за социалното подпомагане /ЗСП/ и подзаконовите нормативни актове, регулиращи защитата правата на децата, настанени в социални домове; в дейността и актовете на Фонд РПИ /сега НА ПИ/; относно законосъобразността на санкционните актове на МОСВ и РИОСВ по опазване на околната среда и др.

Специално внимание беше отделено на контрола при планиране на задачите по надзора за законност в апелативните, окръжните и районните прокуратури.

През изминалия период по-активно беше използван професионалният капацитет на експертите и специалистите от различните контролни органи. Някои от проверките се насочиха към области и въпроси на законността, които по същество съдействат в борбата със сивата икономика – например проверката, възложена на Националната занаятчийска камара; проверката за законност по разходване на отпуснатите през 2007 г. на общините средства за справяне с последиците от наводненията /възложена на Агенцията „Държавна финансова инспекция“/; проверката в дейността и актовете на органите за управление на пътищата; проверката, възложена на Главната инспекция по труда по спазване на Кодекса на труда и ЗЗБУТ в строителството.

Наред с проверките, предвидени по плана за 2008 г., и тези по инициатива на прокурора, през изминалата година по повод сигнали, жалби, заявления на граждани, длъжностни лица, неправителствени организации и ЮЛ, бяха осъществени значими проверки в защита на обществения интерес, правата на гражданите, европейските приоритети и пр., в резултат на които бяха разкрити и отстранени значителен брой закононарушения – в областта на околната среда /национални паркове/, здравеопазването, незаконното строителство, регулаторните режими, въведени в нарушение на ЗОАРАКСД и законосъобразната практика на ОС ЗГ при възстановяване собствеността върху земеделски земи.

Освен извършените тематични проверки по утвърдения план за дейността през 2008 г., отдел НЗЗОИПГ във ВАП многократно се самосезира по проблеми от значим обществен интерес – по повод публикации в печатни и електронни медии, съдържащи данни за сериозни закононарушения, законосъобразни актове или законосъобразна дейност на органите на държавната и местната администрация. Такъв извод следва от броя на образуванията през годината по инициатива на прокурорите 170 преписки, по които са предприети проверки, при 98 за 2007 г., /за 2006 г. липсват конкретни данни/. Значителният ръст на извършените проверки през 2008 г., инициирани от прокурорите от отдела, е показател за повишена активност, насочена към своевременно реагиране в случаите на данни за нарушения или законосъобразни административни актове в области от значим обществен интерес. През годината, по инициатива на ВАП се извършиха следните по-значими проверки по реда на надзора за законност:

- по спазване разпоредбите на Правилника за устройството и дейността на възпитателните училища, интернати и социално-педагогическите интернати в страната /И-82/2008 г./;

- по спазване на Закона за вероизповеданията /пр. 499/2007 г./;

- по спазване на ЗВО, във връзка с данни за прием и обучение на студенти от нелегитимни университети;

- по спазване задълженията на ОбС по ЗЗЖ да приемат програми и да определят места за временни приюти във връзка с ограничаване популацията на бездомните кучета /И-53/2008 г./;

- по спазване на ЗП и ППЗП в дейността и актовете на ОПУ и НАПИ и в дейността и актовете на Общинската администрация по спазване на ЗП и ППЗП, регулиращи изграждането, поддържането и ремонта на общинските пътища, както и законосъобразното и ефективно реализиране на контролно-санкционните

правоомощия на общините /проверката се реализира от ВАП за републиканските пътища/ и от окръжните и районните прокуратури по указание на ВАП – за общинските пътища /И-70/2008 г., И-71/2008 г. и И-72/2008 г./;

– по спазване на ЗКВООБ, ЗУТ, ЗЗБУТ и съответните подзаконови нормативни актове в складовите бази на МО, МВР, ведомства и фирми, в които се произвеждат, съхраняват и утилизират взривни вещества, оръжия, боеприпаси и барути /И-79/2008 г./;

– относно заведените преписки и образувани досъдебни производства за констатирани престъпления и противообществени прояви в резултат на неправилно боравене и употреба на газово оръжие /по указание на ВАП възложена проверка на окръжните и районните прокуратури /пр.710/2008 г./;

– относно спазването на ЗУТ и предприетите действия от ДНСК във връзка с данни за незаконно изградени обекти на морските плажове /И-55/2008 г./

3.2.1. За постигната добра ефективност при тематичните проверки за законност, извършени от ВАП през 2008 г., биха могли да се посочат следните примери.

– Във връзка с множеството публикации в средствата за масова информация за разкрити сериозни нарушения в домовете за деца в страната, отдел НЗЗОИПГ предприе мащабна проверка по спазване на ЗЗД, ЗСП и Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца. Проверката беше възложена на специализирания държавен контролен орган – Държавната агенция за закрила на детето /ДАЗД/ и обхвана на първия етап 26^{те} дома за деца и младежи с умствена изостаналост и физически увреждания. Обект на проверка на втория етап бяха домовете за деца, лишени от родителски грижи, които са общо 85 в страната.

Освен това, ВАП възложи на окръжните прокуратури да проверят законосъобразността на настаняването и пребиваването на деца и младежи в 10^{те} възпитателни училища-интернати и социално-педагогически интернати.

Проверката в домовете разкри неизпълнение в различна степен на нормативно установените 123 критерия и 26 стандарта за социални услуги в домовете за деца. За отстраняване на нарушенията, от ДАЗД са дадени конкретни предписания. ВАП даде указания да се извършат и контролни проверки във връзка с изпълнението на тези предписания и поиска допълнителна информация за наложените санкции /дисциплинарни, имуществени/ в случаите на неизпълнението им.

В хода на проверката се установи, че 6 дома за деца, чието закриване е решено през 2006 г. и потвърдено през 2008 г., въпреки изтичането на определените срокове до края на годината, същите все още функционират и в тях пребивават общо 142 деца и младежи.

За отстраняване на констатираните нарушения, ВАП реагира със средствата по надзора за законност. С 3 предложения – по чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ до компетентните органи – изпълнителния директор на АСП, общинския съвет и кмета на общината – гр. Бобов дол, бе поискано ускоряване на процедурата по закриване на домовете за деца в с. Осенец и с. Горна Козница, които са между предвидените за закриване домове.

В края на проверката отново беше отправено искане до АСП за предприемане на по-активни действия и бързи мерки спрямо подлежащите на закриване домове. Независимо че предложенията на ВАП бяха уважени, с оглед резултатите от възложените контролни проверки и процедурата по закриване на посочените 6 дома за деца, ВАП ще продължи работата по проверката до постигане на окончателни реални резултати.

Закононарушения бяха установени и при проверките на окръжните

прокуратури в училищата-интернати. За отстраняването им окръжните прокуратури са реагирани с 10 предложения до директорите на интернати и до съответните РИО. По отношение на СПИ в с. Стойките, Смолянска област, където бяха разкрити най-много и най-сериозни нарушения на Правилника за устройството и дейността на ВУИ и СПИ, бяха сезирани МОН, РИО, ЦКБППМН и отдела „Закрила на детето“ при дирекцията „Социално подпомагане“.

Още в хода на проверката бяха взети мерки за отстраняване на констатираните в интернатите нарушения. Спрямо СПИ в с. Стойките е взето решение за закриване на този интернат.

– През годината ВАП извърши проверка по спазване разпоредбите на Закона за вероизповеданията във връзка с данните за незаконосъобразна дейност на формации и сдружения и пр. общности, извършващи религиозна дейност без надлежна регистрация. Във връзка с констатираните нарушения, по указание на ВАП, от окръжните прокуратури /СГП/ бяха внесени общо 13 искиви молби до съответните съдилища за заличаване на фондации, сдружения и търговски дружества, извършващи религиозна дейност в нарушение на закона. До момента са постановени 4 съдебни решения, с които са уважени внесените от прокуратурата искове. За останалите – съдебните производства са висящи.

– По повод зачестили сигнали и публикации в пресата за юридически лица, регистрирани по ТЗ или по ЗЮЛНЦ, които извършват обучение на студенти и издават дипломи за висше образование в нарушение на закона, ВАП предприе проверка, при която беше проверен сигналът на министъра на образованието и науката за 22 нелегитимни университета. В хода на проверката бяха установени и проверени данни за още 2 такива университета. Във връзка с установените нарушения, по указание на ВАП, съответните окръжни прокуратури внесоха 17 искиви молби в окръжните съдилища, с които беше поискано заличаване на юридически лица и търговски дружества, осъществяващи незаконосъобразна дейност. До момента са уважени /с влезли в сила решения/ 6 от предявените искове на прокуратурите, отхвърлени са 4 искиви молби, 4 от образуваните дела са прекратени, след като самите ЮЛ са привели дейността си в съответствие със закона, а 3 от образуваните дела са висящи. Наред с това, СГП, по указание на ВАП, извършва допълнителна проверка спрямо 6 търговски представителства на ЮЛ, регистрирани в чужбина, за изясняване, осъществявали ли са дейност по обучение на студенти в нарушение на закона.

– С оглед значителния брой на тежки трудови злополуки в сектори от икономиката и производства с повишен риск, през 2008 г. ВАП планира и извърши мащабни проверки за законност по спазване на трудовото законодателство и специалните правила за безопасност на труда в обекти и предприятия с предмет на дейност – производство на промишлени взривни материали, производство на въглища и метални руди и строителство. В тази връзка ВАП възложи проверките на инспекторите от ИА ГИТ, които разкриха множество нарушения и реализираха предвидените в ЗЗБУТ и КТ санкции спрямо търговски дружества нарушители, както следва:

• В проверените дружества, производители на взривни материали, бяха установени 116 нарушения на нормите за безопасност, спрямо 4 опасни машини и съоръжения бяха постановени актове за спиране и съставени 3 акта на нарушителите. След получаване на доклада за резултатите от проверката, на основание чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ, от ВАП беше изискано извършване на повторна проверка във връзка с изпълнение на дадените от ИА ГИТ предписания. Предложението беше уважено. При контролната проверка са съставени нови 9 акта за нарушения, постановено е спиране на 1 съоръжение, установени са други 17 нарушения, за отстраняването на които инспекторите са реагирани със задължителни предписания.

- Резултатна беше и проверката, възложена на ИА ГИТ в отрасъл „въгледобив и добив на метални руди”. Разкрити са 223 нарушения на нормативните изисквания за безопасност на труда, съставени са 27 акта на нарушителите. Инспекторите са спрели от експлоатация 10 опасни машини и съоръжения. Във връзка с изпълнение на предписанията беше сезиран изпълнителния директор на ИА ГИТ с предложение по чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ, за контролни проверки. Предложението е уважено, повторни проверки са извършени, с което е гарантирано отстраняването на установените нарушения.

В хода на проверката бяха установени проблеми и нарушения в дейността на службите по трудова медицина /ТМ/ относно задълженията им за оценяване на професионалните рискове и анализ на здравето състояние на работещите и предлагането на мерки за намаляване и отстраняване на установения риск. Последното наложи намесата на ВАП с предложение до компетентния държавен орган – главния държавен здравен инспектор при МЗ, разполагащ с контролни правомощия спрямо службите за трудова медицина.

Предложението на ВАП е уважено. Контролният орган е предвидил извършването на проверки през първото тримесечие на 2009 г. в дейността на службите по ТМ в предприятията за добив на въглища и метални руди.

- В борбата за законност в областта на безопасността на труда, съществени резултати бяха постигнати и при проверката, възложена на ИА ГИТ в обекти и предприятия от отрасъл „Строителство”. Проверени са 584 строителни предприятия, разкрити са общо 3880 нарушения. Контролните органи са съставили 217 акта във връзка със санкциониране на констатираните нарушения, постановени са и 48 принудителни административни мерки /по чл. 404, ал. 1, т. 3 КТ/ – спиране на машини и съоръжения. Търсейки действителен ефект от проверките, чрез фактическо отстраняване на нарушенията, ВАП сезира ИА ГИТ с предложение за контролни проверки, каквито бяха предприети.

– През 2008 г. беше обърнато внимание и върху спазване на законността при осъществяване на контрола и санкционните правомощия на самите контролни органи. В тази връзка беше реализирана мащабна проверка за законосъобразността на актовете и наказателните постановления, издавани от териториалните контролни органи в страната в областта на опазване на околната среда – РИОСВ, съобразно функциите им по прилагане на ЗООС, ЗВ, ЗЗТ, ЗУО, ЗЧАВ и пр. Бяха проверени постановените през периода 2006-2007 г. актове и наказателни постановления на РИОСВ. Проверката показва, че значителен процент /37%/ от наказателните постановления, издадени от РИОСВ, са отменени от съда /от общо 3160 НП, 525 са отменени след осъществен съдебен контрол/. След обобщаване и анализ на причините за отмяната им, ВАП сезира министъра на околната среда и водите с предложение по чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ за необходимостта от предприемане на конкретни мерки за повишаване на законосъобразността и ефективността на упражняваната контролна дейност на РИОСВ. Предложението е уважено – МОСВ организира и проведе специален семинар по проблемите на административнонаказателната дейност на РИОСВ и предвиди допълнителни мерки за недопускане на процесуалните нарушения, станали най-често причина за отмяна на наказателните постановления. През 2009 г. ВАП ще осъществи контролна проверка за ефективността от предприетите от МОСВ мерки.

– Като част от противодействието на престъпността и закононарушенията, в това число и в областта на финансовата и инвестиционна дейност, с цел отстраняване и предотвратяване на условията за пране на пари, отдел НЗЗОИПГ във ВАП осъществи проверка за законност в дейността на инвестиционните посредници чрез възлагане на Комисията за финансов надзор /КФН/, предвид правомощията ѝ като

специализиран държавен контролен орган, по спазването на Закона за публичното предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти, Закона за мерките срещу изпиране на пари, Закона за мерките срещу финансиране на тероризма, Закона за комисията за финансов надзор и подзаконовите нормативни актове. Проверката обхваща дейността на 9 големи финансови посредници за периода 2007-2008 г. Наред с това, ВАП възложи на КФН 5 контролни проверки, доколкото са отстранени допуснатите закононарушения, които са установени при предходни проверки /извършени в периода м. юни–декември 2007 г./. За установените от КФН нарушения са съставени 26 акта и са отправени 21 препоръки към дружествата – инвестиционни посредници.

– В продължение на проведения през 2006 г. и 2007 г. надзор за законосъобразност на строителството по българското Черноморие и в контекста на борбата срещу незаконното застрояване на имоти и терени, попадащи в парк „Странджа” или други защитени зони, през 2008 г. ВАП възложи на ДНСК проверка на застрояването на Южното Черноморие /в общините Созопол, Приморско и Царево/ в периода 2005-2008 г.

Проверени са 431 строежа. Съставени са общо 108 констативни акта за нарушения /по чл. 224, ал. 1, чл. 225, чл. 178 ЗУТ/, 72 акта по реда на ЗАНН за привличане към административнонаказателна отговорност. До края на м. ноември 2008 г. са издадени 20 заповеди за премахване на незаконни строежи и 10 заповеди за забрана ползването на строежи и части от тях. Проверката по останалите констативни актове ще продължи до пълно изясняване на данните за установени нарушения по ЗУТ.

– Във връзка с множество критични публикации в печата относно причините за тежките поражения от наводненията през 2007 г., създадените кризисни ситуации в определени райони на страната и законосъобразното разпореждане със средства от бюджета, предоставени на общините, през 2008 г. ВАП предприе проверка за законност. Извършването ѝ беше възложено на специализирания държавен контролен орган – Агенцията за държавна финансова инспекция /АДФИ/, чрез финансови проверки по законосъобразното усвояване на бюджетните средства, предоставени на общините през 2007 г., съгласно Решения на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към МС за предотвратяване и ликвидиране на последиците от бедствия и аварии. Проверката обхваща общо 76 общини.

Към края на 2008 г. са проверени 38 общини. В 5 от тях е констатирано плащане на средства без основание – общо 59 521 лв. В 4 от тези случаи, още след разкриване на нарушението, в хода на проверката доброволно са възстановени на бюджета общо 36 329 лв., а в една община е предявен иск срещу изпълнителя. Докладите за разкритите нарушения са изпратени на съответните окръжни прокуратури за преценка, относно ли се за извършено престъпление от общ характер. До момента е образувано 1 досъдебно производство по чл. 219, ал. 1 НК.

Във връзка с констатираните в 21 общини административни нарушения, досега са съставени общо 83 акта за привличане на виновните лица към административнонаказателна отговорност. Поради големия обхват на проверката и ограничения административен капацитет на контролния орган, тя ще продължи и през 2009 г.

– С разбиране за значимостта на нормите, уреждащи здравните изисквания към обекти и места, предпочитани от деца и младежи, каквито са компютърните и интернет залите за обществено ползване, през 2008 г. ВАП планира и реализира проверка за законност по спазване разпоредбите на Наредба № 2/2007 г. за изискванията към такива помещения. Проверката беше осъществена чрез възлагане на главния държавен здравен инспектор, респективно съответните териториални

органи за контрол – РИОКОЗ. Обхванати са 846 компютърни и интернет зали в страната, като в 179 от тях са установени нарушения на хигиенните изисквания, на изискванията за оборудване на помещенията, липса на организация за забрана на тютюнопушенето и на посещения след 22 часа. Контролните органи са съставили 34 АУАН за налагане на административни наказания, издадени са 6 заповеди за спиране на експлоатацията на обекти.

В рамките на проверката беше анализирана и законосъобразността на самата контролна дейност, при което се установи различна практика на тълкуване и прилагане на Наредба № 2/2007 г. и на норми от ЗАНН в отделните РИОКОЗ. Констатацията предизвика намесата на ВАП с предложение по чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ до главния държавен здравен инспектор в МЗ, в отговор на което контролният орган е разработил стандартна оперативна процедура за извършване на инспекции в такива обекти, с цел уеднаквяване на практиката и правилно прилагане на закона,

– Извършена беше проверка за законосъобразност на административнонаказателната дейност, осъществявана от ИА „Автомобилна администрация“ /ИА АА/ във връзка с прилагането на Наредба № 33/1999 г. за обществен превоз на пътници и товари и Наредба № 2/2002 г. за условията и реда за утвърждаване на транспортни схеми и за организиране и извършване на предпътни медицински прегледи на водачите, осъществяващи обществен превоз на пътници.

В проверените 978 фирми са установени 29 нарушения, санкционирани с издаване на актове и наказателни постановления. След постъпване на резултатите, ВАП анализира законосъобразността на упражняваната от ИА АА административнонаказателна дейност, при която са установени различия и пропуски в практиката по прилагане на закона, за отстраняване на които ВАП реагира с предложение до изпълнителния директор на ИА АА.

В хода на проверката беше констатирано, че в нарушение на § 39 от ЗИД на ЗАВП не е издадена /в законовия срок/ Наредба за медицинската годност на водачите, извършващи обществен превоз на пътници. Констатацията наложи намеса на ВАП – беше отправено предложение до министъра на транспорта, по което все още не е постъпил отговор.

– С цел пълноценното отстраняване на установени при проверките на ВАП през 2007 г. закононарушения, през отчетната година бяха планирани 3 контролни проверки – по прилагане на чл. 28, б. „а“ ЗАНН от органите на КАТ, относно спазване на ЗУО и подзаконовите нормативни актове при търговията с отпадъци от черни и цветни метали, както и по спазване от фирма „Челопеч Майнинг“ АД на изискванията за безопасни и здравословни условия на труд. И трите контролни проверки бяха ефективни:

- В резултат на проверките в службите КАТ, прокуратурите по места са отправили 24 предложения във връзка с продължаващи нарушения на ЗАНН при квалифициране на нарушенията като „маловажен случай“. По 26 преписки е поискано административнонаказващите органи да отменят резолюциите си за прекратяване поради законосъобразно прилагане нормата на чл. 28, б. „а“ ЗАНН. С обобщените резултати беше запознат директора на Главната дирекция „Охранителна полиция“ при МВР. От неговия отговор е видно, че са предприети конкретни мерки и дадени разпореждания за всяка от ОД на МВР, в дейността на които прокуратурите са установили неправилно прилагане на ЗАНН.

- Добър е резултатът от реализираните по указания на ВАП от окръжните прокуратури контролни проверки по спазване на нормите, регулиращи търговията с черни и цветни метали, в резултат на които са образувани 37 досъдебни производства за престъпление по чл. 234б НК; съставени са 33 акта за установени административни нарушения и 14 предупредителни протокола по чл. 55-56 ЗМВР; изпратени са 15

предложения до кметове на общини за отстраняване на нарушения във връзка с организацията и контрола съобразно правомощията им по чл. 96, ал. 1 и сл. ЗУО.

• При възложената от ВАП през 2008 г. на ИА ГИТ повторна проверка в АД „Челопеч Майнинг“ относно условията на труд, отново са установени нарушения. Работодателят е санкциониран с 3 акта за неспазване реда за полагане и отчитане на извънредния труд, за неспазване на чл. 15 от Наредбата за работното време, за липса на оценка на риска при стартирала работа на ново работно място. Изискано е от ИА ГИТ да провери дали са изпълнени в определения срок дадените от инспекторите задължителни предписания срещу новоразкритите 11 закононарушения на трудовото законодателство и да наложи съответните санкции.

3.2.2. Наред с изпълнението на планираните проверки, през отчетната година ВАП се намеси многократно в защита на законността, на обществения интерес и правата на гражданите и предприе редица мерки по реда на надзора за законност.

– По повод сигнал на „Асоциацията на парковете в България“ беше образувана преписка и извършена проверка за законност относно данни за незаконосъобразно намаляване площта на НП „Рила“. При проверката беше констатирано, че по цифровия модел на КВС от 2006 г., границата в частта по две кадастрални единици е променена, с което се засяга площта на парка. Констатацията наложи незабавната намеса на ВАП с искане до министъра на околната среда и водите за изпълнение на задължението му по чл. 54, ал. 1 ЗЗТ за отстраняване на несъответствието. Предложението беше уважено. В резултат на намесата на ВАП, отнетата площ беше възстановена на НП „Рила“. По повод активните и професионални действия по реда на надзора за законност, беше получено благодарствено писмо от Асоциацията на националните паркове до прокурорите от отдел НЗЗОИПГ, работили по проверката.

– В рамките на борбата със сивата икономика, през 2008 г. ВАП се самосезира във връзка с публикации в печата за нерегламентирана дейност на лица, предоставящи различни видове услуги.

Предприетата проверка за законност показва, че не се спазва изискването на Закона за занаятите /ЗЗ/ за задължително вписване на собственик на предприятие в регистъра на занаятите, както и че липсва ефективен контрол от регионалните занаятчийски камари /РЗК/ по спазване на чл. 4, ал. 1 ЗЗ /относно задължението за вписване на собственика на занаятчийско предприятие в регистъра на занаятите при РЗК/ за реализиране на предвидената в чл. 65, ал. 1 ЗЗ санкция при неизпълнение на закона. Проблемът придобива обществена значимост, предвид необходимостта да се ограничи нерегламентираното упражняване на занаяти, водещо до укриване на данъци и осигуровки, до липса на контрол на качеството на занаятчийските услуги и до нелоялна конкуренция. Намесата на ВАП е оправдана и с оглед защита правата на гражданите като потребители.

В резултат на проверката, с предложение на ВАП беше сезиран председателя на Националната занаятчийска камара /НЗК/. От неговия отговор е видно, че е предприета национална кампания със съдействието на МВР, Националните браншови сдружения и ИА ГИТ за проверка на територията на общините относно законосъобразното прилагане на Закона за занаятите. Мерките в национален мащаб ще продължат и през 2009 г. до пълноценно реализиране контролните правомощия на РЗК, в т.ч. и с оглед разкриване на данни за престъпление по чл. 324 НК.

– Реализирането на предприетите след проверката през 2007 г. мерки за точно и еднакво прилагане разпоредбите на чл.195-196 ЗУТ продължи и през 2008 г. На окръжните и районни прокуратури в страната бяха дадени указания да проверят изпълнено ли е задължението на общинските съвети, произтичащо от § 69 от ПЗР на ЗУТ – да приемат наредба по прилагането на чл.195-196 ЗУТ.

Контролните проверки показаха, че след намесата на прокуратурата, общинските съвети и общинските администрации са активизирали дейността си – започнато е приемането на наредби и действия по регистрацията на опасните сгради и оценка на състоянието им.

Наличието на проблеми при последващите действия на компетентните органи до фактическото премахване /или поправяне/ на регистрираните опасни сгради изисква да се продължи надзорът за законност чрез периодични проверки в общините.

Контролните проверки показват, че прокуратурите по места са реагирали със 74 предложения до общинските съвети за приемане на наредби, като през 2008 г. са приети 38 такива.

Освен това, във връзка с установени нарушения и пропуски по спазването на чл.195-196 ЗУТ, окръжните и районните прокуратури са реагирали с 43 предложения до съответните кметове на общини.

– По повод сигнали и материали в печата за сериозни проблеми, свързани с овладяване популацията на безстопанствените кучета и организацията за изграждане и поддържане на приюти за кучета след влизане в сила на Закона за защита на животните /ЗЗЖ/ с оглед произтичащите от него задължения за органите на общинска власт и управление, ВАП предприе проверка за законност в цялата страна. Целта беше да се установи изпълнени ли са задълженията на общинските съвети да изготвят и приемат съответни програми, да определят места за приюти и осигурят финансиране на дейността /чл. 40, ал. 1, чл. 47, ал. 4 ЗЗЖ/ във връзка с изискванията на § 4 от ПЗР на ЗЗЖ. Проверката обхвана 258 общини. Констатира се, че само 40 от общините са спазили чл. 40, ал. 1 ЗЗЖ /приели са програми/, 41 са изпълнили задълженията по чл. 47, ал. 4 ЗЗЖ /определени места за приюти/, а в 63 общини са започнати процедури за приемане на програми. По отношение на останалите 154 общини, районните прокуратури изготвиха предложения по реда на чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ. В края на годината контролна проверка показа, че всички органи на местната власт /с изключение на ОбС Априлци/ са предприели действия за изпълнение на ЗЗЖ.

– Във връзка със зачестили случаи на престъпления, извършени с газово оръжие и сигналите за нарушения при придобиване, държане, носене и употреба на газово оръжие, ВАП разпреди на окръжните и районните прокуратури да извършат проверки за законност. В резултат на констатираните при тези проверки непълноти в общинските наредби за опазване на обществения ред, прокуратурите по места изготвиха предложения до 148 общински съвети за допълване и изменение на наредбите, с цел да се ограничи достъпът на лица, носещи газово оръжие до училища, заведения, дискотеки, спортни мероприятия и други обществени места и прояви. Още в хода на проверката, в 107 общински наредби са внесени необходимите промени. Данните сочат, че от началото на 2008 г. са заведени 136 преписки за престъпления и противообществени прояви, свързани с неправомерна употреба на газово оръжие, както и че са образувани 65 досъдебни производства за престъпления по чл. 325, чл. 337, чл. 739, чл. 144, ал. 3, чл. 170, ал. 2, чл. 198 и чл. 128-131 НК. Във връзка с резултата от проверката е направен изводът, че независимо от мерките, приети от общините, все още липсва законов и подзаконов правен механизъм, регламентиращ дейностите, свързани с газово оръжие и контрола над тях, както и ред и способ за установяване на марка, серия, номер, вид и количество на продаденото и притежавано газово оръжие. Последното мотивира недобросъвестни притежатели с престъпни намерения да го ползват за противоправни цели, предвид възможността с незначителна преработка газовото оръжие да се превърне в бойно огнестрелно оръжие и да се използва от анонимен притежател за извършване на тежки престъпления.

Въз основа на направените от проверката изводи и заключения, в края на 2008 г. заместникът на главния прокурор при ВАП сезира с предложение по реда на надзора за законност министъра на вътрешните работи, с оглед правото му на законодателна инициатива и правомощията му за контрол по прилагане на ЗКВВООБ и правилника за прилагането му, за необходимостта от въвеждане на регистрационен режим по отношение придобиването, държането, съхранението, ползването и притежаването на газово оръжие. До момента не е постъпил отговор от МВР.

– Отдел НЗЗОИПГ се самосезира незабавно по повод възникналия на 03.07.2008 г. тежък инцидент – взривяване на боеприпаси, съхранявани в базата в с. Челопечене – област София-град.

Разпоредена беше проверка за законност на военноапелативната, военноокръжните и окръжните прокуратури в складовите бази за съхранение и местата за производство и утилизация на взривни вещества, оръжия, боеприпаси и барути на територията на Р България относно спазване разпоредбите на ЗЗБУТ, ЗКВВООБ, ЗУТ, Наредба № 2/2000 г. за проектиране на строежи, предназначени за производство и съхранение на взривни вещества, оръжия и боеприпаси, Наредба № 7/1997 г. за системите за физическа защита на строежите, Правилника за безопасност на труда при взривни работи, специалните правилници и инструкции, действащи в системата на МО и пр.

Проверката установи редица нарушения, свързани със съхранението на взривни вещества, оръжия и боеприпаси, както и нарушения на техническото състояние на базите, складовете и системите за физическа охрана. Получените резултати бяха предоставени на сектор III, отдел II на ВКП за по-нататъшни действия спрямо МО. Във връзка с необходимостта от извършване на охранително обследване за привеждане на базите и дейността в тях в съответствие с нормативните изисквания за изграждане, охрана и безопасно функциониране на такива обекти, ВАП сезира и председателя на ДА ДРВЗ за необходимостта от спешни мерки за точно отчитане и унищожаване на установените значителни количества съхранявани взривни вещества военновременен запас, с изтекъл срок на годност.

По повод предложението на ВАП, от ДА ДРВЗ е постъпил отговор, че е започнала процедура и създадена организация за освобождаване и утилизация на взривните вещества с изтекъл срок.

– Много успешна беше проверката на ВАП, разпоредена от главния прокурор по повод постъпил сигнал от министъра на държавната администрация и административната реформа и министъра по европейските въпроси във връзка с действащи в общините регулаторни режими, въведени с подзаконови нормативни актове на местните органи на държавна власт в нарушение на забраните по Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност /ЗОАРАКСД/.

По указание и под ръководството на отдел НЗЗОИПГ, проверката беше проведена в рамките на 2 месеца в цялата страна. Бяха обхванати всички общини и действащите на тяхна територия наредби. През първия етап окръжните и районни прокуратури провериха разпоредбите /в действащите в общините наредби/, уреждащи режима и изискванията за регистрация на търговски обект. На втория етап бяха прегледани всички останали наредби.

В изпълнение указанията на ВАП, след извършените проверки за законност, с протести бяха атакувани пред съда 57 наредби, съдържащи незаконосъобразни регулаторни режими. В 29 случая бяха изпратени предложения до общинските съвети да насрочат заседания за изменение или отмяна на такива наредби /или части от тях/. Намесата на прокуратурата в защита на законността имаше и непосредствен ефект – 45 общински съвета още в хода на самата проверка свикаха заседания, при които

незаконносъобразните актове /или отделни техни разпоредби/ бяха отменени.

В крайна сметка, следва да се отбележи, че извършвайки проверката, прокуратурата е съдействала в рамките на своите правомощия със средствата по надзора за законност 130 наредби на общински съвети /или части от тях/ да бъдат приведени в съответствие с изискванията на ЗОАРАКСД.

– Във връзка с данни и публикации за постоянно растящия трафик на движение на леки и товарни автомобили по пътищата на страната, увеличаващия се брой на ПТП с тежки последици и свързаните с това данни за незадоволителното състояние на поддържането на пътната инфраструктура, ВАП предприе проверки за законност в различни направления във връзка със спазване на Закона за пътищата /ЗП/ и Правилника за прилагането на ЗП. В дейността и административните актове на общините беше установено, че 131 общини не изпълняват задълженията си, произтичащи от разпоредбите на чл. 23 ЗП, а 67 общини не са изпълнили нормите на чл. 37 и чл. 74 ППЗП. За привеждане дейността и актовете на общините в съответствие със законовите изисквания, прокуратурите от страната реагираха с общо 184 предложения до органите на общинска власт и управление.

В 7 общини е установено, че кметовете не са издали заповеди по чл. 56, ал. 2, т. 2 ЗП във връзка с реализиране на административнонаказателна отговорност при установяване на административни нарушения, след което прокуратурите са реагирани с предложения до съответните общини /Девин, Доспат, Борино, Мадан, Ихтиман, Костенец, Долна баня/.

3.2.3. Има случаи, когато в хода на проверките са констатирани непълноти и неясноти в действащи подзаконови нормативни актове. В такива случаи, чрез предложение до съответните министри и ръководители на централни ведомства, ВАП е съдействала за попълване или усъвършенстване на подзаконовата нормативна база. Подобни искания през 2008 г. бяха отправени до министъра на здравеопазването, министъра на вътрешните работи, председателя на КФН, изпълнителния директор на ИА „Автомобилна администрация” и др. По отправените предложения са получени положителни отговори и са предприети мерки за допълване /изменение/ разпоредбите на подзаконови нормативни актове.

3.3. Взаимодействие със специализираните контролни органи /централни и териториални/ и с други държавни и общински органи с контролни функции – форми, състояние, насоки за дейността по надзора за законност спрямо тези органи в краткосрочен и по-дългосрочен план.

През отчетния период отдел НЗЗОИПГ продължи успешното взаимодействие с държавните контролни органи. По-широко беше използван експертният и кадровият потенциал на многобройните органи с контролни правомощия в различни отрасли на икономиката и в социалната сфера. Разшири се броят, обхватът и предметът на проверките за законност, възлагани от ВАП на контролните органи. През 2008 г. бяха осъществени работни срещи, съвещания и контакти с председателя на КФК, изпълнителния директор на АДФИ, началника на ДНСК, председателя на КРС, председателя на Националната занаятчийска камара, изпълнителния директор на ИА ГИТ, главния здравен държавен инспектор при МЗ, председателя на КЗП, директори на дирекции, осъществяващи контролни функции в МОСВ, МВР, МО, МОН, МИЕ, МРРБ, МТ и пр./ . Бяха обсъдени различни въпроси с цел по-добра организация и постигане на по-добър ефект на проверките, възлагани от ВАП и извършвани от специализираните държавни контролни органи /респ. териториалните им подразделения/. Освен чрез използване капацитета на експертите, инспекторите и специалистите от

контролните органи, обект на надзора за законност беше и законосъобразността на самата дейност, извършвана от тези органи по разкриване, наказване на закононарушенията и разкриване на данни за престъпления. През годината на такива проверки бяха подложени актовете на МОСВ, РИОСВ, ДНСК, ИА АА и др.

През 2009 г. отделът предвижда разширяване и задълбочаване надзора за законност спрямо актовете и дейността на по-широк кръг контролни органи в съответствие с целта, заложена в Стратегията за развитие на прокуратурата – за утвърждаване ролята на прокуратурата като координатор и коректив на дейността на контролните институции, насочени към защита на законността и правата на гражданите.

3.4. Анализ на резултатите от дейността по надзора за законност въз основа на изготвените прокурорски актове /уважени и неуважени/ – протести срещу незаконосъобразни административни актове, предложения по чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ, предложения за възобновяване на административни производства по реда на чл. 102 във връзка с чл. 99, т. 1 АПК. Образувани досъдебни производства в резултат на извършени проверки за законност.

През изминалата година прокурорите от отдела работиха по-активно и по-задълбочено за осъществяване конституционните правомощия по спазване на законността. За отстраняване на установени при проверките закононарушения са отправени 35 предложения. От тях към края на годината са разгледани 33, като 90,9% от разгледаните са уважени. Административните органи не са уважили 2 от предложенията за възобновяване на административното производство по влезли в сила административни актове /по реда на чл. 99-102 АПК/. Отказите им незабавно са атакувани пред съда. Образуваните административни дела са висящи.

Подадените по реда на чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ общо 32 предложения до министри, ръководители на агенции, на централни ведомства и изпълнителни агенции /с изключение на 1/ са уважени, което съставлява 96,9%. Високият резултат говори за основателност и обоснованост на прокурорските актове.

От подадените 5 протеста срещу незаконосъобразни административни актове, 2 са оставени без уважение, а съдебните производства по 3 от тях са висящи.

3.4.1. С цел утвърждаване върховенството на закона, прокурорите от ВАП са оспорили незаконосъобразните административни актове. По административен ред, в 3 случая е поискано възобновяване на административното производство по влезли в сила административни актове /с предложения по чл. 102, ал. 1 във връзка с чл. 99, т.2 АПК до ВСС, ДАГ и МОСВ/. Предложението до ВСС е уважено, производството е възобновено и с последващо решение ВСС е отменил своето предишно незаконосъобразно решение, с което магистрат е повишен в по-висок ранг в нарушение на ЗСВ. По предложението, отправено до председателя на ДАГ за възобновяване производството по издаване на административен акт, постановен в нарушение на закона, не е постъпил отговор в срока по АПК. Мълчаливият отказ е атакуван с протест пред Административен съд – София /АССГ/, като производството е висящо. Отказът на МОСВ да уважи предложението на ВАП за възобновяване на административното производство по влязъл в сила административен акт – решение, с което незаконосъобразно е прието да не се извършва ОВОС за инвестиционно предложение за застрояване на м. „Поляните”, с. Синеморец, обл. Бургас, също е оспорено пред ВАС, като съдебното производство е висящо. Без уважение от ВАС е оставен протест срещу подзаконов нормативен акт – Тарифа за данъци и такси, събирани от Агенцията по вписванията. Съдът не е уважил и касационен протест

срещу решение на АССГ, с което съдът е отменил Заповед РД-14-238/17.05.2007 г. на началника на ДНСК за премахване на незаконен строеж – хотел „Дюн” в к.к. „Слънчев бряг”.

Материали от проверки на ВАП по надзора за законност са дали основание за образуване на 71 досъдебни производства и наказателни преписки за престъпления от общ характер. Други 281 досъдебни производства са образувани от окръжните и районните прокуратури по преписки по надзора за законност.

Анализът на данните налага извода, че упражняваният през 2008 г. от ВАП надзор за законност е по-резултатен. Налице е задълбочено и професионално отношение на всички прокурори от отдела към целите и задачите на упражнявания надзор за законност.

Следва да се отбележи и приносът на прокурорите от отдела за утвърждаване върховенството на закона чрез направените предложения за усъвършенстване на нормативната уредба, във връзка с:

– Резултатите от проверката за законосъобразността на придобиване, носене и употреба на газово оръжие, довели до отправяне на предложение от заместника на главния прокурор при ВАП до министъра на вътрешните работи за законодателно решение на проблема.

– Проверката за законност, предприета от ВАП по повод публикации в печата за обективни затруднения при реализиране правото на обезщетение при причинени от ПТП само имуществени вреди и наличие на съгласие между водачите за обстоятелствата и механизма на произшествието. Беше установено неизпълнение на законовото изискване за издаване на наредба, с която да се определи редът за съставяне на документи при ПТП, начинът на информиране и утвърждаване на необходимия образец на бланка за двустранен констативен протокол при хипотезата на чл. 123, ал. 1, т. 3, б.,б” ЗДвП. За липсата на подзаконова уредба, което прави неприложима законовата норма, бяха сезирани министърът на вътрешните работи и председателят на Комисията за финансов надзор, на които по силата на чл. 125а, ал. 2 ЗДвП законодателят е делегирал правомощия за издаване на съответната наредба. В отговор на предложението, необходимият подзаконов нормативен акт беше изготвен, приет и вече действа.

– Намесата на ВАП /с предложение по чл. 145, ал. 1, т. 6 ЗСВ/ по повод проверка за законност за спазването на чл. 26, ал. 1 от Наредба № 38/16.04.2004 г. за условията и реда за провеждане изпитите на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС и за провеждане на проверочни изпити. Изпълнителният директор на ИА „Автомобилна администрация” е предприел необходимите действия за привеждане на формулярите на протоколите за провеждане на изпити в съответствие с Приложения 4 и 4а към Наредба № 38/2004 г., с което е осигурено законосъобразното прилагане изискванията на Наредбата.

– След извършена проверка, ВАП сезира министъра на здравеопазването за необходимостта от допълване на Наредба № 40/2004 г. за определяне на основния пакет от здравни дейности, гарантирани от бюджета на НЗОК, с предоставянето на зъботехнически услуги в съответствие с изискването на чл. 45, ал. 1, т. 9 от Закона за здравното осигуряване.

По повод предложението на ВАП, министърът на здравеопазването е информирал, че са предприети мерки за подготовка на необходимите изменения и допълнения в Наредба № 40/2004 г., които да създадат ясна регламентация и правна уредба на въпроса, свързан с предоставянето на зъботехнически услуги.

– Проверка за законност и при наличие на основание за санкциониране на установени закононарушения, ВАП сезира Държавната комисия по хазарта /ДКХ/, която издаде наказателно постановление и наложи предвидената в ЗХ имуществена

санкция на „Мобилтел“ ЕАД за нарушение на чл. 4, ал. 1 от ЗХ във връзка с организираната и провеждана игра „Изпрати празен SMS на номер 8888 и спечели „VW Polo“ всеки ден”.

– Констатирано нарушение на чл. 206, ал. 1 ЗЕ /относно прилагането на цени на допълнителни услуги, които са по-високи и не съответстват на Решение 155/06.10.2008 г. на ДКЕВР/ и отправено предложение от ВАП, от ДКЕВР е изпратен отговор, че е съставен акт на „ЧЕЗ Разпределение България” АД за административно нарушение.

– Точно и еднакво прилагане на закона и по повод установена при проверките на ВАП неправилна или разнородна практика в контролно-санкционната дейност на контролни институции. След намесата на ВАП по реда на надзора за законност, от министъра на околната среда и водите са предприети мерки за отстраняване на причините, довели до съдебна отмяна на значителен брой наказателни постановления на РИОСВ. Подобни мерки /по искане на ВАП/ са предприети и от главния държавен здравен инспектор по отношение актове и наказателни постановления на РИОКОЗ.

3.5. Проблеми и предложения.

3.5.1. Наред с положителните резултати, постигнати в дейността през 2008 г., необходима е по-нататъшна активна работа на прокурорите от отдела за постигане на:

– пълно и безусловно прилагане на Заповед № 797/11.03.2008 г. на главния прокурор в дейността на административните отдели в окръжните прокуратури, на които ще се разчита изключително много за една още по-задълбочена и ефективна работа по преписките и проверките при упражняване правомощията на прокурора по надзора за законност;

– разширяване на усилията за своевременно разкриване и атакуване на незаконосъобразни административни актове /индивидуални, общи, подзаконови нормативни/;

– по-целенасочено упражняване на надзор за законност върху дейността и актовете на самите контролни органи /централни и териториални/;

– по-широка публичност на резултатите от дейността на отдела, особено по проверки от значим обществен интерес, които се извършват в национален мащаб;

– осъществяване на по-близък контрол по организацията на работа и резултатите от дейността по надзора за законност в апелативните прокуратури, административните отдели в окръжните прокуратури и в районните прокуратури и оказване на по-конкретно методическо ръководство по надзора за законност и помощ в работата им; в т.ч. чрез подробни указания при възлагане извършването на планови и извънпланови проверки за законност и организиране на семинари или други форми за повишаване на квалификацията;

– чрез успешно изпълнение на проекта на ВАП по ОПАК, насочен към изготвяне на подробна, актуална и ефективна методика за формите, способите и средствата на взаимодействие с контролните органи и задълбочаване на прокурорския надзор за законност спрямо осъществяваната контролно-санкционна дейност на централните специализирани контролни институции и териториалните им поделения в изпълнение на Стратегията за развитие на прокуратурата /2007–2009 г./;

– утвърждаване и обогатяване на формите на упражнявания постоянен надзор за законност в практиката на апелативните, окръжните и районните прокуратури.

3.5.2. Наред със стремежа към постигане на положителни резултати в борбата за утвърждаване на правовия ред, следва да се отчетат и някои **проблеми** по прилагането на закона, установени при упражняване на надзора за законност, които

изискват законодателни промени, в следния смисъл:

– Изложеното в отчетите на апелативните и окръжните прокуратури по надзора за законност, данните за резултатите и за съществуващите проблеми в работата, личните впечатления от работни съвещания, справки, анализи и наблюдения на прокурорите от отдела за дейността по този надзор в прокуратурите от различните апелативни райони, сочи извода, че създадените в изпълнение на чл. 136, ал. 2 ЗСВ административни отдели в окръжните прокуратури, повечето от които работят еднолично и при огромно натоварване /в т.ч. с много други задачи/, не могат да осигурят необходимата специализация на прокурорите, които работят по административносъдебния и извънсъдебния надзор за законност. През едногодишния период на реално функциониране на административните отдели, наред с добрите резултати, постигнати в дейността по надзора за законност, все повече се откроява необходимостта от създаване на административни прокуратури, следващи структурата на действащите административни съдилища. Освен конституционносъобразно, това би било и изключително целесъобразно, с оглед осигуряване условия за пълноценна работа на прокурора в борбата за утвърждаване върховенството на закона.

– Неведнъж досега бяха изтъквани процесуалните проблеми, които създават изключително кратките /едномесечни/ срокове при наличие на основания за оспорване от прокурора на незаконосъобразни административни актове /чл. 149, ал. 4, чл. 179 АПК/ или за намеса по реда на възобновяване на административните производства по издаване на влезли в сила административни актове /чл. 99, т. 1–чл. 102 АПК/. С проблема на кратките срокове за интервенция на прокурора се сблъскваме ежедневно. Изхождайки от презумпцията, че прокуратурата действа винаги в защита на законността, в редица случаи, поради късното сезиране или проверка на прокуратурата, краткият срок за оспорване /на незаконосъобразни административни актове/ препятства възможността за ефективна прокурорска намеса и би могло да се приеме за отказ от правосъдие.

Поради това, отново се поставя въпросът за необходимостта от законодателна промяна, с оглед удължаване на предвидените за интервенция на прокурора срокове по АПК /примерно на 3 или 6 месеца/.

– При упражняване на надзора за законност се натъкваме на непълнота в законодателната уредба в отделни области относно налагане на по-тежки имуществени санкции при хипотезата на „повторност” на извършени закононарушения – такава например липсва в Закона за стоковите борси и тържищата. В Закона за хазарта не се съдържат разпоредби, предвиждащи налагането на конкретни принудителни административни мерки като най-бързо средство и форма за преустановяване на дейност, извършвана в нарушение на закона.

– В нормите, регламентиращи правомощията на контролните органи, в редица случаи не е уредена формата на последващ контрол за изпълнение на дадените от контролния орган задължителни предписания за отстраняване на установените закононарушения.

В практиката по осъществяване на надзора за законност, ВАП постоянно възлага такива контролни проверки. Една законодателна уредба за условията, реда, формите и сроковете за реализиране на последващ контрол относно изпълнение предписанията на контролните органи, би допринесла за своевременно и ефективно отстраняване на нарушенията, за реализиране на по-тежки санкции при неизпълнение на задължителните предписания, което би имало и значим превантивен ефект.

– Във връзка с проверката, извършена по указание на ВАП за наличие на незаконосъобразни регулаторни режими при подаване на протест от прокурора срещу незаконосъобразни наредби на общинските съвети, възникна въпросът, дължими ли

са от прокуратурата такси за обявяване в Държавен вестник на предприетото по реда на чл. 186, ал. 2 АПК оспорване на подзаконов нормативен акт.

Прокурорите от отдел НЗЗОИПГ изготвиха писмено становище за недължимост от страна на прокуратурата на такава такса, както и на разноси по административните производства. Предвид констатираната противоречива съдебна практика по този въпрос, беше изготвен проект на искане за издаване на тълкувателно решение, което главният прокурор внесе във ВАС. В зависимост от резултата по него, би възникнал въпросът за нуждата от законодателно решаване на проблема.

– Макар че беше посочено в доклада на отдела за 2007 г., отново се поставя въпросът за нецелесъобразното и неоправдано криминализиране на нарушения на закона, за които преди това са налагани административни наказания по ЗАНН, които попадат в приложното поле на чл. 78а НК. Резултатът почти във всички случаи отново е налагане на глоба, но след провеждане на отежненото и скъпо досъдебно и съдебно производство /чл. 192а, чл. 235, ал. 6, чл. 234б НК/, което обезсмисля посоченото криминализиране.

В заключение, на фона на отчетените през 2008 г. положителни резултати по надзора за законност, на очертаните тенденции, направените изводи, посочените проблеми и мерките за решаването им, очертават се следните **приоритети в дейността на отдела** в по-близък и по-дългосрочен план:

– повишаване ефективността на упражнявания от прокурорите надзор за законност, в това число разширяване на предмета и обхвата на извършените проверки за законност;

– по-резултатна намеса срещу незаконосъобразните административни актове;

– засилване контрола върху законосъобразността в дейността и актовете на контролните органи;

– постоянно повишаване квалификацията на прокурорите, работещи по надзора за законност чрез осигуряване на условия за тяхната специализация /в т.ч. придобиване на по-широки познания в областта на европейското законодателство/;

– ефективна и бърза защита на обществените интереси и правата на гражданите чрез самосезиране и инициране на проверки за законност при наличие на значим обществен интерес;

– по-широка публичност на резултатите от проверките за законност, организирани и осъществени от ВАП.

Съзнавайки обществената значимост на осъществявания прокурорски надзор за законност, и през настоящата 2009 г. усилията, волята и професионалният капацитет на прокурорите от отдел НЗЗОИПГ ще бъдат отдадени изцяло на борбата за утвърждаване на законовия ред в защита на обществените интереси и правата на гражданите и в стремежа за постоянно повишаване на общественото доверие в прокуратурата като институция по спазване на законността.

4. Дейност на отдел „Информация, анализ и методическо ръководство”. Проблеми и предложения.

През отчетния период дейността на отдел „Информация, анализ и методическо ръководство” /ИАМР/ във Върховната административна прокуратура /ВАП/ се осъществяваше както в съответствие със Заповед № ЛС-6913/02.11.2007 г. на главния прокурор и Указание И 301/27.12.2007 г. /изм. и доп. с Указание И 283/30.10.2008 г./ за организацията на информационната дейност на Прокуратурата на РБ, така и в изпълнение на основните насоки, очертани в Стратегията за развитие на Прокуратурата на РБ за периода 2007– 2009 г.

В отдел ИАМР във ВАП през 2008 г. са образувани 156 входящи и изходящи

преписки. Отделно от тези преписки, отделът, на основание Заповед № ЛС-6913/02.11.2007 г. на главния прокурор – т. 2, абз. 1, събира и съхранява на хартиен носител вътрешноведомствени актове на прокуратурата – заповеди, указания, инструкции и др., относими към дейността на ВАП, апелативните прокуратури и административните отдели в окръжните прокуратури в страната, които са общо 52. Така общият брой на образуваните преписки и заповеди през 2008 г. е 208. Съгласно заповедта на заместника на главния прокурор при ВАП, прокурорът, завеждащ отдела, е със сто процента натовареност в работата чрез въведената компютърна програма, отнасяща се до принципа на случайния подбор.

Едно от основните задължения на отдела, наред с информационната и аналитичната дейност, включени в посочената заповед и указанието, е да отговаря за цялостното съдържание, текстовата и графичната обработка на годишния доклад на Върховната административна прокуратура като част от цялостния годишен доклад на Прокуратурата на РБ. Такъв **годишен доклад за 2007 г.** беше изготвен в срок /м. април 2008 г./, като същият отговаряше изцяло на изискванията на приетия от ВСС с Протокол №4/23.01.2008 г. Обхват и структура на годишния доклад за прилагането на закона и дейността на Прокуратурата и разследващите органи. Към последния бяха приложени и обобщените статистически таблици относно дейността на отделите във ВАП и на прокуратурите от страната по административния надзор за законност. Докладът съдържа анализ на ефективността от извършената през 2007 г. работа по извънсъдебния и съдебния надзор за законност, обобщаване на проблемите по прилагането на закона и предложенията за законодателни промени, изводи за състоянието на прокуратурата като цяло и в частност на ВАП, както и предложения и приоритети в бъдещата дейност.

Съгласно разпоредба на чл. 30, ал. 1, т. 13 и чл. 142, ал. 3 ЗСВ, както и въз основа на Заповед № ЛС-778/10.03.2008 г. на главния прокурор, отдел ИАМР изготви за първото шестмесечие на 2008 г. както обобщена информация за дейността на отделите във ВАП и на териториалните прокуратури в страната по административния надзор за законност, така и обобщена информация за образуването и движението на преписките и делата. Двете информации, заедно със съответстващите статистически образци бяха представени в срок на главния прокурор за предоставянето им съответно на ВСС и на Инспектората към него.

Отдел ИАМР обобщи и анализира в срок данните от статистическите образци – таблиците за дейността на районните, окръжните и апелативните прокуратури и становищата на отделите във ВАП и **изработи Проект на структура и обхват на годишния доклад за прилагането на закона по административния надзор за законност за 2008 г.** Към проекта бяха приложени и обобщените статистически образци, съответно Таблици 7.1. и 8.1. – по надзора за законност, защита на обществения интерес и правата на гражданите /НЗЗОИПГ/ и Таблици 7.2. и 8.2. – по административносъдебния надзор /АСН/ относно дейността на ВАП и прокуратурите в страната по посочените надзори.

В хода на изпълнението на тази задача, беше реализирана и друга приоритетна за 2008 г., свързана с изпълнение на Заповед № ЛС-6913/2007 – т. 2, абз. 4 и на Указание И 301/27.12.2007 г. /изм. и доп. с Указание И 283/30.10.2008 г./ на главния прокурор. Отдел ИАМР във ВАП изиска от завеждащите отдели АСН и НЗЗОИПГ, както и от апелативните и окръжните прокуратури предложения за допълване на използваните статистически образци /Таблици 7.1., 7.2., 8.1. и 8.2./ за отчета на дейността по надзора за законност и по административносъдебния надзор за 2008 г., които да бъдат подкрепени с мотивирани съображения. В тази връзка, след разглеждане на постъпилите и обобщени от отдел ИАМР бележки и предложения, последният направи съответните изменения и допълнения на използваните

статистически образци, необходими за изготвянето на годишния доклад за прилагането на закона и дейността на Прокуратурата и разследващите органи през 2008 г. От Таблици 7.1. и 8.1. – Надзор за законност, защита на обществения интерес и правата на гражданите, графите, относно данни за решени преписки по самоуправства, поради отпаднало правно основание за намеса на прокуратурата по тези случаи, бяха изключени от статистическия образец. С оглед по-голяма яснота при отчитане натовареността в работата на прокурорите по административния надзор за законност, в таблиците е добавена графа, отчитаща средната натовареност на прокурор за съответния отчетен период. Направени са и редица други допълнения и промени в статистическите образци. Добавени са колони, показващи броя на прокурорите в отдела по щат и броя на реално работилите прокурори; обърнато е внимание на проверките, възложени само на контролните органи; допълнена е колона, отчитаща предложените за образуване досъдебни производства от решените преписки върху материали по надзора за законност и пр. След своевременното изпращане на статистическите образци на поднадзорните прокуратури на хартиен и електронен носител, беше указано, че те окончателно се предоставят попълнени на отдел ИАМР във ВАП в срока, посочен в раздел IV, т. 5.7.1. от указанието, с оглед изготвянето на годишния доклад за 2008 г.

Във връзка с изпратените предложения в няколко примерни области за изготвяне на изложение до главния прокурор, приети на отчета по Индекса на реформата в прокуратурата от 03.07.2008 г., отдел ИАМР във ВАП предложи бележки и съображения по отделни точки от него. Предложенията се отнасят основно до укрепване на административния капацитет, с оглед на административните щатове по прокуратури, в съответствие с натовареността и по кадровото обезпечаване на административните отдели в окръжните прокуратури, след обстоен и щателен анализ на натовареността в тяхната дейност. Отделно от това, в предложенията във връзка с Индекса на реформа в прокуратурата, предмет на обсъждане бяха и критериите за изготвяне на годишния доклад и на обобщените информации на шестмесечие за дейността на териториалните прокуратури и отделите във ВАП по административния надзор за законност и по образуването и движението на преписките и делата.

По повод писмото на главния прокурор № 125/21.04.2008 г., относно изпълнението на Стратегията за развитие на Прокуратурата на РБ 2007-2009 г., изразяваща се в създаване на условия за повишаване ефективността на прокурорската работа, за нейното реформиране и модернизирание и в изпълнение на предприетите действия от ВАП по изготвянето на проект на План за изпълнение на Стратегията за 2008 г., отделът изиска от апелативните прокуратури предложения и становища за задачи по административния надзор за законност за включване в обсъждания проектоплан. След обобщаване, систематизиране и анализиране на получените предложения за задачи, отдел ИАМР изработи Отчет по плана за изпълнение на Стратегията за 2007 г. и Проект на задачи от страна на Върховната административна прокуратура и териториалните прокуратури за 2008 г., които бяха представени за одобрение от главния прокурор.

В изпълнение на основните приоритетни направления за реформа в прокуратурата, очертани в Стратегията за развитие на Прокуратурата на РБ 2007-2009 г. и в изпълнение на Заповед № ЛС-1774/2008 г. на главния прокурор, свързана с обучението и повишаване квалификацията на прокурорите, през първото шестмесечие на 2008 г. отдел ИАМР във ВАП взе участие в следните форуми:

– в презентация на Система за електронно представяне на доказателствата в съдебни заседания, проведена през м. април 2008 г., организирана от неправителствената организация „Програма за развитие на съдебната система”;

– в българо-германски семинар на тема „Правосъдие и медии”, проведен в края

на м. май 2008 г. Семинарът бе организиран в рамките на двустранното сътрудничество между Германската фондация за международно правно сътрудничество /IRZ/ и Прокуратурата на РБ, като в него взеха участие прокурорите – говорители на прокуратури и представители на пресата от Република България и Федерална Република Германия;

– в семинар на тема: „Защита на класифицираната информация в съдебната система” в рамките на текущото обучение на магистрати и на съдебната администрация по инициатива и в сътрудничество с Националния институт на правосъдието, проведен в началото на м. юни 2008 г.;

– в семинар „Ефективни връзки с медиите”, проведен през м. октомври 2008 г., организиран за говорители на прокуратурата в рамките на проект „Прокуратурата с лице към обществото”, финансиран от Фонд “България” на Американската агенция за международно развитие и Джърман Маршал Фонд, с изпълнители „Клуб – Журналисти срещу корупцията” в партньорство с Прокуратурата на РБ;

– в пресконференция за представяне на проект „Усвояване на опита на комуникационната мрежа на ОЛАФ и новите европейски модели за партньорство със съдебната власт”, спечелен от „Клуб – Журналисти срещу корупцията” в партньорство с Прокуратурата на РБ в рамките на Оперативна програма „Административен капацитет” /ОПАК/, приоритетна ос II – „Управление на човешките ресурси”, подприоритетна ос 2.3. „Укрепване на капацитета на структурите на гражданското общество” за 2008 г.

Дейността на отдел ИАМР във ВАП се характеризира със своята специфика – наред с цялостната информационно-аналитична дейност, отделът има ангажимент да бъде информиран и да съдейства за активизиране работата на различните държавни контролни органи, с цел по-пълноценно използване на предоставените им правомощия. В тази връзка отделът участва в качеството си на консултант в Проект „Укрепване на капацитета на Прокуратурата на РБ при взаимодействие с контролните органи за противодействие на закононарушенията и престъпленията в защита на обществения интерес и правата на гражданите” по Оперативната програма „Административен капацитет” /ОПАК/, приоритетна ос II: „Управление на човешките ресурси”, подприоритет 2.4. „Компетентна съдебна система и ефективно управление на човешките ресурси”, финансиран от Европейския социален фонд и от републиканския бюджет. Целта на проекта е активизиране на прокурорския надзор за законност върху работата на различните държавни контролни органи за по-пълноценно използване на контролните им правомощия в съответните професионални области и утвърждаване ролята на прокуратурата като координатор и коректив на дейността на контролните институции. Екипът за организация и управление на проекта включва прокурори и прокурорски помощници от Върховната административна прокуратура и други длъжностни лица от Администрацията на главния прокурор. Ръководител на проекта е г-н М. Марков, заместник на главния прокурор при ВАП, който осигурява необходимите вътрешни ресурси, прилагането на най-добрите решения и гарантира спазването на договорните взаимоотношения. Срокът за изпълнение на проекта е 12 месеца, считано от датата на сключване на договора. До момента, обаче, въпреки одобряването на проекта, договор по него не е сключен.

Във връзка с процеса на поэтапно въвеждане на Унифицираната информационна система /УИС/ в отделните нива на Прокуратурата на РБ и с оглед посочената в годишния доклад за 2007 г. като приоритетна за отдел ИАМР във ВАП задача за запознаване на потребителите със системата, същият организира провеждането на обучение /26-30.05.2008 г./ със служителите на ВАП по втора версия на програмния продукт. В процеса на обучението за работа с УИС бяха поставени

множество въпроси и бяха направени предложения за допълнителни функционалности, с оглед подобряване на ефективността ѝ и за практическото ѝ прилагане във Върховната административна прокуратура. След направените уточнения беше установено, че за успешното функциониране и използване на системата във ВАП е необходимо в нея да бъдат направени някои допълнения, произтичащи от спецификата в работата на прокуратурата по административния надзор за законност. За решаването на този софтуерен проблем предстои да бъде изготвено задание от програмисти в Дирекция „Информационни технологии” при Администрацията на главния прокурор. При изготвянето на програмния продукт за необходимите допълнителни функционалности в УИС ще участва и сформирана работна група от ВАП, основно с представители на отдел ИАМР.

С оглед усъвършенстване на организационните и структурни условия за успешното реализиране на информационно-аналитичната дейност, отнасяща се до отчетността по административния надзор за законност, отделът изиска апелативните прокурори да предприемат мерки за определяне на прокурор от състава на съответната апелативна прокуратура, който да отговаря за тази дейност чрез създаването на необходимата организация за ефективна координация с окръжните и районните прокуратури по този вид надзор. След изпращане на напомнителни писма до някои от апелативните прокуратури, отдел ИАМР беше уведомен за конкретно определения прокурор.

Отдел ИАМР предприе мерки по активизиране дейността на териториалните прокурорски звена за предоставяне информация за движението на преписки и участие в дела по административния надзор за законност със завишен държавен и обществен интерес. Целта на тази задача е предоставянето на данни за компютърната информационна система и интернет страницата на Прокуратурата на РБ за осигуряване на по-голяма прозрачност в нейната дейност. Популяризирането на опита и практиката на прокуратурата в тези случаи би издигнало ролята ѝ на гарант по спазването на законността. Срокът за изпълнението на тази задача е постоянен.

Във връзка с реформирането, модернизиранието и повишаване ефективността от дейността на прокурорските органи, както и за реалната специализация на прокурорите и повишаване на техния професионализъм, залегнали в Стратегията за развитие на прокуратурата, отдел ИАМР във ВАП предвиди като един от приоритетите за 2008 г. изследване на закононарушенията и повтарящите се случаи на издадени незаконосъобразни административни актове, характерни за отделните апелативни райони. В тази връзка, от апелативните прокуратури се изисква на полугодие да уведомяват отдела, като изпращат обобщени справки, отнасящи се до повтарящи се закононарушения на територията на апелативния район в областта на административния надзор за законност, както и предложения, с цел провеждане на квалификационни мероприятия по отделни отрасли на правото. Поради липса на достатъчна същественост на посочените нарушения за второто шестмесечие на 2008 г., в този смисъл не се наложи предприемането на мерки.

Отдел ИАМР във ВАП предприе мерки по изясняване на въпроса за укрепване на административния капацитет на административните отдели в окръжните прокуратури чрез изискване на обобщена информация от апелативните прокуратури относно натовареността и в тази връзка – за кадровото обезпечаване на тези отдели.

В резултат на направените изводи в обобщените справки от апелативните прокуратури бе установено, че за подобряване качеството и ефективността в дейността по административния надзор за законност и предвид тежкото кадрово състояние на голяма част от административните отдели в окръжните прокуратури, следва да бъдат предприети конкретни мерки по решаването на въпроса за тяхното кадрово обезпечаване с необходимия брой прокурори.

Във връзка с горното, както и в изпълнение на възложените задачи на отдел „ИАМР“ при ВАП и с оглед повишаване нивото на професионална подготовка на прокурорите като участници в административното правораздаване, отделът, наред с натовареността, изиска от прокурорите, отговарящи за информационно-аналитичната дейност в съответните апелативни прокуратури в справките да се съдържат и данни за предприетите през 2008 г. мерки по организацията на дейността по административния надзор за законност в административните отдели при всяка окръжна прокуратура. Изготвената обобщена аналитична информация от отдел „ИАМР“ наложи следните изводи, които се свеждат основно до:

– Предложения за подновяване действията на ръководството на Прокуратурата на РБ по стриктно спазване на конституционната норма, заложена в чл. 126, ал. 1 от Конституцията на РБ, предвиждаща структурата на прокуратурата да съответства на тази на съдилищата, като бъде предложено изменение на устройствения Закон за съдебната власт, изразяващо се в изграждането на административни прокуратури, съответстващи на административните съдилища в съответните областни центрове. Това привеждане на устройствения закон в съответствие с конституционните изисквания на Основния закон ще доведе както до повишаване нивото на професионална подготовка на прокурорите, работещи в административните прокуратури, така и до качествено административно правораздаване. Обратното – спестяването от бюджета на съдебната власт, изразяващо се в неотпускане на щатни бройки за административните прокуратури, би довело до задълбочаване на проблемите в дейността на сега действащите административни отдели в окръжните прокуратури, което обективно ще затвърди извода за невъзможност за повишаване професионалната подготовка на работещите в тях прокурори /дейност „между другото“/ и до формално участие в съдебни заседания по административните производства при голяма натовареност, а от тук – и до невъзможност за достигане критериите за качествено административно правосъдие. Радикалното, а не палеативно решение на този въпрос би спомогнало за подобряване на състоянието и за решаване на проблемите в дейността на административните отдели в окръжните прокуратури.

– Ако все пак законодателна промяна в посочения смисъл би била възможна, но без увеличаване на прокурорския щат, решаването на този въпрос евентуално би могло да се осъществи и при сега съществуващия щат на прокуратурата след трансформация на прокурорски бройки от съответните апелативни райони, заемани от недостатъчно натоварени прокурори с необходимия обем прокурорска дейност /след съответна проверка и изследване/.

– В случай, че структурата на административните отдели в окръжните прокуратури остане без промяна по смисъла на чл. 136, ал. 2 ЗСВ, обосновано и наложително се налага повишаване квалификацията на прокурорите в отделите, изразяваща се в провеждане на квалификационни семинари с участието на отделите АСН и НЗЗОИПГ във ВАП по актуални въпроси и даване на конкретни указания по дела и преписки, сложни от фактическа и правна страна; организиране на конференции, лекции и семинари за прокурорите, работещи по административния надзор за законност, за повишаване на тяхната професионална подготовка по европейското законодателство и пр.

– Изготвяне на деловодна програма по административния надзор за законност в окръжните прокуратури, с оглед по-добра оперативност, отчетност и прозрачност при реализирането на този вид прокурорски надзор.

– Осъществяване на дискуссионни работни срещи с държавни, общински и контролни органи, в които да бъдат набелязани мерки за подобряване дейността по административния надзор за законност и с оглед по-добро сътрудничество, даване

гласност на проблемите, които се проявяват в дейността по издаването на административните актове и по административния контрол в сайта на Прокуратурата на РБ и в подходяща форма в периодичния печат.

– Ограничаване участието на прокурорите при разглеждане на дела от административен характер, вкл. и чрез законодателна промяна, когато не се засягат важни обществени отношения, напр. обжалване на административен акт по ЗУТ, засягащ интересите на физически лица, свързани с осъществяването на строеж, изменение на регулация и в други случаи. При участието на прокурорите по дела от подобен характер се губи техният потенциал за решаване на по-значими прокурорски проблеми.

– Извънпланово извършване и възлагане на проверки по надзора за законност само в случаите, когато има безспорни данни за сериозни закононарушения, налагащи намеса на прокуратурата, с цел предотвратяване прекомерното натоварване в работата. Освен това – броят на проверките като цяло следва да бъде намален и съобразен с конкретните проблеми на съответния апелативен район, но с оглед повишаване тяхното качество и ефективност.

– Увеличаване броя на прокурорите, работещи в административните отдели, с цел организационното им укрепване и ефективност в дейността им по административния надзор за законност.

По повод разпореждане на ръководството на Прокуратурата на РБ за изготвяне на доклад до Народното събрание относно превантивната дейност на Прокуратурата на РБ и в частност на Върховната административна прокуратура и териториалните прокуратури в страната за периода 2006 г. – първото полугодие на 2008 г., отдел ИАМР във ВАП предостави в срок информация за същата в частта от дейността на прокуратурите по административния надзор за законност по следните направления:

– извършени проверки по спазване на законността и издадените в резултат на същите указания, разпореждания и др.; протестиране на незаконосъобразни административни актове; предприети други прокурорски действия и мерки и пр.;

– обучение на прокурорите от административните отдели в окръжните прокуратури, с оглед изнесени и проведени лекции, доклади, практически занятия и др.;

– участие в съвместни мероприятия с други държавни органи – министерства, държавни и изпълнителни агенции, други ведомства, областни управи, общини и пр. в съвещания, работни срещи и други форми по изясняване и уточняване изискванията на закона; с оглед неговото правилно прилагане.

– Участие на прокурори в научни конференции, семинари, съвещания и в други подобни форми, свързани с изнасянето на лекции, доклади, съобщения и пр.

– Публикувани от прокурори статии, доклади, лекции и др. по административния надзор за законност и по други правни въпроси в този смисъл.

– Проведени интервюта с прокурори, участието им в предавания на национални и местни медии, направени от тях съобщения в средствата за масово осведомяване.

Във връзка с изготвяне на становище на главния прокурор по повод искане на група депутати за изслушване на общо заседание на Комисията по бюджет и финанси и Комисията по икономическа политика при Народното събрание, отдел ИАМР във ВАП изиска от апелативните прокуратури да предоставят информация за предприетите от тях мерки към ограничаване на явлениято „сива икономика“ за периода 2006 г. – първото полугодие на 2008 г. В най-общ смисъл, понятието „сива икономика“ е стопанска активност извън законовия регламент или чрез неговото заобикаляне. В тази връзка бе указано да бъдат посочени извършените планови проверки, включително и по сигнали на граждани и организации, констатации,

разпореждания, указания, създадени организационни условия за взаимодействие с контролни органи, както и други действия и мерки, предприети в тази насока. Отделно от това, изискани бяха и предложения за ограничаване на явлението „сива икономика”, както и каква е ефективността от дейността на прокуратурите към момента в това отношение. В тази връзка бяха посочени и механизмите за сътрудничество между отделните държавни органи и институции. След получаване на материалите от апелативните прокуратури, съдържащи констатации за допуснати закононарушения в посочения смисъл, отдел ИАМР изготви обобщена справка за дейността на ВАП и териториалните прокуратури в страната за мястото им в борбата за ограничаване на явлението „сива икономика”. Основно същата се е изразявала в извършването на проверки за законност по прилагането на нормативните актове, имащи отношение към „сивата икономика”, и за посочения период те се свеждат до констатации по заобикаляне на закона, укриване на приходи, неплащане на данъци, осигурителни вноски и пр. Направеният анализ и изводите за ограничаване на т.нар. „сива икономика” чрез действия на прокуратурата в областта по административния надзор за законност се свеждат основно до:

- установяване на постоянни контакти и взаимодействие с контролните органи като инспекциите по труда, данъчните и финансовите органи и др. за изготвяне на съвместни програми за проверка в държавни предприятия и фирми, за които има сигнали, че се засягат финансовите интереси на страната ни, а в по-голям мащаб и на Европейската общност /използване на документи с невярно съдържание, конфликт на интереси, нарушение на правилата за обществени поръчки, некоректно счетоводство, неотчитане на печалби, неосигуряване и пр./;

- обективно, всестранно и пълно осъществяване на дейността в посочената област от множеството държавни контролни органи. Работата на прокуратурата следва да се сведе до контролиране и даване на насоки в дейността на тези контролни органи;

- подобряване разследването и наказването на престъпленията против данъчната система, включително и след приемане на законодателни промени; съвместна дейност на прокуратурата с МВР, НАП и другите специализирани органи; специализация на разследващите органи и прокурори в разследването на този вид престъпления.

Ефективността от дейността на прокуратурата по отношение ограничаването на „сивата икономика” би могла да се разглежда както с оглед отразените данни от дейността по административния надзор за законност, така и в наказателноправен аспект – с оглед посочените образувани и успешно приключени наказателни производства. За разглеждания период, в сферата на промишлеността, опазването на горския фонд, акцизните и данъчните складове, търговията с отпадъчни метали, строителството, туризма, осигуряването и пр., тези производства са в значителен обем /само за АП Пловдив те са 100 производства/.

В този смисъл се налага изводът, че проекциите на „сивата икономика” намират своето отражение по-конкретно в областта на наказателното право, като специално внимание изискват съставите на общостопанските престъпления и най-вече престъпленията против финансовата, данъчната и осигурителната система, където основно следва да бъдат съсредоточени усилията на прокуратурата по това негативно за икономиката ни явление. Дейността по административния надзор за законност е елемент от усилията на прокуратурата по ограничаване на това явление.

В изпълнение писмото на заместника на главния прокурор при Върховната административна прокуратура от 23.10.2008 г. по преписка № 1031/2008 г., прокурорът, завеждащ отдел ИАМР, представи становище по конституционностьобразността на Указ № 109/16.04.1992 г. на Президента на РБ във

връзка с отнетото звание „генерал-полковник” от запаса на гражданското лице Кирил Димов Косев. Изложеното мотивирано становище наложи извода, че са налице законови основания за изготвяне на искане от името на главния прокурор по реда на чл. 150, ал. 1 от Конституцията на РБ във връзка с чл. 12, ал. 1, т. 2 от Закона за Конституционния съд за установяване на противоконституционност на процесния Указ на Президента на РБ поради липса на материална компетентност и предмет при издаването му.

Проблеми и предложения.

1. В процеса на работата по изготвяне на обобщените информации за първото шестмесечие на 2008 г. за дейността по административния надзор за законност и по образуването и движението на преписките /и делата/, възникнаха редица въпроси и бяха установени съществени противоречия относно критериите, реда и начина за тяхното предоставяне.

Предвид обстоятелството, че на практика нито в ЗСВ, нито в Указание И 301/27.12.2007г. /изм. и доп. с Указание И 283/30.10.2008 г./ на главния прокурор е направено разграничение между законовото понятие „обобщена информация” и понятието „аналитичен доклад” /вж. Раздел IV, т. 5.4. от Указанието/, съдържанието на т.нар. „обобщена информация” за шестмесечието следва да бъде конкретно посочено. Отдел ИАМР във ВАП отчита, че при изготвянето ѝ тя следва да отговаря на изискванията и критериите, приети с решение по Протокол № 1/07.01.2009 г. на ВСС, относно обхвата и структурата на годишния доклад за прилагането на закона и дейността на Прокуратурата и разследващите органи. Това означава, че е необходимо да бъде изпълнена последователността на излагане на съдържанието от раздел II, т. 4–4.2. и т.4.1.–4.3. – Административен надзор за законност на териториалните прокуратури и Раздел IV – Дейност на Върховната административна прокуратура.

В изложените бележки и предложения от отдел ИАМР за отчета по Индекса на реформа в прокуратурата се предлага изрично посочване в Указание И-301/27.12.2007 г. /изм. и доп. с Указание И-283/30.10.2008 г./, че критериите при изготвянето на обобщените информации за дейността по административния надзор за законност и образуването и движението на преписките и делата за първото шестмесечие на съответната година следва да бъдат същите като тези при изготвянето на годишния отчетен доклад за прилагането на закона и дейността на Прокуратурата на РБ и разследващите органи, като се спазва последователността на изложение на съдържанието на структурата и обхвата на годишния доклад, посочено в раздел II и раздел IV, утвърдени от ВСС. В този смисъл, разликата между годишния доклад и шестмесечните информации се състои само в по-краткия период на отчитане на дейността по административния надзор за законност, както и в това, че при изготвянето на информацията не се прави резюме върху тях, тъй като за този период няма законово изискване за отчитане на главния прокурор чрез ВСС пред Народното събрание.

2. При така очертаня в доклада широк обхват на дейност на отдел ИАМР във ВАП по получаване на информацията, нейния анализ и осъществяването на методическото ръководство, и през 2008 г. въпросът с кадровото обезпечаване не е решен. През този отчетен период отделът се състои само от прокурор, завеждащ отдела, който е със сто процента натовареност в работата – обстоятелство, налагащо предприемането на конкретни мерки в този смисъл и свързано с необходимостта от още по-качествено изпълнение на изискването за постоянна информираност на обществото за дейността на ВАП и териториалните прокуратури по административния надзор за законност.

През 2009 г. **приоритетни** за дейността на отдел ИАМР във ВАП следва да

бъдат задачите, залегнали като основни за него, предвид функциите му, изразяващи се основно в:

- предприемане на мерки за довършване работата по Унифицираната информационна система /УИС/, с оглед подобряване на ефективността ѝ и за практическото ѝ прилагане във Върховната административна прокуратура;

- предприемане на мерки за сключване, при възможност, на допълнителен договор с доставчика на правноинформационната система „Апис” и на допълнителната част „Апис-процедури” в частта „Статии и материали за административното правораздаване и надзора за законност”;

- систематизиране на всички актуални указания, окръжни и заповеди, които създават задължения за прокурорите по административния надзор за законност, с оглед оптимизиране на тяхната дейност;

- конкретизиране съдържанието на критериите за дейността по административния надзор за законност и за образуването и движението на преписките и делата във ВАП и териториалните прокуратури за първото шестмесечие на съответната година, като същите бъдат посочени в Указание И 301/27.12.2007 г. /изм. и доп. с Указание И 283/30.10.2008 г./ на главния прокурор за организацията на информационната дейност на Прокуратурата на РБ или в изричен акт на главния прокурор;

- изследване на закононарушенията и повтарящите се случаи на издадени незаконосъобразни административни актове, характерни за съответния апелативен район, с цел провеждане на квалификационни мероприятия по конкретни отрасли на правото за реална специализация на прокурорите и повишаване на техния професионализъм;

- предоставяне на необходимите данни за компютърната информационна система и интернет страницата на Прокуратурата на РБ за движението на конкретни преписки и дела от завишен държавен или обществен интерес;

- утвърждаване на положителния опит в работата по административния надзор за законност, изразяващо се в събиране на копия от доклади, информации, становища и резултати от проведени конференции, както и материали от участия на прокурори в други форуми по въпросите на надзора, с цел ползването им чрез компютърната мрежа на прокуратурата;

- решаване на въпроса с кадровата обезпеченост на отдела, предвид спецификата и обема на дейността му, свързана с необходимостта от максимална прозрачност, предвидимост и отчетност в работата по административния надзор за законност на ВАП и териториалните прокуратури в страната.

Изложеното налага извода, че за сравнително краткия период от своето създаване /02.11.2007 г./, отдел ИАМР във Върховната административна прокуратура, наред със заложените му функции и правомощия, успешно работи както за осъществяване на задачите, набелязани като приоритетни в годишния доклад за 2008 г., така и в изпълнение на основните насоки, очертани в Стратегията за развитие на прокуратурата 2007-2009 г. Тази тенденция ще продължи с още по-голяма насоченост и изисквания за по-висока ефективност и през настоящата 2009 г.

Стратегия за развитие и реформа на административносъдебния надзор в Прокуратурата на Р България 2007-2009 г.

Съществен напредък в дейността на прокуратурата представлява активизирането на прокурорския надзор за законност върху работата на различните специализирани държавни контролни органи /централни и териториални/, както и на общинските с контролни функции, с цел по-пълноценното използване на контролните им правомощия в съответните професионални области /т. 4 от Стратегията/. За

защита на обществения интерес и правата на гражданите, прокуратурата, освен като орган на законността, следва да се утвърди и като координатор и коректив на дейността на контролните институции. В изпълнение на този служебен ангажимент, през 2008 г. Върховната административна прокуратура – отдел „Надзор за законност, защита на обществения интерес и правата на гражданите” /НЗЗОИПГ/ разработи свои насоки за взаимодействие и надзор върху дейността на контролните органи в Р България. Сътрудничеството с контролните органи, с оглед големия обхват на дейността им, специфичните методи и средства за проверки и контролните им правомощия в различни направления по материи, дава възможност за упражняването на по-ефективен и резултатен надзор за законност в защита на законността и правата на гражданите. Видно от докладите на апелативните прокуратури, през отчетната 2008 г. взаимодействието на териториалните прокуратури в страната със специализираните контролни органи и другите държавни и общински органи с контролни функции е било на добро ниво. Отчетено е добро взаимодействие с териториалните структури на МВР, РДНСК, РИОКОЗ, РИОСВ, ТДНАП, ДОИТ, ДГС и ДЛ /т. 1 от Стратегията/. Все повече се утвърждава практиката на извършване на съвместни проверки на прокуратурата с участието на различни контролни органи, което създава гаранции за по-качествена и резултатна дейност по надзора за законност.

През отчетната година само на контролните органи са възложени 732 проверки, при които са установени 2 288 закононарушения.

В бъдещата работа, с оглед големия обхват на контролната дейност и широките правомощия на контролните органи, следва да се разшири както обхватът на възлагателните проверки от прокуратурата, така и броят на ангажираните контролни органи. Предвид функциите им по установяване на закононарушения и данни за престъпления, следва да се активизира работата на прокуратурата по надзора за законност и върху дейността на самите контролни органи.

През отчетния период отдел НЗЗОИПГ продължи успешното взаимодействие с държавните контролни органи. През 2008 г. бяха осъществени работни срещи, съвещания и контакти с председателя на КФН, изпълнителния директор на АДФИ, началника на ДНСК, председателя на КРС, председателя на Националната занаятчийска камара, изпълнителния директор на ИА ГИТ, главния здравен държавен инспектор при МЗ, председателя на КЗП, директори на дирекции, осъществяващи контролни функции в МОСВ, МВР, МО, МОН, МИЕ, МРРБ, МТ и пр. /т. 1 от Стратегията/.

Освен чрез използване при проверките на ВАП на капацитета на експертите, инспекторите и специалистите от контролните органи, обект на надзора за законност беше и законосъобразността на самата дейност, извършвана от тях по разкриване и санкциониране на закононарушенията и разкриване на данни за престъпления. През годината на такива проверки бяха подложени актовете на МОСВ, РИОСВ, ДНСК, ИААА, РИОКОЗ и др.

През 2009 г. отдел НЗЗОИПГ предвижда разширяване и задълбочаване на дейността по надзора за законност спрямо актовете и дейността на по-широк кръг контролни органи.

В хода по изпълнение на мерките за взаимодействие на прокуратурата със специализираните държавни и общински контролни органи, през 2008 г. Върховната административна прокуратура разработи Проект „Укрепване на капацитета на Прокуратурата на РБ при взаимодействие с контролните органи за противодействие на закононарушенията и престъпленията в защита на обществения интерес и правата на гражданите” по Оперативната програма „Административен капацитет” /ОПАК/, приоритетна ос II: „Управление на човешките ресурси”, подприоритет 2.4.

„Компетентна съдебна система и ефективно управление на човешките ресурси”, финансиран от Европейския социален фонд и от републиканския бюджет. Целта на проекта е укрепване капацитета на Прокуратурата на РБ за взаимодействие с другите звена на държавната контролна система и със структурите на гражданското общество за противодействие на закононарушенията и престъпността чрез изготвяне на актуална и ефективна методика за формите, способите и средствата за такова взаимодействие. Срокът за изпълнение на проекта беше 12 месеца, считано от датата на сключване на договора. До момента обаче, въпреки одобрението на проекта, договор по него не е сключен по независещи от прокуратурата причини.

Отдел ИАМР във ВАП предприе мерки по изясняване на въпроса за укрепване на административния капацитет на административните отдели в окръжните прокуратури чрез изискване на обобщени информации от апелативните прокуратури относно натовареността и в тази връзка – за кадровото обезпечаване на тези отдели /т. 4 от Стратегията/.

След създаването на административни отдели в окръжните прокуратури, в рамките на съществуващия щат бяха определени прокурорите, които ще работят по административния надзор за законност. В 11 окръжни прокуратури тези отдели са с щат от 1 прокурор, а в 10 – с щат от 2 прокурори. С този минимален кадрови състав окръжните прокуратури осъществяват дейност по всички направления на административния надзор за законност, което води до значителни затруднения и се отразява съществено на възможностите за качествено изпълнение на дейността. Този извод важи също и за окръжните прокуратури, в чиито административни отдели работят трима или повече прокурори. Особено тежко е състоянието в АО при ОП Варна, където съществува сериозен кадрови дефицит, в ОП Русе, ОП Смолян, ОП Пазарджик, ОП Бургас, ОП Хасково и др. До голяма степен трудностите в работата по административния надзор за законност се дължат и на неизпълнение от страна на административните ръководители на окръжните прокуратури на Заповед ЛС № 797/11.03.2008 г. на главния прокурор, съгласно която на прокурорите, работещи в административните отдели не следва да се възлагат задачи, несвързани с дейността им по надзора за законност и участието в административни дела, която практика трябва да бъде преустановена.

За подобряване качеството и ефективността в дейността по административния надзор за законност и предвид тежкото кадрово състояние на голяма част от административните отдели при окръжните прокуратури, следва да бъдат предприети конкретни мерки по решаването на въпроса за тяхното кадрово обезпечаване с необходимия брой прокурори.

Във връзка с горното, както и в изпълнение на възложените задачи на отдел ИАМР във ВАП и с оглед повишаване нивото на професионална подготовка на прокурорите като участници в административното правораздаване, отделът, наред с натовареността, изиска от прокурорите, отговарящи за информационно-аналитичната дейност в съответните апелативни прокуратури, в справките да се съдържат и данни за предприетите през 2008 г. мерки по организацията на дейността по административния надзор за законност в административните отдели при всяка окръжна прокуратура. Изготвената обобщена аналитична информация от отдел ИАМР наложи следните изводи, които се свеждат основно до:

– Предложение за подновяване действията на ръководството на Прокуратурата на РБ по стриктно спазване на конституционната норма, заложена в чл. 126, ал. 1 от Конституцията на РБ, предвиждаща структурата на прокуратурата да съответства на тази на съдилищата, като бъде предложено изменение на устройствения Закон за съдебната власт, изразяващо се в изграждането на административни прокуратури, съответстващи на административните съдилища в съответните областни центрове.

Посочените прокуратури наред с функциите си по участие в административното правосъдие, ще осъществяват и конституционното задължение по предприемане на действия по отмяна на незаконосъобразните административни актове /чл. 127, т. 5 и 6 от Конституцията на РБ/. Спестяването от бюджета на съдебната власт, изразяващо се в неотпускане на щатни бройки за административните прокуратури, би довело до задълбочаване на проблемите в дейността на сега действащите административни отдели в окръжните прокуратури и до формално участие в съдебни заседания по административните производства при голяма натовареност, а от тук – и до невъзможност за достигане критериите за качествено административно правораздаване. Радикалното, а не палеативно решение на този въпрос би спомогнало за подобряване на състоянието и за решаване на проблемите в дейността на административните отдели в окръжните прокуратури. Въпросът с обособяването на административни прокуратури в съответствие с разпоредбите на Конституцията на РБ е поставен за законодателно решаване и в Стратегията на развитие на Прокуратурата на РБ 2007-2009 г. – т. 4 от последната.

– Ако все пак законодателна промяна в посочения смисъл би била възможна, но без увеличаване на прокурорския щат, решаването на този въпрос евентуално би могло да се осъществи и при сега съществуващия щат на прокуратурата след трансформация на прокурорски бройки от съответните апелативни райони, заемани от недостатъчно натоварени прокурори с необходимия обем прокурорска дейност /след съответна проверка и изследване/.

– В случай, че структурата на административните отдели в окръжните прокуратури остане без промяна по смисъла на чл. 136, ал. 2 ЗСВ, обосновано и наложително се налага повишаване квалификацията на прокурорите в отделите, изразяваща се в провеждане на квалификационни семинари с участието на отделите АСН и НЗЗОИПГ във ВАП по актуални въпроси и даване на конкретни указания по дела и преписки, сложни от фактическа и правна страна; организиране на конференции, лекции и семинари за прокурорите, работещи по административния надзор за законност, за повишаване на тяхната професионална подготовка по европейското законодателство и пр. /т. 6 от Стратегията/.

– Изготвяне на деловодна програма по административния надзор за законност в окръжните прокуратури с оглед по-добра оперативност, отчетност и прозрачност при реализирането на този вид прокурорски надзор.

– Осъществяване на дискуссионни работни срещи с държавни, общински и контролни органи, в които да бъдат набелязани мерки за подобряване дейността по административния надзор за законност и с оглед по-добро сътрудничество, даване гласност на проблемите, които се проявяват в дейността по издаването на административните актове и по административния контрол в сайта на Прокуратурата на РБ и в подходяща форма в периодичния печат.

– Ограничаване участието на прокурорите при разглеждане на дела от административен характер, вкл. и чрез законодателна промяна, когато не се засягат важни обществени отношения. При участието на прокурорите по дела от подобен характер се губи техният потенциал за решаване на по-значими прокурорски проблеми.

– Планиране и възлагане на извънпланови проверки по надзора за законност да се допуска само в случаите, когато има безспорни данни за извършвани сериозни закононарушения, налагащи намеса на прокуратурата, с цел предотвратяване прекомерно натоварване в работата. Освен това – като цяло броят на проверките следва да бъде намален и съобразен с конкретните проблеми на съответния апелативен район, но с оглед повишаване тяхното качество и ефективност.

– Увеличаване броя на прокурорите, работещи в административните отдели с цел организационното им укрепване и ефективност в дейността им по административния надзор за законност.

Във връзка с процеса на поэтапно въвеждане на Унифицираната информационна система /УИС/ в отделните нива на Прокуратурата на РБ и с оглед посочената в годишния доклад за 2007 г. като приоритетна за отдел ИАМР във ВАП задача за запознаване на потребителите със системата, същият организира провеждането на обучение /26-30.05.2008 г./ със служителите на ВАП по втора версия на програмния продукт. В процеса на обучението за работа с УИС бяха поставени множество въпроси и бяха направени предложения за допълнителни функционалности, с оглед подобряване на ефективността ѝ и за практическото ѝ прилагане във ВАП. След направените уточнения беше установено, че за успешното функциониране и използване на системата във ВАП е необходимо в нея да бъдат направени някои допълнения, произтичащи от спецификата в работата на прокуратурата по административния надзор за законност. За решаването на този софтуерен проблем предстои да бъде изготвено задание от програмисти в Дирекция „Информационни технологии“ при Администрацията на главния прокурор. При изготвянето на програмния продукт за необходимите допълнителни функционалности в УИС ще участва и сформирана работна група от ВАП, основно с представители на отдел ИАМР /т. 4 от Стратегията/.

През 2009 г. предстои да бъде извършена актуализация на Указание И-60/26.02.2007 г. на Главния прокурор, като в него ще намерят място и новите разпоредби на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси, Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети, на новия Закон за защита на конкуренцията и др. След извършване на посочената промяна, подготвяна от отдел „АСН“, отдел „ИАМР“ при ВАП ще систематизира актуалните указания, окръжни и заповеди, които създават задължения за прокурорите по административния надзор за законност и с оглед оптимизиране на тяхната дейност /т.4 от Стратегията/.

С цел повишаване професионализма и квалификацията на прокурорите, работещи по административния надзор за законност, както и с оглед тяхната реална специализация по конкретни отрасли на правото, отдел ИАМР във ВАП постави като постоянна задача на апелативните прокуратури, на полугодие да се извършва изследване на закононарушенията и повтарящите се случаи на издадени незаконосъобразни административни актове, характерни за съответния апелативен район, с цел съвместно прогнозирано провеждане на квалификационни мероприятия. От изпратените справки от апелативните прокуратури за второто шестмесечие на 2008 г. няма посочени съществени и постоянно повтарящи се закононарушения и конкретна незаконосъобразна практика по издаването на административните актове, което не даде основание за провеждането на такива мероприятия. Отделно от това, апелативните прокуратури не бяха посочили конкретни квалификационни мероприятия, а пожелателно бяха предложили провеждането на такива, без конкретика в темите, отделните отрасли на правото и пр.

През 2009 г., ВАП предвижда провеждане на курсове за обучения и участие в семинари за прокурорите от административните отдели в окръжните прокуратури по актуални проблеми и сложни от правна или фактическа страна случаи по прилагане на административно право и процес, включително и в областта на приложимото в административното производство европейско законодателство. Отделно от това, отдел ИАМР ще предприеме мерки за сключване, при възможност, на допълнителен договор с доставчика на правноинформационната система „Апис“ и за допълнителната част „Апис-процедури“ в частта „Статии и материали по

административното правораздаване и по надзора за законност” /т. 6 от Стратегията/.

В бъдещата дейност по критериите за оценка и атестиране на прокурорите от териториалните прокуратури, работещи по административносъдебния надзор и по надзора за законност, следва да се имат предвид и такива, заложен и свързани с работата по тези надзори, с цел стимулиране амбицията им за по-ефективна дейност и кариерен растеж до ниво ВАП /т. 7 от Стратегията/.

В помощ на прокурорите, работещи в административните отдели в отделни окръжни прокуратури, работят служители – специализирана администрация, експерти, деловодители и др., познаващи специфичната дейност по административния надзор за законност, включително и при отразяване на резултатите от работата по надзора в статистическите образци – Таблици 7.1. и 7.2. В този смисъл, отдел ИАМР във ВАП, при изследване дейността на административните отдели, с оглед тяхната натовареност и организационно и кадрово укрепване, е предложил на Дирекция „Информационни технологии” при Администрацията на главния прокурор изготвяне и на посочената деловодна програма по административния надзор за законност в окръжните прокуратури /т. 8 от Стратегията/.

В изпълнение на принципа за прозрачност, отдел ИАМР във ВАП предприеме мерки за активизиране дейността на териториалните прокуратури за предоставяне на информация за движението на преписки и участието в дела по административния надзор за законност от завишен държавен и обществен интерес. Целта на тази задача е предоставянето на данни за компютърната информационна система и интернет страницата на Прокуратурата на РБ за обмяна на положителния опит в работата. С цел умножаване гражданската подкрепа на прокуратурата и повишаване общественото доверие в дейността ѝ, служебен ангажимент и на отделите във ВАП е да предоставят необходимата информация в този смисъл. Срокът за изпълнение на тази задача е постоянен /т. 9 от Стратегията/.

РАЗДЕЛ V

ДЕЙНОСТ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР

1. Дейност на дирекция „Финансово-стопански дейности“. Финансово и материално осигуряване – организация на дейността и състояние. Обобщени данни и изводи за ПРБ. Проблеми и предложения.

Дирекция „Финансово-стопански дейности“ в структурата си от четири отдела, съгласно чл. 2 от Правилника за организацията и дейността на Администрацията на ПРБ, през 2008 г. извърши значителна работа за адекватно финансово и материално-техническо осигуряване на дейността на Прокуратурата, в изпълнение на Стратегията за развитие 2007–2009 г. и Индекса за реформа.

Усилията бяха насочени към осъществяване на финансово управление и контрол на всички структури, програми, дейности и процеси, при спазване на принципите за законосъобразност, икономичност, целесъобразност, ефикасност, ефективност и прозрачност.

Финансовото управление и контрол се осъществяваха чрез разработени системи, включващи политики и процедури, въведени в Прокуратурата. В изпълнение на чл. 13 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор, се въведоха и продължават да се въвеждат дейности, включващи политики и процедури. Изградиха се и се прилагат информационни и комуникационни системи.

Бяха проведени два семинара за повишаване на знанията, уменията и опита на съдебните служители от съответните прокуратури в областта на финансово-стопанската дейност.

Финансово осигуряване

През 2008 г. финансовото осигуряване се осъществяваше на базата на утвърдения със Закона за държавния бюджет за 2008 г. бюджет на ПРБ, в размер на 104 346 хил. лв., представляващ 74.5 % от разработения и предложен проект за бюджет.

В отдел „Бюджет и финанси“ бе изготвено предложение за разпределение на утвърдения със ЗДБ за 2008 г. бюджет на ПРБ по елементи на Единна бюджетна класификация (ЕБК), което бе утвърдено с Решение на ВСС по Протокол №11/05.03.2008 г. След това бе направено разпределение по месеци на разходите по бюджетните сметки на третостепенните разпоредители с бюджетни кредити (прокуратури, учебна и почивни бази) и бе изпратено на ВСС.

През 2008 г. бяха извършвани корекции на бюджета, във връзка с доказана необходимост от допълнителни средства за извършване на разходи, неподсигурени със средства, както и вътрешно компенсирани промени между елементите на ЕБК. Допълнителните средства са осигурявани от преизпълнението на приходите от дейността на органите на съдебната власт с решения на ВСС.

В резултат на тези корекции, бюджетът на ПРБ за 2008 г. към 31.12.2008 г. е в размер на 117 710 400 лв. (увеличение с 13 364 400 лв. спрямо утвърдения първоначален бюджет).

При необходимост, през 2008 г. са извършвани съответни корекции по бюджетните сметки на третостепенните разпоредители с бюджетни кредити.

На основание решения на ВСС през 2008 г., бяха изплатени на магистратите и съдебните служители целеви награди за постигнати конкретни резултати и допълнително материално стимулиране.

Към 31.12.2008 г. са изплатени обезщетения по 121 преписки по изпълнителни листове, във връзка със Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, в размер на 1 374 806 лв.

Прокуратурата на Република България през 2008 г. е бенефициент по три международни проекта:

- по програма „ФАР” на ЕС № BG/205/ЛВ/ЖК/01 „Укрепване на българското правосъдие. Прилагане на новия НПК: Укрепване на междуинституционното сътрудничество между Прокуратурата и други органи, ангажирани в борбата срещу организираната престъпност и корупцията”;
- по проект на Световната банка: „Безвъзмездно финансиране за укрепване на антикорупционния капацитет на Главната прокуратура № WBTE 058170-BUL”;
- по Оперативната програма „Административен капацитет”, съфинансирана от ЕС чрез Европейския социален фонд, с наименование на проекта: „Специализирано компютърно обучение на прокурори и съдебни служители от ПРБ”.

Средствата, които са усвоени през 2008 г. за реализирането на планираните дейности по трите международни проекти, са в размер на 81 156.55лв. и 23 532.77щ. д.

Процедурата за средносрочната бюджетна прогноза за 2009–2011г., като първи етап от бюджетната процедура за 2009 г., стартира през м. март 2008 г., във връзка с Решение на Министерския съвет № 142/06.03.2008 г.

Поради краткия срок, информацията и приложенията с разчетите бяха изготвени на експертно ниво в отдел „Бюджет и финансиране” по текущи цени. Придружени с доклад, материалите бяха изпратени в срок във ВСС и Министерството на правосъдието.

На втория етап на бюджетната прогноза за 2008 г., през м. август бе разработен и представен във ВСС проектобюджет за 2009 г., по функции и политики, по стойностни и натурални показатели, в сроковете, залегнали в РМС № 142/06.03.2008 г. Материалите по прогнозата бяха изпратени във ВСС и Министерството на правосъдието (доклад, 7 приложения и справка за необходимите средства за капиталови разходи, заедно с разшифровка и приложения към него).

Материално осигуряване

Съгласно чл. 387 от Закона за съдебната власт, министърът на правосъдието организира управлението на имуществото на съдебната власт – недвижими имоти и движими вещи.

В тази връзка, между съдебните служители от Дирекция ФСД в Администрацията на ПРБ и съответните служители от дирекция ИОПУССД в Министерството на правосъдието се осъществи необходимата координация и взаимодействие, в резултат на което се решиха успешно редица проблеми, относно сградния фонд и капиталовите разходи за нуждите на Прокуратурата.

Осигуриха се допълнителни помещения в редица прокуратури.

Направиха се предложения до Министерския съвет и МРРБ за предоставяне на нови сгради за потребностите на ПРБ в София и страната.

Извършиха се съществени преустройства и подобрения в учебната и почивните бази за тяхното обзавеждане за целогодишно ползване.

Поддържат се добри работни взаимоотношения с компетентните органи в МРРБ, МВР, МО, ВСС, с областните управители и др. за своевременно решаване на проблеми със сградния фонд на ПРБ.

В резултат на извършената дейност, съществено се подобриха материалните условия за работа на част от отделите на Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура.

Извършена бе много добра работа по планирането, организирането снабдяването на прокуратурите с техника, консумативи и обзавеждане; по организиране извършването на основния и текущия ремонт на сградния фонд; осигуряването, поддържането и разпределението на ведомствения жилищен фонд; оборудването на работните места на прокурори и съдебни служители; планирането, организирането и провеждането на обществени поръчки за строителство, доставки и услуги; извършването на дейности по стопанисването и ползването на учебната и почивните бази.

Успешно бяха подготвени и реализирани 14 обществени поръчки по ЗОП и НВМОП за доставки и услуги.

Отдел „Транспорт“ извърши на добро равнище възложените му функционални задължения по осигуряване на транспортното обслужване на дейността на Прокуратурата.

Счетоводна отчетност

Отдел „Счетоводство и методология“ разработи необходимите вътрешни правила и процедури, във връзка с прилагането на Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор.

Своевременно и точно се извършваше счетоводното отчитане на приходите и разходите по ЕБК по счетоводните сметки от Сметкоплана за бюджетните предприятия; анализиране и контрол върху законосъобразността и целесъобразността на стойностните операции, както и спазване на сроковете за заплащане на задълженията към доставчици на стоки и услуги; получаване, проверка, анализ и обобщаване на касовите отчети на третостепенните разпоредители; изготвяне на единен касов отчет на ПРБ, равнение с БНБ и представяне във ВСС; обработка, обобщаване, равнение и изготвяне на НАЛ-3, обобщен и по обслужващи банки от изпратените форми на третостепенните разпоредители и ЦУ – форма 91 БНБ – за наличностите по сметки на разпоредител с бюджета по банковите клонове.

Своевременно и прецизно е извършена инвентаризация на имуществото, водещо се на отчет на материалноотговорните лица, както и на наличните парични средства, вземанията и задълженията и разчетите с доставчици и клиенти на ПРБ. Текущо и в срок се извършваше проверка, поддръждане и окомплектоване на първичните документи.

Разработване на вътрешни нормативни, административни и др. документи, както и доклади, информации, предложения и искания до други ведомства

През 2008 г. бяха разработени и се прилагат:

- Система за финансово управление и контрол в ПРБ;
- Стратегия за управление на риска в ПРБ;
- Правила за извършване на предварителен контрол за законосъобразност в ПРБ;
- Вътрешни правила за работната заплата на персонала в ПРБ;
- Указания за разпределение на бюджета, актуализацията и изпълнението на бюджетните сметки на звената на ПРБ;
- Указания за подготовка и разпределение на бюджета;
- Заповед за изплащане на ДМС;
- Заповед за право за ползване на транспортни разходи;
- Указания, заповеди и методики в областта на ползването, отчета и контрола на леките автомобили в ПРБ и др.

От служителите на дирекция ФСД се подготвиха и предложиха за изпращане

редица доклади, информации, предложения, искания и други документи до НС, МС, ВСС, МП, МФ, МО, МВР, МДААР, МРРБ, Световната банка, АОП, Държавен вестник, областни управители и други ведомства, във връзка с финансови въпроси, сграден фонд, доставка на техника, обявления, решения и информации, във връзка с обществени поръчки и др.

Работа със структурните звена на ПРБ в страната

Оказва се необходимата методическа помощ и контрол на съдебните служители в прокуратурите в страната по проблемите на финансово-стопанската дейност. Изискват се ежемесечни и тримесечни отчети и информации. Провеждат се обучителни семинари и своевременно се отговаря на поставени въпроси от прокурори и съдебни служители, във връзка с финансово-стопанската дейност и други направления.

Решени проблеми през 2008 г.

Осигурени бяха достатъчно финансови средства, в т.ч. и допълнителни, за дейността на ПРБ. Предоставени бяха допълнителни помещения и сграден фонд, както и извършване на основен и текущ ремонт на ползвания сграден фонд. Осигурени бяха сравнително добри материално-технически условия (компютърна техника и офис обзавеждане, услуги и др.) за функциониране на Прокуратурата. Изплатени бяха целеви награди и ДМС на персонала.

Нерешени проблеми

Не се осигуриха средства от Министерството на правосъдието, поискани за преустройството на почивната база „Изгрев” – гр. Бяла, в целогодишна учебна база. Не се получи положителен отговор от Министерството на правосъдието и от ВСС на исканията за допълнителни средства, свързани с изграждането на нова заседателна зала в УБ „Цигов чарк” и други искания за капиталови разходи. Не е решен проблемът със сградния фонд, ползван от прокуратурите в гр. София, РП Девня и РП Царево и други прокуратури в страната. Не се извърши обединяване на финансово-счетоводната дейност на ниво окръжни прокуратури. Липсата на достатъчно леки автомобили и шофьори на този етап създава затруднения по транспортното осигуряване в дейността на ПРБ.

Предложения

С цел координиране на дейностите по стопанисване и управление на сградния фонд, при разпределението на разчетените за органите на съдебната власт средства за капиталови разходи по бюджета на МП за 2009 г., да се фиксира размерът на разходите, определен за ПРБ, разпределен по месеци и обекти. Това ще допринесе за равномерното и регулярно ползване на средствата и задоволяване на нуждите на прокуратурите от капиталови разходи за основен ремонт на сградите.

Необходимо е засилване на координацията между отделите и дирекциите в администрацията, при утвърждаване на средства за осъществяване на дейностите, по отношение на възможностите, целесъобразността и размера на тези средства. Текущо през годината и особено в края на финансовата година разходите следва да бъдат утвърждавани, едва след установяване на налични средства както по съответната бюджетна сметка, така и по общия бюджет на ПРБ, което се следи от служителите в отдел „Бюджет и финансиране”, сектор „Бюджет”.

Обединяване на финансово-счетоводната дейност на ниво окръжни

прокуратури, с цел спазване изискванията на Закона за счетоводството и Правилника за организацията и дейността на Администрацията на ПРБ.

2. Дейност на дирекция „Административно обслужване“.

Дирекция „Административно обслужване“, като структурна единица в Администрацията на главния прокурор, е създадена със заповед № ЛС-196/31.01.2008г. на главния прокурор на Република България.

Дирекцията е структурирана в следните отдели: отдел „Човешки ресурси“, отдел „Правен“, отдел „Международни връзки и протокол“, с обособени два сектора – сектор „Международни връзки и проекти“ и сектор „Протокол“, и отдел „Техническо обезпечаване“.

Основната цел на дирекцията е да осигури добра организация, координация и ефективност на работата в отделите, съобразно функциите им, определени в раздели IV, V и VI от ПОДАПРБ (обн. ДВ, бр. 6/18.01.2008 г.). С оглед постигането ѝ, е организирана дейността на дирекцията в основните ѝ отдели през 2008 г.

Отдел „Човешки ресурси“

В началото на 2008 г. са изготвени длъжностни (щатни) разписания и поименни длъжностни разписания, които са актуализирани целогодишно, в зависимост от структурни промени и промени на длъжности в Администрацията на главния прокурор, ВКП и ВАП, както и са изготвени пълни длъжностни характеристики на съдебните служители.

Отделът целогодишно подготвя предложения за трансформации на щатни длъжности по щатовете на ПРБ за съдебни служители и прехвърляне на бройки съдебни служители и ги представя пред ВСС за съгласуване.

Актуализират се и съхраняват кадровите дела на магистратите и съдебните служители в ПРБ, както и системно се оформят трудовите книжки.

Предвид измененията в ЗСВ, са създадени актове, свързани с възникване, изменение и прекратяване на правоотношенията с магистрати и съдебни служители – чрез програмата или при необходимост в свободен текст.

Набавени са документи за сключване на договори, свързани със следдипломна квалификация на магистрати в Софийския университет.

Отделът подготвя и участва в провеждането на конкурси за назначаване на служители, както и атестирането им; изготвя командировъчни заповеди.

Създаден е Комитет по условията на труд, като е извършено организиране и координация на годишните профилактични прегледи на прокурори и съдебни служители.

Целогодишно са давани консултации по приложението на нормативната база по човешките ресурси и работната заплата в ПРБ, както и становища по структурите на звената, заплащане, целеви награди и др.

Ежемесечно се подава информация до ВСС за щатните бройки на съдебните служители в ПРБ.

Давана е информация до Сметната палата за заемани и освобождавани бройки магистрати във Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура.

Отдел „Правен“

Отделът осъществява правното обслужване на Прокуратурата на Република България.

Изготвят се становища и проекти на отговори от името на главния прокурор и неговите заместници по всички административноправни въпроси, свързани с

дейността на администрацията. През отчетния период са изготвени принципни становища по Кодекса на труда и ЗСВ, свързани с трудовите правоотношения на служители и магистрати. Становищата са относно ДМС, прекратяване на трудови договори и заплащане на обезщетения по чл. 139г ЗСВ (отм.), ползването на отпуск, налагане на дисциплинарни наказания, възстановяване на незаконно уволнени прокурори и служители, вида и размера на обезщетенията при командироване на прокурори и съдебни служители по чл. 227 ЗСВ и др.

Отделът изготвя и/или съгласува всички административни заповеди на главния прокурор и заместника на главния прокурор по административните въпроси.

Служителите на отдела участват в работни групи по изготвянето на правила и инструкции, както и становища на ПРБ по проекти за изменение на подзаконови актове и на принципни становища на ВСС.

Отделът съгласува за законосъобразност и всички заповеди за задгранични пътувания на прокурори и съдебни служители. Служителите на отдела участват в изготвянето и/или съгласуват всички договори, които се сключват от Прокуратурата на РБ, по ЗЗД и ЗДС. Участват в изготвянето на правни становища, в изготвянето на документации по процедури и дейности по ЗОП и НВМОП и участват в процедурите по ЗОП и НВМОАП, като членове на съответните комисии, както и извършват дейностите по регистрацията на ПРБ като администратор на лични данни в регистър на КЗЛД.

Служителите съгласуват проектите на всички актове, свързани с възникването, изменението и прекратяването на трудовите правоотношения на прокурорите и съдебните служители от Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура, участват в процедурите за назначаване на служителите от Администрацията на главния прокурор, Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура, както и в атестирането и повишаването в ранг и длъжност на съдебните служители.

Служителите на отдела осъществяват процесуалното представителство по съдебните дела, заведени от или срещу Прокуратурата на РБ. Прокуратурата на Република България към м. 12.2008 г. е страна по общо 51 висящи съдебни дела – административни, граждански и изпълнителни, по които се осъществява процесуално представителство. Висящите дела са по ЗДОИ, ЗЗД, КТ, вр. ЗСВ, ЗС, ЗЗЛД, Закона за защита от дискриминации и др.

През отчетния период отдел „Правен” е изготвил от името на главния прокурор проекти на предложения до министъра на правосъдието, до министър-председателя, до министъра на финансите, до ВСС.

Отделът работи със структурните звена на ПРБ в страната, като оказва методическа помощ на административните ръководители на прокуратурите, дава писмени и устни указания на административните ръководители на прокуратурите по всички въпроси, относно трудовите правоотношения по Кодекса на труда и Закона за съдебната власт и относно актовете за назначаване, повишаване в длъжност и ранг и освобождаване от длъжност – определяне индексациите на заплатите, правни становища по възможността и реда за заплащане на обезщетения при освобождаване от длъжност и пенсиониране на прокурорите и служителите по ЗСВ.

Отдел „Международни връзки и протокол”

В отдел „Международни връзки и протокол” (МВП) се събира, обработва, съхранява и предоставя информацията за сътрудничеството на Прокуратурата на Република България с международни институции и неправителствени организации, за връзките, контактите и изпълнението на подписаните договори за двустранно сътрудничество с други сходни институции. Осъществяват се контактите и

международната кореспонденция. Организира се провеждането на срещи, семинари, конференции на ръководството на Прокуратурата на Република България. Осъществява се дейност по изпълнение на проекти за сътрудничество по международни програми.

Ежедневно се поддържа информация и осъществяване на международни връзки и контакти по повод на конкретни събития (семинари, командировки, посещения).

В отдела се работи по проекти по линия на предприєдинителни фондове и преходния финансов инструмент (програма PHARE) – изготвени проектни предложения пред Дирекция „Управление на средствата от ЕС” – Министерство на финансите, проекти по линия на структурните фондове (Социален фонд за развитие – Програма ОПАК).

Отделът оказва съдействие при разработване на проектно предложение на МВР по Рамково партньорство, финансирано от Европейската комисия, оказва съдействие при подготовката на съвместен проект на прокуратурите на Румъния и България на тема „Подобряване на знанията и уменията на румънските и българските прокурори по отношение на правното сътрудничество по наказателноправни въпроси” JLS/2008/JPEN/029 по програма „Наказателно правосъдие” за 2008 г. на ЕК.

В отдела се извършва координиране на техническата помощ от европейските и международни институции, пряко насочена към Прокуратурата на РБ.

През отчетния период отделът е оказал организационно съдействие при провеждането на над 312 протоколни и/или работни срещи на главния прокурор, заместниците на главния прокурор и завеждащите отдели във ВКП.

В отдела ежедневно се извършват писмени преводи на работни материали от и на английски, немски, френски и испански език, необходими за работата по конкретни прояви в чужбина и международни прояви в България.

През годината отделът е изготвил доклади, отчети и информации относно провеждането и резултатите по изпълняваните проекти на Прокуратурата, финансирани със средства от Европейските фондове и други финансови линии, до ВСС, Министерството на правосъдието, Министерството на финансите, Световната банка.

Изготвени са искания за финансиране на отделни дейности или цялостни проектни предложения до междинните звена, управляващи средствата, отпускани от финансиращите европейски или други донорски организации.

Отдел „Техническо обезпечаване”

Отделът извършва следните дейности:

– разработва „Разчет за осигуряване на комуникациите на прокурорите и служителите на новите работни места”;

– координира дейността по възстановяването на служебната и мобилната комуникация;

– участва в техническото осигуряване на провежданите срещи, събрания, конференции в Съдебната палата по план на отдел „Международни връзки и протокол” или по разпореждане на ръководството на прокуратурата;

– участва в комисия за извършване на охранително обследване на сградата на Съдебната палата;

– размножаване на ксерокс, принтиране, сканиране, подвързване на документации;

– участва в комисия за избор на доставчици на консумативи;

– осигурява събиране и съхраняване на книги, периодика и всички носители на библиотечно-библиографска информация, предоставяне за ползване на библиотечния фонд.

3. Дейност на дирекция „Информационни технологии“.

Дирекция „Информационни технологии“ като структурна единица към администрацията на главния прокурор е създадена със Заповед № ЛС 196/31.01.2008 г. на главния прокурор на Република България.

В дирекцията са обособени два отдела - „Информационни системи“ и „Информационно обслужване“. Основната задача на дирекцията е прилагането на информационните технологии за повишаване на ефективността на Прокуратурата на Република България.

Основни дейности

1. Формиране, реализиране и контрол по прилагането на информационната политика на ПРБ.
2. Развитие и поддръжка на Унифицираната информационна система на ПРБ.
3. Развитие и поддръжка на ведомствената компютърна мрежа на ПРБ.
4. Поддръжка на общоведомствени информационни услуги.
5. Материално осигуряване и техническа помощ на прокуратурите.
6. Прилагане на информационните технологии в обичайната практика и повишаване на компютърната грамотност и квалификацията на магистратите и съдебните служители.
7. Поддръжка на локалната компютърна мрежа и компютърната техника в Администрацията на главния прокурор и Върховната касационна прокуратура.

Текущи и реализирани проекти

1. Обучение за повишаване на компютърната грамотност на над 2000 магистрати и съдебни служители по оперативна програма „Административен капацитет“.

Срок: Ноември 2009 г. Стойност: 1,6 млн. лв. Финансиране: Европейски социален фонд. Участие на дирекцията: при изготвянето на заданието, тръжни процедури, организация на изпълнението.

2. Създаване на хранилище за данни, софтуер за деклариране на имуществото и доходите на магистратите и спецификация за развитие на Унифицираната информационна система.

Срок: Април 2010 г. Стойност: \$275 000. Финансиране: Световната банка. Участие на дирекцията: при подготовката на техническото задание и тръжната документация.

3. Доставка на компютърно оборудване, печатна и копирна техника за прокуратурите.

Статус: Приключен. Стойност: 1,6 млн. лв. Финансиране: Бюджет. Участие на дирекцията: подготовка на техническо задание, организация на изпълнението.

4. Реализиране на нови функционалности за УИС по задание на Сектор „Унифицирана информационна система“.

Статус: Приключен; Стойност: реализиран от специалисти на дирекцията. Участие на дирекцията: при подготовката на заданието, изпълнение.

5. Свързване на 50 прокуратури към ведомствената компютърна мрежа.

Статус: Приключен. Стойност: реализиран със свободен софтуер и хардуер на стойност 6 000 лв. Финансиране: Бюджет. Участие на дирекцията: изготвяне на проект, изпълнение.

6. Адаптиране и внедряване на билетна система за регистриране на заявките за

техническа помощ и тяхното изпълнение в дирекцията.

Статус: Приключен. Стойност: реализиран с помощта на свободен софтуер. Участие на дирекцията: адаптиране и внедряване.

7. Ъпгрейд на централния сървър на УИС. Обновяване на сървърната и компютърната техника във ВКП. Оборудване на ново сървърно помещение.

Статус: Текущ. Стойност: реализиран с помощта на закупения хардуер по т. 3. Участие на дирекцията: проект, реализация.

8. Пилотно внедряване на IP-телефония в 15 прокуратури и 50 абоната.

Статус: Приключен. Стойност: реализиран със свободен софтуер и хардуер на стойност 4 000 лв. Финансиране: Бюджет. Участие на дирекцията: изготвяне на проект, закупуване на хардуер, изпълнение.

9. Адаптиране и пилотно внедряване на система за отчитане на работното време в отдел „Международни връзки и протокол”.

Статус: Приключен. Стойност: реализиран с помощта на свободен софтуер и наличен хардуер. Участие на дирекцията: избор на подходящ софтуер, адаптиране, внедряване, обучение.

Проблеми. Предложения.

Незадоволителна политика за ИТ кадрите: Недостатъчна мотивация и подготовка на системните администратори; Липса на интерес на квалифицирани ИТ кадри за работа в Прокуратурата.

Предложения:

- Повишаване на квалификацията и осигуряване на възможности за допълнително стимулиране на висококвалифицираните ИТ кадри.
- Организиране на мероприятия за разясняване на задълженията на системните администратори и разтоварване от неприсъщи дейности.

Недостатъчно приложение на информационните технологии в ПРБ: Използване на факс и стандартна пощенска услуга в случаите, в които те са напълно заменяеми от по-ефективната, по-бързата и икономически по-изгодната алтернатива - електронната поща; Използване на хартиен документооборот дори в случаите, когато може да бъде напълно заменено от електронен; Липса на употреба на електронно подписани документи във вътрешния документооборот.

Предложения:

- Повишаване на компютърната грамотност.
- Забрана за използване на факс услуга и обикновена пощенска услуга в случаите, когато тя е напълно заменяема от електронната.

Изводи

При реализирането на заложените приоритети, дирекция ИТ компенсирала ограниченото финансиране със собствен ресурс и с помощта на свободен софтуер. В сферата на приложението на ефективни решения с отворен код на ниска себестойност прокуратурата е на водещо място сред институциите в общественния сектор.

4. Дейност на отдел „Защита на класифицираната информация”.

През 2008 г. работата на отдел „Защита на класифицираната информация” е била съсредоточена за спазване изискванията на Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) и на Правилника за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация (ППЗЗКИ) за работа с документи и материали, съдържащи класифицирана информация и изпълнение на Заповед № ЛС-1652/23.05.2006 г., за определяне на организационните единици от състава на Прокуратурата на Р България, окомплектоването им със служители по сигурността на

информацията, завършване изграждането на регистратури за класифицирана информация и назначаване на завеждащи регистратурите, в съответствие с изискванията на ЗЗКИ и ППЗЗКИ.

Основните направления в дейността:

- Стриктно спазване на изискванията на ЗЗКИ и ППЗЗКИ при работа с класифицирана информация в организационна единица „Администрация на главния прокурор, ВКП и ВАП”.

- Упражняване на системен контрол за работата с класифицирана информация в останалите организационни единици от състава на Прокуратурата на Република България.

4.1. Организация на работата с класифицирана информация в организационна единица „Администрация на главния прокурор, ВКП и ВАП”

4.1.1. Работа с национална класифицирана информация.

- През 2008 г. в регистратурата за национална класифицирана информация е извършена годишна проверка за наличието и движението на документите и материалите. Нарушения и липси не са констатирани.

- Създадена е система за ежедневен контрол за спазване правилата за защита на класифицираната информация, както и за правилното определяне нивата на класификация на информацията в документите, изготвяни в организационната единица.

- Раздаването и отчетността за движението на работните материали и документи е организирано в съответствие с изискванията на ЗЗКИ и ППЗЗКИ, като осъществяваният контрол и конкретните указания на служителите, работещи с тях, способстват за недопускане на нарушения и предотвратяване изтичане на информация.

- Не са констатирани случаи на неизпълнение на указанията на ВСС и ДКСИ, свързани с работата с класифицирана информация. Измененията в нормативната база своевременно са доведени до знанието на всички прокурори и на служителите от организационната единица, в касаещия ги обем.

- Разкрити са 13 процедури по проучване на служители от организационната единица, за издаване на разрешения за достъп до национална класифицирана информация до ниво „Строго секретно”. Всички необходими документи са окомплектовани в срок и изпратени в ДАНС.

- Разкрити са 12 процедури по проучване на прокурори и служители от организационната единица, за издаване на разрешения за достъп до класифицирана информация на НАТО и ЕС. Всички необходими документи са окомплектовани в срок и изпратени в ДКСИ.

- В изпълнение на заповед на заместника на главния прокурор по административните въпроси, е приет архивът на Прокуратурата на въоръжените сили на Република България в регистратурата за национална класифицирана информация.

- Издадени са 15 вътрешни заповеди, свързани със спазването на ЗЗКИ и се поддържа постоянна кореспонденция с органите на ДКСИ, ДАНС, НСлС, ВСС, ВКС и НС „Полиция”, по въпросите свързани с изпълнението на ЗЗКИ и ППЗЗКИ.

4.1.2. Работа с чуждестранна класифицирана информация.

- В регистратурата за класифицирана информация на ЕС не са констатирани нарушения и липси.

- През 2008 г. са изпълнени всички указания на ДКСИ, относно предоставяне на национална класифицирана информация и е извършен обмен на национална класифицирана информация с 10 държави, с които Република България има подписани договори за защита и обмен на класифицирана информация.

- Организиран е пълен контрол при извършване на преводи на национална класифицирана информация от фирма „Орхидея-94”, за нейното изпращане до съответната държава, съгласно изискванията на ЗЗКИ, ППЗЗКИ и разпоредбите на ДКСИ.

- Организирано е ежедневно взаимодействие с отдел „Международно правно сътрудничество” при ВКП, относно обмена на класифицирана информация с чужди държави.

- За повишаване на квалификацията е проведен семинар с прокурори от окръжните и апелативни прокуратури от състава на Прокуратурата на Република България, с участието на представители на ДКСИ.

4.2. Организация на работата с класифицирана информация в останалите организационни единици от състава на Прокуратурата.

- За осигуряване изпълнението на Заповед № ЛС-1652/23.05.2006 г., през годината приключи назначаването на служители по сигурността на информацията във всички организационни единици от състава на Прокуратурата на Република България и са разкрити регистратури, като са определени техни завеждащи.

- С новоназначените служители по сигурността на информацията и завеждащите регистратури е проведено първоначално обучение.

- Във всички 37 организационни единици регистратурите са изградени и оборудвани в съответствие с изискванията на ЗЗКИ, като 30 от тях имат издаден уникален идентификационен номер от ДКСИ, а останалите са в процедура за получаване на такъв.

- През годината са изпратени окръжни писма, като за изпълнението на поставените задачи, във всички организационни единици са извършени проверки на място.

- Оперативният контрол и методическото ръководство на организационните единици от състава на Прокуратурата на Република България се осъществява с лични контакти и по телефона.

5. Дейност на отдел „Връзки с обществеността”

Работейки активно за улесняване на диалога между Прокуратурата и обществото, отделът се ръководи от приетата Медийна стратегия и се ползват от категоричната подкрепа на ръководството.

Преглед на печата, поддържане на интернет страницата на Прокуратурата, писма по електронната и обикновената поща, телефонни разговори по конкретни въпроси, съобщения, семинари, пресконференции, брифинги, интервюта, участия в международни проекти, филми с насочена тематика, постоянни контакти с електронните медии, междинни отчети на прокуратурите в страната, формални и неформални срещи, поддържане на медиен архив на Прокуратурата – това е ежедневната дейност на отдела.

Работа и взаимодействие с медиите

Отдел „Връзки с обществеността” осъществява постоянно и колегиално взаимодействие с ресорните журналисти, с цел обективното отразяване на специфичната дейност на прокуратурата и предоставяне на навременна и коректна информация на обществото, относно усилията и действията на институцията по спазване на законите в страната.

Предоставянето на информация на медиите от прокуратурата се извършва при съблюдаване на разпоредбите на Закона за достъп до обществена информация, Закона за защита на класифицираната информация, Закона за защита на личните данни, Закона за съдебната власт, Наказателно-процесуалния кодекс и Медийната стратегия на прокуратурата.

Служителите в отдела организират брифинги, пресконференции и изявления, както и участия в дискусии по различни актуални проблеми. Те съдействат за провеждане на интервюта, участия в радио и телевизионни предавания и други медийни изяви на представители на прокуратурата.

Нов момент в работата на отдела са регламентиранияте срещи на главния прокурор с медиите – всеки вторник, от 11.00 часа.

Отделът стартира работата си по партньорския проект на прокуратурата с НПО – Клуб „Журналисти срещу корупцията”, на тема „Усвояване на опита на комуникационната мрежа на ОЛАФ и добрите практики на взаимодействие със съдебната власт”, финансиран по ОП „Административен капацитет”, чрез който ще се търсят възможности за изграждане на нови, по-успешни европейски модели за партньорство между съдебната власт, медиите и гражданското общество.

Пресслужбата оказва методическа помощ на говорителите, като обръща специално внимание на тяхната квалификация в това им качество. Приоритет в работата на експертите в отдела е връзката с говорителя на главния прокурор. През 2008 г. отделът организира 6 обучителни семинара и работни срещи на говорителите с представители на националните и регионални медии.

Сектор „Информационен център”

Съществена новост в дейността на отдела е създадения към него през септември 2008 г. сектор „Информационен център”, като част от изпълнението на едно от приоритетните направления на Стратегията за развитие на Прокуратурата за 2007–2009 г. – откритост и прозрачност в допустимата от закона степен. Той е изграден със съдействието на Програмата за развитие на съдебната система и е финансиран от Американската агенция за международно развитие.

Информационният център предоставя по достъпен начин на едно място в Съдебната палата определен пакет от услуги на гражданите, които да отговарят на техните очаквания и на европейските стандарти за работа с хора, и това цели повишаване на общественото доверие в работата на Прокуратурата. Функциониращите в него 3 регистратури (на Администрацията на главния прокурор, на ВКП и на СГП) и информационно бюро осъществяват контакт с гражданите и упълномощените от тях лица, като освен дейността по регистрация на молби, сигнали и жалби и извършване на справки чрез УИС, предоставят информация, свързана с дейността и функциите на прокуратурата и упражняване на законови права, когато това е свързано с прокуратурата. Центърът има обявени в интернет страницата на прокуратурата ел. адрес и телефон за граждани. От водената ежедневна статистика е видно, че за 6-те месеца преминалите през Центъра и обслужени граждани (вкл. по телефон и ел. поща) е над 11 000.

Отделът създава и поддържа архив на главния прокурор; архив с изявите на прокурорите в различните медии – телевизии, вестници, радиа и агенции; архив на прегледа на печата; архив с журналистически въпроси; архив на въпроси на граждани; филмов архив.

Необходимо е да се активизира дейността, свързана с анализа на критичните материали по обществено значими дела. Основна структура, като ВАП, остава встрани от медийния интерес, а работата, която се върши там, засяга важни обществени сфери. Липсата на пресаташе в СГП спъва бързата и оперативна връзка с журналистите. Необходими са и по-активни контакти с прокуратурите в страната, откъдето не се получава достатъчно информация. За това съществуват и обективни причини – прекалената натовареност с чисто оперативни задачи.

РАЗДЕЛ VI РАЗВИТИЕ И РЕФОРМА НА ПРОКУРАТУРАТА

1. Дейност на Прокуратурата на РБ по Плана за действие и в изпълнение на Стратегията за развитие на Прокуратурата 2007 ÷ 2009 г.

Конкретните изводи относно степента на реформиране, модернизиране и повишаване ефективността на прокурорските органи са посочени в обобщен вид в последния раздел на доклада, а подкрепящите ги данни и анализ - по съответните направления на дейността.

В настоящия раздел се посочват принципно изпълнените цели и задачи, преодолените проблеми и предстоящи действия през следващата отчетна година.

При изпълнение на прокурорските функции през последните три години в Прокуратурата на РБ трайно се утвърди принципът на независимостта на прокурорите от външни и вътрешни вмешателства. При осъществяване на конституционните им задължения да следят за точното спазване на закона, да защитават обществения интерес, правата на личността, да повдигат и отстояват пред съда обвинения по наказателни дела от общ характер, прокурорите са свободни да вземат решенията си по вътрешно убеждение, подчинявайки се само на закона.

Взаимодействието и сътрудничеството с други държавни органи и организации, ангажирани в противодействието на престъпността през 2008 г., като принцип се реализира на територията на цялата страна в ежедневната работа на прокурори, разследващи полицаи и следователи, което е особено съществено – и с експертни и контролни органи.

Проектът на Инструкция за работата и взаимодействието на органите на досъдебното производство, (изготвен още през 2006 г. с влизането в сила на 29 април 2006 г. на новия НПК /ДВ, бр. 86 от 28 октомври 2005 г./, претърпя корекции в съответствие с промените на НПК през 2007 г. Разработиха се и нови текстове, в съответствие с влезлите в сила изменения и допълнения през 2007 г. и 2008 г., касаещи досъдебната фаза. Предстои ново съобразяване на проекта предвид ЗИД на ЗСВ относно реструктуриране на следствието. След окончателното им приемане Инструкцията следва да се съобрази с актуалните законодателни промени. Макар и проект, Инструкцията се ползва в практиката от прокурорите и разследващите органи като методология при разследването на престъпленията и при разрешаването на редица организационни въпроси, свързани с взаимодействието.

Разработена е и действа *Инструкция за документооборота в ПРБ*. С инструкцията се преодолява забавата и други констатирани трудности при завеждането на преписките и делата, и спомага за унифициране и облекчаване на реда за извършване на деловодната дейност.

През 2008 г. **сътрудничеството** с Министерството на вътрешните работи за противодействие на престъпността и Държавната агенция „Национална сигурност” се утвърди и разви с помощта на подписаните междуведомствени актове. Детайлизираха се законовите норми с изработването на *Инструкции за взаимодействие и за обмен на информация по движението, приключването и резултатите от делата*, разследвани от МВР и по изпращане от компетентните звена на ДАНС на съответните материали на прокурорите за провеждане на разследване.

За постигане на допълнителни резултати при предотвратяването и разкриването на правонарушения, както и за по ефективното разследване на престъпления, свързани с програма САПАРД в Р България, Главният прокурор, министрите на вътрешните работи, на финансите, на земеделието и храните и директорите на НСЛС, ДАНС сключиха споразумение за формиране на работна група

за борба с правонарушенията, свързани с реализацията на програма САПАРД в Р България.

За подобряване на **сътрудничеството на европейско и международно ниво** са изготвени и действат *Инструкция за издаване на Европейска заповед за арест* в Република България и изпълнение на Европейска заповед за арест, издадена в друга държава – членка на Европейския съюз, както и Споразумения за сътрудничество между Прокуратурата на Република България и Генералната прокуратура на Руската Федерация, както и за съвместно разследване по конкретни дела с прокуратурите на Румъния, Федерална Република Германия, Испания и Франция. Утвърдени са указания за работата на националната прокурорска мрежа в Р България, създадена с цел да се улесни директният контакт между прокурорите от РБ и колегите им в чужбина.

Подобрено е **сътрудничеството с Министерството на правосъдието** във връзка с компетентността му за законодателни инициативи и на експертно ниво с Народното събрание в парламентарните комисии, подготвящи законодателни предложения и решения. През 2008 г. Прокуратурата е изготвяла и предоставяла подробни и аргументирани становища по получените за съгласуване законопроекти с предложени съответна промени на нормативни текстове при несъгласие.

По инициатива на Прокуратурата са предоставени на Комисията по правни въпроси в 40-то НС и на министъра на правосъдието конкретни законодателни предложения за повишаване ефективността на противодействието на престъпността в досъдебната фаза с минимизиране на процесуалния формализъм на наказателния процес, предложени са детайлизирани норми в НПК относно съкратеното съдебно следствие, съвместните екипи за разследване, непознати като процесуална фигура в българското наказателнопроцесуално законодателство, направени са конкретни предложения за криминализиране на деяния, свързани с измами на недвижимо имущество, документни престъпления, престъпления с предмет еврофондове и др.

Кариерното развитие на прокурорите е обвързано с изискването за поддържане и усъвършенстване на професионализма. По-бързото усвояване на щатни бройки и развитие в пълнота на принципа за конкурсното начало, както и разрешаване на проблема с движението на кадри вътре в системата, а така също и за осигуряване на най-правилния подбор и прозрачност при назначаване на административните ръководители, е в пряка зависимост от усъвършенстване на законодателството в тази насока, което се очаква с внесения в НС ЗИД на ЗСВ.

За по-нататъшно поддържане и повишаване на квалификацията на прокурорите е направено необходимото за осъществяване на по-тясно **сътрудничество с Националния институт на правосъдието**. Сключено е дългосрочно споразумение за реализиране на учебни програми. Разработени са и програми с практическа насоченост за нуждите на специализацията на прокурорите.

Особено активна дейност се налага да се развие във връзка с повишаване компетентността и квалификацията на **съдебната администрация**

Прокуратурата получи подкрепа и партньорство с организации на гражданското общество, които разполагат с висококвалифициран експертен ресурс за наблюдения, проучвания, анализи и оценки от значение за тенденциите на престъпността и противодействието на държавните органи. Особено активна е съвместната дейност на Прокуратурата с българския клон на Асоциация „Прозрачност без граници”, Клуб „Журналисти срещу корупцията” и др.

Усилията на Прокуратурата за изпълнение на конституционните изисквания и очакванията на обществото за **прозрачност и отчетност** са видими в последните години повече от всякога. Конституционните задължения за изготвяне на отчетни доклади и информации не само се спазват стриктно, но е налице и засилено

взаимодействие в тази връзка с Комисията по правни въпроси и обратна връзка по отношение решенията на НС. Наред с това, дискусиите, свързани с разглеждането и приемането на доклада стават достойни на обществеността, както по линия на упражнявания медиен контрол, така и по инициатива на Прокуратурата посредством публикуване на информацията за дейността ѝ на интернет страницата и посредством публичното им представяне със съдействието на медиите и на неправителствените организации.

Говорителите на прокуратурите и говорителят на главния прокурор регулярно предоставят информация за дейността на ПРБ.

Прозрачността и отчетността не следва да се превръща в негатив за Прокуратурата. Предоставянето на информация е недопустимо да пречат всестранното и пълно разследване на делата, да пречи за разкриването на обективната истина, както и за справедливото наказване на виновните.

За реформирането на Прокуратурата допринесе и засиленият през годината **контрол върху дейността на прокурорите** в насока повишаване на резултатността по делата в съдебната фаза при спазване на закона, недопускането на неоправдано забавяне в работата по преписките и делата, осуетяването на предпоставки за корупционни практики. Този контрол се осъществява от административните ръководители, от прокурорите от по-горестоящата прокуратура. Обособиха се и извършват отговорна работа контролни звена (инспекторати) към териториалните прокуратури.

Реорганизацията на Прокуратурата през 2008 г. продължи с реструктуриране с цел повишаване на специализацията и намаляване на бюрокрацията и облекчаване работата на прокурорите

Реструктурирането бе в резултат и на негативните оценки на европейските експерти по механизма за сътрудничество и проверка и докладите на ОЛАФ. Във Върховна касационна прокуратура с аналогични структури по места се създадоха специализирани отдели за противодействие на корупцията и престъпленията от особен обществен интерес, самостоятелни отдели за противодействие на организираната престъпност и злоупотребата с имущество и средства на Европейския съюз. Усъвършенстването на дейността по упражняване на инстанционен контрол на произнасянията от прокурорите по преписките и делата, образувани в Прокуратурата, с оглед повишаване качеството на прокурорските актове, бе изведена като приоритетна с обособяването на отдел „Инстанционен контрол”.

Облекчаването на прокурорите от несвойствена дейност се изрази в практически мерки за максимално използване на информационните технологии в пряката прокурорска работа.

✓ Внедряване на Унифицираната информационна система във всички прокуратури.

✓ Разширяване на възможностите за справки на гражданите по движението на подадените до Прокуратурата молби и сигнали.

✓ Изготвяне на обобщени информации и анализи на базата на наличните във ВКП данни, вкл. и на тези въведени в УИС.

Необходимо е да се работи усилено в посока пълнота и качество на информацията по преписки и дела при въвеждането ѝ в УИС. По този начин наред с подобряване на софтуерните възможности, реално ще се подпомогне използването на справочната система за нуждите на информационната и аналитичната дейност във ВКП.

Продължава да стои като проблем недостатъчното използване на информационните технологии в пряката работа на прокурори и административни ръководители.

Голямата част от тях не използват възможностите на УИС, не контролират дейността по въвеждане на данните в системата. Вместо това, изискват на хартиен носител и все още по факса, информация, която се съдържа и в УИС и в унифицираните статистически електронни образци, които съгласно указание на главния прокурор се обобщават, предоставят се на ръководството на ПРБ и се публикуват за служебно ползване на вътрешноевропейската страница.

В същото време информацията се изисква несъгласувано с главния прокурор, от ресорните му заместници и завеждащите отдели. По този начин се създават предпоставки и за дублиране на изисквана информация.

За преодоляване на тази порочна практика, основна причина за допълнителното натоварване на прокурорите по места, е наложителна активна работа най-малко в две насоки:

✓ Повишаване компетентността и квалификацията на съдебната администрация на средно ниво за реална техническа и експертна помощ на прокурорите и развитие капацитета на съдебните съветници и прокурорските помощници.

✓ Административните ръководители на най-високите нива на Прокуратурата е необходимо да вземат действени мерки за използване възможностите на УИС, наличната информация във ВКП и само при неотложна необходимост изискване на допълнителна информация съгласувано между всички звена.

2. Дейност на Прокуратурата на Република България по Индекса за реформа на Прокуратурата.

1. План за действие 2008 по Индекса на реформата в прокуратурата в България. Приоритети

В първия доклад за напредъка по Плана за действие, основан на Индекса на реформата на Прокуратурата в България, са очертани следните приоритети за календарната 2008 година.

1.1. Систематизиране на обученията за прокурори, с цел укрепване на професионалния капацитет в рамките на подписания на 20.12.2007 г. тристранен меморандум за сътрудничество между Прокуратурата на Република България, Департамента по правосъдието на САЩ чрез Службата за чуждестранно развитие, подпомагане и обучение на прокурори и Националния институт на правосъдието.

1.2. Активизиране на дейността на прокурорските сдружения, заедно с учредените комисии по етика във Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура в три насоки:

- актуализиране на етичните правила за прокурори;
- предложения за утвърждаване на механизми за предотвратяване и решаване на конфликти на интереси;
- предложения за изработване на ефективни правила /механизми/ за недопускане на вътрешно и външно вмешателство в прокурорската работа.

1.3. Отговорност и прозрачност в работата на прокуратурата, в тясно сътрудничество със структури на гражданското общество.

1.4. Изработване на програма за обучение на ръководни кадри.

1.5. Подбор на теми и реализиране на обученията на регионален принцип по апелативни райони. Тема – „Европейско сътрудничество по наказателни дела”.

1.6. Изготвяне на предложение за механизми срещу външно и вътрешно вмешателство в работата на прокурорите и предоставяне на документа на Висшия съдебен съвет.

1.7. Изготвяне на обобщен доклад, въз основа на предложенията на прокурорите в страната, на тема „Подобряване организацията на работа и дейността на българската прокуратура” и предоставянето му на главния прокурор на РБългария.

2. Организационни мероприятия за изпълнение на плана за 2008 г.

2.1. На 14–16 февруари 2008 г. Комисията по Индекса организира открита за медиите работна среща – дискусия по Първия отчетен доклад по Плана за действие, с участието на прокурори, Центъра за изследване на демокрацията, представители на двете прокурорски професионални сдружения, Службата за чуждестранно развитие, подпомагане и обучение на прокурори към Департамента по правосъдието на САЩ.

Прокурорите оцениха добрия старт на реформите по Плана за действие, поставиха редица конкретни въпроси, отнасящи се до текущата прокурорска работа, до комуникацията между структурните звена по вертикала в Прокуратурата, до ангажиментите и отговорностите на административните ръководители в системата, с цел укрепване на професионалния и административния капацитет на институцията. Открито поставиха и въпроса за ангажиментите и волята на държавата, в лицето на изпълнителната и законодателната власт, за подкрепа и реални реформи. На срещата са очертани и детайлизирани задачите по Плана за действие за 2008 г., като е постигнато съгласие около посочените в Първия доклад приоритети. Отчете се, че е необходимо по-ясно да бъдат открити отговорностите на административните ръководители в Прокуратурата на всички нива при изпълнение на дейностите по Плана за реформи и модернизирание на прокуратурата, основан на Индекса.

2.2. На 25 февруари 2008 г. в сградата на Съдебната палата – София, Комисията за надзор и оценка по Индекса организира работна среща с участието на всички окръжни прокурори в страната, на която Главният прокурор направи изявление и очерта важността на проекта по Индекса и необходимостта от лично участие и подкрепа на всеки административен ръководител.

2.3. На 14 януари и 13 март 2008 г. в София се проведеха срещи с представители на Центъра за изследване на демокрацията. Дискутира се изпълнението на Плана за действие и са набелязани възможни области за сътрудничество.

2.4. На 20 март 2008 г. в София е проведена среща с етичните комисии във ВКП и ВАП, на която се дискутираха въпросите за актуализиране на етичните правила, конфликта на интереси, за очертаване на механизми срещу неправомерно влияние в прокурорската работа. На работната среща присъства представител на Висшия съдебен съвет, председателят на Комисията за борба с корупцията и професионалната етика. Той оцени инициативата на Комисията по Индекса и разясни, че поставените в Плана за действие задачи в тази насока са приоритет и за

ВСС, тъй като се нуждаят от законодателна регламентация. Взе се решение за сътрудничество между Комисията по Индекса и етичните комисии на върховно ниво да сътрудничат в бъдещата работа с ВСС по поставените по-горе въпроси.

2.5. По Решение № И-147/25.04.2008 г. на председателя на Комисията за надзор и оценка по Индекса, членовете на Комисията през м. май – м. юни 2008 г. са посетили окръжните прокуратури в страната и на срещи с колегите прокурори, включително и от съответните районни прокуратури. Дискутирани са мероприятията от Плана за действие 2008 г., както и предстоящите критерии за оценка на състоянието на институцията, във връзка с проучването през м. октомври 2008 г.

2.6. На 4 юни 2008 г. Комисията за надзор и оценка по Индекса и Службата за чуждестранно развитие, подпомагане и обучение на прокурори към Департамента по правосъдието на САЩ е проведена работна среща, посветена на изготвянето на Втория доклад по изпълнение на Плана за действие по Индекса. Обсъдени са приоритетните стъпки за второто полугодие на 2008 г. и началото на 2009 г. в областта „Квалификация, подбор и обучение на прокурори”.

2.7. На 6 юни 2008 г. в София Комисията за надзор и оценка по Индекса заедно със сътрудниците от Службата за чуждестранно развитие, подпомагане и обучение на прокурори към Департамента по правосъдието на САЩ проведоха поредната работна среща на тема „Изпълнение на Плана за действие за първото полугодие на 2008 г.”, с два акцента:

- доклад на членовете на Комисията по изпълнението на Плана за действие за 2008 г., след техни лични посещения във всички окръжни прокуратури в страната, съгласно разпореждане № И-147/25.04.2008 г. на председателя на Комисията;

- подготовка за предстоящото през м. октомври 2008 г. проучване на прокуратурата – организация, сътрудничество.

2.8. На 3–4 юли 2008 г. Комисията по Индекса организира разширено работно съвещание с участието на прокурори от всички нива, представители на прокурорските и съдийските професионални сдружения, неправителствени организации, адвокатура, Министерството на правосъдието, Висшия съдебен съвет, с дневен ред:

- отчет и дискусия по изпълнението на Плана за действие, основан на Индекса на реформата в прокуратурата, за първото полугодие на 2008 г.;

- набелязване на следващите стъпки по изпълнението на Плана и на приоритетите за второто полугодие на 2008 г. и началото на 2009 г.

2.9. През м. юли 2008 г. председателят на Комисията по Индекса организира работна среща с ръководителя на Службата за чуждестранно развитие, подпомагане и обучение на прокурори към Департамента по правосъдието на САЩ за организация на обученията по апелативни райони.

2.10. През м. юли 2008 г. председателят на Комисията по Индекса организира работна среща с UNODC за представяне на Плана за действие по Индекса 2007 – 2008 г., с възможности за съвместни инициативи.

2.11. На работна среща през м. септември 2008 г. в АП – София, АП – В. Търново, АП – Пловдив, АП – Бургас, АП – Варна се планираха регионални обучения по календарен план.

2.12. През м. ноември 2008 г. се проведе работна среща с представител на НИП, за уточняване на темите за обучение на прокурори през 2009 г. и за изработване на механизъм за контрол и обратна връзка след обученията, относно полезността и приложимостта на придобитите знания и умения.

2.13. През м. ноември 2008 г. се проведе работна среща с представител на, НИП, относно предстоящи обучителни мероприятия на съдебните служители в прокуратурата.

2.14. През м. ноември 2008 г. председателят на Комисията по Индекса предложи инициатива за подобряване на комуникацията между прокурорите и ВСС.

2.15. През м. декември 2008 г. се подписа анекс към Меморандума за разбирателство между ПРБ, НИП и Департамента по правосъдието на САЩ.

3. Отчет и оценка на извършеното

За периода януари–декември 2008 г., са осъществени дейности по всички проблемни области в четирите раздела от плана, както следва:

I. Квалификация, подбор, обучение

/Фактори – 1, 2, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 22 от Индекса на реформата/

Обучения на прокурори обучители за четири пилотни курса обучения на теми:

Първи курс – „Изпиране на пари”, „Престъпления против данъчната, финансовата и осигурителната система”

Втори курс – „Престъпления против паричната и кредитната система, против кредиторите”, „Присвоявания и измами”

Трети курс – „Престъпления при възлагане на обществени поръчки”

Четвърти курс – „Доказателства и доказателствени средства”.

За отчетния период се проведоха обучения, както следва:

- Обучение на прокурори обучители за първия пилотен курс обучение в рамките на тристранното споразумение за сътрудничество с изработване на програми
- Обучение на прокурори обучители за презентационни умения
- Първи пилотен курс обучение на прокурори на тема „Изпиране на пари. Престъпления против данъчната, финансовата и осигурителната система”
- Обучение на обучители за съставяне на програми за трети и четвърти пилотен курс обучения на теми: „Престъпления при възлагане на обществени поръчки”, „Доказателства и доказателствени средства”
- Втори пилотен курс обучения на прокурори: „Престъпления против паричната и кредитната система”, „Присвоявания, измами”

Благодарение на доброто сътрудничество, стройната организация и обосноваността на поетите в плана ангажименти, към настоящия момент са реализирани дейностите по т. I.9.–I.13. С цел систематизиране на приоритетните обучителни мероприятия и реализирането им от лицензирани по критериите на Националния институт на правосъдието обучители прокурори, в рамките на Меморандума за сътрудничество от 20.12.2007 г. са определени като приоритетни

следните теми: „Изпиране на пари”, „Престъпления против данъчната, финансовата и осигурителната система”, „Престъпления против паричната и кредитната система, против кредиторите”, „Присвоявания и измами”, „Престъпления при възлагане на обществени поръчки”, „Доказателства и доказателствени средства”. През м. февруари стартира Първият пилотен курс обучение на обучители и изготвяне на учебни програми. Към настоящия момент Прокуратурата има 24 обучени за лектори прокурори по горепосочените теми, а 21 прокурори са преминали обучение по темите „Изпиране на пари” и „Престъпления против данъчната, финансовата и осигурителната система”. В началото на м. юли е проведено обучение на 22 прокурори на тема „Престъпления против паричната и кредитната система”.

➤ Обучение на административните ръководители на всички нива на тема „Финанси и счетоводство. Управление на бюджета”

Мероприятието е проведено на Учебната база „Цигов чарк” на ПРБ на 18–20 май 2008 г. с лектор, главеният секретар на Прокуратурата на Република България.

➤ Работна среща с асоциация MEDEL и дискусия на тема „Европейски магистрати за демокрация и свободи”

На 18 април 2008 г. по покана на главния прокурор на Република България, на председателя на Комисията за надзор и оценка по Индекса на реформата и на председателя на Асоциацията на прокурорите в България, на посещение при българските прокурори бе ръководството на Асоциация „Европейски магистрати за демокрация и свободи”. На семинар, проведен в Националния институт на правосъдието, млади прокурори дискутираха с европейските си колеги по въпросите за независимостта и отговорността на прокурорската институция, за реда и процедурите за назначаване на младши прокурори в съдебната система, за реформите в съдебната система на Румъния, за компетенциите на Висшия съдебен съвет на Кралство Испания, за ролята и функциите на правосъдието в Европа.

➤ Семинар на тема „Европейски институции. Права на човека”

В рамките на Плана за действие по Индекса на реформата на 22–23 май 2008 г. бе проведен семинар на тема „Европейски институции. Права на човека”. Прокурори и съдии дискутираха по въпросите на Европейската конвенция за правата на човека, европейските институции по правата на човека, правото на справедлив съдебен процес, както и за образа на Прокуратурата в общественото съзнание.

➤ Обучителен семинар на тема „Модерен мениджмънт”

През м. май 2008 г. Департаментът по правосъдието на САЩ съвместно с Академията на Министерството на вътрешните работи в България проведе две поредни обучения за полицейски служители на тема „Лидерство и управление в правоприлагащите организации през 21-ви век”. В обученията са взели участие и четирима прокурори, които дали много висока оценка за проведените мероприятия.

Освен посочените в Плана мероприятия в областта „Квалификация, подбор и обучение”, са реализирани още две инициативи, свързани с идеята за провеждане на регионални обучения по програми, утвърдени и одобрени от Националния институт на правосъдието и проведени от обучени по стандартите на института обучители прокурори.

➤ На 30 май 2008 г. в гр. Варна, поради заявен интерес от прокурорите в страната, Комисията по Индекса чрез съдия, съвместно и с техническата подкрепа от страна на Службата за чуждестранно развитие, подпомагане и обучение на прокурори към Департамента по правосъдието на САЩ, проведе обучение на прокурори на тема „Участие на прокурора в производства по граждански дела”. Обучителният семинар съчета успешно теоретични дискусии с практически упражнения и си завоюва правото да бъде предпочетено обучение в останалите апелативни райони на страната след съдебната ваканция. Актуалността на темата е продиктувана от факта на влизането в сила на новия Граждански процесуален кодекс. Тъй като към настоящия момент и в близко бъдеще Националният институт на правосъдието не разполага със средства за обучение на прокурори по тази тема, смятаме обучението за изключително полезно и предвиждаме да организираме същото и в другите апелативни райони на страната.

➤ За периода м. април – м. май 2008 г. в рамките на Плана за действие по Индекса, съвместно с Националния институт на правосъдието, са проведени 7 /седем/ регионални обучения в седем окръжни прокуратури /Видин, Благоевград, Пловдив, Смолян, В. Търново, Софийската окръжна прокуратура и Разград/ по заявени от тях теми: „Разследване на данъчни и финансови престъпления”, „Международно правно сътрудничество. Европейска заповед за арест, екстрадиция.”, „Групиране на наказания при множество престъпления”.

Двете групи мероприятия поставиха началото на набеязан за второто полугодие на 2008 г. и началото на 2009 г. приоритет за реализиране на **обучителни програми на регионален принцип**^{*}.

➤ Съобразявайки се с желанието на прокурорите по места, обученията по приоритетни теми да бъдат изнесени по места в рамките на апелативните райони, в периода 5 – 7, 12 септември 2008 г. представител на Комисията по Индекса и координаторите от АП София, заедно с колеги от Департамента по правосъдието на САЩ посетиха всички апелативни прокуратури в страната. Договорено беше първите децентрализирани обучения да бъдат на тема „Европейско сътрудничество по наказателни дела”. Лектори по темата са обучени по стандартите на НИП прокурори и те се проведоха по график, както следва:

07.11.2008 г. – АП – София, АП – Пловдив

21.11.2008 г. – АП – В. Търново

27.11.2008 г. – АП – Бургас

05.12.2008 г. – АП – Варна.

➤ Сформира се работна група от четирима прокурори от страната, които съвместно с НИП и Службата за чуждестранно развитие, подпомагане и обучение на прокурори към Департамента по правосъдието на САЩ на няколко поредни срещи през м. юни, септември и ноември 2008 г. изработиха обучителна програма по модерен мениджмънт за ръководни кадри в прокуратурата. Обученията са насрочени за началото на 2009 г.

➤ На 29 октомври 2008 г. започнаха обученията на тема „Престъпление при възлагане на обществени поръчки” с лектори прокурори, обучени по план и програма в НИП.

^{*} Обосновката на идеята за регионални обучения е посочена в т. 4 от настоящия отчет.

- През м. септември 2008 г. нови 9 прокурори преминаха обучение за обучители на тема „Измами с обществени поръчки” и „Доказателства и доказателствени средства”.
- През м. декември 2008 г. 22 младши и новоназначени прокурори са преминали обучение на тема „Доказателства и доказателствени средства”.
- През второто полугодие на 2008 г. бяха обучени като обучители и служители от администрацията в прокуратурата /16 души/, а други 50 служители преминаха обучение на тема „Обслужване на граждани в съдебната система” и „Въведение в работата на администрацията на прокуратурата”.
- Разработен е конкретен план за обучения на административните служители за календарната 2009 г. Предстоят обучения през м. март, април, октомври, ноември и декември 2009 г. по следните теми: „Въведение в работата на администрацията на прокуратурата”, „Обслужване на клиентите на съдебната система”.

II. Професионални свободи и гаранции

/Фактори 5, 6, 7, 8, 9, 17, 18 от Индекса на реформата/

- На 20 март 2008 г. в сградата на Съдебната палата се организирана среща на комисиите по етика във ВКП и ВАП, Асоциацията на прокурорите в България и председателя на Комисията срещу корупцията и професионална етика към ВСС. Дискутирани са поставените в т. 3 проблеми. На 27 март 2008 г., по покана на ВСС, Комисията по Индекса и етичните комисии във ВКП и ВАП взеха участие на кръгла маса с дискусия по поставените въпроси. На работна среща на 6 юни 2008 г. Комисията по Индекса взе решение етичните комисии заедно с учредените на апелативно ниво инспекторски звена и в сътрудничество с отдел „Инспекторат” във ВКП да започнат работа за изготвяне на предложения за утвърждаване на механизми срещу неправомерно вътрешно и външно влияние в прокурорската работа. Целта е изготвените разработки и предложения да се предоставят на ВСС, които да ги съобразят в работата си с оглед изработване на механизми за решаване на конфликт на интереси и евентуално да намерят законодателно решение.
- Етичните комисии във ВКП и ВАП, след обсъждане и обобщаване на писмените изложения и предложения на прокурорите от апелативните прокуратури в страната, изготвиха предложения за комплекс от мерки /механизми/ срещу неправомерно влияние в работата на прокурорите. На 24 септември 2008 г. документът е обсъден от председателя на Комисията по Индекса и ръководителя на екипа от ВКП и представителя на ВСС. председател на Комисията по етика и против корупцията. Предложенията са предоставени и на професионалната организация на съдиите и на ВСС във връзка с изготвяне Единния Кодекс на магистрата или в Закона за съдебната власт.

III. Прокурорски функции и взаимодействие с други органи

/Фактори 10, 11-14, 21 от Индекса на реформата/

- На 18–20 май 2008 г. на Учебната база „Цигов чарк” на ПРБ ръководството на прокуратурата организира работна среща с административните ръководители на районно и окръжно ниво, на която се дискутираха въпроси за

сътрудничеството между прокуратурата и полицията, набелязаха се мерки за по-ефективни съвместни действия в рамките на досъдебното производство при разследвания на тежки престъпления срещу корупцията и организираната престъпност.

➤ Под ръководството на апелативните координатори по Индекса, прокурорите изготвиха доклади с препоръки до главния прокурор на Република България за подобряване на работата в прокуратурата в организационно-административен и професионален план. Същите са обобщени в изложение от заместник-председателя на Комисията по Индекса и са предоставени на главния прокурор* за сведение.

IV. Отговорност и прозрачност

/Фактори 15, 16, 19, 23 от Индекса на реформата/

➤ Продължи разработването на програми и мероприятия за разясняване в общественото пространство на спецификата и ролята на прокуратурата в борбата срещу престъпността, на нейните компетенции и правомощия по закон, с цел формиране на реалистични обществени очаквания. В рамките на подписаното между Прокуратурата на Република България и Клуба „Журналисти срещу корупцията“ споразумение са набелязани дейности за проект „Прокуратурата с лице към обществеността“. Целта е повече прозрачност и ефективност в работата на прокуратурата, чрез открит диалог в професионалната общност, медиите и обществото. Работата по проекта започна в началото на м. юли 2008 г.

➤ Отдел „Инспекторат“ на ВКП и инспекторските звена към апелативните прокуратури работиха в сътрудничество по предварително изработени планове за ревизии.

➤ За отчетния период са осъществени две мероприятия на тема „Медии и правосъдие“:

- през м. април 2008 г. е проведен обучителен семинар за говорителите на българската прокуратура и говорителите на Министерството на вътрешните работи по проблеми на изработената от прокуратурата Медийна стратегия;

- на 28 и 29 май 2008 г. е проведен семинар на тема „Медии и правосъдие“, съвместно с немската държавна фондация „Международно правно сътрудничество“ /IRZ/.

➤ На 9 септември 2008 г. в сградата на Съдебната палата в София бе открит Информационен център на Прокуратурата. Инициативата е реализирана съвместно с Програма за развитие на съдебната система. Центърът е действащ, като обезпечен кадрово.

➤ В рамките на Индекса за реформи и модернизация на българската прокуратура и с изключителната ангажираност на Комисията по Индекса, се взе участие във всички дейности по проекта „Прокуратурата с лице към обществеността“, с бенефициент Клуб „Журналисти срещу корупцията“.

* Докладът за предложенията за мерки срещу неправомерно влияние са публикувани на сайта на Прокуратурата на Република България.

Двадесет прокурори от страната, разделени в 3 работни групи:

- изработиха брошури в помощ на гражданите за разясняване функциите и задълженията на прокуратурата. С част от тях беше оборудван новият Информационен център, друга част беше изпратена в някои окръжни и районни прокуратури;

- участваха съвместно с Клуба в организирана кръгла маса за дискусия на предложенията, предоставени на Министерството на правосъдието и в Парламента;

- участваха в дейност за обучение на прокурорите-говорители, с оглед натрупване на опит за усвояване на актуални комуникационни тактики.

➤ На 28 септември 2008 г. започна втори проект на Клуб „Журналисти срещу корупцията”, с партньор българската прокуратура, в рамките на програма на българското правителство за укрепване на административния капацитет. Инициативите предвиждат:

- запознаване и приобщаване на системата за комуникация на българската прокуратура към модерната комуникационна мрежа на Европейската служба за борба с измамите;

- укрепване на административния и професионалния капацитет на българските прокурори при разследване на престъпления за злоупотреби със средства на европейските общности и укрепване на сътрудничеството в тази насока между прокуратурата и неправителствения сектор, с цел информираност на обществото и граждански контрол върху дейността на държавните органи.

4. Перспектива.

- продължение на работата за систематизиране на обученията за прокурори в рамките на подписания Меморандум за тристранно сътрудничество; определяне на приоритетни теми за обучение през календарната 2009 година, съгласувани с Националния институт на правосъдието;

- укрепване на екипа от временни преподаватели за обучения по специализирани теми;

- модерен мениджмънт;

- изнасяне на обучителните мероприятия по места в апелативните и окръжните прокуратури;

- съображения за развиването на формата на регионални обучения:

- Националният институт на правосъдието се затруднява да обучи 1600-те български прокурори по широка гама от теми, приоритетни и пожелани от прокурорите;
- регионалните обучения ще са достъпни за повече прокурори при пониски финансови разходи;
- темите ще бъдат съобразени със спецификите на конкретния регион;
- инициативата ще спомогне към всеки апелативен район по-бързо да се структурира и утвърди екип от временни преподаватели за специализирани обучения;
- организационно укрепване на Прокуратурата в насока „Етика, антикорупция, конфликт на интереси”;
- укрепване на професионалния капацитет на прокурорите по разследвания на злоупотреби със средства на Европейския съюз, престъпления в системата на здравеопазването и околната среда.

РАЗДЕЛ VII

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРОБЛЕМИ. МЕРКИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ. ПРИОРИТЕТИ.

1. ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ, проблеми по видове надзори и основни направления в дейността на Прокуратурата и разследващите органи.

Прокурорите от ВКП са работили по общо 38646 преписки, решили са 98% от тях и са участвали в съдебни заседания по 2717 наказателни и граждански дела. Взети на специален надзор са 433 преписки и 965 досъдебни производства.

Прокурорите от ВАП са участвали в 826 открити съдебни заседания по насрочени в тях 11194 административни дела на тричленни и петчленни съдебни състави на ВАС, от които са решени 9236 дела. Общия брой проверени административни актове е 1974.

Прокурорите от териториалните прокуратури са работили по 332734 преписки и 440693 досъдебни производства, в т.ч. спрени в предходни години, по които е направена ревизия, и при установяване на изтекъл давностен срок е постановено прекратяване на производството.

Отчетната година е започнала с останали нерешени в края на 2007г. 31197 преписки, 46397 досъдебни производства, по които разследването не е приключило и 12651 нерешени дела от прокурорите.

През 2008г. новообразуваните преписки са 270843 и досъдебните производства – 131757.

Разследването е приключило по 177886 дела, а неприключени в края на годината са останали 46350.

Прокурорите са решили 308616 преписки и 386067 дела:

- по 68706 преписки е постановено образуване на досъдебно производство, по 126094 – отказ за образуване на ДП и са решени 13467 инстанционни преписки;
- внесени в съда са 43223 дела с 43418 прокурорски акта срещу 52149 обвиняеми лица, прекратени, вкл. по давност са – 267710 досъдебни производства и по 72035 е постановено спиране.

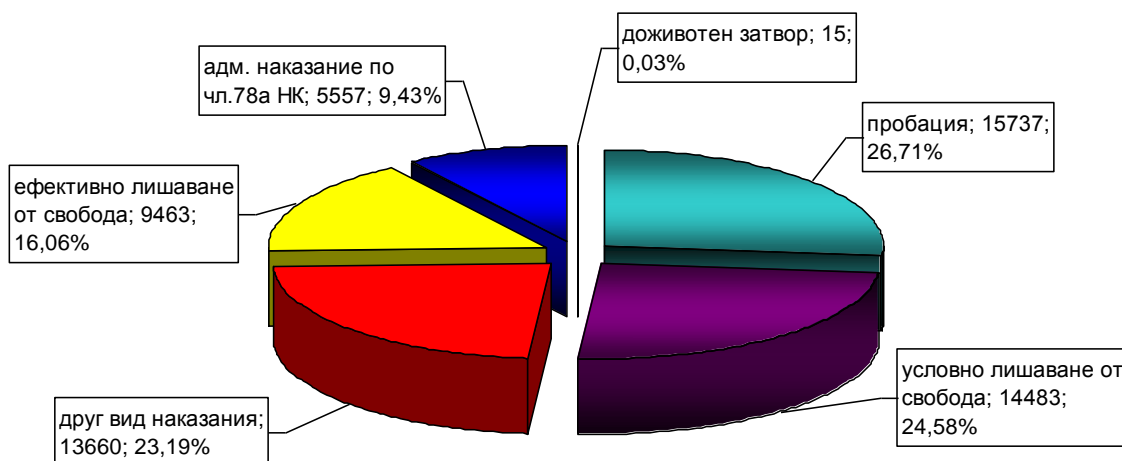
Осъдени и санкционирани през 2008г. са 51562 лица, а по отношение на 47604 съдебният акт е влязъл в сила.

Постановените наказания спрямо осъдени и санкционирани лица – с присъди, споразумения (одобрени и постигнати в съдебно заседание), както и уважени придложения за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание, са като следва:

- Доживотен затвор – 15;
- Ефективно лишаване от свобода – 9463;
- Условно лишаване от свобода – 14483;
- Пробация – 15737;
- Други наказания²² – 13660;
- Административно наказание по чл.78а НК – 5557.

²² Други наказания: глоба, лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност, да се заема определена държавна или обществена длъжност, обществено порицание и др.

Наложени наказания

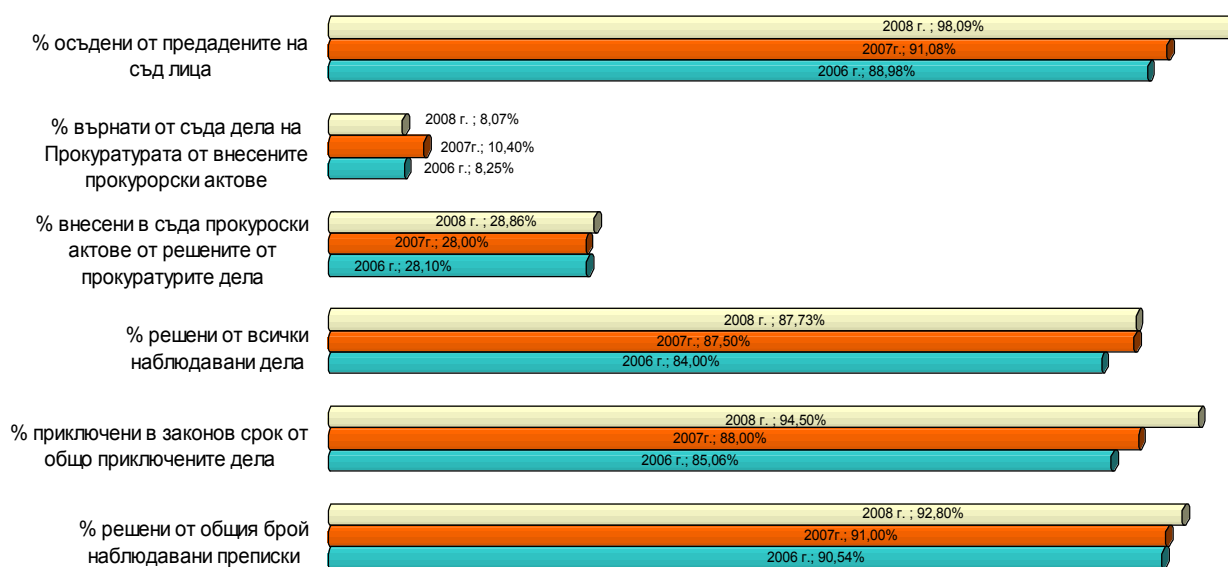
Оправдани от съда са 2147 лица и по отношение на 1021 – оправдателният съдебен акт е влязъл в сила.

Наблюдавани са 10502 дела, образувани за престъпления от значим обществен интерес (организирана престъпност, корупция, изпиране на пари, злоупотреба с фондове на ЕС, данъчни престъпления, подправка на кредитни карти и парични знаци, незаконен трафик на хора и наркотици), от които решени са 6961. По тях в съда са внесени 2682 прокурорски акта срещу 3440 обвиняеми лица. Осъдени са 2552 лица, а по отношение на 2216 съдебният акт е влязъл в сила.

Прокурорите от териториалните прокуратури са участвали в общо 148724 съдебни заседания.

Средната натовареност на един прокурор през 2008г. е 730,92 издадени прокурорски актове и участия в съдебни заседания.

Резултатността в работата на прокуратурите в последните три години е илюстрирана на следващата графика.

Резултатност в дейността на териториалните прокуратури

1.1. Следствен надзор.

Преписки

В последните три години е налице тенденция на намаляване общия брой преписки, в т.ч. и на новообразуваните. Тези данни до голяма степен съответстват на намаления брой на регистрираните от МВР престъпления.

Нерешените преписки в началото на отчетния период съставляват 9,4% от общо наблюдаваните през годината преписки. Най-висок е този процент за РП Кубрат (82,63%), където в резултат на това е и най-голям дялът на преписките решени в срок над 6 месеца – 83,11%. Висок е процентът на нерешените преписки от предходната година и в РП Петрич – 26,87%, РП Дряново – 21,22%, РП Лом – 18,05%, Софийска районна прокуратура – 18,8%, РП Ямбол – 17,39% и РП Кула – 17,33%.

Положителен е фактът, че процентът на решените от прокурорите преписки е много висок – 92,8%, а и в последните три години се констатира ръст в тази насока.

В края на 2008 г. останалите нерешени преписки са 7,2% от общо наблюдаваните. Техният брой значително е намалял в сравнение с 2007г. (с 23%) и 2006г. (с 41%). В значителна степен е преодолян проблема в посочените по-горе прокуратури, при които предходната година този процент е бил твърде висок. Остава обаче този въпрос да стои за РП Петрич, където и през тази година процентът е висок (23,2%), а в РП Гоце Делчев, РП Хасково и РП Мадан се наблюдава значително увеличение на относителния дял на нерешените в края на годината преписки.

Подобрена е срочността на решаване на преписките – до 1 месец са решени 85,46% от всички решени през годината преписки (при 78,48% за 2007г.), а до 6 месеца - 12,69% (за 2007г. – 18,59%).

На фона на много ниския за цялата страна процент (1,8%) решени преписки в срок над 6 месеца, в някои прокуратури се констатира проблем по отношение на относителния дял на тези преписки - РП Ловеч (28,32%), РП Поморие (20%), ОП Благоевград (13,74%), РП Благоевград (13,63%), ОП Шумен (12,92%) и РП Петрич (11,87%).

Необходимо е административните ръководители на посочените прокуратури да анализират причините за останалите в края на годината нерешени преписки, както и на тези довели до решаването приписки за повече от 6 месеца и да набележат мерки за преодоляването на констатираните проблеми.

По 22,4% от решените преписки прокурорите са постановили образуване на ДП, а по 41% - отказ за образуване на ДП. В някои прокуратури обаче процентът на отказите е висок - над 75% (РП Ардино – 86,17%, РП Крумовград – 82,58%, РП Кубрат – 81,57%, РП Кула – 79,14%, РП Момчилград – 78,14%, РП Горна Оряховица – 77,12%) и в много прокуратури надхвърля 60 - 70%.

Въпреки високия процент 73% потвърдени актове по линията на инстанционния контрол, което говори за обоснованост и мотивираност на постановените актове, все пак се налага окръжните и апелативните прокуратури да проверят първоинстанционните прокуратури, в които отказите за образуване на ДП имат значителен превес в решенията по преписките и в случаи на констатиран формализъм в работата на прокурорите да предприемат съответни, вкл. ако е необходимо и дисциплинарни мерки.

Преписките, образувани след самосезиране на прокуратурите, по сигнали на контролните органи и по материали на ДАНС, съставляват 0,93% от всички преписки.

След самосезиране на прокуратурите са образувани 362 преписки, от които с образуване на ДП са решени – 85. По сигнали на контролните органи са образувани 2507 преписки, от тях приключили с образуване на ДП са 886. По материали на ДАНС образуваните преписки са 234, а с постановено образуване на ДП – 50.

Досъдебни производства

Налице е **нормализиране в дейността на първоинстанционните прокуратури** поради констатираното намаляване на наблюдаваните производства, както в абсолютни стойности (440693), така и в процентно съотношение спрямо предходната година (с 11%). Високият ръст през 2007г. и 2008 г. спрямо 2006 г. (91%) бе резултат на дейността по установяване на дела при разследващ орган от предходни години и прекратяването им поради изтекла давност.

Новообразуваните през 2008 г. досъдебни производства съставляват 30% от наблюдаваните. В някои райони този процент е по-висок от средния за страната - ОП Хасково 59%, ОП Силистра 52%, ОП Ловеч 48%, ОП Бургас 46% и ОП Благоевград 36%, а за районните прокуратури в РП Свиленград 73%, РП Тутракан 67%, РП Тетевен 89%, РП Царево 84% и РП Сандански 79%. Този факт сочи, че в тези прокуратури ревизията на спрените в предходни периоди дела е довела до преодоляване на проблема с натрупването на голям брой такива ДП.

При постановяване на образуване, прокурорите са съблюдавали изискването на НПК за наличие на законен повод и достатъчно данни, от които да може да се направи обосновано предположение за извършено престъпление от общ характер. Спазвали са и изискването, че за образуване на ДП не са нужни данни, от които да може да се направи извод относно лицата, респ. точната правна квалификация. Така множеството от делата за престъпление по чл. 115 НК включват необходимостта от изясняване на причините за смъртта при намерен труп. От образуваните дела по чл. 115 НК - внесените актове в съда са 46 при 1877 новообразувани ДП. Това предполага от една страна, че делът на умишлените убийства е незначителен, но от друга – сочи и проблем с разкриваемостта на убийствата, респ. наказване на извършителите на тези тежки престъпления.

След самосезиране на прокуратурите, по сигнали на контролните органи и по материали изпратени от ДАНС са образувани 1858 ДП, внесени в съда са 1120 прокурорски акта и осъдени и санкционирани са 1147 лица..

През 2008 г. са образувани 126 досъдебни производства за **неизпълнение на съдебни решения**, като 54 от тях са внесени в съда. Осъдени и санкционирани са 33 лица. В преобладаващата си част досъдебните производства, образувани по чл. 296 НК за свързани с неизпълнение на съдебни решения по Закона за защита срещу домашното насилие. Нарушени са задълженията лицето да се въздържа от упражняването на домашно насилие, нарушаване на забраната за приближаване и отстраняване от семейното жилище.

Единични са случаите на образувани досъдебни производства за неизпълнение на решения по граждански дела, извън ЗЗДН.

В последните три години броят на **новообразуваните ДП** намалява (спрямо 2007 г. - с 11,9% и към 2006г. – с 16,7%), като тази тенденция е обща за всички прокуратури.

В законоустановените срокове (вкл. с продължен срок от горестоящ и/или Главен прокурор) разследването е приключило по 168089 ДП, което съставлява един много висок дял от **95% от всички приключени производства** (176984 през 2007 г. - 88% и 160038 през 2006 г. – 85%).

В последните три години е подобрена срочността на разследване на **приключените ДП** и до 6 месеца разследването е приключило по 168089 ДП или 91% от общо приключените (за 2007г. – 85%, а за 2006г. – 83%). До 2 месеца са приключени 65,5% от всички приключени ДП.

Положителен е фактът, че в повечето от първоинстанционните прокуратури няма дела, чието разследване да е приключило извън законоустановените срокове. Значително по-нисък от средния за страната е процентът на приключените в

законовите срокове разследвания в РП Карнобат - 69,7%, РП Варна – 76,56%, РП Бургас и РП София – 85,71%, РП Несебър – 86,23%, РП Ямбол 87,62%. В тези прокуратури се налага необходимостта от активизиране контрола по сročността на приключване на разследването.

Значително е намалението на процентът приключени по общия ред досъдебни производства в срок над 6 месеца без разрешение на Главния прокурор - от 12,5% през 2007 г. на 5,9% за 2008 г., но трябва да продължат усилията в тази посока, за да се преодолее изцяло наличието на такива дела.

Необходимо е през настоящата година да се упражни и засилен контрол върху делата, които макар и с разрешение на Главния прокурор, се разследват в срокове над 6 месеца.

Останалите нерешени досъдебни производства в края на 2008 г. съставляват 4,8% от тези, по които разследването е приключило.

Решенията 386067 ДП са **88 %** от всички наблюдавани дела. Отнесени **към приключените ДП** те възлизат на **217 %**, което се обяснява с факта, че прокурорите са решили и голямо количество дела от предходни години, без те да са включени в броя на проведените и приключени през отчетния период разследвания. Преобладаващият дял от тях са прекратените по давност 235659 дела и останалите нерешени при прокурора в края на 2007 г. 12591 ДП.

В последните три години постоянно висок остава дялът на решенията в срок до 1 месец дела от общо решенията. През 2008г. те са 376549 ДП или 97,5%.

По отношение на продължителността на досъдебната фаза на процеса (времето от образуване на производството до решаването му от прокурора с внасяне в съда или с прекратяване) може да се каже, че е налице висока сročност при събиране на необходимите доказателства и произнасяне по въпроса за наказателната отговорност на разследваните лица. Данните сочат продължителност над 1 година за 77,3% от делата, но в т.ч. влизат и прекратените поради изтекла давност, които съставляват 75,8% от всички прекратени и внесени в съда ДП през годината. Това предполага, че от делата, чието разследване е приключило и прокурорите са решили по същество през 2008 г. дялът на тези с продължителност на досъдебната фаза над една година е много нисък - 1,5%.

Броят на прекратените дела е намалял с 14% в сравнение с 2007г., но това се дължи на намалелите в същата степен прекратени по давност ДП.

Може да се каже, че проблемът „стари дела” не стои единствено за военно окръжните прокуратури, в които прекратените по давност ДП съставляват 3,9% от общо прекратените през отчетната година. В останалите апелативни райони той все още е много висок – над 85%. От продължаващата вече втора година ревизия на спрените в предходни периоди ДП е видно, че установените в началото на 2007г. 961713 спрени дела и в началото на 2008г. – 852187, в края на отчетната година общият брой спрени ДП възлиза на 700095. Този факт се дължи основно на значителния брой прекратени по давност дела в последните две години, което и обуславя посочения им висок процент спрямо всички прекратени дела. Въпреки извършената значителна по обем работа проблемът с наличието на голям брой спрени ДП продължава да стои, имайки предвид, че само 3,6% от тях са срещу известен извършител.

Положителен е фактът, че в някои прокуратури ревизията вече е довела до нормализиране на процеса и дялът на прекратените по давност дела е значително по-нисък от средния за страната (88,3%). През 2008г. в РП Горна Оряховица няма прекратени по давност дела, сравнително нисък е процентът им в РП Бяла Слатина – 5,33%, ОП Велико Търново – 8,19%, ОП Видин – 9,55%, РП Етрополе – 10,53%, ОП Силистра – 11,32%, ОП Русе – 11,57%, ОП Варна – 11,85%, РП Провадия – 12,67%,

ОП Хасково – 13,96%. Предвид високия процент за повечето прокуратури вероятно нормализация не може да се очаква и през 2009г., което се обуславя от наличието на голям брой спрени “стари дела”, чиято давност предстои да изтече в близките години. Тази дейност, макар и да води до значително натоварване на прокуратурите, е крайно необходима и наложителна, което налага тя да продължи и занапред, особено за отчитане състоянието на спрените досъдебни производства, водени срещу известен извършител

Необходимо е административните ръководители на апелативните прокуратури да извършат проверки за контрол по изпълнение на Заповед № ЛС 2403/5.VI.07 г. на Главния прокурор на РБ и Указание № И-55/14.II.08 г. на ВКП и по привеждане на спрените производства в съответствие с променената разпоредба на чл. 245 ал. 1 НПК.

Въпреки констатираното намаление на образуваните ДП през 2008г. в сравнение с 2007г. с 12% и спрямо 2006г. с 16,7% и съответното му намаление на приключените ДП, по отношение на внесените в съда **обвинителни актове** към делата, по които разследването е приключило през всяка от годините, се наблюдава паритет и процентът им трайно остава около 15%. Същевременно значително е нараснал броят на приключените със **споразумения** по реда на чл. 381 и сл. НПК дела (с 24,7% спрямо 2007г. и с 22,5% спрямо 2006г.). В голяма степен е намалял дялът на актовете по приложението на **чл.78а НК** поради законовата промяна налагаща ограничения, когато деянието е извършено в пияно състояние или са настъпили тежки телесни повреди или смъртен резултат и при множество престъпления.

Незадоволителен е все още броят на проведените **незабавни производства** 0,9% от новообразуваните дела, разпределен неравномерно между отделните съдебни райони и съсредоточен предимно в района на АП Пловдив, където броят им в пъти превишава тези образувани в най-големия апелативен район на АП София. При еднаква процесуална уредба и щатна осигуреност очевидно е въпрос на организационни мерки, взаимодействие с органите на разследване по места и упражнявания контрол от наблюдаващите прокурори и административните ръководители за успешното прилагане на този институт, извън недостатъците в регламентацията.

Преодолян е спадът на бързите производства, но те продължават да бъдат също незначителен дял от новообразуваните дела - 7,7%. Следва да се активизират възможностите на прокуратурите от всички апелативни райони за прилагането на тази по-бърза форма на разследване.

Независимо от сочените от прокуратурите и обективно съществуващи трудности по прилагане на двете форми за ускорено разследване (незабавни и бързи производства), тяхното предимство и процесуална значимост са безспорни. Затова и през 2009г. остава като задача създаването на добро взаимодействие с полицейските органи за провеждане на скъсени разследвания винаги, когато обстоятелствата и закона позволяват това.

Положително следва да се оцени **все по-широкото участие на прокуратурите** в дейността по разследване чрез провеждане на цялостно разследване или извършване на отделни процесуални действия.

Продължилият мониторинг на НПК показва **утвърждаващата се роля на наблюдаващия прокурор** и налагането на **екипния принцип** при провеждане на досъдебното производство съобразно правомощията по чл. 196 НПК.

1.2. Наказателносъдебен надзор.

Подобряването на обосноваемостта на прокурорските актове, както и на дейността по събиране на необходимия обем доказателства за реализиране

наказателната отговорност на лицата, извършили престъпления, обуславят констатираната тенденция за увеличаване на относителния дял на осъдените и санкционирани лица и на тези в сила влязъл в сила съдебен акт спрямо предадените на съд обвиняеми лица.

Значително е намален броят на върнатите от съда дела на Прокуратурата, което е резултат на изготвените анализи и предприетите действени мерки за отстраняване причините, довели до връщане на делата. Голяма част от делата са върнати основателно, тъй като по тях са допуснати отстраними съществени процесуални нарушения. Прокуратурите сочат и случаи на върнати дела, без да са налице съществени процесуални нарушения, но съдът дава указания за събиране на доказателства, за повдигане на обвинение по друга правна квалификация, а в други - връща дела за изясняване на обстоятелства, които биха могли да бъдат изяснени по време на съдебното следствие, вкл. чрез назначаване на съдебни експертизи.

Налице е и намаление на относителния дял, както на постановените, така и на влезлите в сила **оправдателни присъди**. За запазване на тази тенденция следва прокуратурите да анализират ефективността на предприетите конкретни действия за отстраняване на допусканите слабости и пропуски, довели до постановяването им, както и да набележат нови мерки.

При всички случаи на неправилно прилагане на закона, при допуснати съществени процесуални нарушения, водещи до оправдателни присъди или неправилно приложение на закона, както и за наложени несправедливи наказания прокурорите са подавали протести.

Значителен брой от подадените молби от граждани с искане за възобновяване на дела са оставени без уважение в окръжните прокуратури поради това, че след направената по тях проверка от прокурорите, не са установени нови обстоятелства и доказателства, неизвестни на съда, които да дават основание за възобновяване на делото.

Институтът на „съкратено съдебно следствие” се прилага все по-често от съдилищата. Наред с това обаче, приложението на съкратеното съдебно следствие се свързва преди всичко с императивната разпоредба за определяне на наказанието, което води до налагане на занижени наказания, несъответстващи на обществената опасност на извършените престъпления, независимо от законодателната промяна на чл.370, ал.2 НПК /ДВ бр.109/2008г./. Този институт е по-благоприятен за подсъдимия в сравнение с този на споразумението, тъй като за прилагането му не се изисква възстановяване на щетите от престъплението и дава възможност на подсъдимият да избира как да продължи наказателното производство срещу него. В противоречие с принципа на равнопоставеност на страните в процеса, липсва процесуална възможност за изразяване на становище от прокурора по искането за съкратено следствие.

1.3. Изпълнение на наказанията.

В дейността на прокуратурите по привеждането на получените за изпълнение съдебни актове с наложени наказания е налице трайна тенденция на много висок процент и сročност на привеждането им.

Трайно нараства относителният дял на съдебните актове, с които на осъдените лица се налага наказанието “пробация”. Същевременно се констатира намаляване на наказанията “лишаване от свобода”. За изграждането на нова концепция за наказателната политика на държавата е необходимо да се направи изследване на тази тенденция с цел да се установи ефективността на това наказание, изпълнението на целите, визирани в закона, конкуренцията с другите видове наказания и т.н.

С оглед бързото привеждане в изпълнение и получаване на обратна

информация относно изпълнението на наказанието “лишаване от право да се управлява МПС” е необходимо още по-добре да се съгласува дейността с органите на МВР-КАТ. Съществени трудности възникват и с оглед различният правен режим в другите държави, приложим за осъдените на това наказание чужди граждани.

Проблеми, породени от непълнотата на нормативната уредба, както в материалното, така и в процесуалното право, затрудняват изпълнението на наказанието “пробация”. Налага се и необходимост от уеднаквяване на съдебната и прокурорската практика по отношение на това наказание.

Работата на прокурорите при изпълнението на наказанието “лишаване от свобода” и “пробация”, които са свързани с приложението на чл.23, 25 и 27 НК значително се затруднява и забавя, предвид налагащите се допълнителни действия за събиране на необходимите писмени доказателства за осъжданията на лицето, с оглед изготвяне и внасяне в съответния съд предложение по реда на чл.306 НК за определяне на общо наказание.

С оглед бързото и срочно приваждане на съдебните актове в изпълнение сектор “ИН” при отдел “Съдебен” ВКП предприе необходимите мерки за подобряване на дейността. Издадени са указания за изискване на информация за месечната дейност на прокуратурите, МВР и ГД “Охрана”, вкл. за извършените издирвателни мероприятия по всяка една от присъдите. С изготвените методически указания относно изпълнение на наказанията се подпомага работата на прокурорите по места. Разпоредено е провеждане на ежемесечни срещи на прокурорите, определени за работа по надзора в съответните прокуратури, с полицейските звена по издирването на осъдените лица.

При ежемесечните посещения на прокурори в затворите и арестите по констатираните слабости и нарушения са взети съответни мерки за незабавното им отстраняване и са направени препоръки, съгласувани с ръководството на затворите и арестите.

Прекратяването от прокурорите на значителна част от образуваните преписки, касаещи дейността по прилагането на принудителните мерки, както и невнасянето на предложения в съда, се дължи на новата регламентация в Закона за здравето, съгласно което злоупотребата с алкохол вече не е включена в списъка на психичните заболявания, за които да се постановява принудително лечение.

Все още, въпреки указанията, прокурорите при участието си в съдебни заседания при установяване на необходимите предпоставки, не използват достатъчно възможностите на по-бързата и кратка процедура за постановяване на принудително лечение по чл.92 НК и не правят предложение до съда на това основание.

1.4. Гражданскосъдебен надзор.

За осъществяване задълженията на прокуратурите по гражданскосъдебния надзор създадената организация е съобразена с обема на работа и в максимална степен обезпечават участието на прокурори в граждански дела по закон, предявяване на иски в предвидените от закона случаи, както и решаване на преписките по надзора.

Организацията по надзора е подобрена и в резултат на извършените ревизии и проверки с акцент върху влезлите в сила решения по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/, както и във връзка с участието на прокурорите в граждански дела по Закона за отнемане в полза на държавата на имуществата, придобити от престъпна дейност /ЗОПДИППД/.

Независимо от силно ограничените правомощия на Прокуратурата по чл.26 ГПК, действащ от 01.03.2008г., /чл.27, ал.1 ГПК отм./ предявяването на иски от прокурорите от името на държавата остава съществена форма на участие на

прокурора в гражданския процес и се отнася до случаите, изрично предвидени в отделни закони.

Констатира се тенденция гражданите да предявяват повече иски по реда на ЗОДОВ срещу правозащитните органи и в по-висок размер. Увеличен е и броят на осъдителните решения, но по-съществен е проблемът относно все по-големия размер на присъжданите от съдилищата обезщетения. През отчетния период прокурорите са упражнявали предоставените им правомощия и са съдействали за уточняване на исковите претенции, за правилното конституиране на страните, за събиране на доказателства. Своевременно са реагирали с жалби против незаконосъобразните решения и най-вече срещу осъдителните решения с ответник Прокуратурата на РБ, като се има предвид специфичността на споровете по тези дела и значителният им интерес.

За стриктно изпълнение задълженията на Прокуратурата по ЗОПДИППД и Инструкцията за взаимодействие между органите на МВР, МФ, Прокуратурата и следствието, както и по разпореждане № И-342/06 г. на Зам.главния прокурор при ВКП в окръжните и районните прокуратури е създадена необходимата организация. Териториалните дирекции са уведомявани своевременно във всички случаи на образувани наказателни производства, водени за престъпления по чл.3, ал. 1 от ЗОПДИППД или за наличието на основанията на чл.3, ал. 2 от закона. Водят се регистри за образуваните досъдебни производства и административни преписки, определени са лица за контакт между прокуратурите и Комисията. При необходимост на Комисията се изпращат и допълнителни материали по воденото досъдебно производство, както и цялата налична информация за имуществото на лицата.

Предприемането на действия от прокурорите, в случаите, в които в резултат на проверките са констатирани данни за извършено престъпление от общ характер, се затруднява от несвоевременното предоставяне на информация от териториалните дирекции на КУИППД относно установеното от тях имущество, придобито пряко или косвено от престъпна дейност.

Решение на проблема би следвало да се търси чрез провеждане на работни съвещания на регионално ниво между представителите на прокуратурите, разследващите полицаи от ОД на МВР и териториалните дирекции на КУИППД и при необходимост - инициране на промени в разпоредбите на Инструкцията за взаимодействие за създаване на механизъм, обезпечаващ своевременната обмяна на информация.

1.5. Наказателни дела за някои категории тежки престъпления и такива със значим обществен интерес, взети на специален надзор в Прокуратурата.

Делата, образувани за престъпления свързани с организираната престъпност, корупция, изпиране на пари, злоупотреби с фондове на ЕС, за данъчни престъпления, за подправка на кредитни карти и парични знаци и незаконен трафик на хора и наркотични вещества и някои други тежки престъпления от значим обществен интерес, макар и да представляват незначителен дял от всички производства, продължават да бъдат определящи при оценката, както на обществото, така и на Европейската комисия, по отношение на постигнатите резултати от Прокуратурата в противодействието на престъпността. Това обуславя продължаващото им засилено наблюдение и контрол от страна на ръководството на ПРБ и осъществяването на специален надзор върху голяма част от тях.

- Налице е устойчивост на наблюдаваните дела (2,4% от всички наблюдавани, при 2,2% за предходния период) и намаление с 10% на новообразуваните дела през 2008г.;

- Увеличен е броят на решените дела от този вид с 2,3% спрямо 2007г.

- Увеличен е и броят на осъдените лица с 14,5%. Положителен е фактът, че осъдените съставляват 92,6% (за 2007г. - 90%) от общия брой лица по отношение на които съдът е постановил съдебно решение за извършени такива престъпления. Значителен ръст бележи и процентът на осъдените лица спрямо предадените на съд лица е 74,18% (60,13% за 2007г.).

- По видове престъпления значително е увеличението на осъдените лица за:
 - злоупотреби, засягащи финансовите интереси на ЕС – при нито едно осъдено лице през 2007г. през настоящата са осъдени 5 лица;
 - изпиране на пари – осъдени са 18 лица, докато през 2007г. те са били 7;
 - престъпления, свързани с организирана престъпност – осъдените са над два пъти повече;
 - данъчни престъпления – ръст от 41,4%;
 - незаконен трафик на наркотици – увеличението е с 7,7%.

- Спад от 6% се отчита при осъдените за незаконен трафик на хора и с 19% за подправката на кредитни карти и парични знаци. Данните са обясними, т.к. през последните години наказателната репресия срещу извършителите на този вид престъпност е била особено засилена и резултатът е намаляване на регистрираната престъпност от този вид и съответно липсата на основания за започване на нови производства.

За повишаване ефективността на борбата с този вид престъпност, предвид високата степен на фактическа и правна сложност на делата, е необходимо трайно да продължи поддържането на тесни контакти между ПРБ, МВР и ДАНС за планиране и синхронизиране на действията и засилване ролята на екипността в работата. Необходимо е с постигнатия положителен опит и резултати по места да се запознават и прокурори и разследващи полицаи от цялата страна. Специализацията на определени прокурори в работата по такива дела, както и повишаването на квалификацията им, ще спомогнат в значителна степен за постигането по-добри резултати в борбата с тежката престъпност, за която все още България е подложена на основателни критики от страна на европейските партньори.

Предвид на високата натовареност по отношение броя наблюдавани дела, образувани за този вид престъпления, средно на един прокурор, най-вече в ОП Русе – 30,42, СГП – 29,65, ОП Варна – 22,43, ОП Пловдив – 20,95, е необходимо да продължи кадровото укрепване на тези прокуратури и особено със засилен акцент върху квалификацията на прокурорите.

Новата организация на специалния надзор, създадена през 2008г., е насочена към оптимизиране и подобряване противодействието на престъпленията от значим обществен интерес, което отговаря на очакванията на обществото и ЕК за конкретни резултати именно по такива дела.

1.6. Административносъдебен надзор.

От данните за дейността на окръжните прокуратури по **административносъдебния надзор** през 2008 г. могат да се направят следните **обобщени изводи**.

- Налице е значително увеличение на броя на административните дела с участие на прокурор: 6 пъти - при по оспорени подзаконовни нормативни актове, 3 пъти - при участия по преценка, съгласно Указание № И 60/2007 г. на главния прокурор и с 16 % - при касационните производства. Същевременно близо 4 пъти е намаляло по обективни причини участието по

закон в заварените дела, довършвани от окръжните съдилища по реда на ЗАП /отм./.

- Активността на прокурорите при упражняване на административносъдебния надзор значително е повишен, като броят на подадените от тях актове е увеличен 2 пъти при касационните протести и с 47% при протестите срещу незаконосъобразни административни актове.
- Резултатите по разгледаните от съдилищата касационни протести и предложения за възобновяване сочат, че те са добре обосновани, докато наличието на неуважени протести срещу незаконосъобразните административни актове изисква подобряване на дейността на окръжните прокуратури при преценката на законосъобразността на тези актове и по обосноваването на самите протести.

В докладите на териториалните прокуратури се посочват следните основни **проблеми от организационно естество** в дейността по административносъдебния надзор:

- недостатъчното кадрово обезпечаване на административните отдели в окръжните прокуратури, което не осигурява качествено упражняване на надзора;
- невъзможност за работа само по надзора на прокурорите от административните отдели, с оглед непопълнен щатен състав и общата натовареност на окръжните прокуратури;
- недостатъчни са квалификационните мероприятия по въпроси на административносъдебния надзор.

Проблем при прилагане на нормативната уредба е противоречивата практика на съдилища по въпросите относно правния характер на актовете на местната власт и управление и възможността за тяхното съдебно обжалване. След приемането по предложение на главния прокурор на Тълкувателно решение № 5/10.12.2008 г. на Общото събрание на колегиите във ВАС и изменението на чл. 8 от Закона за общинската собственост /ДВ, бр. 54/2008 г./, противоречивата съдебна практика по тези въпроси е преодоляна.

Друг проблем е свързан с подадените от прокуратурите протести срещу подзаконови нормативни актове на общински съвети, по които съдът задължава прокуратурата да внася суми за обявяване в Държавен вестник на съобщенията за извършеното оспорване, както и че при отхвърляне на протестите прокуратурите се осъждат да заплатят на ответниците направените по делото разноски. С някои актове на ВАС и на административните съдилища се приема, че районните прокуратури не разполагат с компетентност да протестират пред административните съдилища актовете на общинските органи на власт и управление.

За разрешаването на тези проблеми, в началото на 2009 г. от главният прокурор е отправено искане до Общото събрание на колегиите във ВАС за издаване на тълкувателно решение.

Друго предложение на прокуратурите е по законодателен път да се удължат едномесечните срокове по чл. 149, ал. 4, чл. 179 и чл. 102, ал. 1 НПК в рамките например на три или шест месеца от издаването /влизането в сила/ на административния акт. По този начин ще бъдат разрешени проблемите, които сега предвидените къси срокове създават относно своевременната намеса на прокурорите при констатиране на незаконосъобразни административни актове.

Необходими са изменения в разпоредбите на Раздел VIII от ЗАНН, с оглед да се посочат изрично компетентният съд, редът на разглеждане на делата и се даде възможност предложенията за възобновяване на административно-наказателните производства да се правят не само от окръжния прокурор, но и от прокурорите от

административния отдел.

С оглед констатациите относно дейността на прокуратурите по административносъдебния надзор, могат да бъдат очертани следните **приоритети** в дейността по надзора през следващата година:

- оказване на методическа и организационна помощ от апелативните прокуратури на административните отдели в окръжните прокуратури;
- упражняване на контролна дейност от апелативните прокуратури за спазването от окръжните прокуратури на Указание № И 60/26.02.2007 г. на главния прокурор за участието по преценка по дела, когато това се налага от важен държавен или обществен интерес и относно качеството на прокурорското участие в съдебните заседания по административни дела;
- подобряване на дейността на окръжните прокуратури при преценката за законосъобразност на проверяваните административни актове на органите на местната власт и управление и по обосноваването на протестите срещу такива актове;
- активизиране дейността на административните отдели в окръжните прокуратури за своевременно сигнализиране на ВАП при констатирана противоречива или неправилна съдебна практика по административни дела.

През отчетния период във всички прокуратури в страната е създадена добра организация на дейността по **надзора за законност**. През 2008 г. в териториалните прокуратури са образувани по-голям брой преписки, извършени са повече проверки, проверени са повече административни актове, увеличен е броят на разкритите закононарушения в сравнение с предишните отчетни периоди. По-голям е и броят на подадените прокурорски актове /предложения и протести/.

От анализа на данните може да се направи **извод**, че прокуратурите в страната са реагирали своевременно и професионално, изготвяйки и отправяйки към съответните административни органи или съда обосновани предложения и протести. Големият брой и високият процент уважени прокурорски актове показват, че упражняваният надзор за законност е бил ефективен и резултатен и е допринесъл за утвърждаване на законността.

В рамките на цялостната **административно-ръководна и контролна дейност**, осъществявана от апелативните прокуратури по отношение на упражнявания надзор за законност, в окръжните прокуратури са извършвани комплексни, тематични и контролни проверки по организацията и ефективността на работата по надзора за законност.

Териториалните прокуратури правят редица **предложения** за законодателни промени, както и **проблеми по прилагането на нормативната уредба** по следните въпроси:

- В структурата на съдебната власт бяха създадени административни съдилища, без обаче да бъде предвидено създаването към тях на съответни административни прокуратури. При сегашното състояние и кадрова обезпеченост на административните отдели при окръжните прокуратури, обективно е невъзможно един или двама прокурори да се справят пълноценно с всички задачи, възложени им по надзора за законност, наред с ангажираността им по следствия, наказателносъдебния и други надзори, както е в редица окръжни прокуратури.
- Не се оправдава и наблюдаваната в последно време практика на законодателя да се криминализират нарушения, за които се предвижда наказателна отговорност, като тези по чл. 192а, чл. 234б НК и др. /в т.ч. и маловажните случаи/. Това са най-често случаите, за които се предвиждат такива

наказания, които водят до прилагане на чл.78а НК и до налагане на глоби /каквито се налагат и по реда на ЗАНН/.

- С новия ЗСВ отпадна правомощието на Прокуратурата да се намесва при отстраняването на самоуправства в бързи и неотложни случаи. Случаи на самоуправства съществуват нерядко и те не се покриват от бързото производство по НПК или друг специален ред. Наложително е законодателно уреждане на реда и органите, компетентни да отстраняват самоуправствата.

Приоритетите в бъдещата работа по надзора за законност в териториалните прокуратури са, както следва:

- осъществяване на ефективен надзор за законност в дейността на административните органи и по отношение на административните актове по икономически и социални проблеми, вкл. и такива, представляващи значим обществен интерес и засягащи правата на гражданите;
- подобряване взаимодействието с контролните органи, както и предприемане на всички законови мерки при констатиране на нарушения или бездействие от тяхна страна;
- в защита на законността, обществения интерес и правата на гражданите, да се поддържа сътрудничество със средствата за масово осведомяване, своевременно да се реагира на получената чрез тях информация за закононарушения и резултатите от проверките да са достъпни за обществеността.

организирането на квалификационни мероприятия и обучение на прокурорите, работещи по надзора, включително и по съвместни програми с Националния институт на правосъдието следва да продължи и за в бъдеще.

1.7. Административно-ръководна и контролна дейност.

Средната натовареност на прокурорите и през 2008г. остава висока - 726,91 прокурорски актове, участия в съдебни заседания и др. процесуални действия, като е съизмерима, общо и по всички показатели, с натовареността през 2007г. (730,9).

Досъдебните производства, образувани за престъпления от особен обществен интерес, са дела с висока фактическа и правна сложност. Това обуславя и специалното наблюдение на натовареността на прокурорите с такива дела, от една страна с оглед щатно осигуряване и от друга – квалификация на прокурорите и разследващите органи. Натовареността по отношение на дела от горната категория е най-висок в СГП, районите на ОП Варна, ОП Благоевград, Монтана, Добрич, Шумен и Пловдив. Това предполага необходимостта щатното укрепване на прокуратурите от тези райони да продължи

Все още щатното осигуряване с разследващи полицаи е недостатъчно, за да се гарантира провеждане на качествено разследване по всички образувани производства. Недобрата кадрова обезпеченост и недостатъчната материална база за подsigуряване на разследванията са определящия фактор за това да не се постигат очакваните резултатите по тях.

В същото време обезпечаването на следствието е много по-добро при значително по-малко натоварване.

За повишаване качеството на работа на прокурорите и с цел уеднаквяване на практиката по прилагането на закона, избягване на слабости в практическата дейност са допринесли и организирани от апелативните прокуратури квалификационни мероприятия на регионално ниво, свикваните колегиуми, съвещания, издаването на указания, както и планираните и проведени обучителни семинари от окръжните прокуратури. Повишаване квалификацията на прокурорите и служителите е необходим и непрекъснат процес.

Активната ревизионна дейност в прокуратурите продължи и през 2008г., като се осъществяваше съобразно изискванията на ЗСВ и плановете за контролно-ревизионна дейност на ВКП, на апелативните и окръжните прокуратури. В изпълнение на същите през отчетния период във всички апелативни райони са извършени комплексни и тематични ревизии и проверки. След приключването им своевременно са изготвяни доклади за резултатите, и са уведомявани проверените прокуратури, висшестоящата прокуратура и ВКП – отдел „Инспекторат“.

Извършените проверки безспорно допринасят за пряко наблюдение върху срочността и качеството на работа на магистратите. Въз основа на данните от ревизиите се правят изводи за ефективността на прокурорската дейност и при констатиране на проблеми се вземат съответни административни мерки.

Почти всички образувани дисциплинарни производства са в следствие допуснати нарушения, свързани с организация на работата и решаването на конкретни преписки и дела.

Средната продължителност за извършване на проверките е в рамките на един месец.

Взаимодействието с отдел „Инспекторат“ при ВКП е основано на своевременна и коректна дейност с оглед проверка на сигналите и при установяване на нарушения взимане на необходимите съответни мерки и дисциплинарни наказания. Когато са били изисквани материали, същите са били надлежно окомплектовани и срочно изпращани, ведно със справки от съответния прокурор и административния ръководител. Когато в прокуратурите са постъпвали материали от отдел „Инспекторат“ при ВКП, същите са били надлежно разглеждани, а дадените указания спазвани.

1.8. Информационно, материално и финансово осигуряване.

В изпълнение ангажиментите на Прокуратурата във връзка с продължаващия мониторинг от ЕК в областта на съдебната реформа и през отчетната 2008г. се осигури успешно изпълнение задълженията, регламентирани в указанията на ръководството на ПРБ, във връзка с обработване, анализиране и подаване на необходимата информация по всички видове надзори в определените срокове. Отделно ежесечно е изготвяна информация за движение по делата, образувани за тежки престъпления – организирана престъпност, корупция и изпиране на пари, злоупотреба със средства на ЕС, незаконен трафик на хора и наркотици, данъчни и други финансови престъпления.

Информация за хода и резултатите по конкретни преписки и дела е изготвяна и предоставяна за целите на специалния надзор, както и в изпълнение на Мерките, приети с Решение на ВСС от 8.10.2008 г. по делата от особен обществен интерес и разследванията, наблюдавани от ЕК.

Във връзка с отправени искания от различни международни и национални органи, институции и организации са изготвяни и редица други информации по показатели, различни от регламентираните.

Информационната дейност, която осигурява прозрачност и отчетност в дейността на ПРБ, но понастоящем допълнително натоварва прокуратурите. Въпреки внедряването на УИС и въвеждането на информация по преписките и делата, системата все още не може да се използва в пълнота за целите на отчетността. УИС не се ползва от всички административни ръководители и наблюдаващите прокурори в пряката им работа и по специалния надзор.

Основният проблем е в неправилното и непълно въвеждане на данните от компютърните оператори. Това прави извежданите от системата справки на този етап неточни.

За решаване на проблема и за осигуряване на по-широко използване на УИС от всички кадри в Прокуратурата е необходимо:

- засилване на административния и оперативния контрол за достоверност на въведените данни.

- мотивиране и дисциплиниране на кадрите за използване възможностите на УИС – от ръководителите на прокуратури за целите на административния контрол и от прокурорите в пряката работа.

Възможностите на справочната система на УИС се очаква да се подобрят с проекта, финансиран от Световната банка.

Дори при успешно реализиране на този и бъдещи проекти, облекчаване на дейността по отчетността не би се постигнало, ако не се подобри качеството на работа при въвеждане на данните в УИС.

УИС е внедрена в почти всички прокуратури с изключение на ВАП, военните прокуратури и прокуратурите, за които не е приключил трансфера на данни от използваните до сега информационни системи.

Наред с горното е необходимо е системно допълнително обучение на служителите, както и на новоназначения персонал. Практиката показва, че наличността на Ръководство за потребителя и консултациите с центъра за помощ не са достатъчни за успешна работа със системата.

При усъвършенстване на УИС трябва да се има в предвид, че е целесъобразно цялата информация, която се въвежда, впоследствие да може да бъде развита по отделни показатели и извеждана за статистически цели. Така би било възможно горестоящите прокуратури и административните ръководители да получават необходимата им оперативна информация директно от УИС, без да е необходимо да се изискват с изрични разпореждания справки. Това ще осигури бързина на получаване на информацията и допълнително облекчаване работата на прокуратурите.

Във всички прокуратури се използват правно-информационни продукти – „Апис”, „Сиела”, „Лакорда”.

Новообразуваните преписки се разпределят чрез програмния продукт за случайно разпределение „LawChoice”.

Финансово-стопанската дейност в прокуратурите през 2008 г. е осъществявана съобразно нормативните актове и указанията на заместника на главния прокурор по административните въпроси, отдел “Административен” при ВКП и Дирекция “Финансово-стопански дейности” при Администрацията на главния прокурор.

Средствата, необходими за финансово обезпечаване дейността на прокуратурите се отпускат по надлежния ред от ПРБ на базата на месечни касови отчети и лимити по параграфи, които се одобряват в началото на всеки месец. Получените средства се изразходват по параграфи в съответствие с утвърдената бюджетна сметка.

Прокуратурите са обезпечени с необходимата за протичането на нормалния работен процес компютърна и офис-техника, както и със съответните програмни продукти – правно-информационни и счетоводни.

Основен проблем в редица прокуратури остава сградния фонд. Нужни са както допълнителни средства, с които да се извършат необходимите ремонти, така и на места има остра необходимост от разширяване на използвания сграден фонд.

2. Взети практически мерки за преодоляване на установените проблеми в работата.

В обобщен вид мерките от компетентност на Прокуратурата, насочени към преодоляване в практиката на констатирани проблеми се представят, както следва:

2.1. Установи се ефективна вътрешноорганизационна система на прокурорски надзор и административен контрол за възлагане на преписки и дела, проследяване срочността и качеството на произнасяне по тях, както и резултатите от наказателните производства в съдебната фаза на процеса. Информираността на административните ръководители на прокуратури по линия на вътрешния контрол им дава възможност за своевременна компетентна намеса в насока подобряване дейността на прокуратурите и съответните отдели на по-горните нива.

- **Възлагане произнасянето по конкретни преписки и дела се извършва чрез използване от всички прокуратури на програмата за случайно разпределение Law Choice**, предоставена от ВСС. Програмата е създадена за съдилищата, поради което се наложи адаптирането ѝ съобразно спецификата на дейността на Прокуратурата.
- **Събиране, обработване и анализиране на статистически данни** по основни и конкретни други показатели за дейността на прокуратурите и разследващите органи – разследващи полицаи и следователи (ежемесечно - за особено тежки престъпления, на тримесечие, шестмесечие и година);
- Изпълнение на разпоредената от Главния прокурор **задължителна проверка на наблюдателните производства по спрените дела** за преценка на давностните срокове с цел недопускане прекратяването им поради изтичане на предвидената в закона давност.
- Проследяване на ефективността по прилагане от прокуратурите разпоредбата на **чл. 72 НПК - вземане на обезпечителни мерки** по дела, образувани за престъпления, за които законодателят е предвидил глоба и/или конфискация.
- Активизирана е ревизионната дейност на териториалните прокуратури (създадени са и действат вътрешни контролни звена) и инспектората на ВКП. Като самите ревизии и резултатите от тях рефлектират положително на дейността.
- Осигурена е възможност за запознаване регулярно на административните ръководители с **резултатите от дейността на съответната прокуратура**, прокуратурите от съответния окръжен и апелативен район, а на всеки прокурор – по възложените му дела със средствата на Унифицираната информационна система на ПРБ;
- **Докладване за констатираните резултати** (положителни и отрицателни) на **по-горестоящата прокуратура и ръководството на ПРБ**, с оглед вземане на съответните законови мерки (организационни, поощрителни, респ. дисциплинарни мерки и др.);
- **Докладване за констатираните резултати** в дейността на ПРБ пред **ВСС, Инспектората към ВСС и Европейската комисия** по механизма за сътрудничество и проверка.

2.2. Все по-широко приложение намира екипният принцип и специализацията в дейността на териториалните прокуратури:

- за престъпленията, засягащи финансовите интереси на ЕС;
- противодействието на организираната престъпност;
- корупционните престъпления и изпирането на пари;

- други престъпления от фактическа и правна сложност.

Аналогично на специализираните отдели във ВКП - в първоинстанционните прокуратури (в зависимост от щатната обезпеченост) прокурорите се специализират за противодействие на тежки престъпления и работят в екип с оперативни и разследващи органи, ДАНС, НАП и др.

Преписките и делата от този вид задължително се вземат на специален надзор, работи се по тях приоритетно. За образуването им се уведомява по-горната прокуратура и съответния специализиран отдел във ВКП с оглед упражняване на ефективен надзор на разследването и успешното му провеждане.

За необходимостта от по-детайлна правна регламентация в НПК и специализираните закони на съвместните екипи за разследване е изготвено конкретно предложение до министъра на правосъдието и парламента. Прокуратурата е разработила проект на методически указания относно екипите за разследване на национално ниво. Правна гаранция за изпълнението им, не само от прокурорите, но и от останалите участници в екипите-представители на другите държавни органи, според нас е наличието на законова делегация за издаване на съвместен междуведомствен акт или даване изрични правомощия на Главния прокурор в тази връзка (по аналогия на чл. 476, ал. 3 НПК относно участието на ВКП при създаването на екипи за разследване с чужди държави).

Създадена е нова организация в средата на 2007г. за контрол на делата по линия на **специалния надзор**, който бе оптимизиран 2008г., вкл. по отношение на специализацията. Наблюдаващите прокурори, освен че уведомяват по-горния прокурор за взето дело на специален надзор, респ. получават обратна информация, могат да искат съдействие и даване на методически указания, вкл. от специализираните отдели във ВКП. Тази организация доказва преимуществата си за срочно и по-качествено приключване на делата.

2.3. Подобряване на взаимодействието и сътрудничеството между прокуратурите и разследващите органи.

- Провеждат се във всички прокуратури **съвместни съвещания** - най-често на прокурори, оперативни и разследващи органи - основно по въпросите за съкращаване сроковете на разследване и повишаване на качеството му, вкл. с провеждане от прокурорите на обучителни мероприятия на разследващите полицаи;
- Поставено е начало на съвместни срещи на прокурори, разследващи органи и съдии за обсъждане **причините за връщане за доразследване делата на прокуратурата и за оправдателните присъди**. Тези срещи са гаранция за бъдещото повишаване качеството на прокурорските и съдебни актове и като цяло - на качеството на правораздаването у нас.
- Уеднаквени са критериите за отчетност между ПРБ и МВР. През 2008 г. работна група прокурори, заедно с експерти от МВР обсъдиха основните показатели, касаещи дейността на разследващите полицаи и прокурорите на досъдебната и съдебната фаза. Разработен бе Проект на Инструкция за **обмен на информация между ПРБ и МВР**. На 17 декември 2008г. Инструкцията е действаш междуведомствен акт.

2.4. Подобряване взаимодействието с Висшия съдебен съвет и Инспектората към Висшия съдебен съвет.

Прокуратурата на РБ регулярно подава информация на ВСС относно движението на преписките и делата по силата на Конституцията и ЗСВ. С вътрешноорганизационен акт на Главния прокурор е създадена организация за

централизирано обобщаване и изпращане на изискуемата информация.

В изпълнение на Решение на ВСС от октомври 2008 г. се изпраща информация, обобщена за всички териториални прокуратури относно резултатите по делата от особен обществен интерес.

При изискване на информация от Инспектората на ВСС такава също се подава обобщена от ВКП с цел облекчаване дейността на териториалните прокуратури.

Прокурори участват активно в работата на комисиите на ВСС, в работни групи заедно с членове и експерти от ВСС по конкретни въпроси на правоприлагането и устройството на съдебната система. Представят устни и писмени становища, съгласувани с ръководството на ПРБ, с което се подпомага дейността на съвета по поставените на обсъждане практически проблеми в работата.

3. ПРОТИВОРЕЧИВА ПРОКУРОРСКА И СЪДЕБНА ПРАКТИКА И ДРУГИ ПРОБЛЕМИ ПО ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНА. ВЗЕТИ МЕРКИ ОТ КОМПЕТЕНТНОСТТА НА СЪОТВЕТНАТА ПРОКУРАТУРА. ИЗГОТВЕНИ СИГНАЛИ ДО ПО-ГОРЕСТОЯЩАТА ПРОКУРАТУРА И/ИЛИ ДРУГИ НЕОБХОДИМИ МЕРКИ.

От м. ноември 2006 г. по разпореждане на главния прокурор в териториалните прокуратури са сформирани екипи от прокурори, които проверяват и анализират случаите на противоречива прокурорска и съдебна практика, причините за просрочване на делата, връщането им от съда на Прокуратурата и за постановяване на оправдателни присъди.

При констатирани различия и проблеми по приложението на закона, са предприемани съответни мерки и е реагирано с конкретни предложения до ВКП и главния прокурор. Най-голяма активност, с мотивиране на предложенията и с изработване на конкретни законови текстове, са проявили прокуратурите от апелативните райони на АП-Пловдив, АП- Бургас и АП-В.Търново.

В резултат на проучването и анализа на прилагането на новия НПК през 2007 г. бяха установени проблемите по прилагането му. Изготвиха се конкретни предложения за оптимизиране на досъдебната фаза и повишаване ефективността на наказателния процес като цяло. Предложенията бяха депозирани в 40-ото НС. До момента не са възприети основните предложения на Прокуратурата.

Новите констатации и иницираните мерки през 2008 г. са в следните насоки.

3.1. Относно института на съкратеното съдебно следствие²³ по Глава XXVII НПК (в сила от 29 април 2006 г.).

Основните въпроси, по които е констатирано нееднакво прилагане в практиката от създаването му, са следните.

- Задължително ли е провеждането му, когато подсъдимият е поискал неговото прилагане? Какви са основанията за отказването му?
- Възможно ли е след започване на съдебно следствие по общия ред да се премине към съкратената процедура?
- Приложими ли са разпоредбите на чл. 370 и сл. НПК по отношение на бързото и незабавното производство?
- Допустимо ли е провеждането на диференцираната процедура спрямо някои от подсъдимите и/или по отношение на някои от инкриминираните деяния.

²³ Вж. предложенията за законодателни промени в т. 8.4.

- Ние следва ли да подлежат на обжалване определенията на съда, с които е допуснато неоснователно разглеждане на делото по съкратената процедура?
- Какви са правомощията на въззивната инстанция:
 - може ли да върне делото за ново разглеждане на първоинстанционния съд, независимо от изминалия период от време (идеята на законодателя е за ускоряване на процеса);
 - или следва да се произнесе по същество - допустимо ли е сам да приложи тази процедура, респ. чл. 55 НК?

Становищата са много и различни, още повече, че НПК не предвижда възможност прокурорът да изрази позиция, като представител на държавното обвинение в съдебно заседание. В някои прокуратури прокурорите настояват и успяват да изразят становище официално пред съда, особено когато са преценили, че приложението на чл. 55 НК води до налагане на явно несправедливи наказания, протестират и присъдите на това основание с искания за увеличаването им. Други приемат, че щом законът им забранява, не следва да инициират становища пред съда относно допустимост на процедурата.

Прокурорите са отпавили конкретни сигнали до ВКП и до главния прокурор. В последните, както и в докладите си, коментират неудачната регламентация на института, акцентирайки на наложилата се тенденция за либерална наказателна политика спрямо извършителите на тежки престъпления.

Основният проблем е нееднаквото прилагане на закона. В продължение на повече от две години е създадена многобройна противоречива съдебна практика. За 2006 г. приключените дела с присъди по съкратената процедура са 12%, през 2007 г. – 24%, а през отчетната - 33%.

Неблагоприятните последици са най-малко в следните насоки:

- неудовлетворени очаквания на обществото за справедливи наказания и еднакво прилагане на законите спрямо всички граждани, позволили си да ги нарушат;
- негативно възприемане от обществото на работата на съдебната система; в случая обществото не се интересува от причините – добър или лош закон;
- в продължение на повече от две години – нееднакво прилагане на закона.

ЗИДНПК, в сила от 27 декември 2008 г., не само не спомогна за уеднаквяване на противоречивата съдебна практика по отношение на института на съкратеното съдебно следствие, но *задълбочи проблемите*, като породил необходимостта от отговор на нови въпроси.

С новата ал. 2 на чл. 370 НПК законодателят прие, че „съдът не може да отхвърли искане за предварително изслушване”, направено от подсъдимия. В съдебната практика нормата се прие като императивна и задължаваща съда да прилага съкратената процедура. Вземайки такова решение, съдът задължително определя наказанието под минимума, предвиден в закона на основание разпоредбата на чл. 373, ал. 2, във вр. с чл. 372, ал. 4 НПК, и на практика по силата на закона постановява изключително занижени наказания за извършителите и на умишлени тежки престъпления.

В доктрината се приема, че нормата задължава съда само да изслуша подсъдимия, но не и да приложи съкратената процедура, респ. да наложи по-леко наказание. В противен случай, би се стигнало до нарушаване на конституционните принципи за независимост на съда, вземане на решенията по закон и вътрешно убеждение и до абсурдното положение подсъдимият „да ръководи процеса” вместо съда, а последният да облича волята на подсъдимия в стабилен съдебен акт.

Доктринерните становища винаги са били ценени от практикуващите магистрати, особено по усложнени процедури като настоящата. Въпросът е, че при констатациите за прекомерна средна натовареност на един магистрат, разглеждането на делата по съкратената процедура е един от начините за ликвидност на делата и за облекчаване дейността на съда, като не се държи сметка за справедливостта на наказанието и биха могли да се използват възможностите на чл. 15 ЗСВ за сезиране на Конституционния съд.

Междувременно ВКС издаде ТР № 1 от 6 април 2009 г., което се очакваше да доведе до уеднаквяване на съдебната практика по глава XVII от НПК и да даде отговор на поставените от прокурорите въпроси. Решението не възприема становището, изразено от доктрината и от Прокуратурата. Общото събрание на Наказателната колегия на Върховния касационен съд приема, че при направено искане от подсъдимия, съдът е длъжен да разгледа делото при съкратената процедура и да наложи наказание при условията на чл. 55 НК. В случай, че първоинстанционният съд е отказал да стори това, такова задължение има въззивният съд.

Очакванията на обществото за справедливи присъди и констатациите на ЕК²⁴ за следене отблизо процеса на прилагане на коментирания диференцирана процедура в насока доколко бързината на разглеждането на делата няма да се отрази негативно за спазване принципа на справедливо отмерване на наказанията, налага през 2009 г. Прокуратурата на РБ да подложи на разширено наблюдение прилагането на съкратеното съдебно следствие, особено в санкционната му част. Наблюдението следва да включва и видовете престъпления, по които се прилага, вида и размера на налаганите наказания. Още повече, че със ЗИДНК се предвижда допълнително облекчаване положението на подсъдимите с налагане на по-леки наказания (при алтернативни санкции - да се прилага по-благоприятната за дееца). В тази връзка в зависимост от констатациите Прокуратурата ще предприеме необходимото в изпълнение на правомощията си, вкл. сезиране на компетентните държавни органи.

3.2. Противоречива практика и причини, водещи до увеличаване продължителността на наказателните производства.

3.2.1. Установява се различен подход в случаите на злоупотреба с правото на защита по наказателните производства.

Удължаването на сроковете на наказателните производства е резултат на заявени уважителни причини – влошено здравословно състояние на обвиняеми и подсъдими и/или на техните защитници. По този начин се препятства извършването в разумен срок на процесуалноследствени действия, респ. разглеждане на делата в съдебната фаза на процеса.

Предлага се да се обсъди необходимостта от приемане на нов регламент за разглеждане на делата, когато продължително време обвинените в престъпление лица не се явяват в съдебно заседание и държавната репресия се отлага твърде дълго.

Във всички случаи следва да се отчитат интересите на страните в процеса, разбираемо съобразени с обществения интерес. Полезно би било да се направи сравнителен анализ със законодателството на други страни, постигнали ефективност в противодействието на престъпността, при баланс на защитата на правата на гражданите и на обществените интереси.

Съдът следва да има възможност, в случаите на отлагане на делото поради явно шиканиране с процесуални права, да назначава служебен защитник и това

²⁴ Цитат от доклада на ЕК: „Комисията ще следи отблизо какви са последиците от тази поправка.

назначаване да се счита като достатъчна гаранция за защита правата на обвиняемите и подсъдимите.

Подобно на въведените норми за дисциплиниране на прокурорите и разследващите органи – конкретни срокове за разследване на делата (приети в нарушение на принципа за установяване на обективната истина и правилата, определящи давностните срокове), за внасянето им в съда, срокове за протести, за мярката за неотклонение „задържане под стража“ и др., **следва да се определят и срокове за представяне на доказателства от страните на съответната инстанция**, оспорване на становища, искания и пр. Понастоящем след всяко отлагане на делото се правят нови искания от защитата, които стават повод за ново отлагане на делото. **Органите на досъдебното производство имат само задължения в интерес на обвиняемите и подсъдимите, а последните и защитниците им – само права.**

По отношение на свидетели, посочени от обвинението, за които прокурорът в съдебно заседание заявява **отказ да бъдат разпитани**, не следва да се иска становището на подсъдимия, тъй като тежестта на доказване на обвинението е на прокуратурата. Практиката сочи, че прокурорите прибегват до отказ от разпит на свидетели, чието издирване е затруднено, или обстоятелствата, за които ще свидетелстват, са установени вече с други способи и е безпредметно отлагането на делото. Подсъдимият чрез защитата настоява за разпит именно на тези свидетели и това става повод за отлагане на делата. Съдиите предпочитат да уважат искането на защитата, за да не се окаже, че отхвърлянето му ще се прецени от по-горестоящата съдебна инстанция като нарушаване правото на защита на подсъдимия и ще се яви основание за отмяна на първоинстанционния акт и връщане на делото за ново разглеждане с призоваване на поисканите свидетели, от които прокурорът сам се е отказал.

3.2.2. Констатира се недостатъчна ефикасност на механизмите за призоваване на обвиняеми, подсъдими, свидетели и експерти

Често срещана причина за отлагане на делата е нередовно призоваване на страните и непредставяне в срок на назначените експертизи.

Относно призоваването на лица, е възможен изцяло нов подход, който да направи дейността значително по-ефикасна – възлагане на функциите на специализирано звено към охранителната дирекция на Министерството на правосъдието, МВР, МО. В някои страни се ползват и частни куриерски служби. Използват се максимално възможностите на съвременните технологични комуникации. Нормално е Прокуратурата да има бърз електронен достъп до базата данни на МВР относно лицата, заподозрени в извършване на престъпление, особено с повече от една регистрация, и идентифициращите ги данни, достъп до ЕСГРАОН.

Указано е на прокурорите да се ползват максимално от възможностите на чл. 474 НПК, регламентиращи разпит на лица чрез **видеоконференция или телефонна конференция**. Разработени са методически указания.

3.2.3. Относно непредставяне в срок на експертните заключения

За утвърждаване на екипния принцип на работа и ускоряване изготвянето на експертните на досъдебната фаза под контрола на прокурора се предлага да се предвиди законова възможност за разкриване, респ. **назначаване в Прокуратурата на необходимите специалисти на длъжност „експерт“** със задължения по длъжностна характеристика за изготвяне на съответни заключения по досъдебните производства. Тези заключения се проверяват в съдебната фаза, в много случаи защитата се възползва от възможността за оспорването им с искания за назначаване на допълнителни и повторни. Понастоящем в съвместните екипи за разследване, на

базата на междуведомствени актове и на добра воля, се включват експерти от различни звена и ведомства, които не са пряко ангажирани с приоритетите на съдебната система. Обяснението за забавянето им е обикновено пренатовареност, при голям обем и сложност на експертизата.

3.2.4. Относно връщане на делата за доразследване от съда на Прокуратурата²⁵

По отношение на слабостите в дейността на разследващите органи и прокурорите за нарушаване правото на защита на обвиняемите, са предприети мерки, насочени към повишаване контрола, упражняван от наблюдаващия прокурор върху действията на разследващите полицаи и следователите, както и повишаване самовзискателността за недопускане на пропуски, отнасящи се до съдържанието на обвинителния акт, вкл. с инициране на дисциплинарни мерки.

С оглед преодоляване на слабостите, допускани в досъдебното производство, и за да се осигури еднаквото приложение на закона, на окръжно ниво е разпоредено регулярно провеждане на съвместни заседания на съответната прокуратура и органите на досъдебното производство, с участие на представители на съда за анализиране на причините за прекратяване и връщане на делата.

Административните ръководители на органите на досъдебното производство, под контрола на компетентната прокуратура, сформират съвместни екипи за приоритетно разследване на дела от особен обществен интерес.

В процеса на извършените проверки по конкретни дела бяха констатирани някои слабости от субективен характер в дейността на съдиите. В редица случаи, при необосновано искане на нови доказателства, съдът приема искането на страните поради опасение от създаването на касационни основания, несъществени нарушения се приемат за съществено нарушение на процесуални правила неотстранимо на съответния етап и се постановява връщане за доразследване.

В резултат на горните констатации, прокурорите настояват за възстановяване на съществуващата възможност за протестиране определенията на съда за връщане на делата на прокуратурата за доразследване.

3.2.5. Неизпълнение в разумен срок на искания за изпълнение на международни поръчки за правна помощ

Следва да се признае, че ПРБ изпълнява срочно исканията за правна помощ на другите държави. Липсва същата реципрочност. **Исканията на българската страна за изпълнение на съдебни поръчки не се изпълняват в срок** и това определено води до забавяне на наказателните производства.

Предложението е да се търси съдействието на Министерството на правосъдието по всяко конкретно дело, като се конкретизира етапът, на който се намира делото и времето на просрочване на поръчката – кога е поискана, кога е следвало да се изпълни, конкретно от кого, явява ли се единствена причина за това, да липсва съдебен акт по същество на конкретния казус.

3.2.6. В практиката на военните прокуратури и съдилища се срещат противоречиви решения по следните въпроси:

- Подсъдност на военните съдилища и компетентност на военните разследващи органи:

- Относно престъпления извършени от служители на МВР и МП преди девоеннизирането им - възникват проблеми, тъй като съществува становище, че

²⁵ Вж. повече в Раздел II, т. 2.1.5.

меродавен за определяне на компетентността е моментът на образуване на наказателното производство. Според противоположното становище, възприето от Общото събрание на Военно-апелативния съд, към което се придържа и практиката на Военно-апелативна прокуратура меродавен е моментът на извършване на деянието и затова тези деяния са подсъдни на военен съд. И това е правилното становище, което се основава на общия принцип, че особеният съд – военният е създаден поради особеното качество на дееца към момента на извършване на деянието.

- До изменението си през декември 2008 година НПК уреждаше противоречиво разпределението на досъдебните производства между разследващите органи. Поради противоречието между чл.194 и чл.405 НПК в практиката бе възприето решението военни прокурори да извършват разследването срещу служители на МВР. Със ЗИД НПК (ДВ, бр.109/2008г.) бяха внесени решителни промени в обхвата на компетентността за разследване на военноразследващите органи. В тази връзка от главния прокурор е издадено методическо указание от 3.02.2009г. относно дейността на разследващите органи и прокурорите по приложението на закона.

- Съотношение между обща и специална компетентност на прокуратурите.

Част от спрените досъдебни производства срещу неизвестен извършител във военно-окръжните прокуратури са образувани за престъпления, извършени в общодостъпни обекти на Министерство на отбраната, без да има каквито и да е данни, че са извършени от лица подсъдни на военните съдилища. Тъй като компетентността на военните съдилища и прокуратури е особена и произтича от особени качества на дееца, а в тези случаи липсват каквито и да е данни за дееца, тези дела са били изпратени на невоенни прокуратури, предвид общата им компетентност. По повод повдигнати спорове за компетентност, прокурори от Върховна касационна прокуратура са приели, че „за да се препрати дадено разследване на друг компетентен орган, то следва да са налице безспорни и категорични доказателства за това” и са отменили постановленията за изпращане по компетентност. Това е неправилно, тъй като предполага отнапред, че е налице компетентност за разследване на военноразследващите органи, каквито данни има. Ето защо в тези случаи до установяване на субекта на престъплението разследването следва да се води от общите, а не от военните разследващи органи.

- Приобщаване на веществени доказателства, намерени при оглед.

Въпросът, какъв протокол следва да удостовери намерените по време на оглед вещи, намира множество противоречиви решения в практиката. Според едно от становищата е достатъчно съставяне на протокол за оглед, в който се вписва, че се изземват намерените вещи. Според друго становище освен в протокола за оглед изземването им следва да бъде вписано и в протокол за изземване или доброволно предаване. Според трето становище протоколът за оглед, по време, на който са иззети вещи се третира като протокол за изземване и подлежи на одобрение от съда. Общовалидно решение на този въпрос не е възможно и следва да се търси в непринудителния характер на действието по разследването „оглед”. Когато вещи бъдат намерени по време на оглед, без да присъства лице, което ги владее или държи за приобщаването им към делото следва да е достатъчен протокол за оглед. Когато вещи, след като са открити по време на оглед, се отнемат от нечие владение, следва да се състави и протокол за изземване или за доброволно предаване. Когато не само отнемането на вещите, а и проникването на разследващия орган в помещението, където се намират е принудително, се извършва действие по разследването „претърсване”.

Практиката протоколи за оглед да бъдат внасяни за одобрение от съд, обаче няма никаква опора в закона и следва да бъде преустановена.

- Разногласия възникват и относно възможността прокурорът да извърши действия по разследването в едномесечния срок на „действия на прокурора след приключване на досъдебното производство”.

Според едното становище ограничението за извършване на действия само в срока за разследване е предвидено само за разследващия орган в стадия „разследване”, а за прокурора няма ограничения да извършва действия по разследването. Другото становище поддържа тезата, че в чл.242 ал.1 и 2 НПК са изброени изчерпателно правомощията на прокурора и те не включват извършване на действия по разследването. За решаването на този въпрос е необходимо да се сезира ОСНК на ВКС за постановяване на тълкувателно решение.

3.3. Със средствата на ЗСВ прокуратурите са иницирали и главният прокурор е издал съответни методически указания и инструкции, подпомагащи дейността на прокурорите, с цел улесняване на дейността и уеднаквяване на установена противоречива прокурорска практика.

- *Инструкция относно издаване на Европейска заповед за арест в Република България и изпълнение на Европейска заповед за арест, издадена в друга държава – членка на Европейския съюз*

Посочената инструкция на главния прокурор е в действие от 15.10.2008 г. (Изх. № 5332/15.10.2008 г.). Същата е издадена след обсъждане на въпросите, поставени от отделите на ВКП и прокуратурите в страната. Направена е преценка за необходимостта от уеднаквяване на прокурорската практика, предвид децентрализираното прилагане на института на Европейската заповед за арест от териториалните прокуратури и съответния компетентен съд и централизираният ред, който се прилага за екстрадициите. Вътрешноведомственият акт, насочен към улесняване работата на прокурорите, дава отговор на въпросите, свързани с издаването на ЕЗА, детайлизиране на нейната форма и съдържание с прилаганите необходими документи, изпращане и получаване на ЕЗА, участие на прокурора в съдебната фаза, особености при изпълнението на ЕЗА, задължения за уведомяване на компетентни органи, съответни действия на прокурора при отлагане предаване на исканото лице и др.

- За преодоляването на противоречива прокурорска практика при образуване на дела за **данъчни престъпления** по материали от провежданите одити и за определяне на правилната квалификация, през 2008 г. се извърши проучвателна и анализаторска дейност, приключила с изготвяне и въвеждане в действие на **Методически указания по някои въпроси на тълкуването и прилагането на чл. 255 НК** (Изх. № 133/29.04.2009 г.).

Указанието дава отговор на поставените въпроси посредством разяснения, отнасящи се до:

- правната характеристика на *данъчния ревизионен акт*, издаден от органа по приходите след извършена данъчна ревизия по реда на ДОПК, като *един от възможните способности за установяване на дължими данъчни задължения, чиито констатации обаче нямат обвързваща сила за Прокуратурата*. В тази връзка е без значение издаден ли е, обжалван ли е и влязъл ли е в сила данъчен ревизионен акт. При това са налице и други процесуални предпоставки за образуване на наказателно производство, съгласно НПК. Такива могат да бъдат данни, събрани с други способности – експертни становища, при предварителна проверка, експертни заключения във фазата на вече образувано наказателно производство, посредством които се определя размерът на данъчните задължения и оттам съставомерността на деянието по чл. 255

НК, без да е наложително да се назначава данъчна ревизия. Акцентирано е на възможностите, които дава като инструменти за сътрудничество Инструкцията за организацията и формите на взаимодействие между Министерството на финансите и ПРБ;

- *правната характеристика на деянието по чл. 255 НК*, с предмет данъчни задължения – включително с предмет ДДС, като *единно престъпление с усложнена изпълнителна дейност* в рамките на отделен данъчен (неревизиран) период, както и в кои случаи, при наличие на предпоставките на чл. 26, ал.1 НК, деянието може да бъде квалифицирано като *продължавано престъпление*. Обсъдени са възможните хипотези (при неподаване на декларация, с което се избягва установяването на данъчно задължение, респ. относно изискуемата справка-декларация по ЗДДС, неплащане на данъчни задължения, приспадане на наследващ се данъчен кредит, водене на невярно счетоводство чрез съставяне и използване на документи с невярно съдържание и др.).

Отговорите на въпросите, изяснени с указанието в практиката на прокурорите, са намерили място в изготвеното от главния прокурор предложение до председателя на ВКС за издаване на тълкувателно решение, с цел уеднаквяване на съдебната практика по приложението на чл. 255 НК.

• След обсъждане от териториалните прокуратури и във ВКП, от главния прокурор са изготвени методически указания по приложението на **чл. 218в НК**, когато хипотезите на същия текст се отнасят до престъпление по чл. 216 НК. **Методическите указания относно реда за разглеждане на делата за престъпленията по чл. 218в НК** (Изх. № 4709/21.05.2008 г.) са действащи от м. май 2008 г.

Указанията изясняват съдържанието и същността на нормата на чл. 218в НК. На тази база и като се отчитат промените в законодателството за нововъведените престъпления, дават отговор на въпросите, свързани с предпоставките за възбуждане на наказателно преследване по тъжба на пострадалия по чл. 218в НК. А именно, когато деянието е извършено по чл. 216, ал. 1, 4 и 6, чл. 217, ал. 1 и 2 НК – кражба, обсебване, измама или изнудване, когато предметът на престъплението е частно имущество и пострадалият е съпруг, възходящ, низходящ или роднина по сребрена линия до втора степен на виновния или живее с него в едно общо домакинство, или ако пострадалият е настойник или попечител на виновния.

• **Методически указания относно разследване на престъпления по чл. 235 и чл. 236 НК и установяване на административни нарушения по Закона за горите.**

Престъпленията по чл. 235 и чл. 236 от Наказателния кодекс и административните нарушения по Закона за горите (ЗГ) засягат непосредствено горите и горския фонд в Република България. Чрез тези посегателства се нанасят значителни вреди на горското стопанство като отрасъл от националната икономика, както и на екологичната среда за съществуването на човека, растителните и животинските видове.

В последните години, в резултат на палежи с неизяснен произход и на неразрешена сеч, са унищожени хиляди декари гори, които по площ превишават значително площите на новите горски насаждения. Това състояние на горския фонд не може да не се отрази неблагоприятно на сегашните и бъдещите екологични условия в страната. За преодоляването на тези негативни последици от противоправното отношение към горите безспорно са необходими активните усилия на всички държавни и обществени органи и организации. Основателни са

очакванията, че най-съществена в това отношение може да бъде ролята на специализираните държавни органи, каквито са разследващите органи и прокуратурата, а също и служителите по горите.

Имайки предвид горното и с оглед разширяването на криминализацията на деянията по чл. 235 и чл. 236 НК, чрез премахване на съществуващия преди 13.10.2006 г. признак „немаловажност на причинените вреди” (ЗИДНК, ДВ, бр.75/2006 г.), Прокуратурата на Република България, Държавната агенция по горите и Министерството на вътрешните работи със съвместни усилия *подобриха организацията и взаимодействието помежду си*, с цел повишаване на практическия резултат от съвместната дейност по разкриване, разследване и предаване на съд на извършителите на престъпленията срещу горите и горското стопанство, както и по наказването на нарушителите по ЗГ.

Указанията са издадени във връзка със срещаните в практиката затруднения по организацията и осъществяването на съвместната дейност в противодействието на престъпленията, свързани с посегателство срещу горския фонд.

Детайлно са разгледани и дадени указания по редица **материалноправни въпроси** по тълкуването и прилагането на разпоредбите на чл. 235 и чл. 236 НК:

- *разграничаване на административното нарушение по ЗГ от престъплението по чл. 235 НК*, с оглед данни за степента на обществена опасност на деянието и дееца;
- указания за стриктно спазване на законовия принцип за *недопускане едновременното прилагане на наказателната и административнонаказателната отговорност* спрямо едно и също лице за извършено от него едно и също деяние (арг. чл. 9, вр. чл. 10 НК, ТР № 29/1984 г., № 51/1978 г. ОСНК, чл. 32, ал. 1 и чл. 33 ЗАНН);
- обсъдени са и въпросите, свързани с *малозначителността* на едно деяние, предвид необходимостта от изясняване на понятието „вредни последици”, включващо всички имуществени вреди и всички други негативни имуществени последици, както и такива, които нямат имуществен характер, и следователно явяващо се по-широко от понятието „вреди”;
- направени са необходими разяснения относно *стойността на предмета на деянието и съответен преглед на относимите закони, както и промените в законодателството* – Закона за опазване на селскостопанското имущество, където е предвиден праг за административните нарушения до 150 лв., липсата на аналогична разпоредба, диференцираща вида на отговорността по ЗГ, въпреки относително близкия предмет на регулиране по двата закона, невъзможността за прилагане по аналогия, предвид нормата на чл. 46, ал. 3 от Закона за нормативните актове, регулацията по чл. 218б НК, във връзка с маловажните случаи на кражба и обсебване (също със стойностен критерий 150 лв.), съгласно ЗИДНК (ДВ, бр. 75/2006 г.), премахване на обективния критерий „немаловажни вреди”, служещ дотогава за разграничаване между административна и наказателна отговорност. Създадената нова ал. 6 на чл. 235 НК, регламентираща маловажен случай на деянието по основния състав, не е включена в нормата на чл. 218б, ал.1 НК. Направен е извод за законодателна воля по принцип, посегателството спрямо горите на стойност до 150 лв. да бъде предмет на административна, не и на наказателна отговорност.

Независимо от направения анализ по приложението на правните норми, относно разграниченията между административна и наказателна отговорност и стойностния критерий, указанието съдържа и **основни ориентируващи критерии за**

разграничаване на деянието като маловажен случай по чл. 235 и чл. 236 НК. Най-общо те се свеждат до следните обстоятелства:

- *относно индивидуализацията на деянието (ТР № 62/1978 г.)* – липса или незначителност на вредните последици, което изисква точното определяне на стойността на предмета на деянието като едно от най-важните обстоятелства, изводи относно масовост или единичност на проявата, явява ли се деянието предпоставка за извършване на други престъпления, времето и мястото на извършването му, характерът на горските насаждения, специфичната особеност и ценност на засегнатия горски вид, броят и възрастта на засегнатите насаждения, броят на лицата, участвали в деянието, използваните технически средства, използваният транспорт и др.
- *обстоятелства, индивидуализиращи деянията (ТР № 53/1986 г. ОСНК)* – осъждано ли е лицето, наказвано ли е по административен ред, извършвало ли е друго такова деяние, материални нужди, трудова заетост, мотиви и подбуди на деянието, други смекчаващи или отегчаващи отговорността обстоятелства).

При конкретната *съвкупна оценка на посочените обстоятелства*, прокурорът взема решение дали са достатъчно данни за съставомерност на деянието по чл. 235 и чл. 236 НК, дали ли е маловажен случай на престъпление по чл. 236, ал. 6, или деянието е с ниска или не съдържа необходимата степен на обществена опасност и санкцията следва да бъде по ЗАНН.

Детайлно са разгледани всички **форми на изпълнителното деяние по чл. 235 НК**, дадени са указания за определяне размера на вредата, както и указания за разграничението на чл. 235, ал. 1 и чл. 235, ал. 3, т. 5 НК, връзката с престъпленията по чл. 194 и чл. 216 НК. Престъпен добив на дървесина може да се осъществи само на територия, съставляваща горски фонд, без значение кой е титуляр на правото на собственост – отделно физическо лице, юридическо лице, държавата или общините. Когато дърветата се намират на територия, която не е горски фонд, деянието би следвало да съставлява престъпление против собствеността и да се квалифицира по чл. 216 НК – унижаване или повреждане, или по чл. 194 НК – кражба, в зависимост от конкретната форма на изпълнителното деяние. Направено е разграничение за ползване в прокурорската практика на термина „позволително”, съобразно правния режим на издаването му, в зависимост от видовете собственост. Уточнени са действията, свързани с отнемане на средството на престъплението и вещите, непринадлежащи на виновния, при образуване на административно производство, преминало впоследствие в наказателно.

Разрешени са редица **организационни и процесуални въпроси**, свързани със съставянето за всяко констатирано посегателство върху горите на акт за установяване на административно нарушение по ЗГ и констативен протокол, както и с разследването на престъпленията по чл. 235 и чл. 236 НК *по еднакъв начин за служителите от Държавната агенция по горите, Министерството на вътрешните работи и за прокурорите.*

Указано е на административните ръководители на местно ниво (на териториалните прокуратури, полицейските управления и на директорите на регионални дирекции по горите) да определят специализирани екипи за разследване на делата с предмет посегателство срещу горския фонд. В екипите участват конкретно определени прокурори за осъществяване на методическо ръководство и надзор при извършване на предварителните проверки и по досъдебните производства, разследващи полицаи и служители по горите от всяко държавно лесничейство. Определените прокурори уведомяват регулярно ВКП за констатираните проблеми при разследването и решаването на делата, като предлагат и съответни мерки.

3.4. Други проблеми по прилагането на закона.

3.4.1. Във връзка с резултатите от съдебното производство по дела, образувани за престъпления с предмет имущество или средства на *Европейските фондове*, е иницирирана промяна на НК (чл. 212, ал. 1 и ал. 2), която предвижда наказателна отговорност и за лице, представляващо търговец по смисъла на Търговския закон, действащо в свой или чужд интерес, вкл. в интерес на юридическо лице.

Нормата на чл. 212 НК е създадена през 1975 г. Законодателят е целял да защити несъществуващата понастоящем социалистическа собственост. Разбирането на практикуващите юристи, работили преди повече от 30 години, за същността на текста на чл. 212, ал. 1 и ал. 2 НК е отразено в Постановление на Пленума на Върховния съд № 8 от 1978 г.: „Документната измама е престъпление, което пряко засяга *социалистическата* собственост. Степента на обществената ѝ опасност зависи не само от вредите, които се причиняват на държавата, кооперациите и обществените организации, но и от това, че се дава възможност на недобросъвестни граждани да получават големи по размер нетрудови доходи. Това нарушава основния принцип за разпределение на материалните блага според количеството и качеството на вложения труд и влияе отрицателно върху възпитанието на гражданите и трудовата дисциплина”.

Съгласно т. 1 на цитираното ППВС, изпълнителното деяние по ал. 1 на чл. 212 НК се състои в ползването на документ с невярно съдържание или на неистински документ, със съзнанието, че въз основа на него ще се получи без правно основание **лично** или от **другого** чуждо имущество, като се заблуди разпоредителят с това имущество, поддържа се заблудението му и се накара да се разпорежи с това имущество по начин, то да попадне юридически или фактически в разпореждане на дееца пряко или косвено, с намерение да го присвои.

Основният проблем по съставомерността на деянието като престъпление по чл. 212 НК се отнася до изискването от това деяние да е получено от **физическо лице** чуждо имущество. Проблемът се прояви остро при преследване на престъпления при усвояване на средства, предоставени на българската държава по програми на ЕС. Злоупотребите са свързани в голямата си част с документни престъпления, на базата на които се получава чуждо движимо имущество без правно основание от **юридически лица**. При постановяване на присъди по чл. 212, ал. 3 вр. ал. 1 или по чл. 212, ал. 3 вр. ал. 2 НК, съдилищата се позовават на практиката на ВС на Р България за документната измама, изразена както в ППВС № 8/1978 г., така и в редица други решения. Не се вземат предвид съществуващите икономически и политически условия и буквалното тълкуване на нормата на чл. 212, ал. 1 и 2 НК **не е** инструмент в процеса по реализиране на наказателна отговорност на виновните лица.

Категорично изяснена е категорията „държавна и частна собственост” както в Конституцията на Република България от 1991 г., така и в последващите я закони за държавната собственост, за общинската собственост, Търговския закон и съществуването на дружества изцяло с държавно имущество и изцяло с частен капитал. Затова и тълкуванията на закона, дадени от ВС на Р България през 1978 г., при друга социално-икономическа обстановка и друга структура на собствеността и стопанските субекти, не могат да се прилагат съобразно новите реалности, духа на Конституцията и новите закони, засягащи въпросите за собствеността. В ППВС № 8/1978 г., т. 1 и 2 изрично е посочено, че основното съдържание на двата основни състава на документната измама по чл. 212, ал. 1 и 2 НК и измамата по смисъла на чл. 209 НК е чуждото имущество да се получи от дееца или опосредено от друго, но във всички случаи **физическо лице**.

При сегашната икономика на страната ни чуждата собственост еднакво се засяга както чрез използването на документи с невярно съдържание, неистински или преправени документи и получаването **от физически лица** на чуждо имущество непосредствено от засегнатото предприятие, учреждение, държавата и пр., така и когато имуществото се получи чрез друго **юридическо лице, на което то е прехвърлено на същото привидно основание**. Хипотези като втората са налице при категорично установени обстоятелства за липса на износ по митнически декларации, че на привидно годно основание е възстановен акциз на частни търговски дружества; при използване в търговския оборот на фирми, регистрирани след „кражба на самоличност“; при злоупотреби със средства от фондове, предоставени на българската държава от ЕС, когато субектите по договора за финансиране са юридически лица, и пр.

Легално определение на измамите е дадено в чл. 1 от **Конвенцията, въз основа на член К.3 от Договора за създаване на Европейския съюз, относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности: всяко умишлено действие или бездействие по отношение на разходи или приходи на средства от общия бюджет на ЕО или средства, управлявани от ЕО, довело до злоупотреби, нередно теглене или неправомерно намаляване на средства от общия бюджет на ЕО**. По силата на посочената дефиниция, паричните средства след излизане от патримониума на държавата (предоставени на българската държава от ЕС и/или от републиканския бюджет) в повечето случаи минават **в разпореждане на частни дружества**, чиито капитали са собственост на съдружниците – физически лица и/или юридически лица.

С оглед на изложеното, законодателството ни, тълкуването и прилагането на законите и практиката на ВКС следва да претърпят промяна, от която да е безспорно ясно, че съставът на чл. 212, ал. 1 и ал. 2 НК се осъществява, когато чрез документ с невярно съдържание, неистински или преправен документ се **даде възможност на друго физическо или юридическо лице да получи чуждо имущество без правно основание**.

3.4.2. Иницирано е създаване на нормативно-установен режим, регламентиращ дейностите с газово оръжие.

Съображенията са липсата на нормативен акт, който да урежда правилата за придобиване, носене и употреба на газово оръжие, в това число от малолетни и непълнолетни. Известно е, че с незначителни интервенции, газовите револвери и пистолети биха могли да бъдат преработени като огнестрелни, което предоставя възможност за безпрепятствено преодоляване на въведения разрешителен режим за огнестрелни оръжия и използването им без всякакъв контрол и възможност за установяване на техните притежатели.

Допълнителен аргумент е обстоятелството, че в последните години се увеличиха престъпленията с използване на газови оръжия, като в немалък брой случаи извършителите са непълнолетни лица.

4. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОМЕНИ.

Констатираните през 2008 г. проблеми в работата на прокурорите и разследващите органи налагат необходимостта от някои основни законодателни промени според нас, способстващи за повишаване на ефективността в противодействието на престъпността. *Голяма част от тези предложения бяха изложени в отделно приложение на миналогодишния доклад.* Предложенията на Прокуратурата в най-съществената им част, насочени към оптимизиране на резултатността по разследванията не намериха място, макар през годината да бяха подложени на промяна НПК, ЗСРС и Закона за МВР.

В настоящия доклад предлаганите от прокурорите законодателни промени, включително и от предходния период, се посочват групирани по нормативни актове със съответни мотиви и/или коментар на проблемите.

Емпирични данни

През последните пет години внесените актове от прокурорите в съда срещу извършители на **общоопасни престъпления са 40%** от общия брой актове. Извършените по непредпазливост и след употреба на алкохол общоопасни престъпления, съставляват над 80% от актовете за този вид престъпления и 35% - от всички актове, внесени в съда.

Делът на актовете за **престъпления против собствеността е 35%**. От тях 20% са за квалифицирани кражби и грабежи (чл. чл. 196, 196, 198, 199 НК).

Видно е, че $\frac{3}{4}$ от прокурорските актове, с които извършители са предадени на съд, се отнасят до дела образувани за престъпления по глави V и XI от НК.

В същото време актовете за престъпления от **значим обществен интерес** съставляват само 6%. Вярно, че е налице съответствие с регистрираната тежка престъпност от този вид производства, но също така е вярно, че затрудненията по разследването, злоупотребата с процесуални права, допринасящи на самостоятелно основание за просрочие, наред с очакванията на обществото за убедителни присъди, касаят именно тези дела.

За Прокуратурата е приоритет всеки извършител на престъпление да получи справедливо възмездие със средствата на наказателните закони. Забавеното правосъдие и за леки и за тежки престъпления продължава да е проблем. За обществото ефективното противодействие на престъпността се свързва с наказани автори на особено тежки престъпления – убийства, незаконен трафик на хора, наркотици, финансови злоупотреби в особено големи размери, уронващи престижа на родината. Известно е, че този вид престъпления са сложни от фактическа и правна страна, изискват по-продължително време за разследване с оглед събиране на доказателства, обосноваващи по несъмнен начин виновност на извършителите. Много от тях са финансово обезпечени, с комуникация на различни нива в национални и местни структури и противостоят на Прокуратурата с всички средства.

Обобщени предложения

Понастоящем липсват диференцирани процедури на досъдебната фаза в зависимост от видовете престъпления, предвидената наказателна санкция за тях и органа, извършващ разследването. Досъдебното производство е унифицирано и се явява задължителна процедурна форма за всяко престъпление по НК и за всеки разследващ орган, включително и прокурора, когато извършва разследване сам – както за леките, така и за тежките престъпления.

Прокуратурите в годишните доклади настояват вече втора година за радикална промяна на наказателното законодателство. Всяка държава членка на

Общността е отговорна за нивото на престъпност и степента на противодействие. Щом към страната ни се отправят критики по отношение ефективността на това противодействие и са предприети санкции, нормално е да се търсят по-радикални пътища за повишаване резултатността в работата на всички държавни органи и в частност на съдебната система. Освен това, именно съгласно европейските изисквания всяка страна е свободна да изработи свой правен механизъм в съответствие с общите европейски стандарти за постигане на общите цели за защита на правовия ред и сигурността на гражданите.

Аргументи в тази посока, от една страна - са тенденциите на развитие на престъпността, нейното усложняване и тежки последици за отделния индивид и обществото като цяло, с все повече елементи на трансграничност и заплаха за националната сигурност и интересите на повече от една държава. От друга страна, се касае и за динамична промяна на проявите форми на престъпленията и извършване на деяния, необхванати от действащите наказателни норми.

Това налага не само съответни промени на законодателството за включване на нови престъпни и квалифицирани състави с увеличаване размера на предвидените наказания. Необходим е съвременен подход за адекватна намеса на държавата при налагане на наказателната репресия, който да съответства на динамиката и структурата на престъпността.

В тази връзка, прокурорите считат, че ефективна наказателна репресия може да се постигне при нормативно установен различен подход – материално-правен, процесуален, структурно-организационен и др. с адекватен административен капацитет и ресурси. Отделните видове престъпления се предлага да се групират според тежестта на предвидената наказателна санкция съобразно степента на засягане на правозащитените обществени отношения и обществената опасност на извършителите. (Понастоящем такава диференциация е предвидена по чл. 78а НК и с преpraщаната норма на чл. 424 НК, но не се констатираат полезни практически резултати).

За различните групи престъпления, съобразно съответстващата им санкция, да се регламентира различна процесуална форма на разследване и разследването по тях да се извършва от различни.

По облекчен и неформален ред е наложително да се разследват леките престъпления от полицейски разследващи органи. Дейността да се извършва под надзора на прокурора, с възможност (не императивно, както е понастоящем) за прилагане разпоредбата на чл. 78а НК – прекратяване на наказателното производство от прокурора. Съдебният контрол се упражнява при налагане на санкцията от съда и по жалба на заинтересованото лице по отношение на прекратяването.

За тежките престъпления - разследването да се извършва по унифицирана процедура от специализирани разследващи органи под прякото ръководство и участие на прокурор от съответната компетентна прокуратура. За делата, образувани за престъпления, свързани с организирана престъпност, особено тежки убийства, финансови злоупотреби и корупция на най-високо ниво, незаконен трафик на хора и наркотици - от специализирани екипи с ръководител - прокурор от Върховна касационна прокуратура.

Във връзка с горното, на сериозна преоценка следва да се подложат определен вид **доказателствени средства и способности**, процесуалната стойност на събраните данни и възможността да се ползват като доказателства по бъдещо наказателно производство. Касае се за данните, събирани чрез СРС, вкл. контролираните доставки и доверителните сделки, показанията на свидетели с тайна самоличност, агенти под прикритие, самопризнанията на обвиняеми за тежки престъпления. Необходим е и законодателен регламент относно привилегии за извършителите на по-леки

престъпления, в качеството им на членове на организирани престъпни групи, така че да бъдат мотивирани да свидетелстват срещу организаторите. За разкриване на обективната истина във всички случаи, съдът извършва съвкупна оценка на събраните доказателства, обосноваващи постановяване на окончателен съдебен акт по въпросите за престъплението и вината.

На нова преоценка следва също да се подложат и множеството права на защитниците на обвиняемите и подсъдимите в наказателния процес. Нарушаването на всяко едно от тях е въздигнато в абсолютна предпоставка за връщане делата на Прокуратурата. В същото време защитниците нямат процесуални задължения. За съда, нелогично за качеството му на ръководен орган на процеса, не е предвидено правомощие, да назначава напр. служебни защитници при констатиране на злоупотреба с права и това да не се счита за нарушаване правото на защита на подсъдимите.

*Относно разследването на досъдебните производства срещу **неизвестен извършител*** е наложително да се обсъди промяна в НПК подобно на регламентацията в повечето страни от ЕС, при неизвестен извършител - да не се образуват досъдебни производства в Прокуратурата. Дейността по издирване на извършителя на престъплението да се осъществява, както и досега от **компетентни полици**, но само по заведени материали в съответните полицейски и военни служби.

Необходими промени на НПК²⁶

НПК е нов законодателен акт от 2006 г. Независимо от това, прокурорите от териториалните прокуратури продължават да настояват за преодоляване на заложения в него **прекомерен процесуален формализъм** при регламентацията на досъдебната фаза, прокламирана като „подготвителна”. Според тях, формализмът основно препятства ефективността на разследването за всички престъпления и постигане на очакваната от обществото бързина при реализиране на наказателната отговорност и справедливост на държавната репресия.

Прокурорите сочат и конкретни предложения за промяна на НПК, които на този етап, до реализиране на предложената изцяло нова концепция, биха спомогнали за повишаване ефективността в дейността на Прокуратурата и съдебната система като цяло.

Конкретни предложения

1. Практиката налага **изречение 2-ро на чл. 46 ал.3 НПК** да се обособи като самостоятелна норма (отделна алинея), *съгласно която „разпорежданията на по-горния прокурор са задължителни за непосредствено подчинените му прокурори”*. Систематичното тълкуване на цитирания текст е във връзка с изречение първо и означава, че при сегашната редакция тази задължителност се отнася само за случаите, когато по-горният прокурор постановява отмяна и изменение на постановленията. С предлаганата самостоятелна регламентация ще се осигури съответствие на нормата с аналогичната разпоредба на чл. 143 ал. 3 ЗСВ. Наред с това, логично е да последва и положителен резултат за прокурорската практика, особено при даване от по-горестоящия прокурор на писмени указания относно определяне на правилната правна квалификация на извършено престъпление при привличане на обвиняем, събиране на доказателства, внасяне на искане за определяне на мярка за неотклонение “Задържане под стража”, възобновяване на спряно наказателно производство и др.

²⁶ Предложените промени следват хронологията по текстове от НПК.

2. Относно предварителните проверки.

Необходимо е да се въведе текст, регламентиращ **съдържанието на предварителните проверки** от последната промяна на чл. 191 НПК (отменен -ДВ., бр. 70/1999 г.). **Наред с действията, които можеха да се извършват при предварителната проверка по чл. 191 ал. 2 НПК(отм.)** е нужно да се предвиди възможността да се ползват и събраните при проверката документи (справки, служебни бележки, заповеди, договори, нотариални актове и др. подобни) и веществени доказателства. В тази връзка, изрично следва да се регламентира процесуалната стойност на събраните при проверката данни, така че да имат съответна доказателствена стойност в рамките на бъдещо наказателно производство. Целта е да се преодолее дублирането понастоящем на дейности в хода на проверката и по досъдебното производство – по същество с един и същ характер.

3. Относно разследването на досъдебните производства срещу неизвестен извършител.

Наложително е да се обсъди промяна в НПК подобно на регламентацията в повечето страни от ЕС, при неизвестен извършител - да не се образуват досъдебни производства в Прокуратурата. Дейността по издирване на извършителя на престъплението да се осъществява, както и досега от **компетентни полицаи**, но само по заведени материали в съответните полицейски и военни служби.

Следва в НПК ясно да се определи за кои видове престъпления (напр. особено тежки и със смъртен резултат) е задължително образуване на досъдебно производство в Прокуратурата, без да са нужни данни, от които да се направят изводи за лицата, извършили съответните деяния, респ. правната квалификация.

Извън горната категория, с установяването на достатъчно данни за престъпната дейност на конкретно лице/а, материалите следва да постъпват в Прокуратурата за образуване на производство, от който момент ще текат и съответните процесуални срокове. Така по законодателен път, в съответствие със заложените конституционни принципи, ще се разграничават и отговорностите на взаимодействащите помежду си компетентни държавни органи в противодействието на престъпността.

Прокуратурата е държавният орган, който повдига и поддържа пред съда обвинение срещу установени извършители на престъпления. Оперативно-издирвателната дейност не е сред конституционно установените задължения на прокурорските органи, поради което не следва Прокуратурата да е обект на негативни оценки за дейност извън нейната компетентност.

4. Относно ненужно усложнената и формализирана процедурата по мерките на процесуална принуда и др. на досъдебната фаза - изготвяне на искания за разрешение или одобряване за извършване или на извършени процесуално-следствени действия от страна на водещите разследването – за претърсване и изземване, обиск, използване на СРС и т.н. Съгласно действащия НПК, всички искания се изготвят от прокурора. Икономия на процеса би се постигнало, ако исканията и предложенията се изготвят и внасят в съда от разследващите органи под надзора на прокурора.

5. Относно образуване на досъдебно производство - разширяване съдържанието на чл.212 ал.2 НПК.

Необходимо е да се регламентира в НПК възможност **с всяко процесуално действие на разследващия орган да се счита, че е образувано досъдебно производство**, а не само след „извършен оглед на местопроизшествието и свързаните с него изрично изброени процесуално-следствени действия – претърсване, изземване

и разпит на очевидци”. Промяната може да се постигне чрез отмяна на израза „свързаните с него“ , употребен преди изреждане на изрично посочените част от възможни други процесуално следствени действия, при запазване на израза „ако незабавното им извършване е единствената възможност за събиране и запазване на доказателства“.

6. Относно разпитите на обвиняеми и свидетели пред съдия съгласно чл. 222 и чл. 223 НПК.

Според голяма част от прокурорите, **тези норми обезсмислят дейността, както на прокурорите, така и на разследващите органи на досъдебната фаза, предвид регламентацията в текстовете на чл.279 и чл.281 НПК**

. Нормите предпоставят *съгласие на подсъдимия* за четене в съдебно заседание на свидетелски показания и обяснения на обвиняемите, дадени на досъдебното производство и приобщаването им като доказателства при постановяване на съдебния акт.

Предлага се преосмисляне на регламентацията в две насоки.

Едната, която е крайна - отмяна на разпита пред съдия на досъдебната фаза, предвид прокламирания ѝ подготвителен характер.

По-умереното предложение е - да се предвиди **прочитане в съдебната фаза на обясненията на обвиняемите и показанията на свидетелите от досъдебното производство**, дадени в присъствието на защитниците на обвиняемите. Четенето на обяснения и показания в съдебно заседание да е възможно и когато същите не са дадени пред съдия. Водещ в случая следва да бъде принципът за установяване на обективната истина, а не субективното становище на подсъдимия. Нормата на чл. 281, ал.3 НПК понастоящем императивно изисква неговото съгласие. В практиката нормално подсъдимите се възползват от това свое право и показания на свидетели не се четат, защото законодателят е предвидил това да става по волята на подсъдимия.

Наложително е още по законодателен път изчерпателно да се изброят основанията за разпит пред съдия – за обвиняемия при изразено желание за самопризнание, а за свидетелите – при обособена невъзможност да бъдат разпитани в с.з., поради тежка болест, отсъствие от страната за продължително време и др.

Този подход е преведен стриктно в НПК на ФР Германия откъдето е реципиран у нас института на разпита пред съдия. За разлика от ФР Германия в България основанията за разпит пред съдия не са ясно и конкретно формулирани и те се извеждат включително и по преценка на разследващите органи.

7. Относно задълженията на разследващия орган по чл.227 ал.1 НПК за предявяване на разследването веднага след извършване на действията по чл.226 НПК.

Липсва регламентация за правомощията, респ. задълженията на прокурора, в случаите, съществуващи често в практиката, когато **разследващият орган не е изпълнил указанията на прокурора точно и пълно по чл.226 ал.3 НПК**. Липсва регламент и когато възниква необходимост от събиране на допълнителни доказателства, важни за изясняване на фактическата обстановка и правната квалификация, при допуснато съществено нарушение на процесуални правила и др. В случаите на неизпълнение на задължения от разследващите органи, прокурорът няма правни възможности да въздейства. Удачно е в чл.227 ал.1 НПК да се предвиди разследващият орган, след извършване на действията по чл.226 НПК отново да е задължен да докладва делото на прокурора, а последният от своя страна - да има възможност за допълнителни указания, в случай че това се налага и е възпрепятстван да ги извърши сам. Понастоящем неизпълнението на задължения от разследващи

органи (поради некомпетентност и/или нежелание) се изпълняват от прокурора. Не следва некомпетентността или неизпълнението на задължения от едни органи да се прехвърля по силата на закон като ангажимент и пряка отговорност на Прокуратурата, тъй като дисциплинацията и възпитателен ефект на допуснатото неизпълнение въобще не се реализира.

8. *Относно процесуалните срокове за разследване по чл.234, ал.7 НПК.*

Нормата противоречи на принципа за оценка на доказателствата по закон и вътрешно убеждение, както и на принципа за разкриване на обективната истина.

Не за първи път Прокуратурата предлага **отмяна на ал. 7 на чл.234 НПК**. Аргументите в тази насока могат да се сведат до следното - изтичането на определените срокове за разследване е обвързано с настъпването на неблагоприятни последици, които имат своеобразен санкционен характер не само за Прокуратурата, но и за цялото общество. **Нормата е изцяло в полза на извършителите на престъпления, тъй като обявява за недопустими доказателствени материали, събрани след изтичането на срока за разследване, дори и да доказват вината на обвиняемите.** Логично е сроковете на разследване да са инструктивни - с дисциплиниращ ефект. За допустимостта на доказателствата следва да е от значение единствено спазването на регламентирания процесуални правила и правилата за “справедлив процес”, съгласно ЕКПЧ. Надали европейският законодател е допуснал възможност за пълно оневиняване на извършители на престъпления с процесуални средства.

Съгласно разпоредбата на чл. 234, ал.3 НПК наблюдаващият прокурор може да иска продължаване на срока по **дела от „фактическа и правна сложност”**. Прокурорите предлагат отпадането на този израз от текста, тъй като в практиката просрочването на делата обективно се дължи не само на усложнена престъпна дейност, но и поради **друг вид затруднения** по разследването – като проблеми по призоваване, издирване на обвиняеми и свидетели и др. подобни, които не са обхванати от понятието фактическа или правна сложност на делото. За да се спазва срока на разследване и при тези случаи се изготвят искания на посоченото процесуално основание, т.е. налице е неизбежно заобикаляне на закона. Освен това почти всички искания до Главния прокурор на практика се уважават, от което следва, че законодателно се въвежда една излишна бюрократичност, която само затурмузва и отнема времето на Прокуратурата да работи реално по съществените въпроси на разследването и досъдебното производство.

Някои прокуратури предлагат изцяло отмяна на сроковете на разследване, правейки аналогия с регламентацията в други страни. Като сериозен практически проблем се сочи прекомерната ангажираност на наблюдаващите прокурори, да изготвят справки по движението на делото съгласно чл. 234, ал.4 НПК. Тази твърде формална регламентация отнема време за мотивиране на искането, описване на извършените действия и предстоящите такива, вместо прокурорите да изпълняват задълженията си по същество. Следва да се има предвид натовареността им, ангажиментите не само да осъществяват надзор на разследването, но и да извършват следствени действия сами, а така също и да обучават все още неопитните разследващи полицаи.

9. *Относно едномесечния срок за изготвяне на прокурорските актове по чл. 242, ал.3 НПК.*

Практиката сочи, че делата с **фактическа и правна сложност**, обикновено и с голям обем, изискват по-голям срок за съставяне на акта по същество. Според прокурорите **по-удачна бе регламентацията на чл. 234 ал. 2, изр. 2-ро НПК/отм./**

Същата осигуряваше и механизъм за контрол от Главния прокурор и предотвратяване на злоупотребите, посредством еднократното удължаване на срока на произнасяне до 2 месеца. Подобна възможност НПК изрично предвижда за съда при насрочването на делата и изготвяне на мотивите, когато делото представлява фактическа или правна сложност. Следва да се отчита и натовареността на прокурорите, както и липсата на диференциация на престъпленията със съответен различен подход за разследване - в зависимост от тежестта им. По общия ред - с всички формални процесуални изисквания, се разследват 98 % от делата.

Законодателните промени, наред с дисциплиниране на правоприлагащите органи, следва да способстват и за повишаване качеството на постановяваните актове. Сроковете, подобно на тези при разследването, не следва да са сами за себе си, тъй като в повечето случаи ползват престъпността.

10. Относно връщане делата от съда на Прокуратурата - от съдия-докладчика по чл.248 ал.1 т.3 НПК и от съдебно заседание по чл.288 т.1 НПК.

По действащия НПК определенията на съда, с които се постановява връщане за доразследване, не подлежат на последващ съдебен контрол. Практиката сочи на неоснователно върнати дела на Прокуратурата. Тази констатация е направена и в докладите на апелативните съдилища за първото шестмесечие на 2008 г., изнесени на национално съвещание през м. ноември 2008 г.

На първо място следва да се предвиди **възможност за съдебен контрол** на този вид съдебни актове, за да се изключи всякакво съмнение за субективизъм и по този начин неоснователно забавяне на делата. От друга страна, за да се гарантира спазване на принципа за разумен срок в съдебната фаза, могат да се фиксират по-кратки срокове за протестиране от прокурора и за произнасяне от по-горния съд, чието определение е окончателно и не подлежи на касационна проверка.

На следващо място - законодателно може да се предвиди възможност **допуснати нарушения в досъдебната фаза на процеса да се отстраняват от съда или прокурора в рамките на съдебното производство**, в указан от съда кратък срок, след това да продължи разглеждането на делото по същество с постановяване на съответен съдебен акт (осъдителен или оправдателен).

Практиката изисква да се предвиди процедура за отстраняване на **явни технически грешки**, заради които понастоящем делото се връща на прокурора и допринася за забавянето му.

Отделно от това, предложенията са законодателят да **диференцира основанията за връщане** на делото на прокурора от съдията-докладчик по чл.248 ал.1 т.3 НПК и от съдебно заседание по чл.288 т.1 НПК, тъй като понастоящем е налице пълно препокриване на двете разпоредби, макар и само относно контрола за накърнените права на обвиняемия. След предаването на съд, обвиняемият вече има качеството на "подсъдим". С оглед на това не би следвало на основание чл.288 т.1 НПК съдът да връща делото в предходната процесуална фаза за отстраняване на допуснатите нарушения при извършване на процесуалните действия "привличане на обвиняем" и "предявяване на разследването". Наложително е лимитативно посочване в закона на всички възможни основания за връщане, като конкретни нарушения, а не една обща и абстрактна формула, която няма конкретни практически проявни форми.

11. Относно ограничаване възможността за "изменение на обвинението" от прокурора в хода на съдебното следствие с нормата на чл. 287 ал.1 НПК.

В практиката е възможно при нови доказателства на съдебното следствие да бъде дадена също нова оценка на вече събраните на досъдебното производство доказателства, които да не са били ценени при определянето на правната

квалификация на деянието предмет на повдигнатото обвинение. За да се преодолеят съществуващи затруднения в практиката необходимо е в НПК да се възстанови старото съдържание на института “изменение на обвинението”(чл. 285 НПК отм.).

12. Относно приложението на съкратеното съдебно следствие по Глава Двадесет и седма” НПК (чл. 370÷374).

Според прокурорите **институтът на съкратеното съдебно следствие е изцяло в полза на извършителите на престъпления**, тъй като за всички криминализирани деяния, включително за особено тежки умишлени престъпления и със смъртен резултат, се налагат неоправдано занижени наказания, при драстично игнориране интересите на пострадалите лица.

Процесуалната разпоредба на чл. 373, ал.3 НПК съдържа принципно неправилно разрешение на материалноправен въпрос. Нормата задължава съда при постановяване на осъдителна присъда да определи наказанието при **условията на чл. 55 НК - под предвидения от закона минимум**, при това и без да са налице изключителни или многобройни, смекчаващи отговорността обстоятелства, като водещото е самопризнанието на подсъдимия.

В практиката до сега, тази облекчена процедура, се използва от подсъдимите най-често за доказани по несъмнен начин обвинения. Изправени пред опасността да получат справедливи наказания за извършените от тях тежки престъпления те предприемат тактиката, допустима от закона, да поискат прилагането на съкратената процедура, която им осигурява изключително либерални наказателни санкции. Същата се прилага и без да съществува изискване подсъдимите да са съдействали на органите на разследване за облекчаване и ускоряване на досъдебната фаза, което именно би допринесло за икономия на наказателния процес.

За започването и провеждането на този вид процедура не се изисква не само съгласие, но дори и становище на прокурора. Пренебрегнати са и интересите на пострадалите лица, тъй като законодателят не е предвидил като условие за прилагането на института да са възстановени щетите от престъплението. Изключението на ал.2 на чл.12 НПК страните да имат равни процесуални права, “освен в случаите, предвидени в този кодекс” не защитава интересите на обществото, а определено изключението в случая е приложено в полза на престъпността.

С новия институт се постига икономия и бързина, но само в съдебната фаза на процеса.

В същото време като резултат са **нарушени основни начала на наказателния процес и конституционни принципи** – за установяване на обективната истина в процеса, за справедливост на наказанието и неговата неотвратимост, за равнопоставеност на страните в процеса в интерес на правовия ред и др.

Макар, че ЗИДНПК (ДВ, бр. 109 от 23 декември 2008 г.) се прие, с мотиви за повишаване ефективността на процеса съобразно европейските стандарти, законодателят допълнително внесе неяснота относно абсолютното за съда право да обсъжда мотиви „за” и „против” прилагане на института на съкратеното съдебно следствие изобщо.

Това е така, защото понастоящем в съдебната практика новата алинея втора на чл. 370 НПК се приема като забранителна процесуална норма относно упражняване основното право на съда на **вътрешно убеждение** след пълно изследване на всички обстоятелства по делото, ръководейки се единствено от закона. От влизане в сила на промените в НПК от края на миналата година нормата гласи, че *”Съдът не може да отхвърли искане за предварително изслушване...”*, направено от подсъдимия.

От това се прави извода, че по силата на закона с императивна норма съдът е задължен да взема **решения по волята на подсъдимия**. Решението включва не само

изслушване на подсъдимия, което е негово право и при общите правила, но и относно задължително провеждане на съкратеното съдебно следствие.

Надали това е била волята на законодателя, тъй като такова решение съдът ще се окаже, че постановява в нарушение на други основни принципи. Такива са конституционния принцип за **независимост на съда и задължението му да ръководи процеса в съдебната фаза**, като сам решава всички въпроси по делото с мотивирани съдебни актове. Мотив на съдебния акт не може да бъде волята на подсъдимия, макар и облечена в привилегирована законова форма, без оглед тежестта на обвинението, при категорични данни за недобросъвестно поведение, (вкл. укриване на досъдебната фаза и забавяне на процеса), а така също и при невъзстановени щети. Съкратеното съдебно следствие като нов институт не следва да се обсъжда изобщо като право на подсъдимия. Важно в случая е да се гарантира провеждането на справедлив наказателен процес и разглеждане на делото в разумен срок.

Безспорно наложително е изменение на НПК, при което да се възстановят нарушените конституционни принципи в обсъдените по-горе насоки:

- постановяване на решенията от съда по вътрешно убеждение - за това дали да се приложи съкратената процедура с цел постигане икономия и бързина на процеса при разкриване на обективната истина, а не по волята на подсъдимия в негова полза;
- прилагането на чл.55 НК само като възможност, без да са налице многобройни смекчаващи и изключителни обстоятелства (каквато е регламентацията за споразумението), за да се изпълняват целите на наказанието, когато и най-лекото предвидено в закона наказание ще се окаже несъразмерно тежко.

С предложените през м. март на 2009 г. изменения на НПК, само няколко месеца след направените поправки в съгласие с очакванията на обществото за справедливи наказания, се правят опити за възстановяване действието на нарушени правни принципи, особено цитираните за ръководната роля на съда, вземане на решенията по закон и вътрешно убеждение и за справедливост на наказанието. Въпросът е в това, че в наши дни е недопустимо да се извършват промени в законодателството в противоречие с националния интерес, а едва след формиране на огромно обществено недоволство по същия повод - да се възстановява наказателноправната защита на нарушени основни права.

13. Относно необходимостта от законодателна регламентация в НПК на съвместните екипи за разследване на национално ниво и с участие на чуждестранни органи.

Необходима е **промяна на цялостната организация на досъдебната фаза** така, че всеки прокурор - по възложените му дела да работи с екип от конкретно определени оперативни и разследващи органи, да ползва експерти и специалисти - данъчни, митнически експерти и др. служители и такива на ДАНС), според нуждите и спецификата на разследването. Всеки член от екипа следва да е на пряко подчинение на прокурора и да е длъжен да изпълнява указанията, не само препоръчително, както е по сега действащия НПК. Понастоящем разследващите органи са на подчинение и изпълняват разпореждания на административните си ръководители по места, а експертизите не се изготвят с месеци и стават причина за просрочване на делата. Прокурорът може при неизпълнение да сигнализира съответния административен началник – напр. в МВР. Практиката показва, че този метод не е ефективен. Предложените допълнения в проекта на ЗИДЗСВ са частично решение. Предвидено е да се създадат специализирани междуведомствени звена за разследване под процесуалното ръководство на определен прокурор. (нова т. 5 на чл. 138 ЗСВ). Тази

норма следва да се възпроизведе по-детайлизирано, както в НПК, така и в другите специализирани закони, за да се очаква постигането на положителни резултати в работата, особено по сложни и специфични дела.

14. Относно необходимостта от ограничаване по законодателен път на злоупотребата с процесуални права на досъдебната и съдебната фаза на процеса.

➤ ***при отлагане на делата от съдебно заседание***

Сериозен проблем представлява правната възможност за отлагане на разглеждането на наказателните производства поради неявяването по „уважителни“ причини на подсъдимите и техните защитници в съдебно заседание.

Инспекторатът към ВСС в Доклада си по ревизия на дела от особен обществен интерес също констатира този проблем. Дава практически указания за преодоляването му.

По-ефективен резултат ще се постигне със законодателно преграждане на възможността за злоупотреба с права, вместо да се очаква правоприлагащите органи да проявяват съобразителност като тълкуват съществуващи процесуални норми за справяне с проблема.

➤ ***при предявяване на материалите от разследването*** също се констатира злоупотреба с права - неявяване по „уважителни“ причини на обвиняеми и защитници. Дали целта е изтичане на максималния срок на мярката за неотклонение „Задържане под стража, при наличие на права, не можем да твърдим. Но факт е, че по такива причини изтичат максималните срокове за мярката за неотклонение по чл.63 ал.4 НПК. В такива случаи прокурорите са принудени да изменят задържането под стража в по-лека мярка. Парадоксът е, че по този начин изпълняват закона и по дела за особено тежки престъпления, а практически са били лишени да осъществят в пълнота задълженията си на досъдебното производство.

➤ ***при мярката за неотклонение „Задържане под стража“.***

Сериозен проблем, водещ до прекомерна продължителност на делата –особено, образуваните за тежки престъпления и с повече обвиняеми лица, създава възможността същите да обжалват постоянно наложена им мярка за неотклонение „Задържане под стража“. Вместо разследващият орган и наблюдаващия прокурор да провеждат ефективно разследване и да разполагат по всяко време с делото, те трябва да го изпращат по всяка жалба в съда или да се занимават с копиране на материали и да оформят кореспонденцията със съда. В тази насока е наложителна спешна промяна в НПК.

Прокурорите предлагат като законова възможност за предотвратяване на злоупотреби да се предвиди изрично, че периодът от време, през който делото е в съда по обжалване на мерки за неотклонение, не се включва в срока на разследване и в сроковете по чл.63 ал.4 НПК.

Друга възможност е съдът да определя изрично срок, до изтичането, на който мярката „Задържане под стража“ не подлежи на ново обжалване. При сегашната регламентация се предвижда само възможност за съда, което не винаги се постановява.

Друга възможност е съдът да определя изрично срок, до изтичането, на който мярката „Задържане под стража“ не подлежи на ново обжалване. При сегашната регламентация се предвижда само възможност за съда, което не винаги се постановява.

15. Относно промяна на принципа за първоначалния момент, от който се повдига обвинението.

Предвид прокламираният в НПК подготвителен характер на досъдебното производство следва да се възприеме съответстващия му принцип. А именно, ***обвинението да се повдига с обвинителния акт,*** внесен в съда. Тогава ще е напълно

логично всички действия на прокурора и на разследващите органи да имат подготвителен характер до произнасянето на този завършващ досъдебната фаза акт. От повдигането на обвинението с обвинителния акт за прокурора ще съществува задължението да предявява материалите от разследването. В противен случай законодателят задължава прокурорът да запознава обвиняемия във всеки момент със събираните доказателства. Така по законодателен път се подпомагат извършителите на престъпления, а се възпрепятства доказването им, въпреки че съгласно конституцията прокурорът обективно може да повдигне обвинението само с обвинителния акт и то само в съдебната фаза на процеса.

16. Относно задържането на лице при издаване на Европейска заповед за арест.

Съществен проблем за прокурорите, работещи по делата с международен елемент, е *липсата на норма в НПК*, която да предвижда по образувано досъдебно производство компетентният съд да взема **процесуална мярка „Задържане под стража” в отсъствие на лице**, спрямо което има достатъчно доказателства за провеждане на съдебно преследване. Същевременно за издаване на Европейска заповед за арест (ЕЗА), съобразно приложената към закона форма - секция „b”, т.1, е необходимо да се посочи постановен акт за задържане.

Следва да се отбележи, че и когато лицето вече е придобило качеството на обвиняем, в *действащия НПК липсва разпоредба за приложение на ЕЗА като способ за осигуряване на лицето пред разследващите органи, за да започне същинското разследване спрямо него*. В тази връзка следва да се отбележи, че издадената ЕЗА не е същинска мярка за неотклонение, а способ за принудително осигуряване на лицето пред разследващите органи. Като средство за преодоляване на този проблем остава възможността за сигнализиране на компетентните органи, имащи законодателна инициатива за изменение на чл.71 НПК с добавяне на разпоредба в посочения смисъл. *Това би осигурило и спазване на принципа за присъствено провеждане на наказателното производство спрямо конкретно лице, както би намалило значително възникването на основания за възобновяване и ново разглеждане на дела, по които има постановени влезли в сила съдебни актове.*

Необходими промени в НК

1. Относно престъпленията, свързани със засягане финансовите интереси на Европейския съюз.

Прокуратурите предлагат допълнения към НК предвид празнотите, установени в прокурорската практика по делата за измама със средства и фондове собственост на ЕС или предназначени от тях за българската държава. Такива пропуски са констатирани при разследването на документните измами **по чл. 212, ал. 3 ÷ 5 НК** налагащи по законодателен ред да се разшири кръга на засегнатите от измамата обекти и лица. Необходимо е да се криминализират и случаите, при които в резултат на деянието по чл. **248а НК** е допуснато исканото кредитиране при облекчени условия или са получени средства от еврофондове, след представяне на неверни сведения или затаяване на истина, при задължение да се представи съответната вярна информация, изискуема по специализираните закони. Понастоящем при резултат - не са предвидени състави и съответна по-тежка санкция.

*2. Предложени са допълнения и на разпоредбата на чл. 212 НК в насока включване в обхвата на правна защита и случаите, **когато предмет на измамата е недвижимо имущество или вещни права**. Понастоящем разпоредбата предвижда наказателна отговорност, когато чрез използване на документ с невярно съдържание*

или на неистински или преправен документ е получено без правно основание *чуждо движимо имущество*. В последните години особено широко разпространение придобиха измамите именно с недвижимо имущество. Прокурорите използват други правни конструкции – повдигат обвинения за измама и за документни престъпления. Правно по-издържана като приложима норма в случая е разпоредбата на чл. 212 НК с добавяне на недвижимото имущество и вещните права като обект на посегателство. Това е необходимо, за да се предвиди наказателна отговорност, както за съставителя, така и за ползвателя на инкриминирания документ, когато предмет на измама са недвижими вещи или вещни права върху такива вещи. За да е възможно безпроблемно да се използва практиката на Върховния съд на РБ е предложено възстановяване на редакцията на чл.212, ал.1 НК до настъпилата промяна през 1993г. (ДВ, бр.10/93г.) с необходимата актуализация:, която да включва като получател на предмета на измамата освен физическо, още и юридическото лице или друга организация или група.

3. Предложенията на ПРБ *относно отпадне на признака "значителни имуществени вреди" при противозаконното използване на платежните инструменти по чл. 249 НК са възприети със ЗИД НК (ДВ, бр.27/2009 г.)*. Съществуващото положение до примане на измененията на НК правеше невъзможна борбата с извършителите на тези престъпления, тъй като в практиката от банкомат в рамките на един ден могат да се теглят суми до 400 лв. - размер далеч по-малък от този, обосноваващ значителните имуществени вреди.

4. *Във връзка с тенденциите през последните години на увеличаване на документните престъпления, с помощта на които се извършват т.нар. "имотни измами"*, предложенията на ПРБ да се създадат **нови разпоредби на чл. 308 и 309 НК са възприети със ЗИД НК (ДВ, бр.27/2009 г.)**. В предмета на деянието са включени, със съответно предвидена по-тежка наказателна санкция на случаите, съставените, респ. преправени или използвани неверни удостоверения за наследници или актове за гражданско състояние, нотариални актове, нотариални удостоверявания или други официални документи, които имат за предмет удостоверяване или прехвърляне на право на собственост върху недвижими имоти или вещни права върху недвижими имоти, *ипотеки и възбрани върху недвижими имоти*.

5. чл. 343 и сл. НК

Предлагат се законодателни промени в НК във връзка с установените тенденции за **завишаване броя на пътнотранспортните произшествия** на територията на страната - моторното превозно средство да се отнема в полза на държавата при съставомерност на деянието по чл. 343б ал. 1 и 2 НК и във всички случаи на управление на МПС в пияно състояние и от неспособни водачи. Наред с това е предложено да бъде преценено и създаването на нова разпоредба в Глава VIII НК /конкретно чл. 275/, която изрично да криминализира отказът, без основателна причина, на даден водач на МПС да се подложи на алкохолен тест.

АП-Пловдив, след молба до Посолството на Р Италия, е получила отговор за законовите текстове на Италианския Наказателен кодекс, регламентиращи конкретния проблем. В *италианското законодателство е предвидено: „Конфискуването на МПС се прилага там, където установеното алкохолно съдържание в кръвта надвишава 1,5 гр. на литър. В такъв случай съдебната власт разпорежда конфискуване съгласно чл. 240 ал. 2 НК чрез издаване на присъда или нареждане за прилагане на наказание по искане на страните, независимо, че е приложено условно прекратяване на наказанието, освен ако самото МПС не*

принадлежи на лице, нямащо нищо общо с нарушението”.

Въпросната допълнителна санкция се прилага също така и когато водачът откаже да се подложи на алкохолен тест без оправдана причина.

6. *Предвид големия брой осъдени лица за престъпления по чл. 354а НК - придобиване и държане на наркотични вещества, превръщането им в т.нар „дребни дилъри” за осигуряване на необходимите им количества за лична употреба би следвало да се активизира ролята на държавата в грижата за здравето на нацията в съчетание с наказателната репресия. В тази връзка се предлагат законодателни промени за създаване на алтернативни наказания за лица, с установена зависимост от наркотични вещества, наред със задължително настаняване в специализирани центрове и включване в подходящи програми за лечение. Понастоящем постановяването на принудителни медицински мерки по чл. 92 НК е само правна възможност. Нормата, към датата на създаването ѝ (1968 г.), разбираемо е да не е съобразена с употребата на наркотични вещества и опасността за здравето от злоупотребата с тях, а още по-малко със степента на разпространение, особено висока в последните няколко години.*

7. *Наложително е да се инициира и законодателна промяна за ясно разграничаване на основни и квалифицирани състави на престъпленията с предмет наркотични вещества, техни аналози и прекурсори по 354а ал.1 и 2 НК. Понастоящем в една разпоредба с отделни вмъкнати изречения се съдържат няколко изпълнителни деяния (произвеждане, преработка, придобиване и държане с различна цел и резултат). В практиката се срещат и заедно и поотделно, като в различните случаи са с различна степен на обществена опасност. Наред с това с отделни изречения в една разпоредба се въвеждат и по-тежко квалифицирани състави, които съдържат няколко санкции.*

Този усложнен законодателен подход за едно от най-разпространените престъпления по глава XI „Общопасни престъпления”, създава затруднения за прецизно формулиране диспозитива на обвиненията, особено при формализма на процеса, като така се създават допълнителни предпоставки за връщане на делата на прокуратурата от съда поради неточно формулиране на обвинението при изготвяне на обвинителния акт.

Наложително е прецизиране на състава на престъпленията, свързани с наркотичните вещества като основни състави и квалифицирани състави.

Съответно на изпълнителните деяния в отделна разпоредба следва да се определят и квалифициращите признаци – „голямо и особено голямо количество”, както и „ако деянието е извършено по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група” и др. субекти.

За съставите с квалифицирани признаци следва да се предвидят и значително по-високи наказания, вкл. кумулативно предвидените.

При сегашната конструкция на разпоредбите, предвидените наказания не съответстват на степента на обществена опасност на престъпленията. Наказателните закони със съответните санкции са една от формите, с които законодателната власт може да влияе поправително-възпитателно и предупредително-възприращо върху членовете на обществото и развитието на обществените отношения във всяка от правнозащитените сфери. Когато промяната е своевременна и в съответствие с установените тенденции на престъпността това допълнително спомага за ограничаване на определени престъпни прояви.

8. *Не е оправдана и наблюдаваната през последните години практика законодателят да криминализира нарушения, при наличие на голям брой административноконтролни органи със съответния необходим обем правомощия, вкл. за налагане на административни наказания. Например - подобни на тези относно приемане на работа на непълнолетни без разрешение на Областните инспекции по труда, за които бе предвидена след м. април 2004 г. наказателна отговорност (чл. 192а НК); за всички случаи (в т.ч. и маловажните) на търговия с черни и цветни метали без лиценз също бе предвидена наказателна отговорност (чл. 234б НК) и пр.*

Това са най-често случаи, за които НК предвижда сравнително леки наказания (до 2 - 3 г. лишаване от свобода или друг вид по-леки наказания). В същото време поради императивния характер на института на освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по чл. 78а НК, тези престъпления автоматично попадат в приложното му поле.

Резултатът, за страните в процеса и за съда, е ясен още от момента на извършване на престъплението. Прокурорът е длъжен да направи предложение до съда, а съдът - да замени с глоба предвиденото в НК наказание лишаване от свобода за престъплението, предмет на повдигнатото обвинение от прокурора. При това - след провеждане на цялостен процес при спазване на всички формални процесуални изисквания.

По същество резултатът от административна процедура по специализиран закон и от образувано наказателно производство е един и същ, но постигнат след провеждане на много продължително, твърде формално и най-вече скъпо съдебно производство. Отделено стои въпросът относно събираемостта на наложените от съда глоби.

Необходими изменения на Закона за съдебната власт във връзка със сигналната дейност на гражданите

С новия ЗСВ (Обн., ДВ, бр. 64 от 7.08.2007 г.) за прокурорите бе отменено задължението да се произнасят при сезиране с искане за отстраняване на самоуправства в бързи и неотложни случаи, (каквато бе предишната регламентация по отменения устройствен закон). Случаи на самоуправства съществуват понастоящем и те не се припокриват, респ. разрешават със способите на бързото производство по ГПК или друг специален ред. По традиция гражданите продължават да търсят съдействие от прокурора. Последвалите основателни откази от прокурорска намеса, макар поради липса на отпаднало правно основание по силата на новия закон, се приемат от гражданите с недоверие към правораздавателната система. Посочените, основателни според нас обстоятелства, налагат адекватно законодателно уреждане на способите, формите и органите, които да противодействат за отстраняването на такива съществуващи в житейската практика незаконни действия.

Относно възникнали проблеми при прилагане на мерките по Закона за защита срещу домашно насилие.

Недостатъчно ясни и не пълни са отделни разпоредби на Закона за защита срещу домашно насилие (ЗЗДН). Съгласно чл. 21 ал. 2 от този закон, при неизпълнение на съдебна заповед за защита срещу домашно насилие, полицейският орган задържа нарушителя и незабавно уведомява Прокуратурата. Не е предвиден законов механизъм за реакция на прокурора. Хипотезата, при която едно лице нарушава съдебна заповед за защита не се покрива с хипотезата на чл. 296 ал.1 НК, тъй като нарушаването на посочените в чл. 5 от ЗЗДН мерки за защита не

представляват нито попречване, нито осуetyаване на съдебно решение, за да се определи деянието като престъпление. Заповедите за закрила се издават преди крайния съдебен акт и подлежат на незабавно изпълнение. При това положение следва да се допълни или измени НК, като подобни деяния – неизпълнение на съдебна заповед за защита срещу домашно насилие и неизпълнението от лицата по чл. 3 от ЗЗДН на някоя от мерките, наложени от съда, да се квалифицират като конкретно престъпление.

Предложенията на Прокуратурата на Р България за наложителни законодателни промени на НПК и НК, насочени към повишаване ефективността на наказателното производство в защита на държавния и обществен интерес са изготвени след проведено широко обсъждане с участието на всички прокурори на всички нива от влизането в сила на НПК 29 април 2006 г. по силата на разпореждане на Главния прокурор и във връзка с изискванията на ЕК за мониторинг на НПК. Проследена е прокурорската и съдебна практика по приложението на НПК.

През 2008 г. от Прокуратурата на РБ са внесени конкретни предложения в 40-то НС, а по внесени законопроекта от прокурорите участвали в работната група в Министерство на правосъдието и пред Комисията по правни въпроси – са дадени подробни, аргументирани становища, с предложена съответна промяна на текстовете при несъгласие.

По-долу се извеждат направените предложения, касаещи някои проблемни въпроси по НПК - конкретни текстове, съвместните екипи за разследване, съкратеното съдебно следствие и криминализиране на деяния, свързани с измами на недвижимо имущество и еврофондове и др.

Отмяна на нормата на *чл.93 ал.4 НПК изр.2*, като дискредитираща удостоверителната функция на съда чрез съдебния протокол. Подписът на подсъдимия върху същия протокол е задължителен за съда. Нормата практически е и неизпълнима, тъй като протоколът не може да се предяви в окончателен вид още в съдебната зала.

Отмяна на нормата на *чл.94 т.7 НПК*, относно задължителната защита от адвокат, когато производството е пред Върховния касационен съд. Разпоредбата поражда редица въпроси, защото самото явяване на подсъдимия пред ВКС не е задължително. Освен това в много случаи се иска смекчаване положението на подсъдимия било в размера, било в начина на изпълнение на наказанието. Интересите на подсъдимия са гарантирани от задължението на съда да следи за законосъобразността и справедливостта на присъдата, щом има оплакване за това. Не е без значение и обстоятелството, че разпоредбата ангажира бюджета на съдебната система с допълнителен и то голям финансов ресурс, който преминавайки само през сметките на ВКС е предназначен за адвокатурата - при това не се касае за оправдано защитени от държавата интереси на подсъдимите.

Отмяна на нормата на *чл.118, ал.2 НПК*, защото изключва изцяло възможността от доказването на определени обстоятелства. С тази норма неблагоприятните последици за разследването, а от там и за крайния резултат на наказателното производство са в две посоки. Едната - неотговарящите на изискванията на закона протоколи не са доказателствени средства и това е правилно. Но втората последица – лицата, участващи в следствените действия, за които протоколите са обявени за нередовни, да не могат да бъдат разпитани като свидетели, е пресилена. Практиката в европейските страни е диаметрално противоположна. В ФР Германия съдия, участвал в определено следствено действие на досъдебното производство (разпит на обвиняем или свидетел) може да бъде разпитан като свидетел в съдебно заседание.

Отмяна на нормата на *чл.136 НПК*, с които способите за събиране и проверка

на доказателствата (чл.116 НПК отм.) са преименувани на способности за доказване. Разликата между „доказване” и „събиране и проверка” е несъмнена, а чл.136 НПК я премахва неоснователно. На практика чл.136 НПК не следва да се прилага никога от съда, защото той не е субект на доказване, а орган за решаване на всеки въпрос по същество, по конкретното дело. Ако все пак съдът се позове на тази норма, основателно може да бъде упрекнат от защитата, че е заел позицията на обвинението като основен субект на доказването.

Отмяна на израза „под наблюдението на лекар” в разпоредбата на чл.146, ал.4 НПК. Дублирането на едно обикновено медицинско действие, относно участието и на фелдшер (а може и на лекар) като основен изпълнител и като второ медицинско лице - винаги лекар, не съответства на защитения интерес. В отдалечените райони и малките населени места, където има само фелдшер, разпоредбата практически е неизпълнима.

В чл.172, ал. 1 НПК да се отмени изразът „за използване на СРС по досъдебните производства, а в ал.2 на същия текст след думата „налага” - да се направи допълнение с израза „за разкриване и разследване”, а изразът при „разследването” да отпадне.

По този начин ще се постигне хармонизиране на разпоредбата с ал.3 на същия член, а така също и с чл.3 и чл.32 от Закона за специалните разузнавателни средства. При сегашното положение, съгласно съществуващата редакция СРС по НПК могат да се използват не за **разкриване на престъплението** (което е най-сериозния въпрос), а за неговото **последващо разследване**.

Разпоредбата на *чл.194 НПК* противоречи на други норми от НПК и това противоречие следва да се отстрани

Отмяна на *ал.3 на чл.205 НПК*, която задължава органът на досъдебното производство автоматично (незабавно) да образува наказателно производство, без оглед на това, дали са налице изискванията на чл.211, ал.1 НПК - законен повод и достатъчно данни.

Изменение на *ал.4 на чл.227 НПК*. Нормата прави задължително явяването на обвиняемия за предявяване на разследването, без наличието на процесуален механизъм за неговото осигуряване. Това води до неограничено отлагане на предявяване на разследването, докато обвиняемият сам пожелае да се яви.

Отмяна на *ал.7 на чл.234 НПК*. Нормата въвежда преклузивни срокове за разследването. Процесуалният закон не следва да въвежда срокове за разследване, след изтичането на които наказателното преследване практически да е невъзможно, въпреки че материалната давност по чл.80 и 81 НК не е изтекла.

Звукозаписът и видеозаписът, регламентирани в чл.238 и чл.240 НПК да се въведат не само за записване на определени процесуално-следствени действия, но и за разкриване и доказване на извършени престъпления, при възможност за проверка автентичността на записа. такава е практиката в напредналите страни.

Въвеждане на възможност за протестиране на определенията на съда, постановени по реда на *чл. 249, ал. 2 и чл. 288 НПК* за прекратяване и връщане делата на Прокуратурата за доразследване. Практиката сочи на постановени необосновани съдебни актове в нарушение на изискванията на НПК.

Обратно на твърде засилената защита на правата на обвиняемите и подсъдимите правата на пострадалите в наказателния процес са твърде минимизирани и чисто формални.

За възстановяване принципа на равнопоставеност на страните в процеса и наложително да се отмени *ал.5 на чл. 271 НПК*, съгласно която се създава правна фикция, че когато пострадалият не е намерен на посочения от него адрес, той е редовно призван и делото не се отлага. Като се има предвид липсата на достатъчно

гаранции, че служителят по призоваването ще отразява в призовката само действителните случаи на ненамирането на пострадалия на адреса му, както и липсата на ефективен контролен механизъм за проверка истинността на същото обстоятелство, нормата създава очевидно неравенство в третирането на процесуалните субекти, относно призоваването и то само във вреда на пострадалия и това я прави противоконституционна.

Необходимо е да се направи допълнение в *чл.271, ал.6, изр.2 НПК*, предвиждащо правото на пострадалия да обжалва отказа на съда за допускането му до участие като граждански ищец. Установеното сега положение дава възможност на съда, без основание и без мотиви, да отказва конституирането на пострадалия като граждански ищец, без този отказ да подлежи на последващ съдебен контрол.

Възможността на пострадалия да ползва общия исков ред за реализиране на гражданската си претенция го изравнява с положението на всеки ищец по всяко гражданско дело. Досегашната законодателна и съдебна практика даваше реална възможност на пострадалия от престъплението да предяви претенцията си в наказателния процес. Това беше една привилегия, дадена му от държавата, поради особеното му качество на пострадали, а именно, да не внася държавна такса, да използва доказателствата на обвинението, да получи решение по един сравнително олекотен процесуален ред и за по-кратко време. Поставя се въпроса с какво е виновен пострадалия за това, че е пострадали, за да му бъде отнета фактически тази привилегия. Освен това се поставя и въпроса с отнемането на тази привилегия по НПК в сила от 29 април 2006 г. и с пресилената защита правата на обвиняемите и подсъдимите не става ли фигурата на гражданския ищец в НПК твърде илюзорна.

Нормите на *чл.319, ал.1 и чл.308 ал.1 и 2 НПК*, не са съгласувани, относно срока за обжалване на присъдите и сроковете за изготвяне на мотивите към тях. Съгласно чл.319, ал.1 НПК, жалбата и протестът се подават в 15-дневен срок от обявяване на присъдата. Същият 15-дневен срок предвижда и чл.308, ал.1 НПК за изготвяне на мотивите (практически на масовия брой присъди). При съвпадане на срока за протестиране и обжалване със срока за изготвяне на мотивите на присъдата, единственият извод е, че протестът и жалбата е невъзможно да бъдат мотивирани. Като се има предвид че чл.308, ал.2 предвижда и 30-дневен срок за изготвяне на мотиви по дела с фактическа и правна сложност, следва логичният извод, че законодателят задължава страните да подават своите актове за обжалване, без да са мотивирани. Това положение превръща обжалването в чисто формален акт, което би затруднило съществено въззивния контрол на обжалваните присъди.

Необходимо е изменение на нормата на чл.346 НПК. Съгласно сега действащите т.2 и 4 на чл. 346 НПК решенията на окръжния съд, с които се потвърждават или смекчават присъдите на районния съд, не подлежат на касационно обжалване. **При това положение, всяка потвърдена оправдателна присъда, както и такава с намалено наказание, става окончателна.** Нормативно създаденото положение е със значителен корупционен заряд: либералната наказателна политика на съда (а тя е в интерес на подсъдимите) няма да се контролира от ВКС. Само на това основание нормата следва да се измени. Наред с това, положението създава възможност от формирането на съществено различна съдебна практика по приложението на закона за всяка от 29-те области в страната. В същото време нормата отнема възможността ВКС да изпълнява конституционното си правомощие по чл.124 от Конституцията на РБ - да упражнява върховен съдебен надзор за точно и еднакво прилагане на законите от всички съдилища и това я прави противоконституционна.

Необходима е изцяло нова редакция на института на съкратеното съдебно следствие *по чл.370 и сл. НПК*. Понастоящем решението за провеждането му се взема

от съда, без да се изслуша мнението на прокурора, а с последното изменение на НПК и с последвалото ТР № 1 от 06 април 2009 на ВКС, съдът е задължен да приложи тази диференцирана процедура само по волята на подсъдимия при направено самопризнание. Наред с това, дори за най-тежко наказуемото престъпление, съдът е задължен да определи наказание под предвидения минимум и без да са налице изключителни или многобройни смекчаващи обстоятелства. Със ЗИДНК (гласуван на второ четене в 40-то НС) законодателят приема нов чл. 58а НК. По този начин, от една страна, се преодолява проблема с процесуални норми да се решават материалноправни въпроси (в чл. 373, ал.3 НПК е предвидено приложението на чл. 55 НК при липса на аналогична норма в НК). От друга - допълнително се облекчава с материалния закон положението на подсъдимите, тъй като новата норма на чл. 58а НК дава възможност за постановяване на още по-леки наказания. Наред с това при констатация за явна несправедливост на наказанието по отношение на присъда, постановена по реда на съкратеното съдебно следствие прокурорът може да протестира присъдата, но *само в рамките на чл.55 НК*.

Предложенията на ВКП по отношение съобразяване на института на съкратеното съдебно следствие с конституционните принципи и начала в наказателното право засягат промяна и на НК.

Предложените норми спомагат за справедливо определяне на наказанието чрез съответно редуциране по пътя на замяната като се взема предвид направеното самопризнание от подсъдимите и в същото време се отчита степента на обществена опасност на деянието и дееца при спазване на правилата за индивидуализация на наказанието. Максимално предвиденото наказание да се намалява по силата на НК в конкретно определени параметри, подобно наредуциращата норма на чл. 63 НК (напр. доживотен затвор без замяна - с доживотен затвор; доживотният затвор - с лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години; лишаването от свобода за повече от петнадесет години – с лишаване от свобода до петнадесет години; лишаването от свобода до петнадесет години - с лишаване от свобода до десет години; лишаването от свобода до десет години - с лишаване от свобода до шест; лишаването от свобода до пет години - с лишаване от свобода до три години; лишаването от свобода до три години - с пробация). Със съответното облекчено, поради самопризнанието редуциране, са предложени конкретни по-леки наказания и за непълнолетните извършители.

Във връзка с липсата на необходимата в практиката по-детайлна регламентация на съвместните екипи за разследване, ВКП предлага нов текст. Систематическото му място е непосредствено след единствената норма на чл. 476, ал. 3 НПК. Последната оправомощава ВКП да създава съвместни екипи за разследване с други държави, за което сключва споразумения, като се спазват разпоредбите на международните договори, условията на споразумението и българското законодателство.

Очевидно за всички прокуратури, видно от докладите им, е неефективното разрешение в НПК относно формата на разследване. Както за най-тежкото, така и за най-лекото престъпление (вкл. с неизвестен автор), процедурата по досъдебното производство е еднаква.

По отношение на посочените проблеми, които създава прекомерния **формализъм на действащия НПК** (въпросите на предварителната проверка, доказателствата и доказателствените средства, вкл. СРС, агенти под прикритие и др., сроковете на разследване, затрудненията в съдебната фаза и пр.) са направени предложения с *конкретна регламентация във вид на законопроект за изменение и допълнение на НПК*.

ПРИОРИТЕТИ

1. Повишаване на резултатността в противодействието на всички престъпления и предвид засилените очаквания на обществото и критиките от европейските партньори, с акцент върху:

- престъпленията, свързани с организираната престъпност;
- корупцията - особено на най-високо ниво, изпирането на пари;
- престъпления, засягащи финансовите интереси на ЕС;
- данъчни и финансови престъпления в особено големи размери, измами с ДДС;
- незаконен трафик на хора и наркотици;
- особено тежки убийства;
- престъпления, извършени от непълнолетни лица и пострадали непълнолетни;
- компютърните престъпления и свързаните с интелектуалната собственост;
- други престъпления от особен обществен интерес.

2. Подобряване на качеството и сročността на разследване посредством:

- разширяване на възможностите за съвместна работа в екип и координацията им на национално ниво;
- професионално упражняване на контрол за законосъобразно провеждане на разследването;
- засилено методическо ръководство по разследванията от наблюдаващия прокурор спрямо разследващите органи, от горестоящите прокурори и съответните административни ръководители;
- активизиране дейността на всички нива в Прокуратурата за изпращане на мотивирани сигнали до Главния прокурор относно необходимостта от методически указания, предложения до ВКС, законодателни промени и искания до Конституционния съд;
- съкръщаване продължителността на разследване при едновременно съблюдаване на неговото качество и спазване правата на гражданите;
- свеждането до минимум на спрените от предходни периоди дела, респ. прекратени поради изтекла давност.

3. По-нататъшно подобряване на сътрудничеството и взаимодействието с разследващите органи и другите национални и международни органи:

- взаимодействие с ДАНС, националните контролни органи, както и активизиране на дейността по самосезиране на Прокуратурата;
- сътрудничество с европейски органи и институции – ЕВРОДЖЪСТ, ОЛАФ, ЕВРОПОЛ, ИНТЕРПОЛ и др.;
- прилагане на предвидените международни институти при наличие на законовите предпоставки;
- използване на нормативноустановения ред за обмен на информация между ПРБ, разследващите и други държавни органи и организации за повишаване на административния контрол и качеството на работа.

4. Усъвършенстване на дейността на прокуратурите и отделите във ВКП и ВАП за изготвяне на мотивирани предложения до Главния прокурор за преодоляване на констатирани в практиката проблемни области чрез:

- издаване на методически указания по разследването и уеднаквяване на противоречива прокурорска практика;
- изготвяне на предложения до председателите на ВКС и ВАС за уеднаквяване на съдебната практика;
- сигнализиране на държавните органи с право на законодателна инициатива за необходими промени в нормативните актове;
- сезиране на Конституционния съд.

5. Активизиране на гражданите и длъжностните лица да сигнализируют Прокуратурата при наличие на данни за извършени престъпления и нарушения чрез запознаването им, вкл. на интернет-страниците на прокуратурите с:

- правата на гражданите и пострадалите лица;
- задълженията на контролните органи по специализираните закони;
- задълженията на длъжностните лица по НПК, ГПК, АПК, ДОПК и др.

6. Повишаване на ефективността на прокурорската дейност:

- увеличаване на предадените на съда лица, особено за тежки престъпления, при скъсяване на времето от извършване на деянията до приключване на разследването;
- подобряване качеството на изготвяните прокурорски актове;
- намаляване на оправдателните присъди и върнатите от съда дела.
- повишаване професионализма на прокурора, спомагащ за правилното прилагане на държавната санкционна политика и утвърждаване принципите за равнопоставеност, еднакво прилагане на законите спрямо всички граждани, неизбежност и справедливост на наказанието.

В заключение, анализът на данните за последната година сочи на повишено качество и резултатност в противодействието на престъпността и защитата на законността, обществения интерес и правата на гражданите, както и на подобро взаимодействие на Прокуратурата с разследващите органи и институциите на национално и международно ниво.

Въпрос на държавна политика е определянето на най-удачната материално правна и процесуална рамка в следните аспекти:

- видовете и степенуването на престъпленията и нарушенията, както и предвидените за тях наказания;
- качеството на разследване и ефективността на доказване на престъпленията;
- допустимият формализъм на процеса в подготвителната - досъдебна фаза, който понастоящем е прекомерен;
- равенството на страните и еднаква степен на защита на извършителите на престъпления и пострадалите в процеса като баланс на личен и обществен интерес;
- защитата на държавния интерес, утвърждаването върховенството на закона и равенство в правата на гражданите съгласно Конституцията на Република България;
- ускоряване на процеса чрез диференцирани форми на разследване и съкратени съдебни процедури;
- неизбежността на наказанията и удовлетворяване очакванията на обществото за справедливи присъди в съчетание с принципите за превантивната роля на наказателния процес, както спрямо подсъдимите, така и спрямо всички членове на обществото за утвърждаване на върховенството на закона и неговото еднакво прилагане

**БОРИС ВЕЛЧЕВ
ГЛАВЕН ПРОКУРОР
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**